

Markuksen evankeliumi

Fuubible

UUSI TESTAMENTTI

Kreikka – Hebreala - Suomi

Kreikka: Textus Receptus

Hebreala: Delitzsch New Testament
teksti + transliteraatio

Suomi: Toivo Koilo Suuri Ilosanoma
Suomen tunnustuksellisen kirkon
käännös 2017
Biblia 1776

MARKUKSEN EVANKELIUMI

1 Luku

1. *TR* ἀρχὴ | *archē* alku τοῦ | *tou* εὐαγγελίου | *euaggeliou* evankelumin Ἰησοῦ | *Iēsou* Jeesuksen Χριστοῦ | *Christou* Kristuksen υἱοῦ | *hyiou* Pojan τοῦ | *tou* Θεοῦ·
| *Theou* Jumalan

Delitzsch רֵאשִׁית | re'shit בְּשׂוֹרַת | be'sorat יֵשׁוּעַ | JESHUA הַמְּשִׁיחַ |
hamMashiach בֶּן־הָאֱלֹהִים | Ben-ha'ELOHIM

TKIS Jeesuksen Kristuksen, Jumalan Pojan, ilosanoman alku,

STLK Jeesuksen Kristuksen, Jumalan Pojan, evankeliumin alku.

BIBLIA 1776 Jesuksen Kristuksen, Jumalan Pojan, evankeliumin alku.

2. *TR* ὡς | *hōs* niinkuin γέγραπται | *gegraptai* on kirjoitettu ἐν | *en* τοῖς | *tois*
προφήταις | *profētais* profeetoissa Ἰδού | *idou* katso ἐγὼ | *egō* minä ἀποστέλλω |
apostellō lähetän τὸν | *ton* ἄγγελόν | *aggelon* enkelini μου | *mou* minun πρὸ | *pro*
edellä προσώπου | *prosōprou* kasvojesi σου | *sou* sinun ὅς | *hos* joka κατασκευάσει
| *kataskeuasei* on valmistava τὴν | *tēn* ὁδόν | *hodon* tiesi σου | *sou* sinun
ἔμπροσθέν | *emprothen* eteesi σου | *sou* sinun

Delitzsch כִּכְתוּב | kakatuv בְּבִיאוֹתַי | bannevi'im הִנְנִי | hinni שְׁלֵחַ | sholeach
מֵלֶאכֶיךָ | mal'achi לְפָנֶיךָ | le'fanecha וּפְנֵיךָ | ufinna דַּרְכְּךָ | darkecha לְפָנֶיךָ |
le'fanecha

TKIS niin kuin profeetoissa* on kirjoitettuna: "Katso, minä lähetän sanansaattajani edelläsi. Hän valmistaa tiesi (eteesi)"

STLK Kuten Profeetoissa on kirjoitettuna: "Katso, minä lähetän enkelini edelläsi, ja hän on valmistava tiesi sinun eteesi."

BIBLIA 1776 Niinkuin prophetaissa kirjoitettu on: katso, minä lähetän minun enkelini sinun kasvois eteen, joka on valmistava sinun tiesi sinun etees.

3. *TR* φωνὴ | *fōnē* ääni βοῶντος | *boōntos* huutavan ἐν | *en* τῇ | *tē* ἐρήμῳ | *erēmō*
autiomaassa ἐτοιμάσατε | *hetoimasate* valmistakaa τὴν | *tēn* ὁδόν | *hodon* tie

Κυρίου· | *Kyriou* Herran εὐθείας | *eutheias* suoriksi ποιεῖτε | *poieite* tehkää τὰς | *tas* τρίβους | *tribous* polkunsä autóō | *autou* Hänen

Delitzsch קול | qol קוֹרָא | qore' בְּמִדְבָּר | bammidbar פָּנּוּ | pannu דְּרַךְ | derech הַיְהוָה | JAHWEH יְשֵׁרָיו | jash'sheru מְסִלֹתַי | me'silotajv

TKIS ja: "Huutavan ääni autiomaassa: Valmistakaa Herran tie, tehkää Hänen polkunsä suoriksi."

STLK "Airuen ääni kuuluu erämaassa: 'Valmistakaa Herralle tie, tehkää hänen polkunsä suoriksi'".

BIBLIA 1776 Huutavan ääni on korvessa: valmistakaat Herran tietä, tehkää hänen polkunsä oikiaksi.

4. *TR* ἐγένετο | *egeneto* tuli Ἰωάννης | *Iōannēs* Johannes βαπτίζων | *baptidzōn* kastaen ἐν | *en* τῇ | *tē* ἐρήμῳ | *erēmō* autiomaassa καὶ | *kai* ja κηρύσσων | *kēryssōn* julisti βάπτισμα | *baptisma* kastetta μετανοίας | *metanoias* mielenmuutoksen εἰς | *eis* ἄφεσιν | *afesin* anteeksiantamiseksi ἁμαρτιῶν | *hamartiōn* syntien

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi יוֹחָנָן | Jochanan טוֹבֵל | tovel בְּמִדְבָּר | bammidbar וְקוֹרָא | veqore' טְבִילַת | tevilat הַתְּשׁוּבָה | ha'teshuva לְסִלְיַחַת | liselichat הַחַטָּאִים | ha'chata'im

TKIS Johannes tuli ja kastoι autiomaassa ja saarnasi* mielenmuutoksen kastetta syntien anteeksi saamiseksi.

STLK Tapahtui, että Johannes kastoι erämaassa ja saarnasi mielenmuutoksen kastetta syntien anteeksiantamiseksi.

BIBLIA 1776 Johannes kasti korvessa ja saarnasi parannuksen kastetta syntein anteeksi antamiseksi.

5. *TR* καὶ | *kai* ja ἐξεπορεύετο | *ekseporeueto* meni πρὸς | *pros* luo αὐτόν | *auton* hänen πᾶσα | *pasa* koko ἡ | *hē* Ἰουδαία | *Ioudaia* Juudean χώρα | *chōra* maa καὶ | *kai* ja οἱ | *oi* Ἱεροσολυμίται | *Ierosolymitai* jerusalemilaiset καὶ | *kai* ja ἐβαπτίζοντο | *ebaptidzonto* heidät kastettiin πάντες | *pantes* kaikki ἐν | *en* τῷ | *tō* Ἰορδάνῃ | *Iordanē* Jordanin ποταμῷ | *potamō* joessa ὑπ' | *hyp* toimesta αὐτοῦ |

autou hänen ἐξομολογούμενοι | *eksomologoumenoi* tunnustaessaan τὰς | *tas*
ἀμαρτίας | *hamartias* syntinsä αὐτῶν | *autōn* heidän

Delitzsch וְהִצִּיחַ | va'tetze' אֶלְיוֹ | 'elaiv כָּל־אֶרֶץ | kol-'eretz יְהוּדָה | Jehudah וּבְנֵי
uveneï יְרוּשָׁלַיִם | Jerushalaim וַיִּטְבְּלוּ | vajjittavelu כָּלָם | chullam עַל־יְדוּ | 'al-jado
בְּנְהַר | binhar הַיַּרְדֵּן | haJarden מִתְוָדִים | mitvaddim אֶת־חַטָּאֵתָם | 'et-chatto'tam

TKIS Koko Juudean maa ja jerusalemlaiset vaelsivat hänen luokseen, ja hän kastoi kaikki Jordanin virrassa, kun he tunnustivat syntinsä.

STLK Koko Juudean maa ja kaikki jerusalemlaiset vaelsivat hänen luokseen, ja hän kastoi heitä Jordanin virrassa, kun he tunnustivat syntinsä.

BIBLIA 1776 Ja hänen tykönsä meni ulos koko Juudean maakunta ja Jerusalemin asuvaset, ja kastettiin kaikki häneltä Jordanin virrassa, tunnustain syntinsä.

6. *TR* ἦν | *ēn* ja oli δὲ | *de* Ἰωάννης | *Iōannēs* Johannes ἐνδεδυμένος |
enedymenos pukeutunut τρίχας | *trichas* karvoihin καμήλου | *kamēlou* kamelin
καὶ | *kai* ja ζώνην | *dzōnēn* vyöhön δερματίνην | *dermatinēn* nahkaiseen περὶ |
peri ympäri τὴν | *tēn* ὄσφυν | *osfyn* vyötäisten αὐτοῦ | *autou* καὶ | *kai* ja ἐσθίων |
esthiōn söi ἀκρίδας | *akridas* heinäsiirkkoja καὶ | *kai* ja μέλι | *meli* hunajaa ἄγριον
| *agrion* kedon

Delitzsch וַיִּוְחַנָּן | veJochanan לְבוּשׁ | lavush שֶׁעַר | se'ar גְּמָלִים | gemallim וְאִזּוֹר
| ve'ezor עוֹר | 'or בְּמַתְנַיִו | bematnaiv וְאֶחֶל | ve'ochel חַגְבִּים | chagavim וְדַבְּשׁ
udevash הַיַּעַר | hajja'ar

TKIS Johannes oli pukeutunut kamelinkarvapukuun ja hänen vyötäröllään oli nahkavyö, ja hän söi heinäsiirkkoja ja metsähunajaa.

STLK Mutta Johanneksella oli puku kamelinkarvoista ja vyötäisillään nahkavyö, ja hän söi heinäsiirkkoja ja metsähunajaa.

BIBLIA 1776 Ja Johannes oli puetettu kamelin karvoilla, ja ympäri hänen suoliansa oli hihnainen vyö, ja söi heinäsiirkkoja ja metsähunajaa,

7. *TR* καὶ | *kai* ja ἐκήρυσσε | *ekērysse* hän julisti λέγων | *legōn* sanoen ἔρχεται |
erchetai tulee ὁ | *ho* ἰσχυρότερός | *ischyroteros* voimakkaampi μου | *mou* minua
ὀπίσω | *opisō* jälkeeni μου | *mou* minun οὗ | *hou* jonka οὐκ | *ouk* en εἶμι | *eimi*

ole ikανὸς | *hikanos* kelvollinen κύψας | *kypsas* kumartuneena λῦσαι | *lysai*
avaamaan τὸν | *ton* ἰμάντα | *himanta* hihnaa τῶν | *tōn* ὑποδημάτων |
hypodēmatōn sandaaleistaan αὐτοῦ | *autou* Hänen

Delitzsch וַיִּקְרָא | vajjiqra' לְאֵמֹר | le'mor בּוֹ' אֵבָא | javo' אֶחָרַי | a'charai
הַחֲזֵק | hechazaq מִמֶּנִּי | mimmenni אֲשֶׁר | 'asher אֵינְנִי | 'einenni רְאִי | ra'ui לְכַרְעַ
| lichroa' וּלְהַתִּיר | ulehattir אֶת־שֵׁרוֹךְ | 'et-seroch נָעַלְיוֹ | ne'alaiiv

TKIS Hän saarnasi sanoen: "Minun jälkeeni tulee minua voimallisempi, jonka kengännauhaa en ole arvollinen kumartuneena päästämään.

STLK Hän saarnasi sanoen: "Minun jälkeeni tulee minua voimakkaampi, jonka sandaalien nyörejä en ole kelvollinen kumartuneena avaamaan.

BIBLIA 1776 Ja saarnasi, sanoen: se tulee minun jälkeeni, joka on minua väkevämpi, jonka en minä ole kelvollinen kumarruksissa kenkäin rihmaa päästämään.

8. *TR* ἐγὼ | *egō* minä μὲν | *men* tosin ἐβάπτισα | *ebaptisa* kastoin ὑμᾶς | *hymas*
teidät ἐν | *en* ὕδατι· | *hydati* vedessä αὐτὸς | *autos* mutta Hän δὲ | *de* βαπτίσει |
baptisei kastaa ὑμᾶς | *hymas* teidät ἐν | *en* Πνεύματι | *pneumati* Hengessä ἀγίῳ |
hagiō Pyhässä

Delitzsch אֲנֹכִי | 'anochi טַבַּלְתִּי | tavalti אֶתְכֶם | 'etchem בְּמַיִם | bammaim וְהוּא |
vehu' וְטַבַּלְתִּי | jitbol אֶתְכֶם | 'etchem בְּרוּחַ | beRuach הַקֹּדֶשׁ | haQodesh

TKIS Minä olen kastanut teidät vedessä, mutta Hän on kastava teidät Pyhässä Hengessä.”

STLK Minä kastan teidät vedellä, mutta hän kastaa teidät Pyhällä Hengellä.”

BIBLIA 1776 Minä tosin kastan teitä vedellä; mutta hän kastaa teitä Pyhällä Hengellä.

9. *TR* καὶ | *kai* ja ἐγένετο | *egeneto* tapahtui ἐν | *en* ἐκείναις | *ekeinais* niinä ταῖς |
tais ἡμέραις | *hēmerais* päivinä ἦλθεν | *ēlthen* tuli Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus ἀπὸ |
apo Ναζαρεθ | *Nadzareth* Nasaretista τῆς | *tēs* Γαλιλαίας | *Galilaias* Galilean καὶ
| *kai* ja ἐβαπτίσθη | *ebaptisthē* Hänet kastoι ὑπὸ | *hypo* Ἰωάννου | *Iōannou*
Johannes εἰς | *eis* τὸν | *ton* Ἰορδάνην | *Iordanēn* Jordanissa

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi בַּיָּמִים | bajamim הָהֵם | hahem וַיָּבֹאוּ | vajjavo' יִשׁוּעַ |
JESHUA מִנְצֻרֶת | minNetzeret אֲשֶׁר | 'asher בְּגַלִּיל | baGalil וַיִּיטְבֵּל | vajjitavel
עַל- | 'al-jedei יוֹחָנָן | Jochanan בְּיַרְדֵּן | baJarden

TKIS Tapahtui niinä päivinä, että Jeesus tuli Galilean Nasaretista, ja Johannes kastoi Hänet Jordanissa.

STLK Tapahtui, että niinä päivinä Jeesus tuli Galilean Nasaretista, ja Johannes kastoi hänet Jordanissa.

BIBLIA 1776 Ja tapahtui niinä päivinä, että Jesus tuli Galilean Natsaretista ja kastettiin Johannekselta Jordanissa.

10. *TR* καὶ | *kai* ja εὐθὺς | *eutheōs* heti ἀναβαίνων | *anabainōn* noustuaan ἀπὸ |
apo τοῦ | *tou* ὕδατος | *hydatos* vedestä εἶδε | *eide* Hän näki σχιζομένους |
schidzomenous aukeavan τοὺς | *tous* οὐρανοὺς | *ouranous* taivaat καὶ | *kai* ja τὸ |
to Πνεῦμα | *Pneuma* Hengen ὡσεὶ | *hōsei* niinkuin περιστερὰν | *peristeran*
kyyhkysen καταβαῖνον | *katabainon* laskeutuvan ἀλὰς ἐπ' | *ep* päälle αὐτόν· |
auton Hänen

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi אַךְ-עַל־הָאֵלֶּה | 'ach-'aloh עַל־הָאֵלֶּה | 'ala מִן-הַמַּיִם | min-hammaim
וַיָּרֵא | vajjar' אֶת-הַשָּׁמַיִם | 'et-hash'shamaim נִבְקָעִים | nivqa'im וְהָרִיחַ |
ve'haRuach כְּיֹנָה | kejona יָרְדֵת | joredet עָלָיו | 'alaiv

TKIS Heti vedestä noustessaan hän näki taivasten aukeavan ja Hengen niin kuin kyyhkysen laskeutuvan Hänen päälleen*.

STLK Heti, vedestä noustessaan hän näki taivaitten aukeavan ja Hengen laskeutuvan kyyhkysenä päälleen.

BIBLIA 1776 Ja kohta kuin hän astui vedestä ylös, näki hän taivaat aukenevan ja Hengen tulevan alas hänen päällensä niinkuin kyyhkyisen,

11. *TR* καὶ | *kai* ja φωνῇ | *fōnē* ääni ἐγένετο | *egeneto* tuli ἐκ | *ek* τῶν | *tōn*
οὐρανῶν | *ouranōn* taivaista σὺ | *sy* sinä εἶ | *ei* olet ὁ | *ho* υἱός | *hyios* Poikani
μου | *mou* minun ὁ | *ho* ἀγαπητός | *agapētos* rakas ἐν | *en* ᾧ | *hō* johon εὐδόκησα
| *eudokēsa* olen mielistynyt

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi קוֹל | qol מִן-הַשָּׁמַיִם | min-hash'shamaim אֶתָּה | 'atta בְּנִי |

Beni יְדִידִי | jedidi יְדִידִי | 'asher רַצָּתָהּ | ratzeta נְפִשִׁי | nafeshi בּוֹ | bo

TKIS Ja taivaista tuli ääni: "Sinä olet minun rakas Poikani, johon olen mielistynyt."

STLK Taivaista tuli ääni: "Sinä olet minun rakas Poikani, sinuun olen mieltynyt."

BIBLIA 1776 Ja ääni tuli taivaasta: sinä olet minun rakas Poikani, johonka minä mielistyin.

12. *TR* καὶ | *kai* ja εὐθὺς | *euthys* heti τὸ | *to* Πνεῦμα | *Pneuma* Henki αὐτὸν | *auton* Hänet ἐκβάλλει | *ekballei* ajoi εἰς | *eis* τὴν | *tēn* ἔρημον | *erēmon* erämaahan

Delitzsch וְאֶחָדֵיכֶן | vea'charei-chen הוֹצִיאָהּ | hotzi'o הַרוּחַ | haRuach הַמְדַבָּרָה | hammidbara

TKIS Niin Henki heti ajoi Hänet autiomaahan.

STLK Heti sen jälkeen Henki ajoi hänet erämaahan.

BIBLIA 1776 Ja Henki ajoi hänen kohta korpeen.

13. *TR* καὶ | *kai* ja ἦν | *ēn* Hän oli ἐκεῖ | *ekei* siellä ἐν | *en* τῇ | *tē* ἐρήμῳ | *erēmō* autiomaassa ἡμέρας | *hēmeras* päivää τεσσαράκοντα | *tessarakonta* neljäkymmentä πειραζόμενος | *peiradzomenos* kiusattavana ὑπὸ | *hypo* τοῦ | *tou* σατανᾶ | *satana* saatanan καὶ | *kai* ja ἦν | *ēn* oli μετὰ | *meta* keskellä τῶν | *tōn* θηρίων | *thēriōn* petojen καὶ | *kai* ja οἱ | *oi* ἄγγελοι | *aggeloi* enkelit διηκόνου | *diēkonoun* palvelivat αὐτῷ | *autō* Häntä

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi שָׁם | sham בַּמִּדְבָּר | bammidbar אַרְבָּעִים | 'arba'im יוֹם | jom וַיְהִי | ve'has'satan נִסְחָהּ | nissahu וַיְהִי | vaje'hi עַם | 'im-hachajjot הַמְלָאכִים | ve'hammal'achim וַיְשִׁרְתוּהָ | sheretuhu

TKIS Hän oli (siellä) autiomaassa neljäkymmentä päivää saatanan kiusattavana ja Hän oli petojen seassa, mutta enkelit palvelivat Häntä.

STLK Hän oli siellä erämaassa neljäkymmentä päivää saatanan kiusattavana, hän oli petojen seassa, ja enkelit palvelivat häntä.

BIBLIA 1776 Ja hän oli siellä korvessa neljäkymmentä päivää, ja kiusattiin perkeleeltä, ja oli petoin seassa; ja enkelit palvelivat häntä.

14. *TR* μετὰ | *meta* ja jälkeen δὲ | *de* τὸ | *to* παραδοθῆναι | *paradothēnai*
vangitsemisen τὸν | *ton* Ἰωάννην | *Iōannēn* Johanneksen ἦλθεν | *ēlthen* meni ὁ |
ho Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus εἰς | *eis* τὴν | *tēn* Γαλιλαίαν | *Galilaian* Galileaan
κηρύσσων | *kēryssōn* saarnasi τὸ | *to* εὐαγγέλιον | *euaggelion* evankeliumia τῆς |
tēs βασιλείας | *basileias* valtakunnan τοῦ | *tou* Θεοῦ | *Theou* Jumalan

Delitzsch וְאֶחָדֵי | vea'charei אֲשֶׁר | 'asher הַסֵּגָר | hasegar יוֹחָנָן | Jochanan בָּא |
ba' יֵשׁוּעַ | JESHUA הַגָּלִילָא | haGalila וַיִּקְרָא | vajjiqra' אֶת־בְּשׂוֹרָתָא | 'et-besorat
מַלְכוּת | malchut הַאֱלֹהִים | ha'ELOHIM לְאֵמֹר | le'mor

TKIS Mutta sen jälkeen, kun Johannes oli pantu vankilaan, Jeesus meni Galileaan ja saarnasi Jumalan (valtakunnan) ilosanomaa

STLK Mutta kun Johannes oli pantu vankeuteen, Jeesus meni Galileaan ja saarnasi Jumalan valtakunnan evankeliumia

BIBLIA 1776 Mutta sitte kuin Johannes oli vankiuteen annettu yllön, tuli Jesus Galileaan, saarnaten Jumalan valtakunnan evankeliumia,

15. *TR* καὶ | *kai* ja λέγων | *legōn* sanoι ὅτι | *hoti* ἐτῆ πεπλήρωται | *peplērōtai* on täyttynyt ὁ | *ho* καιρός | *kairos* aika καὶ | *kai* ja ἤγγικεν | *ēngiken* on tullut lähelle ἡ | *hē* βασιλεία | *basileia* valtakunta τοῦ | *tou* Θεοῦ· | *Theou* Jumalan μετανοεῖτε | *metanoete* muuttakaa mielenne καὶ | *kai* ja πιστεύετε | *pisteuete* uskokaa ἐν | *en* τῷ | *tō* εὐαγγελίῳ | *euaggeliō* evankeliumi

Delitzsch מְלֶאכָה | male'a הַעֵת | ha'et וְהִגִּיעָה | vehiggi'a מַלְכוּת | malchut הַאֱלֹהִים |
ha'ELOHIM שׁוּבוּ | shuvu וְהִאֱמִינוּ | ve'ha'aminu בְּבִשׂוֹרָה | vabesora

TKIS ja sanoι: "Aika on täyttynyt ja Jumalan valtakunta on tullut lähelle. Muuttakaa mielenne ja uskokaa ilosanoma."

STLK ja sanoι: "Aika on täyttynyt, ja Jumalan valtakunta on tullut lähelle. Muuttakaa mielenne ja uskokaa evankeliumi."

BIBLIA 1776 Ja sanoι: aika on täytetty, ja Jumalan valtakunta on lähestynyt: tehkää parannus ja uskokaat evankeliumi.

16. *TR* περιπατῶν | *peripatōn* ja kulkiessaan δὲ | *de* παρὰ | *para* ραντὰ τὴν | *tēn* θάλασσαν | *thalassan* järven τῆς | *tēs* Γαλιλαίας | *Galilaias* Galilean εἶδε | *eide*

Hän näki Σίμωνα | *Simōna* Simonin καὶ | *kai* ja Ἀνδρέαν | *Andrean* Andreaan τὸν | *ton* ἀδελφὸν | *adelfon* veljensä αὐτοῦ | *autou* hänen βάλλοντας | *ballontas* heittävän ἀμφίβληστρον | *amfiblēstron* heittoverkkoa ἐν | *en* τῇ | *tē* θαλάσῃ· | *thalassē* järvellä ἦσαν | *ēsan* sillä he olivat γὰρ | *gar* ἀλιεῖς | *halieis* kalastajia

Delitzsch וַיַּרְא | vaje'hi בְּהַתְּהַלְכוֹ | be'hithallecho עַל-יַד | 'al-jad יַמ־הַגָּלִיל | jam-haGalil וַיַּרְא | vajjar' אֶת-שִׁמְעוֹן | 'et-Shimeon וְאֶת-אַנְדְּרָאִי | ve'et-'Andrai אַחִי | 'achi שִׁמְעוֹן | Shimeon פְּרוֹסִים | poresim מְצוּדָה | metzoda בַּיָּם | bajam כִּי | ki דַּיְיָגִים | dajjagim הָיָה | hajju

TKIS Kävellessään Galilean järven rantaan Hän näki Simonin ja Andreaan, *hänen veljensä*, heittävän verkkoa järveen, sillä he olivat kalastajia.

STLK Mutta kulkiessaan Galilean järven rantaan hän näki Simonin ja Andreaan, Simonin veljen, heittävän verkkoa järveen, sillä he olivat kalastajia.

BIBLIA 1776 Ja kuin hän käveli Galilean meren tykönä, näki hän Simonin ja Andreaksen hänen veljensä laskevan verkkoa mereen: (sillä he olivat kalamiehet:)

17. **TR** καὶ | *kai* ja εἶπεν | *eipen* sanoi αὐτοῖς | *autois* heille ὁ | *ho* Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus δεῦτε | *deute* seuratkaa ὀπίσω | *opisō* jäljessä μου | *mou* minun καὶ | *kai* niin ποιήσω | *poiēsō* teen ὑμᾶς | *hymas* teidät γενέσθαι | *genesthai* olemaan ἀλιεῖς | *halieis* kalastajia ἀνθρώπων | *anthrōpōn* ihmisten

Delitzsch וַיֹּאמֶר | vajjo'mer אֲלֵיהֶם | 'aleihem יֵשׁוּעַ | JESHUA לְכוּ | le'chu אַחֲרָי | a'charai וְאַשְׁמַעְחֶם | va'asimechem לְדַיְיָגֵי | le'dajjagei אֲנָשִׁים | 'anashim

TKIS Ja Jeesus sanoi heille: "Seuratkaa minua, niin teen teistä ihmisten kalastajia."

STLK Jeesus sanoi heille: "Seuratkaa minua, niin teen teistä ihmisten kalastajia."

BIBLIA 1776 Ja Jesus sanoi heille: seuratkaat minua, ja minä teen teidät, että te tulette ihmisten kalamiehiksi.

18. **TR** καὶ | *kai* ja εὐθέως | *eutheōs* heti ἀφέντες | *afentes* he jättäen τὰ | *ta* δίκτυα | *diktya* verkkonsa αὐτῶν | *autōn* ἠκολούθησαν | *ēkolouthēsan* seurasivat αὐτῶ | *autō* Häntä

Delitzsch וַיַּעֲזְבוּ | vajja'azvu מַהֵר | maher אֶת-מִכְרֹתֵיהֶם | 'et-mich'meroteihem

וַיֵּלְכוּ | vajje'lechu אַחַרָיו | a'charaiv

TKIS Heti he jättivät verkkonsa* ja seurasivat Häntä.

STLK Heti he jättivät verkkonsa ja seurasivat häntä.

BIBLIA 1776 Ja he jättivät kohta verkkonsa ja seurasivat häntä.

19. **TR** καὶ | *kai* ja προβάς | *probas* kun Hän kulki ἐκεῖθεν | *ekeithen* sieltä ὀλίγον | *oligon* vähän matkaa εἶδεν | *eiden* Hän näki Ἰάκωβον | *Iakōbon* Jaakobin τὸν | *ton* τοῦ | *tou* Ζεβεδαίου | *Zebedaïou* Sebedeuksen pojan καὶ | *kai* ja Ἰωάννην | *Iōannēn* Johanneksen τὸν | *ton* ἀδελφὸν | *adelfon* veljensä αὐτοῦ | *autou* hänen καὶ | *kai* ja αὐτοὺς | *autous* heidät ἐν | *en* τῷ | *tō* πλοίῳ | *ploiō* veneessä καταρτίζοντας | *katartidzontas* kunnostamassa τὰ | *ta* δίκτυα | *diktya* verkkoja

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi וַיֵּלְכוּ | ke'avero מְעַתָּה | me'at מִשָּׁם | mish'sham וַיֵּלְכוּ | vajjar' אַתְּ יַעֲקֹב | 'et-Ja'akov בֶּן־זַבְדַּי | ben-Zavdai וַיֵּלְכוּ | ve'et-Jochanan אַחֲרָיו | 'achiv וְגַם הֵמָּה | vegam-hemma בְּאֹנִיָּה | vo'onija מֵתַקְנִים | metaqqenim אַתְּ תִּמְכְּרוּת | 'et-hammichmorot

TKIS Käytyään siitä vähän matkaa Hän näki Jaakobin, Sebedeuksen pojan, ja Johanneksen, hänen veljensä, heidätkin veneessä laittamassa verkkoja kuntoon.

STLK Kuljettuaan siitä vähän eteenpäin hän näki Jaakobin, Sebedeuksen pojan, ja Johanneksen, hänen veljensä, heidätkin veneessä, kunnostamassa verkkojaan.

BIBLIA 1776 Ja kuin hän sieltä vähää edemmä kävi, näki hän Jakobin Zebedeuksen pojan ja Johanneksen, hänen veljensä, parantavan venheessä verkkojansa.

20. **TR** καὶ | *kai* ja εὐθέως | *eutheōs* heti ἐκάλεσεν | *ekalesen* Hän kutsui αὐτούς· | *autous* heidät καὶ | *kai* ja ἀφέντες | *afentes* he jättäen τὸν | *ton* πατέρα | *patera* isänsä αὐτῶν | *autōn* Ζεβεδαῖον | *Zebedaion* Sebedeuksen ἐν | *en* τῷ | *tō* πλοίῳ | *ploiō* veneeseen μετὰ | *meta* kanssa τῶν | *tōn* μισθωτῶν | *mishhōtōn* palkkalaistensa ἀπῆλθον | *apēlthon* he lähtivät ὀπίσω | *opisō* seuraamaan αὐτοῦ | *autou* Häntä

Delitzsch וַיִּקְרָא | vajjiqra' מְהֵרָה | mehera אֶלְיָהֶם | 'aleihem וַיֵּלְכוּ | vajja'azvu אַתְּ זַבְדַּי | 'et-Zavdai אַבְיָהֶם | 'avihem בְּאֹנִיָּה | bo'onija עִם הַשְּׂכִירִים | 'im-hassechirim וַיֵּלְכוּ | vajje'lechu אַחַרָיו | a'charaiv

TKIS Heti Hän kutsui heidät; ja he seurasivat Häntä jättäen isänsä Sebedeuksen palkkalaisineen veneeseen.

STLK Heti hän kutsui heidät, ja he jättivät isänsä, Sebedeuksen, palkkalaisineen veneeseen ja lähtivät seuraamaan häntä.

BIBLIA 1776 Ja hän kutsui kohta heitä. Ja he jättivät isänsä Zebedeuksen venheeseen palkollisten kanssa, ja seurasivat häntä.

21. **TR** καὶ | *kai* ja εἰσπορεύονται | *eisporeuontai* he saapuivat εἰς | *eis* Καπερναοῦμ· | *Kapernaoum* Kapernaumiin καὶ | *kai* ja εὐθεὸς | *eutheōs* heti τοῖς | *tois* σάββασι | *sabbasin* sapattina εἰσελθὼν | *eiselthōn* Hän meni εἰς | *eis* τὴν | *tēn* συναγωγὴν | *synagōgēn* synagoogaan ἐδίδασκε | *edidaske* opettamaan

Delitzsch וַיִּבְאוּ | vajjavo'u אֶל-כֶּפַר | 'el-Kefar נַחֲמוֹם | nachum וַיֵּבֶה | vaje'maher לַבּוֹא | lavo' בַּשַּׁבָּת | vash'Shabbat לְבֵית | le'beit הַכְּנִסֶּת | ha'keneset וַיִּלְמַד | vilmed | vaje'lammed

TKIS Niin he tulivat Kapernaumiin. Hän meni heti sapattina synagoogaan ja opetti.

STLK He saapuivat Kapernaumiin, ja hän meni heti sapattina synagogaan ja opetti.

BIBLIA 1776 Ja he menivät sisälle Kapernaumiin; ja hän meni kohta lepopäivinä synagogaan, ja opetti.

22. **TR** καὶ | *kai* ja ἐξεπλήσσοντο | *ekseplēssonto* he hämmästelivät ἐπὶ | *epi* τῇ | *tē* διδαχῇ | *didachē* oppia αὐτοῦ· | *autou* Hänen ἦν | *ēn* sillä oli γὰρ | *gar* διδάσκων | *didaskōn* Hän opettaessaan αὐτοὺς | *autous* heitä ὡς | *hōs* niinkuin ἐξουσίαν | *eksousian* valta ἔχων | *echōn* jolla on καὶ | *kai* οὐχ | *ouch* eikä ὡς | *hōs* niinkuin οἱ | *oi* γραμματεῖς | *grammateis* kirjanoppineet

Delitzsch וַיִּשְׁתּוֹמְמוּ | vajjishtomemu עַל-תּוֹרַתוֹ | 'al-torato כִּי-הָיָה | ki-haja מְלַמְּדָם | melammedam כְּבַעַל | keva'al גְּבוּרָה | gevura וְלֹא | velo' כַּסּוֹפְרִים | kassoferim

TKIS He olivat hämmästyksissään Hänen opetuksestaan, sillä Hän opetti heitä niin kuin se, jolla on valta eikä niin kuin kirjanoppineet.

STLK He olivat hämmästyksissään hänen opetuksestaan, sillä hän opetti heitä niin kuin se, jolla on valta, eikä niin kuin kirjanoppineet.

BIBLIA 1776 Ja he hämmästyivät hänen opetustansa; sillä hän opetti heitä voimallisesti, ja ei niinkuin kirjanoppineet.

23. **TR** καὶ | *kai* ja ἦν | *ēn* oli ἐν | *en* τῇ | *tē* συναγωγῇ | *synagōgē* synagoogassaan αὐτῶν | *autōn* heidän ἄνθρωπος | *anthrōpos* mies ἐν | *en* πνεύματι | *pneumati* hengessä ἀκαθάρτω | *akathartō* saastaisessa καὶ | *kai* ja ἀνέκραξε | *anekrakse* huusi

Delitzsch וַיֵּשׁ | ve'ish הִיאַ | haja בְּבֵית | be'veit כְּנִסְתָּם | kenistam אֲשֶׁר־רוּחַ | 'asher-ruach תִּמְ'א | tum'a בו | bo וַיִּצְעַק | vajjitz'aq לְאֵמֹר | le'mor

TKIS Heidän synagoogassaan oli [juuri silloin] mies, jossa oli saastainen henki. Se huusi

STLK Heidän synagogassaan oli mies, jossa oli saastainen henki, ja se huusi

BIBLIA 1776 Ja heidän synagogassansa oli ihminen riivattu saastaiselta hengeltä, ja hän huusi,

24. **TR** λέγων | *legōn* sanoen ἔα | *ea* voi τί | *ti* mitä ἡμῖν | *hēmin* meillä καὶ | *kai* ja σοί | *soi* sinulla Ἰησοῦ | *Iēsou* Jeesus Ναζαρηνέ | *Nadzarēne* Nasaretilainen ἦλθες | *ēlthes* tulitko ἀπολέσαι | *apolesai* tuhoamaan ἡμᾶς | *hēmas* meitä οἶδά | *oida* tunnen σε | *se* sinut τίς | *tis* kuka εἶ | *ei* olet ὁ | *ho* Ἅγιος | *Hagios* Pyhä τοῦ | *tou* Θεοῦ | *Theou* Jumalan

Delitzsch אָהָה | 'ahah מַה־לָּנוּ | mah-lanu וְלִי | valach יֵשׁוּעַ | JESHUA הַנָּצְרִי | haNatzeri בָּאָה | ba'ta לְהַאֲבִידֵנוּ | le'ha'avidenu יְדַבְּרֵי | jada'ti מִי | mi אֵתְהָ | 'atta קְדוֹשׁ | Qedosh הַאֱלֹהִים | ha'ELOHIM

TKIS sanoen: "(Voi!) *Miksi meihin puutut*, Jeesus Nasaretilainen? Tulitko meitä tuhoamaan? Tunnen sinut, kuka olet, Jumalan Pyhä."

STLK sanoen: "Mitä sinulla on meidän kanssamme tekemistä, Jeesus Nasaretilainen? Oletko tullut meitä tuhoamaan? Tunnen sinut, kuka olet, sinä Jumalan Pyhä."

BIBLIA 1776 Sanoen: voi, mitä meidän on sinun kanssas, Jesus Natsarealainen! tulitkos meitä hukuttamaan? Minä tunnen sinun, kukas olet, Jumalan pyhä.

ha'torah הַתּוֹרָה | ha'chadasha הַחֲדָשָׁה | 'asher אֲשֶׁר | 'af-leruchot אַף־לְרוּחוֹת |
hatum'a הַתּוֹמָא | bigvura בִּגְבוּרָה | hu' הוּא | hu' מְצִיָּה | metzaveh מְצַוֶּה | vehenna וְהֵנָּה |
shome'ot לוֹ | lo

TKIS Kaikki hämmästyivät niin, että kyselivät toisiltaan sanoen: "Mitä tämä on?
Mikä uusi oppi tämä on? Sillä Hän käskee vallalla saastaisia henkiäkin, ja ne tottelevat Häntä."

STLK He hämmästyivät kaikki, niin että kyselivät toisiltaan sanoen: "Mitä tämä on?
Uusi, voimallinen oppi! Hän käskee saastaisia henkiäkin, ja ne tottelevat häntä."

BIBLIA 1776 Ja he hämmästyivät kaikki, niin että he kyselivät keskenänsä, sanoen:
mitä tämä on? mikä uusi oppi tämä on? Sillä hän käskee myös voimalla saastaisia
henkiä, ja he kuulevat häntä.

28. **TR** ἐξῆλθε | *eksēlthe* niin levisi δὲ | *de* ἢ | *hē* ἀκοῇ | *akoē* maine αὐτοῦ |
autou Hänestä εὐθὺς | *euthys* heti εἰς | *eis* ὅλην | *holēn* koko τὴν | *tēn* περίχωρον
| *perichōron* ympäristöön τῆς | *tēs* Γαλιλαίας | *Galilaias* Galilean

Delitzsch וַיֵּצֵא | *vajje'tze'* וְשָׁמַע | *shame'o* מְהֵרָה | *maher* בְּכָל־מְקוֹמוֹת | *bechol-*
meqomot אֶרֶץ | *'eretz* הַגָּלִיל | *haGalil*

TKIS Niin maine Hänestä levisi heti [kaikkialle] koko Galilean ympäristöön.

STLK Hänen maineensa levisi heti koko ympäristöön, kaikkialle Galileaan.

BIBLIA 1776 Ja hänen sanomansa kuului kohta ympäri kaiken Galilean
lähimaakunnan.

29. **TR** καὶ | *kai* ja εὐθέως | *eutheōs* heti ἐκ | *ek* τῆς | *tēs* συναγωγῆς | *synagōgēs*
synagoogasta ἐξελθόντες | *ekselthontes* tultuaan ἦλθον | *ēlthon* he menivät εἰς | *eis*
τὴν | *tēn* οἰκίαν | *oikian* kotiin Σίμωνος | *Simōnos* Simonin καὶ | *kai* ja Ἀνδρέου |
Andreou Andreaan μετὰ | *meta* kanssa Ἰακώβου | *Iakōbou* Jaakobin καὶ | *kai* ja
Ἰωάννου | *Iōannou* Johanneksen

Delitzsch וַיְהִי | *vaje'hi* אֶחָרַי | *a'charei* אֶצְּתָם | *tze'tam* מִבֵּית | *mibeit* הַכְּנֻסָּה |
ha'keneset וַיָּבֵאוּ | *vajjavo'u* בֵּיתָה | *beita* וְשִׁמְעוֹן | *Shimeon* וְאַנְדְּרָאִי | *ve'Andrai* הַמָּה
| *hemma* וַיָּבֵקֵב | *veJa'akov* וַיּוֹחֵנָן | *veJochanan* עִמָּם | *'immam*

TKIS Tultuaan synagoogasta he kohta menivät Jaakobin ja Johanneksen kanssa Simonin ja Andreaan taloon.

STLK Tultuaan ulos synagogasta he menivät heti Simonin ja Andreaan taloon Jaakobin ja Johanneksen kanssa.

BIBLIA 1776 Ja he menivät kohta ulos synagogasta ja tulivat Simonin ja Andreaksen huoneeseen, Jakobin ja Johanneksen kanssa.

30. **TR** ἡ | *hē* δὲ | *de* ja πενθερὰ | *penthera* anoppi Σίμωνος | *Simōnos* Simonin κατέκειτο | *katekeito* makasi πυρέσσουσα | *pyressousa* kuumeessa καὶ | *kai* ja εὐθέως | *eutheōs* heti λέγουσιν | *legousin* he puhuivat αὐτῷ | *autō* Hänelle περὶ | *peri* αὐτῆς· | *autēs* hänestä

Delitzsch וְיָחִידוֹת | *vachamot* וְיָחִידוֹת | *Shimeon* שָׁחֵבָה | *shacheva* תַּחֲתָיָהּ | *'achuzat* תַּחֲתָיָהּ | *haqqaddachat* וְיָחִידוֹת | *vaje'maharu* לְדַבֵּר | *le'daber* אֵלָיו | *'elaiv* עָלֶיהָ | *'aleha*

TKIS Mutta Simonin anoppi makasi kuumeessa, ja heti he puhuivat hänestä Jeesukselle.

STLK Simonin anoppi makasi sairaana kuumeessa, ja heti he puhuivat hänestä Jeesukselle.

BIBLIA 1776 Mutta Simonin anoppi makasi vilutaudissa, ja he sanoivat hänestä kohta hänelle.

31. **TR** καὶ | *kai* ja προσελθὼν | *proselthōn* Hän meni luo ἤγειρεν | *ēgeiren* nostaen ylös αὐτήν | *autēn* hänet κρατήσας | *kratēsas* tarttui τῆς | *tēs* χειρὸς | *cheiros* kädestä αὐτῆς· | *autēs* häntä καὶ | *kai* ja ἀφῆκεν | *afēken* lähti αὐτήν | *autēn* hänestä ὁ | *ho* πυρετὸς | *pyretos* kuume εὐθέως | *eutheōs* heti καὶ | *kai* ja διηκόνει | *diēkonei* hän palveli αὐτοῖς | *autois* heitä

Delitzsch וַיִּגָּשׁ | *vajjigash* וַיִּגָּשׁ | *vajjo'chez* בְּיָדָהּ | *bejadah* וַיִּקְיַמְהָ | *vaje'qimeha* וַיִּקְיַמְהָ | *vaturef* מִמֶּנָּה | *mimmenna* תַּחֲתָיָהּ | *haqqaddachat* מִתַּחֲתָיָהּ | *pite'om* וַיִּשְׁרַתְהָ | *va'tesharet* מִתַּחֲתָיָהּ | *'otam*

TKIS Astuttuaan hänen luokseen Hän nosti hänet ylös tarttuen häntä käteen. Heti kuume lähti hänestä, ja hän palveli heitä.

STLK Hän meni hänen luokseen ja nosti hänet ylös tarttuen hänen käteensä, ja kuume lähti hänestä, ja hän palveli heitä.

BIBLIA 1776 Ja hän meni ja nosti häntä, ja rupesi hänen käteensä, ja vilutauti jätti hänen kohta; ja hän palveli heitä.

32. *TR* ὀψίας | *opsias* ja illan δὲ | *de* γενομένης | *genomenēs* tultua ὅτε | *ote* kun ἔδυσ | *edy* oli laskenut ὁ | *ho* ἥλιος | *hēlios* aurinko ἔφερον | *eferon* tuotiin πρὸς | *pros* luokse αὐτὸν | *auton* Hänen πάντας | *pantas* kaikki τοὺς | *tous* κακῶς | *kakōs* sairaana ἔχοντας | *echontas* olevat καὶ | *kai* ja τοὺς | *tous* δαιμονιζομένους· | *daimonidzomenous* riivatut

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi בְּעֶרְבַּי | va'erev אֲבוֹתַי | kevo' הַשְׁמֵשׁ | hash'shamesh וַיִּבְיֵאוּ | vajjavi'u אֵלָיו | 'elaiv אֵת | 'et כָּל־הַחֹלִים | kol-ha'cholim וְעַתָּה | ve'et אֲשֶׁר | 'achuzei הַשְּׁדִיִּם | hash'shedim

TKIS Mutta illan tultua, kun aurinko laski, he toivat Hänen luokseen kaikki sairaat ja riivatut,

STLK Mutta illan tultua, kun aurinko oli laskenut, tuotiin hänen luokseen kaikki sairaat ja riivatut,

BIBLIA 1776 Mutta ehtoona, kuin aurinko laski, toivat he hänen tykönsä kaikkinaisia sairaita ja perkeleiltä riivatuita,

33. *TR* καὶ | *kai* ja ἡ | *hē* πόλις | *polis* kaupunki ὅλη | *holē* koko/ koko kaupunki ἐπισυνηγμένη | *episynēgmenē* kokoontunut ἦν | *ēn* oli πρὸς | *pros* eteen τὴν | *tēn* θύραν | *thyran* oven

Delitzsch וְכָל־הָעִיר | vechol-ha'ir נִשְׁפָּחוּ | ne'esfu יָחַד | jachdav פֶּתַח | petach הַבַּיִת | ha'bait

Delitzsch וְכָל־הָעִיר | vechol-ha'ir נִשְׁפָּחוּ | ne'esfu יָחַד | jachdav פֶּתַח | petach הַבַּיִת | ha'bait 34. *TR* καὶ | *kai* ja ἐθεράπευσε | *etherapeuse* Hän paransi πολλοὺς | *pollous* monta κακῶς | *kakōs* sairaana ἔχοντας | *echontas* olevaa ποικίλαις | *poikilais* monenlaisissa νόσοις | *nosois* taudeissa καὶ | *kai* ja δαιμόνια | *daimonia* riivaajia πολλὰ | *polla* paljon ἐξέβαλε | *eksebale* Hän ajoi ulos καὶ | *kai* ja οὐκ | *ouk* ei ἦφιεν | *ēfie* antanut λαλεῖν | *lalein* puhua τὰ | *ta* δαιμόνια | *daimonia*

riivaajien ötu | *hoti* koska ἦδεισαν | *ēdeisan* ne tunsivat αὐτόν | *auton* Hänet

Delitzsch וַיִּרְפֵּא | vaje'rappe' רַבִּים | rabbim אֲשֶׁר | 'asher הַיּוֹ | haju חוֹלִים | cholim חֳלָיִים | cholaim שׁוֹנִים | shonim וַיִּגְרֵשׁ | vaje'garesh שְׂדִים | shedim הַרְבֵּה | harbeh וְלֹא־נָתַן | velo'-natan אֶת־הַשְּׂדִים | 'et-hash'shedim לְדַבֵּר | le'daber כִּי | ki יְדַעְהוּ | jeda'uhu

TKIS Niin Hän paransi useita, jotka sairastivat moninaisia tauteja, ja monta riivaajaa Hän ajoi ulos eikä sallinut riivaajain puhua, koska ne tunsivat Hänet.

STLK Hän paransi monta, jotka sairastivat monenlaisia tauteja, ja paljon riivaajia hän ajoi ulos eikä sallinut riivaajien puhua, koska ne tunsivat hänet.

BIBLIA 1776 Ja hän paransi monta, jotka sairastivat moninaisia tauteja, ja hän ajoi ulos paljon perkeleitä, eikä sallinut perkeleiden puhua; sillä he tunsivat hänen.

35. *TR* καὶ | *kai* πρῶτῃ | *prōi* varhain ἔννυχον | *ennychon* aamulla λίαν | *lian* aivan pimeällä ἀναστὰς | *anastas* Hän nousi ἐξῆλθε | *eksēlthe* lähti ulos καὶ | *kai* ja ἀπῆλθεν | *apēlthen* meni εἰς | *eis* ἔρημον | *erēmon* autioon τόπον | *topon* paikkaan κάκεῖ | *kakei* siellä προσήχετο | *prosēucheto* rukoillen

Delitzsch וַיִּשְׁכֵּם | vajjashkem מִמְּחֹרָת | mimmochorat בְּעוֹד | be'od לַיְלָה | lajela אֲצִי | vajje'tze' וַיִּלֶּךְ | vajje'lech אֶל־מְקוֹם | 'el-meqom חֲרֹבָה | chorba וַיִּתְּפֶלֶל | vajjitpallel שָׁם | sham

TKIS Noustuaan varhain, kun vielä oli aivan pimeä Hän lähti ulos ja meni autioon paikkaan ja rukoili siellä.

STLK Varhain aamulla, kun vielä oli pimeä, hän nousi, lähti ulos ja meni autioon paikkaan, ja siellä hän rukoili.

BIBLIA 1776 Ja huomenneltain sangen varhain ennen päivää, kuin hän nousi, meni hän ulos. Ja Jesus meni erinäiseen asiaan ja rukoili siellä.

36. *TR* καὶ | *kai* ja κατεδίωξαν | *katediōksan* riensi jälkeen αὐτόν | *auton* Hänen ὁ | *ho* Σίμων | *Simōn* Simon καὶ | *kai* ja οἱ | *oi* jotka μετ' | *met* seurassaan αὐτοῦ· | *autou* hänen

Delitzsch וַיִּרְדֵּפוּ | vajirdefu אַחַרָיו | a'charaiv שִׁמְעוֹן | Shimeon וְהֶאֱנִיחַם |

ve'ha'anashim וְאֲשֶׁר | 'asher אֲתָו | 'itto

TKIS Mutta Simon ja ne, jotka olivat Hänen kanssaan, riensivät Hänen jälkeensä.

STLK Mutta Simon ja ne, jotka olivat hänen kanssaan, riensivät hänen jälkeensä,

BIBLIA 1776 Ja Simon riensi hänen perässänsä ja ne jotka hänen kanssansa olivat.

37. **TR** καὶ | *kai* ja εὗροντες | *heurontes* löydettyään αὐτὸν | *auton* Hänet λέγουσιν | *legousin* he sanoivat αὐτῶ | *autō* Hänelle ὅτι | *hoti* että πάντες | *pantes* kaikki ζητοῦσί | *dzētousi* etsivät σε | *se* sinua

Delitzsch וַיִּמְצְאוּהוּ | vajjimetza'uhu וַיִּאָמְרוּ | vajjo'meru אֵלָיו | 'elaiiv הִנֵּה | hinneh כָּלֵם | chullam מְבַקְשִׁים | mevaqeshim אֹתָךְ | 'otach

TKIS Löydettyään Hänet he sanoivat Hänelle: "Kaikki etsivät sinua."

STLK ja löydettyään hänet he sanoivat hänelle: "Kaikki etsivät sinua."

BIBLIA 1776 Ja kuin he löysivät hänen, sanoivat he hänelle: jokainen etsii sinua.

38. **TR** καὶ | *kai* niin λέγει | *legei* Hän sanoi αὐτοῖς | *autois* heille ἄγωμεν | *agōmen* menkäämme εἰς | *eis* τὰς | *tas* ἐχομένας | *echomenas* ympäröiviin κωμοπόλεις | *kōmopoleis* kyliin ἵνα | *hina* että κάκεῖ | *kakei* sielläkin κηρύξω· | *kēryksō* julistaisin εἰς | *eis* τοῦτο | *touto* sillä sitä varten γὰρ | *gar* ἐξελήλυθα | *ekselēlytha* olen tullut

Delitzsch וַיִּאָמַר | vajjo'mer אֵלֵיהֶם | 'aleihem נִבְרַח | na'bera מִזֶּה | mizzeh לְאֵרֵי | 'el-'arei הַפְּרָזוֹת | happerazot הַקְּרִבוֹת | haqqerovot וְאֶקְרָא | ve'eqra' עַם־גַּם | gam-sham כִּי | ki בְּעִבּוֹר־זֹאת | va'avur-zot יִצְאָתִי | jatza'ti

TKIS Hän sanoi heille: "Menkäämme muualle lähikyliin saarnatakseni sielläkin, sillä sitä varten olen tullut."

STLK Hän sanoi heille: "Menkäämme muualle, läheisiin kyliin, jotta sielläkin saarnaisin, sillä sitä varten olen tullut."

BIBLIA 1776 Ja hän sanoi heille: menkäämme lähimmäisiin kyliin, että minä sielläkin saarnaisin; sillä sitä varten olen minä tullut.

39. **TR** καὶ | *kai* ja ἦν | *ēn* Hän oli κηρύσσων | *kēryssōn* julistamassa ἐν | *en* ταῖς | *tais* συναγωγαῖς | *synagōgais* synagoogissaan αὐτῶν | *autōn* heidän εἰς | *eis* ὅλην | *holēn* koko τὴν | *tēn* Γαλιλαίαν | *Galilaian* Galileassa καὶ | *kai* ja τὰ | *ta* δαιμόνια | *daimonia* riivaajat ἐκβάλλων | *ekballōn* ajoi ulos

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi קָרָא | qore' בְּבֵיתִי | bevattei כְּנִסְיֹתֵיהֶם | chenesijoteihem בְּכָל־הַגָּלִיל | bechol-haGalil וַיִּגְרֶשׁ | vaje'garesh אֶת־הַשְּׁדִיִּים | 'et-hash'shedim

TKIS Ja Hän [meni ja] saarnasi heidän synagoogissaan koko Galileassa ja ajoi ulos riivaajat.

STLK Hän meni ja saarnasi heidän synagoogissaan koko Galileassa ja ajoi ulos riivaajat.

BIBLIA 1776 Ja hän saarnasi heidän synagogissansa, koko Galileassa, ja ajoi ulos perkeleitä.

40. **TR** καὶ | *kai* ja ἔρχεται | *erchetai* tuli πρὸς | *pros* luο αὐτὸν | *auton* Hänen λεπρός | *lepros* pitaalinen παρακαλῶν | *parakalōn* anoen αὐτὸν | *auton* Häneltä καὶ | *kai* ja γονυπετῶν | *gonypetōn* polvistui eteen αὐτόν | *auton* Hänen καὶ | *kai* ja λέγων | *legōn* sanoi αὐτῷ | *autō* Hänelle ὅτι | *hoti* että ἐὰν | *ean* jos θέλῃς | *thelēs* tahdot δύνασαι | *dynasai* voit με | *me* minut καθάρισαι | *katharisai* puhdistaa

Delitzsch וַיָּבֹא | vajjavo' אֵלָיו | 'elaiv אִישׁ | 'ish מְצֹרָע | metzora' וַיִּתְחַנֵּן | vajjitchannen אֵלָיו | 'elaiv וַיִּכְרַע | vajichra' עַל־בִּרְחָיו | 'al-birchaiv וַיִּאמֶר | vajjo'mer לוֹ | lo אֶם־תִּרְצֶה | 'im-tirtzeh תִּחַל | tuchal לְטַהַרְנִי | le'tahareni

TKIS Hänen luokseen tuli pitaalinen mies, rukoili Häntä, polvistui (Hänen eteensä) ja sanoi Hänelle: "Jos tahdot, voit puhdistaa minut."

STLK Hänen luokseen tuli spitaalinen mies, rukoili häntä, polvistui ja sanoi hänelle: "Jos tahdot, voit puhdistaa minut."

BIBLIA 1776 Ja hänen tykönsä tuli spitaalinen, rukoili häntä, lankesi polvillensa hänen eteensä ja sanoi hänelle: jos sinä tahdot, niin sinä voit minun puhdistaa.

41. **TR** ὁ | *ho* δὲ | *de* ja Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus σπλαγχνισθεὶς | *splagchnistheis* sisimmässä tuntien sääliä ἐκτείνας | *ekteinas* ojensi τὴν | *tēn* χεῖρα | *cheira* käden

ἤψατο | *hēpsato* kosketti αὐτοῦ | *autou* häntä καὶ | *kai* ja λέγει | *legei* sanoi αὐτῷ
| *autō* hänelle Θέλω | *thelō* tahdon καθαρίσθητι· | *katharisthēti* puhdistu

Delitzsch וַיִּרְחַם | vaje'rachem נָלַיו | 'alaiv יִשׁוּעַ | JESHUA וַיִּשְׁלַח | vajjishelach
אֶת־יָדוֹ | 'et-jado וַיִּגַּע־בוֹ | vajjigga'-bo וַיֹּאמֶר | vajjo'mar רָצַה | rotzeh אֲנֹכִי |
'anochi טָהַר | tehar

TKIS Niin Jeesus säälin valtaamana ojensi kätensä*, kosketti häntä ja sanoi hänelle:
"Minä tahdon, puhdistu."

STLK Jeesuksen kävi häntä sääliksi, ja ojentaen kätensä hän kosketti häntä ja sanoi
hänelle: "Minä tahdon, puhdistu."

BIBLIA 1776 Ja Jesus armahti häntä ja ojensi kätensä, rupesi häneen ja sanoi
hänelle: minä tahdon, ole puhdas.

42. **TR** καὶ | *kai* ja εἰπόντος | *eipontos* sanottuaan αὐτοῦ | *autou* Hänen εὐθέως |
eutheōs heti ἀπῆλθεν | *apēlthen* lähti ἀπ' | *ap* pois αὐτοῦ | *autou* hänestä ἢ | *hē*
λέπρα | *lepra* pitaali καὶ | *kai* ja ἐκαθαρίσθη | *ekatharisthē* hän puhdistui

Delitzsch עוֹדְנִי | 'odennu מְדַבֵּר | me'daber וְהִצַּרְעָתָהּ | ve'hatz'tzara'at סָרָה | sara
מִמֶּנּוּ | mimmennu וַיִּטְהַר | vajjithar

TKIS Heti (Hänen käskettyään) pitaali lähti hänestä ja hän puhdistui.

STLK Hänen sanottuaan tämän spitaali heti lähti miehestä, ja hän puhdistui.

BIBLIA 1776 Ja kuin hän sen oli sanonut, niin spitali läksi hänestä kohta pois, ja
hän tuli puhtaaksi.

43. **TR** καὶ | *kai* ja ἐμβριμησάμενος | *embrimēsamenos* Hän ankarasti puhuteltuaan
αὐτῷ | *autō* häntä εὐθέως | *eutheōs* heti ἐξέβαλεν | *eksebalen* laski luotaan αὐτόν
| *auton* hänet

Delitzsch וַיִּגַּע־בוֹ | vajig'ar-bo וַיִּמְהַר | vaje'maher לְהוֹצִיאָהּ | le'hotzi'o הִחֲצָאָהּ |
ha'chutza

TKIS Puhuteltuaan häntä ankarasti Hän heti lähetti hänet menemään

STLK Varoitettuaan ankarasti häntä hän laski hänet heti menemään

BIBLIA 1776 Ja Jesus haasti häntä, ja lähetti hänen kohta pois tyköönsä,

44. *TR* καὶ | *kai* ja λέγει | *legei* sanoi αὐτῷ | *autō* hänelle ὄρα | *hora* katso μηδενὶ
| *mēdeni* ettet kenellekään μηδέν | *mēden* et mitään εἴπης· | *eipēs* puhu ἅλλ' | *all*
vaan ὑπάγε | *hypage* mene σεαυτὸν | *seauton* itsesi δεῖξον | *deikson* näytä τῷ | *tō*
ἱερεῖ | *hierei* papille καὶ | *kai* ja προσένεγκε | *prosenegke* uhraa περὶ | *peri* τοῦ |
tou καθαρισμοῦ | *katharismou* puhdistumisestasi σου | *sou* sinun ἅ | *ha* minkä
προσέταξε | *prosetakse* on määrännyt Μωσῆς | *Mōsēs* Mooses εἰς | *eis* μαρτύριον
| *martyrion* todistukseksi αὐτοῖς | *autois* heille

Delitzsch וַיִּאמֶר | vajjo'mer אֶלְיֹו | 'elaiiv הָאֵי | re'eh אֶל־תְּסַפֵּר | 'al-tesapper דָּבַר
| davar לְאִישׁ | le'ish כִּי | ki לְךָ־אֶם | 'im-lech הֲרֵאָה | hera'eh אֶל־הַכֹּהֵן | 'el-
ha'kohen וְהִקְרַב | ve'haqrev וְעַל־טְהַרְתֶּחָא | 'al-tohoratecha אֵת | 'et אֲשֶׁר־צִוְּיָא |
'asher-tzivua מִשָּׁה | Msheh לְעֵדוּת | le'edut לְךָ | lahem

TKIS ja sanoi hänelle: "Katso, ettet kenellekään kerro tästä mitään, vaan mene, näytä itsesi papille ja uhraa puhdistumisestasi, mitä Mooses on säätänyt, todistukseksi heille."

STLK ja sanoi hänelle: "Katso, ettet puhu kenellekään tästä mitään, vaan mene ja näytä itsesi papille ja uhraa puhdistumisestasi se, minkä Mooses on säätänyt, todistukseksi heille."

BIBLIA 1776 Ja sanoi hänelle: katso, ettes kellenkään mitään sano, mutta mene, osoita itses papille ja uhraa puhdistukses edestä ne, mitkä Moses käski, heille todistukseksi.

45. *TR* ὁ | *ho* δὲ | *de* mutta ἐξελθὼν | *ekselthōn* hän lähti ἦρξατο | *ērksato* alkaen
κηρύσσειν | *kēryssein* julistaa πολλά | *polla* paljon καὶ | *kai* ja διαφημίζειν |
diafēmidzein levittää τὸν | *ton* λόγον | *logon* sanaa ὥστε | *hōste* niin että μηκέτι |
mēketi ei enää αὐτὸν | *auton* Hän δύνασθαι | *dynasthai* voinut φανερώς | *fanerōs*
julkisesti εἰς | *eis* πόλιν | *polin* kaupunkiin εἰσελθεῖν | *eiselthein* tulla sisälle ἅλλ'
| *all* vaan ἔξω | *eksō* ulkopuolella ἐν | *en* ἐρήμοις | *erēmois* autioissa τόποις |
topois paikoissa ἦν· | *ēn* oli καὶ | *kai* mutta ἦρχοντο | *ērchonto* tultiin πρὸς | *pros*
luokse αὐτὸν | *auton* Hänen πανταχόθεν | *pantachothēn* kaikkialta

Delitzsch אֶחָד־הוּא | 'ach-hu' בְּצִיאָתוֹ | betze'to הַחֵל | hechel לְקִרְאָה | liqro' הַרְבֵּה |
harbeh וְלִהְיֶימִיַע | ulehashmia' הַדְּבַר | ha'davar עַד | 'ad אֲשֶׁר | 'asher לֹא־יִכָּל |

lo'-jachol לְבֹא | lavo' עוֹד | 'od אֶל־עִיר | 'el-'ir בְּגִלּוֹי | begalui כִּי | ki אִם־הִיא | 'im-haja יֵשֶׁב | jshev מְחַוֵּץ | michutz לְעִיר | la'ir בְּמִקְמוֹת | bimqomot תְּרַבֶּה | chorba וַיֵּבֵאוּ | vajjavo'u אֶלָּיו | 'elaiv מִכָּל־עֲבָרָיו | mikol-'avaraiv

TKIS Mutta mentyään tämä alkoi laajalti kertoa ja levittää tietoa asiasta, niin ettei Jeesus* voinut enää julkisesti mennä kaupunkiin, vaan oleskeli niitten ulkopuolella autoissa paikoissa. Mutta kaikkialta tultiin Hänen luokseen.

STLK Mutta mentyään pois tämä rupesi laajalti julistamaan ja levittämään asiasta tietoa, niin ettei Jeesus enää voinut julkisesti mennä kaupunkiin, vaan oleskeli niiden ulkopuolella autoissa paikoissa, ja kaikkialta tultiin hänen luokseen.

BIBLIA 1776 Mutta kuin hän meni ulos, rupesi hän paljon saarnaamaan ja ilmoittamaan sitä asiaa, niin ettei hän sitte taitanut julkisesti kaupunkiin mennä; mutta oli ulkona erinäisissä paikoissa, ja joka taholta tultiin hänen tykönsä.

2 Luku

1. **TR** καὶ | *kai* ja πάλιν | *palin* jälleen εἰσῆλθεν | *eisēlthen* Hän meni εἰς | *eis* Καπερναοῦμ | *Kapernaoum* Kapernaumiin δι | ' *di* jälkeen ἡμερῶν· | *hēmerōn* päivien καὶ | *kai* ja ἠκούσθη | *ēkousthē* kuultiin ὅτι | *hoti* että εἰς | *eis* οἴκόν | *oikon* kotona ἐστὶ | *esti* Hän on

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi מִקֶּצֶץ | miqqetz יָמִים | jamim בְּשׁוּבוֹ | beshuvo אֶל־כְּפָר | 'el-Kefar נַחֲמִים | nachum וַיֵּיבֹשְׁמוּ | vajjishme'u כִּי־הוּא | ki-hu' בְּבֵית | vabbait

TKIS Muutamien päivien kuluttua Hän jälleen meni Kapernaumiin, ja saatiin tietää, että Hän on kotona.

STLK Muutamien päivien kuluttua hän meni taas Kapernaumiin, ja kuultiin, että hän oli kotona.

BIBLIA 1776 Ja taas muutamain päivän jälkeen meni hän Kapernaumiin, ja se kuultiin, että hän huoneessa oli,

2. **TR** καὶ | *kai* niin εὐθέως | *eutheōs* heti συνήχθησαν | *synēchthēsan* kokoontui πολλοί | *polloi* paljon ὥστε | *hōste* niin että μηκέτι | *mēketi* eivät enää χωρεῖν | *chōrein* mahtuneet μηδὲ | *mēde* ei edes τὰ | *ta* πρὸς | *pros* edustalle τὴν | *tēn* θύραν· | *thyran* oven καὶ | *kai* ja ἐλάλει | *elalei* Hän puhui αὐτοῖς | *autois* heille

τὸν | *ton* λόγον | *logon* sanaa

Delitzsch וַיֵּאָסֶפּוּ | vajje'asefu רַבִּים | rabbim מְהֵרָה | mehera עַד־אֶפֶס | 'ad-'efes
מְקוֹם | maqom לַעֲמֹד | la'amod אַף־מִחֻץ | 'af-michutz לַפֶּתַח | la'patach וַיְדַבֵּר |
vaje'daber אֲלֵיהֶם | 'aleihem אֶת־הַדָּבָר | 'et-ha'davar

TKIS (Heti) kokoontui monia, niin ettei ollut sijaa enää ovenkaan edessä. Ja Hän puhui heille sanaa.

STLK Silloin kokoontui heti paljon väkeä, niin etteivät he enää mahtuneet oven edustallekaan. Hän puhui heille sanaa.

BIBLIA 1776 Ja kohta kokoontuivat monta, niin ettei enää siasa ollut, ei ovenkaan tykönä; ja hän puhui heille sanan.

3. *TR* καὶ | *kai* ja ἔρχονται | *erchontai* tuli πρὸς | *pros* luokse αὐτὸν | *auton* Hänen παραλυτικὸν | *paralytikon* halvaantunutta φέροντες | *ferontes* αἰρόμενον | *airomenon* kantaen ὑπὸ | *hypo* τεσσάρων | *tessarōn* neljä

Delitzsch וַיָּבֹאוּ | vajjavo'u אֵלָיו | 'elaiv אַנְשִׁים | 'anashim נֹשֵׂאִים | nose'im שְׂאֵי |
'ish נְכֵה | necheh אֵבָרִים | 'evarim וַיִּשֶׂאֻהוּ | vajjissa'uhu בְּאַרְבָּעָה | be'arba'a

TKIS Niin he tulivat Hänen luokseen tuoden halvaantunutta neljän miehen kantamana.

STLK He olivat tulossa hänen luokseen ja tuomassa halvaantunutta, jota kantoi neljä miestä.

BIBLIA 1776 Ja hänen tykönsä tulivat, jotka toivat yhtä halvattua, joka neljältä kannettiin.

4. *TR* καὶ | *kai* ja μὴ | *mē* eivät δυνάμενοι | *dynamenoi* voineet προσεγγίσει | *prosengisai* tulla lähelle αὐτῷ | *autō* Häntä διὰ | *dia* vuoksi τὸν | *ton* ὄχλον | *ochlon* kansanjoukon ἀπεστέγασαν | *apestegasan* he purkivat τὴν | *tēn* στέγην | *stegēn* katon ὅπου | *hopou* siitä missä ἦν | *ēn* Hän oli καὶ | *kai* ja ἐξορύξαντες | *eksoryksantes* purettuaan χαλῶσι | *chalōsi* laskivat τὸν | *ton* κράββατον | *krabbaton* vuoteen ἐφ' | *ef* ᾧ | *hō* jolla ὁ | *ho* παραλυτικός | *paralytikos* halvaantunut κατέκειτο | *katekeito* makasi

Delitzsch וְלֹא | velo' יְכָלוּ | jachelu לְגֹשֶׁת | lageshet אֵלָיו | 'elaiv מִפְּנֵי | mipenei הָעָם | ha'am וַיִּסְרוּ | vajjasiru אֶת־הַגָּג | 'et-haggag בְּמִקּוֹם | bammaqom אֲשֶׁר | 'asher הִיא | haja שָׁם | sham וַיִּחַתְרוּ | vajjachteru חַתִּירָה | chatira וַיִּוְרִידוּ | vajjoridu אֶת־הַמִּשְׁכָּב | 'et-hammishkav אֲשֶׁר | 'asher שָׁכַב | shachav אֵלָיו | 'alaiv נָכַח | necheh הָאֲבָרִים | ha'evarim

TKIS Kun he eivät kansanjoukon vuoksi päässeet* Hänen lähelleen, he purkivat kattoa siitä, missä Hän oli ja kaivettuaan aukon laskivat alas vuoteen, jossa halvautunut makasi.

STLK Kun he kansanjoukon tähden eivät päässeet hänen luokseen, he purkivat katon siltä kohdalta, missä hän oli, ja kaivettuaan aukon laskivat alas vuoteen, jolla halvaantunut makasi.

BIBLIA 1776 Ja kuin ei he saaneet häntä lähestyä kansan tähden, niin he kiskoivat huoneen katon, jossa hän oli, ja kaivoivat lävitse, ja laskivat vuoteen alas, jossa halvattu makasi.

5. **TR** ἰδὼν | *idōn* niin nähdessään δὲ | *de ó* | *ho* Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus τὴν | *tēn* πίστιν | *pistin* uskonsa αὐτῶν | *autōn* heidän λέγει | *legei* sanoi τῷ | *tō* παραλυτικῷ | *paralytikō* halvaantuneelle τέκνον | *teknon* poikani ἀφέωνται | *afeōntai* on annettu anteeksi σοι | *soi* sinulle αἱ | *hai* ἁμαρτίαι | *hamartiai* syntisi σου | *sou* sinun

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi כְּרָאוֹת | kir'ot יֵשׁוּעַ | JESHUA אֶת־אֲמוּנָתָם | 'et-'emunatam וַיִּאמֶר | vajjo'mer אֶל־נָכַח | 'el-necheh הָאֲבָרִים | ha'evarim בְּנֵי | beni לְךָ | niselechu-lecha חַטֹּאתֶיךָ | chatto'techa

TKIS Nähdessään heidän uskonsa Jeesus sanoi halvautuneelle: "Poikani, syntisi *ovat (sinulle) anteeksi annetut*."

STLK Kun Jeesus näki heidän uskonsa, hän sanoi halvaantuneelle: "Poikani, sinun syntisi ovat sinulle anteeksi annetut."

BIBLIA 1776 Mutta kuin Jesus näki heidän uskonsa, sanoi hän halvatulle: poikani, sinun syntis annetaan sinulle anteeksi.

6. **TR** ἦσαν | *ēsan* mutta oli δέ | *de* τινες | *tines* joitakin τῶν | *tōn* γραμματέων | *grammateōn* kirjanoppineita ἐκεῖ | *ekei* siellä καθήμενοι | *kathēmenoi* istumassa

καὶ | *kai* ja διαλογιζόμενοι | *dialogidzomenoi* he ajattelivat ἐν | *en* ταῖς | *tais*
καρδίαις | *kardiais* sydämissään αὐτῶν | *autōn*

Delitzsch וַיְהִי | vajihju מִן־הַסּוֹפְרִים | min-has'soferim יוֹשֵׁבִים | joshevim שָׁם |
sham וְחוֹשְׁבִים | vechoshevim בְּלִבָּם | belibam לֵאמֹר | le'mor

TKIS Mutta siellä oli istumassa joitakin kirjanoppineita ja he ajattelivat mielessään:

STLK Mutta siellä istui muutamia kirjanoppineita, ja he ajattelivat sydämessään:

BIBLIA 1776 Niin siellä olivat muutamia kirjanoppineista, jotka istuivat ja ajattelivat sydämessänsä:

7. **TR** τί | *ti* miten οὗτος | *outos* tämä οὕτω | *houtō* näin λαλεῖ | *lalei* puhuu
βλασφημίας | *blasfēmias* pilkaten τίς | *tis* kuka δύναται | *dynatai* voi ἀφιέναι |
afienai antaa anteeksi ἀμαρτίας | *hamartias* syntejä εἰ μὴ | *ei mē* ei muut kuin εἷς
| *heis* yksin ὁ | *ho* Θεός | *Theos* Jumala

Delitzsch מַה־יְדַבֵּר | mah-jedaber זֶה | zeh גִּדּוּפִים | gidufim כְּאֵלָה | ka'elleh מִי |
mi יוֹכַל | juchal לְסֹחַת | lisloach חַטָּאִים | chata'im בְּלִבִּי | bilti הַאֱלֹהִים |
ha'ELOHIM לְבַדּוֹ | le'vado

TKIS Kuinka tämä näin *rienaat?* Kuka voi antaa syntejä anteeksi paitsi yksi, Jumala?

STLK "Kuinka tämä tällä tavalla puhuu jumalanpilkkua! Kuka voi antaa syntejä anteeksi paitsi Jumala yksin?"

BIBLIA 1776 Mitä tämä niin pilkkua puhuu? Kuka voi synnit antaa anteeksi paitsi ainoaa Jumalaa?

8. **TR** καὶ | *kai* ja εὐθέως | *eutheōs* heti ἐπιγνοῦς | *epignous* tunki ὁ | *ho* Ἰησοῦς |
Iēsous Jeesus τῷ | *tō* πνεύματι | *pneumati* hengessään αὐτοῦ | *autou* ὅτι | *hoti* että
οὕτως | *houtōs* niin διαλογίζονται | *dialogidzontai* he ajattelivat ἐν | *en* ἑαυτοῖς |
heautois mielessään εἶπεν | *eipen* Ἦν σanoi αὐτοῖς | *autois* heille τί | *ti* mitä ταῦτα
| *tauta* tätä διαλογίζεσθε | *dialogidzesthe* ajattelette ἐν | *en* ταῖς | *tais* καρδίαις |
kardiais sydämissänne ὑμῶν | *hymōn* teidän

Delitzsch וַיֵּדַע | vajje'da' יְשׁוּעָה | JESHUA בְּרוּחוֹ | berucho כִּי־כַחַח | ki-chacha

חָשְׁבוּ | chashevu בְּלִבָּבָם | vilvavam וַיִּאָמֶר | vajjo'mer אֲלֵיהֶם | 'aleihem מְדוּעַ | maddua' תִּחְשְׁבוּ | tachshevu כִּי־אֵלֶּה | cha'elleh בְּלִבָּבְכֶם | bilvavchem

TKIS Kun Jeesus heti hengessään tunsi, että he näin itsekseen ajattelivat, Hän sanoi heille: "Miksi ajattelette tätä mielessänne?"

STLK Heti Jeesus tunsi hengessään, että he mielessään niin ajattelivat, ja sanoi heille: "Miksi ajattelette sellaista sydämessänne?"

BIBLIA 1776 Ja kohta kuin Jesus tunsi hengessänsä, että he niin itsellänsä ajattelivat, sanoi hän heille: mitä te näitä ajattelette teidän sydämessänne?

9. **TR** τί | *ti* kumpi ἐστίν | *estin* on εὐκοπώτερον | *eukopōteron* helpompaa εἰπεῖν | *eipein* sanoa τῷ | *tō* παραλυτικῷ | *paralytikō* halvaantuneelle ἀφέωνται | *afeōntai* on annettu anteeksi σοι | *soi* sinulle αἱ | *hai* ἁμαρτίαι | *hamartiai* syntisi ἢ | *ē* vai εἰπεῖν | *eipein* sanoa ἔχει | *egeirai* nouse καὶ | *kai* ja ἄρῶν | *aron* ota σου | *sou* sinun τὸν | *ton* κράββατον | *krabbaton* vuoteesi καὶ | *kai* ja περιπάτει | *peripatei* kävele

Delitzsch מָה | *ma* הַנִּקְלָה | *hannaqel* הָאָמַר | *he'amor* אֶל־נְחִיָּה | *'el-necheh* הַאֲבָרִים | *ha'evarim* נִסְלַחְו־לָהּ | *niselechu-lecha* חַטָּאתֶיךָ | *chatto'techa* אִם־אָמַר | *'im-'amor* קוּם | *qum* אֵשׁ | *sa'* אֶת־מִשְׁכַּבְךָ | *'et-mishkavecha* וְהִתְהַלַּךְ | *vehithallech*

TKIS Kumpi on helpompaa, sanoa halvautuneelle: *'Synnit ovat sinulle anteeksi annetut'* vai sanoa: 'Nouse, ota vuoteesi ja käy'?

STLK Kumpi on helpompaa, sanoa halvaantuneelle: 'Syntisi ovat anteeksi annetut', vai sanoa: 'Nouse, ota vuoteesi ja kävele'?

BIBLIA 1776 Kumpi on keviämpi, sanoa halvatulle: synnit annetaan sinulle anteeksi, taikka sanoa: nouse, ja ota sinun vuotees ja käy?

10. **TR** ἵνα | *hina* mutta että δὲ | *de* εἰδῆτε | *eidēte* tietäisitte ὅτι | *hoti* että ἐξουσίαν | *eksousian* valta ἔχει | *echei* on ὁ | *ho* υἱὸς | *hyios* Ποῦλα τοῦ | *tou* ἀνθρώπου | *anthrōpou* Ihmisen ἀφιέναι | *afienai* antaa anteeksi ἐπὶ | *epi* πᾶσιν | *tēs* γῆς | *gēs* μααν ἁμαρτίας | *hamartias* synnit λέγει | *legei* Hän sanoi τῷ | *tō* παραλυτικῷ | *paralytikō* halvaantuneelle

Delitzsch אֵשׁ | *'ach* לְמַעַן | *le'ma'an* תְּדַע | *tede'un* כִּי | *ki* לְבֶן־הָאָדָם | *le'Ben-*

ha'Adam אָדָם | jesh הַשְׁלֵטָן | hash'shaletan לְשֹׁלֵט | lisloach לְשָׂרִים | chata'im חַטָּאִים
| ba'aretz אֶרֶץ | vajjo'mer אָל־נֹכַח | 'el-necheh הָאֲבָרִים | ha'evarim הָאֲבָרִים

TKIS Mutta tietääksenne, että Ihmisen Pojalla on valta maan päällä antaa syntejä anteeksi" — Hän sanoi halvautuneelle:

STLK Mutta tietääksenne, että Ihmisen Pojalla on valta maan päällä antaa syntejä anteeksi, niin" – hän sanoi halvaantuneelle –

BIBLIA 1776 Mutta että teidän pitää tietämän Ihmisen Pojalla olevan vallan maan päällä synnit anteeksi antaa, (sanoi hän halvatulle:)

11. *TR* σοὶ | *soi* sinulle λέγω | *legō* sanon ἔχειραι | *egeirai* nouse καὶ | *kai* ja ἄρον
| *aron* ota τὸν | *ton* κράββατον | *krabbaton* vuoteesi σου | *sou* sinun καὶ | *kai* ja
ὑπάγε | *hypage* mene εἰς | *eis* τὸν | *ton* οἶκόν | *oikon* kotiisi σου | *sou* sinun

Delitzsch לְךָ | le'cha אָנִי | 'ani אֹמֵר | 'omer קוּם | qum אֵץ | sa' אֶת־מִשְׁכַּבְּךָ |
'et-mishkavecha וְלֶךְ | ve'lech אֶל־בֵּיתְךָ | 'el-beitecha

TKIS Minä sanon sinulle: nouse, ota vuoteesi ja mene kotiisi."

STLK "sanon sinulle: nouse, ota vuoteesi ja mene kotiisi."

BIBLIA 1776 Minä sanon sinulle: nouse ja ota vuotees, ja mene kotias.

12. *TR* καὶ | *kai* ja ἠγέρθη | *ēgerthē* hän nousi εὐθέως | *eutheōs* heti καὶ | *kai* ja
ἄρας | *aras* otti τὸν | *ton* κράββατον | *krabbaton* vuoteensa ἐξῆλθεν | *eksēlthen*
meni ulos ἐναντίον | *enantion* edessä πάντων· | *pantōn* kaikkien ὥστε | *hōste* niin
että ἐξίστασθαι | *eksistasthai* ihmettelivät πάντας | *pantas* kaikki καὶ | *kai* ja
δοξάζειν | *doksadzein* ylistivät τὸν | *ton* Θεόν | *Theon* Jumalaa λέγοντας |
legontas sanoen ὅτι | *hoti* että οὐδέποτε | *oudepote* emme milloinkaan οὕτως |
houtōs tällaista εἶδομεν | *eidomen* ole nähneet

Delitzsch וַיִּקַּם | vajjaqom פָּתְאֹם | pite'om אֵץ | vajjissa' אֶת־מִשְׁכַּבּוֹ | 'et-
mishkavo וַיֵּצֵא | vajje'tze' לְעֵינַי | le'einei כָּל־ | chullam עַד | 'ad כִּי־הִשְׁתַּמְּמוּ |
ki-hishtomemu כָּל־ | chullam וַיִּשְׁבַּח | vaje'shabbechu אֶת־הָאֱלֹהִים | 'et-
ha'ELOHIM לְאֹמַר | le'mor מֵעוֹלָם | me'olam לְאֶרְאִינוּ | lo'-ra'inu כְּזֹאת | chazot

TKIS Niin tämä heti nousi ja otettuaan vuoteensa meni ulos kaikkien nähden, niin

että kaikki hämmästyivät ja ylistivät Jumalaa sanoen: "Emme ole koskaan nähneet tällaista."

STLK Hän nousi heti, otti vuoteensa ja meni ulos kaikkien editse, niin että kaikki hämmästyivät ja ylistivät Jumalaa sanoen: "Tällaista emme ole ikinä nähneet."

BIBLIA 1776 Ja hän nousi kohta ja otti vuoteen ja meni ulos kaikkein nähden, että he kaikki hämmästyivät ja kunnioittivat Jumalaa, sanoen: emme ole ikänä sen muotoista nähneet.

13. **TR** καὶ | *kai* ἐξῆλθε | *eksēlthe* Hän kulki πάλιν | *palin* jälleen παρὰ | *para* pitkin τὴν | *tēn* θάλασσαν· | *thalassan* rantaa järven καὶ | *kai* ja πᾶς | *pas* kaikki ὁ | *ho* ὄχλος | *ochlos* kansa ἦρχετο | *ērchetō* tuli πρὸς | *pros* luokse αὐτόν | *auton* Hänen καὶ | *kai* ja ἐδίδασκεν | *edidasken* Hän opetti αὐτούς | *autous* heitä

Delitzsch וַיֵּשְׁבֻ | *vajjashov* תַּצֵּלְ | *latze't* לְאֵל־יָד | *'el-jad* הַיָּם | *haijam* וַיִּבְאוּ | *vajjavo'u* אֶל־יָדָאֵ | *'elaiiv* כָּל־הַעַמִּים | *kol-ha'am* וַיִּלְמְדוּ | *vaje'lammedem*

TKIS Jälleen Hän lähti pois pitkin järven rantaa. Ja kaikki kansa tuli Hänen luokseen ja Hän opetti heitä.

STLK Hän lähti taas pois ja kulki järven rantaa. Kaikki kansa tuli hänen luokseen, ja hän opetti heitä.

BIBLIA 1776 Ja hän läksi taas ulos meren puoleen, ja kaikki kansa tuli hänen tykönsä, ja hän opetti heitä.

14. **TR** καὶ | *kai* ja παράγων | *paragōn* kulkiessaan ohi εἶδε | *eide* Hän näki Λευὶν | *Leuin* Leevin τὸν | *ton* τοῦ | *tou* Ἀλφαίου | *Halfaiou* Alfeuksen rojan καθήμενον | *kathēmenon* istumassa ἐπὶ | *epi* τὸ | *to* τελώνιον | *telōnion* tulliasemalla καὶ | *kai* ja λέγει | *legei* Hän sanoi αὐτῷ | *autō* hänelle ἀκολούθει | *akolouthei* seuraa μοι | *moi* minua καὶ | *kai* ja ἀναστὰς | *anastas* noustuaan ἠκολούθησεν | *ēkolouthēsen* hän seurasi αὐτῷ | *autō* Häntä

Delitzsch וַיְהִי | *vaje'hi* וַיֵּבְרֹ | *ve'averō* וַיֵּשְׁבֻ | *vajjar'* אֶת־לֵוִי | *'et-Levi* בֶּן־חַלְפַי | *ben-Chalfai* וַיִּשְׁעַ | *jshev* בְּיַד | *be'veit* הַמְּכֹסֶ | *hammeches* וַיִּיאָמֶר | *vajjo'mer* אֶל־יָדָאֵ | *'elaiiv* לְכָה | *le'cha* אֶחָרַי | *a'charai* וַיִּקְמוּ | *vajjaqom* וַיִּלְכְּ | *vajje'lech* אֶחָרַי | *a'charaiv*

TKIS Eteenpäin kulkiessaan Hän näki Leevin, Alfeuksen pojan, istumassa tulliasemalla ja sanoi hänelle: "Seuraa minua." Niin tämä nousi ja seurasi Häntä."

STLK Kulkiessaan ohi hän näki Leevin, Alfeoksen pojan, istumassa tulliasemalla ja sanoi hänelle: "Seuraa minua." Tämä nousi ja seurasi häntä.

BIBLIA 1776 Ja kuin hän meni ohitse, näki hän Levin Alphein pojan istuvan tullihuoneessa, ja sanoi hänelle: seuraa minua. Ja hän nousi ja seurasi häntä.

15. **TR** καὶ | *kai* ja ἐγένετο | *egeneto* tapahtui ἐν | *en* τῷ | *tō* κατακεῖσθαι | *katakeisthai* aterioidessaan αὐτὸν | *auton* Hänen ἐν | *en* τῇ | *tē* οἰκίᾳ | *oikia* kodissaan αὐτοῦ | *autou* hänen καὶ | *kai* niin πολλοὶ | *polloi* monet τελῶναι | *telōnai* tullimiehet καὶ | *kai* ja ἁμαρτωλοὶ | *hamartōloi* syntiset συνανέκειντο | *synanekeinto* aterioivat kanssa τῷ | *tō* Ἰησοῦ | *Iēsou* Jeesuksen καὶ | *kai* ja τοῖς | *tois* μαθηταῖς | *mathētais* opetuslastensa αὐτοῦ· | *autou* Hänen ἦσαν | *ēsan* sillä heitä oli γὰρ | *gar* πολλοί | *polloi* paljon καὶ | *kai* ja ἠκολούθησαν | *ēkolouthēsan* he seurasivat αὐτῷ | *autō* Häntä

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi כְּאֲשֶׁר | ka'asher הֵסֵב | hesev בְּיָתוֹ | be'veito וַיִּסְבּוּ | vajjassebbu מִדְּכֹסִים | mochesim מִרְבֵּי | vechatta'im רַבִּים | rabbim עַם יִשׁוּעַ | 'im-JESHUA וְעַם תַּלְמִידָיו | ve'im-talmidaiv כִּי | ki רַבִּים | rabbim הָיוּ | haju הֹלְכִים | ha'holechim אַחֲרָיו | a'charaiv

TKIS Ja tapahtui, että kun Hän aterioi hänen kotonaan, niin myös monta veronkantajaa ja syntistä aterioi Jeesuksen ja Hänen opetuslastensa kanssa. Sillä heitä oli paljon, ja he seurasivat Häntä.

STLK Tapahtui hänen ollessaan aterialla hänen kodissaan, että myös monta publikaania ja syntistä aterioi Jeesuksen ja hänen opetuslastensa kanssa, sillä heitä oli paljon häntä seuraamassa.

BIBLIA 1776 Ja tapahtui, kuin hän atrioitsi hänen huoneessansa, atrioitsi myös monta Publikania ja syntistä Jeesuksen ja hänen opetuslastensa kanssa; sillä niitä oli paljo, jotka häntä olivat seuranneet.

16. **TR** καὶ | *kai* mutta οἱ | *oi* γραμματεῖς | *grammateis* kirjanoppineet καὶ | *kai* ja οἱ | *oi* φαρισαῖοι | *farisaioi* fariseukset ἰδόντες | *idontes* nähdessään αὐτὸν | *auton* Hänen ἐσθίοντα | *esthionta* syövän μετὰ | *meta* kanssa τῶν | *tōn* τελωνῶν | *telōnōn* tullimiesten καὶ | *kai* ja ἁμαρτωλῶν | *hamartōlōn* syntisten ἔλεγον |

elegon sanoivat τοῖς | *tois* μαθηταῖς | *mathētais* opetuslapsilleen αὐτοῦ | *autou*
Hänen τί | *ti* miksi ὅτι | *hoti* sitten μετὰ | *meta* kanssa τῶν | *tōn* τελωνῶν |
telōnōn tullimiesten καὶ | *kai* ja ἀμαρτωλῶν | *hamartōlōn* syntisten ἐσθίει | *esthie*
Hän syö καὶ | *kai* ja πίνει | *pinei* juo

Delitzsch וְהַסּוֹפְרִים | ve'has'soferim וְהַפְּרוּשִׁים | ve'hap'rushim רָאוּ | ra'u אֶת |
'oto אֶכֶל | 'ochel הַמּוֹכְסִים | 'im-hammochesim וְהַחַטָּאִים | ve'hachatta'im
וַיֹּאמְרוּ | vajjo'meru אֶל־תַּלְמִידָיו | 'el-talmidaiv לָמָּה־זֶּה | lamma-zeh
| 'im-hachatta'im וְהַמּוֹכְסִים | ve'hammochesim אֶכֶל | 'ochel רָבְכָם | rabbechem

TKIS Nähdessään Hänen syövän * veronkantajain ja syntisten kanssa kirjanoppineet ja fariseukset* sanoivat Hänen opetuslapsilleen: "Miksi Hän syö (ja juo) veronkantajain ja syntisten kanssa?"

STLK Kun fariseukset ja kirjanoppineet näkivät, että hän söi syntisten ja publikaanien kanssa, he sanoivat hänen opetuslapsilleen: "Miksi hän syö publikaanien ja syntisten kanssa?"

BIBLIA 1776 Ja kuin kirjanoppineet ja Pharisealaiset näkivät hänen syövän Publikanien ja syntisten kanssa, sanoivat he hänen opetuslapsillensa: miksi hän syö ja juo Publikanien ja syntisten kanssa?

17. **TR** καὶ | *kai* mutta ἀκούσας | *akousas* kuullessaan ὁ | *ho* Ἰησοῦς | *Iēsous*
Jeesus λέγει | *legei* sanoi αὐτοῖς | *autois* heille οὐ | *ou* ei χρείαν | *chreian* tarpeen
ἔχουσιν | *echousin* ole oi | *oi* ἰσχύοντες | *ischyontes* terveillä ἰατροῦ | *iatrou*
lääkäriä ἀλλ' | *all* vaan oi | *oi* κακῶς | *kakōs* sairaana ἔχοντες | *echontes* olevilla
οὐκ | *ouk* ἐν ἦλθον | *ēlthon* tullut καλέσαι | *kalesai* kutsumaan δικαίους | *dikaious*
vanhurskaita ἀλλὰ | *alla* vaan ἀμαρτωλοὺς | *hamartōlous* syntisiä εἰς | *eis*
μετάνοιαν | *metanoian* mielenmuutokseen

Delitzsch וַיִּשְׁמַע | vajjishma' וַיֹּאמֶר | JESHUA וַיֹּאמְרוּ | vajjo'mer הַחֲזִיקִים |
hachazaqim אֵינָם | 'einam צְרִיכִים | tzerichim לְרֹפֵא | le'rofe' כִּי | ki אֲמַרְתֶּם
| 'im-ha'cholim לֹא | lo' בְּאֵתִי | va'ti לְקָרְא | liqro' הַצְּדִיקִים | hatz'tzadiqim כִּי |
ki אֲמַרְתֶּם | 'im-hachatta'im לְהַשׁוּבָה | litshuva

TKIS Sen kuultuaan Jeesus sanoi heille: "Eivät terveet tarvitse parantajaa vaan sairaut. En ole tullut kutsumaan vanhurskaita, vaan syntisiä (mielenmuutokseen)."

STLK Sen kuullessaan Jeesus sanoi heille: "Eivät terveet tarvitse parantajaa, vaan sairaat. En ole tullut kutsumaan vanhurskaita, vaan syntisiä mielenmuutokseen."

BIBLIA 1776 Ja kuin Jeesus sen kuuli, sanoi hän heille: ei terveet tarvitse parantajaa, vaan sairaat: en minä ole tullut kutsumaan vanhurskaita, vaan syntisiä parannukseen.

18. **TR** καὶ | *kai* ja ἦσαν | *ēsan* olivat οἱ | *oi* μαθηταὶ | *mathētai* opetuslapset Ἰωάννου | *Iōannou* Johanneksen καὶ | *kai* ja οἱ | *oi* τῶν | *tōn* φαρισαίων | *farisaiōn* fariseusten νηστεύοντες· | *nēsteuontes* pitäen paastoa καὶ | *kai* ja ἔρχονται | *erchontai* he tulivat καὶ | *kai* ja λέγουσιν | *legousin* sanoivat αὐτῷ | *autō* Hänelle διατί | *diati* minkä tähden οἱ | *hoi* μαθηταὶ | *mathētai* opetuslapset Ἰωάννου | *Iōannou* Johanneksen καὶ | *kai* ja οἱ | *hoi* τῶν | *tōn* φαρισαίων | *farisaiōn* fariseusten νηστεύουσιν | *nēsteuousin* paastoavat οἱ | *hoi* δὲ | *de* mutta σοὶ | *soi* sinun μαθηταὶ | *mathētai* opetuslapsesi οὐ | *ou* eivät νηστεύουσι | *nēsteuosi* paastoa

Delitzsch וְתַלְמִידֵי | vetalmidei יוֹחָנָן | Jochanan וְהַפְּרִישִׁים | ve'hap'rushim הָיוּ | hajū םִצְמִצְ | tzamim וַיִּבְאוּ | vajjavo'u וַיִּאָמְרוּ | vajjo'meru אֶלַּי | 'elaiiv מְדַבְּרִים | maddua' תַּלְמִידֵי | talmidei יוֹחָנָן | Jochanan וְתַלְמִידֵי | vetalmidei וְהַפְּרִישִׁים | hap'rushim םִצְמִצְ | tzamim וְתַלְמִידֵי | vetalmidecha אֶינָם | 'einam םִצְמִצְ | tzamim

TKIS Johanneksen *ja fariseusten opetuslapset* paastosivat. Niin tultiin ja sanottiin Hänelle: "Miksi Johanneksen [opetuslapset] ja fariseusten opetuslapset paastoavat, mutta sinun opetuslapsesi eivät paastoa?"

STLK Johanneksen opetuslapset ja fariseusten opetuslapset paastosivat. Niin hänelle tultiin sanomaan: "Miksi Johanneksen opetuslapset ja fariseusten opetuslapset paastoavat, mutta sinun opetuslapsesi eivät paastoa?"

BIBLIA 1776 Ja Johanneksen ja Pharisealaisten opetuslapset paastosivat; niin he tulivat ja sanoivat hänelle: miksi Johanneksen ja Pharisealaisten opetuslapset paastoavat, mutta ei sinun opetuslapses paastoo?

19. **TR** καὶ | *kai* niin εἶπεν | *eipen* sanoi αὐτοῖς | *autois* heille ὁ | *ho* Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus μὴ | *mē* eivät δύνανται | *dynantai* voi οἱ | *oi* υἱοὶ | *hyioi* lapset τοῦ | *tou* συμφῶνος | *nymfōnos* häähuoneen ἐν | *en* ᾧ | *hō* kun ὁ | *ho* συμφίος | *nymfios* sulhanen μετ' | *met* kanssaan αὐτῶν | *autōn* heidän ἐστι | *esti* on νηστεύειν |

nēsteuein paastota ὄσον | *hoson* niin kauan χρόνον | *chronon* aikaa μεθ' | *meth* kuin ἐαυτῶν | *heautōn* kanssaan ἔχουσι | *echousi* heidän on τὸν | *ton* νυμφίον | *nymfion* sulhanen οὐ | *ou* eivät δύνανται | *dynantai* he voi νηστεύειν· | *nēsteuein* paastota

Delitzsch וַיֵּאמֶר | vajjo'mer אֲלֵיהֶם | 'aleihem יֵשׁוּעַ | JESHUA אֵיךְ | 'eich יוֹכְלוּ | juchelu בְּנֵי | benei הַחֻפָּה | hachuppa לְצוּם | latzum בְּעוֹד | be'od הַחֻתָּן | hechatan עִמָּהֶם | 'immahem כָּל־יָמֵי | kol-jemei הַיּוֹת | hejot הַחֻתָּן | hechatan עִמָּהֶם | 'immahem לֹא | lo' יוֹכְלוּ | juchelu לְצוּם | latzum

TKIS Jeesus sanoi heille: "Eivät kai häävieraat voi paastota silloin, kun ylkä on heidän kanssaan? Niin kauan kuin ylkä on heidän kanssaan he eivät voi paastota.

STLK Jeesus sanoi heille: "Eiväthän häävieraat voi paastota silloin, kun ylkä on heidän kanssaan? Niin kauan kuin ylkä on heidän kanssaan, he eivät voi paastota.

BIBLIA 1776 Ja Jesus sanoi heille: kuinka hääjoukko taitaa paastota, niinkauvan kuin ylkä on heidän kanssansa? Niinkauvan kuin ylkä on heidän kanssansa, ei he voi paastota.

20. **TR** ἐλεύσονται | *eleusontai* mutta tulevat δὲ | *de* ἡμέραι | *hēmerai* päivät ὅταν | *hotan* jolloin ἀπαρθῆ | *aparthē* otetaan ἀπ' | *ap* pois αὐτῶν | *autōn* heiltä ὁ | *ho* νυμφίος | *nymfios* sulhanen καὶ | *kai* ja τότε | *tote* silloin νηστεύσουσιν | *nēsteusousin* he paastoavat ἐν | *en* ἐκείναις | *ekeinais* niinä ταῖς | *tais* ἡμέραις | *hēmerais* päivinä

Delitzsch הִנֵּה | hinneh יָמִים | jamim בְּאֵימ | ba'im חֲלָקָה | veluqqach מֵאֲתָם | me'ittam הַחֻתָּן | hechatan וְאֵז | ve'az יָצוּמוּ | jatzumu בְּיָמֵי | bajamim הַיָּהֵם | hahem

TKIS Mutta päivät tulevat, jolloin ylkä otetaan heiltä pois, ja silloin *niinä päivinä* he paastoavat.

STLK Mutta päivät tulevat, jolloin ylkä otetaan heiltä pois, ja silloin, niinä päivinä, he paastoavat.

BIBLIA 1776 Mutta ne päivät tulevat, että ylkä heiltä otetaan pois, ja niinä päivinä pitää heidän paastooman.

21. **TR** καὶ | *kai* ja οὐδείς | *oudeis* ei kukaan ἐπίβλημα | *epiblēma* paikkaa ῥάκους | *rakous* tilkusta ἀγνάφου | *agnafou* vanuttamattomasta ἐπιρράπτει | *epirraptei* ompele ἐπὶ | *epi* ἱματίῳ | *himatiō* vaatteeseen παλαιῶ· | *palaiō* vanhaan εἰ δὲ μή | *ei de mē* muutoin αἶρει | *airei* repii τὸ | *to* πλήρωμα | *plērōma* täytetilkku αὐτοῦ | *autou* sen to | τὸ καινὸν | *kainon* uuden τοῦ | *tou* παλαιοῦ | *palaiou* vanhasta καὶ | *kai* ja χεῖρον | *cheiron* pahemmaksi σχίσμα | *schisma* reikä γίνεται | *ginetai* tulee

Delitzsch אֵין־תּוֹפֵר | 'ein-tofer טֵלַי | telai שְׁדָד | chadash עַל־שִׁמְלָה | 'al-simla בָּלָה | vala כִּי | ki אַז | 'az יִנָּתֵק | jinnateq הֵטַלַי | hattelai שְׁדָדָה | hechadash מִן־הַשִּׁמְלָה | min-hassimla וְתֵרַע | veteroa' הִקְרִיעָה | haqperi'a

TKIS Ei kukaan ompele vanuttamattomasta kankaasta paikkaa vanhaan vaatteeseen. Muuten sen uusi täytetilkku repii *vanhaa vaatetta*, ja reikä tulee pahemmaksi.

STLK Ei kukaan ompele vanuttamattomasta kankaasta paikkaa vanhaan vaatteeseen, muuten uusi paikka repii palan vanhasta vaatteesta, ja reikä tulee pahemmaksi.

BIBLIA 1776 Ja ei ompele kenkään uutta paikkaa vanhaan vaatteeseen; sillä uusi paikka repäisee itsensä kuitenkin vanhasta, ja läpi tulee pahemmaksi.

22. **TR** καὶ | *kai* ja οὐδείς | *oudeis* ei kukaan βάλλει | *ballei* laske οἶνον | *oinon* viiniä νέον | *neon* nuorta εἰς | *eis* ἄσκους | *askous* leileihin παλαιούς· | *palaious* vanhoihin εἰ δὲ μή | *ei de mē* muutoin ῥήσσει | *rēssei* halkaisee ὁ | *ho* οἶνος | *oinos* viini ὁ | *ho* νέος | *neos* nuori τοὺς | *tous* ἄσκους | *askous* leilit καὶ | *kai* ja ὁ | *ho* οἶνος | *oinos* viini ἐκχεῖται | *ekcheitai* valuu ulos καὶ | *kai* ja οἱ | *hoi* ἄσκοι | *askoi* leilit ἀπολοῦνται· | *apolountai* turmeltuvat ἀλλὰ | *alla* vaan οἶνον | *oinon* viini νέον | *neon* nuori εἰς | *eis* ἄσκους | *askous* leileihin καινοὺς | *kainous* uusiin βλητέον | *blēteon* on laskettava

Delitzsch וְאֵין | ve'ein נֹתֵן | noten יֵין | jain שְׁדָד | chadash בְּנֵאדוֹת | beno'dot בָּלִים | balim כִּי | ki אַז | 'az יִבְקַע | jevaqqa' הֵיֵין | hajjain אֶת־הַנְּאֻדוֹת | 'et-hanno'dot וְהֵיֵין | ve'hajjain יִשְׁפַךְ | ish'shafech וְהַנְּאֻדוֹת | ve'hanno'dot יֵאבְדוּ | jo'vedu אַבָּל | 'aval בְּנֵאדוֹת | beno'dot שְׁדָדִים | chadashim יִנָּתֵן | jinnaten הֵיֵין | hajjain שְׁדָדָה | hechadash

TKIS Eikä kukaan laske uutta viiniä vanhoihin nahkaleileihin. Muuten (uusi) viini pakahuttaa leilit ja viini *vuotaa pois* ja leilit turmeltuvat. Vaan uusi viini on laskettava uusiin leileihin."

STLK Eikä kukaan laske nuorta viiniä vanhoihin leileihin, muuten viini halkaisee leilit, ja viini vuotaa pois, ja leilit turmeltuvat, vaan nuori viini on laskettava uusiin leileihin."

BIBLIA 1776 Ja ei pane kenkään nuorta viinaa vanhoihin leileihin; muutoin nuori viina särkee leilit, ja niin viina vuotaa pois, ja leilit turmellaan; mutta nuori viina pitää uusiin leileihin pantaman.

23. **TR** καὶ | *kai* ja ἐγένετο | *egeneto* tapahtui παραπορεύεσθαι | *paraporeuesthai* kulkiessaan αὐτὸν | *auton* Hänen ἐν | *en* τοῖς | *tois* σάββασι | *sabbasi* sapattina διὰ | *dia* läpi τῶν | *tōn* σπορίμων | *sporimōn* viljapeltojen καὶ | *kai* niin ἦρξαντο | *ērksanto* alkoivat οἱ | *oi* μαθηταὶ | *mathētai* opetuslapset αὐτοῦ | *autou* Hänen ὁδὸν | *hodon* polkua ποιεῖν | *poiein* käydessään τίλλοντες | *tillontes* katkoa τοὺς | *tous* στάχυας | *stachyas* tähkäpäitä

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi וְעָבְרוּ | ke'avero בַּשַּׁבָּת | bash'Shabbat בֵּין | bein הַקָּמָה | haqqama וַיַּחֲלוּ | vajjachellu תַּלְמִידָיו | talmidaiv הִלְטוּ | liqtof מְלִילֹת | melilot בְּקִרְבָּם | belechtam

TKIS Tapahtui, että Hän sapattina kulki viljavainioitten halki, ja Hänen opetuslapsensa alkoivat tehdä tietä katkoen tähkäpäitä.

STLK Tapahtui, että hän sapattina kulki viljavainioiden halki, ja hänen opetuslapsensa rupesivat kulkiessaan poimimaan tähkiä.

BIBLIA 1776 Ja tapahtui, että hän kävi sabbatina laihoin lävitse, niin hänen opetuslapsensa rupesivat käydessänsä tähkäpäitä katkomaan.

24. **TR** καὶ | *kai* niin οἱ | *oi* φαρισαῖοι | *farisaioi* fariseukset ἔλεγον | *elegon* sanoivat αὐτῷ | *autō* Hänelle ἴδε | *ide* katso τί | *ti* miksi ποιοῦσιν | *poiousin* he tekevät ἐν | *en* τοῖς | *tois* σάββασιν | *sabbasin* sapattina ὃ | *ho* jota οὐκ | *ouk* ei ἔξεστι | *eksesti* ole lupa

Delitzsch וַיֵּאָמְרוּ | vajjo'meru אֵלָיו | 'elaiv הַפְּרוֹשִׁים | hap'rushim רָאָה | re'eh מֵהֶמָּה | ma-hemma עֹשִׂים | 'osim בַּשַּׁבָּת | bash'Shabbat דָּבָר | davar אֲשֶׁר־לֹא |

'asher-lo' הַשֵּׁשֶׁת | je'aseh

TKIS Niin fariseukset sanoivat Hänelle: "Katso, miksi he tekevät sapattina sitä, mikä ei ole luvallista?"

STLK Mutta fariseukset sanoivat hänelle: "Katso, miksi he tekevät sapattina sitä, mikä ei ole luvallista?"

BIBLIA 1776 Ja Pharisealaiset sanoivat hänelle: katso miksi he tekevät sabbatina, jota ei sovi?

25. **TR** καὶ | *kai* ja αὐτὸς | *autos* Hän ἔλεγεν | *elegen* sanoi αὐτοῖς | *autois* heille οὐδέποτε | *oudepote* ettekö koskaan ἀνέγνωτε | *anegnōte* ole lukeneet τί | *ti* mitä ἐποίησε | *epoiēse* teki Δαβίδ | *David* Daavid ὅτε | *ote* kun χρείαν | *chreian* tarpeessa ἔσχε | *esche* oli καὶ | *kai* ja ἐπέινασεν | *epeinasen* nälissään αὐτὸς | *autos* hän καὶ | *kai* ja οἱ | *oi* jotka μετ' | *met* kanssaan αὐτοῦ | *autou* hänen

Delitzsch וַיֹּאמֶר | vajjo'mer וְלֹא יָדָע | 'aleihem הַכִּי | hachi לֹא | lo' קִרְאָתָם | qera'tem אֶת־אֲשֶׁר | 'et-'asher הַשֵּׁשֶׁת | 'asa דָּוִד | David בְּהִיטוֹ | bihjoto חֹסֵר | chaser וְרֵעֵב | vera'ev הוּא | hu' וְאֲשֶׁר | va'asher הָיִי | hajju וְאִתּוֹ | 'itto

TKIS Hän sanoi heille: "Oletteko koskaan lukeneet, mitä Daavid teki, kun hän oli puutteessa ja nälissään, hän ja hänen seuralaisensa,

STLK Hän sanoi heille: "Ettekö ole koskaan lukeneet, mitä Daavid teki, kun häneltä ja hänen tovereiltaan puuttui ruokaa ja heillä oli nälkä,

BIBLIA 1776 Ja hän sanoi heille: ettekö te ole ikänä lukeneet, mitä David teki hädillänsä, kuin hän isosi ja ne, jotka hänen kanssansa olivat?

26. **TR** πῶς | *pōs* kuinka εἰσῆλθεν | *eisēlthen* hän meni εἰς | *eis* τὸν | *ton* οἶκον | *oikon* huoneeseen τοῦ | *tou* Θεοῦ | *Theou* Jumalan ἐπὶ | *epi* Ἀβιάθαρ | *Abiathar* Abjatarin aikana τοῦ | *του* ἀρχιερέως | *archiereōs* ylipapin καὶ | *kai* ja τοὺς | *tous* ἄρτους | *artous* leivät τῆς | *tēs* προθέσεως | *protheseōs* esillepanon ἔφαγεν | *efagen* söi οὐς | *hous* joita οὐκ | *ouk* ei ἔξῃστι | *eksesti* ollut lupa φαγεῖν | *fagein* syödä εἰ μὴ | *ei mē* muiden kuin τοῖς | *tois* ἱερεῦσι | *hiereusi* pappien καὶ | *kai* ja ἔδωκε | *edōke* antoi καὶ | *kai* myös τοῖς | *tois* σὺν | *syn* kanssaan αὐτῷ | *autō* hänen οὖσι | *ousi* oleville

Delitzsch אֲבִי־תֵר בֵּימֵי 'ELOHIM | אֶל־בַּיִת 'el-beit | אֶל־בַּיִת ki-va' | בֵּי־בֵּא |
אֶת־לֶחֶם vajjo'chal	וַיֵּאכַל ha'gadol	הַגָּדוֹל ha'kohen	הַכֹּהֵן 'Evjatar	
לֵאכֹלָה le'ochla	נָחֹן nachon	לֹא lo'	אֲשֶׁר 'asher	הַפָּנִים happanim
גַּם־לְאָנָשִׁים vajjitten	וַיִּתֶּן im-lakkohanim	אִם־לְכַהֲנִים		
אֶתוֹ 'asher	אִתּוֹ 'itto			

TKIS hän kun meni Jumalan huoneeseen ylipappi Abjatarin* aikana ja söi näkyleivät, joita muitten ei ole lupa syödä kuin pappien, ja antoi myös niille, jotka olivat hänen kanssaan?"

STLK kuinka hän meni Jumalan huoneeseen ylipappi Abjatarin aikana ja söi näkyleivät, joita ei ollut lupa syödä muiden kuin pappien, ja antoi myös niille, jotka olivat hänen kanssaan?"

BIBLIA 1776 Kuinka hän meni Jumalan huoneeseen, ylimmäisen papin Abjatarin aikana, ja söi näkyleivät, joita ei sopinut syödä, vaan ainoasti pappein, ja hän antoi myös niille, jotka hänen kanssansa olivat.

27. *TR* καὶ | *kai* ja ἔλεγεν | *elegen* Hän sanoi αὐτοῖς | *autois* heille τὸ | *to*
σάββατον | *sabbaton* sapatti διὰ | *dia* vuoksi τὸν | *ton* ἄνθρωπον | *anthrōpon*
ihmisen ἐγένετο | *egeneto* on asetettu οὐχ | *ouch* eikä ὁ | *ho* ἄνθρωπος |
anthrōpos ihminen διὰ | *dia* vuoksi τὸ | *to* σάββατον· | *sabbaton* sapatin

Delitzsch וַיֵּאמֶר | vajjo'mer | אֶל־יְהוָה | 'aleihem | הַשַּׁבָּת | hash'Shabbat | נַעֲשֶׂה | na'asa
| בְּעָבוּר | ba'avur | הָאָדָם | ha'adam | וְלֹא | velo' | הָאָדָם | ha'adam | בְּעָבוּר | ba'avur
| הַשַּׁבָּת | hash'Shabbat

TKIS Ja Hän sanoi heille: "Sapatti on asetettu ihmistä varten eikä ihminen sapattia varten."

STLK Hän sanoi heille: "Sapatti on ihmistä varten eikä ihminen sapattia varten.

BIBLIA 1776 Ja hän sanoi heille: sabbati on ihmistä varten tehty ja ei ihminen sabbatia varten.

28. *TR* ὥστε | *hōste* joten Κύριός | *Kyrios* Herra ἐστὶν | *estin* on ὁ | *ho* υἱὸς |
hyios Poika τοῦ | *tou* ἀνθρώπου | *anthrōpou* Ihmisen καὶ | *kai* myös τοῦ | *tou*
σαββάτου | *sabbatou* sapatin

Delitzsch לָכֵן | lachen בֶּן־הָאָדָם | Ben-ha'Adam אָדוֹן | 'ADON הוּא | hu' הַגַּם | gam לַשַּׁבָּת | lash'Shabbat

TKIS Niin Ihmisen Poika on siis sapatinkin herra."

STLK Niinpä Ihmisen Poika on sapatinkin herra."

BIBLIA 1776 Niin on myös Ihmisen poika sabbatin Herra.

3 Luku

1. *TR* καὶ | *kai* ja εἰσῆλθε | *eisēlthe* Hän meni πάλιν | *palin* jälleen εἰς | *eis* τὴν | *tēn* συναγωγὴν | *synagōgēn* synagoogaan καὶ | *kai* ja ἦν | *ēn* oli ἐκεῖ | *ekei* siellä ἄνθρωπος | *anthrōpos* mies ἐξηραμμένην | *eksērammenēn* kuivettunut ἔχων | *echōn* jolla oli τὴν | *tēn* χεῖρα | *cheira* käsi

Delitzsch וַיָּבֹאוּ | vajjashov וְיָבֹאוּ | vajjavo' אֶל־בֵּית | 'el-beit הַכְּנִסֵּת | ha'keneset וְשָׁמַיִם | vesham-'ish וְאֲשֶׁר | 'asher יָדוֹ | jado הַיְדָה | jevesha

TKIS Hän meni taas synagoogaan, ja siellä oli mies, jonka käsi oli kuivettunut.

STLK Hän meni taas synagogaan, ja siellä oli mies, jonka käsi oli kuivettunut.

BIBLIA 1776 Ja hän meni sisälle jälleen synagogaan, ja siellä oli ihminen, jolla oli kuivettunut käsi.

2. *TR* καὶ | *kai* ja παρετήρουν | *paretēroun* he tarkkailivat αὐτὸν | *auton* Häntä εἰ | *ei* jos τοῖς | *tois* σάββασι | *sabbasi* sapattina θεραπεύσει | *therapeusei* parantaa αὐτόν | *auton* hänet ἵνα | *hina* että κατηγορήσωσιν | *katēgorēsōsin* voisivat syyttää αὐτοῦ | *autou* Häntä

Delitzsch וַיִּתְּבוּנוּ | vajjitbonenu בּוֹ | vo אֶם־יִרְפְּאֶהוּ | 'im-jirpa'ehu בְּשַׁבָּת | bash'Shabbat לְמַעַן | le'ma'an מְצַא'וּ | jimtze'u עָלָיו | 'alaiv הַשֵּׁטַח | sitna

TKIS He pitivät Häntä silmällä, parantaisiko Hän hänet sapattina, jotta voisivat syyttää Häntä.

STLK He pitivät häntä silmällä, parantaisiko hän miehen sapattina, voidakseen nostaa syytteen häntä vastaan.

BIBLIA 1776 Ja he ottivat hänestä vaarin, jos hän hänen sabbatina parantais, kantaaksensa hänen päällensä.

3. **TR** καὶ | *kai* niin λέγει | *legei* Hän sanoi τῷ | *tō* ἀνθρώπῳ | *anthrōpō* miehelle τῷ | *tō* ἐξηραμμένην | *eksērammenēn* kuivettunut ἔχοντι | *echonti* jolla oli τὴν | *tēn* χεῖρα | *cheira* käsi ἔγειραι | *egeirai* nouse εἰς | *eis* τὸ | *to* μέσον | *meson* keskelle

Delitzsch וַיֹּאמֶר | vajjo'mer וְלֹא־הָיָה | 'el-ha'ish וְאֲשֶׁר | 'asher הַבְּיָמָה | javesha יָדוֹ | jado קוּמ | qum וּבַתְּוֶעֶב | 'amod בַּתְּוֶעֶב | battavech

TKIS Niin Hän sanoi miehelle jonka käsi oli kuivettunut: "Nouse keskelle."

STLK Hän sanoi miehelle, jonka käsi oli kuivettunut: "Nouse ja asetu esiin tähän keskelle."

BIBLIA 1776 Ja hän sanoi sille ihmiselle, jolla kuivettunut käsi oli: astu edes!

4. **TR** καὶ | *kai* ja λέγει | *legei* Hän sanoi αὐτοῖς | *autois* heille ἔξεστι | *eksesti* onko lupa τοῖς | *tois* σάββασιν | *sabbasin* sabbattina ἀγαθοποιῆσαι | *agathopoiēsai* tehdä hyvää ἢ | *ē* vai κακοποιῆσαι | *kakopoiēsai* tehdä pahaa ψυχὴν | *psychēn* henki σῶσαι | *sōsai* pelastaa ἢ | *ē* vai ἀποκτεῖναι | *apokteīnai* tappaa οἱ | *hoi* δὲ | *de* mutta ἐσιώπων | *esiōpōn* he olivat vaiti

Delitzsch וַיֹּאמֶר | vajjo'mer אֲלֵיהֶם | 'aleihem הַנִּכּוֹן | hanachon בְּשַׁבָּת | bash'Shabbat לְהִיטִיב | le'heitiv או | 'o לְהַרְעוּ | le'harea' לְהַצִּיל | le'hatz'tzil נַפְשׁוֹ | nefesh או | 'o לְאַבְדָּהּ | le'abbedah וַיַּיְחָרֵשׁוּ | vajjacharishu

TKIS Heille Hän sanoi: "Onko lupa sabbattina tehdä hyvää vai tehdä pahaa, pelastaa henki vai tappaa?" Mutta he olivat vaiti.

STLK Sitten hän sanoi heille: "Kumpi on luvallista sabbattina: tehdä hyvää vai tehdä pahaa, pelastaa sielu vai tappaa se?" Mutta he olivat vaiti.

BIBLIA 1776 Ja hän sanoi heille: sopiiko sabbatina hyvää tehdä eli pahaa tehdä? henkeä vapahtaa taikka tappaa? Mutta he vaikenivat.

5. **TR** καὶ | *kai* niin περιβλεψάμενος | *periblepsamenos* katsoen ympärilleen αὐτοὺς | *autous* heitä μετ' | *met* ὀργῆς | *orgēs* vihassa συλλυπούμενος | *syllypoumenos*

murehtien ἐπι | *epi* τῆ | *tē* πωρώσει | *pōrōsei* kovuutta τῆς | *tēs* καρδίας | *kardias*
sydämensä αὐτῶν | *autōn* heidän λέγει | *legei* Hän sanoi τῷ | *tō* ἀνθρώπῳ |
anthrōpō miehelle ἔκτεινον | *ekteinon* ojenna τὴν | *tēn* χεῖρα | *cheira* kätesi σου |
sou sinun καὶ | *kai* ja ἐξέτεινε | *ekseteine* hän ojensi καὶ | *kai* ja ἀποκατεστάθη |
apokatestathē tuli ennalleen ἢ | *hē* χεῖρ | *cheir* käsi αὐτοῦ | *autou* hänen ὑγιῆς |
hygiēs terveeksi ὡς | *hōs* niinkuin ἢ | *hē* ἄλλη | *allē* toinen

Delitzsch וַיִּבֶט | vajjabet אֶלְיָהֶם | 'aleihem סָבִיב | saviv בְּחַמָּה | bechema וַיִּבֶט
וַיִּבֶט | vajjit'atz'tzev אֶל־טִמְטוּם | 'al-timtum לְבָבָם | le'vavam וַיִּבֶט | vajjo'mer
אֶל־הָאִישׁ | 'el-ha'ish טָשׁוֹת | peshot אֶת־יָדָהָא | 'et-jadecha וַיִּבֶט | vajjifshot
אֶת־הַיָּדָהָא | va'terafe' וַתִּשְׁבֶּה | vatashov כְּאֶחֶרֶת | ka'acheret

TKIS Katsellen ympärilleen heihin vihassa, murheissaan heidän sydämensä paatumuksesta, Hän sanoi miehelle: "Ojenna kätesi." Hän ojensi, ja hänen kätensä tuli jälleen terveeksi (niin kuin toinen).

STLK Silloin hän katsahtaen ympärilleen loi vihassa silmänsä heihin murheellisena heidän sydämensä paatumuksen tähden, ja sanoi miehelle: "Ojenna kätesi." Ja hän ojensi, ja hänen kätensä tuli ennalleen, terveeksi, kuten toinen käsi.

BIBLIA 1776 Niin hän katsoi heidän päällensä vihaisesti ja oli murheissansa heidän sydämensä kovuuden tähden, ja sanoi ihmiselle: ojenna kätes! ja hän ojensi, ja käsi tuli terveeksi niinkuin toinenkin.

6. **TR** καὶ | *kai* ja ἐξελθόντες | *ekselthontes* lähtivät ulos οἱ | *oi* φαρισαῖοι |
farisaioi fariseukset εὐθὲς | *eutheōs* heti μετὰ | *meta* kanssa τῶν | *tōn* ἡρωδιανῶν
| *hērōdianōn* herodilaisten συμβούλιον | *symboulion* neuvottelua ἐποίουν |
epoion pitämään κατ' | *kat* vastaan αὐτοῦ | *autou* Häntä ὅπως | *hopōs* että αὐτὸν
| *auton* Hänet ἀπολέσωσι | *apolesōsi* tappaisivat

Delitzsch וַהֲפֹרֹשִׁים | ve'hap'rushim וַיִּבֶט | jatze'u מְהֵרָה | mehera וַיִּבֶט | vajjitja'atzu
וַיִּבֶט | 'alaiv אִם־הָיָהוּרְדוֹסִיִּים | 'im-ha'horedosijjim אֶל־אֲבֵדוֹ | le'abbedo

TKIS Ulos tultuaan fariseukset heti neuvottelivat herodilaisten kanssa Häntä vastaan, miten Hänet surmaisivat.

STLK Mutta fariseukset lähtivät pois ja pitivät heti herodeslaisten kanssa neuvottelun häntä vastaan surmatakseen hänet.

BIBLIA 1776 Ja Pharisealaiset menivät ulos ja pitivät kohta Herodilaisten kanssa neuvoa häntä vastaan, kuinka he hänen hukuttaisivat.

7. **TR** καὶ | *kai* ja ὁ | *ho* Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus ἀνεχώρησε | *anechōrēse* vetäytyi μετὰ | *meta* kanssa τῶν | *tōn* μαθητῶν | *mathētōn* opetuslastensa αὐτοῦ | *autou* πρὸς | *pros* rannalle τὴν | *tēn* θάλασσαν· | *thalassan* järven καὶ | *kai* ja πολὺ | *poly* suuri πλῆθος | *plēthos* joukko ἀπὸ | *apo* τῆς | *tēs* Γαλιλαίας | *Galilaias* Galileasta ἠκολούθησαν | *ēkolouthēsan* seurasi αὐτῶ | *autō* Häntä καὶ | *kai* ja ἀπὸ | *apo* τῆς | *tēs* Ἰουδαίας | *Ioudaias* Juudeasta

Delitzsch וַיֵּשׁוּעָ | veJESHUA סָר | sar מִשָּׁם | mish'sham עַם-תַּלְמִידָיו | 'im-talmidaiv אֶל-יָד | 'el-jad הַיָּם | haijam וַיֵּלְכוּ | vajje'lechu אֶתְחָרִי | a'charaiv הַמִּין | hamon עַם-רַב | 'am-rav מִן-הַגָּלִיל | min-haGalil וּמִיְהוּדָה | umiJehuda

TKIS Niin Jeesus vetäytyi opetuslapsineen järven rannalle ja Häntä seurasi paljon kansaa Galileasta ja Juudeasta

STLK Mutta Jeesus vetäytyi opetuslapsineen järven rannalle, ja häntä seurasi suuri joukko kansaa Galileasta. Myös Juudeasta,

BIBLIA 1776 Mutta Jesus poikkesi opetuslastensa kanssa meren tykö, ja paljo kansaa seurasi häntä Galileasta ja Juudeasta,

8. **TR** καὶ | *kai* ja ἀπὸ | *apo* Ἱεροσολύμων | *Ierosolymōn* Jerusalemista καὶ | *kai* ja ἀπὸ | *apo* τῆς | *tēs* Ἰδουμαίας | *Idoumaias* Idumeasta καὶ | *kai* ja πέραν | *peran* tuolta puolen τοῦ | *tou* Ἰορδάνου | *Iordanou* Jordanin καὶ | *kai* ja οἱ | *oi* περὶ | *peri* Τύρον | *Tyron* Tyyrosta καὶ | *kai* ja Σιδῶνα | *Sidōna* Siidonista πλῆθος | *plēthos* joukko πολὺ | *poly* suuri ἀκούσαντες | *akousantes* kuultuaan ὅσα | *hosa* mitä ἐποίησεν | *epoiei* Hän on tehnyt ἦλθον | *ēlthon* he tulivat πρὸς | *pros* luo αὐτόν | *auton* Hänen

Delitzsch וּמִיְרוּשָׁלַיִם | umiJerushalaim וּמִעֲדוֹם | ume'Edom וּמִעֵבֶר | ume'ever הַיַּרְדֵּן | haJarden וּמִסְבִּיבוֹת | umissevivot צֹר | Tzor וַצִּידוֹן | veTzidon הַמִּין | hamon רַב | rav אֲשֶׁר | 'asher שָׁמְעוּ | shame'u אֶת | 'et אֶתְחָרִי | kol-'asher וַיָּבֵאוּ | vajjavo'u אֵלָיו | 'elaiv

TKIS ja Jerusalemista ja Idumeasta ja Jordanin tuolta puolen. Myös Tyyron ja Siidonin ympäristöläisiä* tuli Hänen luokseen suuri joukko kuultuaan, kuinka

suuria Hän teki.

STLK Jerusalemista, Idumeasta, Jordanin tuolta puolen ja Tyron ja Siidonin ympäristöstä tuli paljon kansaa hänen luokseen, kun he kuulivat, kuinka suuria tekoja hän teki.

BIBLIA 1776 Ja Jerusalemista, ja Idumeasta, ja tuolta puolen Jordania, ja jotka Tyron ja Sidonin ympärillä asuivat, suuri joukko: jotka hänen tekonsa kuulivat, ne tulivat hänen tykönsä.

9. **TR** καὶ | *kai* ja εἶπε | *eipe* Hän sanoi τοῖς | *tois* μαθηταῖς | *mathētais* opetuslapsilleen αὐτοῦ | *autou* ἵνα | *hina* että πλοίαριον | *plouiarion* vene προσκαρτερῆ | *proskarterē* on oltava varalla αὐτῷ | *autō* Hänelle διὰ | *dia* vuoksi τὸν | *ton* ὄχλον | *ochlon* kansan ἵνα μὴ | *hina mē* etteivät θλίβωσιν | *thlibōsin* he ahdistaisi αὐτόν | *auton* Häntä

Delitzsch וַיֵּאמֶר | *vajjo'mer* אֶל־תַּלְמִידָיו | *'el-talmidaiv* כִּי | *ki* יָכִינּוּ | *jachinu* לוֹ | *lo* אֶנְיָה | *'onija* קֵטַנָּה | *qetanna* מִפְּנֵי | *mipenei* הָעָם | *ha'am* לְמַעַן | *le'ma'an* אֲלֹ | *lo* לְחַצְוֵהוּ | *jilchatzuhu*

TKIS Silloin Hän sanoi opetuslapsilleen, että Hänelle olisi varattava vene väentungoksen vuoksi, jotteivät he ahdistaisi Häntä.

STLK Hän sanoi opetuslapsilleen, että hänelle oli pidettävä vene varalla kansanjoukon tähden, ettei se ahdistaisi häntä.

BIBLIA 1776 Ja hän sanoi opetuslapsillensa, että venhe olis aina häntä läsnä kansan tähden, ettei he häntä ahdistaisi.

10. **TR** πολλοὺς | *pollous* sillä monet γὰρ | *gar* ἐθεράπευσεν | *etherapeusen* Hän paransi ὥστε | *hōste* niin että ἐπιπίπτειν | *epipiptein* he tungeksivat päälle αὐτῷ | *autō* Hänen ἵνα | *hina* αὐτοῦ | *autou* Häntä ἅψωνται | *hapsōntai* koskettaakseen ὅσοι | *hosoi* ne kaikki εἶχον | *eichon* joilla oli μάστιγας | *mastigas* vaivoja

Delitzsch כִּי | *ki* רָפָא | *rafa'* לְרַבִּים | *le'rabbim* עַד | *'ad* כִּי־הִתְנַפְּלוּ | *ki-hitnappelu* עָלָיו | *'alav* כָּל־הַמְּנַגְּעִים | *kol-ham'nuggaim* לְלִשָּׁה | *lingoa'* בּוֹ | *bo*

TKIS Hän paransi näet monia niin, että kaikki, joilla oli vaivoja, tunkeutuivat Hänen luokseen koskettaakseen Häntä.

STLK Sillä hän paransi monta, jonka tähden kaikki, joilla oli vaivoja, tungeksivat hänen päälleen koskettaakseen häntä.

BIBLIA 1776 Sillä hän oli monta parantanut, niin että kaikki, joita vaivattiin, tunkivan hänen päällensä rupeemaan häneen.

11. **TR** καὶ | *kai* ja τὰ | *ta* πνεύματα | *pneumata* henget τὰ | *ta* ἀκάθαρτα | *akatharta* saastaiset ὅταν | *hotan* kun αὐτὸν | *auton* Hänet ἐθεώρει | *etheōrei* näkivät προσέπιπτεν | *prosepipten* heittäytyivät eteen αὐτῶ | *autō* Hänen καὶ | *kai* ja ἔκραζε | *ekradze* huusivat λέγοντα | *legonta* sanoen ὅτι | *hoti* että σὺ | *sy* sinä εἶ | *ei* olet ὁ | *ho* υἱὸς | *hyios* Poika τοῦ | *tou* Θεοῦ | *Theou* Jumalan

Delitzsch וְהִרְוַחְתָּ | ve'haruchot תִּטְמֵאוּ | hatteme'ot כָּרְאֶתְךָ | kir'otan אִתּוֹ | 'oto נָפְלוּ | nafelu לְפָנָיו | le'fanaiv וְתִצְעַקְנָה | vatitz'aqna לְאִמֹר | le'mor אֵתָּה | 'atta הוּא | hu' בֶּן־אֱלֹהִים | Ben-'ELOHIM

TKIS Ja kun saastaiset henget näkivät Hänet, ne heittäytyivät maahan Hänen eteensä ja huusivat sanoen: "Sinä olet Jumalan Poika."

STLK Kun saastaiset henget näkivät hänet, ne lankesivat hänen eteensä ja huusivat sanoen: "Sinä olet Jumalan Poika."

BIBLIA 1776 Ja kuin saastaiset henget näkivät hänen, lankesivat he hänen eteensä maahan, huusivat, sanoen: sinä olet Jumalan Poika.

12. **TR** καὶ | *kai* mutta πολλὰ | *polla* ankarasti ἐπέτιμα | *epetima* Hän varoitti αὐτοῖς | *autois* niitä ἵνα μὴ | *hina mē* etteivät αὐτὸν | *auton* Häntä φανερόν | *faneron* tunnetuksi ποιήσωσι | *poiēsōsi* tekisi

Delitzsch וַיְנַעַר | vajig'ar בָּהֶן | bahen מְאֹד | me'od אֲשֶׁר | 'asher לֹא־תִגְלִינָה | lo'-tegallena אִתּוֹ | 'oto

TKIS Mutta Hän kielsi ankarasti niitä tekemästä Häntä tunnetuksi.

STLK Hän varoitti niitä ankarasti saattamasta häntä ilmi.

BIBLIA 1776 Ja hän haasti heitä kovin häntä ilmoittamasta.

13. **TR** καὶ | *kai* ja ἀναβαίνει | *anabainei* Hän nousi ylös εἰς | *eis* τὸ | *to* ὄρος | *oros* vuorelle καὶ | *kai* ja προσκαλεῖται | *proskaleitai* kutsui luokseen οὓς | *hous*

jotka ἤθελεν | *ēthelen* tahtoi αὐτός· | *autos* itse καὶ | *kai* ja ἀπῆλθον | *apēlthon* he menivät πρὸς | *pros* luokse αὐτόν | *auton* Hänen

Delitzsch וַיַּבִּיאוּ | vajja'al אֶל־הַהָרַר | 'el-hahar וַיִּקְרָא | vajjiqra' אֶל־אֲשֶׁר | 'el-'asher הוּא | hu' חָפֵץ | chafetz בָּם | bam וַיִּבְאוּ | vajjavo'u אֵלָיו | 'elaiiv

TKIS Sitten Hän nousi vuorelle ja kutsui luokseen, ketkä itse tahtoi, ja he menivät Hänen luokseen.

STLK Hän nousi vuorelle ja kutsui luokseen ne, jotka hän itse tahtoi, ja he menivät hänen luokseen.

BIBLIA 1776 Ja hän astui ylös vuorelle ja kutsui tykönsä, jotka hän itse tahtoi, ja he tulivat hänen tykönsä.

14. *TR* καὶ | *kai* ja ἐποίησε | *epoiēse* Hän asetti δώδεκα | *dōdeka* kaksitoista ἵνα | *hina* että ᾧσι | *ōsi* he olisivat μετ’ | *met* kanssa αὐτοῦ | *autou* Hänen καὶ | *kai* ja ἵνα | *hina* että ἀποστέλλῃ | *apostellē* lähettäisi αὐτούς | *autous* heidät κηρύσσειν | *kēryssein* julistamaan

Delitzsch וַיִּבְרָא | vajjasem שְׁנַיִם | sheneim עֲשָׂר | 'asar אִישׁ | 'ish לְמַעַן | le'ma'an יְהִי | jihju אִתּוֹ | 'itto וּלְמַעַן | ulema'an יִשְׁלַחְךָ | jeshallechem לְקָרָא | liqro' הַבְּשׂוֹרָה | hab'sora

TKIS Niin Hän asetti kaksitoista, jotta he olisivat Hänen kanssaan ja Hän lähettäisi heidät saarnaamaan,

STLK Hän asetti kaksitoista olemaan kanssaan ja lähettääkseen heidät saarnaamaan,

BIBLIA 1776 Ja hän sääsi ne kaksitoistakymmentä olemaan tykönänsä, että hän heitä lähettäis saarnaamaan;

15. *TR* καὶ | *kai* ja ἔχειν | *echein* heillä oli ἐξουσίαν | *eksousian* valta θεραπεύειν | *therapeuein* parantaa τὰς | *tas* νόσους | *nosous* sairauksia καὶ | *kai* ja ἐκβάλλειν | *ekballein* ajaa ulos τὰ | *ta* δαιμόνια· | *daimonia* riivaajia

Delitzsch וְהִיא | ve'haja לְהָא | lahem הַשְׁלֵטָן | hash'shaletan לִרְפוֹ | lirpo' אֶת־הַתְּחִלָּאִים | 'et-hattachalu'im וּלְגֵרֶשׁ | ulegaresh אֶת־הַשְּׁדִיִּם | 'et-hash'shedim

TKIS ja heillä oli oleva valta* (parantaa tauteja ja) ajaa ulos riivaajia.

STLK ja heillä oli oleva valta parantaa sairauksia ja ajaa ulos riivaajia.

BIBLIA 1776 Ja että heillä piti voima oleman taudit parantaa ja perkeleitä ajaa ulos.

16. *TR* καὶ | *kai* ja ἐπέθηκε | *epethēke* Hän antoi τῷ | *tō* Σίμωνι | *Simōni* Simonille ὄνομα | *onoma* nimen Πέτρον· | *Petron* Pietari

Delitzsch וַיִּפְקֹד | vajjafqed אֶת־שֵׁנַיִם | 'et-sheneim הֵעָשָׂה | he'asar וַיִּכְנֶה | vaje'channeh וַיִּתְּמַעַן | 'et-Shimeon בְּשֵׁם | be'shem פֶּטְרוֹס | Petros

TKIS [Nämä kaksitoista Hän asetti:] Pietarin — tämän lisänimen Hän antoi Simonille —

STLK Nämä kaksitoista hän asetti: Simonin, jolle hän antoi nimen Pietari,

BIBLIA 1776 Ja pani Simonille nimen Pietari,

17. *TR* καὶ | *kai* ja Ἰάκωβον | *Iakōbon* Jaakobin τὸν | *ton* τοῦ | *tou* Ζεβεδαίου | *Zebedaiou* Sebedeuksen pojan καὶ | *kai* ja Ἰωάννην | *Iōannēn* Johanneksen τὸν | *ton* ἀδελφὸν | *adelfon* veljen τοῦ | *tou* Ἰακώβου· | *Iakōbou* Jaakobin καὶ | *kai* ja ἐπέθηκεν | *epethēken* antoi αὐτοῖς | *autois* heille ὀνόματα | *onomata* nimeksi Βοανεργές | *Boanerges* Boanerges ὃ ἐστὶν | *ho estin* se on Υἱοὶ | *hyioi* Pojat Βροντῆς· | *brontēs* Ukkosenjyrinän

Delitzsch וַיִּפְקֹד | ve'et-Ja'akov בְּנֵי־זַבְדַּי | ben-Zavdai אֶת | ve'et יוֹחָנָן | Jochanan אָחִי | 'achi וַיִּפְקֹד | Ja'akov וַיִּכְנֶה | vaje'channeh אֶת | 'otam בְּשֵׁם | be'shem בְּנֵי־רְגוֹשׁ | Benei-Regosh הוּא | hu' בְּנֵי־רַעַם | Benei-Ra'am

TKIS ja Jaakobin, Sebedeuksen pojan, ja Johanneksen, Jaakobin veljen, ja heille Hän antoi lisänimen Boanerges, se on ukkosenjylinän pojat,

STLK Jaakobin, Sebedeuksen pojan, Johanneksen, Jaakobin veljen, joille hän antoi nimen Boanerges, se on: ukkosenjylinän pojat,

BIBLIA 1776 Ja Jakobille Zebedeuksen pojalle ja Johannekselle Jakobin veljelle: (ja antoi heille nimet Boanerges, se on, pitkäisen pojat),

18. *TR* καὶ | *kai* ja Ἀνδρέαν | *Andrean* Andreaksen καὶ | *kai* ja Φίλιππον | *Filippon* Filippuksen καὶ | *kai* ja Βαρθολομαῖον | *Bartholomaion* Bartolomeuksen

καὶ | *kai* ja Ματθαῖον | *Matthaion* Matteuksen καὶ | *kai* ja Θωμᾶν | *Thōman*
Tuomaan καὶ | *kai* ja Ἰάκωβον | *Iakōbon* Jaakobin τὸν | *ton* τοῦ | *tou* Ἀλφαίου |
Halfaiou Alfeuksen pojan καὶ | *kai* ja Θαδδαῖον | *Thaddaion* Taddeuksen καὶ | *kai*
ja Σίμωνα | *Simōna* Simon τὸν | *ton* Κανανίτην | *Kananitēn* Kananeuksen

Delitzsch וְאֵת | ve'et אַנְדְרַי | 'Andrai וְאֵת | ve'et פִּילִיפּוֹס | Filippos וְאֵת | ve'et
בָּר־תַּלְמִי | Bar-Talmi וְאֵת | ve'et מַטַּי | Mattai וְאֵת־תּוֹמָא | ve'et-Toma' וְאֵת־יַעֲקֹב
| ve'et-Ja'akov בֶּן־חַלְפַי | ben-Chalfai וְאֵת־תַּדַּדַּי | ve'et-Taddai וְאֵת | ve'et שִׁמְעוֹן
Shimeon הַקָּנַי | haQannai

TKIS ja Andreaan ja Hippoksen ja Bartolomeuksen ja Matteuksen ja Tuomaan ja
Jaakobin, Alfeuksen pojan, ja Taddeuksen ja Simon Kiivailijan

STLK Andreaan, Filippoksen, Bartolomeoksen, Matteuksen, Tuomaan, Jaakobin,
Alfeoksen pojan, Taddeuksen, Simon Kananeuksen

BIBLIA 1776 Ja Andreaksen, ja Philippuksen, ja Bartolomeuksen, ja Matteuksen, ja
Toomaan, ja Jakobin Alphein pojan, ja Taddeuksen, ja Simonin Kananealaisen,

19. *TR* καὶ | *kai* ja Ἰούδαν | *Ioudan* Juudas Ἴσκαριώτην | *Iskariōtēn* Iskariotin ὃς |
hos joka καὶ | *kai* kuitenkin παρέδωκεν | *paredōken* kavalsi αὐτόν | *auton* Hänet
καὶ | *kai* ja ἔρχονται | *erchontai* he tulivat εἰς | *eis* οἶκον· | *oikon* taloon

Delitzsch וְאֵת־יְהוּדָה | ve'et-Jehudah וְאֵת | 'ish קְרִיּוֹת | Qerijot אֲשֶׁר | 'asher
מִסָּרֹו | gam-mesaro

TKIS ja Juudan Iskariotin, joka myös Hänet kavalsi.

STLK ja Juudas Iskariotin, saman, joka hänet kavalsi.

BIBLIA 1776 Ja Juudaan Iskariotilaisen, joka myös hänen petti.

20. *TR* καὶ | *kai* ja συνέρχεται | *synerchetai* kokoontui πάλιν | *palin* jälleen ὄχλος
| *ochlos* kansaa ὥστε | *hōste* niin että μὴ | *mē* eivät δύνασθαι | *dynasthai* voineet
αὐτοὺς | *autous* he μήτε | *mēte* ei edes ἄρτον | *arton* ruokaa φαγεῖν | *fagein* syödä

Delitzsch וַיָּבֹאוּ | vajjavo'u הַבָּיְתָה | habajeta וַיִּשָּׁב | vajjashov הַמּוֹן | hamon
| ha'am לְהִיטְאֶסֶף | le'hit'assef עַד | 'ad לֹא | ki-lo' יַחֲלֶה | jachelu אֶף | 'af
לְאֶחָל־לַחֶם | le'echol-lachem

TKIS Niin he menivät erääseen taloon. Ja jälleen kokoontui kansaa niin, etteivät he voineet syödäkään.

STLK Sitten hän meni kotiin. Taas kokoontui paljon kansaa, niin etteivät he voineet syödäkään.

BIBLIA 1776 Ja he tulivat huoneeseen; ja kansa taas kokoontui, niin ettei heillä ollut tilaa syödäkään.

21. **TR** καὶ | *kai* ja ἀκούσαντες | *akousantes* kuultuaan οἱ | *oi* παρ' | *par* omaiset αὐτοῦ | *autou* Hänen ἐξῆλθον | *eksēlthon* lähtivät κρατῆσαι | *kratēsai* ottamaan haltuun αὐτόν· | *auton* Häntä ἔλεγον | *elegon* sillä he sanoivat γὰρ | *gar* ὅτι | *hoti* että ἐξέστη | *eksestē* Hän on järjiltään

Delitzsch וַיִּשְׁמְעוּ | vajjishme'u קְרוּבָיו | qerovaiv וַיִּצְיִן | vajje'tze'u לְהַחֲזִיק | le'hachaziq בּוֹ | bo כִּי | ki אָמַר | 'ameru אֲצַיֵּן | jatza' מִדְּעַתָּה | midda'to

TKIS Kuultuaan tämän Hänen omaisensa menivät ottamaan Häntä huostaansa, sillä he sanoivat: "Hän on järjiltään."

STLK Kun hänen omaisensa sen kuulivat, he menivät ottamaan häntä huostaansa, sillä he sanoivat: "Hän on poissa tolaltaan."

BIBLIA 1776 Ja kuin hänen omaisensa sen kuulivat, menivät he ulos ottamaan häntä kiinni; sillä he sanoivat: hän on mielettömäksi tullut.

22. **TR** καὶ | *kai* ja οἱ | *oi* γραμματεῖς | *grammateis* kirjanoppineet οἱ | *oi* ἀπὸ | *apo* Ἱεροσολύμων | *Ierosolymōn* Jerusalemista καταβάντες | *katabantes* jotka olivat alastulleet ἔλεγον | *elegon* sanoivat ὅτι | *hoti* että βεελζεβούλ | *beeldzeboul* beelsebul ἔχει | *echei* Hänessä on καὶ | *kai* ja ὅτι | *hoti* että ἐν | *en* τῷ | *tō* ἄρχοντι | *archonti* päämiehellä τῶν | *tōn* δαιμονίων | *daimoniōn* riivaajien ἐκβάλλει | *ekballei* ajaa ulos τὰ | *ta* δαιμόνια | *daimonia* riivaajia

Delitzsch וְהַסּוֹפְרִים | ve'has'soferim אֲשֶׁר | 'asher יָרְדוּ | Jaredu מִירוּשָׁלַיִם | miJerushalaim אָמַר | 'ameru כִּי | ki בְּעַל־זְבוּב | ba'al-zevub נִיחֵנָס | nichenas בּוֹ | bo וְעַל־יָדַי | ve'al-jedei שַׂר־הַשְׁדִּים | sar-hash'shedim הוּא | hu' מְגַרֵשׁ | megaresh אֶת־הַשְׁדִּים | 'et-hash'shedim

TKIS Ja kirjanoppineet, jotka olivat tulleet alas Jerusalemista, sanoivat: "Hänessä on

beelsebul" ja: "Riivaajain päämiehen avulla Hän ajaa ulos riivaajia."

STLK Mutta kirjanoppineet, jotka olivat tulleet Jerusalemissa, sanoivat: "Hänessä on Beelsebul ", ja: "riivaajien päämiehen avulla hän ajaa ulos riivaajia."

BIBLIA 1776 Mutta kirjanoppineet, jotka Jerusalemissa olivat tulleet alas, sanoivat: hänellä on beelsebul, ja perkeleiden pääruhtinaan kautta hän ajaa ulos perkeleitä.

23. **TR** καὶ | *kai* ja προσκαλεσάμενος | *proskalesamenos* Hän kutsui luokseen αὐτούς | *autous* heidät ἐν | *en* παραβολαῖς | *parabolais* vertauksilla ἔλεγεν | *elegen* puhuen αὐτοῖς | *autois* heille πῶς | *pōs* kuinka δύναται | *dynatai* voi σατανᾶς | *satanas* saatana σατανᾶν | *satanan* saatanan ἐκβάλλειν | *ekballein* ajaa ulos

Delitzsch וַיִּקְרָא | vajjiqra' אֹתָם | 'otam אֵלָיו | 'elaiv וַיְדַבֵּר | vaje'daber לְהַלְחֵם | lahem בְּמִשְׁלֵי | bim'shalim לְאֹמֹר | le'mor אֵיךְ | 'eich יִכָּל | juchal הַשָּׂטָן | has'satan לְגַרְשׁ | le'garesh הַשָּׂטָן | has'satan

TKIS Kutsuttuaan heidät luokseen Hän puhui heille vertauksilla: "Kuinka saatana voi ajaa ulos saatanan?"

STLK Hän kutsui heidät luokseen ja sanoi heille vertauksilla: "Kuinka saatana voi ajaa ulos saatanan?"

BIBLIA 1776 Ja hän kutsui heidät tykönsä, ja sanoi heille vertauksilla: kuinka taitaa saatana saatanan ajaa ulos?

24. **TR** καὶ | *kai* ja ἐὰν | *ean* jos βασιλεία | *basileia* valtakunta ἐφ' | *ef* vastaan ἐαυτήν | *heautēn* itseään μερισθῆ | *meristhē* riitautuu οὐ | *ou* ei δύναται | *dynatai* voi σταθῆναι | *stathēnai* pysyä pystyssä ἢ | *hē* βασιλεία | *basileia* valtakunta ἐκείνη | *ekeinē* se

Delitzsch וְאִם-נִחַלְתָּ | ve'im-nechleqa מִמְלַחָה | mamlacha עַל-עַצְמָהּ | 'al-'atzmah לֹא-תִכָּל | lo'-tuchal לְעֹמֹד | la'amod הַמְּלַחָה | ha'mamlacha הִיא | hahi'

TKIS Ja jos valtakunta riitautuu itsensä kanssa, se valtakunta ei voi pysyä pystyssä.

STLK Jos jokin valtakunta riitautuu itsensä kanssa, sellainen valtakunta ei voi pysyä pystyssä.

BIBLIA 1776 Ja jos valtakunta erkanee itsiänsä vastaan, niin ei se valtakunta taida seisoa.

25. **TR** καὶ | *kai* ja ἐὰν | *ean* jos οἰκία | *oikia* talo ἐφ' | *ef* vastaan ἐαυτήν | *heautēn* itseään μερισθῆ | *meristhē* riitautuu οὐ | *ou* ei δύναται | *dynatai* voi σταθῆναι | *stathēnai* pysyä pystyssä ἢ | *hē* οἰκία | *oikia* talo ἐκείνη | *ekeinē* se

Delitzsch וּבַיִת | *ubait* אֶמְצֵא־לְךָ | *'im-nechelaq* וְלֹא־יִכְלֹ | *'al-'atzmo* לֹא־יִכְלֹ | *lo'-juchal* לְעָמוֹד | *la'amod* הַבַּיִת | *ha'bait* הַהוּא | *hahu'*

TKIS Ja jos talo riitautuu itsensä kanssa, se talo ei voi pysyä pystyssä.

STLK Jos talo riitautuu itsensä kanssa, sellainen talo ei voi pysyä pystyssä.

BIBLIA 1776 Ja jos huone erkanee itsiänsä vastaan, niin ei se huone taida seisoa.

26. **TR** καὶ | *kai* ja εἰ | *ei* jos ὁ | *ho* σατανᾶς | *satanas* saatana ἀνέστη | *anestē* nousee ἐφ' | *ef* vastaan ἐαυτὸν | *heauton* itseään καὶ | *kai* ja μεμερίσται | *memeristai* riitautuu οὐ | *ou* ei δύναται | *dynatai* hän voi σταθῆναι | *stathēnai* pysyä pystyssä ἀλλὰ | *alla* vaan τέλος | *telos* loppunsa ἔχει | *echei* on tullut

Delitzsch וְיָשַׁע־הַשָּׂטָן | *ve'im-has'satan* יִתְקַוְּמֵם | *jitqomem* וְלֹא־יִכְלֹ | *'el-'atzmo* וְיָשַׁע־הַשָּׂטָן | *venechelaq* לֹא־יִכְלֹ | *lo'-juchal* לְעָמוֹד | *la'amod* כִּי־וָא | *ki-va'* קִיְצָה | *qitz'tzo*

TKIS Ja jos saatana nousee itseään vastaan ja riitautuu itsensä kanssa, ei hän voi pysyä pystyssä, vaan hänen loppunsa on tullut.

STLK Jos saatana nousee itseään vastaan ja riitautuu itsensä kanssa, hän ei voi pysyä, vaan hänen loppunsa on tullut.

BIBLIA 1776 Ja jos saatana karkaa ja eroittaa itsensä itsiänsä vastaan, niin ei hän taida seisoa, mutta saa lopun.

27. **TR** οὐ | *ou* ei δύναται | *dynatai* voi οὐδεις | *oudeis* kukaan τὰ | *ta* σκεύη | *skeuē* tavaroita τοῦ | *tou* ἰσχυροῦ | *ischyrou* voimakkaan εἰσελθὼν | *eiselthōn* mennä εἰς | *eis* τὴν | *tēn* οἰκίαν | *oikian* taloon αὐτοῦ | *autou* hänen διαρπάσαι | *diarpasai* ryöstämään ἐὰν μὴ | *ean mē* jos ei πρῶτον | *prōton* ensin τὸν | *ton* ἰσχυρὸν | *ischyron* voimakasta δήση | *dēsē* sido καὶ | *kai* τότε | *tote* sitten τὴν |

tēn οἰκίαν | *oikian* talonsa αὐτοῦ | *autou* hänen διαρπάσει | *diarpasei* ryöstää

Delitzsch אֵין | 'ein אִישׁ | 'ish אֲשֶׁר | 'asher יָכוֹל | jachol לָבוֹא | lavo' לְבֵית |
le'beit הַגִּבּוֹר | haggibbor וְלִגְזֹל | veligzol אֶת־כֶּלָיו | 'et-kelaiv אֶם־לֹא | 'im-lo' יִסְּרֶה
| je'esor בְּרֵאשׁוֹנָה | bari'shona אֶת־הַגִּבּוֹר | 'et-haggibbor וְאַחַר | ve'achar הַשֵּׁחַר |
ishseh אֶת־בֵּיתוֹ | 'et-beito

TKIS *Kukaan ei voi tunkeutua vahvan taloon ja ryöstää hänen tavaraansa, ellei ensin sido sitä vahvaa, ja sitten hän ryöstää hänen talonsa.

STLK Kukaan ei voi tunkeutua väkevän taloon ja ryöstää hänen tavaraansa, ellei hän ensin sido sitä väkevää ja vasta sitten ryöstä hänen taloan.

BIBLIA 1776 Ei taida kenkään väkevän huoneeseen mennä ja hänen kaluansa ryöstää, ellei hän ensin sido väkevää kiinni, ja sitte ryöstä hänen huonettansa.

28. **TR** ἀμὴν | *amēn* todella λέγω | *legō* sanon ὑμῖν | *hymīn* teille ὅτι | *hoti* että πάντα | *panta* kaikki ἀφεθήσεται | *afethēsetai* annetaan anteeksi τὰ | *ta* ἁμαρτήματα | *hamartēmata* synnit τοῖς | *tois* υἱοῖς | *hyiois* lapsille τῶν | *tōn* ἀνθρώπων | *anthrōpōn* ihmisten καὶ | *kai* ja βλασφημίαι | *blasfēmiai* pilkkaamiset ὅσας | *osas* niin paljon kuin ἂν | *an* βλασφημήσωσιν· | *blasfēmēsōsin* pilkannevatkin

Delitzsch אָמֵן | 'Amen אֹמֵר | 'omer אֲנִי | 'ani לֵךְ | la'chem כִּי | ki כִּלְהַטְטְאִים |
| chol-ha'chata'im יִסְּלְחוּ | jissalechu לְבָנָי | livnei אָדָם | 'adam וְכֹל־הַגִּדּוּפִים |
vechol-haggidufim אֲשֶׁר | 'asher יְגַדְּפוּ | jegaddefu

TKIS Totisesti sanon teille, että kaikki synnit annetaan ihmisten lapsille anteeksi, rienaamisetkin, kuinka paljon rienannevatkin.

STLK Totisesti sanon teille: kaikki synnit annetaan ihmisten lapsille anteeksi, jumalanpilkatkin, kuinka paljon pilkannevatkin.

BIBLIA 1776 Totisesti sanon minä teille: kaikki synnit annetaan anteeksi ihmisten lapsille, pilkatkin, joilla he Jumalaa pilkkaavat,

29. **TR** ὅς | *hos* mutta joka δ' | *d* ἂν | *an* βλασφημῆση | *blasfēmēsē* pilkkaa εἰς |
eis τὸ | *to* Πνεῦμα | *Pneuma* Henkeä τὸ | *to* Ἅγιον | *hagion* Pyhää οὐκ | *ouk* ei
ἔχει | *echei* saa ἄφεσιν | *afesin* anteeksi εἰς | *eis* τὸν | *ton* αἰῶνα | *aiōna*

iankaikkisesti ἅλλ' | *all* vaan ἔνοχος | *enochos* syypää ἐστιν | *estin* on αἰωνίου | *aiōniou* iankaikkiseen κρίσεως | *kriseōs* tuomioon

Delitzsch אַח | 'ach אֶת־רוּחַ | ham'gaddef אֶת־רוּחַ | 'et-Ruach הַקֹּדֶשׁ | haQodesh
אֵין־לוֹ | 'ein-lo הַלְעוֹלָם | selicha לְעוֹלָם | le'olam כִּי־יִשְׁאָר | ki-je'sham בְּעוֹנֵינוּ |
ba'avono לַנֶּצֶחַ | lanetzach

TKIS Mutta joka rienaa Pyhää Henkeä, se ei ikinä saa anteeksi, vaan on vikapää iäiseen tuomioon*."

STLK Mutta se, joka pilkkaa Pyhää Henkeä, ei saa ikinä anteeksi, vaan on syypää iankaikkiseen syntiin. "

BIBLIA 1776 Mutta joka puhuu pilkkaa Pyhää Henkeä vastaan, ei hän saa ijankaikkisesti anteeksi, vaan hän on vikapää ijankaikkiseen tuomioon.

30. *TR* ὅτι | *hoti* sillä ἔλεγον | *elegon* he sanoivat Πνεῦμα | *Pneuma* Henki
ἀκάθαρτον | *akatharton* saastainen ἔχει | *echei* Hänessä on

Delitzsch כִּי־הֵמָּה | ki-hemma אָמַר | 'ameru רוח | ruach טְמֵאָה | tum'a בּוֹ | bo

TKIS Sillä he sanoivat: "Hänessä on saastainen henki."

STLK Sillä he sanoivat: "Hänessä on saastainen henki."

BIBLIA 1776 Sillä he sanoivat: hänellä on saastainen henki.

31. *TR* ἔρχονται | *erchontai* niin tulivat οὖν | *oun* οἱ | *oi* ἀδελφοὶ | *adelfoi* veljensä
καὶ | *kai* ja ἢ | *hē* μήτηρ | *mētēr* äitinsä αὐτοῦ | *autou* Hänen καὶ | *kai* ja ἔξω |
eksō ulkona ἐστῶτες | *hestōtes* seisoessaan ἀπέστειλαν | *apesteilan* lähettivät πρὸς
| *pros* luokseen αὐτόν | *auton* Hänen φωνοῦντες | *fōnountes* kutsumaan αὐτόν |
auton Häntä

Delitzsch וַיָּבֹאוּ | vajjavo'u אִמּוֹ | 'immo וְאֶחָיו | ve'echaiv וַיָּבֹאוּ | vajja'amdu
מִחֻצַּת | michutz לְבַיִת | la'bait וַיִּשְׁלַחוּ | vajjishlechu אֵלָיו | 'elaiv לְקִרְוֹ | liqro'
| lo

TKIS Niin Hänen *veljensä ja äitinsä* tulivat ja ulkona seisten lähettivät Hänen luokseen Häntä kutsumaan.

STLK Hänen äitinsä ja veljensä tulivat, seisahtuivat ulkopuolelle ja lähettivät [erään miehen] hänen luokseen kutsumaan häntä.

BIBLIA 1776 Niin tuli hänen veljensä ja äitinsä ja seisoivat ulkona, ja lähettivät hänen tykönsä kutsumaan häntä.

32. **TR** καὶ | *kai* ja ἐκάθητο | *ekathēto* oli istumassa ὄχλος | *ochlos* kansanjoukko
περὶ | *peri* ympärillään αὐτόν· | *auton* Hänen εἶπον | *eipon* he sanoivat δὲ | *de*
αὐτῷ | *autō* Hänelle Ἴδου | *idou* katso ἢ | *hē* μήτηρ | *mētēr* äitisi σου | *sou* sinun
καὶ | *kai* ja οἱ | *oi* ἀδελφοί | *adelfoi* veljesi σου | *sou* sinun ἔξω | *eksō* ulkona
ζητοῦσί | *dzētousi* etsivät σε | *se* sinua

Delitzsch וַיָּחַדְוּ | va'hamon עַמָּה | ha'am יַשְׁבּוּ | jashevu סְבִיבָיו | sevivaiv וַיִּשְׁלַח
| vajjo'meru אֵלָיו | 'elaiv הִנֵּה | hinneh אָמַרְתָּ | 'immecha וַיִּשְׁלַחְךָ | ve'achecha בְּחֻצָּה
| bachutz מִבְּקִשְׁיָם | mevaqeshim אֶתְּךָ | 'otach

TKIS Hänen ympärillään istui kansanjoukko, ja he sanoivat Hänelle: "Katso, äitisi ja veljesi ulkona etsivät sinua."

STLK Kansanjoukko istui hänen ympärillään, ja he sanoivat hänelle: "Katso, äitisi ja veljesi ulkona kysyvät sinua."

BIBLIA 1776 Ja kansa istui hänen ympärillänsä ja sanoivat hänelle: katso, äitis ja veljes kysyvät sinua ulkona.

33. **TR** καὶ | *kai* niin ἀπεκρίθη | *apekrithē* Hän vastasi αὐτοῖς | *autois* heille λέγων
| *legōn* sanoen τίς | *tis* kuka ἐστὶν | *estin* on ἢ | *hē* μήτηρ | *mētēr* äitini μου | *mou*
minun ἢ | *hē* tai οἱ | *oi* ἀδελφοί | *adelfoi* veljeni μου | *mou* minun

Delitzsch וַיַּעֲנֵה | vajja'an וַיִּשְׁלַחְךָ | vajjo'mer אֵלָיְךָ | 'aleihem מִי | mi הֵם | hem
אָמַרְתָּ | 'immi וַיִּשְׁלַחְךָ | ve'echai

TKIS Hän vastasi heille sanoen: "Kuka on äitini tai* ketkä veljeni?"

STLK Hän vastasi heille sanoen: "Kuka on minun äitini, ja ketkä ovat minun veljiäni?"

BIBLIA 1776 Ja hän vastasi heitä, sanoen: kuka on minun äitini taikka minun veljeni?

34. **TR** καὶ | *kai* ja περιβλεψάμενος | *periblepsamenos* katsoen ympärilleen heitä κύκλῳ | *kyklō* ympärillä τοὺς | *tous* niitä περὶ | *peri* αὐτὸν | *auton* Hänen καθημένους | *kathēmenous* jotka istuivat λέγει | *legei* Hän sanoi ἴδε | *ide* katso ἢ | *hē* μήτηρ | *mētēr* äitini μου | *mou* minun καὶ | *kai* ja οἱ | *oi* ἀδελφοί | *adelfoi* veljeni μου | *mou* minun

Delitzsch וַיִּבֶט | *vajjabet* וַיִּבֶט | *saviv* אֶל־הַיְשֵׁבִים | *'el-hajjshevim* וַיִּבֶט | *sevivaiv* וַיִּבֶט | *vajjo'mar* הִנֵּה | *hinneh* אֶמִּי | *'immi* וַיִּבֶט | *ve'echai*

TKIS Ja katsellen ympäri niihin, jotka istuivat Hänen ympärillään, Hän sanoi: "Katso, äitini ja veljeni.

STLK Katsellen ympärilleen niihin, jotka istuivat hänen ympärillään, hän sanoi: "Katso, äitini ja veljeni!

BIBLIA 1776 Ja kuin hän oli ympäri katsonut niiden päälle, jotka hänen ympärillänsä istuivat, sanoi hän: katso, minun äitini ja minun veljeni.

35. **TR** ὃς | *hos* sillä joka γὰρ | *gar* ὅν | *an* ποιήσῃ | *poiēsē* tekee τὸ | *to* θέλημα | *thelēma* tahdon τοῦ | *tou* Θεοῦ | *Theou* Jumalan οὗτος | *outos* hän ἀδελφός | *adelfos* veljeni μου | *mou* minun καὶ | *kai* ja ἀδελφή | *adelfē* sisareni μου | *mou* minun καὶ | *kai* ja μήτηρ | *mētēr* äitini ἐστὶ | *esti* on

Delitzsch כִּי | *ki* כִּלְאֲשֶׁר | *kol-'asher* וַיַּעַשׂ | *ja'aseh* רְצוֹן | *retzon* הַלְלוֹתָ | *ha'ELOHIM* הוּא | *hu'* אָחִי | *'achi* וְאָחוֹתִי | *va'achoti* אֶמִּי | *ve'immi*

TKIS Sillä joka tekee Jumalan tahdon, hän on veljeni ja sisareni ja äitini."

STLK Sillä se, joka tekee Jumalan tahdon, on veljeni, sisareni ja äitini."

BIBLIA 1776 Sillä joka tekee Jumalan tahdon, hän on veljeni sisareni ja äitini.

4 Luku

1. **TR** καὶ | *kai* πάλιν | *palin* uudelleen ἤρξατο | *ērksato* Hän alkoi διδάσκειν | *didaskein* opettaa παρὰ | *para* ράβδον | *tēn* θάλασσαν | *thalassan* järven καὶ | *kai* ja συνήχθη | *synēchthē* kokoontui πρὸς | *pros* αὐτὸν | *auton* Hänen ὄχλος | *ochlos* kansanjoukko πολὺς | *polys* suuri ὥστε | *hōste* niin että αὐτὸν | *auton* Hän ἐμβάντα | *embanta* nousi εἰς | *eis* τὸ | *to* πλοῖον | *ploion* veneeseen

καθῆσθαι | *kathēsthai* istuen ἐν | *en* τῆ | *tē* θαλάσση· | *thalassē* järvellä καὶ | *kai*
ja πᾶς | *pas* kaikki ὁ | *ho* ὄχλος | *ochlos* kansa πρὸς | *pros* rannalla τὴν | *tēn*
θάλασσαν | *thalassan* järven ἐπὶ | *epi* τῆς | *tēs* γῆς | *gēs* maalla ἦν | *ēn* olivat

Delitzsch וַיִּשָׁב | *vajjashov* אֶל־הַיָּם | 'el-haijam וַיִּשְׁבֹּחַ | *vajjachel* לְלַמֵּד | *le'lammed*
וַיִּקְהָלוּ | *vajjiqahalu* אֶלָּיו | 'elaiiv הַמּוֹן | *hamon* עַם־רַב | 'am-rav עַד | 'ad יָרַד
| 'asher-jarad לְשָׂרָת | *lashevet* בְּאֹנִיָּה | *bo'onija* בַּיָּם | *bajam* וְכָל־הָעָם | *vechol-*
ha'am עוֹמֵד | 'omed עַל־חֹף | 'al-chof הַיָּם | *haijam* בְּיַבְיָשָׁה | *bajabasha*

TKIS Jälleen Hän alkoi opettaa järven luona. Ja Hänen luokseen kokoontui suuri kansanjoukko, niin että Hän astui veneeseen ja istui siinä järvellä. Mutta kaikki kansa oli maalla järven rannalla.

STLK Sitten hän rupesi taas opettamaan järven rannalla. Hänen luokseen kokoontui paljon kansaa, jonka tähden hän astuttuaan veneeseen istui siinä järvellä, ja kaikki kansa oli maalla järven rannalla.

BIBLIA 1776 Ja hän rupesi taas opettamaan meren tykönä, ja paljo kansaa kokoontui hänen tykönsä, niin että hänen piti astuman haahteen ja istuman merellä, ja kaikki kansa oli maalla meren tykönä.

2. **TR** καὶ | *kai* ja ἐδίδασκεν | *edidasken* Hän opetti αὐτοὺς | *autous* heitä ἐν | *en*
παραβολαῖς | *parabolais* vertauksilla πολλά | *polla* paljon καὶ | *kai* ja ἔλεγεν |
elegen sanoi αὐτοῖς | *autois* heille ἐν | *en* τῆ | *tē* διδαχῆ | *didachē* opettaessaan
αὐτοῦ | *autou* heitä

Delitzsch וַיִּלְמְדֵם | *vaje'lammedem* הַרְבֵּה | *harbeh* בְּמִשְׁלֵי | *bim'shalim* וַיֹּאמֶר |
vajjo'mer אֶל־יָם | 'aleihem בְּלִמְדוֹ | *be'lammedo* אֹתָם | 'otam

TKIS Niin Hän opetti heitä paljon vertauksin ja sanoi heille opettaessaan:

STLK Hän opetti heitä monilla vertauksilla ja sanoi heille opettaessaan:

BIBLIA 1776 Ja hän opetti heitä paljon vertauksilla, ja sanoi opettaissansa:

3. **TR** ἀκούετε· | *akouete* kuulkaa ἰδοὺ | *idou* katso ἐξῆλθεν | *eksēlthen* lähti ὁ | *ho*
σπεῖρων | *speirōn* kylväjä τοῦ | *tou* σπεῖραι | *speirai* kylvämään

Delitzsch שִׁמְעוּ | *shim'u* שְׂמֹעַ | *shamoa'* הַרְבֵּה | *hinneh* הַיָּם | *hazzorea'* יָצָא |

jatza' לְרֹא | lizroa'

TKIS ”Kuulkaa! Katso, kylväjä lähti kylvämään.

STLK "Kuulkaa! Katso, kylväjä lähti kylvämään.

BIBLIA 1776 Kuulkaat: katso, kylväjä meni ulos kylvämään.

4. **TR** καὶ | *kai* ja ἐγένετο | *egeneto* tapahtui ἐν | *en* τῷ | *tō* σπείρειν | *speirein*
hänen kylväessään ὃ | *ho* μὲν | *men* ὅσα ἔπεσε | *epese* putosi παρὰ | *para* viereen
τὴν | *tēn* ὁδόν | *hodon* tien καὶ | *kai* ja ἤλθε | *ēlthe* tulivat τὰ | *ta* πετεινὰ |
peteina linnut τοῦ | *tou* οὐρανοῦ | *ouranou* taivaan καὶ | *kai* ja κατέφαγεν |
katefagen söivät αὐτό | *auto* ne

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi בְּרֹעַ | vezare'o וַיִּפֹּל | vajjipol מִן־הַיָּרֵעַ | min-hazzera' עַל־
יָד | 'al-jad הַדֶּרֶךְ | hadarech וַיִּבֹּא | vajjavo' עוֹף | 'of הַשָּׁמַיִם | hash'shamaim
וַיֹּאכְלֵהוּ | vajjo'chelehu

TKIS Tapahtui hänen kylväessään, että osa putosi tien viereen, ja (taivaan) linnut tulivat ja söivät sen.

STLK Tapahtui hänen kylväessään, että osa putosi tien vierelle, ja taivaan linnut tulivat ja söivät sen.

BIBLIA 1776 Ja kylväissä tapahtui, että muutama lankesi tien oheen, niin tulivat taivaan linnut ja söivät sen.

5. **TR** ἄλλο | *allo* ja τοῖς δὲ | *de* ἔπεσαν | *epesen* putosivat ἐπὶ | *epi* τὸ | *to*
πετρῶδες | *petrōdes* kivikkoon ὅπου | *hopou* sinne missä οὐκ | *ouk* εἶχε | *eiche*
οὐ γῆν | *gēn* maata πολλήν· | *pollēn* paljon καὶ | *kai* ja εὐθέως | *eutheōs* heti
ἐξάνετειλε | *eksaneteile* nousi oraalle διὰ | *dia* vuoksi τὸ | *to* μὴ | *mē* ettei ἔχειν |
echein niillä ollut βάθος | *bathos* syvää γῆς· | *gēs* maata

Delitzsch וַיֵּשׁ | vejesh אֲשֶׁר | 'asher נָפַל | nafal עַל־מְקוֹם | 'al-meqom הַסֶּלַע |
hassela' אֲשֶׁר | 'asher לֹא־ | 'ein-lo שָׁם | sham הָאֲדָמָה | 'adama הַרְבֵּה | harbeh
וַיִּמְהַר | vaje'maher לְצִמּוֹחַ | litzmoach כִּי | ki לֹא־הָיָה | lo'-haja לוֹ | lo עִמָּק |
'omeq אֲדָמָה | 'adama

TKIS Osa putosi kallioperälle, jossa sillä ei ollut paljoa maata, ja heti se nousi

oraalle, koska sillä ei ollut syvää maata.

STLK Osa putosi kallioiselle paikalle, jossa sillä ei ollut paljon maata, ja se nousi heti oraalle, koska sillä ei ollut syvää maata.

BIBLIA 1776 Muutama lankesi kivistöön, jossa ei paljo maata ollut; joka kohta nousi päälle, ettei sillä ollut syvää maata.

6. **TR** ἡλίου | *hēliou* niin auringon δὲ | *de* ἀνατείλαντος | *anateilantos* noustua ἐκαυματίσθη | *ekaumatisthē* ne paahtuivat καὶ | *kai* ja διὰ | *dia* vuoksi τὸ | *to* μὴ | *mē* ettei ἔχειν | *echein* niillä ollut ῥίζαν | *ridzan* juurta ἐξηράνθη | *eksēranthē* ne kuivettuivat

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi כְּזֶרַח | kizroach הַשֶּׁמֶשׁ | hash'shemesh וַיִּצְרַב | vajjitz'tzarev וַיִּיבֶשׁ | vajivash כִּי | ki אֵין-לוֹ | 'ein-lo שׁוֹרֶשׁ | shoresh

TKIS Mutta auringon noustua se paahtui ja kun sillä ei ollut juurta, se kuivettui.

STLK Mutta auringon noustua se paahtui, ja kun sillä ei ollut juurta, se kuivui.

BIBLIA 1776 Kuin aurinko nousi, niin se poudittiin; ja ettei sillä ollut juurta, niin se kuivettui.

7. **TR** καὶ | *kai* ja ἄλλο | *allo* toiset ἔπεσεν | *epesen* putosivat εἰς | *eis* τὰς | *tas* ἀκάνθας | *akanthas* orjantappuroihin καὶ | *kai* ja ἀνέβησαν | *anebēsan* nousivat αἱ | *hai* ἄκανθαι | *akanthai* orjantappurat καὶ | *kai* ja συνέπιξαν | *synepniksan* tukahduttivat αὐτό | *auto* ne καὶ | *kai* ja καρπὸν | *karpon* hedelmää οὐκ | *ouk* eivät ἔδωκε | *edōke* ne antaneet

Delitzsch וַיֵּשׁ | vejesh אֲשֶׁר | 'asher נָפַל | nafal בֵּין | bein הַקִּצִּים | haqqotzim וַיִּבֶלְוּ | vajja'alu הַקִּצִּים | haqqotzim וַיִּמְעַכְהוּ | vaje'ma'achuhu וְלֹ | velo' נָתַן | natan פְּרִי | peri

TKIS Osa putosi orjantappuroihin, ja orjantappurat nousivat ja tukahduttivat sen, eikä tehnyt hedelmää.

STLK Osa putosi orjantappuroihin, ja orjantappurat nousivat ja tukahduttivat sen, eikä se tehnyt hedelmää.

BIBLIA 1776 Ja muutama lankesi orjantappuroihin, ja orjantappurat kävivät ylös ja

tukahuttivat sen, eikä kantanut hedelmää.

8. *TR* καὶ | *kai* ja ἄλλο | *allo* toiset ἔπεσεν | *epesen* putosivat εἰς | *eis* τὴν | *tēn* γῆν
| *gēn* maahan τὴν | *tēn* καλὴν· | *kalēn* hyvään καὶ | *kai* ja ἐδίδου | *edidou*
antoivat καρπὸν | *karpon* hedelmää ἀναβαίνοντα | *anabainonta* ne nousivat καὶ |
kai ja ἀύξάνοντα | *auksanonta* kasvoivat καὶ | *kai* ja ἔφερον | *eferen* kantoi ἐν |
hen yksi τριάκοντα | *triakonta* kolmekymmentä καὶ | *kai* ja ἐν | *hen* yksi ἐξήκοντα
| *heksēkonta* kuusikymmentä καὶ | *kai* ja ἐν | *hen* yksi ἑκατόν | *hekaton* sata

Delitzsch וַיֵּשׁ | *vejesh* וְאֶשֶׁר | *'asher* נָפַל | *nafal* עַל־הָאָדָמָה | *'al-ha'adama* הַטּוֹבָה
| *hattova* וַיִּתֵּן | *vajjitten* פְּרִי | *peri* עוֹלָה | *'oleh* וַיָּגֵד | *vegadel* וַיַּעַשׂ | *vajja'as* הָיָה
| *zeh* וְשֵׁשׁ־עָרִים | *shelshim* וְשֵׁשׁ־עָרִים | *she'arim* וְזֶה | *vezeh* וְשֵׁשׁ־עָרִים | *shish'shim* וְזֶה |
vezeh מֵאָה | *me'a*

TKIS Mutta osa putosi hyvään maahan, ja se nousi oraalle ja kasvoi ja teki hedelmää ja kantoi mikä kolmekymmentä, mikä kuusikymmentä ja mikä sata jyvää."

STLK Mutta osa putosi hyvään maahan, nousi oraalle, kasvoi, antoi sadon ja tuotti mikä kolmekymmentä-, mikä kuusikymmentä- ja mikä satakertaisen sadon."

BIBLIA 1776 Ja muutama lankesi hyvään maahan, ja kantoi hedelmän, joka kävi ylös ja kasvoi. Ja muutama kantoi kolmenkymmenen kertaiset, ja muutama kuudenkymmenen kertaiset, ja muutama sadan kertaiset.

9. *TR* καὶ | *kai* ja ἔλεγεν | *elegen* Hän sanoi αὐτοῖς | *autois* heille ὃ | *ho* jolla ἔχω
| *echōn* ὧν ὅτι | *ōta* korvat ἀκούειν | *akouein* kuulla ἀκουέτω | *akouetō*
kuulkoon

Delitzsch וַיִּאמֶר | *vajjo'mer* וְאֶלֵיהֶם | *'aleihem* מִי | *mi* וְאֶשֶׁר | *'asher* וַיִּשְׂמַע |
'oznaim לוֹ | *lo* לְשִׁמְעָה | *lishmoa'* וְיִשְׁמָעֵל | *ishma'*

TKIS Ja Hän sanoi (heille): "Jolla on korvat kuulla, hän kuulkoon!"

STLK Hän sanoi: "Jolla on korvat kuulla, se kuulkoon."

BIBLIA 1776 Ja hän sanoi heille: jolla on korvat kuulla, se kuulkaan.

10. *TR* ὅτε | *hote* ja kun δὲ | *de* ἐγένετο | *egeneto* Hän oli καταμόνας | *katamonas*

yksin ἑρώτησαν | *ērōtēsan* kysyivät αὐτὸν | *auton* Häneltä οἱ | *oi* περι | *peri*
ympärillä αὐτὸν | *auton* Hänen σὺν | *syn* kanssaan τοῖς | *tois* δώδεκα | *dōdeka*
kaksitoista τὴν | *tēn* παραβολήν | *parabolēn* vertauksesta

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi בְּהִיּוֹתוֹ | bihjoto לְבָדוֹ | le'vado וַיִּשְׁאַלְוּהוּ | vajjish'aluhu
הַאֲנָשִׁים | ha'anashim אֲשֶׁר | 'asher סְבִיבָיו | sevivaiv עַם־שֵׁנַיִם | 'im-sheneim
הַעֲשָׂר | he'asar עַל־הַמַּשָּׁל | 'al-hammashal

TKIS Mutta kun Hän oli yksin, kysyivät ne kaksitoista ja ne, jotka olivat Hänen ympärillään Häneltä *tätä vertausta*.

STLK Kun hän oli yksin, niin ne, jotka olivat hänen ympärillään, sekä ne kaksitoista kysyivät häneltä tästä vertauksesta.

BIBLIA 1776 Mutta kuin hän yksinänsä oli, kysyivät ne, jotka hänen ympärillänsä kahdentoistakymmenen kanssa olivat, häneltä sitä vertausta.

11. *TR* καὶ | *kai* ja ἔλεγεν | *elegen* Hän sanoi αὐτοῖς | *autois* heille ὑμῖν | *hymīn*
teidän δέδοται | *dedotai* on annettu γινῶναι | *gnōnai* ymmärtää τὸ | *to* μυστήριον |
mystērion salaisuus τῆς | *tēs* βασιλείας | *basileias* valtakunnan τοῦ | *tou* Θεοῦ· |
Theou Jumalan ἐκείνοις | *ekeinois* mutta noille δὲ | *de* τοῖς | *tois* ἔξω | *eksō*
ulkopuolella ἐν | *en* παραβολαῖς | *parabolais* vertauksissa τὰ | *ta* πάντα | *panta*
kaikki γίνεται· | *ginetai* tulee

Delitzsch וַיֹּאמֶר | vajjo'mer אֲלֵיהֶם | 'aleihem לָכֵן | la'chem גִּתַּן | nittan לְדַעַת |
לָדַעַת | lada'at סוֹד | sod מַלְכוּת | malchut הַאֲלֹהִים | ha'ELOHIM וְאֲשֶׁר | va'asher בְּחֻצֵי |
bachutz לְהֵם | lahem הַכֹּל | hakol בְּמִשְׁלַיִם | bim'shalim

TKIS Niin Hän sanoi heille: "Teidän on annettu ymmärtää* Jumalan valtakunnan salaisuus, mutta noille ulkopuolella oleville kaikki tulee vertauksissa,

STLK Hän sanoi heille: "Teille on annettu tuntea Jumalan valtakunnan salaisuus, mutta noille ulkopuolella oleville kaikki tulee vertauksissa,

BIBLIA 1776 Ja hän sanoi heille: teille on annettu tuta Jumalan valtakunnan salaisuus; mutta niille, jotka ulkona ovat, tapahtuvat kaikki vertausten kautta:

12. *TR* ἵνα | *hina* että βλέποντες | *blepontes* näkevinä βλέπωσι | *blepōsi* näkisivät
καὶ | *kai* ja μὴ | *mē* eivät ἴδωσι· | *idōsi* käsittäisi καὶ | *kai* ja ἀκούοντες |

akouontes kuulevina ἀκούωσι | *akouōsi* kuulisivat καὶ | *kai* ja μὴ | *mē* eivät συνηῶσι· | *syniōsi* ymmärtäisi μήποτε | *mēpote* etteivät ἐπιστρέψωσι | *epistrepsōsi* kääntyisi καὶ | *kai* ja ἀφεθῆ | *afethē* annettaisiin anteeksi αὐτοῖς | *autois* heille τὰ | *ta* ἀμαρτήματα | *hamartēmata* synnit

Delitzsch לְמַעַן | le'ma'an וְרָאָה | jir'u וְרָאָה | ra'o אֲלֵךְ | velo' יָדַעוּ | jede'u וְיָמְעוּ | veshame'u וְיָמְעוּ | shamo'a אֲלֵךְ | velo' וְיָבִינוּ | javinu וְיָשׁוּבוּ | pen-jashuvu וְיָשׁוּבוּ | venislach וְיָשׁוּבוּ | le'chatto'tam

TKIS jotta he näkemällä näkisivät, eivätkä käsittäisi ja kuulemalla kuulisivat eivätkä ymmärtäisi, jotteivät kääntyisi ja saisi (syntejä) anteeksi.”

STLK että he näkisivät näkemällä, eivätkä huomaisi, ja kuulisivat kuulemalla, eivätkä ymmärtäisi, etteivät kääntyisi ja saisi anteeksi.”

BIBLIA 1776 Että he nähden näkisivät ja ei huomaisi, ja kuullen kuulisivat ja ei ymmärtäisi: ettei he joskus palajaisi, ja heille annettaisiin synnit anteeksi.

13. **TR** καὶ | *kai* ja λέγει | *legei* Hän sanoi αὐτοῖς | *autois* heille οὐκ | *ouk* ettekö οἴδατε | *oidate* käsitä τὴν | *tēn* παραβολὴν | *parabolēn* vertausta ταύτην | *tautēn* tätä καὶ | *kai* ja πῶς | *pōs* kuinka πάσας | *pasas* kaikki τὰς | *tas* παραβολὰς | *parabolas* vertaukset γνῶσεσθε | *gnōsesthe* ymmärtäisitte

Delitzsch וַיֹּאמֶר | vajjo'mer הֲלֵךְ | lahem הֵן | hen לֹא | lo' וְיָדַעְתָּ | jeda'tem וְיָדַעְתָּ | 'et-hammashal וְיָדַעְתָּ | hazzeh וְיָדַעְתָּ | ve'eich וְיָבִינוּ | tavinu וְיָשׁוּבוּ | 'et-hammeshalim וְיָשׁוּבוּ | kullam

TKIS Ja Hän sanoi heille: "Ette käsitä tätä vertausta. Kuinka sitten voitte ymmärtää kaikki vertaukset?"

STLK Hän sanoi heille: "Jos ette käsitä tätä vertausta, kuinka sitten voitte ymmärtää kaikki muut vertaukset?"

BIBLIA 1776 Ja sanoi heille: ettekö te tiedä tätä vertausta? ja kuinka te kaikki vertaukset ymmärtäisitte?

14. **TR** ὁ | *ho* σπείρων | *speirōn* kylväjä τὸν | *ton* λόγον | *logon* sanan σπείρει | *speirei* kylvää

Delitzsch הַזְרֵעַ | hazzorea' הוּא | hu' זֶרַע | zorea' אֶת־הַדָּבָר | 'et-ha'davar

TKIS Kylväjä kylvää sanan.

STLK Kylväjä kylvää sanan.

BIBLIA 1776 Kylväjä kylvää sanan.

15. *TR* οὗτοι | *houtoi* ja nämä δέ | *de* εἰσιν | *eisin* ovat oi | *oi* παρὰ | *para* viereen τὴν | *tēn* ὁδόν | *hodon* tien ὅπου | *hopou* jonne σπείρεται | *speiretai* kylvetään ὁ | *ho* λόγος | *logos* sana καὶ | *kai* ja ὅταν | *hotan* silloin kun ἀκούσωσιν | *akousōsin* he kuulevat εὐθέως | *eutheōs* heti ἔρχεται | *erchetai* tulee ὁ | *ho* σατανᾶς | *satanas* saatana καὶ | *kai* ja αἶρει | *airei* ottaa τὸν | *ton* λόγον | *logon* sanan τὸν | *ton* ἐσπαρμένον | *esparmenon* kylvetyn ἐν | *en* ταῖς | *tais* καρδίαις | *kardiais* sydämiinsä αὐτῶν | *autōn* heidän

Delitzsch וְאֵלֶּה | ve'elleh הֵם | hem הַנִּזְרָעִים | hannizra'im עַל־יַד | 'al-jad הַדָּרֶךְ | haderech אֲשֶׁר | 'asher יִזְרַע־בָּם | jizzara'-bam הַדָּבָר | ha'davar וַיְכַשְׁמֶעַם | ucheshame'am אֹתוֹ | 'oto מִיַּד | mijjad בָּא | ba' הַשָּׂטָן | has'satan וַיִּבְּרַח | vajjissa' אֶת־הַדָּבָר | 'et-ha'davar הַזְרֵעַ | hazzarua' בְּלִבָּבָם | bilvavam

TKIS Nämä vastaavat* niitä, jotka ovat tien vieressä, jonne sana kylvetään, ja kun he kuulevat, saatana tulee heti ja ottaa pois heidän sydämiinsä kylvetyn sanan.

STLK Mitkä tien vierelle putosivat, ovat niitä, joihin sana kylvetään, mutta kun he sen kuulevat, saatana tulee heti ja ottaa pois heihin kylvetyn sanan.

BIBLIA 1776 Mutta nämä ovat, ne jotka tien vieressä ovat: kussa sana kylvetään, ja kuin he sen ovat kuulleet, tulee kohta saatana ja ottaa pois sanan, joka heidän sydämiinsä kylvetty oli.

16. *TR* καὶ | *kai* ja οὗτοί | *houtoi* näin εἰσιν | *eisin* ovat ὁμοίως | *homoiōs* samalla lailla οἱ | *oi* ἐπὶ | *epi* τὰ | *ta* πετρῶδη | *petrōdē* kivikkoon σπειρόμενοι | *speiromenoi* kylvetyt οἱ | *hoi* jotka ὅταν | *hotan* silloin kun ἀκούσωσι | *akousōsi* kuulevat τὸν | *ton* λόγον | *logon* sanan εὐθέως | *eutheōs* heti μετὰ | *meta* χαρᾶς | *charas* ilolla λαμβάνουσιν | *lambanousin* ottavat vastaan αὐτόν | *auton* sen

Delitzsch וְכֵן | vechen הַנִּזְרָעִים | hannizra'im עַל־מְקוֹמוֹת | 'al-meqomot הַסְּלָעַ | hassela' הֵם | hem הַשְּׁמַעִים | hash'shome'im אֶת־הַדָּבָר | 'et-ha'davar וַיִּמְהַר |

umaher בְּשִׁמְעָהּ | besimecha יִקְרָח | jiqqachuhu

TKIS Nämä taas vastaavat* niin ikään niitä, jotka on kylvetty kallioperälle. Sanan kuullessaan he heti ottavat sen ilolla vastaan,

STLK Mitkä kalliolle kylvettiin, ovat ne, jotka, kun kuulevat sanan, ottavat sen heti ilolla vastaan,

BIBLIA 1776 Ja ne ovat senkaltaiset, jotka kivistöön kylvetyt ovat: kuin he sanan kuulleet ovat, ottavat he sen kohta ilolla vastaan:

17. **TR** καὶ | *kai* mutta οὐκ | *ouk* ei ἔχουσι | *echousi* heillä ole ρίζαν | *ridzan* juurta ἐν | *en* ἐαυτοῖς | *heautois* itsessään ἀλλὰ | *alla* vaan πρόσκαιροί | *proskairoi* hetkellisiä εἰσιν· | *aisin* ovat εἴτα | *eita* sitten γενομένης | *genomenēs* syntyessä θλίψεως | *thlipseōs* ahdistus ἢ | *ē* tai διωγμοῦ | *diōgmou* vaino διὰ | *dia* vuoksi τὸν | *ton* λόγον | *logon* sanan εὐθέως | *eutheōs* heti σκανδαλίζονται | *skandalidzontai* lankeavat pois

Delitzsch אַךְ | 'ach אֵין־לָהֶם | 'ein-lahem שְׂרֵשׁ | shoresh בְּקִרְבָּם | beqirbam וְקִרְבָּם | veraq לְשֵׁעָה | le'sha'a יַמְמוּדוֹ | ja'amodu וְאֶחָד־כֵּן | ve'achar-ken בְּהִיּוֹת | bihjot צָרָה | tzara וְדִיפָה | uredifa עַל־אֲדוֹת | 'al-'odot הַדָּבָר | ha'davar מְהֵרָה | mehera יִכָּשֶׁל | jikashelu

TKIS mutta heissä ei ole juurta itsessään, vaan he ovat hetkellisiä. Kun sitten syntyy ahdistus tai vaino sanan vuoksi, niin he heti lankeavat pois.

STLK mutta heillä ei ole juurta itsessään, vaan he kestävät ainoastaan jonkin aikaa. Kun sitten tulee ahdistus tai vaino sanan tähden, he heti lankeavat pois.

BIBLIA 1776 Ja ei ole heissä juurta, mutta ovat ajalliset; sitte kuin murhe taikka vaino tulee sanan tähden, niin he kohta pahenevat.

18. **TR** καὶ | *kai* ja οὗτοί | *houtoi* nämä εἰσὶν | *aisin* ovat οἱ | *oi* εἰς | *eis* τὰς | *tas* ἀκάνθας | *akanthas* orjantappuroihin σπειρόμενοι | *speiromenoi* kylvetyt οἱ | *oi* jotka τὸν | *ton* λόγον | *logon* sanan ἀκούοντες | *akouontes* kuulevat

Delitzsch וְהָאֲחֵרִים | ve'ha'acherim הַנִּזְרָעִים | hannizra'im בֵּין | bein הַקְּצִים | haqqotzim הֵם | hem הַשְּׁמֵעִים | hash'shome'im אֶת־הַדָּבָר | 'et-ha'davar

TKIS Ja nämä* vastaavat niitä, jotka on kylvetty orjantappuroihin. He ovat niitä, jotka kuuntelevat sanaa.

STLK Toisia ovat orjantappuroihin kylvetyt. Nämä ovat niitä, jotka kuulevat sanan,

BIBLIA 1776 Ja muutamat ovat, jotka orjantappuroihin kylvetyt ovat: ne kuulevat sanan,

19. **TR** καὶ | *kai* mutta αἱ | *hai* μέριμναι | *merimnai* murheet τοῦ | *tou* αἰῶνος | *aiōnos* aikakauden τούτου | *toutou* tämän καὶ | *kai* ja ἡ | *hē* ἀπάτη | *apatē* nautinto τοῦ | *tou* πλούτου | *ploutou* rikkauden καὶ | *kai* ja αἱ | *hai* περὶ | *peri* τὰ | *ta* λοιπὰ | *loipa* muut ἐπιθυμῖαι | *epithymiai* himot εἰσπορευόμεναι | *eisporuomenai* tunkeutuvat mieleen συμπνίγουσι | *sympnigousi* tukahduttavat τὸν | *ton* λόγον | *logon* sanan καὶ | *kai* ja ἄκαρπος | *akarpos* hedelmättömäksi γίνεται | *ginetai* se jää

Delitzsch וְדַאָגוֹת | veda'agot הַעוֹלָם | ha'olam הַיָּה | hazzeh וּמְרִמַּת | umirmat הַעֲשָׂה | ha'sher וְתַאֲוֹת | veta'avot שְׂאֵר | she'ar הַדְּבָרִים | ha'davarim תְּבִיאָה | ba'ot וּמְמַעְכּוֹת | umema'achot אֶת־הַדְּבָר | 'et-ha'davar וּפְרִי | uferi לֹא | lo' יִהְיֶה־לּוֹ | jihjeh-lo

TKIS Mutta tämän maailmanajan huolet rikkauden viettelys ja muita asioita koskevat himot pääsee valtaan ja tukahduttavat sanan, ja se jää hedelmättömäksi.

STLK mutta tämän maailman huolet ja rikkauden petollisuus ja muut himot pääsevät valtaan ja tukahduttavat sanan, ja se jää hedelmättömäksi.

BIBLIA 1776 Ja tämän maailman suru, ja rikkauden viettelys ja muut himot tulevat ja tukahduttavat sanan, ja saatetaan hedelmättömäksi.

20. **TR** καὶ | *kai* ja οὗτοί | *houtoi* nämä εἰσιν | *aisin* ovat οἱ | *oi* ἐπὶ | *epi* τὴν | *tēn* γῆν | *gēn* maahan τὴν | *tēn* καλὴν | *kalēn* hyvään σπαρέντες | *sparentes* kylvetyt οἵτινες | *hoitines* ne jotka ἀκούουσι | *akouousi* kuulevat τὸν | *ton* λόγον | *logon* sanan καὶ | *kai* ja παραδέχονται | *paradechontai* ottavat vastaan καὶ | *kai* ja καρποφοροῦσιν | *karpoforousin* tuottavat hedelmää ἓν | *hen* yksi τριάκοντα | *triakonta* kolmekymmentä καὶ | *kai* ja ἓν | *hen* yksi ἑξήκοντα | *heksēkonta* kuusikymmentä καὶ | *kai* ja ἓν | *hen* yksi ἑκατόν | *hekaton* sata

Delitzsch וְאֵלֶּה | ve'elleh הַנִּזְרָעִים | hannizra'im עַל־הָאָדָמָה | 'al-ha'adama הַטּוֹבָה

| hattova הַה | hem השְׁמַעִים | hash'shome'im אֶת־הַדְּבָר | 'et-ha'davar וּמְקַבְּלִים |
umeqabbelim אֶתוֹ | 'oto וְעֹשִׂים | ve'osim פְּרִי | peri לְשִׁלְשִׁים | lishlshim וְשֹׁעֲרִים |
she'arim וְלִשְׁשִׁים | uleshish'shim וְלִמְאָה | uleme'a

TKIS Nämä taas vastaavat* niitä, jotka on kylvetty hyvään maahan, kuuntelevat sanaa ja ottavat sen vastaan ja kantavat hedelmää, mikä kolmekymmentä, mikä kuusikymmentä, mikä sata jyvää."

STLK Mitkä hyvään maahan kylvettiin, ovat niitä, jotka kuulevat sanan ja ottavat sen vastaan ja kantavat hedelmän, mikä kolmekymmentä-, mikä kuusikymmentä-, mikä satakertaisen."

BIBLIA 1776 Ja ne ovat, jotka hyvään maahan kylvetyt ovat: jotka kuulevat sanan ja ottavat sen vastaan, ja hedelmän kantavat, muutama kolminkymmenin, ja muutama kuusinkymmenin, ja muutama sadoin kerroin.

21. **TR** καὶ | *kai* ja ἔλεγεν | *elegen* Hän sanoi αὐτοῖς | *autois* heille μήτι | *mēti* että ei ὁ | *ho* λύχνος | *lychnos* lamppua ἔρχεται | *erchetai* tule ἵνα | *hina* ὑπὸ | *hypo* alle τὸν | *ton* μόδιον | *modion* vakan τεθῆ | *tethē* laittaa ἢ | *ē* tai ὑπὸ | *hypo* alle τὴν | *tēn* κλίνην | *klinēn* vuoteen οὐχ | *ouch* eikö ἵνα | *hina* että ἐπὶ | *epi* τὴν | *tēn* λυχνίαν | *lychnian* lampunjalkaan ἐπιτεθῆ | *epitethē* laitettavaksi

Delitzsch וַיֹּאמֶר | vajjo'mer אֶלְיָהֶם | 'aleihem הַכִּי | hachi יְבִיאֻ | javi'u הַנֵּר |
hanner לְמַעַן | le'ma'an יִשָּׂא | jusam תַּחַת | tachat הָאֵיפָה | ha'eifa תַּחַת |
vetachat הַמְטָה | hammitta וְלֹא | velo' לְמַעַן | le'ma'an יַעֲלֶהוּ | ja'aluhu עַל־הַמְנוֹרָה |
'al-ha'menora

TKIS Ja Hän sanoi heille: "Ei kai *lamppua tuoda* pantavaksi vakan alle tai vuoteen alle? Eikö lampunjalkaan pantavaksi?"

STLK Hän sanoi heille: "Eihän lamppua oteta esiin pantavaksi vakan alle tai vuoteen alle? Eikö lampunjalkaan pantavaksi?"

BIBLIA 1776 Ja hän sanoi heille: sytytetäänkö kynttilä pantaa vakan alle eli pöydän alle? eikö, että se pantaisiin kynttilänjalkaan.

22. **TR** οὐ | *ou* sillä ei γάρ | *gar* ἐστὶ | *esti* ole τί | *ti* mitään κρυπτόν | *krypton*
salattua ὃ | *ho* joka ἐὼν μὴ | *ean mē* ettei φανερωθῆ | *fanerōthē* tulisi ilmi οὐδὲ |
oude eikä mitään ἐγένετο | *egeneto* ole ἀπόκρυφον | *apokryfon* kätkettynä ἄλλ' |

all muuta kuin ἴνα | *hina* εἰς | *eis* φανερόν | *faneron* julki ἔλθη | *elthē* tullakseen

Delitzsch כִּי | ki אֵין־דָּבָר | 'ein-davar סֵתוּם | satum אֲשֶׁר | 'asher לֹא־יִגָּלֶה | lo'-jiggaleh וְלֹא | velo' נִגְלָם | ne'lam דָּבָר | davar כִּי | ki אִם־לִמְעַן | 'im-lema'an בָּא | javo' לְגַלִּי | laggalui

TKIS Sillä mikään ei ole salassa paitsi tullakseen ilmi, eikä mikään ole kätkettynä paitsi tullakseen julki.

STLK Sillä ei mikään ole salattua muuta varten, kuin jotta se tulisi ilmi, eikä kätkettynä muuta varten kuin tullakseen ilmi.

BIBLIA 1776 Sillä ei ole mitään peitetty, jota ei ilmoiteta, eikä ole salaista, vaan että se julki tulis.

23. *TR* εἰ τις | *ei tis* jos jollakin ἔχει | *echei* on ὦτα | *ōta* korvat ἀκούειν | *akouein* kuulla ἀκούέτω | *akouetō* kuulכון

Delitzsch כֹּל־אֲשֶׁר | kol-'asher אֲזַנַי | 'oznaim לוֹ | lo לִשְׂמֹעַ | lishmoa' יִשְׁמָא' | ishma'

TKIS Jos kenellä on korvat kuulla, hän kuulכון!"

STLK Jos jollakulla on korvat kuulla, kuulכון."

BIBLIA 1776 Jos jollakin on korvat kuulla, se kuulכון.

24. *TR* καὶ | *kai* ja ἔλεγεν | *elegen* Hän sanoi αὐτοῖς | *autois* heille βλέπετε | *blepete* katsokaa τί | *ti* mitä ἀκούετε | *akouete* kuulette ἐν | *en* ᾧ | *hō* millä μέτρῳ | *metrō* mitalla μετρεῖτε | *metreite* mittaatte μετρηθήσεται | *metrēthēsetai* mitataan ὑμῖν | *hymin* teille καὶ | *kai* ja προστεθήσεται | *prostethēsetai* lisätään ὑμῖν | *hymin* teille τοῖς | *tois* jotka ἀκούουσιν | *akouousin* kuulette

Delitzsch וַיֹּאמֶר | vajjo'mer אֲלֵיהֶם | 'aleihem רְאוּ | re'u מָה | ma אֲתֵם | 'attem שְׂמֹעִים | shome'im בְּמִדָּה | bammidda אֲשֶׁר | 'asher אֲתֵם | 'attem מוֹדְדִים | modedim בָּה | bah יִמְד | jimmad לְכֶם | la'chem וְעוֹד | ve'od יוֹסֵף | jusaf לְכֶם | la'chem הַשְׂמֹעִים | hash'shome'im

TKIS Myös Hän sanoi heille: "Ottakaa vaari siitä, mitä kuulette. Millä mitalla te

mittaatte, mitataan teille, vieläpä lisätään teille, (jotka kuulette).

STLK Hän sanoi heille: "Katsokaa, mitä kuulette. Millä mitalla mittaatte, sillä teille mitataan, vieläpä teille, jotka tämän kuulette, lisätäänkin.

BIBLIA 1776 Ja hän sanoi heille: katsokaat, mitä te kuulette. Jolla mitalla te mittaatte, pitää teille mitattaman, ja vielä lisätään teille, jotka kuulette.

25. **TR** ὅς | *hos* sillä jolla γὰρ | *gar* ἄν | *an* ἔχει | *echē* on δοθήσεται | *dothēsetai* annetaan αὐτῷ· | *autō* hänelle καὶ | *kai* ja ὅς | *hos* jolla οὐκ | *ouk* ei ἔχει | *echei* ole καὶ | *kai* myös ὃ | *ho* se ἔχει | *echei* mitä hänellä on ἀρθήσεται | *arthēsetai* otetaan ἀπ' | *ap* pois αὐτοῦ | *autou* häneltä

Delitzsch כִּי | ki מִי | mi לִשְׂשַׁן | shejjesh-lo נָתַן | naton יִנְתֵּן | jinnaten לֹ | lo וּמִי | umi לִשְׂאִיִן | she'ein-lo גַּם | gam תְּשַׂאֲרֶתְךָ | 'et-'asher לִשְׂשַׁן | jesh-lo יִשְׂשַׁן | juqqach מִמֶּנּוּ | mimmennu

TKIS Jolla näet on, sille annetaan, ja jolla ei ole, siltä otetaan pois sekin, mikä hänellä on."

STLK Sillä sille, jolla on, annetaan, mutta siltä, jolla ei ole, otetaan pois sekin, mitä hänellä on."

BIBLIA 1776 Sillä jolla on, hänelle annetaan; ja jolla ei ole, sekin, mitä hänellä on, otetaan häneltä pois.

26. **TR** καὶ | *kai* ja ἔλεγεν | *elegen* Hän sanoi οὕτως | *houtōs* samoin ἐστὶν | *estin* on ἡ | *hē* βασιλεία | *basileia* valtakunta τοῦ | *tou* Θεοῦ | *Theou* Jumalan ὡς | *hōs* kuin ἐάν | *ean* jos ἄνθρωπος | *anthrōpos* mies βάλῃ | *balē* heittää τὸν | *ton* σπόρον | *sporon* siemenen ἐπὶ | *epi* τῆς | *tēs* γῆς | *gēs* maahan

Delitzsch וַיֹּאמֶר | vajjo'mar מַלְכוּת | malchut הַאֱלֹהִים | ha'ELOHIM הִיא | hi' כַּאֲשֶׁר | ka'asher יִשְׂלַח | jashlich שֵׂאִי | 'ish עֲרֵב | zera' עַל־הָאָדָמָה | 'al-ha'adama

TKIS Vielä hän sanoi: "Niin on Jumalan valtakunta kuin jos mies kylvää siemenen maahan,

STLK Hän sanoi: "Niin on Jumalan valtakunta, kuin jos mies kylvää siemenen maahan,

BIBLIA 1776 Ja hän sanoi: niin on Jumalan valtakunta kuin jos ihminen heittäisi siemenen maahan,

27. **TR** καὶ | *kai* ja καθεύδῃ | *katheudē* hän nukkuu καὶ | *kai* ja ἐγείρηται | *egeirētai* nousee νύκτα | *nykta* öin καὶ | *kai* ja ἡμέραν | *hēmeran* päivin καὶ | *kai* ja ὁ | *ho* σπόρος | *sporos* kylvösiemen βλαστάνῃ | *blastanē* versoo καὶ | *kai* ja μηκύνηται | *mēkynētai* kasvaa ὡς | *hōs* miten οὐκ | *ouk* ei οἶδεν | *oiden* tiedä αὐτός | *autos* hän

Delitzsch וַיִּשָׁן | vejashen וָקָם | veqam לַיְלָה | lajela יוֹם | vajjom וַיִּהְיֶה | ve'hazzera' וַיִּזְמַח | jitzmach לַגֵּדֶל | vegadel וַיִּהְיֶה | vehu' לֹא | lo' עַד | jada'

TKIS ja hän nukkuu ja nousee yötä päivää, ja siemen kasvaa ja tekee vartta, eikä hän tiedä miten.

STLK ja hän nukkuu, ja hän nousee, öin ja päivin, ja siemen orastaa ja kasvaa, hän ei itse tiedä, miten.

BIBLIA 1776 Ja makais, ja nousi yöllä ja päivällä: ja siemen puhkeais ulos ja kasvais ylös, koska ei hän tiedäkään.

28. **TR** αὐτομάτῃ | *automatē* sillä itsestään γὰρ | *gar* ἢ | *hē* γῆ | *gē* maa καρποφορεῖ | *karpoforei* tuottaa πρῶτον | *prōton* ensin χόρτον | *chorton* korren εἶτα | *eita* sitten στάχυν | *stachyn* tähkän εἶτα | *eita* sitten πλήρη | *plērē* täyden σῖτον | *siton* jyvän ἐν | *en* τῷ | *tō* στάχυϊ | *stachyi* tähkässä

Delitzsch כִּי | ki אֶרֶץ | ha'aretz מֵאֲלֵיהָ | me'eleha מוֹצִיאָהּ | motzi'a פְּרִיָּהּ | firjah אֶת־הַדְּשֵׁה' | 'et-haddeshe' רִשׁוֹנָה | ri'shona וְאֶת־רֵי | vea'charaiv אֶת־הַשְּׂבֹלֶת | 'et-hash'shibbolet וְאֶת־רֵי־כֵן | vea'charei-chen אֶת־הַחֲטִיטָה | 'et-hachitta הַמְּלֵאָה | hammele'a בְּשֹׁבֶלֶת | bash'shibbolet

TKIS Sillä itsestään maa antaa sadon, ensin korren, sitten tähkän, sitten täyden jyvän tähkään.

STLK Sillä itsestään maa tuottaa viljan: ensin korren, sitten tähkän, sitten täyden jyvän tähkään.

BIBLIA 1776 Sillä maa kantaa hedelmän itsestänsä, ensin oraan, sitte tähkäpään, ja niin täyden jyvän tähkäpäessä.

29. *TR* ὅταν | *hotan* ja sitten kun δὲ | *de* παραδῶ | *paradō* on kypsynyt ὁ | *ho* καρπός | *karpos* sato εὐθέως | *eutheōs* heti ἀποστέλλει | *apostellei* hän lähettää τὸ | *to* δρέπανον | *drepanon* sirpin ὅτι | *hoti* sillä παρέστηκεν | *parestēken* on tullut ὁ | *ho* θερισμός | *therismos* sadonkorjuu

Delitzsch וְכַאֲשֶׁר | vecha'asher לְגַמַל | gamal הַפֶּרִי | happeri יְמֵהָ | jemaher לְשִׁלּוֹחַ | lishloach אֶת־הַמַּגְגַל | 'et-hammaggal כִּי | ki לְשַׂחַל | vashal הַקֶּצִיר | haqqatzir

TKIS Mutta kun sato on kypsynyt, hän lähettää heti sirpin, sillä elon aika on tullut."

STLK Mutta kun vilja on tuleentunut, hän lähettää heti sinne sirpin, sillä korjuuaika on käsillä."

BIBLIA 1776 Mutta kuin hedelmä tulee edes, lähettää hän kohta sinne sirpin; sillä elonaika on läsnä.

30. *TR* καὶ | *kai* ἔλεγε | *elege* Hän sanoi τίμι | *tini* mihin ὁμοιώσωμεν | *homoiōsōmen* vertaamme τὴν | *tēn* βασιλείαν | *basileian* valtakuntaa τοῦ | *tou* Θεοῦ | *Theou* Jumalan ἢ | *ē* tai ἐν | *en* ποίᾳ | *poia* millä παραβολῆ | *parabolē* vertauksella παραβάλωμεν | *parabalōmen* esitämme αὐτήν | *autēn* sen

Delitzsch וַיֹּאמֶר | vajjo'mar אֶל־מַח | 'el-mah נְדַמְמֵה | nedammeh אֶת־מַלְכוּת | 'et-malchut הַאֱלֹהִים | ha'ELOHIM וְבִאֵיזֶה | uve'eizeh מִשָּׁל | mashal נִמְשָׁלֵנָה | namshilenna

TKIS Jälleen Hän sanoi: "Mihin vertaisimme Jumalan valtakuntaa eli millä vertauksella esittäisimme* sen?

STLK Hän sanoi: "Mihin vertaamme Jumalan valtakunnan, eli mitä vertausta siitä käytämme?

BIBLIA 1776 Ja hän sanoi: mihinkä me Jumalan valtakunnan vertaamme? eli millä vertauksella me sen vertaamme?

31. *TR* ὡς | *hōs* niinkuin κόκκῳ | *kokkō* siemen σινάπεως | *sinapeōs* sinapin ὃς | *hos* joka ὅταν | *hotan* kun σπαρῆ | *sparē* kylvetään ἐπὶ | *epi* τῆς | *tēs* γῆς | *gēs* maahan μικρότερος | *mikroteros* pienin πάντων | *pantōn* kaikista τῶν | *tōn* σπερμάτων | *spermatōn* siemenistä ἐστὶ | *esti* on τῶν | *tōn* ἐπὶ | *epi* päällä τῆς | *tēs* γῆς· | *gēs* maan

Delitzsch כְּגֵרְגֵר | kegarger שֶׁל־חַרְדָּל | shel-chardal אֲשֶׁר | 'asher יִזְרָע | jizzara' בְּאֲדָמָה | ba'adama וְהוּא | vehu' קָטֹן | qaton מִכֹּל־הַיְזְרְעִים | mikol-hazzero'im אֲשֶׁר | 'asher עַל־הָאָרֶץ | 'al-ha'aretz

TKIS Se on niin kuin sinapinsiemen, joka maahan kylvettynä on vähäisin kaikista siemenistä maan päällä.

STLK Se on kuin sinapinsiemen, joka, kun se kylvetään maahan, on pienin kaikista kylvösiemenistä maan päällä.

BIBLIA 1776 Niinkuin sinapin siemeneen: kuin se maahan kylvetään, on se vähin kaikkia siemeniä, mitä maassa on;

32. *TR* καὶ | *kai* mutta ὅταν | *hotan* sitten kun σπαρῆ | *sparē* se on kylvetty ἀναβαίνει | *anabainei* nousee καὶ | *kai* ja γίνεται | *ginetai* tulee πάντων | *pantōn* τῶν | *tōn* kaikkia λαχάνων | *lachanōn* vihanneskasveja μείζων | *meidzōn* suuremmaksi καὶ | *kai* ja ποιεῖ | *poiei* tekee κλάδους | *kladous* oksat μεγάλους | *megalous* suuret ὥστε | *hōste* niin että δύνασθαι | *dynasthai* voivat ὑπὸ | *hypo* alle τὴν | *tēn* σκιάν | *skian* varjon αὐτοῦ | *autou* sen τὰ | *ta* πετεινὰ | *peteina* linnut τοῦ | *tou* οὐρανοῦ | *ouranou* taivaan κατασκηνοῦν | *kataskēnoun* tehdä pesänsä

Delitzsch וְאֲחֵרֵי | vea'charei הַיְזְרְעוֹ | hizzare'o יַעֲלֶה | ja'aleh וְיִגְדַל | ve'igdal עַל־הַיְזְרְעוֹת | 'al-kol-hajeraqot וְיַעֲשֶׂה | ve'asa עֲנָפִים | 'anafim גְּדוּלִים | gedolim עַד־אֲשֶׁר | 'ad-'asher יוֹכְלוּ | juchelu עוֹף | 'of הַשָּׁמַיִם | hash'shamaim לְקַנֵּן | le'qannen בְּצִלּוֹ | betzillo

TKIS Mutta kun se on kylvetty, se nousee ja tulee kaikkia vihanneskasveja suuremmaksi ja tekee suuria oksia, niin että taivaan linnut voivat tehdä sen varjoon pesänsä."

STLK Mutta kun se on kylvetty, se nousee ja tulee suurimmaksi kaikista puutarhakasveista ja tekee suuria oksia, niin että taivaan linnut voivat tehdä pesänsä sen varjoon."

BIBLIA 1776 Ja kuin hän kylvetty on, niin hän nousee, ja tulee suuremmaksi kaikkia kaaleja, ja tekee suuret oksat, niin että taivaan linnut hänen varjonsa alle taitavat pesät tehdä.

33. *TR* καὶ | *kai* ja τοιαύταις | *toioutais* tällaisilla παραβολαῖς | *parabolais*

vertauksilla πολλαῖς | *pollais* monilla ἐλάλει | *elalei* Hän puhui αὐτοῖς | *autois* heille τὸν | *ton* λόγον | *logon* sanaa καθὼς | *kathōs* sen mukaan kuin ἠδύναντο | *ēdynanto* he kykenivät ἀκούειν· | *akouein* kuulemaan

Delitzsch וּבְמִשְׁלִים | uvimshalim רַבִּים | rabbim כְּאֵלֶּה | ka'eleh דִּבֶּר | diber אֶלֵיהֶם | 'aleihem אֶת־הַדְּבָר | 'et-ha'davar כְּפִי־אֲשֶׁר | kefi-'asher יָכֵלוּ | jachelu לְשִׁמּוֹ | lishmoa'

TKIS Monin tällaisin vertauksin Hän puhui heille sanaa, sen mukaan kuin he kykenivät kuuntelemaan.

STLK Monilla tällaisilla vertauksilla hän puhui heille sanaa, sen mukaan kuin he kykenivät kuulemaan,

BIBLIA 1776 Ja sen muotoisilla monilla vertauksilla puhui hän heille sanan, sen perästä kuin he voivat kuulla.

34. **TR** χωρὶς | *chōris* ja ilman δὲ | *de* παραβολῆς | *parabolēs* vertausta οὐκ | *ouk* ei ἐλάλει | *elalei* Hän puhunut αὐτοῖς· | *autois* heille κατ' | *kat* ἰδίαν | *idian* mutta yksityisesti δὲ | *de* τοῖς | *tois* μαθηταῖς | *mathētais* opetuslapsilleen αὐτοῦ | *autou* ἐπέλυε | *epelye* Hän selitti πάντα | *panta* kaikki

Delitzsch וּבְבִלְי | uvivli מִשְׁלַל | mashal לֹא | lo' דִּבֶּר | diber אֶלֵיהֶם | 'aleihem הִיא | ve'haja בְּהִיּוֹתוֹ | bihjoto עַם־תַּלְמִידָיו | 'im-talmidaiv לְבַדָּם | le'vaddam יְבָאָר | jeva'er לְהֶם | lahem אֶת־הַכֹּל | 'et-hakol

TKIS Ja ilman vertausta Hän ei puhunut heille. Mutta yksityisesti Hän selitti kaiken opetuslapsilleen.

STLK ja ilman vertausta hän ei puhunut heille. Mutta opetuslapsilleen hän selitti kaikki, kun he olivat muista erillään.

BIBLIA 1776 Mutta ei hän ilman vertausta mitään heille puhunut, vaan selitti kaikki opetuslapsillensa erinänsä.

35. **TR** καὶ | *kai* ja λέγει | *legei* Hän sanoi αὐτοῖς | *autois* heille ἐν | *en* ἐκείνῃ | *ekeinē* sinä τῇ | *tē* ἡμέρᾳ | *hēmera* päivänä ὀψίας | *opsias* illan γενομένης | *genomenēs* tultua διέλθωμεν | *dielthōmen* menkäämme εἰς | *eis* τὸ | *to* πέραν | *peran* toiselle puolelle

Delitzsch וַיֹּאמֶר | vajjo'mer אֲלֵיהֶם | 'aleihem בַּיּוֹם | baijom הָהוּא | hahu' לְפָנֹת | lifnot עָרֵב | 'arev נֶעְבְּרָה | na'bera אֶל־עֵבֶר | 'el-'ever הַיָּם | haijam

TKIS Sinä päivänä Hän illan tultua sanoi heille: "Lähtekäämme yli toiselle rannalle."

STLK Sinä päivänä hän illan tultua sanoi heille: "Lähtekäämme yli toiselle rannalle."

BIBLIA 1776 Ja hän sanoi heille sinä päivänä, kuin ehtoo tuli: menkäämme ylitse.

36. *TR* καὶ | *kai* ja ἀφέντες | *afentes* laskettuaan τὸν | *ton* ὄχλον | *ochlon* kansan παραλαμβάνουσιν | *paralambanousin* he ottivat mukaan αὐτὸν | *auton* Hänet ὡς | *hōs* kun ἦν | *ēn* Hän oli ἐν | *en* τῷ | *tō* πλοίῳ | *ploiō* veneessä καὶ | *kai* ja ἄλλα | *alla* muitakin δὲ | *de* πλοίαρια | *ploiaria* veneitä ἦν | *ēn* oli μετ' | *met* kanssa αὐτοῦ | *autou* Hänen

Delitzsch וַיַּעֲזְבוּ | vajja'azvu אֶת־הַמּוֹן | 'et-hamon הָעָם | ha'am וַיִּקְחוּ | vajiqchu אֹתוֹ | 'oto כְּאֲשֶׁר | ka'asher הוּא | hu' בְּאֹנִיָּה | bo'onija וְגַם־אֲנִיּוֹת | vegam-'onijot אֲחֵרוֹת | 'acherot הַלְכוּ | halechu עִמּוֹ | 'immo

TKIS Laskettuaan kansan luotaan he ottavat Hänet mukaansa niin kuin Hän veneessä oli. Ja muitakin veneitä oli Hänen seurassaan.

STLK Niin he laskivat kansan luotaan ja ottivat hänet mukaansa hänen ollessaan jo veneessä, ja muitakin veneitä oli hänen seurassaan.

BIBLIA 1776 Ja he laskivat kansan, ja ottivat hänen, kuin hän oli haahdessa; oli myös muita venheitä hänen kanssansa.

37. *TR* καὶ | *kai* ja γίνεται | *ginetai* nousi λαῖλαψ | *lailaps* myrsky ἀνέμου | *anemou* tuuli μεγάλη· | *megalē* suuri τὰ | *ta* δὲ | *de* ja κύματα | *kymata* aallot ἐπέβαλλεν | *epeballen* löivät εἰς | *eis* τὸ | *to* πλοῖον | *plouion* veneeseen ὥστε | *hōste* niin että αὐτὸ | *auto* se ἦδη | *ēdē* jo γεμίζεσθαι | *gemidzesthai* täyttyi

Delitzsch וַתִּקַּם | vataqom רִוַח־סַעֲרָה | rucha-se'ara גְּדוּלָה | gedola וַיִּשְׁתַּעֲפוּ | vajjishtefu הַגְּלִים | haggallim אֶל־תּוֹךְ | 'el-toch הַיָּם | ho'onija עַד | 'ad אֲשֶׁר־כִּמְעַט | 'asher-kim'at נִמְלָאָה | nimla'a

TKIS Niin nousi ankara myrskytuuli, ja aallot vyöryivät veneeseen, niin että se* jo täyttyi.

STLK Nousi kova myrskytuuli, ja aallot syöksyivät yli veneeseen, niin että se jo täyttyi.

BIBLIA 1776 Ja suuri tuulispää nousi ja aallot löivät sisälle haahteen, niin että se jo täytettiin.

38. **TR** καὶ | *kai* ja ἦν | *ēn* oli αὐτὸς | *autos* Hän ἐπὶ | *epi* τῆ | *tē* πρύμνῃ | *prymnē* perällä ἐπὶ | *epi* τὸ | *to* προσκεφάλαιον | *proskefalaion* päänalusta käyttäen καθεύδων· | *katheudōn* nukkumassa καὶ | *kai* ja διεγείρουσιν | *diegeirousin* he herättivät αὐτόν | *auton* Hänet καὶ | *kai* ja λέγουσιν | *legousin* sanoivat αὐτῷ | *autō* Hänelle διδάσκαλε | *didaskale* Opettaja οὐ | *ou* etkö μέλει | *melei* välitä σοι | *soi* sinä ὅτι | *hoti* ἐὰν ἀπολλύμεθα | *apollymetha* me hukumme

Delitzsch אָהוּ | vehu' וְיָשֵׁן | jashen עַל־הַכֶּסֶת | 'al-hakeset בְּאַחֹרַי | ba'achorei הַיָּמִינִי | ho'onija וַיַּעֲרֹךְ | vajja'iru אוֹתוֹ | 'oto וַיִּצְמַח | vajjo'meru אֵלָיו | 'elaiiv רַבִּי | Rabbi הָאֵינֶיךָ | ha'einecha דָּעַ | do'eg לָנוּ | lanu כִּי־נֹאבֵד | ki-no'ved

TKIS Mutta Hän itse oli veneen perässä nukkuen päänalusta vasten. Niin he herättivät Hänet ja sanoivat Hänelle: "Opettaja, etkö välitä siitä, että me hukumme?"

STLK Mutta itse hän oli veneen perällä ja nukkui nojaten päänaluseen. Niin he herättivät hänet ja sanoivat hänelle: "Opettaja, etkö välitä siitä, että hukumme?"

BIBLIA 1776 Ja hän oli perällä ja makasi päänalaisen päällä. Ja he herättivät hänen ja sanoivat hänelle: Mestari, etkös sitä tottele, että me hukumme?

39. **TR** καὶ | *kai* niin διεγερθεὶς | *diegertheis* Hän nousi ἐπέτιμησε | *epetimēse* käski τῷ | *tō* ἀνέμῳ | *anemō* tuulta καὶ | *kai* ja εἶπε | *eipe* sanoi τῆ | *tē* θαλάσῃ | *thalassē* järvelle σιώπα | *siōpa* vaikene πεφίμωσο | *pefimōso* ole hiljaa καὶ | *kai* ja ἐκόπασεν | *ekopasen* asettui ὁ | *ho* ἄνεμος | *anemos* tuuli καὶ | *kai* ja ἐγένετο | *egeneto* tuli γαλήνῃ | *galēnē* tyyni μεγάλη | *megalē* suuri

Delitzsch וַיַּעֲרֹךְ | vaje'or וַיִּנְעַר | vajig'ar בְּרוּחַ | baruach וַיִּצְמַח | vajjo'mer אֵלֶיךָ | 'el-haijam הָ | has דָּם | vadam וַתִּשָּׁחַח | vatashach הָרוּחַ | haruach וַתְּהִי | va'tehi דְּמָמָה | demama גְּדוּלָה | gedola

TKIS Herättyään Hän nuhteli tuulta ja sanoi järvelle: "Vaikene, ole hiljaa." Niin tuuli asettui ja tuli aivan tyyni.

STLK Herättyään hän nuhteli tuulta ja sanoi järvelle: "Vaikene, ole hiljaa." Tuuli asettui, ja tuli suuri tyyneys.

BIBLIA 1776 Ja kuin hän herätettiin, nuhteli hän tuulta ja sanoi merelle: vaikene, ole ääneti. Niin tuuli asettui ja tuli juuri tyveneksi.

40. **TR** καὶ | *kai* ja εἶπεν | *eipen* Hän sanoi αὐτοῖς | *autois* heille τί | *ti* miksi δειλοί | *deiloi* pelkureita ἐστε | *este* olette οὕτω | *houtō* niin πῶς | *pōs* kuinka οὐκ | *ouk* ei ἔχετε | *echete* teillä ole πίστιν | *pistin* uskoa

Delitzsch וַיִּאמֶר | *vajjo'mer* אֶלְיָהֶם | *'aleihem* לָמָּה | *lamma* כָּךְ | *ka'cha* אֶתְּכֶם | *'attem* חָרְדִּים | *charedim* אֵיךְ | *'eich* לָכֵן | *'ein-lachem* אֱמוּנָה | *'emuna*

TKIS Ja Hän sanoi heille: "Miksi olette niin pelokkaita? Kuinka teillä ei ole uskoa?"

STLK Hän sanoi heille: "Miksi olette sillä tavoin pelkureita? Kuinka teillä ei ole uskoa?"

BIBLIA 1776 Ja hän sanoi heille: mitä te niin pelkurit olette? Kuinka ei teillä ole uskoa?

41. **TR** καὶ | *kai* ja ἐφοβήθησαν | *efobēthēsan* he pelkäsivät φόβον | *fobon* pelolla μέγαν | *megan* suurella καὶ | *kai* ja ἔλεγον | *elegon* sanoivat πρὸς | *pros* ἀλλήλους | *allēlous* toisilleen τίς | *tis* kuka ἄρα | *ara* siis οὗτός | *houtos* tämä ἐστίν | *estin* ὅτι | *hoti* sillä καὶ | *kai* myös ὁ | *ho* ἄνεμος | *anemos* tuuli καὶ | *kai* ja ἡ | *hē* θάλασσα | *thalassa* järvi ὑπακούουσιν | *hypakouousin* tottelevat αὐτῷ | *autō* Häntä

Delitzsch וַיִּירָאוּ | *vajire'u* אֶתְּיָהוּ | *jir'a* גְּדוֹלָתוֹ | *gedola* וַיִּאמְרוּ | *vajjo'meru* אֶתְּיִשׁ | *'ish* אֶל־רֵעֵהוּ | *'el-re'ehu* מִי | *mi* אִפּוֹא | *'efo'* הוּא | *hu'* אֲשֶׁר | *'asher* עַם | *gam* הָרַחֵם | *haruach* וְהַיָּם | *ve'haijam* שֹׁמְעִים | *shome'im* לוֹ | *lo*

TKIS Mutta he pelkäsivät hyvin suuresti ja sanoivat toisilleen: "Kuka tämä onkaan, koska sekä tuuli että meri Häntä tottelevat?"

STLK Suuri pelko valtasi heidät, ja he sanoivat toisilleen: "Kuka tämä onkaan, kun sekä tuuli että meri häntä tottelevat?"

BIBLIA 1776 Ja he peljästyivät sangen suuresti ja sanoivat keskenänsä: kuka tämä on? sillä tuuli ja meri ovat hänelle kuuliaiset.

5 Luku

1. **TR** καὶ | *kai* ja ἦλθον | *ēlthon* he tulivat εἰς | *eis* τὸ | *to* πέραν | *peran* toiselle puolelle τῆς | *tēs* θαλάσσης | *thalassēs* järveä εἰς | *eis* τὴν | *tēn* χώραν | *chōran* maahan τῶν | *tōn* γαδαρηνῶν | *gadarēnōn* gadaralaisten

Delitzsch וַיָּבֹאוּ | vajjavo'u אֶל־עֵבֶר | 'el-'ever הַיָּם | haijam אֶל־אֶרֶץ | 'el-'eretz הַגַּדְרִימִים | ha'Gadrijjim

TKIS He tulivat järven toiselle puolelle gadaralaisten* alueelle.

STLK He tulivat järven toiselle puolelle gadaralaisten alueelle.

BIBLIA 1776 Ja he tulivat ylitse meren Gadaralaisten maakuntaan.

2. **TR** καὶ | *kai* ja ἐξελθόντι | *ekselthonti* astuessa pois αὐτῷ | *autō* Hänen ἐκ | *ek* τοῦ | *tou* πλοίου | *ploiou* veneestä εὐθέως | *eutheōs* heti ἀπήντησεν | *apēntēsen* tuli vastaan αὐτῷ | *autō* Häntä ἐκ | *ek* τῶν | *tōn* μνημείων | *mnēmeiōn* haudoista ἄνθρωπος | *anthrōpos* mies ἐν | *en* πνεύματι | *pneumati* hengessä ἀκαθάρτῳ | *akathartō* saastaisessa

Delitzsch וַהֲוֵא | vehu' אֶצְיָ | jatza' מִן־הַיָּם | min-ho'onija וַהֲיִנֵּה־אִישׁ | ve'hinneh-'ish בָּא | ba' לְקִרְאוֹ | liqra'to מִבְּיַן | mibbein הַקְּבָרִים | haqqevarim אֲשֶׁר־רוּחַ | 'asher-ruach טָמֵא | tum'a בּוֹ | bo

TKIS Heti Hänen noustuaan veneestä, Häntä vastaan tuli hautaluolista mies, jossa oli saastainen henki.

STLK Hänen lähdettyään veneestä häntä vastaan tuli heti haudoista mies, joka oli saastaisen hengen vallassa.

BIBLIA 1776 Ja kuin hän läksi haahdesta, kohtasi häntä kohta haudoista ihminen, jossa oli saastainen henki.

3. **TR** ὃς | *hos* jonka τὴν | *tēn* κατοίκησιν | *katoikēsīn* asumus εἶχεν | *eichen* oli ἐν | *en* τοῖς | *tois* μνημείοις· | *mnēmeiois* haudoissa καὶ | *kai* ja οὐτε | *oute* ei

kukaan ἀλύσεισιν | *halysesin* kahleilla οὐδεις | *oudeis* edes ἠδύνατο | *ēdynato*
voinut αὐτὸν | *auton* häntä δῆσαι | *dēsai* sitoa

Delitzsch וּמֹשָׁבּוֹ | umoshavo בְּקֶבֶרַיִם | baqqevarim וְגַם | vegam בְּעֵבְרֵיתִים |
ba'avotim לֹא-יָכֹל | lo'-jachol אִישׁ | 'ish לְאַסְרוֹ | le'asero

TKIS Hän asusti hautaluolissa, eikä kukaan voinut [enää] sitoa häntä kahleillakaan.

STLK Hän piti asuntoaan haudoissa, eikä kukaan enää voinut sitoa häntä kahleillakaan.

BIBLIA 1776 Jolla oli maja haudoissa, ja ei voinut kenkään häntä kahleilla sitoa;

4. **TR** διὰ | *dia* sillä τὸ | *to* αὐτὸν | *auton* hänet πολλάκις | *pollakis* usein πέδαις |
pedais jalkasiteillä καὶ | *kai* ja ἀλύσεισιν | *halysesin* kahleilla δεδέσθαι | *dedesthai* oli
sidottu καὶ | *kai* mutta διεσπᾶσθαι | *diespasthai* hän oli särkenyt ὑπ' | *hyp* αὐτοῦ |
autou itseltään τὰς | *tas* ἀλύσεις | *halyseis* kahleet καὶ | *kai* ja τὰς | *tas* πέδας |
pedas jalkasiteet συντετριφθαι· | *syntetрифthai* katkonut καὶ | *kai* ja οὐδεις | *oudeis*
ei kukaan αὐτὸν | *auton* häntä ἴσχυε | *ischye* ollut kyennyt δαμάσαι· | *damasai*
hillitsemään

Delitzsch כִּי-פְעָמִים | ki-fe'amim הַרְבֵּה | harbeh אֲסָרוּהוּ | 'asaruhu בְּקֶבְרַיִם |
bichvalim וּבְעֵבְרֵיתִים | uva'avotim וַיִּנְתֵּק | vaje'nattek אֶת-הַעֲבֹתַיִם | 'et-ha'avotim
וַיִּשְׁבֵּר | vaje'shabber אֶת-הַקְּבָלִים | 'et-hakevalim וַיֵּין | ve'ein אִישׁ | 'ish
יָכֹל | jachol לְכַבְּשׁוֹ | le'chavesho

TKIS Sillä hänet oli monesti sidottu jalkanuorin ja kahlein, mutta hän oli särkenyt kahleet ja katkonut jalkanuorat, eikä kukaan kyennyt häntä taltuttamaan.

STLK Sillä hänet oli monta kertaa sidottu jalkanuoriin ja kahleisiin, mutta hän oli särkenyt kahleet ja katkonut jalkanuorat, eikä kukaan kyennyt häntä hillitsemään.

BIBLIA 1776 Sillä hän oli usein jalkapuiissa ja kahleissa sidottuna, ja hän oli särkenyt kahleet ja jalkapuut rikkonut, ja ei kenkään voinut häntä asettaa.

5. **TR** καὶ | *kai* ja διὰ παντός | *dia pantos* aina νυκτὸς | *nyktos* öin καὶ | *kai* ja
ἡμέρας | *hēmeras* päivin ἐν | *en* τοῖς | *tois* ὄρεσι | *oresi* vuorilla καὶ | *kai* ja ἐν |
en τοῖς | *tois* μνήμασιν | *mnēmasin* haudoissa ἦν | *ēn* oli κράζων | *kradzōn*
huutaen καὶ | *kai* ja κατακόπτων | *katakoptōn* runnellen ἑαυτὸν | *heauton* itseään

λίθοις | *lithois* kivillä

Delitzsch וְתָמִיד | vetamid לְלַיְלָה | lajela וַיִּוָּמָם | vejomam הָיָה | haja בְּהָרִים | ve'harim וַיִּבְקַרְרִים | uvaqqevarim צָעַק | tzo'eq וַפְצִיעַ | ufotzea' אֶת־עַצְמוֹ | 'et-'atzmo בְּאַבְנִים | ba'avanim

TKIS Ja hän oli aina yöt päivät * vuorilla ja hautaluolissa* huutaen ja runnellen itseään kivillä.

STLK Hän oleskeli aina yötä päivää vuorilla ja haudoissa huutaen ja runnellen itseään kivillä.

BIBLIA 1776 Ja hän oli aina yötä ja päivää vuorissa ja haudoissa, ja parkui, ja hosui itseänsä kivillä.

6. *TR* ἰδὼν | *idōn* mutta nähdessään δὲ | *de* τὸν | *ton* Ἰησοῦν | *Iēsoun* Jeesuksen ἀπὸ | *apo* μακρόθεν | *makrothen* kaukaa ἔδραμε | *edrame* juoksi καὶ | *kai* ja προσεκύνησεν | *prosekynēsen* kumartui eteen αὐτῷ | *autō* Hänen

Delitzsch וַיִּהְיֶה | vaje'hi בְּרֵאֲתוֹ | kir'oto אֶת־יְשׁוּעַ | 'et-JESHUA מְרַחֵק | merachog וַיִּרְץ | vajjaratz וַיִּשְׁתַּחֲוֶה | vajjishtachu לוֹ | lo

TKIS Nähtyään Jeesuksen kaukaa hän juoksi ja kumartui maahan Hänen eteensä

STLK Kun hän näki Jeesuksen kaukaa, hän juoksi ja kumartui hänen eteensä

BIBLIA 1776 Mutta kuin hän näki taampana Jeesuksen, juoksi hän ja lankesi maahan hänen eteensä,

7. *TR* καὶ | *kai* ja κράξας | *kraksas* huusi φωνῇ | *fōnē* äänellä μεγάλη | *megalē* suurella εἶπε | *eipe* sanoen τί | *ti* mitä ἐμοὶ | *emoi* minulla καὶ | *kai* ja σοί | *soi* sinulla Ἰησοῦ | *Iēsou* Jeesus υἱὲ | *hyie* Poika τοῦ | *tou* Θεοῦ | *Theou* Jumalan τοῦ | *tou* ὑψίστου | *hypsis tou* Korkeimman ὀρκίζω | *horkidzō* vannotan kautta σε | *se* sinua τὸν | *ton* Θεόν | *Theon* Jumalan μή | *mē* älä με | *me* minua βασάνισης | *basanisēs* vaivaa

Delitzsch וַיִּצְעַק | vajjitz'aq בְּקוֹל | beqol גָּדוֹל | gadol וַיִּאְמַר | vajjo'mer מַה־לִּי | mah-li וְלָךְ | valach יְשׁוּעַ | JESHUA בֶּן־אֵל | Ben-'El וַעֲלִיּוֹן | 'Eljon בְּאֵלֵהֶם | be'ELOHIM אֲנִי | 'ani מִשְׁבִּיעַ | mashbi'acha אֲשֶׁר | 'asher לֹא | lo תַּעֲנִי |

te'anneni

TKIS ja huutaen kovalla äänellä sanoi: "Miksi minuun puutut,* Jeesus, Jumalan Korkeimman Poika? Vannotan sinua Jumalan kautta, älä vaivaa minua."

STLK ja huutaen suurella äänellä sanoi: "Mitä sinulla on minun kanssani tekemistä, Jeesus, Jumalan, Korkeimman, Poika? Vannotan sinua Jumalan kautta, älä vaivaa minua."

BIBLIA 1776 Ja huutain suurella äänellä sanoi: mitä minun on sinun kanssa, Jesus, korkeimman Jumalan Poika? Minä vannotan sinua Jumalan kautta, ettet minua vaivaisi.

8. **TR** ἔλεγε | *elege* sillä Hän oli sanomassa γὰρ | *gar* αὐτῷ | *autō* sille ἔξελεθε | *ekselthe* lähde ulos τὸ | *to* πνεῦμα | *pneuma* henki τὸ | *to* ἀκάθαρτον | *akatharton* saastainen ἐκ | *ek* τοῦ | *tou* ἀνθρώπου | *anthrōpou* miehestä

Delitzsch כִּי | *ki* הוּא | *hu'* אָמַר | *'amar* אֶלָּיו | *'elaiv* אַצְּ | *tze'* רוּחַ | *ruach* אֶמְצֵא
| *tame'* מִן־הָאָדָם | *min-ha'adam* הִנֵּה | *hazzeh*

TKIS Sillä Hän sanoi sille: "Sinä saastainen henki, lähde ulos miehestä."

STLK Sillä hän oli sanomaisillaan sille: "Lähde ulos miehestä, sinä, saastainen henki."

BIBLIA 1776 (Sillä hän sanoi hänelle: lähde ulos saastainen henki ihmisestä.)

9. **TR** καὶ | *kai* ja ἐπηρώτα | *epērōta* Hän kysyi αὐτόν | *auton* siltä τί | *ti* mikä σοι
| *soi* sinun ὄνομα | *onoma* nimesi καὶ | *kai* ja ἀπεκρίθη | *apekrithē* se vastasi
λέγων | *legōn* sanoen λεγεὼν | *legeōn* leegio ὄνομά | *onoma* on nimeni μοι | *moi*
minun ὅτι | *hoti* sillä πολλοί | *polloi* monta ἐσμεν | *esmen* meitä on

Delitzsch וַיִּשְׁאַל | *vajjish'al* אֶתָּא | *'oto* מִהֶשְׁמַעַח | *mah-shemecha* וַיִּבֶן | *vajja'an*
וַיִּשְׁמַע | *vajjo'mer* לִיגִי | *ligejon* שְׁמִי | *shemi* כִּי־רַבִּימ | *ki-rabbim* וַיִּבְנֶה |
'anachenu

TKIS Ja Hän kysyi siltä: "Mikä on nimesi?" Niin se *vastasi sanoen Hänelle*:
"leegio on nimeni, sillä meitä on monta."

STLK Jeesus kysyi siltä: "Mikä on nimesi?" Se vastasi hänelle ja sanoi hänelle:

"Legioona on nimeni, sillä meitä on monta."

BIBLIA 1776 Ja hän kysyi häneltä: mikä nimes on? Ja hän vastasi, sanoen: legio on minun nimeni; sillä meitä on monta.

10. **TR** καὶ | *kai* ja παρεκάλει | *parekalei* se pyysi αὐτὸν | *auton* Häneltä πολλὰ | *polla* kiihkeästi ἵνα μὴ | *hina mē* että ei αὐτοὺς | *autous* Hän ἀποστείλῃ | *aposteilē* niitä lähettäisi ἔξω | *eksō* ulos τῆς | *tēs* χώρας | *chōras* seudulta

Delitzsch וַיִּתְחַנֵּן | vajjitchannen אֵלָיו | 'elaiv מֵאֹד | me'od לְבִלְתִּי | le'vilti מִחַיָּה
| shallecham מִחַיָּה | 'el-michutz לְאַרְצָה | la'aretz

TKIS Ja se pyysi hartaasti, ettei Hän lähettäisi niitä pois alueelta.

STLK Se pyysi pyytämällä häneltä, ettei hän lähettäisi niitä pois siltä seudulta.

BIBLIA 1776 Ja hän rukoili häntä suuresti, ettei hän lähettäisi heitä ulos siitä maakunnasta.

11. **TR** ἦν | *ēn* ja oli δὲ | *de* ἐκεῖ | *ekei* siellä πρὸς | *pros* lähellä τὰ | *ta* ὄρη | *orē* vuotta ἀγέλη | *agelē* lauma χοίρων | *choirōn* sikoja μεγάλη | *megalē* suuri βοσκομένη· | *boskomenē* lauduntamassa

Delitzsch וַיַּעֲדָר | ve'eder חֲזִירִים | chazirim רַבִּים | rabbim הָיָה | haja שָׁם | sham
בְּמִרְעָה | bemir'eh הַחֲרִים | heharim

TKIS Niin siellä oli lähellä vuotta suuri sikalauma laitumella.

STLK Niin siellä oli vuoren rinteellä suuri sikalauma laitumella.

BIBLIA 1776 Niin oli siinä vuorten tykönä suuri sikalauma laitumella.

12. **TR** καὶ | *kai* ja παρεκάλεσαν | *parekalesan* pyysivät αὐτὸν | *auton* Häneltä πάντες | *pantes* kaikki οἱ | *oi* δαίμονες | *daimones* riivaajat λέγοντες | *legontes* sanoen πέμψον | *pempson* lähetä ἡμᾶς | *hēmas* meidät εἰς | *eis* τοὺς | *tous* χοίρους | *choirous* sikoihin ἵνα | *hina* että εἰς | *eis* αὐτοὺς | *autous* niihin εἰσέλθωμεν | *eiselthōmen* sisälle menisimme

Delitzsch וַיִּתְחַנְּנוּ-לוֹ | vajjitchannu-lo כָּל-הַשְּׂדִיִּים | chol-hash'shedim לְאֹמֶר | le'mor
שֶׁלַחֲנֵנוּ | shelachenu אֶל-הַחֲזִירִים | 'el-ha'chazirim וַנְּבֹאָה | venavo'a אֶל-תּוֹכָם | 'el-

tocham

TKIS Ja *kaikki riivaajahenget* pyysivät Häntä sanoen: ” Lähetä meidät sikoihin mennäksemme niihin.”

STLK Kaikki riivaajat pyysivät häntä sanoen: "Lähetä meidät sikoihin, jotta menisimme niihin."

BIBLIA 1776 Ja kaikki ne perkeleet rukoilivat häntä, sanoen: laske meitä sikoihin, että me heihin menisimme sisälle.

13. **TR** καὶ | *kai* ja ἐπέτρεψεν | *epetrepse*n antoi luvan αὐτοῖς | *autois* niille εὐθέως | *eutheōs* heti ὁ | *ho* Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus καὶ | *kai* ja ἐξελθόντα | *ekselthonta* lähtivät ulos τὰ | *ta* πνεύματα | *pneumata* henget τὰ | *ta* ἀκάθαρτα | *akatharta* saastaiset εἰσῆλθον | *eisēlthon* menivät sisään εἰς | *eis* τοὺς | *tous* χοίρους· | *choirous* sikoihin καὶ | *kai* ja ὤρμησεν | *hōrmēsen* syöksyi ἢ | *hē* ἀγέλη | *agelē* lauma κατὰ | *kata* πῆλκον τοῦ | *tou* κρημνοῦ | *krēmnu* rinnettä εἰς | *eis* τὴν | *tēn* θάλασσαν· | *thalassan* järveen ἧσαν | *ēsan* ja niitä oli δὲ | *de* ὡς | *hōs* noin δισχιλίους· | *dischilioi* kaksituhatta καὶ | *kai* ja ἐπνίγοντο | *epnigonto* ne hukkuivat ἐν | *en* τῇ | *tē* θαλάσῃ | *thalassē* järveen

Delitzsch וַיִּנְחַח | *vajjannach* לְהַחֲמִי | *lahem* יִשְׁעֵי | *JESHUA* וַיִּצְאֵהוּ | *vajje'tze'u* מִן הַיָּם | *ruchot* הַיָּם | *hatum'a* וַיִּבְאֵהוּ | *vajjavo'u* מִן הַיָּם | *bachazirim* וַיִּשְׁתַּחֲוּ | *vajjista'er* הַיָּם | *ha'eder* מִן הַיָּם | *min-hammorad* אֶל הַיָּם | *'el-haijam* כְּאַלְפַיִם | *ke'alpaim* כְּמֵסָפָר | *bemispar* וַיִּשְׁתַּחֲוּ | *vaje'tubbe'u* בַּיָּם | *bajam*

TKIS Jeesus* antoi (heti) niille luvan. Ulos lähdettyään saastaiset henget menivät sikoihin, ja lauma syöksyi jyrkänteeltä alas järveen — (niitä oli) noin kaksi tuhatta — ja ne hukkuivat järveen.

STLK Hän salli sen niille. Saastaiset henget lähtivät miehestä ja menivät sikoihin. Silloin lauma, noin kaksituhatta sikaa, syöksyi jyrkännettä alas järveen, ja ne hukkuivat järveen.

BIBLIA 1776 Ja Jesus salli kohta heidän. Ja saastaiset henget läksivät ulos ja menivät sikain sisälle. Ja lauma syöksi itsensä kohdastansa mereen (mutta heitä oli lähes kaksituhatta), ja he upposivat mereen.

14. **TR** οἱ | *oi* ja δὲ | *de* βόσκοντες | *boskontes* paimentajat τοὺς | *tous* χοίρους |

choirous sikojen ἔφυγον | *efygon* pakenivat καὶ | *kai* ja ἀνήγγειλαν | *anēngeilan* ilmoittivat εἰς | *eis* τὴν | *tēn* πόλιν | *polin* kaupunkiin καὶ | *kai* ja εἰς | *eis* τοὺς | *tous* ἀγρούς | *agrous* kyliin καὶ | *kai* ja ἐξῆλθον | *eksēlthon* he lähtivät ἰδεῖν | *idein* katsomaan τί | *ti* mitä ἐστὶ | *esti* oli τὸ | *to* γεγονός· | *gegonos* tapahtunut

Delitzsch וַיִּנְּוּסוּ | vajjanusu רֹעִי | ro'ei הַחֲזִירִים | ha'chazirim וַיִּגִּידוּ | vajjagidu תֹּאֵז | zot בְּעִיר | ba'ir וַיִּבְּשְׂדוּת | uvassadot וַיִּצְּוּ | vajje'tze'u לְרֹאֵת | lir'ot מֵהַתְּהִתָּה | mah-nihjata

TKIS Mutta sikojen* paimentajat pakenivat ja kertoivat tapahtumasta kaupungissa ja maataloissa. Niin tultiin katsomaan, mitä oli tapahtunut.

STLK Mutta sikopaimenet pakenivat ja kertoivat siitä kaupungissa ja maalla, ja kansa lähti katsomaan, mitä oli tapahtunut.

BIBLIA 1776 Mutta sikain kaitsiat pakenivat ja saattivat sanoman kaupunkiin ja kyliin. Ja he menivät ulos katsomaan, mikä se oli joka tapahtui,

15. **TR** καὶ | *kai* ja ἔρχονται | *erchontai* tullessaan πρὸς | *pros* luo τὸν | *ton* Ἰησοῦν | *Iēsoun* Jeesuksen καὶ | *kai* ja θεωροῦσι | *theōrousi* nähdessään τὸν | *ton* δαίμονιζόμενον | *daimonidzomenon* riivatun καθήμενον | *kathēmenon* istumassa καὶ | *kai* ja ἱματισμένον | *himatismenon* pukeutuneena καὶ | *kai* ja σωφρονοῦντα | *sōfronounta* tervejärkisenä τὸν | *ton* ἐσχηκότα | *eschēkota* jossa oli ollut τὸν | *ton* λεγεῶνα· | *legeōna* leegio καὶ | *kai* niin ἐφοβήθησαν | *efobēthēsan* he pelkäsivät

Delitzsch וַיָּבֹאוּ | vajjavo'u אֶל-יֵשׁוּעַ | 'el-JESHUA וַיִּירֹאוּ | vajjir'u אֶת-תְּהִתָּה | 'et-'achuz הַשְּׂדִימִים | hash'shedim אֲשֶׁר | 'asher הַלְּגִיּוֹן | ha'ligejon בּוֹ | bo וְהוּא | vehu' יוֹשֵׁב | joshev מְלֻבָּשׁ | melubbash וְטוֹב-שֶׁחֶל | vetov-sechel וַיִּירֹאוּ | vajjira'u

TKIS Ja he tulivat Jeesuksen luo ja näkivät riivatun, jossa leegio oli ollut, istumassa (ja) puettuna ja täydessä ymmärryksessä, ja he pelästyivät.

STLK He tulivat Jeesuksen luo ja näkivät riivatun, jossa oli ollut legioona riivaajia, istuvan puettuna ja järjissään, ja he pelästyivät.

BIBLIA 1776 Ja tulivat Jeesuksen tykö ja näkivät sen, joka perkeleeltä riivattu oli, istuvan ja vaatetettuna ja toimellisena, jossa legio oli ollut; ja he pelkäsivät,

16. **TR** καὶ | *kai* ja διηγήσαντο | *diēgēsanto* heille kertoivat αὐτοῖς | *autois* he οἱ |

oi jotka ἰδόντες | *idontes* olivat nähneet πῶς | *pōs* mitä ἐγένετο | *egeneto* oli tapahtunut τῷ | *tō* δαιμονιζομένῳ | *daimonidzomenō* riivatulle καὶ | *kai* ja περὶ | *peri* τῶν | *tōn* χοίρων | *choirōn* sioista

Delitzsch וַיִּסְפְּרוּ | vaje'sapperu לָהֶם | lahem הָרָאִים | haro'im אֶת־אֲשֶׁר | 'et-'asher נִבְּשָׁה | na'asa לְאַחֻז | la'achuz הַשְּׁדִיִּים | hash'shedim וְאֶת־דְּבַר | ve'et-devar הַחֲזִירִים | ha'chazirim

TKIS Näille kertoivat näkijät, mitä oli tapahtunut riivatulle ja sikojen kohtalon.

STLK Näkijät kertoivat näille, mitä oli tapahtunut riivatulle ja kuinka sikojen oli käynyt.

BIBLIA 1776 Ja ne, jotka sen nähneet olivat, juttelivat heille, kuinka perkeleeltä riivatulle tapahtunut oli, ja sioista.

17. **TR** καὶ | *kai* niin ἤρξαντο | *ērksanto* he alkoivat παρακαλεῖν | *parakalein* pyytää αὐτόν | *auton* Häntä ἀπελθεῖν | *apelthein* lähtemään ἀπὸ | *apo* pois τῶν | *tōn* ὀρίων | *horiōn* alueeltaan αὐτῶν | *autōn* heidän

Delitzsch וַיִּחַלּוּ | vajjachellu לְהִתְחַנֵּן | le'hitchannen אֶלַי | 'elaiiv לְסוּר | lasur מִגְּבוּלֵיהֶם | miggevuleihem

TKIS Niin he alkoivat pyytää Häntä poistumaan heidän alueeltaan.

STLK Niin ihmiset alkoivat pyytää häntä poistumaan heidän alueeltaan.

BIBLIA 1776 Ja he rupesivat häntä rukoilemaan menemään pois heidän maaltansa.

18. **TR** καὶ | *kai* ja ἐμβάντος | *embantos* noustessa αὐτοῦ | *autou* Hänen εἰς | *eis* τὸ | *to* πλοῖον | *ploion* veneeseen παρεκάλει | *parekalei* pyysi αὐτόν | *auton* Häneltä ὅ | *ho* δαιμονισθεὶς | *daimonistheis* riivattu ἵνα | *hina* että ᾗ | *hē* saisi olla μετ' | *met* kanssa αὐτοῦ | *autou* Hänen

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi בְּרִדְתּוֹ | beridto אֶל־הַאֲנִיָּה | 'el-ho'onija הִתְחַנֵּן | hitchannen אֶלַי | 'elaiiv הָאִישׁ | ha'ish אֶת־אֲשֶׁר | 'asher הָיָה | haja וְאֶחָז | 'achuz הַשְּׁדִיִּים | shedim לְתִתּוֹ | le'titto לְשֶׁבֶת | lashevet עִמּוֹ | 'immo

TKIS Hänen astuessaan veneeseen se riivattuna ollut pyysi Häneltä saada olla

Hänen kanssaan.

STLK Hänen astuessaan veneeseen riivaajien vallassa ollut pyysi häneltä saada olla hänen kanssaan.

BIBLIA 1776 Ja kuin hän astui haahteen, niin se, joka perkeleeltä riivattu oli, rukoili, että hän sais hänen kanssansa olla.

19. **TR** ó | *ho* δὲ | *de* mutta Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus οὐκ | *ouk* ei ἀφῆκεν | *afēken* antanut αὐτόν | *auton* hänen ἀλλὰ | *alla* vaan λέγει | *legei* sanoι αὐτῷ | *autō* hänelle ὑπάγε | *hypage* mene εἰς | *eis* τὸν | *ton* οἶκόν | *oikon* kotiisi σου | *sou* sinun πρὸς | *pros* Luo τοὺς | *tous* σοὺς | *sous* omiesi καὶ | *kai* ja ἀνάγγειλον | *anageilon* kerro αὐτοῖς | *autois* heille ὅσα | *hosa* kuinka suuria σοι | *soi* sinulle ὁ | *ho* Κύριός | *Kyrios* Herra ἐποίησε | *epoiēse* on tehnyt καὶ | *kai* ja ἠλέησέ | *ēleēse* on armahtanut σε | *se* sinua

Delitzsch וְלֵאמֹר | *velo'* הַנִּיחַ | *hinniach* לוֹ | *lo* יִשְׁוּעָה | *JESHUA* כִּי | *ki* אֲמַרְמֵם | *'im-'amar* אֵלָיו | *'elaiv* שׁוּב | *shuv* לְבֵיתְךָ | *le'veitecha* אֶל־בְּנֵי־מִשְׁפַּחְתְּךָ | *'el-benei* מִשְׁפַּחְתְּךָ | *mish'pach'techa* וְהַגַּדְתָּ | *ve'hagged* לָהֶם | *lahem* אֶת־הַגְּדֹלוֹת | *'et-ha'gedolot* אֲשֶׁר־עָשָׂה | *'asher-'asa* לָךְ | *le'cha* יְהוָה | *JAHWEH* וַיִּחַן | *vaje'chunnekka*

TKIS Mutta Jeesus* ei suostunut häneen, vaan sanoi hänelle: "Mene kotiisi omiesi luo ja kerro heille, kuinka suuria Herra on sinulle tehnyt, kun on armahtanut sinua."

STLK Mutta Jeesus ei sallinut sitä, vaan sanoi hänelle: "Mene kotiisi omaistesi luo ja kerro heille, kuinka suuria tekoja Herra on sinulle tehnyt ja kuinka hän on sinua armahtanut."

BIBLIA 1776 Mutta ei Jesus häntä sallinut, vaan sanoi hänelle: mene kotias omaistes tykö, ja ilmoita heille, kuinka suuret työt Herra on sinulle tehnyt, ja on sinua armahtanut.

20. **TR** καὶ | *kai* niin ἀπῆλθε | *apēlthe* hän meni καὶ | *kai* ja ἦρξατο | *ērksato* alkoi κηρύσσειν | *kēryssein* julistaa ἐν | *en* τῇ | *tē* Δεκαπόλει | *dekapolei* Dekapoliissa ὅσα | *hosa* kuinka suuria ἐποίησεν | *epoiēsen* oli tehnyt αὐτῷ | *autō* hänelle ὁ | *ho* Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus καὶ | *kai* ja πάντες | *pantes* kaikki ἐθαύμαζον | *ethaumadzon* ihmettelivät

Delitzsch וַיֵּלֶךְ | *vajje'lech* לוֹ | *lo* וַיִּחַן | *vajjachel* לְקִרְיַת | *liqro'* בְּעֵסֶר | *be'eser*

הַעֲרִים | he'arim אֶת־הַגְּדֹלוֹת | 'et-ha'gedolot אֲשֶׁר־אָסָא | 'asher-'asa לו | lo יִשׁוּעַ |
| JESHUA וַיִּתְמְהוּ | vajjitmehu כָּלָם | kullam

TKIS Niin hän meni ja alkoi julistaa Dekapoliissa, kuinka suuria Jeesus oli hänelle tehnyt. Ja kaikki ihmettelivät.

STLK Hän lähti ja rupesi Dekapolin alueella julistamaan, kuinka suuria tekoja Jeesus oli hänelle tehnyt, ja kaikki ihmettelivät.

BIBLIA 1776 Ja hän meni ja rupesi saarnaamaan niissä kymmenessä kaupungissa, kuinka suuret työt Jesus oli hänelle tehnyt; ja he kaikki ihmettelivät.

21. **TR** καὶ | *kai* ja διαπεράσαντος | *diaperasantos* kuljettuaan τοῦ | *tou* Ἰησοῦ |
Iēsou Jeesus ἐν | *en* τῷ | *tō* πλοίῳ | *ploiō* veneellä πάλιν | *palin* jälleen εἰς | *eis* τὸ
| *to* πέραν | *peran* toiselle puolelle συνήχθη | *synēchthē* kokoontui ὄχλος | *ochlos*
kansanjoukko πολὺς | *polys* suuri ἐπ' | *ep* luokse αὐτόν | *auton* Hänen καὶ | *kai* ja
ἦν | *ēn* Hän oli παρὰ | *para* rannalla τῆν | *tēn* θάλασσαν | *thalassan* järven

Delitzsch וַיִּשְׁבּוּ | vajjashov יִשׁוּעַ | JESHUA לְעֵבֶר | la'avor בְּאֵינִיָּה | bo'onija אֶל־
עֵבֶר | 'el-'ever הַיָּם | haijam לְיַקְהֵל | vajiqahel אֶלְיָו | 'elaiiv הַמַּוֵּן | hamon רַב | rav
וְהוּא | vehu' עַל־שֵׁפֶת | 'al-sefat הַיָּם | haijam

TKIS Kun Jeesus oli veneellä kulkenut jälleen toiselle puolelle, Hänen luokseen kokoontui suuri kansanjoukko, ja Hän oli järven rannalla.

STLK Kun Jeesus oli veneellä kulkenut takaisin toiselle puolelle, paljon kansaa kokoontui hänen luokseen, ja hän oli järven rannalla.

BIBLIA 1776 Ja kuin Jesus taas meni haahdella ylitse, kokoontui paljo kansaa hänen tykönsä, ja hän oli läsnä merta.

22. **TR** καὶ | *kai* ja ἰδοῦ | *idou* katso ἔρχεται | *erchetai* tuli εἰς | *heis* eräs τῶν | *tōn*
ἀρχισυναγῶγων | *archisynagōgōn* synagoogan esimiehistä ὀνόματι | *onomati*
nimeltään Ἰάειρος | *Iaeiros* Jairus καὶ | *kai* ja ἰδὼν | *idōn* nähdessään αὐτόν |
auton Hänet πίπτει | *piptei* lankesi πρὸς | *pros* juureen τοὺς | *tous* πόδας | *podas*
jalkojensa αὐτοῦ | *autou* Hänen

Delitzsch וְהִנֵּה־בָּא | ve'hinneh-va' אֶחָד | 'echad מֵרֵאשִׁי | mera'shei הַכְּנִסְתָּ |
ha'keneset וְשֵׁמוֹ | ushemo יְאִיר | Ja'ir וַיִּיָּרֶא | vajjar' אֹתוֹ | 'oto וַיִּפֹּל | vajjipol

לְרַגְלָיו | le'raglaiv

TKIS Ja (katso,) muuan synagoogan esimies nimeltä Jairus tuli ja heittäytyi Hänet nähdessään Hänen jalkojensa juureen

STLK Katso, muuan synagogan esimies, nimeltä Jairos, tuli ja lankesi hänet nähdessään hänen jalkojensa juureen,

BIBLIA 1776 Ja katso, synagogan päämies , Jairus nimeltä, tuli, ja kuin hän näki hänen, lankesi hän hänen jalkainsa tykö,

23. **TR** καὶ | *kai* ja παρεκάλει | *parekalei* pyysi αὐτόν | *auton* Häntä πολλά | *polla* hartaasti λέγων | *legōn* sanoen ὅτι | *hoti* että τὸ | *to* θυγάτριόν | *thygatrion* tyttäreni μου | *mou* minun ἐσχάτως | *eschatōs* kuolemaisillaan ἔχει· | *echei* on ἴνα | *hina* ἐλθῶν | *elthōn* tule ἐπιθῆς | *epithēs* pane päälle αὐτῇ | *autē* hänen τὰς | *tas* χεῖρας | *cheiras* kätesi ὅπως | *hopōs* niin että σωθῆ | *sōthē* hän tulisi terveeksi καὶ | *kai* ja ζήσεται | *dzēsetai* eläisi

Delitzsch וַיִּתְחַנֵּן | vajjitchannen אֵלָיו | 'elaiv מְאוֹד | me'od לְמֹרְתִי | le'mor בִּיטִי | bitti הַקְטַנָּה | ha'qetanna חֲלֵלָה | chaleta עַד-לָמוּת | 'ad-lamut אֲנִי | 'ana' וּבְאֵן-נָא | vo'-na' וְשִׁים | vesim יְדִי | jadecha עָלַי | 'aleha לְמַעַן | le'ma'an תְּרַפֵּא | terafe' וְתִחַיֶּה | vetichjeh

TKIS ja pyysi Häntä hartaasti sanoen: "Pieni tyttäreni on kuolemaisillaan. Tule ja pane kätesi* hänen päälleen, jotta hän tulisi terveeksi ja jäisi eloon."

STLK pyysi häntä hartaasti ja sanoi: "Pieni tyttäreni on kuolemaisillaan, tule ja pane kätesi hänen päälleen, jotta hän tulisi terveeksi ja jäisi eloon."

BIBLIA 1776 Ja rukoili häntä suuresti, sanoen: minun vähä tyttäreni on viimeisillänsä; tule ja pane kätes hänen päällensä, että hän paranis ja eläis.

24. **TR** καὶ | *kai* niin ἀπῆλθε | *apēlthe* Hän lähti μετ' | *met* kanssa αὐτοῦ· | *autou* hänen καὶ | *kai* ja ἠκολούθει | *ēkolouthei* seurasi αὐτῷ | *autō* Häntä ὄχλος | *ochlos* kansaa πολὺς | *polys* paljon καὶ | *kai* ja συνέθλιβον | *synethlibon* he ahdistivat αὐτόν | *auton* Häntä

Delitzsch וַיֵּלֶךְ | vajje'lech אִתּוֹ | 'itto וַיֵּלְכֻהוּ | vajje'lechu אַחֲרָיו | a'charaiv חַמּוֹן | hamon רַב | rav וַיִּדְחֻהוּ | vajjid'chaquhu

TKIS Niin Hän meni Hänen kanssaan, ja suuri kansanjoukko seurasi Häntä, ja he tunkeilivat Hänen ympärillään.

STLK Hän lähti hänen kanssaan. Häntä seurasi suuri kansan paljous, ja he tunkeutuivat hänen ympärilleen.

BIBLIA 1776 Niin hän meni hänen kanssansa; ja paljo kansaa seurasi häntä, ja ahdistivat häntä.

25. **TR** καὶ | *kai* ja γυνή | *gynē* nainen τις | *tis* eräs οὓσα | *ousa* joka ἐν | *en* ῥύσει | *rysei* oli vuotanut αἵματος | *haimatos* verta ἔτη | *etē* kaksitoista δώδεκα | *dōdeka* vuotta

Delitzsch וְאִשָּׁה | ve'ish'sha הַתְּיָה | hajeta תָּבַת | zavat דָּם | dam דַּמִּיָּשׁ | sheteim עֶשְׂרֵה | 'esreh שָׁנָה | shana

TKIS Oli (muuan) nainen, jolla oli ollut verenjuoksu kaksitoista vuotta.

STLK Siellä oli nainen, joka oli sairastanut verenjuoksua kaksitoista vuotta

BIBLIA 1776 Ja vaimo, joka oli sairastanut punaista tautia kaksitoistakymmentä ajastaikaa,

26. **TR** καὶ | *kai* ja πολλὰ | *polla* paljon παθοῦσα | *pathousa* kärsinyt ὑπὸ | *hypo* πολλῶν | *pollōn* monilta ἰατρῶν | *iatrōn* lääkäreiltä καὶ | *kai* ja δαπανήσασα | *dapanēsasa* kulutettuaan τὰ | *ta* παρ' | *par* ἑαυτῆς | *heautēs* itseltään πάντα | *panta* kaikki καὶ | *kai* ja μηδὲν | *mēden* ei mitään ὠφελῆθεῖσα | *ōfelētheisa* arua saanut ἀλλὰ | *alla* vaan μᾶλλον | *mallon* pikemmin εἰς | *eis* τὸ | *to* χεῖρον | *cheiron* pahemmaksi ἐλθοῦσα | *elthousa* tullut

Delitzsch וְהִיא | vehi' הַבְּלָה | savela הַרְבֵּה | harbeh תַּחַת | tachat יְדֵי | jedei רֹפְאִים | rofe'im רַבִּים | rabbim הַוְצִי'א | vehotzi'a אֶת־כָּל | 'et-kol אֲשֶׁר־לָהּ | 'asher-lah וְלֹ | velo' לְהוֹעִיל | le'ho'il וְהִיא | vaje'hi חַלְיָהּ | chalejah חַזָּאֵךְ | chazaq מְאוֹד | me'od

TKIS Hän oli paljon kärsinyt monen lääkärin käsissä ja kuluttanut kaiken omaisuutensa hyötymättä mitään, vaan pikemminkin tullen huonommaksi.

STLK ja paljon kärsinyt monen lääkärin käsissä ja kuluttanut kaiken omaisuutensa

saamatta mitään apua, pikemminkin käyden huonommaksi.

BIBLIA 1776 Ja oli paljon kärsinyt monelta parantajalta, ja oli kuluttanut kaiken hyvinvointensa, eikä mitään apua tuntenut, vaan tullut paljon pahemmaksi;

27. **TR** ἀκούσασα | *akousasa* kuullessaan περὶ | *peri* τοῦ | *tou* Ἰησοῦ | *Iēsou*
Jeesuksesta ἐλθοῦσα | *elthousa* hän tuli ἐν | *en* τῷ | *tō* ὄχλῳ | *ochlō* väkijoukossa
ὀπισθεν | *opisthen* takaapäin ἥψατο | *hēpsato* koskettaen τοῦ | *tou* ἱματίου |
himatiou vaatettaan αὐτοῦ· | *autou* Hänen

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi כְּשֶׁמָצְאָהּ | cheshame'ah עַל־שֵׁמָּה | 'et-shema' לְיֵשׁוּעַ |
JESHUA וַתָּבוֹא | vatavo' בְּהַמּוֹן | bahamon מֵעַם | ha'am מֵאֲחָרָיו | mea'charaiv
מֵאַחֲרָיו | vatigga' בְּבִגְדוֹ | bevigdo

TKIS Kuultuaan Jeesuksesta hän tuli kansanjoukossa takaapäin ja kosketti Hänen vaippaansa.

STLK Tämä oli kuullut Jeesuksesta ja tuli kansanjoukossa takaapäin ja koski hänen viittaansa,

BIBLIA 1776 Kuin hän kuuli Jeesuksesta, tuli hän kansan seassa takaa ja rupesi hänen vaatteisiinsa;

28. **TR** ἔλεγεν | *elege* sillä hän sanoi γὰρ | *gar* ὅτι | *hoti* ἐὰν | *kan* ἴσως | *kan* ἴσως
| *tōn* ἱματίων | *himatiōn* vaatettaan αὐτοῦ | *autou* Ἰησοῦ | *hapsōmai*
kosketan σωθήσομαι | *sōthēsomai* tulen terveeksi

Delitzsch כִּי | ki מְרָאָהּ | 'amera רָק | raq מֵאַחֲרָיו | 'im-'egga' בְּבִגְדָיו | bivgadaiv
מֵאַחֲרָיו | 'ivuashea'

TKIS Sillä hän sanoi: "Jos vain kosketan Hänen vaatteitaan, tulen terveeksi."

STLK sillä hän sanoi: "Jos vain kosken hänen vaatteisiinsa, tulen terveeksi."

BIBLIA 1776 Sillä hän sanoi: jos minä ainoasti saan ruveta hänen vaatteisiinsa, niin minä paranen.

29. **TR** καὶ | *kai* ἐκ τῆς ἡμέρας | *eutheōs* ἔξῃς | *eksēranthē* ἡμέρας | *hē* πηγῆς
| *pēgē* ἡμέρας | *tou* αἵματος | *haimatos* ἡμέρας | *autēs* ἡμέρας καὶ | *kai* ἡμέρας
ἔγνω | *egnō* ἡμέρας | *tō* σώματι | *sōmati* ἡμέρας ὅτι | *hoti* ἡμέρας ἡμέρας |

iatai oli parantunut ἀπὸ | *apo* τῆς | *tēs* μάστιγος | *mastigos* vaivastaan

Delitzsch וַיִּיבֹשׁ | vajivash מְקוֹר | meqor דְּמִיָּה | dameha פְּתֹאֵם | pite'om וַתִּבֶּן |
vataven בְּבִשְׂרָה | bivsarah כִּי | ki נִרְפָּא | nirpa' הִנָּבֵן | nig'ah

TKIS Ja heti hänen verensä lähde kuivui ja hän tunsu ruumiissaan, että oli parantunut vaivasta.

STLK Heti hänen verensä lähde kuivui, ja hän tunsu ruumiissaan, että oli parantunut vaivastaan.

BIBLIA 1776 Ja hänen verilähteensä kohta kuivettui, ja hän tunsu ruumiissansa, että hän oli vitsauksestansa parantunut.

30. **TR** καὶ | *kai* ja εὐθέως | *eutheōs* heti ὁ | *ho* Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus ἐπιγνοῦς | *epignous* tunnettuaan ἐν | *en* ἑαυτῷ | *heautō* itsessään τὴν | *tēn* ἐξ | *eks* ulos αὐτοῦ | *autou* Hänestä δύναμιν | *dynamin* voimaa ἐξελθοῦσαν | *ekselthousan* lähteneen ἐπιστραφεῖς | *epistrafēis* kääntyi ἐν | *en* τῷ | *tō* ὄχλῳ | *ochlō* väkijoukossa ἔλεγε | *elege* sanoen τίς | *tis* kuka μου | *mou* minua ἤψατο | *hēpsato* kosketti τῶν | *tōn* ἱματίων | *himatiōn* vaatteisiin

Delitzsch וַיִּרְגַע | uverega' יָדַע | jada' יָשׁוּעַ | JESHUA בְּנִפְשׁוֹ | benafesho כִּי | ki
גְּבוּרָה | gevura הִצָּאָה | jatze'a מִמֶּנּוּ | mimmennu וַיִּבֶן | vajjifen בְּתוֹךְ | betoch
הָעָם | ha'am וַיִּאָּמַר | vajjo'mer מִי | mi נָגַד | naga' בְּבִגְדָי | biv'gadai

TKIS Kun Jeesus heti itsessään tunsu, että Hänestä oli lähtenyt voimaa, Hän kääntyi kansanjoukossa ja sanoi: "Kuka kosketti vaatteitani?"

STLK Heti kun Jeesus tunsu itsessään, että voimaa oli lähtenyt hänestä, hän kääntyi väkijoukossa ja sanoi: "Kuka koski vaatteisiini?"

BIBLIA 1776 Ja Jesus tunsu kohta itsessänsä voiman, joka hänestä lähtenyt oli, ja käänsi itsensä kansan seassa ja sanoi: kuka rupesi minun vaatteisiini?

31. **TR** καὶ | *kai* ja ἔλεγον | *elegon* sanoivat αὐτῷ | *autō* Hänelle οἱ | *oi* μαθηταὶ | *mathētai* opetuslapset αὐτοῦ | *autou* Hänen βλέπεις | *blepeis* näet τὸν | *ton* ὄχλον | *ochlon* väkijoukon συνθλίβοντά | *synthlibonta* ahdistavan σε | *se* sinua καὶ | *kai* ja λέγεις | *legeis* sanot τίς | *tis* kuka μου | *mou* minua ἤψατο | *hēpsato* koski

Delitzsch וַיֵּאמְרוּ | vajjo'meru אֶלְיוֹ | 'elaiv תַּלְמִידָיו | talmidaiv אֶתָּה | 'atta רְאֵה | ro'eh אֶת־הַהַמּוֹן | 'et-hehamon דּוֹחֵק | docheq אוֹתָךְ | 'otecha וְאָמַרְתָּ | ve'amarta מִי־נָגַע | mi-naga' בִּי | bi

TKIS Hänen opetuslapsensa sanoivat Hänelle: "Sinä näet kansan joukon tunkeilevan ympärilläsi ja kysyt: Kuka kosketti minua?"

STLK Hänen opetuslapsensa sanoivat hänelle: "Sinä näet kansanjoukon tungeskelevan ympärilläsi ja sanot: 'Kuka minuun koski?'"

BIBLIA 1776 Ja hänen opetuslapsensa sanoivat hänelle: sinä näet, että kansa sinua ahdistaa ympäri, ja sinä sanoit: kuka minuun rupesi?

32. *TR* καὶ | *kai* ja περιεβλέπετο | *perieblepeto* Hän katseli ympärilleen ἰδεῖν | *idein* nähdäkseen hänet τὴν | *tēn* τοῦτο | *touto* tämän ποιήσασαν | *poiēsan* joka oli tehnyt

Delitzsch וַיַּבֵּט | vajjabet סָבִיב | saviv לְרֹאוֹתָ | lir'ot אֶת־אַשֶׁר | 'et-'asher וַעֲשֵׂה | 'asetאָתָּה | zot

TKIS Mutta Hän katseli ympäri nähdäkseen hänet, joka oli tämän tehnyt.

STLK Mutta hän katseli ympärilleen nähdäkseen, kuka sen oli tehnyt.

BIBLIA 1776 Ja hän katsoi ympärinsä, että hän sen näkis, joka sen teki.

33. *TR* ἢ | *hē* δὲ | *de* mutta γυνή | *gynē* nainen φοβηθεῖσα | *fobētheisa* pelkäsi καὶ | *kai* ja τρέμουσα | *tremousa* vapisi εἰδυῖα | *eidyia* tietäessään ὃ | *ho* mitä γέγονεν | *gegonen* oli tapahtunut ἐπ' | *ep* αὐτῇ | *autē* hänelle ἦλθε | *ēlthe* hän tuli καὶ | *kai* ja προσέπεσεν | *prosepesen* lankesi eteen αὐτῷ | *autō* Hänen καὶ | *kai* ja εἶπεν | *eipen* kertoi αὐτῷ | *autō* Hänelle πᾶσαν | *pasan* koko τὴν | *tēn* ἀλήθειαν | *alētheian* totuuden

Delitzsch וַתִּירָא | vatira' הָאִשָּׁה | ha'ish'sha וַתִּחְרַד | va'techerad כִּי | ki יָדַעָה | jade'a אֶת־אַשֶׁר | 'et-'asher וַעֲשֵׂה | na'asa לָהּ | lah וַתִּבֹּא | vatavo' וַתִּפּוֹל | vatipol לְפָנָיו | le'fanaiv וַתִּגַּד־לוֹ | vatagged-lo אֶת | 'et הָאֱמֶת | ha'emet כִּלְהָה | kullah

TKIS Niin nainen pelkäsi ja vapisi, koska tiesi, mitä hänelle oli tapahtunut, ja tuli ja heittäytyi Hänen eteensä ja sanoi Hänelle koko totuuden.

STLK Nainen pelkäsi ja vapisi, koska hän tiesi, mitä hänelle oli tapahtunut, ja tuli, lankesi maahan hänen eteensä ja sanoi hänelle koko totuuden.

BIBLIA 1776 Mutta vaimo pelkäsi ja vapisi, että hän tiesi, mitä hänen kohtaansa tapahtunut oli, tuli ja lankesi hänen eteensä, ja sanoi hänelle kaiken totuuden.

34. **TR** ὁ | *ho* δὲ | *de* niin εἶπεν | *eipen* Hän sanoi αὐτῇ | *autē* hänelle θύγατερ | *thygater* tyttäreni ἢ | *hē* πίστις | *pistis* uskosi σου | *sou* sinun σέσωκέ | *sesōke* on tehnyt terveeksi σε· | *se* sinut ὑπάγε | *hypage* mene εἰς | *eis* εἰρήνην | *eirēnēn* rauhaan καὶ | *kai* ja ἴσθι | *isthi* ole ὑγιής | *hygiēs* terve ἀπὸ | *apo* τῆς | *tēs* μάστιγός | *mastigos* vaivastasi σου | *sou* sinun

Delitzsch וַיִּאָמֶר | vajjo'mer אֵלֶיהָ | 'eleha בְּתִי | bitti אֲמוּנָתְךָ | 'emunatech הוֹשִׁיעָה | hoshi'a לְךָ | lach לְכִי | le'chi לְשָׁלוֹם | le'shalom וְחַיֵּיתְךָ | vechait מְנַגְעֶיךָ | minnig'ech

TKIS Mutta Jeesus* sanoi hänelle: "Tyttäreni, uskosi on sinut pelastanut. Mene rauhaan ja ole terve vaivastasi."

STLK Mutta Jeesus sanoi hänelle: "Tyttäreni, sinun uskosi on tehnyt sinut terveeksi. Mene rauhaan ja ole terve vaivastasi."

BIBLIA 1776 Mutta hän sanoi hänelle: tyttäreni, sinun uskosi paransi sinun; mene rauhaan ja ole terve vitsauksestas.

35. **TR** ἔτι | *eti* vielä αὐτοῦ | *autou* Hänen λαλοῦντος | *lalountos* puhuessa ἔρχονται | *erchontai* tultiin ἀπὸ | *apo* luota τοῦ | *tou* ἀρχισυναγώγου | *archisynagōgou* synagoogan esimiehen λέγοντες | *legontes* sanomaan ὅτι | *hoti* että ἢ | *hē* θυγάτηρ | *thygatēr* tyttäresi σου | *sou* sinun ἀπέθανε· | *apethane* on kuollut τί | *ti* mitä ἔτι | *eti* enää σκύλλεις | *skylleis* vaivaat τὸν | *ton* διδάσκαλον | *didaskalon* Opettajaa

Delitzsch עוֹדְנִי | 'odennu מְדַבֵּר | me'daber וְהִנֵּה | ve'hinneh בְּאֵימַר | va'im מְבִית־רֹאשׁ | mibeit-rosh הַכְּנֶסֶת | ha'keneset לְאֵמֹר | le'mor בְּתֵיךָ | bittecha מֵתָה | meta לְמָה | lamma תִּטְרִיחַ-עוֹד | tatricha-'od אֶת-הַמּוֹרֶה | 'et-ha'Moreh

TKIS Hänen vielä puhuessaan tultiin synagoogan esimiehen kotoa sanomaan: "Tyttäresi on kuollut. Miksi enää vaivaat opettajaa?"

STLK Hänen vielä puhuessaan tultiin sanomaan synagogan esimiehen kotoa: "Tyttäresi kuoli, miksi enää opettajaa vaivaat?"

BIBLIA 1776 Kuin hän vielä puhui, tulivat muutamat synagogan päämieheltä, jotka sanoivat: sinun tyttäres on kuollut: mitäs silleen Mestaria vaivaat?

36. **TR** ὁ | *ho* δὲ | *de* mutta Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus εὐθέως | *eutheōs* heti ἀκούσας | *akousas* kuultuaan τὸν | *ton* λόγον | *logon* sanan λαλούμενον | *laloumenon* puhutun λέγει | *legei* sanoι τῷ | *tō* ἀρχισυναγῶγῳ | *archisynagōgō* synagoogan esimiehelle μὴ | *mē* ἄλᾳ φοβοῦ | *fobou* pelkää μόνον | *monon* ainoastaan πίστευε | *pisteue* usko

Delitzsch וְכַשְׁמַלְעַ | vechishmoa' יִשְׁוֵי | JESHUA אֶת־הַדָּבָר | 'et-ha'davar אֲשֶׁר | 'asher דִּבְרָוּ | diberu וַיֵּאמֶר | vajjo'mer אֶל־רֹשׁ | 'el-rosh הַכְּנִסְתָּ | ha'keneset אֶל־ | 'al-tira' רַק | raq הָאֲמִינָה | ha'amina

TKIS Mutta *kuultuaan kerrotun sanoman,* Jeesus sanoi (heti) synagoogan esimiehelle: "Älä pelkää, usko ainoastaan!"

STLK Mutta Jeesus kuuli heti, mitä puhuttiin, ja sanoi synagogan esimiehelle: "Älä pelkää, usko ainoastaan."

BIBLIA 1776 Mutta Jesus kohta kuultuansa sen sanan sanottavan, sanoi synagogan päämiehelle: älä pelkää, ainoastaan usko.

37. **TR** καὶ | *kai* ja οὐκ | *ouk* εἰ ἀφῆκεν | *afēken* antanut οὐδένα | *oudena* ei kenenkään αὐτῷ | *autō* Häntä συνακολουθῆσαι | *synakolouthēsai* seurata kanssaan εἰ μὴ | *ei mē* muiden kuin Πέτρον | *Petron* Pietarin καὶ | *kai* ja Ἰάκωβον | *Iakōbon* Jaakobin καὶ | *kai* ja Ἰωάννην | *Iōannēn* Johanneksen τὸν | *ton* ἀδελφὸν | *adelfon* veljen Ἰακώβου | *Iakōbou* Jaakobin

Delitzsch וְלֵא | velo' הַיְיָ | hinniach לְאִישׁ | le'ish לְלֶכֶת | lalechet וְאִתּוֹ | 'itto בִּלְתִּי | bilti אִם־לִפְטָרוֹס | 'im-lePetros וּלְיַעֲקֹב | uleJa'akov וּלְיוֹחָנָן | uleJochanan אָחִי | 'achi יַעֲקֹב | Ja'akov

TKIS Ja Hän ei sallinut kenenkään muun tulla mukanaan paitsi Pietarin ja Jaakobin ja Johanneksen, Jaakobin veljen.

STLK Hän ei sallinut kenenkään muun seurata mukanaan kuin Pietarin, Jaakobin ja

Johanneksen, Jaakobin veljen.

BIBLIA 1776 Ja ei hän sallinut kenenkään itsiänsä seurata, vaan Pietarin ja Jakobin ja Johanneksen, Jakobin veljen.

38. **TR** καὶ | *kai* ja ἔρχεται | *erchetai* Hän tuli εἰς | *eis* τὸν | *ton* οἶκον | *oikon* kotiin τοῦ | *tou* ἀρχισυναγώγου | *archisynagōgou* synagoogan esimiehen καὶ | *kai* ja θεωρεῖ | *theōrei* havaitsi θόρυβον | *thorybon* hälinän καὶ | *kai* ja κλαίοντας | *klaiontas* itkeviä καὶ | *kai* ja ἀλαλάζοντας | *alaladzontas* valittavia πολλά | *polla* monia

Delitzsch וַיָּבֹא | *vajjavo'* בֵּית־רוֹשׁ | *beit-rosh* הַכְּנִסְיָה | *ha'keneset* וַיִּיָּבֶן | *vajjar'* הַמֶּוֹן | *hamon* הַבּוֹכִים | *habochim* וַהֲמַ'יָּלִים | *ve'ham'jallim* הַרְבֵּה | *harbeh*

TKIS Niin *Hän tuli synagoogan esimiehen taloon ja* havaitsi hälinän ja ääneensä itkeviä ja vaikeroivia.

STLK He tulivat synagoogan esimiehen taloon, ja hän näki hälisevän joukon sekä itkeviä ja suureen ääneen vaikeroivia.

BIBLIA 1776 Ja hän tuli synagogan päämiehen huoneeseen, ja näki pauhinan ja ne, jotka itkivät ja porasivat paljon.

39. **TR** καὶ | *kai* ja εἰσελθὼν | *eiselthōn* Hän meni sisään λέγει | *legei* sanoen αὐτοῖς | *autois* heille τί | *ti* mitä θορυβεῖσθε | *thorybeisthe* hälisette καὶ | *kai* ja κλαίετε | *klaiete* itkette τὸ | *to* παιδίον | *paidion* lapsi οὐκ | *ouk* ei ἀπέθανεν | *apethanen* ole kuollut ἀλλὰ | *alla* vaan καθεύδει | *katheudei* nukkuu

Delitzsch וַיָּבֹא | *uvevo'o* אָמַר | *'amar* אֶלְיָהֶם | *'aleihem* מֵה־תְּהִימוּ | *mah-tehemu* וְתִבְכוּ | *vetivku* הַנִּבְעָרָה | *hanna'ara* לֹא | *lo'* מִתָּה | *meta* אֶף־יִשְׁנָה | *'ach-jeshena* הִיא | *hi'*

TKIS Päästyään sisään Hän sanoi heille: "Mitä hälisette ja itkette? Lapsi ei ole kuollut, vaan nukkuu."

STLK Käydessään sisään hän sanoi heille: "Miksi hälisette ja itkette? Lapsi ei ole kuollut, vaan nukkuu."

BIBLIA 1776 Ja hän meni sisälle, ja sanoi heille: mitä te pauhaatte ja itkette? Lapsi ei ole kuollut, vaan makaa.

40. *TR* καὶ | *kai* niin κατεγέλων | *kategelōn* he nauroivat αὐτοῦ | *autou* Hänelle ὁ
| *ho* δὲ | *de* mutta ἐκβάλων | *ekbalōn* Hän ajoi ulos ἅπαντας | *hapantas* kaikki
παραλαμβάνει | *paralambanei* otti mukaansa τὸν | *ton* πατέρα | *patera* isän τοῦ |
tou παιδίου | *paidiou* lapsen καὶ | *kai* ja τὴν | *tēn* μητέρα | *mētera* äidin καὶ | *kai*
ja τοὺς | *tous* ne jotka μετ’ | *met* kanssa αὐτοῦ | *autou* Hänen καὶ | *kai* ja
εἰσπορεύεται | *eisporeuetai* Hän meni sisään ὅπου | *hopou* missä ἦν | *ēn* oli τὸ | *to*
παιδίον | *paidion* lapsi ἀνακείμενον | *anakeimenon* makaamassa

Delitzsch וַיִּשְׁחָקוּ | vajjischaqu לוֹ | lo וְהוּא | vehu' שָׁרַח | geresh אֶת־כָּלָם | 'et-
kullam וַיִּקַּח | vajjiqach אֶת־אָבִי | 'et-'avi הַנְּעִרָה | hanna'ara וְאֶת־אִמָּה | ve'et-
'immah וְאֶת־אֲשֶׁר | ve'et-'asher אִתּוֹ | 'itto וַיִּבֹא | vajjavo' הַחֲדָרָה | hachadra אֶת־
שָׁם | 'asher-sham שְׁכָכֶת | shochevet הַנְּעִרָה | hanna'ara

TKIS Niin he nauroivat Hänelle. Mutta ajettuaan kaikki ulos Hän otti mukaansa
lapsen isän ja äidin sekä seuralaisensa ja kävi sisälle sinne, missä lapsi makasi.

STLK He nauroivat hänelle. Mutta hän ajoi kaikki ulos ja otti mukaansa lapsen isän
ja äidin sekä ne, jotka olivat hänen kanssaan, ja meni sisälle sinne, missä lapsi
makasi.

BIBLIA 1776 Ja he nauroivat häntä. Mutta kuin hän oli kaikki ajanut ulos, otti hän
lapsen isän ja äidin kanssansa ja ne, jotka hänen kanssansa olivat, ja meni sisälle,
kussa lapsi makasi,

41. *TR* καὶ | *kai* ja κρατήσας | *kratēsas* tarttuen τῆς | *tēs* χειρὸς | *cheiros* kädestä
τοῦ | *tou* παιδίου | *paidiou* lasta λέγει | *legei* sanoi αὐτῇ | *autē* hänelle Ταλιθα |
talitha Talitha κοῦμι· | *koumi* kuumi ὃ | *ho* joka ἐστὶ | *esti* on μεθερμηνευόμενον
| *methermēneuomenon* käännettynä τὸ | *to* κοράσιον | *korasion* tyttö σοὶ | *soi*
sinulle λέγω | *legō* sanon ἔγειραι | *egeirai* nouse

Delitzsch וַיֵּאָחֶז | vajjo'chez בְּיָד | bejad הַנְּעִרָה | hanna'ara וַיֵּאָמֶר | vajjo'mer אֶל־
| 'eleha טַלְיָתָא | taljeta' קוּמִי | qumi אֲשֶׁר | 'asher פְּרוּשׁוֹ | perusho הַיְלָלָה |
hajjalda אֲנִי | 'ani אֹמֵר | 'omer לָךְ | lach קוּמִי | qumi נָא | na'

TKIS Hän tarttui lapsen käteen ja sanoi hänelle: "Talita kuumi*!" Se on
käännettynä: "Tyttö, sanon sinulle: herää!"

STLK Hän tarttui lapsen käteen ja sanoi hänelle: "Talita kuum!" Se on käännettynä:

Tyttö, sanon sinulle, nouse.

BIBLIA 1776 Ja tarttui lapsen käteen ja sanoi hänelle: talita kumi, se on sanottu: piikainen, (sinulle minä sanon), nouse ylös.

42. **TR** καὶ | *kai* ja εὐθέως | *eutheōs* heti ἀνέστη | *anestē* nousi τὸ | *to* κοράσιον | *korasion* tyttö καὶ | *kai* ja περιεπάτει | *periepatei* käveli ἦν | *ēn* sillä hän oli γὰρ | *gar* ἐτῶν | *etōn* vuotta δώδεκα· | *dōdeka* kaksitoista καὶ | *kai* ja ἐξέστησαν | *eksestēsan* he hämmästyivät ἐκστάσει | *ekstasei* hämmästyksellä μεγάλη | *megalē* suurella

Delitzsch וַיִּמַּד | *umijad* קָמָה | *qama* הִלְכָה | *hajjalda* וַתִּתְהַלֵּךְ | *vatithallech* אֵיךְ | *vehi'* בַּת־שֵׁתִים | *bat-sheteim* נִשְׁעָה | *'esreh* שָׁנָה | *shana* וַיִּשְׁמוּ | *vajjashommu* שָׂמָה | *shamma* גְּדוּלָה | *gedola*

TKIS Heti tyttö nousi ja käveli. Hän oli näet kaksitoistavuotias. Ja he hämmästyivät hyvin suuresti.

STLK Heti tyttö nousi ja käveli. Sillä hän oli kaksitoistavuotias. Ja he joutuivat suuren hämmästyksen valtaan.

BIBLIA 1776 Ja kohta piika nousi ja kävi; sillä hän oli kahdentoistakymmenen ajastaikainen. Ja he hämmästyivät suurella hämmästyksellä.

43. **TR** καὶ | *kai* ja διεστείλατο | *diesteilato* Hän kielsi αὐτοῖς | *autois* heitä πολλὰ | *polla* ankarasti ἵνα | *hina* että μηδεὶς | *mēdeis* ei kukaan γνῶ | *gnō* saisi tietää τοῦτο· | *touto* tästä καὶ | *kai* ja εἶπε | *eipe* käski δοθῆναι | *dothēnai* antaa αὐτῇ | *autē* hänelle φαγεῖν | *fagein* syötävää

Delitzsch וַיִּזְהַר | *vajjazher* אֶתָּם | *'otam* מְאֹד | *me'od* שֶׁלֹּא | *shelo'* יִדַע | *jivuada'* הַדָּבָר | *ha'davar* לְאִישׁ | *le'ish* וַיִּשְׁמַר | *vajjo'mer* לְתֵת | *latet* לָהּ | *lah* לְאֶחָד | *le'echol*

TKIS Mutta Hän kielsi heitä ankarasti *kenellekään tätä kertomasta* ja käski antaa hänelle syötävää.

STLK Hän kielsi kovasti heitä antamasta kenellekään tietoa tästä ja käski antaa hänelle syötävää.

BIBLIA 1776 Ja hän haasti heitä kovin, ettei kenkään sitä saisi tietää, ja hän käski antaa hänelle syötävää.

6 Luku

1. **TR** καὶ | *kai* ἐξῆλθεν | *eksēlthen* Hän lähti ἐκεῖθεν | *ekeithen* sieltä καὶ | *kai* ja ἦλθεν | *ēlthen* tuli εἰς | *eis* τὴν | *tēn* πατρίδα | *patrida* kotikaupunkiinsa αὐτοῦ· | *autou* καὶ | *kai* ja ἀκολουθοῦσιν | *akolouthousin* seurasivat αὐτῷ | *autō* Häntä οἱ | *oi* μαθηταὶ | *mathētai* opetuslapsensa αὐτοῦ | *autou* Hänen

Delitzsch אַרְצוֹ | vajje'tze' מִשָּׁם | mish'sham אֲרָצוֹ | vajjavo' אֶל-אֲרָצוֹ | 'el-'artzo וְיָלְכוּ | vajje'lechu אַחֲרָיו | a'charaiv תַּלְמִידָיו | talmidaiv

TKIS Hän lähti sieltä ja meni kotikaupunkiinsa, ja Hänen opetuslapsensa seurasivat Häntä.

STLK Hän lähti sieltä ja meni kotikaupunkiinsa , ja hänen opetuslapsensa seurasivat häntä.

BIBLIA 1776 Ja hän läksi sieltä ja meni isänsä maalle, ja hänen opetuslapsensa seurasivat häntä.

2. **TR** καὶ | *kai* ja γενομένου | *genomenou* tultua σαββάτου | *sabbatou* sapatin ἤρξατο | *ērksato* Hän alkoi ἐν | *en* τῇ | *tē* συναγωγῇ | *synagōgē* synagoogassa διδάσκειν· | *didaskein* opettaa καὶ | *kai* ja πολλοὶ | *polloi* monet ἀκούοντες | *akouontes* jotka kuulivat ἐξεπλήσσοντο | *ekseplēssonto* ihmettelivät λέγοντες | *legontes* sanoen πόθεν | *pothen* mistä τούτῳ | *toutō* täällä ταῦτα | *tauta* tämä καὶ | *kai* ja τίς | *tis* mikä ἢ | *hē* σοφία | *sofia* viisaus ἢ | *hē* joka δοθεῖσα | *dotheisa* on annettu αὐτῷ | *autō* Hänelle ὅτι | *hoti* että καὶ | *kai* myös δυνάμεις | *dynameis* voimatekoja τοιαῦται | *toiautai* senkaltaisia διὰ | *dia* kautta τῶν | *tōn* χειρῶν | *cheirōn* käsiensä αὐτοῦ | *autou* Hänen γίνονται | *ginontai* tapahtuu

Delitzsch וְיָוֵם | uvejom הַשַּׁבָּת | hash'Shabbat הֶחֱל | hechel לְלַמֵּד | le'lammed בְּבֵית | be'veit הַכְּנֶסֶת | ha'keneset וַיְיָשִׁמְעוּ | vajjishme'u רַבִּים | rabbim וַיְיָשִׁיחֵמוּ | vajjishtomemu לְאָמַר | le'mor מֵאֵין | me'ain לָזֶה | lazeh כְּאֵלֶּה | ka'elleh וְמֵה־הֵיא | umah-hi' הַחֹכְמָה | ha'chochema הַנִּתְּוֹנָה | hannotuna לוֹ | lo עַד-אֲשֶׁר | 'ad-'asher נִעְשָׂו | na'asu גְּבוּרוֹת | gevurot כְּאֵלֶּה | ka'elleh עַל-יָדָיו | 'al-jadaiv

TKIS Sapatin tultua Hän alkoi opettaa synagoogassa. Ja monet hämmästyivät kuunnellessaan ja sanoivat: "Mistä tällä on tämä? Ja mikä on se viisaus, joka on Hänelle annettu, *että niin suuria voimatekojakin tapahtuu* Hänen kättensä välityksellä?"

STLK Kun sapatiti oli tullut, hän alkoi opettaa synagogassa. Häntä kuunnellessaan monet hämmästyivät ja sanoivat: "Mistä tällä on kaikki tämä, ja mikä on se viisaus, joka on hänelle annettu? Mitä ovat sellaiset voimalliset teot, jotka tapahtuvat hänen kättensä kautta?"

BIBLIA 1776 Ja kuin sabbati tuli, rupesi hän synagogassa opettamaan; ja monta, jotka kuulivat, hämmästyivät, sanoen: kusta tällä nämät ovat? ja mikä viisaus hänelle annettu on, että myös senkaltaiset väkevät työt hänen kättensä kautta tapahtuvat?

3. **TR** οὐχ | *ouch* eikö οὗτός | *houtos* tämä ἐστιν | *estin* ole ó | *ho* τέκτων | *tektōn* puuseppä ó | *ho* υἱός | *hyios* poika Μαρίας | *Marias* Marian ἀδελφός | *adelfos* ja veljensä δὲ | *de* Ἰακώβου | *Iakōbou* Jaakob καὶ | *kai* ja Ἰωσή | *Iōsē* Joose καὶ | *kai* ja Ἰούδα | *Iouda* Juuda καὶ | *kai* ja Σίμωνος | *Simōnos* Simon καὶ | *kai* ja οὐκ | *ouk* eivätkö εἰσὶν | *aisin* ole αἱ | *hai* ἀδελφαὶ | *adelfai* sisarensa αὐτοῦ | *autou* Hänen ὧδε | *hōde* täällä πρὸς | *pros* keskuudessamme ἡμᾶς | *hēmas* meidän καὶ | *kai* ja ἐσκανδαλίζοντο | *eskandalidzonto* he loukkaantuivat ἐν | *en* αὐτῷ | *autō* Häneen

Delitzsch הָלוֹא | halo' הֵן | zeh הוּא | hu' הַתֵּכֵן | hecharash בֶּן־מְרִיָם | ben-Mirjam וְאַחִי | va'achi יַעֲקֹב | Ja'akov וְיֹסֵף | veJosei וְיְהוּדָה | viJehuda וְשִׁמְעוֹן | veShimeon וְהָלָא | vahalo' אַחֵיחֵיו | 'achejotaiv אִתָּנוּ | 'ittanu פֹּה | foh וְהִיא | vaje'hi לְהֵם | lahem לְמִכְשׁוֹל | le'michshol

TKIS Eikö tämä ole se rakentaja, Marian poika ja Jaakobin ja Jooseen ja Juudaan ja Simonin veli? Ja eivätkö Hänen sisarensa ole täällä keskellämme?" Ja he loukkaantuivat Häneen.

STLK Eikö tämä ole se rakentaja, Marian poika ja Jaakobin, Jooseen, Juudaan ja Simonin veli? Eivätkö hänen sisarensa ole täällä meidän parissamme?" Ja he loukkaantuivat häneen.

BIBLIA 1776 Eikö tämä ole se seppä, Marian poika, Jakobin ja Joseen ja Juudaan ja Simonin veli? eikö myös hänen sisarensa ole tässä meidän kanssamme? ja he

pahenivat hänessä.

4. *TR* ἔλεγε | *elege* niin sanoi δὲ | *de* αὐτοῖς | *autois* heille ὁ | *ho* Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus ὅτι | *hoti* että οὐκ | *ouk* ei ἔστι | *esti* ole προφήτης | *profētēs* profeetta ἄτιμος | *atimos* halveksittu εἰ μὴ | *ei mē* muualla kuin ἐν | *en* τῇ | *tē* πατρίδι | *patriidi* kotikaupungissaan αὐτοῦ | *autou* καὶ | *kai* ja ἐν | *en* τοῖς | *tois* keskellä συγγενέσι | *syngenesi* sukulaistensa καὶ | *kai* ja ἐν | *en* τῇ | *tē* οἰκίᾳ | *oikia* kodissaan αὐτοῦ | *autou*

Delitzsch וַיֹּאמֶר | vajjo'mer אֲלֵיהֶם | 'aleihem יֵשׁוּעַ | JESHUA אֵין | 'ein הַנְּבִיא | hannavi' נִקְלָה | niqleh כִּי | ki אֶם־בְּאַרְצוֹ | 'im-be'artzo וְגַיַן | uvein קְרוֹבָיו | qerovaiv וּבְבֵיתוֹ | uveveito

TKIS Niin Jeesus sanoi heille: "Profeetta ei ole halveksittu paitsi kotikaupungissaan ja sukulaistensa kesken ja kotonaan."

STLK Jeesus sanoi heille: "Profeetta ei ole halveksittu muualla kuin kotikaupungissaan, sukulaistensa kesken ja kodissaan."

BIBLIA 1776 Mutta Jesus sanoi heille: ei propheta muualla ole katsottu ylön kuin isänsä maalla ja lankoinsa seassa ja kotonansa.

5. *TR* καὶ | *kai* ja οὐκ | *ouk* ei ἠδύνατο | *ēdynato* Hän voinut ἐκεῖ | *ekei* siellä οὐδεμίαν | *oudemian* mitään δύναμιν | *dynamin* voimallista tekoa ποιῆσαι | *poiēsai* tehdä εἰ μὴ | *ei mē* ei muuta kuin ὀλίγοις | *oligois* muutamia ἀρρώστοις | *arrōstois* sairaita ἐπιθεῖς | *epitheis* päälle pannen τὰς | *tas* χεῖρας | *cheiras* kädet ἐθεράπευσε | *etherapeuse* paransi

Delitzsch וְלֹא | velo' יָכַל | jachol לַעֲשׂוֹת | la'asot עָשָׂה | sham פְּלֵא | pele' רַק | raq עַל־חַלְלֵי שָׁמַיִם | 'al-challashim מְעַטִּים | me'attim עָשָׂה | sam אֶת־יָדָיו | 'et-jadaiv וַיַּרְפְּאֵם | vajjirpa'em

TKIS Eikä Hän voinut tehdä siellä yhtään voimatekoa, paitsi että paransi muutamia sairaita panemalla kätensä* heidän päälleen.

STLK Eikä hän voinut tehdä siellä yhtään voimallista tekoa, paitsi että paransi joitakuuta harvoja sairaita panemalla kätensä heidän päälleen.

BIBLIA 1776 Ja ei hän voinut siellä yhtään väkevää työtä tehdä, vaan ainoastaan

pani kätensä harvain sairasten päälle ja paransi heitä;

6. *TR* καὶ | *kai* ja ἐθαύμαζε | *ethaumadze* Hän ihmetteli διὰ | *dia* τὴν | *tēn* ἀπιστίαν | *apistian* epäuskoaan αὐτῶν | *autōn* heidän καὶ | *kai* ja περιῆγε | *periēge* kiersi τὰς | *tas* κώμας | *kōmas* kylissä κύκλῳ | *kyklō* ympäristön διδάσκων | *didaskōn* opettaen

Delitzsch וַיִּתְמַח | *vajjitmah* עַל־חֶשְׂרוֹן | *'al-chesron* וַיִּמְנַטֵּם | *'emunatam* וַיִּבְכְּרוּ | *vajjasav* בְּכַפְרִים | *ba'kefarim* וַיִּלְמְדוּ | *savov* וַיִּלְמְדוּ | *ve'lammed*

TKIS Ja Hän ihmetteli heidän epäuskoaan. Niin Hän vaelsi ympärillä olevissa kylissä opettaen.

STLK Hän ihmetteli heidän epäuskoaan. Hän kulki ympäristön kylät ja opetti.

BIBLIA 1776 Ja ihmetteli heidän epäuskoansa. Ja hän vaelsi ympäri kyliä, opettain ympäristöllä,

7. *TR* καὶ | *kai* ja προσκαλεῖται | *proskaleitai* Hän kutsui luokseen τοὺς | *tous* ne δώδεκα | *dōdeka* kaksitoista καὶ | *kai* ja ἤρξατο | *ērksato* alkoi αὐτοὺς | *autous* heitä ἀποστέλλειν | *apostellein* lähettää δύο δύο | *dyo dyo* kaksittain καὶ | *kai* ja ἐδίδου | *edidou* antoi αὐτοῖς | *autois* heille ἐξουσίαν | *eksousian* vullan τῶν | *tōn* πνευμάτων | *pneumatōn* henkiin τῶν | *tōn* ἀκαθάρτων | *akathartōn* saastaisiin

Delitzsch וַיִּקְרָא | *vajjiqra'* אֶל־שֵׁנַיִם | *'el-sheneim* וַיַּעֲסֵר | *he'asar* וַיִּבְּחֵם | *vajjachel* לְלִשְׁלוֹחַ | *lishloach* אֶת־שֵׁנַיִם | *'otam* וַיִּתֵּן | *shenaim* וַיִּתֵּן | *shenaim* וַיִּבְּחֵם | *vajjitten* לְהֵם | *lahem* וַיִּשְׁלַח | *shaletan* עַל־רוּחֹת | *'al-ruchot* וַיִּתֵּן | *hatum'a*

TKIS Hän kutsui luokseen ne kaksitoista ja alkoi lähettää heitä kaksittain. Ja Hän antoi heille vullan saastaisia henkiä vastaan.

STLK Hän kutsui ne kaksitoista ja alkoi lähettää heitä kaksittain ja antoi heille vullan saastaisiin henkiin.

BIBLIA 1776 Ja kutsui ne kaksitoistakymmentä, ja rupesi niitä kaksin ja kaksin lähettämään, ja antoi heille voiman saastaisia henkiä vastaan.

8. *TR* καὶ | *kai* ja παρήγγειλεν | *parēngeilen* kielsi αὐτοῖς | *autois* heitä ἵνα | *hina* ἐτεivät μηδὲν | *mēden* mitään ἀίρωσιν | *airōsin* ottaisi εἰς | *eis* ὁδόν | *hodon* tielle

εἰ μὴ | *ei mē* muuta kuin ῥάβδον | *rabdon* sauvan μόνον· | *monon* ainoastaan μὴ | *mē* ei πῆραν | *pēran* laukkua μὴ | *mē* ei ἄρτον | *arton* leipää μὴ | *mē* ei εἰς | *eis* τὴν | *tēn* ζώνην | *dzōnēn* vyöhön χαλκόν· | *chalkon* rahaa

Delitzsch וַיֵּצֵא | vaje'tzav אֹתָם | 'otam אֲשֶׁר | 'asher לֹא-יִשׁוּ | lo'-jis'u מְאוּמָה | me'uma לְדָרֶךְ | laderech זֹלָתִי | zulati מִקֵּל | maqqel לְבַדּוֹ | le'vado לֹא | lo' תַּרְמִיל | tarmil וְלֹא | velo' לֶחֶם | le'chem וְלֹא | velo' תַּחֲשֶׁת | nechshet בְּחַגְוֹרָה | ba'chagora

TKIS Hän kielsi heitä ottamasta matkaan mitään paitsi pelkästään sauvan — *ei laukkua, ei leipää*, ei rahaa vyöhön,

STLK Hän sääti heille, etteivät saaneet ottaa matkalle kuin yhden sauvan, ei leipää, ei laukkua eikä rahaa vyöhön.

BIBLIA 1776 Ja kielsi heitä mitään ottamasta tielle, mutta ainoasti sauvan, ei evässäkkiä, ei leipää, ei rahaa kukkaroon;

9. *TR* ἀλλ' | *all* kuitenkin ὑποδεδεμένους | *hypodedemenous* sitoa jalkoihinsa σανδάλια· | *sandalia* sandaalit καὶ | *kai* ja μὴ | *mē* ei ἐνδύσασθαι | *endysasthai* pukea yllleen δύο | *dyo* kahta χιτῶνας | *chitōnas* paitaa

Delitzsch רַק | raq לְהִיּוֹת | lihjot נְעֻלֵי | ne'ulei סַנְדָּל | sandal וּשְׁתֵּי | ushetei כְּחוֹנוֹת | chutonot לֹא | lo' יַלְבָּשׁוּ | jilbashu

TKIS kuitenkin paula-anturat jalkaan sidottuina — *eivätkä he saaneet pukea kahta ihokasta yllleen*.

STLK He saivat kuitenkin sitoa sandaalit jalkaansa, mutta eivät pukea kahta paitaa päälleen.

BIBLIA 1776 Mutta olemaan kengässä, ja ettei he pukisi kahta hametta yllensä.

10. *TR* καὶ | *kai* ja ἔλεγεν | *elegen* Hän sanoi αὐτοῖς | *autois* heille ὅπου | *hopou* mihin ἐὰν | *ean* jos εἰσέλθητε | *eiselthēte* menette εἰς | *eis* οἰκίαν | *oikian* taloon ἐκεῖ | *ekei* siellä μένετε | *menete* pysykää ἕως | *eōs* niin kauan kuin ὢν | *an* ἐξέλθητε | *ekselthēte* lähdette ἐκεῖθεν | *ekeithen* sieltä

Delitzsch וַיִּבְרַח | vajjo'mer אֶלְיָהֶם | 'aleihem בְּמִקְוֹם | bimqom אֲשֶׁר | 'asher תְּבִאוּ

| tavo'u בֵּית־אִישׁ | beit-'ish בּוֹבוֹ | shevu-vo עַד | 'ad כִּי־תָצֵאוּ | ki-tetze'u מִשָּׁם
| mish'sham

TKIS Ja Hän sanoi heille: "Missä tulette taloon, majailkaa siinä, kunnes lähdette sieltä."

STLK Hän sanoi heille: "Missä tulette taloon, jääkää sinne, kunnes lähdette pois siltä paikkakunnalta.

BIBLIA 1776 Ja hän sanoi heille: kussa ikänä te huoneeseen menette sisälle, niin olkaat siinä, niinkauvan kuin te sieltä menette pois.

11. **TR** καὶ | *kai* ja ὅσοι | *hosoi* missä ἄν | *an* vain μὴ | *mē* ei δέξωνται | *deksōntai*
oteta vastaan ὑμᾶς | *hymas* teitä μηδὲ | *mēde* eikä ἀκούσωσιν | *akousōsin* kuulla
ὑμῶν | *hymōn* teitä ἐκπορευόμενοι | *ekporeuomenoi* lähtekää pois ἐκεῖθεν |
ekeithen sieltä ἐκτινάξατε | *ektinaksate* pudistaen τὸν | *ton* χοῦν | *choun* pöly τὸν
| *ton* ὑποκάτω | *hypokatō* alta τῶν | *tōn* ποδῶν | *podōn* jalkojenne ὑμῶν | *hymōn*
teidän εἰς | *eis* μαρτύριον | *martyrion* todistukseksi αὐτοῖς | *autois* heille ἀμὴν |
amēn todella λέγω | *legō* sanon ὑμῖν | *hymīn* teille ἀνεκτότερον | *anektoteron*
helpompi ἔσται | *estai* on Σοδόμοις | *Sodomois* Sodomān ἢ | *hē* tai Γομόρροις |
Gomorrois Gomorran ἐν | *en* ἡμέρᾳ | *hēmera* päivänä κρίσεως | *kriseōs* tuomion ἢ
| *hē* kuin τῆ | *tē* πόλει | *polei* kaupungin ἐκείνη | *ekeinē* sen

Delitzsch וְכָל־אֲשֶׁר | vechol-'asher לֹא־יִקְבְּלוּ | lo'-jeqabbelu אֶתְכֶם | 'etchem וְלֹא
| velo' וְיִנְעָרוּ | ishme'u אֶלְיֶכֶם | 'aleichem מִשָּׁם | mish'sham וְיִנְעָרוּ |
vena'aru אֶת | 'et נֶפֶר | 'afar כַּפּוֹת | kappot רַגְלֵיכֶם | rageleichem לְעֵדוּת | le'edut
לְהֶם | lahem אֲמֵן | 'Amen אֲנִי | 'ani אֹמֵר | 'omer לְכֶם | la'chem לְסֹדֹם | liSedom
וְלְעַמּוֹרָה | vela'Amora יִקָּל | jeqal בְּיוֹם | bejom הַדִּין | haddin מִן־הָעִיר | min-ha'ir
הַהִיא | hahi'

TKIS *Ketekä tahansa eivät* ota teitä vastaan eivätkä kuuntele teitä, sieltä lähtekää pois ja pudistakaa tomu jalkojenne alta todistukseksi heille. (Totisesti sanon teille: Sodomān ja Gomorran on tuomiopäivänä helpompi kuin sen kaupungin.)"

STLK Missä teitä ei oteta vastaan eikä teitä kuulla, menkää sieltä pois ja pudistakaa tomu jalkojenne alta todistukseksi heille. Totisesti sanon teille: Helpompi on Sodomān tai Gomorran olla tuomiopäivänä kuin tuon kaupungin."

BIBLIA 1776 Ja jotka ei teitä vastaan ota, eikä kuule teitä, niin menkää pois sieltä ja pyyhkikää tomu, joka teidän jalkainne alla on, heille todistukseksi. Totisesti sanon minä teille: Sodomalle ja Gomorralle on tuomiopäivänä huokiampi kuin sille kaupungille.

12. **TR** καὶ | *kai* ja ἐξελθόντες | *ekselthontes* he lähtivät ἐκήρυσσον | *ekērysson* julistaen ἵνα | *hina* että μετανοήσωσι· | *metanoēsōsi* on tehtävä mielenmuutos

Delitzsch וַיֵּצְאוּ | vajje'tze'u וַיְקַרְאוּ | vajiqre'u לְשׁוּבָה | la'shuv בְּשׁוּבָה | bit'shuva

TKIS Niin he lähtivät ja saarnasivat, että oli tehtävä mielenmuutos.

STLK He lähtivät ja saarnasivat, jotta nuo muuttaisivat mielensä.

BIBLIA 1776 Ja he läksivät ulos ja saarnasivat, että he parannuksen tekisivät,

13. **TR** καὶ | *kai* ja δαιμόνια | *daimonia* riivaajia πολλὰ | *polla* monia ἐξέβαλλον | *ekseballon* he ajoivat ulos καὶ | *kai* ja ἴλειφον | *ēleifon* voitelivat ἐλαίῳ | *elaiō* öljyllä πολλοὺς | *pollous* monia ἀρρώστους | *arrōstous* sairaita καὶ | *kai* ja ἐθεράπευον | *etherapeuon* paransivat

Delitzsch וַיִּגְרְשׁוּ | vaje'gareshu שְׁדִימִים | shedim רַבִּימִים | rabbim וַיִּסְוְכוּ | vajjasuchu בְּשֶׁמֶן | vash'shemen חַלָּשִׁים | challashim רַבִּימִים | rabbim וַיִּצְרְפוּ | vajjirpa'um

TKIS Ja he ajoivat ulos monta riivaajaa ja voitelivat monta sairasta öljyllä ja paransivat heidät.

STLK He ajoivat ulos monta riivaajaa ja voitelivat monta sairasta öljyllä ja paransivat heidät.

BIBLIA 1776 Ja ajoivat ulos monta perkelettä, ja voitelivat öljyllä monta sairasta, ja paransivat.

14. **TR** καὶ | *kai* kun ἤκουσεν | *ēkousen* sai kuulla ὁ | *ho* βασιλεὺς | *basileus* kuningas Ἡρώδης | *Hērōdēs* Herodes φανερόν | *faneron* sillä tunnetuksi γὰρ | *gar* ἐγένετο | *egeneto* oli tullut τὸ | *to* ὄνομα | *onoma* nimensä αὐτοῦ | *autou* Hänen καὶ | *kai* niin ἔλεγεν | *elegen* hän sanoi ὅτι | *hoti* että Ἰωάννης | *Iōannēs* Johannes ὁ | *ho* Βαπτίζων | *Baptidzōn* Kastaja ἐκ | *ek* νεκρῶν | *nekrōn* kuolleista ἠγέρθη | *ēgerthē* on noussut καὶ | *kai* ja διὰ | *dia* vuoksi τοῦτο | *touto* tämän ἐνεργοῦσιν |

energousin vaikuttavat αἰ | *hai* δυνάμεις | *dynameis* voimat ἐν | *en* αὐτῷ | *autō*
Hänessä

Delitzsch וַיִּשְׁמַע | vajjishma' עָלָיו | 'alaiiv הַמֶּלֶךְ | ham'melech הֵרֹדוֹס | Horedos
כִּי | ki נֹדַע | noda' וַיֹּאמֶר | vajjo'mar יוֹחָנָן | Jochanan הַטּוֹבֵל |
haTovel קָם | qam מִן־הַמֵּתִים | min-hammetim וְעַל־כֵּן | ve'al-ken פְּעֻלֹת | po'alot
בּוֹ | bo הַגְּבוּרוֹת | ha'gevurot

TKIS Kuningas Herodes kuuli Hänestä — sillä Hänen nimensä oli tullut tunnetuksi — ja *Herodes sanoi*: "Johannes Kastaja on noussut kuolleista, ja sen vuoksi nämä voimat vaikuttavat Hänessä."

STLK Kuningas Herodes sai kuulla hänestä, sillä hänen nimensä oli tullut tunnetuksi, ja hän sanoi: "Johannes Kastaja on noussut kuolleista, ja sen tähden nämä voimat vaikuttavat hänessä."

BIBLIA 1776 Ja kuningas Herodes sai sen kuulla (sillä hänen nimensä oli jo julistettu), ja sanoi: Johannes, joka kastoi, on noussut kuolleista, ja sentähden voimat vaikuttavat hänessä.

15. **TR** ἄλλοι | *alloi* toiset ἔλεγον | *elegon* sanoivat ὅτι | *hoti* että Ἠλίας | *Elias*
Εἰς τὴν ἑστίαν· | *estin* Hän on ἄλλοι | *alloi* ja toiset δὲ | *de* ἔλεγον | *elegon* sanoivat
ὅτι | *hoti* että προφήτης | *profētēs* profeetta ἑστίν | *estin* Hän on ἢ | *hē* tai ὡς | *hōs*
niinkuin εἷς | *heis* yksi τῶν | *tōn* προφητῶν | *profētōn* profeetoista

Delitzsch וַאֲחֵרִים | va'acherim וְאֶמְרֵי | 'ameru כִּי | ki הוּא | hu' אֵלִיָּהוּ | 'Elijahu
וַאֲחֵרִים | va'acherim וְאֶמְרֵי | 'ameru כִּי־נָבִיא | ki-navi' הוּא | hu' אֶחָד | 'o
ke'achad הַנְּבִיאִים | hannevi'im

TKIS [Mutta] toiset sanoivat: "Hän on Elia." Toiset taas sanoivat: "Hän on profeetta (tai) niin kuin joku* profeetoista."

STLK Mutta toiset sanoivat: "Se on Elia." Toiset taas sanoivat: "Se on profeetta, niin kuin joku profeetoista."

BIBLIA 1776 Muut sanoivat: se on Elias: mutta toiset sanoivat: se on propheta, taikka niinkuin joku prophetaista.

16. **TR** ἀκούσας | *akousas* ja kuultuaan δὲ | *de* ὁ | *ho* Ἡρώδης | *Hērōdēs* Herodes

εἶπεν | *eipen* sanoi ὅτι | *hoti* että ὄν | *hon* jonka ἐγὼ | *egō* minä ἀπεκεφάλισα | *apekefalisa* mestautin Ἰωάννην | *Iōannēn* Johanneksen οὗτος | *outos* itse ἐστίν· | *estin* on αὐτός | *autos* hän ἠγέρθη | *ēgerthē* noussut ἐκ | *ek* νεκρῶν | *nekrōn* kuolleista

Delitzsch וַיִּשְׁמַע | vajjishma' הוֹרְדוֹס | Horedos וַיֵּאמֶר | vajjo'mar יוֹחָנָן | Jochanan אֲשֶׁר | 'asher אֲנֹכִי | 'anochi נָשָׂא תִי | nasa'ti אֶת־רֹאשׁוֹ | 'et-ro'sho מֵעַלְיוֹ | me'alaiiv הוּא | hu' קָם | qam מִן־הַמֵּתִים | min-hammetim

TKIS Mutta tämän kuultuaan Herodes sanoi: "(Hän on) Johannes, jonka mestautin. (Hän) on nousnut kuolleista."

STLK Mutta kun Herodes sen kuuli, hän sanoi: "Johannes, jonka mestautin, on nousnut kuolleista."

BIBLIA 1776 Mutta kuin Herodes se kuuli, sanoi hän: se on Johannes, jonka kaulan minä annoin leikata, hän on kuolleista nousnut.

17. **TR** αὐτός | *autos* sillä hän γὰρ | *gar* ὅ | *ho* Ἡρώδης | *Hērōdēs* Herodes ἀποστείλας | *aposteilas* lähetti ἐκράτησε | *ekratēse* ottamaan kiinni τὸν | *ton* Ἰωάννην | *Iōannēn* Johanneksen καὶ | *kai* ja ἔδησεν | *edēsen* pani kahleisiin αὐτὸν | *auton* hänet ἐν | *en* τῇ | *tē* φυλακῇ | *fylakē* vankilassa διὰ | *dia* vuoksi Ἡρωδιάδα | *Hērōdiada* Herodiaan τὴν | *tēn* γυναῖκα | *gynaika* vaimon Φιλίππου | *Filippou* Filippuksen τοῦ | *tou* ἀδελφοῦ | *adelfou* veljensä αὐτοῦ | *autou* hänen ὅτι | *hoti* sillä αὐτήν | *autēn* hänet ἐγάμησεν | *egamēsen* oli nainut

Delitzsch כִּי | ki הוּא | hu' הוֹרְדוֹס | Horedos שְׁלַח | shalach לְתַפְשׁוֹ | litpos אֶת־יוֹחָנָן | 'et-Jochanan וַיֵּאֶרְהוּ | vajja'asrehu בְּבֵית | be'veit הַסֵּהַר | hassohar בְּגִלְגַּל | biglal הוֹרֹדֵי | Horodeja אִישׁ | 'eshet פִּילִפּוֹס | Filippos אָחִיו | 'achiv כִּי | ki אֶתָּה | 'otah לָקַח | laqach לוֹ | lo לְאִשׁוֹ | le'ish'sha

TKIS Sillä Herodes oli itse lähettänyt ottamaan kiinni Johanneksen ja oli kahlehtinut hänet vankilaan veljensä Filippuksen vaimon Herodiaan vuoksi, sillä Herodes* oli nainut hänet.

STLK Sillä hän, Herodes, oli lähettänyt ottamaan kiinni Johanneksen, sitonut ja pannut hänet vankilaan veljensä Filippoksen vaimon, Herodiaan, tähden. Sillä Herodes oli nainut hänet,

BIBLIA 1776 Sillä Herodes oli lähettänyt Johannesta ottamaan kiinni, ja pani hänen torniin, Herodiaksen, veljensä Philippuksen emännän tähden, jonka hän oli nainut.

18. **TR** ἔλεγε | *elege* sillä oli sanonut γὰρ | *gar* ó | *ho* Ἰωάννης | *Iōannēs* Johannes τῷ | *tō* Ἡρώδῃ | *Hērōdē* Herodekselle ὅτι | *hoti* että οὐκ | *ouk* ei ἔξῃστί | *eksesti* ole lupa σοι | *soi* sinulla ἔχειν | *echein* pitää τὴν | *tēn* γυναῖκα | *gynaika* vaimoa τοῦ | *tou* ἀδελφοῦ | *adelfou* veljesi σου | *sou* sinun

Delitzsch יַנִּי | ja'an אֲשֶׁר-אָמַר | 'asher-'amar יוֹחָנָן | Jochanan אֶל-הֵרֹדֵד | 'el-Horedos אֵשֶׁת | 'eshet אַחִיכָּה | 'achicha אֵינְנָה | 'einenna מְתַרְתֵּם | mutteret לָךְ | lach

TKIS Johannes oli näet sanonut Herodekselle: "Sinun ei ole lupa pitää veljesi vaimoa."

STLK ja Johannes oli sanonut Herodekselle: "Sinun ei ole lupa pitää veljesi vaimoa."

BIBLIA 1776 Sillä Johannes oli Herodekselle sanonut: ei sinulle ole luvallista pitää veljes emäntää.

19. **TR** ἡ | *hē* δὲ | *de* mutta Ἡρωδιάς | *Hērōdias* Herodias ἐνεῖχεν | *eneichen* vihasi αὐτῷ | *autō* häntä καὶ | *kai* ja ἤθελεν | *ēthelen* tahtoi αὐτὸν | *auton* hänet ἀποκτεῖναι· | *apokteinai* tappaa καὶ | *kai* mutta οὐκ | *ouk* ei ἠδύνατο· | *ēdynato* voinut

Delitzsch וַתִּשְׂטֹם | va'tistom אוֹתוֹ | 'oto הֵרֹדֵד | Horodeja וַתִּבְקֶשׁ | va'tevaqesh הַמִּיתָה | hamito וְלֹא | velo' כִּכְלָה | jachola

TKIS Niin Herodias nousi* häntä vastaan ja tahtoi tappaa hänet, mutta ei voinut.

STLK Herodias piti vihaa häntä vastaan ja tahtoi tappaa hänet, mutta ei voinut.

BIBLIA 1776 Ja Herodias väijyi häntä, ja tahtoi häntä tappaa; mutta ei hän saanut.

20. **TR** ὁ | *ho* γὰρ | *gar* sillä Ἡρώδης | *Hērōdēs* Herodes ἐφοβεῖτο | *efobeito* pelkäsi τὸν | *ton* Ἰωάννην | *Iōannēn* Johannesta εἰδὼς | *eidōs* tuntien αὐτὸν | *auton* hänet ἄνδρα | *andra* mieheksi δίκαιον | *dikaion* vanhurskaaksi καὶ | *kai* ja ἅγιον | *hagion* pyhäksi καὶ | *kai* ja συνετήρει | *synetērei* suojeli αὐτόν· | *auton*

häntä καὶ | *kai* ja ἀκούσας | *akousas* kuunteli αὐτοῦ | *autou* häntä πολλά | *polla*
paljon ἐποίει | *epoiei* teki καὶ | *kai* ja ἠδέως | *hēdeōs* mielellään αὐτοῦ | *autou*
häntä ἤκουε | *ēkoue* kuunteli

Delitzsch כִּי | ki הוֹרְדוֹס | Horedos יָרֵא | jare' אֶת־יִוְחָנָן | 'et-Jochanan בְּדַבְּרוֹ |
beda'to כִּי־הוּא | ki-hu' אִישׁ | 'ish צָדִיק | tzadiq וְקָדוֹשׁ | ve'qadosh וַיַּجְיֵג | vajjagen
בְּעָדוֹ | ba'ado וְהָרַבָּה | ve'harbeh עָשָׂה | 'asa בְּשִׁמְעוֹ | beshame'o אֵלָיו | 'elaiv
וַיֵּאָהֵב | vaje'ehav לְשִׁמּוֹ | lishmoa' אֹתוֹ | 'oto

TKIS Sillä Herodes pelkäsi Johannesta, koska tiesi hänet vanhurskaaksi ja pyhäksi mieheksi, ja suojeli häntä ja kuunnellessaan häntä, hän *teki moninaisia*. Ja hän kuunteli häntä mielellään.

STLK Sillä Herodes pelkäsi Johannesta, koska tiesi hänet vanhurskaaksi ja pyhäksi mieheksi, ja suojeli häntä. Hän teki monia asioita, joita hän häneltä kuuli, ja kuunteli häntä mielellään.

BIBLIA 1776 Sillä Herodes pelkäsi Johannesta, että hän tiesi hänen hurskaaksi ja pyhäksi mieheksi, ja otti vaarin hänestä, ja kuuli häntä monessa asiassa, ja kuunteli häntä mielellänsä.

21. *TR* καὶ | *kai* niin γενομένης | *genomenēs* tuli ἡμέρας | *hēmeras* päivä εὐκαιρίου |
| *eukairou* sopiva ὅτε | *ote* kun Ἡρώδης | *Hērōdēs* Herodes τοῖς | *tois* γενεσίοις
| *genesiois* syntymäpäivänsä αὐτοῦ | *autou* δεῖπνον | *deipnon* illallisia ἐποίει |
epoiei piti τοῖς | *tois* μεγιστᾶσιν | *megistasin* ylimyksilleen αὐτοῦ | *autou* καὶ | *kai*
ja τοῖς | *tois* χιλιάρχοις | *chiliarchois* sotapäälliköille καὶ | *kai* ja τοῖς | *tois*
πρώτοις | *prōtois* ensimmäisille τῆς | *tēs* Γαλιλαίας | *Galilaias* Galilean

Delitzsch וַיַּבֵּא | vajjavo' הַיּוֹם | hajjom הַמְּכֻשָׁר | hammuchshar כִּי | ki הוֹרְדוֹס |
Horedos בְּיּוֹם | bejom הַלְּדֹת | hulledet אֹתוֹ | 'oto עָשָׂה | 'asa מִשְׁתֵּה | mishteh
לְגַדּוֹלַיִם | ligdolaiv וּלְעֹשֵׂי | ulesarei הַלְּפָיִם | ha'alafim וּלְרֵאשֵׁי | ulera'shei
| haGalil

TKIS Niin tuli sopiva päivä, kun Herodes syntymäpäivänään järjesti pidot ylimyksilleen ja sotapäälliköille ja Galilean ensimmäisille miehille.

STLK Niin tuli sopiva päivä, kun Herodes syntymäpäivänään piti pitoja ylimyksilleen, tuhannenpäälliköille ja Galilean ensimmäisille miehille.

BIBLIA 1776 Ja kuin sovelias päivä tuli, että Herodes syntymäpäivänensä teki ehtoollisen ylimmäisillensä ja päämiehille ja esimiehille Galileassa,

22. **TR** καὶ | *kai* ja εἰσελθούσης | *eiselthousēs* sisälle tuli τῆς | *tēs* θυγατρὸς | *thygatros* tytär αὐτῆς | *autēs* τῆς | *tēs* Ἡρωδιάδος | *Hērōdiados* Herodiaan καὶ | *kai* ja ὀρχησαμένης | *orchēsamenēs* tanssi καὶ | *kai* ja ἄρεσσης | *aresasēs* se miellytti τῷ | *tō* Ἡρώδῃ | *Hērōdē* Herodesta καὶ | *kai* ja τοῖς | *tois* συνανακειμένοις | *synanakeimenois* pöytävieraita εἶπεν | *eipen* sanoi ὁ | *ho* βασιλεὺς | *basileus* kuningas τῷ | *tō* κορασίῳ | *korasiō* tytölle αἴτησόν | *aitēson* pyydä με | *me* minulta ὁ | *ho* ἐάν | *ean* mitä vain θέλης | *thelēs* tahdot καὶ | *kai* ja δώσω | *dōsō* annan sen σοί· | *soi* sinulle

Delitzsch וַתָּבֵא | vatavo' בַּת־הַרֹדֶדְיָה | vat-Horodeja וַתִּרְקַד | va'teraqqed וַתִּיטַב | vatitav בְּעֵינָי | be'einei הַרֹדֶדְוֹס | Horedos וּבְעֵינָי | uve'einei הַמְּסֻבִּים | ham'subim עִמּוֹ | 'immo וַיֵּאמֶר | vajjo'mer הַמֶּלֶךְ | ham'melech אֶל־הַנְּעָרָה | 'el-hanna'ara שְׂאֵלִי | sha'ali מִמֶּנִּי | mimmenni אֶת־אֲשֶׁר | 'et-'asher תַּחֲפֹצִי | tachpetzi לְךָ | lach

TKIS Niin Herodiaan tytär tuli sisälle ja tanssi, ja [se]* miellytti Herodesta ja hänen pöytäkumppanejaan. Silloin kuningas sanoi tytölle: "Ano minulta mitä tahansa haluat, niin minä annan sinulle."

STLK Herodiaan tytär tuli sisälle ja tanssi, ja se miellytti Herodesta ja hänen pöytävieraitaan. Kuningas sanoi tytölle: "Ano minulta, mitä ikinä tahdot, niin annan sinulle."

BIBLIA 1776 Ja Herodiaksen tytär tuli sisälle ja hyppäsi, ja se kelpasi Herodekselle ja ynnä atrioitseville, sanoi kuningas piialle: ano minulta mitäs tahdot, ja minä annan sinulle.

23. **TR** καὶ | *kai* niin ὡμοσεν | *ōmosen* vannoi αὐτῇ | *autē* hän ὅτι | *hoti* että ὁ | *ho* ἐάν | *ean* mitä vain με | *me* minulta αἰτήσης | *aitēsēs* pyydät δώσω | *dōsō* annan σοί | *soi* sinulle ἕως | *eōs* saakka ἡμίσιος | *hēmious* puoleen τῆς | *tēs* βασιλείας | *basileias* valtakuntaani μου | *mou* minun

Delitzsch וַיִּשָּׁבַע | vajjish'shava' לָהּ | lah לאמר | le'mor כָּל־אֲשֶׁר | kol-'asher תִּשְׁאַלִי | tish'ali מִמֶּנִּי | mimmenni אֶתְּךָ־לָךְ | 'etten-lach עַד־חֲצִי | 'ad-chatzi מַלְכוּתִי | malchuti

TKIS Ja hän vannoi hänelle: "Mitä tahansa minulta anot, sen annan sinulle, aina puoleen valtakuntaani asti."

STLK Hän vannoi tyttölle: "Mitä ikinä minulta anot, sen annan sinulle, vaikka puolet valtakuntaani."

BIBLIA 1776 Ja hän vannoi hänelle: mitä ikänä sinä minulta anot, niin minä annan sinulle, puoleen minun valtakuntaani asti.

24. **TR** ἢ | *hē* δὲ | *de* ja ἐξελθοῦσα | *ekselthousa* hän poistui εἶπε | *eipe* sanoen τῆ
| *tē* μητρὶ | *mētri* äidilleen αὐτῆς | *autēs* τί | *ti* mitä αἰτήσομαι | *aitēsomai* pyydän
ἢ | *hē* δὲ | *de* ja εἶπε | *eipe* hän sanoi τὴν | *tēn* κεφαλὴν | *kefalēn* päättä Ἰωάννου |
Iōannou Johannes τοῦ | *tou* Βαπτίστου | *Baptistou* Kastajan

Delitzsch וַתֵּצֵא | va'tetze' וַתֵּצֵא | vato'mer הֲצֵאָהָ | le'immah מָה | ma לְשָׂאָהָ |
'esh'al וַתֵּצֵא | vato'mer שְׂאֵת־רֹשׁ | 'et-rosh יוֹחָנָן | Jochanan הַמְּטַבֵּיל |
hammaTebil

TKIS Niin tyttö* meni ulos ja sanoi äidilleen: "Mitä minä anoisin?" Tämä vastasi: "Johannes Kastajan päättä."

STLK Hän meni ulos ja sanoi äidilleen: "Mitä pyydän?" Tämä sanoi: "Johannes Kastajan päättä."

BIBLIA 1776 Mutta se meni ulos ja sanoi äidillensä: mitä minun pitää anoman? vaan se sanoi: Johannes Kastajan päättä.

25. **TR** καὶ | *kai* ja εἰσελθοῦσα | *eiselthousa* hän meni sisälle εὐθέως | *eutheōs* heti
μετὰ | *meta* σπουδῆς | *spoudēs* kiireesti πρὸς | *pros* luο τὸν | *ton* βασιλέα |
basilea kuninkaan ἠτήσατο | *ētēsato* pyysi λέγουσα | *legousa* sanoen Θέλω | *thelō*
tahdon ἵνα | *hina* että μοι | *moi* minulle δῶς | *dōs* annat ἐξαυτῆς | *eksautēs* nyt heti
ἐπὶ | *epi* πίνακι | *pinaki* lautasella τὴν | *tēn* κεφαλὴν | *kefalēn* päään Ἰωάννου |
Iōannou Johannes τοῦ | *tou* Βαπτιστοῦ | *Baptistou* Kastajan

Delitzsch וַתֵּמָהַר | va'temaher מָהָד | me'od לְבוֹאָהָ | lavo' אֶל־הַמְּלֶךְ | 'el-
ham'melech וַתֵּצֵאָהָ | vatish'al לְאִמָּרָהָ | le'mor רְצוֹנִי | retzoni וַתֵּצֵאָהָ | 'asher-
titten לִי | li עֲתָהָ | 'atta בְּקַעֲרָהָ | vaqqe'ara שְׂאֵת־רֹשׁ | 'et-rosh יוֹחָנָן | Jochanan
הַמְּטַבֵּיל | hammaTebil

TKIS Niin hän meni heti kiireesti sisälle kuninkaan luo ja pyysi sanoen: "Haluan, että nyt heti annat minulle lautasella Johannes Kastajan pään."

STLK Hän meni heti kiireen vilkkaa sisälle kuninkaan luo, pyysi ja sanoi: "Tahdon, että nyt heti annat minulle lautasella Johannes Kastajan pään."

BIBLIA 1776 Ja hän kohta meni sisälle kiiruusti kuninkaan tykö, anoi sanoen: minä tahdon, että minulle annat juuri nyt Johannes Kastajan pään vadissa.

26. **TR** καὶ | *kai* ja περίλυπος | *perilypos* murheelliseksi γενόμενος | *genomenos* tuli ὁ | *ho* βασιλεὺς | *basileus* kuningas διὰ | *dia* vuoksi τοὺς | *tous* ὄρκους | *horkous* valansa καὶ | *kai* ja τοὺς | *tous* συνανακειμένους | *synanakeimenous* pöytävieraidensa οὐκ | *ouk* ei ἠθέλησεν | *ēthelēsen* tahtonut αὐτὴν | *autēn* häntä ἀθετήσαι | *athetēsai* torjua

Delitzsch וַיִּתְעַצֵּב | vajjit'atz'tzev הַמֶּלֶךְ | ham'melech מְאוֹד | me'od אַחַד | 'ach בְּעַבּוֹר | ba'avur הַשֵּׁבִי'א | hash'shevu'a וְהַמְּסֻבִּים | ve'ham'subim וַיִּמְרוּ | 'immo לֹא | lo' רָצָה | ratza לְהַשִּׁיב | le'hashiv פָּנֵהוּ | paneha

TKIS Silloin kuningas tuli hyvin murheelliseksi. Valansa* ja pöytäkumppaniensa vuoksi hän ei tahtonut torjua häntä.

STLK Silloin kuningas tuli hyvin murheelliseksi, mutta valansa ja pöytävieraiden tähden hän ei tahtonut hylätä hänen pyyntöään.

BIBLIA 1776 Niin kuningas tuli sangen murheelliseksi; kuitenkin valan tähden ja niiden, jotka ynnä atrioitsivat, ei tahtonut häneltä kieltää.

27. **TR** καὶ | *kai* ja εὐθέως | *eutheōs* heti ἀποστείλας | *aposteilas* lähetti ὁ | *ho* βασιλεὺς | *basileus* kuningas σπεκουλάτωρα | *spekoulatōra* henkivartijan ἐπέταξεν | *epetaksen* käskien ἐνεχθῆναι | *enechthēnai* tuoda τὴν | *tēn* κεφαλὴν | *kefalēn* pään αὐτοῦ | *autou* hänen ὁ | *ho* δὲ | *de* ja ἀπελθὼν | *apelthōn* hän meni ἀπεκεφάλισεν | *apekefalisen* mestaten αὐτὸν | *auton* hänet ἐν | *en* τῇ | *tē* φυλακῇ | *fylakē* vankilassa

Delitzsch וַיִּמְד | umijad שָׁלַח | shalach הַמֶּלֶךְ | ham'melech אֶחָד | 'achad מִשְׂמֵרִים | hash'shomerim וַיִּצְוֶהוּ | vaje'tzavehu לְהַשִּׁיב | le'havi' וְרֹאשׁוֹ | 'et-ro'sho

TKIS Ja kuningas lähetti heti henkivartijan ja käski tuoda * Johanneksen pään*.

STLK Heti kuningas lähetti pyövelin ja käski tuoda Johanneksen pään.

BIBLIA 1776 Ja kuningas lähetti kohta murhaajan, ja käski hänen päänsä tuoda.

28. *TR* καὶ | *kai* ja ἤνεγκε | *ēnegke* toi τὴν | *tēn* κεφαλὴν | *kefalēn* pään αὐτοῦ | *autou* hänen ἐπὶ | *epi* πίνακι | *pinaki* lautasella καὶ | *kai* ja ἔδωκεν | *edōken* hän antoi αὐτὴν | *autēn* sen τῷ | *tō* κορασίῳ· | *korasiō* tytölle καὶ | *kai* ja τὸ | *to* κοράσιον | *korasion* tyttö ἔδωκεν | *edōken* antoi αὐτὴν | *autēn* sen τῇ | *tē* μητρὶ | *mētri* äidilleen αὐτῆς | *autēs*

Delitzsch וַיֵּלֶךְ | *vajje'lech* וַיַּכְרוֹת | *vajichrot* אֶת־רֹאשׁוֹ | *'et-ro'sho* בְּבַיִת | *be'veit* הַסֵּהַר | *hassohar* וַיִּבְיֵאֶהוּ | *vaje'vi'ehu* בְּקַעֲרָה | *baqqe'ara* וַיַּיְחַדְּדוּהוּ | *vajjittenehu* לְנַעֲרָה | *lanna'ara* וְהַנְּעָרָה | *ve'hanna'ara* נָתַנָּה | *natena* אֵת | *'oto* אֶל־מְאִמָּה | *'el-'immah*

TKIS Niin vartija meni ja löi häneltä pään poikki vankilassa ja toi hänen päänsä lautasella ja antoi sen tytölle, ja tyttö antoi sen äidilleen.

STLK Pyöveli lähti ja löi häneltä pään poikki vankilassa ja toi hänen päänsä lautasella ja antoi sen tytölle, ja tyttö antoi sen äidilleen.

BIBLIA 1776 Niin se meni ja leikkasi hänen kaulansa tornissa, ja toi hänen päänsä vadissa, ja antoi sen piialle; ja piika antoi sen äidillensä.

29. *TR* καὶ | *kai* ja ἀκούσαντες | *akousantes* kuultuaan οἱ | *oi* μαθηταὶ | *mathētai* opetuslapset αὐτοῦ | *autou* hänen ἦλθον | *ēlthon* he tulivat καὶ | *kai* ja ἦραν | *ēran* ottivat τὸ | *to* πτώμα | *ptōma* ruumiinsa αὐτοῦ | *autou* hänen καὶ | *kai* ja ἔθηκον | *ethēkan* panivat αὐτὸ | *auto* sen ἐν | *en* μνημείῳ | *mnēmeiō* hautaan

Delitzsch וַיִּשְׁמְעוּ | *vajjishme'u* תַּלְמִידָיו | *talmidaiv* וַיִּבְאוּ | *vajjavo'u* וַיִּשְׁבְּחוּהוּ | *vajjisu* אֶת־גִּוְיָתוֹ | *'et-gevijjato* וַיִּשְׁמְחוּהוּ | *vaje'simuha* בְּקַבֵּר | *baqaver*

TKIS Tämän kuultuaan hänen opetuslapsensa tulivat ja ottivat hänen ruumiinsa* ja panivat sen hautaan.

STLK Kun hänen opetuslapsensa sen kuulivat, he tulivat ja ottivat hänen ruumiinsa ja panivat sen hautaan.

BIBLIA 1776 Ja kuin hänen opetuslapsensa sen kuulivat, tulivat he ja ottivat hänen

ruumiinsa, ja panivat sen hautaan.

30. *TR* καὶ | *kai* ja συνάγονται | *synagontai* kokoontui οἱ | *oi* ἀπόστολοι | *apostoloi* apostolit πρὸς | *pros* λuo τὸν | *ton* Ἰησοῦν | *Iēsoun* Jeesuksen καὶ | *kai* ja ἀπήγγειλαν | *apēngeilan* kertoivat αὐτῷ | *autō* Hänelle πάντα | *panta* kaiken καὶ | *kai* ja ὅσα | *hosa* mitä ἐποίησαν | *epoiēsan* olivat tehneet καὶ | *kai* ja ὅσα | *hosa* ἐδίδαξαν | *edidaksan* opettaneet

Delitzsch וַיִּקְהָלוּ | vajjiqahalu הַשְּׁלִיחִים | hash'shelichim אֶל־יֵשׁוּעַ | 'el-JESHUA וַיִּגִּידוּ | vajjagidu לוֹ | lo אֶת־כָּל־אֲשֶׁר | 'et-kol-'asher מַעֲשֵׂה | 'asu וְאֵת | ve'et אֲשֶׁר | 'asher לְמַדּוֹ | limmedu

TKIS Ja apostolit kokoontuivat Jeesuksen luo ja kertoivat Hänelle kaiken, (sekä) mitä olivat tehneet että* mitä olivat opettaneet.

STLK Apostolit kokoontuivat Jeesuksen luo ja kertoivat hänelle kaikki, mitä olivat tehneet ja mitä opettaneet.

BIBLIA 1776 Ja apostolit kokoontuivat Jesuksen tykö, ja ilmoittivat hänelle kaikki sekä ne, mitkä he tekivät, ja mitä he opettivat.

31. *TR* καὶ | *kai* ja εἶπεν | *eipen* Hän sanoi αὐτοῖς | *autois* heille δεῦτε | *deute* tulkaa ὑμεῖς | *hymeis* te αὐτοὶ | *autoi* itse κατ' | *kat* ἰδίαν | *idian* yksinäisyyteen εἰς | *eis* ἔρημον | *erēmon* autioon τόπον | *topon* paikkaan καὶ | *kai* ja ἀναπαύεσθε | *anapauesthe* levähtäkää ὀλίγον | *oligon* vähän ἦσαν | *ēsan* sillä oli γὰρ | *gar* οἱ | *oi* ἐρχόμενοι | *erchomenoi* tulijoita καὶ | *kai* ja οἱ | *oi* ὑπάγοντες | *hypagontes* menijöitä πολλοί | *polloi* paljon καὶ | *kai* niin οὐδὲ | *oude* etteivät edes φαγεῖν | *fagein* he syömään ἠύκαίρου | *ēukairoun* ehtineet

Delitzsch וַיִּאמְרוּ | vajjo'mer אֶלְיָהֶם | 'aleihem בְּאוֹ | bo'u אֶתְּךָ | 'attem לְבָדָד | le'vadad אֶל־מְקוֹם | 'el-meqom חֲרֹבָה | chorba וְנוּחַו | venuchu מַעַט | me'at כִּי | ki רַבִּים | rabbim הֵיוּ | haju הַבָּאִים | haba'im וְהַיְצָאִים | ve'hajotze'im עַד־לְאֵין־עֵת | 'ad-le'ein-'et לָהֶם | lahem לְאֶחֶל | le'echol

TKIS Niin Hän sanoi heille: "Tulkaa te yksinäisyyteen, autioon paikkaan, ja levätkää vähän." Sillä tulijoita ja menijöitä oli paljon, eikä heillä ollut aikaa syödäkään.

STLK Hän sanoi heille: "Tulkaa te yksinäisyyteen, autioon paikkaan, ja levähtäkää vähän." Sillä tulijoita ja menijöitä oli paljon, ja heillä ei ollut aikaa edes syödä.

BIBLIA 1776 Ja hän sanoi heille: tulkaat te yksinänne erinäiseen paikkaan ja levätkää vähä; sillä monta oli, jotka tulivat ja menivät, niin ettei he syödäkään joutaneet.

32. **TR** καὶ | *kai* ja ἀπῆλθον | *apēlthon* he lähtivät εἰς | *eis* ἔρημον | *erēmon* autioon τόπον | *topon* paikkaan τῷ | *tō* πλοίῳ | *ploiō* veneellä κατ' | *kat* ἰδίαν | *idian* yksinäisyyteen

Delitzsch וַיֵּלְכוּ | *vajje'lechu* מִשָּׁם | *mish'sham* בְּאֹנִיָּה | *bo'onija* אֶל־מְקוֹם | *'el-meqom* חֹרֵבָה | *chorba* לְבָדָד | *le'vadad*

TKIS Ja he menivät veneellä autioon paikkaan yksinäisyyteen.

STLK He lähtivät veneellä autioon paikkaan, yksinäisyyteen.

BIBLIA 1776 Ja he menivät korpeen haahdella erinänsä.

33. **TR** καὶ | *kai* mutta εἶδον | *eidon* näki αὐτοὺς | *autous* heidän ὑπάγοντας | *hypagontas* menevän οἱ | *oi* ὄχλοι | *ochloi* kansa καὶ | *kai* ja ἐπέγνωσαν | *epegnōsan* tunsivat αὐτὸν | *auton* Hänet πολλοί | *polloi* monet καὶ | *kai* ja πεζῆ | *pedzē* jalkaisin ἀπὸ | *apo* πασῶν | *pasōn* kaikista τῶν | *tōn* πόλεων | *poleōn* kaupungeista συνέδραμον | *synedramon* riensivät yhteen ἐκεῖ | *ekei* sinne καὶ | *kai* ja προῆλθον | *proēlthon* he tulivat ennen αὐτοῦς | *autous* heitä καὶ | *kai* ja συνῆλθον | *synēlthon* kokoontuivat πρὸς | *pros* luokse αὐτὸν | *auton* Hänen

Delitzsch וַיִּבְרְחוּ | *vehehamon* רֵאָה | *ra'a* אֹתָם | *'otam* יְצִיאִים | *jotze'im* וַיִּבְרְחוּ | *vajjakkiruhu* רַבִּים | *rabbim* וַיִּרְצוּ | *vajjarutzu* שָׁמָּה | *shamma* בְּרִגְלֵיהֶם | *beragleihem* מִכֹּל | *mikol* הַעָרִים | *he'arim* וַיִּבְרְאוּ | *vajja'avru* אֹתָם | *'otam* וַיִּצְאֵם | *vajje'asefu* אֶל־אֵי | *'elaiiv*

TKIS Mutta *kansa näki heidän lähtevän ja monet tunsivat Hänet,* ja riensivät sinne jalkaisin kokoon kaikista kaupungeista ja saapuivat ennen heitä (ja kerääntyivät Hänen luokseen).

STLK Heidän nähtiin lähtevän, ja monet saivat siitä tiedon ja tulivat sinne juoksujalkaa kaikista kaupungeista ja saapuivat ennen heitä.

BIBLIA 1776 Ja kansa näki heidän menevän, ja moni tunsi hänen, ja juoksivat sinne jalkaisin kaikista kaupungeista, ja he ennättivät heitä, ja he kokoontuivat hänen tykönsä.

34. **TR** καὶ | *kai* ja ἐξελθὼν | *ekselthōn* saapuessaan εἶδεν | *eiden* näki ὁ | *ho* Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus πολὺν | *polyn* paljon ὄχλον | *ochlon* kansaa καὶ | *kai* ja ἐσπλαγχνίσθη | *esplagchnisthē* sisimmässään kävi sääliksi ἐπ' | *ep* αὐτοῖς | *autois* heitä ὅτι | *hoti* sillä ἦσαν | *ēsan* he olivat ὡς | *hōs* kuin πρόβατα | *probata* lampaat μὴ | *mē* joilla ei ἔχοντα | *echonta* ole ποιμένα· | *poimena* paimenta καὶ | *kai* ja ἦρξάτο | *ērksato* Hän alkoi διδάσκειν | *didaskein* opettaa αὐτοὺς | *autous* heille πολλά | *polla* moninaisia

Delitzsch אֲצִי | vajje'tze' יְשׁוּעָה | JESHUA וַיָּרָא | vajjar' הַמּוֹן | hamon עַם | 'am רַב | rav וַיִּהְיֶה | vaje'hemu מְעִי | me'aiv עַל־יְהִי | 'aleihem כִּי | ki הָיָה | haju כְּצֹאֵן | katz'tzon אֲשֶׁר | 'asher לֹא־יָחַד | 'ein-lahem רֹעֵה | ro'eh לְיָחַד | vajjachel | le'lammed אֹתָם | 'otam דְּבָרִים | devarim הַרְבֵּה | harbeh

TKIS Poistuessaan veneestä Jeesus* näki suuren kansanjoukon ja Hänen kävi heitä sääli, koska he olivat niin kuin lampaat ilman paimenta. Ja Hän alkoi opettaa heille moninaisia.

STLK Astuessaan maihin hän näki paljon kansaa, ja hänen kävi heitä sääliksi, koska he olivat kuin lampaat ilman paimenta, ja hän rupesi opettamaan heille monia asioita.

BIBLIA 1776 Ja Jesus läksi ulos ja näki paljon kansaa, ja hän armahti heitä; sillä he olivat niinkuin lampaat, joilla ei ole paimenta, ja rupesi heitä opettamaan paljon.

35. **TR** καὶ | *kai* kun ἦδη | *ēdē* jo ὥρα | *hōras* aika πολλῆς | *pollēs* pitkälle γενομένης | *genomenēs* oli kulunut προσελθόντες | *proselthontes* tulivat luo αὐτῷ | *autō* Hänen οἱ | *oi* μαθηταὶ | *mathētai* opetuslapset αὐτοῦ | *autou* Hänen λέγουσιν | *legousin* sanoen ὅτι | *hoti* että ἔρημος | *erēmos* autio ἐστὶν | *estin* on ὁ | *ho* τόπος | *topos* paikka καὶ | *kai* ja ἦδη | *ēdē* jo ὥρα | *hōra* aika πολλή· | *pollē* pitkällä

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi כְּצֹאֵן | ka'asher רַפָּה | rafa הַיּוֹם | hajjom לְעֵרוֹב | la'arov וַיִּגְשֶׁה | vajjiggeshu אֵלָיו | 'elaiiv תַּלְמִידָיו | talmidaiv לְאֹמֶר | le'mor הֲיֵנָה | hinneh הַמָּקוֹם | hammaqom תָּרַב | charev וְהַיּוֹם | ve'hajjom רַד | rad מְאֹד | me'od

TKIS Kun päivä oli jo pitkälle kulunut, Hänen opetuslapsensa tulivat Hänen luokseen ja sanoivat: "Tämä on autio paikka, ja aika on jo myöhäinen."

STLK Kun päivä oli jo kulunut pitkälle, hänen opetuslapsensa menivät hänen luokseen ja sanoivat: "Tämä paikka on autio, ja on jo myöhäinen ilta."

BIBLIA 1776 Ja kuin päivä paljon kulunut oli, tulivat hänen opetuslapsensa hänen tykönsä, sanoen: tämä on erämaa, ja aika on jo kulunut.

36. **TR** ἀπόλυσον | *apolyson* laske αὐτούς | *autous* heidät ἵνα | *hina* että ἀπελθόντες | *apelthontes* he menisivät εἰς | *eis* τοὺς | *tous* κύκλῳ | *kyklō* ympäröiviin ἀγροὺς | *agrous* maataloihin καὶ | *kai* ja κώμας | *kōmas* kyliin ἀγοράσωσιν | *agorasōsin* ostamaan ἑαυτοῖς | *heautois* itselleen ἄρτους | *artous* ruokaa τὶ | *ti* sillä mitään γὰρ | *gar* φάγωσιν | *fagōsin* syötävää οὐκ | *ouk* ei ἔχουσιν | *echousin* heillä ole

Delitzsch שְׁלַח | shallach אֶתְּמָן | 'otam וַיֵּלְכוּ | vejelechu אֶל־הַחֲצֵרִים | 'el-hachatzerim וְהַכְּפָרִים | ve'hakefarim מִסָּבִיב | missaviv לִקְנוֹת | liqnot לָהֶם | lahem לָכֵן | la'chem כִּי | ki אֵין־לָהֶם | 'ein-lahem מִה־לֶּאֱכֹל | mah-le'echol

TKIS Päästä heidät menemään, jotta he lähtisivät ympärillä oleviin maataloihin ja kyliin ostamaan itselleen (leipiä, sillä heillä ei ole mitään) syötävää."

STLK Laske heidät luotasi, että he menisivät ympäristöllä oleviin maataloihin ja kyliin ostamaan itselleen syötävää, sillä heillä ei ole mitä syödä."

BIBLIA 1776 Laske heitä, että he menisivät ympäri kyliin ja majoihin, ostamaan itsellensä leipiä; sillä ei heillä ole syötävää.

37. **TR** ὁ | *ho* δὲ | *de* mutta ἀποκριθεὶς | *apokritheis* Hän vastasi εἶπεν | *eipen* sanoen αὐτοῖς | *autois* heille δότε | *dote* antakaa αὐτοῖς | *autois* heille ὑμεῖς | *hymeis* te φαγεῖν | *fagein* syötävää καὶ | *kai* mutta λέγουσιν | *legousin* he sanoivat αὐτῷ | *autō* Hänelle ἀπελθόντες | *apelthontes* menemmekö ἀγοράσωμεν | *agorasōmen* ostamaan διακοσίων | *diakosiōn* kahdellasadalla δηναρίων | *dēnariōn* denarilla ἄρτους | *artous* leipää καὶ | *kai* ja δῶμεν | *dōmen* annamme αὐτοῖς | *autois* heille φαγεῖν | *fagein* syötäväksi

Delitzsch וַיֵּן | vajja'an וַיֵּאמֶר | vajjo'mer אֶל־יהוָה | 'aleihem תֵּן | tenu אֶתְּמָן |

'attem לְהֵם | lahem לְאַכְלָהּ | le'ochla וַיֹּאמְרוּ | vajjo'meru אֲלֵיו | 'elaiiv הֲנִילֵךְ |
hanelech לְקַנּוֹת | liqnot לְחֵם | le'chem בְּמֵאֲתַיִם | bema'taim דִּינָר | dinar דִּנְרָן |
venitten לְהֵם | lahem לְאַכְלָהּ | le'ochla

TKIS Mutta Hän vastasi ja sanoi heille: "Antakaa te heille syödä." Niin he sanoivat Hänelle: "Lähdemmekö ostamaan leipiä kahdellasadalla denarilla antaaksemme heille syödä?"

STLK Mutta hän vastasi heille ja sanoi: "Antakaa te heille syödä." Niin he sanoivat hänelle: "Lähdemmekö ostamaan leipää kahdellasadalla denaarilla antaaksemme heille syödä?"

BIBLIA 1776 Mutta hän vastaten sanoi heille: antakaa te heille syötävää. Ja he sanoivat hänelle: pitääkö meidän menemän kahdellasadalla penningillä leipiä ostamaan, ja antamaan heidän syödä?

38. **TR** ὁ | *ho* δὲ | *de* mutta λέγει | *legei* Hän sanoi αὐτοῖς | *autois* heille πόσους |
posous kuinka monta ἄρτους | *artous* leipää ἔχετε | *echete* teillä on ὑπάγετε |
hypagete menkää καὶ | *kai* ja ἴδετε | *idete* katsokaa καὶ | *kai* ja γνόντες | *gnontes*
saatuaan tiedon λέγουσι | *legousi* he sanoivat πέντε | *pente* viisi καὶ | *kai* ja δύο |
dyo kaksi ἰχθύας | *ichthyas* kalaa

Delitzsch וַיֹּאמְרוּ | vajjo'mer אֲלֵיהֶם | 'aleihem כְּמָה | kamma כְּכִרּוֹת־לֶחֶם |
chikkerot-lechem שֵׁן | jesh לֶחֶם | la'chem לְכוּ | le'chu וְרֵאוּ | ure'u וַיֵּדְעוּ |
vaje'de'u וַיֹּאמְרוּ | vajjo'meru שְׂמֵיךָ | chamesh וְשֵׁנִי | ushenei דְּגִיִּם | dagim

TKIS Mutta Hän sanoi heille: "Montako leipää teillä on? Menkää katsomaan." Saatuaan tietää he sanoivat: "Viisi, ja kaksi kalaa."

STLK Mutta hän sanoi heille: "Montako leipää teillä on? Menkää katsomaan." Otettuaan siitä selvän he sanoivat: "Viisi, ja kaksi kalaa."

BIBLIA 1776 Mutta hän sanoi heille: kuinka monta leipää teillä on? menkää ja katsokaat. Ja kuin he katsoivat, sanoivat he: viisi, ja kaksi kalaa.

39. **TR** καὶ | *kai* ja ἐπέταξεν | *epetaksen* Hän käski αὐτοῖς | *autois* heidän ἀνακλῖναι | *anaklinai* asettaa πάντας | *pantas* kaikki συμπόσια | *symposia*
ruokakunnittain συμπόσια | *symposia* ἐπὶ | *epi* τῷ | *tō* χλωρῷ | *chlōrō*
viheriöivälle χόρτῳ | *chortō* ruohikolle

Delitzsch וַיֵּצֵא | vaje'tzav אֹתָם | 'otam לְשֶׁבֶת | lashevet כָּלָם | kullam חֲבֵרָה |
chavura חֲבֵרָה | chavura לְבָדָה | le'vaddah עַל־יָרֵק | 'al-jeraq הַדְּשָׁא | haddeshe'

TKIS Ja Hän käski heidän *asettaa kaikki* aterioimaan ruokakunnittain vihantaan ruohikkoon.

STLK Hän määräsi heille, että kaikkien oli asetuttava ruokakunnittain vihantaan ruohikkoon.

BIBLIA 1776 Ja hän käski heidän istuttaa kaikki atrioitsemaan eri joukkoihin viheriäisen ruohon päälle.

40. *TR* καὶ | *kai* ja ἀνέπεσον | *anepeson* he laskeutuivat πρᾶσιαι | *prasiai* ryhmä
πρᾶσιαι | *prasiai* ryhmältä ἀνὰ | *ana* toisiin ἑκατὸν | *hekaton* sata καὶ | *kai* ja ἀνὰ
| *ana* toisiin πεντήκοντα | *pentēkonta* viisikymmentä

Delitzsch וַיִּשְׁבּוּ | vaje'shevu לָהֶם | lahem שְׁוֵרוֹת | shurot שְׁוֵרוֹת | shurot לְמֵאוֹת |
le'me'ot וְלַחֲמִשִּׁים | velachamish'shim

TKIS Niin he laskeutuivat aterioimaan ryhmä ryhmän viereen, toisiin sata, toisiin viisikymmentä.

STLK He laskeutuivat ryhmä ryhmän viereen, toisiin sata, toisiin viisikymmentä.

BIBLIA 1776 Ja he istuivat joukoissa sadoin ja viisinkymmenin.

41. *TR* καὶ | *kai* ja λαβὼν | *labōn* Hän otti τοὺς | *tous* πέντε | *pente* viisi ἄρτους |
artous leipää καὶ | *kai* ja τοὺς | *tous* δύο | *dyo* kaksi ἰχθύας | *ichthyas* kalaa
ἀναβλέψας | *anablepsas* katsoi ylös εἰς | *eis* τὸν | *ton* οὐρανόν | *ouranon*
taivaaseen εὐλόγησε | *eulogēse* siunasi καὶ | *kai* ja κατέκλασε | *kateklase* mursi
τοὺς | *tous* ἄρτους | *artous* leivät καὶ | *kai* ja ἐδίδου | *edidou* antoi τοῖς | *tois*
μαθηταῖς | *mathētais* opetuslapsilleen αὐτοῦ | *autou* ἵνα | *hina* ἐttä παραθῶσιν |
parathōsin laittaisivat eteen αὐτοῖς· | *autois* heidän καὶ | *kai* ja τοὺς | *tous* ne δύο
| *dyo* kaksi ἰχθύας | *ichthyas* kalaa ἐμέρισε | *emerise* Hän jakoi πᾶσι | *pasi*
kaikille

Delitzsch וַיִּקַּח | vajjiqach אֶת־חַמֶּשֶׁת | 'et-chameshet כִּקְרוֹת | kikkerot הַלֶּחֶם |
hallechem וְאֶת־שְׁנַיִ | ve'et-shenei הַדְּגִים | ha'dagim וַיִּשֶׂא | vajjissa' עֵינָיו | 'einaiv
הַשָּׁמַיְמָה | hash'shamajema וַיִּבְרַךְ | vaje'varech וַיִּפְרֹס | vajjifros אֶת־הַלֶּחֶם | 'et-

hallechem וַיִּתֵּן | vajjitten לְתַלְמִידָיו | le'talmidaiv לְשׁוּם | lasum לְפָנָיִהֶם |
lifneihem וַאֲתֵּת־שְׁנַיִ | ve'et-shenei הַדָּגִים | ha'dagim חֶלֶק | chalaq לְכָל־
le'chullam

TKIS Otettuaan ne viisi leipää ja kaksi kalaa Hän katsoi ylös taivaaseen, siunasi ja mursi leivät ja antoi opetuslapsilleen, jotta he panisivat ne *kansan eteen*, ja ne kaksi kalaa Hän jakoi kaikille.

STLK Hän otti ne viisi leipää ja kaksi kalaa, katsoi ylös taivaaseen, siunasi, mursi leivät ja antoi ne opetuslapsilleen kansan eteen pantaviksi, myös ne kaksi kalaa hän jakoi kaikille.

BIBLIA 1776 Ja kuin hän otti ne viisi leipää ja kaksi kalaa, katsoi hän taivaaseen, kiitti ja mursi leivät, ja antoi opetuslapsillensa pantaa niiden eteen: ja ne kaksi kalaa jakoi hän kaikille.

42. **TR** καὶ | *kai* ja ἔφαγον | *efagon* söivät πάντες | *pantes* kaikki καὶ | *kai* ja ἐχορτάσθησαν· | *echortasthēsan* tulivat ravituiksi

Delitzsch וַיֵּאָכְלוּ | vajjo'chelu כָּל־ | chullam וַיִּשְׂבְּעוּ | vajjisba'u

TKIS Kaikki söivät ja tulivat kylläisiksi.

STLK Kaikki söivät ja tulivat ravituiksi.

BIBLIA 1776 Ja he söivät kaikki ja ravittiin.

43. **TR** καὶ | *kai* ja ἤραν | *ēran* he keräsivät κλασμάτων | *klasmatōn* palasia δώδεκα | *dōdeka* kaksitoista κοφίνους | *kofinous* korillista πληρεις | *plēreis* täyttä καὶ | *kai* ja ἀπὸ | *apo* τῶν | *tōn* ἰχθύων | *ichthyōn* kaloista

Delitzsch וַיִּשְׂאֵוּ | vajjisu מִן־הַפֶּתוֹתִים | min-ha'petotim מֶלֶךְ | melo' סֵלִים | salim שְׁנַיִם | sheneim עָשָׂר | 'asar וְגַם | vegam מִן־הַדָּגִים | min-ha'dagim

TKIS Sitten he keräsivät palaset, kaksitoista täyttä vakallista, ja tähteet kaloista.

STLK He keräsivät palaset, kaksitoista täyttä korillista, ja tähteet kaloista.

BIBLIA 1776 Ja he korjasivat kaksitoistakymmentä täysinäistä koria muruja, ja myös kaloista.

44. *TR* καὶ | *kai* ja ἦσαν | *ēsan* niitä oli οἱ | *oi* φαγόντες | *fagontes* jotka söivät τοὺς | *tous* ἄρτους | *artous* leipiä ὡσεὶ | *hōsei* noin πεντακισχίλιοι | *pentakischilioi* viisituhatta ἄνδρες | *andres* miestä

Delitzsch וְהָאֲכָלִים | ve'ha'ochelim מִן־הַלֶּחֶם | min-hallechem הָיָה | hajuta שְׁמֵינֵינוּ | ka'chameshet אֶלְפֵי | 'alfei שֵׁשׁ | 'ish

TKIS Ja niitä jotka olivat syöneet leipiä oli (noin) viisi tuhatta miestä.

STLK Niitä, jotka olivat syöneet näitä leipiä, oli viisituhatta miestä.

BIBLIA 1776 Ja niitä, kuin söivät, oli lähes viisituhatta miestä.

45. *TR* καὶ | *kai* ja εὐθὺς | *eutheōs* heti ἠνάγκασε | *ēnagkase* Hän vaati τοὺς | *tous* μαθητὰς | *mathētas* opetuslapsiaan αὐτοῦ | *autou* ἐμβῆναι | *embēnai* nousemaan εἰς | *eis* τὸ | *to* πλοῖον | *plōion* veneeseen καὶ | *kai* ja προάγειν | *proagein* menemään edellä εἰς | *eis* τὸ | *to* πέραν | *peran* toiselle puolen πρὸς | *pros* Βηθσαϊδά | *Bēthsaida* Beetsaidaan ἕως | *eōs* sillä aikaa kuin αὐτὸς | *autos* Hän ἀπολύσει | *apolysē* lähettäisi luotaan τὸν | *ton* ὄχλον | *ochlon* kansan

Delitzsch וְאֶחָד־מֵהֶם | vea'charei-chen הָיָה | he'itz בְּתַלְמִידָיו | be'talmidaiv לָרֶדֶת | laredet בְּאֶנְיָה | bo'onija וְלָעֲבוֹר | vela'avor לְפָנָיו | le'fanaiv אֶל־עֵבֶר | 'el-'ever הֵימָּן | haijam אֶל־בֵּית | 'el-Beit הַצֵּדָה | tzajeda וְשָׁלַח | 'ad-shallecho אֶת־הָעָם | 'et-ha'am

TKIS Kohta Hän vaati opetuslapsiaan astumaan veneeseen ja menemään edellä toiselle puolelle Beetsaidaan, sillä aikaa kun Hän lähettäisi kansan luotaan.

STLK Heti hän vaati opetuslapsiaan astumaan veneeseen ja kulkemaan edeltä toiselle rannalle Beetsaidaan, sillä aikaa kun hän laskisi kansan luotaan.

BIBLIA 1776 Ja hän ajoi kohta opetuslapsensa astumaan haahteen ja edellä menemään meren ylitse Betsaidaan, siihenasti kuin hän päästäis kansan.

46. *TR* καὶ | *kai* ja ἀποταξάμενος | *apotaksamenos* sanottuaan jäähyväiset αὐτοῖς | *autois* heille ἀπῆλθεν | *apēlthen* Hän meni εἰς | *eis* τὸ | *to* ὄρος | *oros* vuorelle προσεύξασθαι | *proseuksasthai* rukoilemaan

Delitzsch וַיֵּהִי | vaje'hi אָחָר | 'achar וְשָׁלַח | shallecho אֶת־ | 'otam וַיֵּלֶךְ | vajja'al

הַהָרָה | hahara לְהִתְפַּלֵּל | le'hitpallel

TKIS Hyvästeltyään heidät Hän meni vuorelle rukoilemaan.

STLK Erottuaan heistä hän meni pois vuorelle rukoilemaan.

BIBLIA 1776 Ja kuin hän oli päästänyt heidät, meni hän vuorelle rukoilemaan.

47. *TR* καὶ | *kai* ja ὀψίας | *opsias* illan γενομένης | *genomenēs* tultua ἦν | *ēn* oli τὸ
| *to* πλοῖον | *ploion* vene ἐν | *en* μέσῳ | *mesō* keskellä τῆς | *tēs* θαλάσσης |
thalassēs järveä καὶ | *kai* ja αὐτὸς | *autos* Hän μόνος | *monos* yksin ἐπὶ | *epi* τῆς |
tēs γῆς | *gēs* maalla

Delitzsch וַיְהִי־עֶרֶב | vaje'hi-'erev וַיְהַאָּנִיָּה | veho'onija הָאָבָה | va'a בְּתוֹךְ | betoch
הַיָּם | haijam וְהוּא | vehu' לְבַדּוֹ | le'vado בַּיַּבָּשָׁה | bajabasha

TKIS Illan tultua vene oli keskellä järveä ja Hän yksin maalla.

STLK Mutta kun ilta tuli, vene oli keskellä järveä, ja hän oli yksin maissa.

BIBLIA 1776 Ja kuin ehto tuli, oli haaksi keskellä merta, ja hän yksinänsä maalla.

48. *TR* καὶ | *kai* ja εἶδεν | *eidēn* nähdessään αὐτούς | *autous* heidän
βασανιζομένους | *basanidzomenous* olevan ahtaalla ἐν | *en* τῷ | *tō* ἐλαύνειν |
elaunein soutuessaan ἦν | *ēn* sillä oli γὰρ | *gar* ὁ | *ho* ἄνεμος | *anemos* tuuli
ἐναντίος | *enantios* vastainen αὐτοῖς | *autois* heille καὶ | *kai* niin περὶ | *peri*
τετάρτην | *tetartēn* neljännellä φυλακὴν | *fylakēn* vartiolla τῆς | *tēs* νυκτὸς |
nyktos yön ἔρχεται | *erchetai* Hän tuli πρὸς | *pros* luokse αὐτούς | *autous* heidän
περιπατῶν | *peripatōn* kävelleen ἐπὶ | *epi* päällä τῆς | *tēs* θαλάσσης· | *thalassēs*
järven καὶ | *kai* ja ἤθελε | *ēthele* aikoi παρελθεῖν | *parelthein* mennä ohi αὐτούς |
autous heidän

Delitzsch וַיָּרָא | vajjar' אוֹתָם | 'otam מִתְיַגְגְּעִים | mitjagge'im בְּשׁוּתָם | beshutam כִּי
| ki הָרוּחַ | haruach לְנִגְדָם | le'negdam וַיְהִי | vaje'hi כְּעֵת | ke'et הַאֲשְׁמֹרֶת |
ha'ashmoret הַרְבִּיעִית | harevi'it וַיַּבֵּא | vajjavo' אֶלֵיהֶם | 'aleihem מִתְהַלְלֵךְ |
mithallech עַל־פְּנֵי | 'al-penei הַיָּם | haijam וַיֹּאֵל | vajjo'el לְעַבֹר | la'avor לְפָנֵיהֶם
| lifneihem

TKIS Silloin* Hän näki heidän soutuessaan olevan ahtaalla, sillä tuuli oli heille

vastainen. (Ja) Hän tuli noin neljännellä yövartiolla heitä kohti kävelen järven päällä ja aikoi kulkea heidän ohitse.

STLK Kun hän näki heidän soutuessaan olevan hädässä, sillä tuuli oli heille vastainen, hän tuli neljännen yövartion vaiheilla heidän luokseen kävelen järven päällä ja aikoi kulkea heidän ohitse.

BIBLIA 1776 Ja hän näki heidän olevan hädässä soutamisessa; (sillä heillä oli vastainen). Ja liki neljäntenä yön vartiona tuli hän heidän tykönsä, käyden meren päällä, ja tahtoi mennä heidän ohitsensa.

49. **TR** οἱ | *oi* δέ | *de* mutta ἰδόντες | *idontes* nähdessään αὐτὸν | *auton* Hänen περιπατοῦντα | *peripatounta* kävelevän ἐπὶ | *epi* päällä τῆς | *tēs* θαλάσσης | *thalassēs* järven ἔδοξαν | *edoksan* he luulivat φάντασμα | *fantasma* aaveen εἶναι | *einai* Hänen olevan καὶ | *kai* ja ἀνέκραξαν· | *anekraksan* huusivat

Delitzsch וְהֵם | *vehem* בְּרִאוֹתָם | *bir'otam* אֶת־ | *'oto* מִתְהַלֵּךְ | *mithallech* עַל־פְּנֵי | *'al-penei* הַיָּם | *haijam* חֲשֵׁבֻ | *chashevu* כִּי | *ki* מֵרֵאֵה־רוּחַ | *mar'eh-ruach* הוּא | *hu'* וַיִּצְעֲקוּ | *vajjitze'au*

TKIS Mutta nähdessään Hänen kävelevän järven päällä, he luulivat Hänen olevan aave ja huusivat.

STLK Mutta nähdessään hänen kävelevän järven päällä he luulivat häntä aaveeksi ja alkoivat huutaa,

BIBLIA 1776 Mutta kuin he näkivät hänen käyvän meren päällä, luulivat he olevan kyöpelin ja huusivat.

50. **TR** πάντες | *pantes* sillä kaikki γὰρ | *gar* αὐτὸν | *auton* Hänet εἶδον | *eidon* näkivät καὶ | *kai* ja ἐταράχθησαν | *etarachthēsan* pelästyivät καὶ | *kai* ja εὐθέως | *eutheōs* heti ἐλάλησε | *elalēse* Hän puhui μετ' | *met* kanssa αὐτῶν | *autōn* heidän καὶ | *kai* ja λέγει | *legei* sanoi αὐτοῖς | *autois* heille Θαρσεῖτε· | *tharseite* olkaa turvallisella mielellä ἐγὼ | *egō* Minä εἶμι | *eimi* Olen μὴ | *mē* älkää φοβεῖσθε | *fobeisthe* pelätkö

Delitzsch כִּי־כִלְלָם | *ki-chullam* רָאוּהוּ | *ra'uhu* וַיִּבְהֲלוּ | *vajibbahelu* אֶזְ | *'az* דִּבֶּר | *diber* אֶתְּמָר | *'ittam* וַיִּאמְרָם | *vajjo'mer* אֶל־יְהִי | *'aleihem* חֲזִקוּ | *chizqu* כִּי־אֲנִי | *ki-'ANI* הוּא | *HU'* אֶל־תִּירָאוּ | *'al-tira'u*

TKIS Sillä kaikki näkivät Hänet ja pelästyivät. Mutta heti Hän puhutteli heitä ja sanoi heille: "Olkaa turvallisella mielellä. *Minä olen*. Älkää pelätkö."

STLK sillä kaikki näkivät hänet ja pelästyivät. Mutta heti hän puhutteli heitä ja sanoi heille: "Olkaa turvallisella mielellä, MINÄ OLEN, älkää pelätkö."

BIBLIA 1776 (Sillä kaikki näkivät hänen ja hämmästyivät.) Ja hän puhui kohta heidän kanssansa ja sanoi heille: olkaat hyvässä turvassa, minä olen, älkää peljätkö.

51. **TR** καὶ | *kai* ja ἀνέβη | *anebē* Hän astui πρὸς | *pros* Luo αὐτοὺς | *autous* heidän εἰς | *eis* τὸ | *to* πλοῖον | *ploion* veneeseen καὶ | *kai* ja ἐκόπασεν | *ekopasen* tyyntyi ὁ | *ho* ἄνεμος· | *anemos* tuuli καὶ | *kai* ja λίαν | *lian* vielä ἐκ | *ek* περισσοῦ | *perissou* paljon enemmän ἐν | *en* ἑαυτοῖς | *heautois* keskenään ἐξίσταντο | *eksistanto* hämmästyivät καὶ | *kai* ja ἐθαύμαζον | *ethaumadzon* ihmettelivät

Delitzsch וַיַּרְדּוּ | *vajje'red* אֶל־יְהוֹנָתָן | *'aleihem* אֶל־הַיָּם | *'el-ho'onija* וַיְהַרְוֵהוּ | *ve'haruach* שַׁחַחָה | *shachacha* וַיַּיְשִׁיחֵם | *vajjishtomemu* עוֹד־יֹתֵר | *'od-joter* בְּלִבָּם | *bilvavam* וַיִּתְמָהוּ | *vajjitmahu*

TKIS Ja Hän nousi veneeseen heidän luokseen, ja tuuli asettui. Niin he hämmästyivät kovin suuresti sisimmässään (ja ihmettelivät).

STLK Hän astui veneeseen heidän luokseen, ja tuuli asettui. He hämmästyivät aivan suunnattomasti sisimmässään.

BIBLIA 1776 Ja hän astui heidän tykönsä haahteen, ja tuuli heikkeni. Ja he paljoa enemmän keskenänsä hämmästyivät ja ihmettelivät;

52. **TR** οὐ | *ou* sillä eivät γὰρ | *gar* συνῆκαν | *synēkan* he ymmärtäneet ἐπὶ | *epi* τοῖς | *tois* ἄρτοις· | *artois* leivistä ἦν | *ēn* sillä oli γὰρ | *gar* ἡ | *hē* καρδία | *kardia* sydämensä αὐτῶν | *autōn* heidän πεπωρωμένη | *pepōrōmenē* turtunut

Delitzsch כִּי | *ki* לֹא | *lo'* הִשְׁכִּילוּ | *hiskilu* בְּדַבַּר־כִּכְרוֹת | *bidvar-kikkerot* הִלְקָה | *hallachem* מִפְּנֵי | *mipenei* טְמֵטוּם | *timtum* לְבָבָם | *le'vavam*

TKIS Sillä he eivät olleet leipien ihmeestä saaneet ymmärrystä, koska* heidän sydämensä oli paatunut.

STLK Sillä he eivät olleet noista leivistäkään päässeet ymmärrykseen, vaan heidän sydämensä oli paatunut.

BIBLIA 1776 Sillä ei he ymmärtäneet leivistäkään, vaan heidän sydämensä oli paatunut.

53. **TR** καὶ | *kai* ja διαπεράσαντες | *diaperasantes* kuljettuaan yli ἦλθον | *ēlthon* he tulivat ἐπὶ | *epi* τὴν | *tēn* γῆν | *gēn* maahan Γεννησαρέτ | *Gennēsaret* Gennesaretin καὶ | *kai* ja προσωμίσθησαν | *prosōmīsthēsan* laskivat maihin

Delitzsch וַיַּעֲבְרוּ | vajja'avru אֶת־הַיָּם | 'et-haijam וַיַּבְּאוּ | vajjavo'u אֶרְצָא | 'artza גִּינְיֶסָר | Ginneisar וַיִּקְרְבוּ | vajjiqrevu אֶל־הַיַּבְּשָׁה | 'el-hajjabasha

TKIS Kuljettuaan yli he tulivat Gennesaretin maahan ja laskivat maihin.

STLK Päästyään yli toiselle rannalle he tulivat Genetsaretiin ja laskivat maihin.

BIBLIA 1776 Ja kuin he olivat meneet ylitse, tulivat he Genesaretin maalle ja laskivat satamaan.

54. **TR** καὶ | *kai* ja ἐξελθόντων | *ekselthontōn* astuessaan pois αὐτῶν | *autōn* heidän ἐκ | *ek* τοῦ | *tou* πλοίου | *ploiou* veneestä εὐθέως | *eutheōs* heti ἐπιγνόντες | *epignontes* tunsivat αὐτὸν | *auton* Hänet

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi כִּצְאָתָם | ketze'tam מִן־הַיָּאֲנִיָּה | min-ho'onija אֶז | 'az הַכִּירָהוּ | hikiruhu

TKIS Heidän noustessaan veneestä ihmiset tunsivat Hänet heti.

STLK Heidän noustessaan veneestä kansa heti tunsu hänet,

BIBLIA 1776 Ja kuin he menivät ulos haahdesta, niin he kohta tunsivat hänen,

55. **TR** περιδραμόντες | *peridramontes* he riensivät kiertämään ὅλην | *holēn* koko τὴν | *tēn* περίχωρον | *perichōron* ympäristön ἐκείνην | *ekeinēn* sen ἤρξαντο | *ērksanto* alkoivat ἐπὶ | *epi* τοῖς | *tois* κραββάτοις | *krabbatois* vuoteilla τοὺς | *tous* κακῶς | *kakōs* sairaina ἔχοντας | *echontas* olevia περιφέρειν | *periferein* kantaa ὄπου | *hopou* sinne missä ἤκουον | *ēkouon* kuulivat ὅτι | *hoti* ἐκεῖ | *ekei* ἐστὶ | *esti* Hänen olevan

Delitzsch וַיִּרְוּצוּ | vajjarutzu כְּכֹל־סְבִיבוֹתֵיהֶם | bechol-sevivoteihem וַיִּחַלְלוּ | vajjachellu לְשִׂאָתָם | laset אֶת־הַחֳלוֹלִים | 'et-ha'cholim בְּמִשְׁכָּבוֹת | bemishkavot אֶל־

הוא כִּי־שָׁמַח | ki-sham | אֲשֶׁר | 'asher | אֶל־כּוֹל־מַקּוֹם | 'el-kol-maqom | hu'

TKIS Ja he kiersivät juosten koko sen ympäristön ja alkoivat vuoteilla kantaa sairaita sinne, missä kuulivat Hänen olevan.

STLK ja he riensivät kiertämään koko sitä paikkakuntaa ja ryhtyivät vuoteilla kantamaan sairaita sinne, missä kuulivat hänen olevan.

BIBLIA 1776 Ja juoksivat ympäri kaiken sen ympäristön, ja rupesivat sairaita viemään vuoteissansa, kussa he kuulivat hänen olevan.

56. **TR** καὶ | *kai* ja ὅπου | *hopou* minne ἂν | *an* vain εἰσεπορεύετο | *eiseporeueto* Hän meni sisään εἰς | *eis* κόμας | *kōmas* kyliin ἢ | *ē* tai πόλεις | *poleis* kaupunkeihin ἢ | *ē* tai ἀγρούς | *agrous* maataloihin ἐν | *en* ταῖς | *tais* ἀγοραῖς | *agorais* aukeille paikoille ἐτίθουν | *etithoun* asettivat τοὺς | *tous* ἀσθενοῦντας | *asthenountas* sairaat καὶ | *kai* ja παρεκάλουν | *parekaloun* pyysivät αὐτὸν | *auton* Häneltä ἵνα | *hina* ἐτὶ κἄν | *kan* jos vain τοῦ | *tou* κρασπέδου | *kraspedou* tupsuun τοῦ | *tou* ἱματίου | *himatiou* vaatteensa αὐτοῦ | *autou* Hänen ἄψωνται· | *hapsōntai* saisivat koskettaa καὶ | *kai* ja ὅσοι | *hosoi* jotka ἂν | *an* vain ἦπτοντο | *ēptonto* koskettivat αὐτοῦ | *autou* Häntä ἐσώζοντο | *esōdzonto* tulivat terveeksi

Delitzsch וּבְכֹל־מַקּוֹם | uvechol-maqom | אֲשֶׁר | 'asher | אֶל־הַכְּפָרִים | 'el-hakefarim | אוֹ | 'o | אֶל־הָעָרִים | 'el-he'arim | וְאֶל־הַשְּׂדוֹת | ve'el-hassadot | שָׁמַח | sham | שָׁמוּ | samu | אֶת־הַחֲוִלִּים | 'et-ha'cholim | בַּחֲצוֹת | bachutzot | וַיִּתְחַנְּנוּ | vajjitchannu | לוֹ | lo | כִּי | ki | יִגְעוּ | jigge'u | רַק | raq | בְּכַנָּף | bichnaf | וְהָיָה | ve'haja | כֹּל | kol | אֲשֶׁר | 'asher | נִגְעוּ־בוֹ | nage'u-vo | וַנֹּשְׂעוּ | venosha'u

TKIS Ja missä tahansa Hän meni kyliin tai kaupunkeihin tai maataloihin, he asettivat sairaat aukeille paikoille ja pyysivät Häneltä, että nämä saisivat koskettaa edes Hänen vaippansa tupsua. Ja ketkä vain Häntä koskettivat, ne paranivat.

STLK Missä vain hän meni kyliin, kaupunkeihin tai maataloihin, asetettiin sairaat aukeille paikoille ja pyydettiin häneltä, että he saisivat koskea edes hänen viittansa tupsuun. Kaikki, jotka koskivat häneen, tulivat terveiksi.

BIBLIA 1776 Ja kuhunka hän meni sisälle kyliin eli kaupunkeihin taikka majoihin, niin he panivat kujille sairaita, ja rukoilivat häntä, että he ainoastaan hänen vaatteensa palteeseen saisivat ruveta, ja niin monta kuin häneen rupesi, ne

paranivat.

7 Luku

1. *TR* καὶ | *kai* συνάγονται | *synagontai* kokoontuivat πρὸς | *pros* luokse αὐτὸν | *auton* Hänen οἱ | *oi* φαρισαῖοι | *farisaioi* fariseukset καὶ | *kai* τινες | *tines* muutamat τῶν | *tōn* γραμματέων | *grammateōn* kirjanoppineista ἐλθόντες | *elthontes* jotka olivat tulleet ἀπὸ | *apo* Ἱεροσολύμων· | *Ierosolymōn* Jerusalemista

Delitzsch וַיִּקְהָלוּ | vajjiqahalu אֵלָיו | 'elaiiv הַפְּרוּשִׁים | hap'rushim וּמִן־הַסּוֹפְרִים | umin-has'soferim אֲשֶׁר | 'asher בָּאוּ | ba'u מִיְרוּשָׁלַיִם | miJerushalaim

TKIS Hänen luokseen kokoontui fariseuksia ja joitakin kirjanoppineita, jotka olivat tulleet Jerusalemista.

STLK Mutta fariseukset ja muutamat kirjanoppineet, jotka olivat tulleet Jerusalemista, kokoontuivat hänen luokseen.

BIBLIA 1776 Ja hänen tykönsä kokoontuivat Pharisealaiset ja muutamat kirjanoppineista, jotka Jerusalemista tulleet olivat.

2. *TR* καὶ | *kai* ja ἰδόντες | *idontes* nähdessään τινὰς | *tinās* eräiden τῶν | *tōn* μαθητῶν | *mathētōn* opetuslapsiensa αὐτοῦ | *autou* Hänen κοινᾷς | *koinais* puhdistamattomin χερσὶ | *chersi* käsin τοῦτ' ἔστιν | *tout estin* se on ἀνίπτους | *aniptoīs* pesemättömin ἐσθίοντας | *esthiontas* syövän ἄρτους | *artous* leipää ἐμέμψαντο | *emempsanto* he soimasivat

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi כִּרְאוֹתָם | kir'otam מִתַּלְמִידָיו | mitalmidaiv אֲכָלִים | 'ochelim לֶחֶם | le'chem בְּטֻמְאַת | betum'at יְדֵיהֶם | jedeihem בְּלֹא | belo' גְּטִילָהּ | netila וַיּוֹכִיחוּ | vajjochichu אֶת | 'otam

TKIS Nähdessään *muutamien Hänen opetuslastensa syövän* leipää epäpyhin, se on pesemättömin käsin (,he soimasivat).

STLK He näkivät, että muutamat hänen opetuslapsistaan söivät leipää epäpuhtain, se on pesemättömin, käsin.

BIBLIA 1776 Ja kuin he näkivät muutamat hänen opetuslapsistansa yhteisillä (se on: pesemättömillä) käsillä syövän leipää, laittivat he sitä.

3. *TR* οἱ | *oi* γὰρ | *gar* sillä φαρισαῖοι | *farisaioi* fariseukset καὶ | *kai* ja πάντες | *pantes* kaikki οἱ | *oi* Ἰουδαῖοι | *Ioudaioi* juutalaiset ἐὰν μὴ | *ean mē* jos eivät πυγμῇ | *pygmē* nyrkillä νίψονται | *nipsōntai* pese τὰς | *tas* χεῖρας | *cheiras* käsiään οὐκ | *ouk* eivät ἐσθίουσι | *esthiousi* syö κρατοῦντες | *kratountes* noudattaen τὴν | *tēn* παράδοσιν | *paradosin* perinnäissääntöjä τῶν | *tōn* πρεσβυτέρων· | *presbyterōn* vanhinten

Delitzsch כִּי | *ki* הַפְּרוּשִׁים | *hap'rushim* וְכָל־הַיְהוּדִים | *vechol-hajJehudim* לֹא | *lo'* יֹאכְלוּ | *jo'chelu* בְּלִתִּי | *bilti* אֶם־רָחַצוּ | *'im-rachatzu* אֶת־יְדֵיהֶם | *'et-jedeihem* עַד־הַפָּרֶק | *'ad-happereq* בְּזִהְיוֹת | *bizhirut* בְּאֲזִנָּם | *be'ochozam* תִּבְקַבְּלוּ | *beqabbalat* הַזְּקֵנִים | *hazzeqenim*

TKIS Eivät näet fariseukset eivätkä ketkään juutalaiset syö, elleivät huolellisesti pese käsiään, seuraten vanhinten perinnäissääntöä.

STLK Sillä eivät fariseukset eivätkä ketkään juutalaiset syö, ennen kuin ovat pesseet tarkasti kätensä, noudattaen vanhinten perinnäissääntöä,

BIBLIA 1776 Sillä pharisealaiset ja kaikki Juudalaiset ei syö, ellei he usein pese käsiänsä, pitäin vanhimpain säätyä.

4. *TR* καὶ | *kai* ja ἀπό | *apo* ἀγορᾶς | *agoras* torilta ἐὰν μὴ | *ean mē* jos eivät βαπτίσωνται | *baptisōntai* peseydy οὐκ | *ouk* eivät ἐσθίουσι· | *esthiousi* syö καὶ | *kai* ja ἄλλα | *alla* muuta πολλά | *polla* paljon ἐστὶν | *estin* on ἃ | *ha* jota παρέλαβον | *parelabon* he ovat ottaneet κρατεῖν | *kratein* noudatettavakseen βαπτισμοὺς | *baptismous* pesuja ποτηρίων | *potēriōn* maljojen καὶ | *kai* ja ξεστῶν | *ksestōn* astioiden καὶ | *kai* ja χαλκίων | *chalkiōn* vaskiastioiden καὶ | *kai* ja κλινῶν | *klinōn* vuoteiden

Delitzsch וְאֶת־אֲשֶׁר | *ve'et-'asher* מִן־הַשּׁוּק | *min-hash'shuq* אֵינָם | *'einam* אֲכָלִים | *'ochelim* בְּלֹא | *belo* טְבִילָה | *tevila* וְעוֹד | *ve'od* דְּבָרִים | *devarim* אֲחֵרִים | *'acherim* רַבִּים | *rabbim* אֲשֶׁר | *'asher* קִבְּלוּ | *qibbelu* לְשִׁמֹר | *lishmor* כְּמוֹ | *kemo* טְבִילָת | *tevilat* כְּסוֹת | *kosot* וְכַדִּים | *vechaddim* וַיִּוְרוּת | *vejorot* וּמַטּוֹת | *umittot*

TKIS Ja torilta tultuaan he eivät syö, elleivät peseydy. On paljon muutakin, mitä he ovat ottaneet seuratakseen, kuten maljain ja kannujen ja vaskiastiain (ja vuoteitten) pesemisiä.

STLK ja torilta tultuaan he eivät syö, ennen kuin ovat itseään vedellä vihmoneet. On paljon muutakin, mitä he ovat ottaneet noudattaakseen, kuten maljojen, kiviastioiden, vaskiastioiden ja vuoteiden pesemisiä.

BIBLIA 1776 Ja kuin he turulta tulevat, ei he syö pesemättä. Ja monta muuta on, jotka he ovat ottaneet pitääksensä, jota on: juoma-astiain, kivi-astiain, ja vaski-astiain ja pöytäin pesemiset.

5. *TR* ἔπειτα | *epeita* senjälkeen ἐπερωτῶσιν | *eperōtōsin* kysyivät αὐτὸν | *auton* Häneltä οἱ | *oi* φαρισαῖοι | *farisaioi* fariseukset καὶ | *kai* ja οἱ | *oi* γραμματεῖς | *grammateis* kirjanoppineet Διὰτι | *diati* minkä tähden οἱ | *hoi* μαθηταί | *mathētai* opetuslapsesi σοῦ | *sou* sinun οὐ | *hou* eivät περιπατοῦσι | *peripatousi* noudata κατὰ | *kata* τὴν | *tēn* παράδοσιν | *paradosin* perinnäissääntöjä τῶν | *tōn* πρεσβυτέρων | *presbyterōn* vanhinten ἀλλὰ | *alla* vaan ἀνίπτοις | *aniptois* pesemättömin χερσὶν | *chersin* käsin ἐσθίουσι | *esthiousi* syövät τὸν | *ton* ἄρτον | *arton* leipää

Delitzsch וַיִּשְׁאַל־וּ | vajjish'alu וְהָיוּ | 'oto וְהָיוּ | hap'rushim וְהָיוּ | ve'has'soferim מְדוּעַ | maddua' תְּלַמְּדֵיהֶם | talmidecha אֵינָם | 'einam נִהְגִּים | nohagim עַל־פִּי | 'al-pi קַבְּלָתָם | qabbalat הַזֵּקֵנִים | hazzeqenim כִּי־אֵכְלִים | ki-'ochelim לֶחֶם | le'chem בְּלֹא | belo' נְטִילַת | netilat יָדַיִם | jadaim

TKIS Niin fariseukset ja kirjanoppineet kysyivät Häneltä: "Mikseivät sinun opetuslapsesi vaella vanhinten perinnäissäännön mukaan, vaan syövät leipää pesemättömin* käsin?"

STLK Fariseukset ja kirjanoppineet kysyivät häneltä: "Miksi sinun opetuslapsesi eivät vaella vanhinten perinnäissäännön mukaan, vaan syövät leipää epäpuhtain käsin?"

BIBLIA 1776 Sitte kysyivät Pharisealaiset ja kirjanoppineet häneltä: miksi ei sinun opetuslapses vaella vanhinpain säädyn jälkeen, vaan syövät pesemättömillä käsillä leipää?

6. *TR* ὁ | *ho* δὲ | *de* niin ἀποκριθεὶς | *apokritheis* Hän vastasi εἶπεν | *eipen* sanoen αὐτοῖς | *autois* heille ὅτι | *hoti* että καλῶς | *kalōs* oikein προεφήτευσεν | *proefēteusen* on profetoinut Ἑσαίας | *Esaias* Jesaja περὶ | *peri* ὑμῶν | *hymōn* teistä τῶν | *tōn* ὑποκριτῶν | *hypokritōn* tekoryhistä ὡς | *hōs* niinkuin γέγραπται |

gegraptai on kirjoitettu οὗτος | *houtos* tämä ó | *ho* λαός | *laos* kansa τοῖς | *tois* χεῖλεσί | *cheilesi* huulillaan με | *me* minua τιμᾷ | *tima* kunnioittaa ἢ | *hē* δὲ | *de* mutta καρδία | *kardia* sydämensä αὐτῶν | *autōn* heidän πόρρω | *porrō* kaukana ἀπέχει | *apechei* on ἀπ' | *ap* pois ἐμοῦ | *emou* minusta

Delitzsch וַיַּעַן | vajja'an וַיִּאמֶר | vajjo'mer אֲלֵי־הֵם | 'aleihem הֵיטֵב | heitev נִבְּאָ | nibba' לְשׂוֹעֵי־הוּ | Jesha'jahu נִבְּאָ | 'aleichem הֵחֲנִיפִים | ha'chanefim כִּכְתוּב | kakatuv הַעֲמָה | ha'am הַזֶּה | hazzeh בְּשִׁפְתָיו | bisfataiv כְּבָדוֹנִי | kibbeduni וְלִבּוֹ | velibbo רַחֵק | richaq מִמֶּנִּי | mimmenni

TKIS Mutta Hän (vastasi ja) sanoi heille: "Oikein Jesaja on ennustanut teistä tekopyhistä, niin kuin on kirjoitettu: Tämä kansa kunnioittaa minua huulillaan, mutta heidän sydämensä on kaukana minusta.

STLK Mutta hän sanoi heille: "Oikein Jesaja on ennustanut teistä, tekopyhistä, kuten on kirjoitettu: "Tämä kansa kunnioittaa minua huulillaan, mutta heidän sydämensä on minusta kaukana,

BIBLIA 1776 Mutta hän vastaten sanoi heille: Jesaias on hyvästi teistä ulkokullaisista ennustanut, niinkuin kirjoitettu on: tämä kansa kunnioittaa minua huulilla, vaan heidän sydämensä on kaukana minusta.

7. **TR** μάτην | *matēn* mutta turhaan δὲ | *de* σέβονται | *sebontai* he palvelevat με | *me* minua διδάσκοντες | *didaskontes* opettaen διδασκαλίας | *didaskalias* oppeina ἐντάλματα | *entalmata* käskyjä ἀνθρώπων | *anthrōpōn* ihmisten

Delitzsch וְתוֹהוּ | vetohu וְרָאָתָּ? | jir'atam אֲתִי | 'oti מִצְוֹת | mitzvot מִשְׁפָּטִים | 'anashim מִלְמַדִּים | melammedim

TKIS Mutta turhaan he palvelevat minua opettaen oppeina ihmisten käskyjä.

STLK mutta turhaan he palvelevat minua opettaen oppeja, jotka ovat ihmiskäskyjä.'

BIBLIA 1776 Mutta turhaan he minua palvelevat, opettain sitä oppia, joka on ihmisten käskyjä.

8. **TR** ἀφέντες | *afentes* sillä hylkäätte γὰρ | *gar* τὴν | *tēn* ἐντολὴν | *entolēn* käskyn τοῦ | *tou* Θεοῦ | *Theou* Jumalan κρατεῖτε | *krateite* noudattaen τὴν | *tēn* παράδοσιν | *paradosin* perinnäissääntöjä τῶν | *tōn* ἀνθρώπων | *anthrōpōn*

ihmisten βαπτισμούς | *baptismous* pesemisiä ξεστῶν | *ksestōn* astioiden καὶ | *kai* ja ποτηρίων· | *potēriōn* maljojen καὶ | *kai* ja ἄλλα | *alla* muuta παρόμοια | *paromoia* samantapaista τοιαῦτα | *toiauta* sellaista πολλά | *polla* paljon ποιεῖτε | *poieite* teette

Delitzsch כִּי | ki וְזָבַחְתָּם | 'azavtem אֶת־מִצְוֹת | 'et-mitzvat אֱלֹהִים | 'ELOHIM לְאָזְלוֹ | le'echoz בְּקַבְּבָלַת | beqabbalat בְּנֵי־אָדָם | benei-'adam טְבִילוֹת | tevilot כְּדִים | kaddim וְכֹסוֹת | vechosot וְכֵאֵלֶּה | vecha'elleh רַבּוֹת | rabbot אַתֶּם | 'atem עֲשִׂים | 'osim

TKIS (Sillä) te hylkääte Jumalan käskyn ja seuraatte ihmisten perinnäissääntöä. (Kannujen ja maljain pesemisiä, ja muuta sellaista te paljon harjoitatte.)"

STLK Hylkääte Jumalan käskyn ja noudatatte ihmisten perinnäissääntöä."

BIBLIA 1776 Sillä te hylkääte Jumalan käskyn, ja pidätte ihmisten säädyn, kivi-astiaiden ja juoma-astiaiden pesemiset, ja muita senkaltaisia te paljon teette.

9. *TR* καὶ | *kai* ja ἔλεγεν | *elegen* Hän sanoi αὐτοῖς | *autois* heille καλῶς | *kalōs* hyvin ἀθετεῖτε | *atheteite* teette mitättömäksi τὴν | *tēn* ἐντολὴν | *entolēn* käskyn τοῦ | *tou* Θεοῦ | *Theou* Jumalan ἵνα | *hina* τὴν | *tēn* παράδοσιν | *paradosin* perinnäissääntöjä ὑμῶν | *hymōn* teidän τηρήσητε | *tērēsēte* noudattaaksenne

Delitzsch וַיִּאמֶר | vajjo'mer אֲלֵיהֶם | 'aleihem מֵהַיָּפֶה | mah-jafeh אֶת־יְהוָה | 'asitem אֲשֶׁר | 'asher בְּטַלְתֶּם | bittaltem אֶת־מִצְוֹת | 'et-mitzvat אֱלֹהִים | ha'ELOHIM כֶּדֶי | kedei שֶׁתְּשַׁמְרוּ | shettishmeru אֶת־קַבְּבָלַתְכֶם | 'et-qabbalatchem

TKIS Ja Hän sanoi heille: "Hyvin te kumoatte Jumalan käskyn seurataksenne omaa perinnäissääntöänne.

STLK Hän sanoi heille: "Taitavasti hylkääte Jumalan käskyn noudattaaksenne omaa perinnäissääntöänne.

BIBLIA 1776 Ja hän sanoi heille: hyvin te hylkääte Jumalan käskyn, että te teidän säätyenne pitäisitte.

10. *TR* Μωσῆς | *Mōsēs* sillä Mooses γὰρ | *gar* εἶπε | *eipe* on sanonut τίμα | *tima* kunnioita τὸν | *ton* πατέρα | *patera* isääsi σου | *sou* sinun καὶ | *kai* ja τὴν | *tēn* μητέρα | *mētera* äitiäsi σου· | *sou* sinun καὶ | *kai* ὁ | *ho* joka κακολογῶν |

kakologōn kiroaa πατέρα | *patera* isäänsä הָ | *ē* tai μητέρα | *mētera* äitiänsä
θανάτω | *thanatō* kuolemalla τελευτάτω· | *teleutatō* kuoloon

Delitzsch כִּי־מִשֶׁה | ki-Msheh אָמַר | 'amar כָּבֵד | kabbed אֶת־אָבִיחָא | 'et-'avicha
וְאֶת־אִמָּךְ | ve'et-'immecha וּמִקָּלֵל | umeqallel אָבִי | 'aviv וְאִמּוֹ | ve'immo מוֹת |
mot יוֹמָת | jumat

TKIS Sillä Mooses on sanonut: 'Kunnioita isääsi ja äitiäsi' ja: Joka herjaa isäänsä tai äitiään, se kuolemalla kuoloon.

STLK Sillä Mooses on sanonut: 'Kunnioita isääsi ja äitiäsi', ja: 'Joka kiroaa isäänsä tai äitiään, sen pitää kuolemalla kuoleman.'

BIBLIA 1776 Sillä Moses sanoi: kunnioita isääs ja äitiäs! ja joka kiroilee isää eli äitiä, hänen pitää kuolemalla kuoleman.

11. **TR** ὑμεῖς | *hymeis* mutta te δὲ | *de* λέγετε | *legete* sanotte ἐὰν | *ean* jos εἴπη |
eipē sanoo ἄνθρωπος | *anthrōpos* mies τῷ | *tō* πατρὶ | *patri* isälleen ἢ | *ē* tai τῇ |
tē μητρὶ | *mētri* äidilleen κορβᾶν | *korban* korban ὃ ἐστὶ | *ho esti* joka on δῶρον |
dōron uhrilahja ὃ | *ho* jonka ἐὰν | *ean* nyt ἐξ | *eks* ἐμοῦ | *emou* minulta ὠφεληθῆς·
| *ōfelēthēs* olisit saava

Delitzsch וְאִתֶּם | ve'attem אָמַרְיִם | 'omerim אִישׁ | 'ish כִּי־יֹאמַר | ki-jo'mar אָבִי
| le'aviv וְאִמּוֹ | ule'immo קָרָבָן | qorban פְּרוּשׁוֹ | perusho מַתָּנָה | mattana
לְאֱלֹהִים | le'ELOHIM כָּל־מַה־שֶׁאֵתָּה | kol-mah-she'atta נִהְיֶה | neheneh מִמֶּנִּי |
mimmenni

TKIS Mutta te sanotte: ihminen sanoo isälleen tai äidilleen: "Se on korban" — toisin sanoen uhrilahja — minkä olisit minulta saava

STLK Mutta te sanotte, että jos ihminen sanoo isälleen tai äidilleen: 'Se, minkä olisit saava minulta hyväksesi, on korban' – se on uhrilahja –

BIBLIA 1776 Mutta te sanotte: jos ihminen sanoo isälle taikka äidille: korban, (se on uhrattu) jolla sinua piti minulta autettaman.

12. **TR** καὶ | *kai* niin οὐκέτι | *ouketi* ette enää ἀφίετε | *afiete* salli αὐτὸν | *auton*
hänen οὐδὲν | *ouden* mitään ποιῆσαι | *poiēsai* tehdä τῷ | *tō* πατρὶ | *patri* isälleen
αὐτοῦ | *autou* ἢ | *ē* tai τῇ | *tē* μητρὶ | *mētri* äidilleen αὐτοῦ | *autou*

Delitzsch וְלֹא | velo' תְּנִיחוּ | tannichu לוֹ | lo לַעֲשׂוֹת | la'asot עוֹד | 'od מֵאִמָּה | me'uma לְאָבִיו | le'aviv וְלֵאִמּוֹ | ule'immo

TKIS — ja niin te ette salli hänen enää tehdä mitään isälleen tai äidilleen.

STLK ettekä enää salli hänen antaa mitään isälleen tai äidilleen.

BIBLIA 1776 Ja ette salli hänen mitään tehdä isällensä taikka äidillensä.

13. *TR* ἀκυροῦντες | *akyrountes* teette tyhjäksi τὸν | *ton* λόγον | *logon* sanan τοῦ | *tou* Θεοῦ | *Theou* Jumalan τῆ | *tē* παραδόσει | *paradosei* perinnäissäännöllänne ὑμῶν | *hymōn* teidän ἧ | *hē* παρεδώκατε· | *paredōkate* jotka olette säätäneet καὶ | *kai* ja παρόμοια | *paromoia* samanlaista τοιαῦτα | *toiauta* tällaista πολλὰ | *polla* paljon ποιεῖτε | *poieite* teette

Delitzsch וְהִפְרוּ | vataferu אֶת־דְּבַר | 'et-devar הָאֱלֹהִים | ha'ELOHIM עַל־יְדֵי | 'al-jedei קַבְּלַתְּכֶם | qabbalatchem אֲשֶׁר | 'asher קַבְּלַתְּם | qibbaltem וְהִרְבֵּה | ve'harbeh כְּאֵלֶּה | cha'elleh אֲתֶם | 'attem עֲשִׂים | 'osim

TKIS Te teette Jumalan sanan tyhjäksi perinnäissäännöllänne, jonka olette säätäneet. Ja paljon muuta saman kaltaista te teette."

STLK Teette Jumalan sanan tyhjäksi perinnäissäännöllänne, jonka olette säätäneet. Paljon muuta samanlaista teette."

BIBLIA 1776 Ja hylkääte Jumalan sanan teidän säädylänne, jonka te säätäneet olette, ja senkaltaisia paljon te teette.

14. *TR* καὶ | *kai* ja προσκαλεσάμενος | *proskalesamenos* kutsuttuaan luο πάντα | *panta* kaiken τὸν | *ton* ὄχλον | *ochlon* kansan ἔλεγεν | *elegen* Hän sanoi αὐτοῖς | *autois* heille ἀκούετε | *akouete* kuulkaa μου | *mou* minua πάντες | *pantes* kaikki καὶ | *kai* ja συνίετε | *syniete* ymmärtäkää

Delitzsch וַיִּקְרָא | vajjiqra' אֶל־כָּל־הָעָם | 'el-kol-ha'am וַיִּאמֶר | vajjo'mer אֲלֵיהֶם | 'aleihem שִׁמְעוּ | shim'u אֵלַי | 'elai כְּלָכֶם | kullechem וְהִבִּינוּ | ve'havinu

TKIS Kutsuttuaan *luokseen kaiken* kansan Hän sanoi heille: "Kuulkaa minua kaikki ja ymmärtäkää:

STLK Hän kutsui taas kaiken kansan luokseen ja sanoi heille: "Kuulkaa minua kaikki ja ymmärtäkää:

BIBLIA 1776 Ja hän kutsui tykönsä kaiken kansan ja sanoi heille: kuulkaat kaikki minua, ja ymmärtäkää.

15. **TR** οὐδέν | *ouden* ei mikään ἐστὶν | *estin* joka on ἔξωθεν | *eksōthen* ulkopuolella τοῦ | *tou* ἀνθρώπου | *anthrōpou* ihmisen εἰσπορευόμενον | *eisporeuomenon* joka menee sisälle εἰς | *eis* αὐτόν | *auton* häneen ὃ | *ho* δύναται | *dynatai* voi αὐτόν | *auton* häntä κοινῶσαι· | *koinōsai* saastuttaa ἀλλὰ | *alla* vaan τὰ | *ta* mikὰ ἐκπορευόμενα | *ekporeuomena* ulos tulee ἀπ' | *ap* αὐτοῦ | *autou* hänestä ἐκεῖνά | *ekeina* se ἐστὶ | *esti* on τὰ | *ta* mikὰ κοινοῦντα | *koinounta* saastuttaa τὸν | *ton* ἄνθρωπον | *anthrōpon* ihmisen

Delitzsch אֵין | 'ein דָּבָר | *davar* מִחֻץ | *michutz* לְאָדָם | *la'adam* אֲשֶׁר | 'asher יוֹכֵל | *juchal* לְטַמְּא | *le'tamme'* אוֹתוֹ | 'oto בְּבֹאוֹ | *bevo'o* אֶל־קִרְבוֹ | 'el-qirbo כִּי | *ki* אִם־הֵדְבַרְיִם | 'im-ha'devarim הֵיוּצְאִים | *hajotze'im* מִמֶּנּוּ | *mimmennu* הֵמָּה | *hemma* יְטַמְּאוּ | *jetamme'u* אֶת־הָאָדָם | 'et-ha'adam

TKIS ei mikään, mikä ihmisen ulkopuolelta menee hänen sisäänsä, voi häntä saastuttaa, vaan mikä lähtee hänestä* ulos, se saastuttaa ihmisen.

STLK ei mikään, mikä menee ihmisen ulkopuolelta hänen sisäänsä, voi häntä saastuttaa, vaan se, mikä lähtee hänestä ulos, saastuttaa ihmisen.

BIBLIA 1776 Ei ole ulkona ihmisestä mitään, joka häneen menee sisälle, ja taitaa hänen saastuttaa; mutta ne, mitkä hänestä tulevat ulos, ne ovat ne, jotka saastuttavat ihmisen.

16. **TR** εἷ τις | *ei tis* jos jollakin ἔχει | *echei* on ὠτα | *ōta* korvat ἀκούειν | *akouein* kuulla ἀκούέτω | *akouetō* kuulkoon

Delitzsch כּוֹל־אֲשֶׁר | *kol-'asher* יֵצְאִים | 'oznaim לוֹ | *lo* לְשִׁמּוֹ | *lishmoa'* עֵשְׂמָה | *ishma'*

TKIS Jos kenellä on korvat kuulla, hän kuulkoon!"

STLK Jos jollakulla on korvat kuulla, kuulkoon."

BIBLIA 1776 Jos jollakin on korvat kuulla, se kuulkaan.

17. **TR** καὶ | *kai* ja ὅτε | *ote* kun εἰσῆλθεν | *eisēlthen* Hän meni εἰς | *eis* οἶκον | *oikon* taloon ἀπὸ | *apo* τοῦ | *tou* ὄχλου | *ochlou* kansanjoukosta ἐπηρώτων | *epērōtōn* kysyivät αὐτὸν | *auton* Häneltä οἱ | *oi* μαθηταὶ | *mathētai* opetuslapset αὐτοῦ | *autou* Hänen περὶ | *peri* τῆς | *tēs* παραβολῆς | *parabolēs* vertauksesta

Delitzsch וַיְהִי | *vaje'hi* כַּאֲשֶׁר | *ka'asher* שָׁחַב | *shav* מִן־הַמִּוֶּן | *habajeta* מִן־הַמִּוֶּן | *min-hehamon* וַיִּשְׁאַלְהוּ | *vajjish'aluhu* תַּלְמִידָיו | *talmidaiv* עַל־דְּבַר | *'al-devar* הַמְּשָׁל | *hammashal*

TKIS Hänen mentyään kansan luota sisälle taloon, Hänen opetuslapsensa kysyivät Häneltä sitä vertausta.

STLK Kun hän lähdettyään kansan luota oli mennyt erääseen taloon, hänen opetuslapsensa kysyivät häneltä tätä vertausta.

BIBLIA 1776 Ja kuin hän kansan tyköä meni huoneeseen, kysyivät hänen opetuslapsensa häneltä tästä vertauksesta.

18. **TR** καὶ | *kai* ja λέγει | *legei* Hän sanoi αὐτοῖς | *autois* heille οὕτω | *houtō* niinkö καὶ | *kai* myös ὑμεῖς | *hymeis* te ἀσύνετοί | *asynetoī* ymmärtämättömiä ἐστε | *este* olette οὐ | *ou* ette νοεῖτε | *noeite* käsitä ὅτι | *hoti* että πάν | *pan* kaikki τὸ | *to* ἔξωθεν | *eksōthen* ulkopuolelta εἰσπορευόμενον | *eisporeuomenon* mikä sisään menee εἰς | *eis* τὸν | *ton* ἄνθρωπον | *anthrōpon* ihmiseen οὐ | *ou* ei δύναται | *dynatai* voi αὐτὸν | *auton* häntä κοινῶσαι | *koinōsai* saastuttaa

Delitzsch וַיֹּאמֶר | *vajjo'mer* אֲלֵיהֶם | *'aleihem* הָאֵף | *ha'af* אֶתְּם | *'attem* חֲסֵרֵי | *chasrei* בִּינָה | *vina* הָלֹא | *halo'* תִּשְׁכִּילוּ | *taskilu* כִּי | *ki* כָּל־הַבָּא | *chol-haba'* אֶל־ | *'el-toch* הָאָדָם | *ha'adam* מִחוּצָה | *michutza* לוֹ | *lo* לֹא | *lo'* לֹא־נִשְׂמָטִים | *jetamme'ennu*

TKIS Niin Hän sanoi heille: "Niinkö ymmärtämättömiä tekin olette? Ettekö käsitä, ettei mikään ihmiseen ulkoa tuleva voi häntä saastuttaa.

STLK Hän sanoi heille: "Niinkö ymmärtämättömiä tekin olette? Ettekö käsitä, ettei mikään, mikä ulkoapäin menee ihmiseen, voi häntä saastuttaa?

BIBLIA 1776 Ja hän sanoi heille: oletteko tekin niin ymmärtämättömät? ettekö

ymmärrä, että kaikki mikä ulkoa menee ihmiseen, ei se häntä taida saastuttaa?

19. *TR* ὅτι | *hoti* sillä οὐκ | *ouk* ei εἰσπορεύεται | *eisporeuetai* se mene αὐτοῦ | *autou* hänen εἰς | *eis* τὴν | *tēn* καρδίαν | *kardian* sydämeen ἀλλ' | *all* vaan εἰς | *eis* τὴν | *tēn* κοιλίαν· | *koilian* vatsaan καὶ | *kai* ja εἰς | *eis* τὸν | *ton* ἀφεδρῶνα | *afedrōna* käymälään ἐκπορεύεται | *ekporeuetai* ulostetaan καθαρίζον | *katharidzon* puhdistaan πάντα | *panta* kaikki τὰ | *ta* βρώματα | *brōmata* ruuat

Delitzsch כִּי | ki לֹא־יָבוֹא | lo'-javo' אֶל־לִבּוֹ | 'el-libbo כִּי | ki אֶל־כַּיִשׁוֹן | 'im-'el-kereso וְיֵצֵא | vejetze' לְמוֹצָאוֹת | le'motza'ot לְהַבִּיר | le'haver כֹּל־אֶכֶל | kol-'ochel

TKIS Sillä se ei mene hänen sydämeensä, vaan vatsaan ja poistuu *käymälään, ja kaikki ruoka puhdistuu.*"

STLK Sillä se ei mene hänen sydämeensä, vaan vatsaan, ja ulostetaan käymälään." Näin hän puhdisti kaikki ruuat.

BIBLIA 1776 Sillä ei se mene hänen sydämeensä, vaan vatsaan, ja menee luonnollisesti ulos, kaikki ruuat puhdistain.

20. *TR* ἔλεγε | *elege* ja Hän sanoi δὲ | *de* ὅτι | *hoti* että τὸ | *to* mikä ἐκ | *ek* τοῦ | *tou* ἀνθρώπου | *anthrōpou* ihmisestä ἐκπορευόμενον | *ekporeuomenon* ulos tulee ἐκεῖνο | *ekeino* se κοινοῖ | *koinoi* saastuttaa τὸν | *ton* ἄνθρωπον | *anthrōpon* ihmisen

Delitzsch וַיֹּאמֶר | vajjo'mar הֵצִי | hajotze' מִן־הָאָדָם | min-ha'adam הוּא | hu' מֵמִטְמָא | metamme' אֶת־הָאָדָם | 'et-ha'adam

TKIS Ja Hän sanoi: "Mikä ihmisestä lähtee ulos, se saastuttaa ihmisen.

STLK Hän sanoi: "Mikä ihmisestä lähtee ulos, se saastuttaa ihmisen.

BIBLIA 1776 Ja hän sanoi: mitä ihmisestä tulee ulos, se saastuttaa ihmisen.

21. *TR* ἔσωθεν | *esōthen* sillä sisältä γάρ | *gar* ἐκ | *ek* τῆς | *tēs* καρδίας | *kardias* sydämestä τῶν | *tōn* ἀνθρώπων | *anthrōpōn* ihmisen οἱ | *oi* διαλογισμοὶ | *dialogismoi* ajatukset οἱ | *oi* κακοὶ | *kakoi* pahat ἐκπορεύονται | *ekporeuontai* lähtevät μοιχεῖαι | *moicheiai* aviorikokset πορνεῖαι | *porneiai* haureudet φόνοι |

fono murhat

Delitzsch כִּי | ki מתוך | mittoch לב | le'v האדם | ha'adam יצאות | jotze'ot המהשבות | hamma'chashavot הרעות | hara'ot נא | na'of ונה | vezanoh ורצוח | veratzoach

TKIS Sillä sisästä, ihmisten sydäimestä lähtevät pahat ajatukset, *aviorikokset, haureudet*, murhat,

STLK Sillä sisästä, ihmisten sydäimestä, lähtevät pahat ajatukset, aviorikokset, haureudet, murhat,

BIBLIA 1776 Sillä sisältä ihmisten sydäimestä tulevat ulos pahat ajatukset, huoruudet, salavuoteudet, miestapot,

22. *TR* κλοπαί | *klopai* varkaudet πλεονεξία | *pleoneksiai* ahneus πονηρία | *ponēriai* pahuus δόλος | *dolos* petollisuus ἀσέλγεια | *aselgeia* irstaus ὀφθαλμός | *ofthalmos* silmä πονηρός | *ponēros* paha βλασφημία | *blasfēmia* pilkkaaminen ὑπερηφανία | *hyperēfania* ylpeys ἀφροσύνη· | *afrosynē* mielettömyys

Delitzsch וְגִנוּב | veganov ואהבת | ve'ahavat בצע | betza' ורשע | verish'a ורמיה | uremijja וזוללות | vezolelut וצרות | vetzarut עין | 'ain וגדון | vegidduf וזון | vezadon וסכלות | vesichlut

TKIS varkaudet*, ahneus, pahuus, petollisuus, hillittömyys, pahan suonti, rienaus, ylpeys, mielettömyys.

STLK varkaudet, ahneus, häijyys, petollisuus, irstaus, kateus, jumalanpilkka, ylpeys, mielettömyys.

BIBLIA 1776 Varkaudet, ahneudet, pahat juonet, petos, irstaisuus, pahansuomuus, Jumalan pilkka, ylpeys, hulluus.

23. *TR* πάντα | *panta* kaikki ταῦτα | *tauta* tämä τὰ | *ta* πονηρὰ | *ponēra* paha ἔσωθεν | *esōthen* sisältä ἐκπορεύεται | *ekporeuetai* lähtee καὶ | *kai* ja κοινοῖ | *koinoi* saastuttaa τὸν | *ton* ἄνθρωπον | *anthrōpon* ihmisen

Delitzsch כָּל־הָרָעוֹת | kol-hara'ot האלה | ha'elleh מקרב | miqqerev האדם | ha'adam הן | hen יוצאות | jotze'ot ומטמאות | umetamme'ot אתו | 'oto

TKIS Kaikki tämä paha lähtee sisästä ulos ja saastuttaa ihmisen.”

STLK Kaikki tämä paha lähtee sisästä ulos ja saastuttaa ihmisen.”

BIBLIA 1776 Kaikki nämät pahuudet sisältä tulevat ulos ja saastuttavat ihmisen.

24. **TR** καὶ *kai* ja ἐκεῖθεν | *ekeithen* sieltä ἀναστὰς | *anastas* Hän nousi ἀπῆλθεν | *apēlthen* meni εἰς | *eis* τὰ | *ta* μεθόρια | *methoria* rajaseudulle Τύρου | *Tyrou* Τυρρον καὶ | *kai* ja Σιδῶνος | *Sidōnos* Siidonin καὶ | *kai* ja εἰσελθὼν | *eiselthōn* meni sisälle εἰς | *eis* τὴν | *tēn* οἰκίαν | *oikian* taloon οὐδένα | *oudena* eikä kenenkään ἤθελε | *ēthele* tahtonut γνῶναι | *gnōnai* tietävän καὶ | *kai* ja οὐκ | *ouk* mutta ei ἠδυνήθη | *ēdynēthē* Hän voinut λαθεῖν | *lathein* pysyä salassa

Delitzsch וַיֵּקַם | *vajjaqom* מִצֶּיֶךָ | *mish'sham* וַיֵּלֶךְ | *vajje'lech* לוֹ | *lo* אֶל-גְּבוּלוֹת | *'el-gevulot* צֹר | *Tzor* וַצִּידוֹן | *veTzidon* וַיָּבֹאוּ | *uvevo'o* הַבַּיְתָה | *habajeta* לֹא | *lo* אָבָה | *'ava* כִּי-יִדְעַ | *ki-jivuada* לְאִישׁ | *le'ish* וְלֹא | *velo* יָכֹל | *jachol* לְהַסְתֵּר | *le'hissater*

TKIS Ja Hän nousi ja lähti sieltä Tyyron ja Siidonin rajamaille*. Hän meni [erääseen] taloon eikä tahtonut kenenkään tietävän siitä, mutta Hän ei saanut olla salassa.

STLK Hän nousi ja lähti sieltä Tyyron ja Siidonin alueelle. Hän meni erääseen taloon eikä tahtonut, että kukaan saisi sitä tietää, mutta hän ei saanut olla salassa,

BIBLIA 1776 Niin hän nousi ja meni sieltä Tyron ja Sidonin maan ääriin, ja meni sisälle huoneeseen, eikä tahtonut sitä kenellekään antaa tietää: ja ei hän taitanut salaa olla.

25. **TR** ἀκούσασα | *akousasa* sillä kuullessaan γὰρ | *gar* γυνὴ | *gynē* vaimo περὶ | *peri* αὐτοῦ | *autou* Hänestä ἥς | *hēs* jolla εἶχε | *eiche* ὁ | *to* θυγάτριον | *thygatrion* pienessä tyttäressään αὐτῆς | *autēs* πνεῦμα | *pneuma* henki ἀκάθαρτον | *akatharton* saastainen ἐλθοῦσα | *elthousa* hän tuli sisälle προσέπεσε | *prosepese* ἔπεσε | *pros* πρὸς | *pros* juureen τοὺς | *tous* πόδας | *podas* jalkojensa αὐτοῦ· | *autou* Hänen

Delitzsch כִּי | *ki* אִשָּׁה | *'ish'sha* רֵיחַ | *'asher* רֵיחַ | *ruach* טָמְאָה | *tum'a* נִכְנְסָה | *nichnesa* בְּבֵיתָהּ | *bevittah* הַקְּטָנָה | *ha'qetanna* שָׁמַעַתְּ | *shame'a* אֶת-שָׁמְעוּ | *'et-*

shame'o ותבא | vatavo' ותפל | vatipol לרגליו | le'raglaiv

TKIS Sillä* kun eräs vaimo, jonka pienessä tyttäressä oli saastainen henki, kuuli Hänestä, hän tuli ja heittäytyi Hänen jalkainsa juureen.

STLK vaan heti kun eräs nainen, jonka pienessä tyttäressä oli saastainen henki, kuuli hänestä, nainen tuli ja lankesi hänen jalkojensa juureen.

BIBLIA 1776 Sillä kuin yksi vaimo kuuli hänestä, jonka vähällä tyttärellä oli saastainen henki, niin se tuli ja lankesi hänen jalkainsa juureen,

26. **TR** ἦν | *ēn* ja oli δὲ | *de* ἡ | *hē* γυνή | *gynē* vaimo Ἑλληνίς | *hellēnis* kreikatar Συροφοινίσσα | *syrofoinissa* syyrfoinikialainen τῷ | *tō* γένει | *genei* syntyään καὶ | *kai* ja ἠρώτα | *ērōta* pyysi αὐτὸν | *auton* Häntä ἵνα | *hina* τὸ | *to* δαιμόνιον | *daimonion* riivaajan ἐκβάλλῃ | *ekballē* ajamaan ulos ἐκ | *ek* τῆς | *tēs* θυγατρὸς | *thygatros* tyttärestään αὐτῆς | *autēs* hänen

Delitzsch והאִישׁ | ve'ha'ish'sha יְנִיט | jevanit וְאֶרֶץ | ve'erezt מוֹלֶדֶת | moladtah כְּנַעַן | kena'an אֲשֶׁר | 'asher לְסוּרֵי | le'Sureja' וְתַבְקַשׁ | va'tevaquesh מִמְּנֵי | mimmennu לְגַרְשׁ | le'garesh אֶת־הַשֵּׁד | 'et-hash'shed מִבִּיטָה | mibbittah

TKIS Ja se vaimo oli kreikatar, syntyään syyrofoinikialainen. Ja hän pyysi Häntä ajamaan ulos riivaajan hänen tyttärestään.

STLK Mutta nainen oli kreikatar, syntyperältään syyrialaisfoinikialainen, ja hän pyysi häntä ajamaan riivaajan pois tyttärestään.

BIBLIA 1776 (Mutta vaimo oli Gregiläinen, Syrophenisiassa syntynyt) ja hän rukoili häntä ajamaan pois perkelettä hänen tyttärestänsä.

27. **TR** ὁ | *ho* δὲ | *de* mutta Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus εἶπεν | *eipen* sanoι αὐτῇ | *autē* hänelle ἄφες | *afes* anna πρῶτον | *prōton* ensin χορτασθῆναι | *chortasthēnai* tulla ravituiksi τὰ | *ta* τέκνα· | *tekna* lapset οὐ | *ou* sillä ei γὰρ | *gar* καλόν | *kalon* hyvä ἐστὶ | *esti* ole λαβεῖν | *labein* ottaa τὸν | *ton* ἄρτον | *arton* leipää τῶν | *tōn* τέκνων | *teknōn* lasten καὶ | *kai* ja βαλεῖν | *balein* heittää τοῖς | *tois* κυναρίοις | *kynariois* penikoille

Delitzsch וַיֵּאמֶר | vajjo'mer אֵלָיָה | 'eleha יְשׁוּעָה | JESHUA הַנִּיחִי | hannichi לְשׁוּבָה | lisboa' בְּרִאשׁוֹנָה | bari'shona הַבְּנִים | habanim כִּי | ki לֹא־טוֹב | lo'-tov לְקַחְתָּ |

laqachat לָחַח | le'chem הַבָּנִים | habanim וּלְהַשְׁלִיכוֹ | ulehashlichוֹ לְצַעֲרֵי | litz'irei
הַכְּלָבִים | hakelavim

TKIS Mutta Jeesus sanoi hänelle: "Salli ensin lasten tulla ravituiksi, sillä ei ole soveliasta ottaa lasten leipää ja heittää penikoille."

STLK Jeesus vastasi ja sanoi hänelle: "Salli lasten tulla ensin ravituiksi, sillä ei ole hyvä ottaa lasten leipää ja heittää koiranpenikoille."

BIBLIA 1776 Niin Jesus sanoi hänelle: salli ensin lapset ravittaa; sillä ei se ole kohtuullinen, ottaa lasten leipää ja heittää penikoille.

28. **TR** ἢ | *hē* δὲ | *de* mutta ἀπεκρίθη | *apekrithē* hän vastasi καὶ | *kai* ja λέγει | *legei* sanoi αὐτῷ | *autō* Hänelle ναὶ | *nai* kyllä Κύριε· | *Kyrie* Herra καὶ | *kai* sillä myös γὰρ | *gar* τὰ | *ta* κυνάρια | *kynaria* penikat ὑποκάτω | *hypokatō* alla τῆς | *tēs* τραπέζης | *trapedzēs* pöydän ἐσθίει | *esthie* syövät ἀπὸ | *apo* τῶν | *tōn* ψιχίων | *psichiōn* murusia τῶν | *tōn* παιδίων | *paidiōn* lasten

Delitzsch וַתֵּעַן | *vata'an* וַתֹּאמֶר | *vato'mer* אֶלְיוֹ | *'elaiv* בֵּן | *ken* אֲדֹנָי | *'ADONI* אָבִל | *'aval* לְצַעֲרֵי | *gam-tze'irei* הַכְּלָבִים | *hakelavim* יֶאְכְּלוּ | *jo'chelu* תַּחַת | *tachat* הַשֻּׁלְחָן | *hash'shulchan* מִפְּרֻרֵי | *mipperurei* לָחַח | *le'chem* הַבָּנִים | *habanim*

TKIS Mutta hän vastasi ja sanoi Hänelle: "Niin, Herra, mutta syöväthän penikatkin pöydän alla pienokaisten muruja."

STLK Mutta hän vastasi ja sanoi hänelle: "Niin, Herra, mutta syöväthän penikatkin pöydän alta lasten muruja."

BIBLIA 1776 Mutta hän vastasi ja sanoi hänelle: tosin Herra: syövät penikatkin pöydän alla lasten muruista.

29. **TR** καὶ | *kai* ja εἶπεν | *eipen* Hän sanoi αὐτῇ | *autē* hänelle διὰ | *dia* vuoksi τοῦτον | *touton* tämän τὸν | *ton* λόγον | *logon* sanan ὑπάγε· | *hypage* mene ἐξελήλυθε | *ekselēlythe* on lähtenyt τὸ | *to* δαιμόνιον | *daimonion* riivaaja ἐκ | *ek* τῆς | *tēs* θυγατρὸς | *thygatros* tyttärestäsi σου | *sou* sinun

Delitzsch וַיֹּאמֶר | *vajjo'mer* אֶלְיָהּ | *'eleha* בְּגִלְלָהּ | *biglal* דְּבַרְךָ | *devarech* הַזֶּה | *zeh* לְכִי-לָךְ | *le'chi-lach* אֶצְדֶּךָ | *jatza'* הַשֵּׁד | *hash'shed* מִבִּבִּיתְךָ | *mibbittech*

TKIS Silloin Jeesus* sanoi hänelle: "Tämän sanan vuoksi mene. Riivaaja on lähtenyt tyttärestäsi "

STLK Hän sanoi naiselle: "Tämän sanan tähden, mene, riivaaja on lähtenyt tyttärestäsi."

BIBLIA 1776 Ja hän sanoi hänelle: tämän puheen tähden mene: perkele läksi ulos sinun tyttärestäs.

30. **TR** καὶ | *kai* ja ἀπελθοῦσα | *apelthousa* mennessään εἰς | *eis* τὸν | *ton* οἶκον | *oikon* kotiinsa αὐτῆς | *autēs* εὔρε | *heure* hän huomasi τὸ | *to* δαιμόνιον | *daimonion* riivaajan ἐξεληλυθός | *ekselēlythos* lähteneen pois καὶ | *kai* ja τὴν | *tēn* θυγατέρα | *thygatera* tyttären βεβλημένην | *beblēmenēn* makaavan ἐπὶ | *epi* τῆς | *tēs* κλίνης | *klinēs* vuoteella

Delitzsch וַתָּבֹא | *vatavo* 'אל־בֵּיתָהּ | *'el-beitah* וַתִּמְצָא | *vatimtza* 'את־הַיְלִידִת | *'et-hajjalda* מְשֻׁכֶּבֶת | *mushkevet* עַל־הַמַּטִּי | *'al-hammitta* וַתִּשֶׂה | *ve'hash'shed* אֶצְרָתָהּ | *jatza* 'מִמֶּנָּה | *mimmenna*

TKIS Ja mentyään kotiinsa hän havaitsi tyttären* makaavan vuoteella ja riivaajan lähteneen ulos.

STLK Nainen meni kotiinsa ja havaitsi lapsen makaavan vuoteella ja riivaajan lähteneen hänestä.

BIBLIA 1776 Ja kuin hän meni kotiansa, löysi hän perkeleen lähteneeksi ulos ja tyttärensä makaavan vuoteessa.

31. **TR** καὶ | *kai* πάλιν | *palin* jälleen ἐξεληθὼν | *ekselthōn* Hän lähti ἐκ | *ek* τῶν | *tōn* ὀρίων | *horiōn* alueelta Τύρου | *Tyrou* Τυρόν καὶ | *kai* ja Σιδῶνος | *Sidōnos* Σιιδονῖν ἦλθε | *ēlthe* tuli πρὸς | *pros* τὴν | *tēn* θάλασσαν | *thalassan* järvelle τῆς | *tēs* Γαλιλαίας | *Galilias* Γαλιλαίαν ἀνα | *ana* μέσον | *meson* keskeltä τῶν | *tōn* ὀρίων | *horiōn* alueen Δεκαπόλεως | *Dekapoleōs* Dekapoliin

Delitzsch וַיָּשׁוּב | *vajjashov* וַיִּצְרָה | *vajje'tze* מִגְּבוּל | *migge vul* צֹר | *Tzor* וַיָּצִידוֹן | *veTzidon* וַיָּבֹא | *vajjavo* 'אל־יָם | *'el-jam* לִלְגָלִיל | *haGalil* בְּתוֹךְ | *betoch* גְּבוּל | *gevul* עֶשֶׂר | *'eser* הָעָרִים | *he'arim*

TKIS Sitten Jeesus* lähti jälleen Tyyron ja Siidonin alueelta ja tuli Dekapoliin

alueen keskitse Galilean järven luo.

STLK Hän [Jeesus] lähti jälleen Tyyron ja Siidonin alueelta ja tuli Galilean järven rannalta ylös Dekapolin alueen keskelle.

BIBLIA 1776 Ja taas kuin hän läksi Tyron ja Sidonin maan ääristä, tuli hän Galilean meren tykö, kymmenen kaupungin maan äärten keskitse.

32. *TR* καὶ | *kai* ja φέρουσιν | *ferousin* kannettiin luo αὐτῷ | *autō* Hänen κωφὸν | *kōfon* kuuro μογιλάλον | *mogilalon* puhevikainen καὶ | *kai* ja παρακαλοῦσιν | *parakalousin* he pyysivät αὐτὸν | *auton* Häneltä ἵνα | *hina* että ἐπιθῆ | *epithē* Hän panisi päälle αὐτῷ | *autō* hänen τὴν | *tēn* χεῖρα | *cheira* kätensä

Delitzsch וַיַּבִּיאֻ | vajjavi'u אֶלְיוֹ | 'elaiiv אֲשֶׁר | 'ish אֲשֶׁר | 'asher הָיָה | haja הִרְשָׁה |
| cheresh אֶלְיוֹ | ve'illem וַיִּתְחַנְּנוּ | vajjitchannu לוֹ | lo לְשׁוֹמְרֵי | lasum עָלָיו |
'alaiv אֶת־יָדוֹ | 'et-jado

TKIS Ja Hänen luokseen tuotiin kuuro mies, vaivoin puhuva, ja he pyysivät Häntä panemaan kätensä* hänen päälleen.

STLK Hänen luokseen tuotiin kuuro, joka puhui epäselvästi, ja he pyysivät häntä panemaan kätensä hänen päälleen.

BIBLIA 1776 Ja he toivat hänen tykönsä kuuron, joka myös mykkä oli, ja he rukoilivat häntä panemaan kätensä hänen päällensä,

33. *TR* καὶ | *kai* niin ἀπολαβόμενος | *apolabomenos* Hän otti pois αὐτὸν | *auton* hänet ἀπὸ | *apo* τοῦ | *tou* ὄχλου | *ochlou* kansanjoukosta κατ' | *kat* ἰδίαν | *idian* erilleen ἔβαλε | *ebale* laittoi τοὺς | *tous* δακτύλους | *daktylous* sormet αὐτοῦ | *autou* hänen εἰς | *eis* τὰ | *ta* ὦτα | *ōta* korviinsa αὐτοῦ | *autou* καὶ | *kai* ja πτύσας | *ptysas* sylki ἥψατο | *hēpsato* koskettaen τῆς | *tēs* γλώσσης | *glōssēs* kieltään αὐτοῦ | *autou* hänen

Delitzsch וַיִּקַּח | vajjiqach אֶת | 'oto לְבַדּוֹ | le'vado מִקְרָב | miqqerev מִן |
hehamon מִפְּנֵי | vajjasem אֶת־עֲצָבֵי־וְתִי | 'et-'etzbe'otaiiv בְּאֶזְנוֹ | be'oznaiiv וַיִּרַק |
vajjaraq וַיִּגַּע | vajjigga' בְּלִשְׁוֹנוֹ | bilshono

TKIS Otettuaan hänet erilleen kansasta Hän pani sormensa hänen korviinsa ja sylkäistyään kosketti hänen kieltään.

STLK Niin hän otti hänet erilleen kansasta, pisti sormensa hänen korviinsa, sylki ja koski hänen kieleensä

BIBLIA 1776 Ja hän otti hänen erinänsä kansasta ja pisti sormensa hänen korviinsa, sylki ja rupesi hänen kieleensä,

34. *TR* καὶ | *kai* ja ἀναβλέψας | *anablepsas* katsoi ylös εἰς | *eis* τὸν | *ton* οὐρανὸν | *ouranon* taivaaseen ἐστέναξε | *estenakse* huokaisi καὶ | *kai* ja λέγει | *legei* sanoi αὐτῷ | *autō* hänelle Ἐφφαθά | *effatha* effata ὃ ἐστὶ | *ho esti* se on διανοίχθητι | *dianoichthēti* aukene

Delitzsch וַיִּבֶט | vajjabet הַשְׁמַיִמָּה | hash'shamajema וַיִּאָנַח | vaje'anach וַיִּאָמֶר | vajjo'mer אֶלָּי | 'elaiiv אֶת־פִּתְּחָה | 'ippattach וַיִּפְרוּשׁוּ | uferusho הַפִּתְּחָה | hippateach

TKIS Ja katsoen ylös taivaaseen Hän huokaisi ja sanoi hänelle: "Effata", se on 'aukene'.

STLK ja katsoi ylös taivaaseen, huokasi ja sanoi hänelle: "Effata", se on: aukene.

BIBLIA 1776 Ja katsahtain taivaaseen huokasi, ja sanoi hänelle; ephphata, se on: aukene.

35. *TR* καὶ | *kai* ja εὐθέως | *eutheōs* heti διηνοίχθησαν | *diēnoichthēsan* avautuivat αὐτοῦ | *autou* hänen αἰ | *hai* ἄκοαί· | *akoai* korvansa καὶ | *kai* ja ἐλύθη | *elythē* irtosi ὁ | *ho* δεσμὸς | *desmos* side τῆς | *tēs* γλώσσης | *glōssēs* kielensä αὐτοῦ | *autou* hänen καὶ | *kai* ja ἐλάλει | *elalei* hän puhui ὀρθῶς | *orthōs* sujuvasti

Delitzsch וַיִּכְרַגַּע | uverega' וַיִּפְתַּח | niftechu וַיִּזְנֶי | 'oznaiv וַיִּתֵּן | vajjuttar קֶשֶׁר | qesher לְשׁוֹנוֹ | le'shono וַיִּדְבֵּר | vaje'daber בְּשִׁפְהָ | besafa בְּרוּרָה | verura

TKIS (Heti) hänen korvansa aukenivat ja hänen kielensä side irtosi, ja hän puhui selvästi.

STLK Hänen korvansa aukenivat heti, ja hänen kielensä side irtautui, ja hän puhui oikein.

BIBLIA 1776 Ja kohta aukenivat hänen korvansa, ja hänen kielensä side pääsi vallallensa ja puhui selkiästi.

36. *TR* καὶ | *kai* mutta διεστείλατο | *diesteilato* Hän kielsi αὐτοῖς | *autois* heitä ἴνα

| *hina* μηδενὶ | *mēdeni* etteivät kenellekään εἶπωσιν· | *eipōsin* sanoisi ὅσον | *hoson* mutta mitä enemmän δὲ | *de* αὐτὸς | *autos* Hän αὐτοῖς | *autois* heitä διεστέλλετο | *diestelleto* kielsi μᾶλλον | *mallon* sitä vielä περισσότερον | *perissoteron* enemmän ἐκήρυσσον | *ekērysson* he julistivat

Delitzsch וַיִּזְהַר | vajjazher אֶתְּ | 'otam כִּי | ki לֹא־יִסְפְּרוּ | lo'-jesapperu לְאִישׁ | le'ish וְכָאֶשֶׁר | vecha'asher יִזְהִירוּ | jazhirem בֵּן | ken יָרְבוּ | jarbu לְהַכְרִיז | le'hachriz

TKIS Jeesus* kielsi heitä kertomasta kenellekään. Mutta mitä enemmän Hän heitä kielsi, sitä enemmän he julistivat.

STLK Jeesus kielsi heitä sitä kenellekään sanomasta. Mutta mitä enemmän hän heitä kielsi, sitä enemmän he julistivat.

BIBLIA 1776 Ja hän haasti heidät kellenkään sanomasta. Mutta jota enemmän hän haasti, sitä enemmän he ilmoittivat.

37. **TR** καὶ | *kai* ja ὑπερπερισσῶς | *hyperperissōs* ylen runsaasti ἐξεπλήσσοντο | *ekseplēssonto* he hämmästelivät λέγοντες | *legontes* sanoen καλῶς | *kalōs* hyvin πάντα | *panta* kaikki πεποιήκε· | *pepoiēke* Hän on tehnyt καὶ | *kai* τοὺς | *tous* κωφοὺς | *kōfous* kuurotkin ποιεῖ | *poiei* saa ἀκούειν | *akouein* kuulemaan καὶ | *kai* ja τοὺς | *tous* ἀλάλους | *alalous* mykät λαλεῖν | *lalein* puhumaan

Delitzsch וַיִּשְׁתּוֹמְמוּ | vajjishtomemu עַד־מְאֹד | 'ad-me'od וַיִּיאָמְרוּ | vajjo'meru אֶתְּ כָל־הַכּוֹפִים | 'et-hakol וְאֶתְּ כָל־הַשְׁמֵינִים | 'asa הַיָּפֵה | jafeh גַּם־הַחֲרָשִׁים | gam-hachereshim הוּא | hu' וְאֶתְּ לְשׁוֹמְיִים | 'oseh לְגַם־הָאֵלֵּימִים | gam-ha'illemim לְמַדְבָּרִים | limdabberim

TKIS Ja he olivat erittäin hämmästyneitä ja sanoivat: "Hyvin Hän on kaikki tehnyt: Hän saa sekä kuurot kuulemaan, että mykät puhumaan."

STLK Ihmiset hämmästyivät suunnattomasti ja sanoivat: "Hyvin hän on kaikki tehnyt: kuurot hän saa kuulemaan ja mykät puhumaan."

BIBLIA 1776 Ja he suuresti hämmästyivät, sanoen: hyvästi hän kaikki teki: kuurot hän tekee kuulemaan ja mykät puhumaan.

8 Luku

1. *TR* ἐν | *en* ἐκείναις | *ekeinai* niinä ταῖς | *tais* ἡμέραις | *hēmerais* päivinä
παμπόλλου | *pampollou* hyvin paljon ὄχλου | *ochlou* kansaa ὄντος | *ontos* ollessa
καὶ | *kai* ja μὴ | *mē* εἰ ἐχόντων | *echontōn* heillä ollut τί | *ti* mitä φάγωσι | *fagōsi*
syödä προσκαλεσάμενος | *proskalesamenos* kutsui luokseen ὁ | *ho* Ἰησοῦς |
Iēsous Jeesus τοὺς | *tous* μαθητὰς | *mathētas* opetuslapsensa αὐτοῦ | *autou* λέγει
| *legei* sanoen αὐτοῖς | *autois* heille

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi בַּיָּמִים | bajamim הָהֵם | hahem בְּהִיֻּקָּוֶטֶז | behiqqavetz
| 'am רַב | rav וַיֵּין | ve'ein לָהֶם | lahem מַה־יֹּאכְלוּ | mah-jo'chelu וַיִּקְרָא |
vajjiqra' וַיִּשׁוּעָ | JESHUA אֶל־תַּלְמִידָיו | 'el-talmidaiv וַיִּצְוֶה | vajjo'mer
'aleihem

TKIS Niinä päivinä, kun (hyvin) paljon kansaa [taas] oli koolla eikä heillä ollut mitään syötävää, Jeesus* kutsui opetuslapsensa luokseen ja sanoi heille:

STLK Niinä päivinä, kun kansaa oli taas koolla varsin paljon eikä heillä ollut mitään syötävää, hän kutsui opetuslapsensa luokseen ja sanoi heille:

BIBLIA 1776 Niinä päivinä, koska sangen paljo kansaa oli, eikä ollut heillä mitään syömistä, kutsui Jesus opetuslapsensa tykönsä ja sanoi heille:

2. *TR* Σπλαγχνίζομαι | *splagchnidzomai* minun käy sääliksi ἐπὶ | *epi* τὸν | *ton*
ὄχλον· | *ochlon* kansaa ὅτι | *hoti* sillä ἦδη | *ēdē* jo ἡμέρας | *hēmeras* päivää τρεῖς
| *treis* kolme προσμένουσί | *prosmenousi* he ovat olleet luonani μοι | *moi* minun
καὶ | *kai* ja οὐκ | *ouk* εἰ ἔχουσι | *echousi* heillä ole τί | *ti* mitä φάγωσι· | *fagōsi*
syödä

Delitzsch נִחְמְרוּ | nichmeru רַחֲמַי | rachamai עַל־הָעָם | 'al-ha'am כִּי־זֶה | ki-zeh
שֶׁלֶשֶׁת | shelshet יָמִים | jamim וַיִּמְדוּ | 'amedu וַיִּמְדוּ | 'immadi וַיֵּין | ve'ein
| lahem לָהֶם | le'chem לְאֶחָד | le'echol

TKIS ”Minun käy sääli kansaa, sillä he ovat viipyneet jo kolme päivää luonani, eikä heillä ole mitä söisivät.

STLK ”Minun käy sääliksi kansaa, sillä he ovat jo kolme päivää olleet luonani, eikä heillä ole mitä syödä.

BIBLIA 1776 Minä surkuttelen kansaa; sillä he ovat jo kolme päivää viipyneet minun tykönäni, ja ei ole heillä, mitä he söisivät.

3. **TR** καὶ | *kai* ja ἐὰν | *ean* jos ἀπολύσω | *apolysō* päästän αὐτοὺς | *autous* heidät νήσταις | *nēsteis* syömättä εἰς | *eis* οἴκον | *oikon* kotiinsa αὐτῶν | *autōn* ἐκλυθήσονται | *eklythēsontai* he nääntyvät ἐν | *en* τῇ | *tē* ὁδοῦ | *hodō* tiellä τινὲς | *tines* sillä jotkut γὰρ | *gar* αὐτῶν | *autōn* heistä μακρόθεν | *makrothen* kaukaa ἦκασι | *hēkasi* ovat tulleet

Delitzsch וְהִיא | ve'haja בְּשָׁלַחְךָ | beshalechi אֹתָם | 'otam רַעֲבִים | re'evim לְבַתֵּיהֶם | le'vatteihem יִתְעַלְפוּ | jit'allefu בְּדַרְךָ | badarech כִּי־יֵשֶׁה | ki-jesh מִמֶּהֶם | mehem אֲשֶׁר | 'asher בָּאוּ | ba'u מִמְּרָחֵק | mimmerchaq

TKIS Jos lasken heidät syömättöminä kotiinsa, he nääntyvät matkalla, sillä muutamat heistä ovat tulleet kaukaa."

STLK Jos minä lasken heidät menemään syömättä kotiinsa, he nääntyvät matkalla, sillä muutamat heistä ovat tulleet kaukaa."

BIBLIA 1776 Ja jos minä päästän heidät kotiansa syömättä, niin he vaipuvat tiellä; sillä muutamat heistä olivat kaukaa tulleet.

4. **TR** καὶ | *kai* ja ἀπεκρίθησαν | *apekrithēsan* vastasivat αὐτῷ | *autō* Hänelle οἱ | *oi* μαθηταὶ | *mathētai* opetuslapsensa αὐτοῦ | *autou* Hänen πόθεν | *pothen* mistä τούτους | *toutous* nämä δυνήσεται | *dynēsetai* voi τις | *tis* kukaan ὧδε | *hōde* täällä χορτάσαι | *chortasai* ruokkia ἄρτων | *artōn* leivillä ἐπ' | *ep* ἐρημίας | *erēmias* autiomaassa

Delitzsch וַיַּעֲנוּ | vajja'anu אֶת־ו' | 'oto תַּלְמִידָיו | talmidaiv מְאִין | me'ain יוֹכַל | juchal אִישׁ | 'ish לְהַשְׁבִּיעַ | le'hasbia' אֶת־אֶלֶף | 'et-'elleh פֶּה | poh בְּמִדְבָּר | vammidbar לְ | la'chem

TKIS Hänen opetuslapsensa vastasivat Hänelle: "Mistä kukaan voi täällä autiomaassa ruokkia näitä leivillä?"

STLK Hänen opetuslapsensa vastasivat hänelle: "Mistä täällä erämaassa kukaan voi saada leipää näiden ravitsemiseksi?"

BIBLIA 1776 Niin vastasivat häntä hänen opetuslapsensa: kusta joku voi näitä ravita

leivillä tässä erämaassa?

5. *TR* καὶ | *kai* ja ἐπηρώτα | *epērōta* Hän kysyi αὐτούς | *autous* heiltä πόσους | *posous* montako ἔχετε | *echete* teillä on ἄρτους | *artous* leipää οἱ | *hoi* δὲ | *de* ja εἶπον | *eipon* he sanoivat ἑπτὰ | *hepta* seitsemän

Delitzsch לַאֲשֶׁר | vajjish'al אֹתָם | 'otam כַּמָּה | kamma כְּכֹרֶת־לֶחֶם | chikkerot-lechem שֵׁבַע | jesh לְכֶם | la'chem וַיִּאמְרוּ | vajjo'meru שֶׁבַע | sheva'

TKIS Hän kysyi heiltä: "Montako leipää teillä on?" He sanoivat: "Seitsemän."

STLK Hän kysyi heiltä: "Montako leipää teillä on?" He sanoivat: "Seitsemän."

BIBLIA 1776 Ja hän kysyi heiltä: kuinka monta leipää teillä on? He sanoivat: seitsemän.

6. *TR* καὶ | *kai* niin παρήγγειλε | *parēngeile* Hän käski τῷ | *tō* ὄχλῳ | *ochlō* kansaa ἀναπεσεῖν | *anapesein* asettumaan ἐπὶ | *epi* τῆς | *tēs* γῆς· | *gēs* maahan καὶ | *kai* ja λαβὼν | *labōn* otti τοὺς | *tous* ne ἑπτὰ | *hepta* seitsemän ἄρτους | *artous* leipää εὐχαριστήσας | *eucharistēsas* kiitti ἔκλασε | *eklase* mursi καὶ | *kai* ja ἐδίδου | *edidou* antoi τοῖς | *tois* μαθηταῖς | *mathētais* opetuslapsilleen αὐτοῦ | *autou* ἵνα | *hina* παραθῶσι· | *parathōsi* laitettavaksi eteen καὶ | *kai* ja παρέθηκαν | *parethēkan* he laittoivat eteen τῷ | *tō* ὄχλῳ | *ochlō* kansan

Delitzsch וַיִּצַו | vaje'tzav אֶת־הָעָם | 'et-ha'am לְשֵׁבַע | lashevet לְאֶרֶץ | la'aretz חֶקַח | vajjiqach שֶׁבַע־אֶת | 'et-sheva' כְּכֹרֶת | kikkerot הַלֶּחֶם | hallechem וַיִּבְרַךְ | vaje'varech וַיִּפְרוֹס | vajjifros וַיִּתֵּן | vajjitten אֹתָם | 'otam לְתַלְמִידָיו | le'talmidaiv לְשׂוּם | lasum לְפָנֵיהֶם | lifneihem וַיַּגִּישִׁמוּ | vajjasimu לְפָנָיו | lifnei הָעָם | ha'am

TKIS Niin Hän käski kansan asettua maahan. Otettuaan ne seitsemän leipää Hän kiitti, mursi ja antoi opetuslapsilleen, jotta he panisivat ne esille, ja he panivat kansan eteen.

STLK Silloin hän käski kansan asettua maahan. Hän otti ne seitsemän leipää, kiitti, mursi ja antoi opetuslapsilleen, että he jakaisivat ne. He jakoivat ne kansalle.

BIBLIA 1776 Ja hän käski kansan istua atrioitsemaan maan päälle. Ja hän otti ne seitsemän leipää, kuin hän kiittänyt oli, mursi ja antoi opetuslapsillensa, että he olisivat panneet eteen; ja he panivat kansan eteen.

7. *TR* καὶ | *kai* ja εἶχον | *eichon* heillä oli ἰχθύδια | *ichthydia* pieniä kaloja ὀλίγα·
| *oliga* muutamia καὶ | *kai* ja εὐλογήσας | *eulogēsas* siunattuaan εἶπε | *eipe* Hän
käski παραθεῖναι | *paratheinai* laittaa eteen καὶ | *kai* myös αὐτά | *auta* ne

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi לָהֶם | lahem מֵעַתָּה | me'at דְּגַיִם | dagim קֶטַנִּים | qetanim
וַיְבָרֶךְ | vaje'varech וַיֹּאמֶר | vajjo'mer לְשׂוֹם | lasum לְפַנְיָהֶם | lifneihem אֶת־
הָאֵלֶּה | gam-'et-'elleh

TKIS Heillä oli myös joitakin pieniä kaloja, ja siunattuaan Hän käski panna nekin
esille.

STLK Heillä oli myös joitakin pieniä kaloja, ja siunattuaan ne hän käski jakaa nekin.

BIBLIA 1776 Ja heillä oli myös vähä kalasia; ja hän kiitti, ja käski ne myös pantaa
eteen.

8. *TR* ἔφαγον | *efagon* ja he söivät δέ | *de* καὶ | *kai* ja ἐχορτάσθησαν· |
echortasthēsan tulivat ravituiksi καὶ | *kai* ja ἦραν | *ēran* he keräsivät περισσεύματα
| *perisseumata* ylimääräiset κλασμάτων | *klasmatōn* palaset ἑπτὰ | *hepta*
seitsemän σπυρίδας | *spyridas* korillista

Delitzsch וַיֹּאכְלוּ | vajjo'chelu וַיִּשְׁבְּעוּ | vajjisba'u וַיִּשְׂאוּ | vajjisu מִן־הַפֶּתוֹתִים |
min-ha'petotim הַנּוֹתָרִים | hannotarim שְׁבַעַת | shiv'at דִּדִּים | dudim

TKIS Ja he söivät ja tulivat kylläisiksi. Sitten he keräsivät jääneet palaset, seitsemän
vasullista.

STLK He söivät ja tulivat ravituiksi. Sitten he keräsivät jääneet palaset, seitsemän
korillista.

BIBLIA 1776 Niin he söivät ja ravittiin; ja he korjasivat tähteet, jotka jääneet olivat,
seitsemän koria muruja.

9. *TR* ἦσαν | *ēsan* ja niitä oli δὲ | *de* οἱ | *oi* jotka φαγόντες | *fagontes* söivät ὡς |
hōs noin τετρακισχίλιοι· | *tetrakischilioi* neljätuhatta καὶ | *kai* ja ἀπέλυσεν |
apelysen Hän laski luotaan αὐτούς | *autous* heidät

Delitzsch וְהֵאֲכִילֵם | ve'ha'ochelim הֵי | haju כְּאַרְבַּעַת | ke'arba'at אֶלְפֵי | 'alfei
אִישׁ | 'ish וַיִּשְׁלַחֵם | vaje'shallechem

TKIS Mutta syöjiä* oli noin neljä tuhatta. Ja Hän laski heidät luotansa.

STLK Heitä oli noin neljä tuhatta. Hän laski heidät luotaan.

BIBLIA 1776 Ja niitä jotka söivät, oli liki neljä tuhatta; ja hän päästi heidät.

10. *TR* καὶ | *kai* ja εὐθέως | *eutheōs* heti ἐμβὰς | *embas* Hän nousi εἰς | *eis* τὸ | *to* πλοῖον | *ploion* veneeseen μετὰ | *meta* kanssa τῶν | *tōn* μαθητῶν | *mathētōn* opetuslastensa αὐτοῦ | *autou* ἦλθεν | *ēlthen* tulivat εἰς | *eis* τὰ | *ta* μέρη | *merē* alueelle Δαλμανουθά | *Dalmanoutha* Dalmanutan

Delitzsch אַז | 'az יָרַד | jarad בְּיַדְּהֶם | bo'onija עַם־תַּלְמִידָיו | 'im-talmidaiv וַיִּבְּאוּ | vajjavo' אֶל־גַּלִּילֹת | 'el-gelilot דַּלְמָנוּתָא | dalmanuta'

TKIS Astuttuaan kohta veneeseen opetuslapsineen Hän meni Dalmanutan* alueelle.

STLK Heti hän astui opetuslapsineen veneeseen ja meni Dalmanutan seudulle.

BIBLIA 1776 Ja hän astui kohta opetuslastensa kanssa haahteen, ja tuli Dalmanutan maan ääriin.

11. *TR* καὶ | *kai* ja ἐξῆλθον | *eksēlthon* tulivat οἱ | *oi* φαρισαῖοι | *farisaioi* fariseukset καὶ | *kai* ja ἤρξαντο | *ērksanto* alkoivat συζητεῖν | *sydzētein* väitellä kanssa αὐτῶ | *autō* Hänen ζητοῦντες | *dzētountes* vaatien παρ' | *par* αὐτοῦ | *autou* Häneltä σημεῖον | *sēmeion* merkkiä ἀπὸ | *apo* τοῦ | *tou* οὐρανοῦ | *ouranou* taivaasta πειράζοντες | *peiradzontes* kiusaten αὐτόν | *auton* Häntä

Delitzsch וַיֵּצְאוּ | vajje'tze'u הַפְּרוּשִׁים | hap'rushim וַיִּהְיוּ | vajjachellu לְהִתְוַכַּח | le'hitvakkach אִתּוֹ | 'itto וַיִּשְׁאַל | vajjish'alu מֵעַמּוֹ | me'immo אֹת | 'ot מִן־הַשָּׁמַיִם | min-hash'shamaim וְהֵם | vehem מְנַסִּים | menassim אֹת | 'oto

TKIS Niin fariseukset tulivat ja alkoivat väitellä Hänen kanssaan vaatien Häneltä merkkiä taivaasta, kiusaten Häntä.

STLK Fariseukset lähtivät sinne ja rupesivat väittelemään hänen kanssaan ja vaativat häneltä merkkiä taivaasta kiusaten häntä.

BIBLIA 1776 Ja Pharisealaiset tulivat ja rupesivat kamppailemaan hänen kanssansa, pyytäen häneltä merkkiä taivaasta, kiusaten häntä.

12. *TR* καὶ | *kai* ja ἀναστενάξας | *anastenaksas* Hän huokaisi τῷ | *tō* πνεύματι | *pneumati* hengessään αὐτοῦ | *autou* λέγει | *legei* sanoen τί | *ti* miksi ἢ | *hē* γενεᾶ | *genea* sukupolvi αὕτη | *hautē* tämä σημεῖον | *sēmeion* merkkiä ἐπιζητεῖ | *epidzētei* vaatii ἀμὴν | *amēn* todella λέγω | *legō* sanon ὑμῖν | *hymin* teille εἰ | *ei* ei δοθήσεται | *dothēsetai* anneta τῇ | *tē* γενεᾷ | *genea* sukupolvelle ταύτη | *tautē* tälle σημεῖον | *sēmeion* merkkiä

Delitzsch וַיֵּאָנַח | vaje'anach בְּרוּחוֹ | berucho וַיִּצְוֶה | vajjo'mar מֶה־הַדָּוָר | mahaddor הַזֶּה | hazzeh מִבְּקֶשׁ-לוֹ | mevaqqesh-lo אוֹת | 'ot אָמֵן | 'Amen אוֹמֵר | 'omer אֲנִי | 'ani לָכֵן | la'chem אֲמַנְיָתָן | 'im-jinnaten אוֹת | 'ot לְדָוָר | laddor הַזֶּה | hazzeh

TKIS Huoaten hengessään Hän sanoi: "Miksi tämä sukupolvi vaatii merkkiä? Totisesti sanon teille: tälle sukupolvelle ei anneta merkkiä."

STLK Hän huokasi hengessään ja sanoi: "Miksi tämä sukukunta vaatii merkkiä? Totisesti minä sanon teille: tälle sukukunnalle ei anneta merkkiä."

BIBLIA 1776 Ja hän huokasi hengessänsä ja sanoi: miksi tämä suku merkkiä pyytää? Totisesti sanon minä teille: ei tälle sukukunnalle anneta merkkiä.

13. *TR* καὶ | *kai* ja ἀφεις | *afeis* Hän jätti αὐτούς | *autous* heidät ἐμβὰς | *embas* astui πάλιν | *palin* jälleen εἰς | *eis* τὸ | *to* πλοῖον | *ploion* veneeseen ἀπῆλθεν | *apēlthen* lähti εἰς | *eis* τὸ | *to* πέραν | *peran* toiselle puolelle

Delitzsch וַיֵּצֵא | vajja'azov אוֹתָם | 'otam וַיֵּרֶד | vajje'red בְּאֶנְיָה | bo'onija וַיֵּצֵב | vajjashov וַיֵּעָבֵר | vajja'avor אֶל-עֵבֶר | 'el-'ever הַיָּם | haijam

TKIS Ja Hän jätti heidät, astui taas veneeseen ja meni toiselle puolelle.

STLK Hän jätti heidät ja astui taas veneeseen ja lähti pois toiselle rannalle.

BIBLIA 1776 Ja hän jätti heidät, ja astui taas haahteen, ja meni ylitse.

14. *TR* καὶ | *kai* mutta ἐπελάθοντο | *epelathonto* unohtivat οἱ | *oi* μαθηταὶ | *mathētai* opetuslapset λαβεῖν | *labein* ottaa ἄρτους | *artous* leipiä καὶ | *kai* ja εἰ μὴ | *ei mē* ei muuta kuin ἓνα | *hena* yksi ἄρτον | *arton* leipä οὐκ | *ouk* ei εἶχον | *eichon* heillä ollut μεθ' | *meth* ἑαυτῶν | *heautōn* mukanaan ἐν | *en* τῷ | *tō* πλοίῳ

| *ploiō* veneessä

Delitzsch וַיִּשְׁכְּחוּ | vajjishkechu לֶקְחָת | laqachat אֶת־חֶמֶד | 'ittam לֶחֶם | la'chem וְלֶאֱחָתָהּ | velo'-haja לֶחֶם | lahem בְּאֵינֶיךָ | bo'onija בְּלִתִּי | bilti אֶם־כִּכְרֹלֶךְ | 'im-kikkar-lechem אֶת־חֶמֶד | 'echat

TKIS Mutta he olivat unohtaneet ottaa leipiä mukaansa, eikä heillä ollut veneessä mukanaan kuin yksi leipä.

STLK Mutta opetuslapset olivat unohtaneet ottaa mukaansa leipää, eikä heillä ollut mukanaan veneessä kuin yksi leipä.

BIBLIA 1776 Ja he olivat unohtaneet ottaa leipiä, eikä ollut heillä enempi kuin yksi leipä haahdessa myötänsä.

15. *TR* καὶ | *kai* ja διεστέλλετο | *diestelleto* Hän käskee αὐτοῖς | *autois* heitä λέγων | *legōn* sanoen ὁρᾶτε | *horate* katsokaa βλέπετε | *blepete* varokaa ἀπὸ | *apo* τῆς | *tēs* ζύμης | *dzymēs* hapatusta τῶν | *tōn* φαρισαίων | *farisaiōn* fariseusten καὶ | *kai* ja τῆς | *tēs* ζύμης | *dzymēs* hapatusta Ἡρώδου | *Hērōdou* Herodeksen

Delitzsch וַיִּזְהַר | vajjazher אֶת־חֶמֶד | 'otam לֶאמֹר | le'mor רְאוּ | re'u הַשְׁמֵרָה | hish'shameru לֶחֶם | la'chem מִשְׁאֵר | misse'or הַפְּרוֹשִׁים | hap'rushim וּמִשְׁאֵר | umisse'or הַיְרֻדֹס | Horedos

TKIS Ja Hän käskee heitä sanoen: "Varokaa ja kavahtakaa fariseusten hapatusta ja Herodeksen hapatusta."

STLK Hän käskee heitä sanoen: "Varokaa ja kavahtakaa fariseusten hapatusta ja Herodeksen hapatusta."

BIBLIA 1776 Ja hän käskee heitä, sanoen: katsokaat ja karttakaat teitänne Pharisealaisten hapatuksesta ja Herodeksen hapatuksesta.

16. *TR* καὶ | *kai* mutta διελογίζοντο | *dielogidzonto* he puhelivat πρὸς | *pros* ἀλλήλους | *allēlous* keskenään λέγοντες | *legontes* sanoen ὅτι | *hoti* että ἄρτους | *artous* leipiä οὐκ | *ouk* ei ἔχομεν | *echomen* meillä ole

Delitzsch וַיִּשְׁבּוּ | vajjachshevu וַיִּאמְרוּ | vajjo'meru אִישׁ | 'ish אֶל־רֵעֵהוּ | 'el-re'ehu עַל | 'al לֶחֶם | ki-lechem אֶין | 'ein אֶתְּנוּ | 'ittanu

TKIS Niin he puhuivat keskenään *sanoen: "Meillä kun ei* ole leipiä."

STLK He puhelivat keskenään ja sanoivat: "Meillä ei ole leipää."

BIBLIA 1776 Ja he ajattelivat keskenänsä, sanoen: ei meillä ole leipiä.

17. **TR** καὶ | *kai* ja γνοὺς | *gnous* huomattuaan ὁ | *ho* Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus λέγει | *legei* sanoi αὐτοῖς | *autois* heille τί | *ti* miksi διαλογίζεσθε | *dialogidzesthe* keskustelette ὅτι | *hoti* että ἄρτους | *artous* leipiä οὐκ | *ouk* ei ἔχετε | *echete* teillä ole οὐπω | *oupō* ettekö vielä νοεῖτε | *noeite* käsitä οὐδὲ | *oude* ettekä συνίετε | *syniete* ymmärrä ἔτι | *eti* vielä πεπωρωμένην | *pepōrōmenēn* turtunut ἔχετε | *echete* onko τὴν | *tēn* καρδίαν | *kardian* sydämenne ὑμῶν | *hymōn* teidän

Delitzsch וַיִּדַע | *vajje'da'* וַיִּשׂוּעַ | *JESHUA* וַיֵּאמֶר | *vajjo'mer* לָחֶמַע | *lahem* מִהֶחֱבֹב | *mah-tachshevu* עַל | *'al* לֶחֶם | *ki-lechem* אֵין | *'ein* לָכֶם | *la'chem* הָעוֹד | *ha'od* לֹא | *lo'* תִּשְׁכַּלְוּ | *taskilu* וְלֹא | *velo'* תִּבְיִנוּ | *tavinu* וְלִבְכֶם | *velibbechem* עוֹדְנֵנוּ | *'odennu* מְטֻמָּטָמ | *metumtam*

TKIS Huomattuaan tämän Jeesus sanoi heille: "Miksi puhutte, ettei teillä ole leipiä? Ettekö vielä käsitä ettekä ymmärrä? Onko sydämenne (vielä) paatunut?"

STLK Kun Jeesus huomasi sen, hän sanoi heille: "Mitä puhelette siitä, ettei teillä ole leipää? Ettekö vielä käsitä ettekä ymmärrä? Onko teidän sydämenne paatunut?"

BIBLIA 1776 Ja kun Jesus sen ymmärsi, sanoi hän heille: mitä te ajattelette, ettei teillä ole leipää? ettekö te vielä huomaitse, ettekä ymmärrä? vieläkö teillä nyt on paatunut sydän?

18. **TR** ὀφθαλμοὺς | *ofthalmous* silmät ἔχοντες | *echontes* teillä on οὐ | *ou* ettekö βλέπετε | *blepete* näe καὶ | *kai* ja ὠτα | *ōta* korvat ἔχοντες | *echontes* teillä on οὐκ | *ouk* ettekö ἀκούετε | *akouete* kuule καὶ | *kai* ja οὐ | *ou* ettekö μνημονεύετε | *mnēmoneuete* muista

Delitzsch עֵינַיִם | *'einaim* לָכֶם | *la'chem* וְלֹא | *velo'* תִּרְאוּ | *tir'u* וְאֹזְנֵיכֶם | *ve'oznaim* לָכֶם | *la'chem* וְלֹא | *velo'* תִּשְׁמְעוּ | *tishme'u* וְלֹא | *velo'* תִּזְכְּרוּ | *tizkoru*

TKIS Teillä on silmät, ettekö näe? Ja teillä on korvat, ettekö kuule? Ja ettekö muista?

STLK Silmät teillä on, ettekö näe? Korvat teillä on, ettekö kuule? Ettekö muista:

BIBLIA 1776 Silmät teillä on ja ette näe? ja korvat teillä on, ja ette kuule? ettekö myös muista?

19. *TR* ὅτε | *ote* kun τοὺς | *tous* ne πέντε | *pente* viisi ἄρτους | *artous* leipää ἑκλάσα | *eklasa* mursin εἰς | *eis* τοὺς | *tous* niille πεντακισχιλίους | *pentakischilious* viidelle tuhannelle πόσους | *posous* montako κοφίνους | *kofinous* koria πλήρεις | *plēreis* täyttä κλασμάτων | *klasmātōn* palasia ἤρατε | *ērate* keräsitte λέγουσιν | *legousin* he sanoivat αὐτῷ | *autō* Hänelle δώδεκα | *dōdeka* kaksitoista

Delitzsch כַּאֲשֶׁר | ka'asher פָּרַסְתִּי | parasti אֶת־חַמֶּשֶׁת | 'et-chameshet כְּכֹרוֹת | kikkerot הַלֶּחֶם | hallechem לֶחֶם־חַמֶּשֶׁת | lachameshet אֶלְפֵי | 'alfei אִישׁ | 'ish כַּמָּה | kamma סְלִים | salim מְלֵאִי | mele'ei פְּתוּתִים | fetotim נִשְׂאָתָם | nesa'tem וַיֹּאמְרוּ | vajjo'meru אֵלָיו | 'elaiv שְׁנַיִם | sheneim עֶשְׂרִי | 'asar

TKIS Kun mursin viisi leipää viidelle tuhannelle, kuinka monta vakan täyttä palasia keräsitte?" He sanoivat Hänelle: "Kaksitoista."

STLK kun minä mursin ne viisi leipää viidelle tuhannelle, kuinka monta täyttä korillista palasia te keräsitte?" He sanoivat hänelle: "Kaksitoista."

BIBLIA 1776 Kuin minä viisi leipää mursin viidelle tuhannelle, kuinka monta täysinäistä koria te tähteitä korjasitte? He sanoivat: kaksitoistakymmentä.

20. *TR* ὅτε | *hote* ja kun δὲ | *de* τοὺς | *tous* ne ἑπτὰ | *hepta* seitsemän εἰς | *eis* τοὺς | *tous* niille τετρακισχιλίους | *tetrakischilious* neljälletuhannelle πόσων | *posōn* montako σπυρίδων | *spyridōn* koria πληρώματα | *plērōmata* täyttä κλασμάτων | *klasmātōn* palasia ἤρατε | *ērate* keräsitte οἱ | *hoi* δὲ | *de* niin εἶπον | *eipon* he sanoivat ἑπτὰ | *hepta* seitsemän

Delitzsch וּבְשֶׁבַע | uvash'sheva' לְאַרְבַּעַת | le'arba'at אֶלְפֵי | 'alfei אִישׁ | 'ish כַּמָּה | kamma דּוּדִים | dudim מְלֵאִי | mele'ei פְּתוּתִים | fetotim נִשְׂאָתָם | nesa'tem וַיֹּאמְרוּ | vajjo'meru אֵלָיו | 'elaiv שִׁבְעָה | shiv'a

TKIS ”Ja kun seitsemän [leipää] neljälle tuhannelle, kuinka monta vasun täyttä palasia keräsitte?” He sanoivat: "Seitsemän."

STLK "Kun minä mursin ne seitsemän neljälletuhannelle, kuinka monta täyttä korillista palasia te keräsitte?" He sanoivat: "Seitsemän."

BIBLIA 1776 Niin myös kuin minä ne seitsemän mursin neljälletuhannelle, kuinka monta täysinäistä koria tähteitä te korjasitte? he sanoivat: seitsemän.

21. *TR* καὶ | *kai* ja ἔλεγεν | *elegen* Hän sanoi αὐτοῖς | *autois* heille πῶς | *pōs* kuinka οὐ | *ou* ette συνίετε | *syniete* ymmärrä

Delitzsch וַיֹּאמֶר | vajjo'mer אֶל־שֵׁשׁ | 'aleihem אֵיךְ | 'eich לָּא | lo' תְּבִינּוּ | tavinu

TKIS Niin Hän sanoi heille: "Kuinka ette käsitä?"*

STLK Hän sanoi heille: "Ettekö vieläkkään ymmärrä?"

BIBLIA 1776 Ja hän sanoi heille: miksi ette siis ymmärrä?

22. *TR* καὶ | *kai* ja ἔρχεται | *erchetai* he tulivat εἰς | *eis* Βηθσαϊδά | *Bēthsaida* Beetsaidaan καὶ | *kai* ja φέρουσιν | *ferousin* tuotiin αὐτῷ | *autō* Hänelle τυφλόν | *tyflon* sokeaa καὶ | *kai* ja παρακαλοῦσιν | *parakalousin* he pyysivät αὐτὸν | *auton* Häneltä ἵνα | *hina* että αὐτοῦ | *autou* häntä ἅψῃται | *hapsētai* koskettaisi

Delitzsch וַיָּבֵא | vajjavo' אֶל־בֵּית | 'el-Beit צִדְדָא | tzajeda וַיָּבִיא | vajjavi'u אֶל־ | 'elaiv אִישׁ | 'ish עִוֵּר | 'ivuer וַיִּתְחַנְּנוּ | vajjitchannu לוֹ | lo לָגַעַת | laga'at בוֹ | bo

TKIS Sitten *Hän tuli* Beetsaidaan. Ja Hänen luokseen tuotiin sokea, ja he pyysivät Häntä koskettamaan häneen.

STLK He tulivat Beetsaidaan. Hänen luokseen tuotiin sokea, ja he pyysivät, että hän koskisi häneen.

BIBLIA 1776 Ja hän tuli Betsaidaan, ja he toivat sokian ja rukoilivat häntä, että hän rupeais häneen.

23. *TR* καὶ | *kai* ja ἐπιλαβόμενος | *epilabomenos* tarttuen τῆς | *tēs* χειρὸς | *cheiros* kädestä τοῦ | *tou* τυφλοῦ | *tyflou* sokeaa ἐξήγαγεν | *eksēgagen* Hän vei αὐτὸν | *auton* hänet ἔξω | *eksō* ulos τῆς | *tēs* κόμης· | *kōmēs* kylästä καὶ | *kai* ja πτύσας | *ptysas* Hän sylkäisi εἰς | *eis* τὰ | *ta* ὄμματα | *ommata* silmiin αὐτοῦ | *autou* hänen ἐπιθεῖς | *epitheis* päälle πανὶ τὰς | *tas* χεῖρας | *cheiras* kätensä αὐτῷ | *autō* ἐπηρώτα | *epērōta* kysyen αὐτὸν | *auton* häneltä εἴ τι | *ei ti* jos jotain βλέπει |

blepei näkisi

Delitzsch וַיֵּאָחֶז | vajjo'chez בְּיַד | bejad הַעֲיֹד | ha'ivuer וַיִּוְלִיכֶהוּ | vajjolichehu אֶל־מַחֲוֶה | 'el-michutz לְכַפֵּר | lakkefar וַיִּרַק | vajjaraq בְּעֵינָיו | be'einaiv וַיִּשֶׁם | vajjasem אֶת־יָדָיו | 'et-jadaiv עָלָיו | 'alaiv וַיִּשְׁאַלְהוּ | vajjish'alehu לְאֹמַר | le'mor הָרְאָה | haro'eh אָתָּה | 'atta דָּבַר | davar

TKIS Tarttuen sokeaa käteen, Hän talutti hänet kylän ulkopuolelle, sylkäisi hänen silmiinsä, pani kätensä* hänen päälleen ja kysyi häneltä: ”Näkikö hän mitään.”

STLK Hän tarttui sokean käteen, talutti hänet kylän ulkopuolelle, sylki hänen silmiinsä ja pani kätensä hänen päälleen ja kysyi häneltä, näkikö hän jotakin.

BIBLIA 1776 Ja hän tarttui sokian käteen, ja vei ulos hänen kylästä, ja sylki hänen silmiinsä, ja pani kätensä hänen päällensä, ja kysyi häneltä, josko hän jotakin näkis.

24. **TR** καὶ | *kai* ja ἀναβλέψας | *anablepsas* hän katsoi ylös ἔλεγε | *elege* sanoen βλέπω | *blepō* näen τοὺς | *tous* ἀνθρώπους | *anthrōpous* ihmisiä ὡς | *hōs* niinkuin δένδρα | *dendra* puita περιπατοῦντας | *peripatountas* jotka kävelevät

Delitzsch וַיִּבֵּט | vajjabet וַיֵּאֱמַר | vajjo'mer אָרְאֶה | 'er'eh אֶת־בְּנֵי | 'et-benei הָאָדָם | ha'adam כִּי | ki מִתְהַלְכִים | mithalechim כְּאֵילָנוֹת | ke'ilanot אֲנִי | 'ani רֹאֶה | ro'eh

TKIS Katsoen ylös tämä sanoi: "Näen käveleviä ihmisiä, koska näen niin kuin puita."

STLK Tämä katsoi ylös ja sanoi: "Näen ihmisten kävelevän, he ovat kuin puita."

BIBLIA 1776 Niin hän katsoi ylös ja sanoi: minä näen ihmiset niinkuin puut käyskentelevän.

25. **TR** εἶτα | *eita* sitten πάλιν | *palin* jälleen ἐπέθηκε | *epethēke* Hän pani τὰς | *tas* χεῖρας | *cheiras* kätensä ἐπὶ | *epi* τοὺς | *tous* ὀφθαλμοὺς | *ophthalmous* silmilleen αὐτοῦ | *autou* hänen καὶ | *kai* ja ἐποίησεν | *epoiēsen* kehoitti αὐτὸν | *auton* häntά αναβλέψαι | *anablepsai* katsomaan ylös καὶ | *kai* ja ἀποκατεστάθη | *apokatestathē* hän oli tullut ennalleen καὶ | *kai* ja ἐνέβλεψε | *eneblepse* näki τηλαυγῶς | *tēlaugōs* kauas ἅπαντας | *hapantas* selvästi

Delitzsch וַיִּוְסַף | vajjosef לְשׁוֹם | lasum אֶת־יָדָיו | 'et-jadaiv עַל־עֵינָיו | 'al-'einaiv וַתִּפְקַחְנָה | vatipaqaqach'na עֵינָיו | 'einaiv וַיִּרְאֵ | vaje'rafe' וַיִּרְאֵ | vajjar' הַכֹּל | hakol הֵיטֵב | heitev לְמַרְחֹק | 'ad-lemerachoc

TKIS Sitten Hän jälleen pani kätensä* hänen silmilleen ja kehoitti häntä katsomaan ylös. Ja hän oli parantunut ja näki kaikki selvästi.

STLK Hän pani kätensä taas hänen silmilleen ja teki hänet näkeväksi. Hän oli tullut jälleen terveeksi ja näki kaiken selvästi.

BIBLIA 1776 Sitte hän taas pani kätensä hänen silmäinsä päälle, ja antoi hänen taas katsoa. Ja se tuli parannetuksi, niin että hän näki kaikki kaukaa ja selkiästi.

26. **TR** καὶ | *kai* ja ἀπέστειλεν | *apesteilen* Hän lähetti αὐτὸν | *auton* hänet εἰς | *eis* τὸν | *ton* οἶκον | *oikon* kotiinsa αὐτοῦ | *autou* λέγων | *legōn* sanoen μηδὲ | *mēde* ἄlä edes εἰς | *eis* τὴν | *tēn* κώμην | *kōmēn* kylään εἰσέλθης | *eiselthēs* mene μηδὲ | *mēde* ἄläkä εἴπης | *eipēs* sano τινὶ | *tini* kenellekään ἐν | *en* τῇ | *tē* κώμῃ | *kōmē* kylässä

Delitzsch וַיִּשְׁלַחְהוּ | vaje'shallechehu אֶל־בֵּיתוֹ | 'el-beito לְאֵמֹר | le'mor אֶל־תְּבֵא | 'al-tavo' בְּתוֹךְ | betoch הַכֶּפֶר | ha'kefar וְאֶל־תְּדַבֵּר | ve'al-tedaber לְאִישׁ | le'ish בְּכֶפֶר | bakkefar

TKIS Niin Jeesus* lähetti hänet hänen kotiinsa sanoen: "Älä mene edes kylään (äläkä kerro kenellekään kyläläiselle)."

STLK Hän lähetti hänet hänen kotiinsa sanoen: "Älä poikkeaa kylään äläkä kerro kenellekään kylässä."

BIBLIA 1776 Ja hän lähetti hänen kotiansa, sanoen: älä mene kylään sisälle, älä myös kellenkään tätä kylässä sano.

27. **TR** καὶ | *kai* ja ἐξῆλθεν | *eksēlthen* lähti ὁ | *ho* Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus καὶ | *kai* ja οἱ | *oi* μαθηταὶ | *mathētai* opetuslapsensa αὐτοῦ | *autou* Hänen εἰς | *eis* τὰς | *tas* κώμας | *kōmas* kyliin Καισαρείας | *Kaisareias* Kesareaan τῆς | *tēs* Φιλίππου· | *Filippou* Filippuksen καὶ | *kai* ja ἐν | *en* τῇ | *tē* ὁδοῦ | *hodō* tiellä ἐπηρώτα | *epērōta* Hän kysyi τοὺς | *tous* μαθητὰς | *mathētas* opetuslapsiltaan αὐτοῦ | *autou* λέγων | *legōn* sanoen αὐτοῖς | *autois* heille τίνα | *tina* kenen με | *me* minun λέγουσιν | *legousin* sanovat οἱ | *oi* ἄνθρωποι | *anthrōpoi* ihmiset εἶναι | *einai*

olevan

Delitzsch וַיֵּצֵא | vajje'tze' יֵשׁוּעַ | JESHUA וְתַלְמִידָיו | ve'talmidaiv לֵלֶכֶת | lalechet
אֶל־כְּפָרַי | 'el-kefarei קִיסָרִין | Qiserin שֶׁל־פִּילִיפּוֹס | shel-Filippos וַיֵּהִי | vaje'hi
בְּדֶרֶךְ | vaderech לַאֲשֵׁר | vajjish'al אֶת־תַּלְמִידָיו | 'et-talmidaiv וַיֹּאמֶר | vajjo'mer
מֵאֵיהֶם | 'aleihem מִה־אֹמְרִים | ma-'omerim עָלַי | 'alai הַאֲנָשִׁים | ha'anashim
| mi-'ani

TKIS Sitten Jeesus ja Hänen opetuslapsensa lähtivät Filippuksen Kesarean kyliin. Tiellä Hän kysyi opetuslapsiltaan sanoen heille: "Kenen ihmiset sanovat minun olevan?"

STLK Jeesus lähti opetuslapsineen Filippoksen Kesarean kyliin. Tiellä hän kysyi opetuslapsiltaan ja sanoi heille: "Kenen ihmiset sanovat minun olevan?"

BIBLIA 1776 Ja Jesus meni ulos ja hänen opetuslapsensa Kesarean kyliin, joka kutsutaan Philippi; ja hän kysyi tiellä opetuslapsiltansa, sanoen heille: kenenkä sanovat ihmiset minun olevan?

28. *TR* οἱ | *oi* δὲ | *de* ja ἀπεκρίθησαν | *apekrithēsan* he vastasivat Ἰωάννην |
Iōannēn Johannes τὸν | *ton* βαπτιστήν· | *baptistēn* Kastajan καὶ | *kai* ja ἄλλοι |
alloi toiset Ἡλίαν | *Elían* Eliaan ἄλλοι | *alloi* ja toiset δὲ | *de* ἓνα | *hena* yhden
τῶν | *tōn* προφητῶν | *profētōn* profeetoista

Delitzsch וַיַּעֲנֵהוּ | vajja'anu וַיֹּאמְרוּ | vajjo'meru יוֹחָנָן | Jochanan הַמְּטַבֵּיל |
הַמַּטְבִּיל וַיֵּשֶׁעַ | vejesh אֹמְרִים | 'omerim אֵלָיְהוּ | 'Elijahu וְאֲחֵרִים | va'acherim
אֹמְרִים | 'omerim אֶחָד | 'echad מִן־הַנְּבִיאִים | min-hannevi'im

TKIS Niin he vastasivat, [Hänelle sanoen]: "Johannes Kastajan, toiset Eliaan ja toiset jonkun profeetoista."

STLK He vastasivat hänelle sanoen: "Johannes Kastajan, ja toiset Eliaan, toiset taas jonkun profeetoista."

BIBLIA 1776 Niin he vastasivat: Johannes Kastajan, ja muutamat Eliaan, vaan muutamat jonkun prophetaista.

29. *TR* καὶ | *kai* niin αὐτὸς | *autos* Hän λέγει | *legei* kysyi αὐτοῖς | *autois* heiltä
ὁμοῖς | *hymeis* ja te δὲ | *de* τίνα | *tina* kenen με | *me* minun λέγετε | *lete* sanotte

εἶναι | *einai* olevan ἀποκριθεὶς | *apokritheis* ja vastasi δὲ | *de* ó | *ho* Πέτρος | *Petros* Pietari λέγει | *legei* sanoen αὐτῷ | *autō* Hänelle σὺ | *sy* sinä εἶ | *ei* olet ó | *ho* Χριστός | *Christos* Kristus

Delitzsch לַאֲשֶׁר | vajjish'al אָתָּם | 'otam לְאָמַר | le'mor וְאֵתָּם | ve'attem מַה
הָאָמַרְוּ | mah-to'meru עָלַי | 'alai מִי־אָנִי | mi-'ani וַיַּגִּיד | vajja'an פֶּטְרוֹס | Petros
וַיַּאמֶר | vajjo'mer אֵלָיו | 'elaiv אֶתָּה | 'atta הוּא | hu' הַמָּשִׁיחַ | hamMashiach

TKIS Niin Hän *sanoi heille*: "Entä kenen te sanotte minun olevan?" Pietari vastasi ja sanoi Hänelle: "Sinä olet Kristus."

STLK Hän sanoi heille: "Kenen te sanotte minun olevan?" Pietari vastasi ja sanoi hänelle: "Sinä olet Kristus."

BIBLIA 1776 Ja hän sanoi heille: kenenkäs te sanotte minun olevan? Pietari vastasi ja sanoi hänelle: sinä olet Kristus.

30. *TR* καὶ | *kai* ja ἐπέτιμησεν | *epetimēsen* Hän varoitti αὐτοῖς | *autois* heitä ἵνα | *hina* että μηδενὶ | *mēdeni* eivät kenellekään λέγωσι | *legōsi* puhuisi περὶ | *peri* αὐτοῦ | *autou* Hänestä

Delitzsch וַיִּצַו | vaje'tzav אֶתָּם | 'otam בְּגִנְעָרָה | big'ara לְבִבְלֵתִי | le'vilti עָלָיו |
dabber-'alaiv עָלַי | le'ish

TKIS Niin Hän varoitti heitä puhumasta kenellekään Hänestä*.

STLK Hän varoitti heitä puhumasta kenellekään hänestä.

BIBLIA 1776 Ja hän haasti heitä kellenkään hänestä sanomasta.

31. *TR* καὶ | *kai* ja ἤρξατο | *ērksato* Hän alkoi διδάσκειν | *didaskein* opettamaan αὐτούς | *autous* heille ὅτι | *hoti* että δεῖ | *dei* pitää τὸν | *ton* υἱὸν | *hyion* Pojan τοῦ | *tou* ἀνθρώπου | *anthrōpou* Ihmisen πολλὰ | *polla* paljon παθεῖν | *pathein* kärsiä καὶ | *kai* ja ἀποδοκιμασθῆναι | *apodokimasthēnai* tulla hylätyksi ἀπὸ | *apo* τῶν | *tōn* πρεσβυτέρων | *presbyterōn* vanhimmilta καὶ | *kai* ja ἀρχιερέων | *archieereōn* ylimpareilta καὶ | *kai* ja γραμματέων | *grammateōn* kirjanoppineilta καὶ | *kai* ja ἀποκτανθῆναι | *apoktanthēnai* tulla tarpetuksi καὶ | *kai* ja μετὰ | *meta* jälkeen τρεῖς | *treis* kolmen ἡμέρας | *hēmeras* päivän ἀναστῆναι | *anastēnai* nouseman ylös

Delitzsch וַיְהִי־לִי | vajjachel לְלַמְדָּם | le'lammedam כִּי | ki צָרִיךְ | tzarich בְּנֵי־הָאָדָם
| Ben-ha'Adam לְעֲנוֹת | le'anot הַרְבֵּה | harbeh וַיִּמְאֵס | ve'imma'es עַל־יְדֵי | 'al-
jedei הַזְקֵנִים | hazzeqenim וַהֲכֹהֲנִים | ve'ha'kohanim הַגְּדֹלִים | ha'gedolim
וְהַסּוֹפְרִים | ve'has'soferim וַיִּוְמַת | vejumat וַיִּמְקְצֵה | umiqtzeh שְׁלֶשֶׁת | shelshet
יָמִים | jamim קוֹם | qom יָקוּם | jaqum

TKIS Ja Hän alkoi opettaa heille, että Ihmisen Pojan täytyy kärsiä paljon ja joutua vanhinten ja ylipappien ja kirjanoppineitten hylkäämäksi ja tulla tapetuksi, mutta kolmen päivän kuluttua Hänen pitää nousta ylös.

STLK Hän alkoi opettaa heille, että Ihmisen Pojan pitää paljon kärsiä ja joutua vanhinten, ylipappien ja kirjanoppineiden hylkimäksi ja tapetuksi, mutta kolmen päivän kuluttua hän on nouseva ylös.

BIBLIA 1776 Ja hän rupesi heitä opettamaan, että Ihmisen Pojan pitää paljo kärsimän, ja hyljättämän vanhimmilta ja ylimmäisiltä papeilta ja kirjanoppineilta, ja tapettaman, ja kolmantena päivänä ylösouseman.

32. *TR* καὶ | *kai* ja παρρησίᾳ | *parrēsia* suoraan τὸν | *ton* λόγον | *logon* asian ἐλάλει | *elalei* Hän sanottuaan καὶ | *kai* niin προσλαβόμενος | *proslabomenos* otti luokseen αὐτὸν | *auton* Hänet ὁ | *ho* Πέτρος | *Petros* Pietari ἤρξατο | *ērksato* alkaen ἐπιτιμᾶν | *epitiman* nuhdella αὐτῷ | *autō* Häntä

Delitzsch וְהוּא | vehu' בְּגִלְיִי | vegalui דִּבֶּר | diber אֶת־הַדְּבָר | 'et-ha'davar הִנֵּה |
hazzeh וַיִּקְרָא | vajjiqachehu פֶּטְרוֹס | Petros וַיְהִי־לִי | vajjachel לִגְעֹר־בוֹ | lig'ar-bo

TKIS Hän puhui asian avoimesti. Silloin Pietari otti Hänet erilleen ja alkoi nuhdella Häntä.

STLK Tämän hän puhui peittelemättä. Silloin Pietari otti hänet erilleen ja alkoi nuhdella häntä.

BIBLIA 1776 Ja hän puhui sen puheen julki rohkiasti. Ja Pietari otti hänen tykönsä, rupesi häntä nuhtelevaan.

33. *TR* ὁ | *ho* δὲ | *de* mutta ἐπιστραφεὶς | *epistrafeis* Hän kääntyi καὶ | *kai* ja ἰδὼν | *idōn* katsoi τοὺς | *tous* μαθητὰς | *mathētas* opetuslapsiaan αὐτοῦ | *autou* ἐπετίμησε | *epetimēse* nuhteli τῷ | *tō* Πέτρῳ | *Petrō* Pietaria λέγων | *legōn* sanoen ὑπάγε | *hypage* mene ὀπίσω | *opisō* taakseni μου | *mou* minun σατανᾶ· | *satana*

saatana ὅτι | *hoti* sillä ou | *ou* et φρονεῖς | *froneis* ajattele τὰ | *ta* mikä τοῦ | *tou*
Θεοῦ | *Theou* Jumalan ἀλλὰ | *alla* vaan τὰ | *ta* mikä τῶν | *tōn* ἀνθρώπων |
anthrōpōn ihmisten

Delitzsch וַיִּפֶּן | vajjifen אַחַרָיו | a'charaiv וַיַּבֵּט | vajjabet אֶל־תַּלְמִידָיו | 'el-
talmidaiv וַיִּגְעַר | vajig'ar בְּפֶטְרוֹס | bePetros לְאֹמַר | le'mor סוּר | sur מֵעַל | me'al
פָּנָי | panai הַשָּׂטָן | has'satan כִּי | ki אֵין | 'ein לְבָרָךְ | libecha לְדַבְּרֵי | le'divrei
הָאֱלֹהִים | ha'ELOHIM כִּי | ki לְדַבְּרֵי | 'im-ledivrei הָאָדָם | ha'adam

TKIS Mutta Hän kääntyi, katsoi opetuslapsiinsa ja nuhteli Pietaria sanoen: "Mene taakseni, saatana, sillä sinä et ajattele sitä, mikä on Jumalan, vaan mikä on ihmisten."

STLK Mutta hän kääntyi, katsoi opetuslapsiinsa ja nuhteli Pietaria sanoen: "Mene pois minun edestäni, saatana, sillä sinä et ajattele sitä, mikä on Jumalan, vaan sitä, mikä on ihmisten."

BIBLIA 1776 Mutta hän käänsi itsensä ja katsoi opetuslastensa puoleen, nuhteli Pietaria, sanoen: mene pois minun tyköäni, saatana; sillä et sinä ymmärrä niitä, mitkä Jumalan ovat, vaan niitä, mitkä ihmisten ovat.

34. *TR* καὶ | *kai* ja προσκαλεσάμενος | *proskalesamenos* Hän kutsui luokseen τὸν
| *ton* ὄχλον | *ochlon* kansan σὺν | *syn* yhdessä τοῖς | *tois* μαθηταῖς | *mathētais*
opetuslastensa αὐτοῦ | *autou* εἶπεν | *eipen* sanoen αὐτοῖς | *autois* heille ὅστις |
hostis se joka θέλει | *thelei* tahtoo ὀπίσω | *opisō* jäljessäni μου | *mou* minun ἐλθεῖν
| *elthein* kulkea ἀπαρνησάσθω | *aparnēsasthō* kieltäköön ἐαυτόν | *heauton* itsensä
καὶ | *kai* ja ἀράτω | *aratō* ottakoon τὸν | *ton* σταυρὸν | *stauron* ristinsä αὐτοῦ |
autou καὶ | *kai* ja ἀκολουθείτω | *akoloutheitō* seuratkoon μοι | *moi* minua

Delitzsch וַיִּקְרָא | vajjiqra' אֶל־הָעָם | 'el-ha'am וְאֶל־תַּלְמִידָיו | ve'el-talmidaiv וַיִּאמֶר
| vajjo'mer אֲלֵיהֶם | 'aleihem הֶחֱפֵצַת | hechafetz לָלֶכֶת | lalechet אַחַרָי | a'charai
יְחַחֵשׁ | jechachesh בְּנַפְשׁוֹ | benafesho וַיִּשָּׂא | ve'issa' אֶת־צִלְבוֹ | 'et-tzelavo וַיֵּלֶךְ |
vejelech אַחַרָי | a'charai

TKIS Kutsuttuaan luokseen kansan ja opetuslapsensa Hän sanoi heille: *"Jokainen, joka* tahtoo minun jäljessäni kulkea, kieltäköön itsensä ja ottakoon ristinsä ja seuratkoon minua.

STLK Hän kutsui luokseen kansan sekä opetuslapsensa ja sanoi heille: "Jos kuka tahansa tahtoo kulkea perässäni, hän kieltäköön itsensä ja ottakoon ristinsä ja seuratkoon minua.

BIBLIA 1776 Ja hän kutsui tykönsä kansan ja opetuslapsensa, ja sanoi heille: kuka ikänä tahtoo tulla minun perässäni, hän kieltäköön itsensä, ja ottakoon ristinsä, ja seuratkoon minua.

35. **TR** ὅς | *hos* sillä joka γὰρ | *gar* ἄν | *an* vain θέλη | *thelē* tahtoo τὴν | *tēn* ψυχὴν | *psychēn* elämänsä αὐτοῦ | *autou* σῶσαι | *sōsai* pelastaa ἀπολέσει | *apolesei* kadottaa αὐτήν· | *autēn* sen ὅς | *hos* mutta joka δ' | *d* ἄν | *an* vain ἀπολέσει | *apolesē* kadottaa τὴν | *tēn* ψυχὴν | *psychēn* elämänsä αὐτοῦ | *autou* ἔνεκεν | *heneken* tähden ἐμοῦ | *emou* minun καὶ | *kai* ja τοῦ | *tou* εὐαγγελίου | *euaggeliou* evankeliumin οὗτος | *outos* hän σώσει | *sōsei* pelastaa αὐτήν | *autēn* sen

Delitzsch כִּי | ki כְּל־אֲשֶׁר | kol-'asher יַחַפּוֹז | jachpotz לְהוֹשִׁיָּא | le'hoshia' וְתָשׁוּב | 'et-nafesho תְּאָבֵד | to'vad וְנָפְשׁוֹ | nafesho מִמֶּנּוּ | mimmennu וְכֹל | vechol אֲשֶׁר | 'asher תְּאָבֵד | to'vad לוֹ | lo וְנָפְשׁוֹ | nafesho לְמַעַן | le'ma'ani וְלַמַּעַן | ulema'an הַבְּשׂוּרָה | hab'sora הוּא | hu' יוֹשִׁיעַנִי | joshi'enna

TKIS Sillä joka tahtoo pelastaa elämänsä, hän menettää sen. Mutta joka menettää elämänsä minun ja ilosanoman vuoksi, hän pelastaa sen,

STLK Sillä se, joka tahtoo pelastaa elämänsä, kadottaa sen, mutta se, joka kadottaa elämänsä minun ja evankeliumin tähden, pelastaa sen.

BIBLIA 1776 Sillä kuka ikänä tahtoo henkensä vapahtaa, hän hukuttaa sen; mutta joka ikänä henkensä hukuttaa minun ja evankeliumin tähden, hän vapahtaa sen.

36. **TR** τί | *ti* sillä mitä γὰρ | *gar* ὠφελήσει | *ōfelēsei* hyödyttää ἄνθρωπον | *anthrōpon* ihmistä ἐάν | *ean* jos κερδήσει | *kerdēsē* voittaa τὸν | *ton* κόσμον | *kosmon* maailman ὅλον | *holon* kokonaan καὶ | *kai* mutta ζημιωθῆ | *dzēmiōthē* saa vahingon τὴν | *tēn* ψυχὴν | *psychēn* sielulleen αὐτοῦ | *autou*

Delitzsch כִּי | ki מַה־יִּוְעִיל | mah-jo'il לְאָדָם | le'adam כִּי־יִקְנֶה | ki-jiqneh כְּל־אֶת־הָעוֹלָם | 'et-kol-ha'olam וְנִשְׁחָטָה | venishchata וְנָפְשׁוֹ | nafesho

TKIS Sillä mitä se hyödyttää ihmistä, vaikka hän saisi haltuun koko maailman,

mutta saisi vahingon sielullensa?

STLK Sillä mitä ihmistä hyödyttää, vaikka hän voittaisi omakseen koko maailman, mutta saisi sielulleen vahingon?

BIBLIA 1776 Sillä mitä se auttaa ihmistä, jos hän voittais kaiken maailman, ja saisi sielullensa vahingon?

37. **TR** ἢ | *hē* tai τί | *ti* mitä δώσει | *dōsei* antaa ἄνθρωπος | *anthrōpos* ihminen ἀντάλλαγμα | *antallagma* lunnaiksi τῆς | *tēs* ψυχῆς | *psychēs* sielunsa αὐτοῦ | *autou*

Delitzsch אִישׁ | 'o מֵהַיִתְּיָן | mah-jitten אִישׁ | 'ish יְיִוֵן | pidjon אִשׁוֹ | nafesho

TKIS Tai* mitä ihminen voi antaa sielunsa lunnaiksi?

STLK Sillä mitä ihminen voi antaa sielunsa lunnaiksi?

BIBLIA 1776 Eli mitä ihminen antaa sielunsa lunastukseksi?

38. **TR** ὅς | *hos* sillä joka γὰρ | *gar* ἄν | *an* ἐπαισχυνοῦ | *epaischyntḗ* häpeää με | *me* minua καὶ | *kai* ja τοὺς | *tous* ἔμοις | *emous* minun λόγους | *logous* sanojani ἐν | *en* τῇ | *tē* γενεᾷ | *genea* sukupolvessa ταύτῃ | *tautē* tässä τῇ | *tē* μοιχαλίδι | *moichalidi* avion rikkovassa καὶ | *kai* ja ἀμαρτωλῶ | *hamartōlō* syntisessä καὶ | *kai* μὴ | *ho* υἱὸς | *hyios* Poika τοῦ | *tou* ἀνθρώπου | *anthrōpou* Ihmisen ἐπαισχυνοθήσεται | *epaischyntḗsetai* on häpeävä αὐτὸν | *auton* häntä ὅταν | *hotan* silloin kuin ἔλθῃ | *elthē* Hän tulee ἐν | *en* τῇ | *tē* δόξῃ | *doksē* kunniaassa τοῦ | *tou* Πατρὸς | *Patros* Isänsä αὐτοῦ | *autou* μετὰ | *meta* kanssa τῶν | *tōn* ἀγγέλων | *aggelōn* enkelien τῶν | *tōn* ἁγίων | *hagiōn* pyhien

Delitzsch כִּי | ki כְּלֵאִשׁ | chol-'ish אֲשֶׁר־הֵיִתִּי | 'asher-hajiti אֲנִי | 'ani וְדַבַּרְתִּי | udevarai לֹ | lo לְחֶרְפָּה | le'cherpa בְּדוֹר | baddor הַזֵּה | hanno'ef וְהִחֹטְאוּ | ve'hachote' הֵן | hazzeh אֶף־הוּא | 'af-hu' הִיָּה | jihjeh לְחֶרְפָּה | le'cherpa לְכֶן־הָאָדָם | le'Ben-ha'Adam בְּבוֹאֵ | bevo'o בְּכַבּוֹד | bichvod אֲבִי | 'Aviv עַם־הַמְּלָאכִים | 'im-hammal'achim הַקְּדוֹשִׁים | ha'qedoshim

TKIS Sillä joka häpeää minua ja sanojani tässä avion rikkovassa ja syntisessä sukupolvessa, häntä myös Ihmisen Poika häpeää tullessaan Isänsä kirkkaudessa pyhien enkelten kanssa."

STLK Sillä joka häpeää minua ja minun sanojani tässä avion rikkovassa ja syntisessä sukukunnassa, sitä myös Ihmisen Poika on häpeävä, kun hän tulee Isänsä kirkkaudessa pyhien enkelien kanssa."

BIBLIA 1776 Sillä joka häpee minua ja minun sanojani tässä huorintekiässä ja syntisessä suvussa, sitä myös pitää Ihmisen Pojan häpeemän, koska hän tulee Isänsä kunniassa pyhäin enkelien kanssa.

9 Luku

1. **TR** καὶ | *kai* ja ἔλεγεν | *elegen* Hän sanoi αὐτοῖς | *autois* heille Ἀμὴν | *amēn* todella λέγω | *legō* sanon ὑμῖν | *hymin* teille ὅτι | *hoti* että εἰσιν | *esisin* on τινες | *tines* muutamia τῶν | *tōn* ὧδε | *hōde* täällä ἐστηκότων | *hestēkotōn* seisovia οἵτινες | *hoitines* jotka οὐ μὴ | *ou mē* eivät ollenkaan γεύσωνται | *geusōntai* maista θανάτου | *thanatou* kuolemaa ἕως | *heōs* ennen kuin ἂν | *an* ἴδωσι | *idōsi* näkevät τὴν | *tēn* βασιλείαν | *basileian* valtakunnan τοῦ | *tou* Θεοῦ | *Theou* Jumalan ἐληλυθυῖαν | *elēlythyian* tulevan ἐν | *en* δυνάμει | *dynamei* voimassa

Delitzsch וַיֹּאמֶר | *vajjo'mer* וְאָלֵי־הֶם | *'aleihem* אָמֵן | *'Amen* אָמֵן | *'omer* אֲנִי | *'ani* לֵאמֹר | *la'chem* כִּי | *ki* יֵשׁ | *jesh* מִן־הַעֲמֻדִים | *min-ha'omedim* פֹּה | *poh* אֲשֶׁר | *'asher* לֹא־יִטְעַמוּ | *lo'-jit'amu* מוֹת | *mavet* עַד | *'ad* כִּי־יָרֵאוּ | *ki-jir'u* מַלְכוּת | *malchut* הַלְּאֵלִים | *ha'ELOHIM* בְּאֵה | *ba'a* בְּגִבּוֹרָה | *vigvura*

TKIS Ja Hän sanoi heille: "Totisesti sanon teille: tässä seisovain joukossa on muutamia, jotka eivät maista kuolemaa ennen kuin näkevät Jumalan valtakunnan tulevan voimassa."

STLK Hän sanoi heille: "Totisesti minä sanon teille: tässä seisovien joukossa on muutamia, jotka eivät maista kuolemaa, ennen kuin näkevät Jumalan valtakunnan tullessaan voimassaan."

BIBLIA 1776 Ja hän sanoi heille: totisesti sanon minä teille: muutamia näistä, jotka tässä seisovat, ei pidä kuolemaa maistavan siihen asti kuin he näkevät Jumalan valtakunnan voimalla tulevan.

2. **TR** καὶ | *kai* ja μεθ' | *meth* kuluttua ἡμέρας | *hēmeras* päivän ἕξ | *eks* kuuden παραλαμβάνει | *paralambanei* otti mukaan ὁ | *ho* Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus τὸν | *ton* Πέτρον | *Petron* Pietarin καὶ | *kai* ja τὸν | *ton* Ἰάκωβον | *Iakōbon* Jaakobin καὶ |

kai ja τὸν | *ton* Ἰωάννην | *Iōannēn* Johanneksen καὶ | *kai* ja ἀναφέρει | *anaferei*
vei ylös αὐτούς | *autous* heidät εἰς | *eis* ὄρος | *oros* vuorelle ὑψηλὸν | *hypsēlon*
korkealle κατ' | *kat* ἰδίαν | *idian* erilleen μόνους· | *monous* yksinäisyyteen καὶ |
kai ja μετεμορφώθη | *metemorfōthē* Hän muuttui toisennäköiseksi ἔμπροσθεν |
emprosthēn edessä αὐτῶν· | *autōn* heidän

Delitzsch וְאַחֲרָיָהּ | *vea'charei* שֵׁשֶׁת | *sheshet* יָמִים | *jamim* לָקַח | *laqach* יְשׁוּעָה |
JESHUA אֶת־פֶּטְרוֹס | *'et-Petros* וְאֶת־יַעֲקֹב | *ve'et-Ja'akov* וְאֶת־יֹחָנָן | *ve'et-*
Jochanan וַיַּעֲלֵם | *vajja'alem* עַל־הַר | *'al-har* גָּבוֹהַ | *gavoah* אֶתְּ | *'itto* לְבַדָּם |
le'vaddam וַיִּשְׁתַּנְּהוּ | *vajjishtanneh* לְעֵינֵיהֶם | *le'eineihem*

TKIS Kuuden päivän kuluttua Jeesus otti mukaansa Pietarin ja Jaakobin ja Johanneksen ja vei ainoastaan heidät erilleen korkealle vuorelle. Ja Hänen muotonsa muuttui heidän edessään.

STLK Kuuden päivän kuluttua Jeesus otti mukaansa Pietarin, Jaakobin ja Johanneksen ja vei heidät erilleen muista korkealle vuorelle, yksinäisyyteen. Hänen muotonsa muuttui heidän edessään.

BIBLIA 1776 Ja kuuden päivän perästä, otti Jesus tykönsä Pietarin ja Jakobin ja Johanneksen, ja vei heidät erinänsä korkialle vuorelle yksinänsä: ja hän kirkastettiin heidän edessänsä,

3. *TR* καὶ | *kai* ja τὰ | *ta* ἱμάτια | *himatia* vaatteensa αὐτοῦ | *autou* Hänen ἐγένετο
| *egeneto* tulivat στίλβοντα | *stilbonta* hohtavan λευκὰ | *leuka* valkeiksi λίαν |
lian ylen ὥς | *hōs* niinkuin χιῶν | *chiōn* lumi οἷα | *hoia* jollaiseksi γναφεὺς |
gnafeus vaatteenvalkaisija ἐπὶ | *epi* päällä τῆς | *tēs* γῆς | *gēs* maan οὐ | *ou* ei
δύναται | *dynatai* voi λευκᾶναι | *leukanai* valkaista

Delitzsch וּבְגָדָיו | *uvegadaiv* נְהִי | *nihju* מְזַהְרִים | *mazhirim* לְבָנִים | *le'vanim*
מְאֹד | *me'od* כְּשֵׁלֶג | *kash'shaleg* אֲשֶׁר | *'asher* לֹא | *lo'* יִכָּל | *juchal* כּוֹכֵב | *koves*
בְּאֶרֶץ | *ba'aretz* לְהִלְבִּין | *le'halebin* כְּמוֹהֶם | *kemohem*

TKIS Hänen vaatteensa tulivat hohtaviksi, niin ylen valkeiksi (kuin lumi), jollaisiksi kukaan vaatteenvalkaisija maan päällä ei voi valkaista.

STLK Hänen vaatteensa tulivat hohtaviksi, niin kovin valkoisiksi, ettei kukaan vaatteenvalkaisija maan päällä pysty valkaisemaan sellaiseksi.

BIBLIA 1776 Ja hänen vaatteensa tulivat kiiltäväksi ja sangen valkiaksi niinkuin lumi, ettei yksikään vaateen painaja taida niin valkiaksi painaa maan päällä.

4. **TR** καὶ | *kai* ja ὥφθη | *ōfthē* ilmestyi αὐτοῖς | *autois* heille Ἑλίας | *Elias* Elias σὺν | *syn* kanssa Μωσῆ | *Mōsei* Mooseksen καὶ | *kai* ja ἦσαν | *ēsan* he olivat συλλαλοῦντες | *syllalountes* puhuen kanssa τῷ | *tō* Ἰησοῦ | *Iēsou* Jeesuksen

Delitzsch וַיֵּאָרָא | vaje'ra' אֶלְיָהוּ | 'aleihem וְיֵהוּא | 'Elijahu וּמִשֵּׁה | uMsheh מִדְּבַרְיָם | middabberim עַם יִשְׂרָאֵל | 'im-JESHUA

TKIS Ja heille ilmestyi Elia ynnä Mooses, ja he puhuivat Jeesuksen kanssa.

STLK Heille ilmestyi Elia Mooseksen kanssa, ja nämä keskustelivat Jeesuksen kanssa.

BIBLIA 1776 Ja heille ilmestyi Elias Moseksen kanssa, jotka puhuivat Jeesuksen kanssa.

5. **TR** καὶ | *kai* niin ἀποκριθεὶς | *apokritheis* alkoi puhumaan ὁ | *ho* Πέτρος | *Petros* Pietari λέγει | *legei* sanoen τῷ | *tō* Ἰησοῦ | *Iēsou* Jeesukselle Ῥαββί | *rabbi* Ῥαββὶ καλόν | *kalon* hyvä ἐστὶν | *estin* on ἡμᾶς | *hēmas* meidän ὧδε | *hōde* tässä εἶναι· | *einai* olla καὶ | *kai* niin ποιήσωμεν | *poiēsōmen* tehkäämme σκηναὶς | *skēnas* majaa τρεῖς | *treis* kolme σοὶ | *soi* sinulle μίαν | *mian* yksi καὶ | *kai* ja Μωσῆ | *Mōsei* Moosekselle μίαν | *mian* yksi καὶ | *kai* ja Ἑλίᾳ | *Elia* Eliaalle μίαν | *mian* yksi

Delitzsch וַיַּעַן | vajja'an פֶּטְרוֹס | Petros וַיֹּאמֶר | vajjo'mer אֶלְיֵשׁוּעַ | 'el-JESHUA רַבִּי | rabbi טוֹב | tov הַיּוֹתֵנוּ | hejotenu פֶּה | foh אֲנִי-שָׂאֵה-נָא | na'aseh-na' שְׂלֹשׁ | shalsh סֻכּוֹת | sukkot לָךְ | le'cha אַחַת | 'achat וְלְמִשֵּׁה | uleMsheh אַחַת | 'achat וְלְאֵלְיָהוּ | ule'Elijahu אַחַת | 'echat

TKIS Niin Pietari rupesi puhumaan ja sanoi Jeesukselle: "Rabbi, meidän on hyvä olla tässä. Tehkäämme siis kolme majaa, yksi sinulle ja yksi Moosekselle ja yksi Elialle."

STLK Pietari alkoi puhua ja sanoi Jeesukselle: "Rabbi, meidän on tässä hyvä olla. Tehkäämme kolme majaa, sinulle yksi, Moosekselle yksi ja Elialle yksi."

BIBLIA 1776 Ja Pietari vastaten sanoi Jeesukselle: Rabbi, hyvä on meidän tässä olla:

tehkäämme siis tähän kolme majaa, sinulle yhden, Mosekselle yhden ja Eliaalle yhden.

6. *TR* οὐ | *ou* sillä ei γὰρ | *gar* ἦδει | *ēdei* hän tiennut τί | *ti* mitä λαλήση· | *lalēsē* puhui ἦσαν | *ēsan* koska he olivat γὰρ | *gar* ἔκφοβοι | *ekfoboi* pelästyneitä

Delitzsch כִּי | *ki* לֹא יָדַע | *lo'-jada'* מֵהַיְדָבֵר | *mah-jedaber* כִּי | *ki* הָיָה | *haju* נִבְחָלִים | *nivhalim*

TKIS Sillä hän ei tiennyt mitä sanoa, koska he olivat suuresti pelästyneet.

STLK Sillä hän ei tiennyt, mitä sanoa, koska he olivat pelästyneet.

BIBLIA 1776 Vaan ei hän tietänyt, mitä hän puhui; sillä he olivat hämmästyneet.

7. *TR* καὶ | *kai* ja ἐγένετο | *egeneto* tuli νεφέλη | *nefelē* pilvi ἐπισκιάζουσα | *episkiadzousa* varjostaen αὐτοῖς· | *autois* heidät καὶ | *kai* ja ἦλθε | *ēlthe* tuli φωνή | *fōnē* ääni ἐκ | *ek* τῆς | *tēs* νεφέλης | *nefelēs* pilvestä λέγουσα | *legousa* joka sanoi οὗτός | *houtos* tämä ἐστίν | *estin* on ὁ | *ho* υἱός | *hyios* Poikani μου | *mou* minun ὁ | *ho* ἀγαπητός· | *agapētos* rakas αὐτοῦ | *autou* Häntä ἀκούετε | *akouete* kuulkaa

Delitzsch וַיְהִי | *vaje'hi* וַעֲנַן | *'anan* סוֹכֵחַ | *sochech* מִלְּיָהֶם | *'aleihem* וַיִּבֶן | *vajje'tze'* מִן־הָעֲנַן | *min-he'anan* קוֹל | *qol* אֹמֶר | *'omer* הִנֵּה | *zeh* בְּנֵי | *Beni* יְדִידֵי | *jedidi* אֵלָיו | *'elaiv* שְׁמָעוּ | *shema'u*

TKIS Niin tuli pilvi joka varjosi heidät, ja pilvestä kuului* ääni (joka sanoi): "Tämä on minun rakas Poikani, kuunnelkaa Häntä."

STLK Tuli pilvi, joka peitti heidät varjoonsa, ja pilvestä kuului ääni: "Tämä on minun rakas Poikani, häntä kuulkaa."

BIBLIA 1776 Ja pilvi tuli, joka ympäri varjosi heidät, ja ääni tuli pilvestä, sanoen: tämä on minun rakas Poikani, kuulkaat häntä.

8. *TR* καὶ | *kai* ja ἐξάπινα | *eksapina* yhtäkkiä περιβλεψάμενοι | *periblepsamenoι* katsoessaan ympärilleen οὐκέτι | *ouketi* eivät enää οὐδένα | *oudena* ketään εἶδον | *eidon* he nähneet ἀλλὰ | *alla* vaan τὸν | *ton* Ἰησοῦν | *Iēsoun* Jeesuksen μόνον | *monon* ainoastaan μεθ' | *meth* kanssa ἐαυτῶν | *heautōn* heidän

Delitzsch וְהִמָּה | vehemma הַבִּיטוּ | hibbitu כֹּה | choh וְכֹה | vachoh פְּתָאָם |
píte'om וְלֹא־רָאוּ | velo'-ra'u עוֹד | 'od אִישׁ | 'ish בְּלִתִּי | bilti אֶת־יְשׁוּעָה | 'et-
JESHUA לְבָדוּ | le'vado אֶתָּם | 'ittam

TKIS Ja yhtäkkiä he ympärilleen katsoessaan, eivät enää nähneet ketään muuta kuin ainoastaan Jeesuksen seurassaan.

STLK Yhtäkkiä, kun he katsoivat ympärilleen, he eivät enää nähneet ketään muuta kuin Jeesuksen yksin heidän kanssaan.

BIBLIA 1776 Ja kohta kuin he ympäri katsahivat, ei he enään ketään nähneet, vaan Jeesuksen yksin heidän kanssansa.

9. *TR* καταβαίνοντων | *katabainontōn* ja laskeutuessa alas δὲ | *de* αὐτῶν | *autōn*
heidän ἀπὸ | *apo* τοῦ | *tou* ὄρους | *orous* vuorelta διεστείλατο | *diesteilato* Hän
kielsi αὐτοῖς | *autois* heitä ἵνα | *hina* että μηδενὶ | *mēdeni* eivät kenellekään
διηγήσονται | *diēgēsōntai* kertoisi ἅ | *ha* mitä εἶδον | *eidon* olivat nähneet εἰ μὴ |
ei mē ei ennen kuin ὅταν | *hotan* sitten kun ὁ | *ho* υἱὸς | *hyios* Poika τοῦ | *tou*
ἀνθρώπου | *anthrōpou* Ihmisen ἐκ | *ek* νεκρῶν | *nekrōn* kuolleista ἀναστῆ |
anastē on noussut

Delitzsch וַיִּרְדּוּ | vajte'redu מִן־הַהָר | min-hahar וַיִּזְהִירָם | vajjazhirem לְבִלְתִּי |
le'vilti הַגִּיד | haggid לְאִישׁ | le'ish אֶת־אֲשֶׁר | 'et-'asher רָאוּ | ra'u עַד | 'ad כִּי־יָקוּם |
| ki-jaqum בֶּן־הָאָדָם | Ben-ha'Adam מִן־הַמֵּתִים | min-hammetim

TKIS Mutta heidän laskeutuessaan vuorelta, Hän kielsi heitä kenellekään kertomasta, mitä olivat nähneet, paitsi kun Ihmisen Poika oli noussut kuolleista.

STLK Mutta heidän kulkiessaan alas vuorelta hän kielsi heitä kertomasta kenellekään, mitä olivat nähneet, ennen kuin vasta sitten, kun Ihmisen Poika oli noussut kuolleista.

BIBLIA 1776 Mutta kuin he menivät alas vuorelta, kielsi hän heidät kellenkään niitä sanomasta, mitä he näkivät, vaan sitte kuin Ihmisen Poika on kuolleista noussut.

10. *TR* καὶ | *kai* ja τὸν | *ton* λόγον | *logon* sanan ἐκράτησαν | *ekratēsan* he pitivät
πρὸς | *pros* ἑαυτοὺς | *heautous* mielessään συζητοῦντες | *sydzētountes* tutkien
yhdessä τί | *ti* mitä ἐστὶ | *esti* on τὸ | *to* ἐκ | *ek* νεκρῶν | *nekrōn* kuolleista
ἀναστῆναι | *anastēnai* nouseminen

Delitzsch וַיִּשְׁמְרוּ | vajjishmeru אֶת־הַדְּבָר | 'et-ha'davar בְּלִבָּבָם | bilvavam וַיִּדְרְשׁוּ | vajjidreshu לְדַעַת | lada'at מִה־הִיא | mah-hi' הַתְּקוּמָה | hattequma מִן־הַמֵּתִים | min-hammetim

TKIS Ja he pitivät sen sanan mielessään pohtien keskenään, mitä kuolleista nouseminen on.

STLK He kiinnittivät huomionsa tähän sanaan ja tutkistelivat keskenään, mitä kuolleista nouseminen on.

BIBLIA 1776 Ja he pitivät sanan mielessänsä, ja tutkivat keskenänsä, mitä se olis, nousta ylös kuolleista.

11. *TR* καὶ | *kai* ja ἐπηρώτων | *epērōtōn* he kysyivät αὐτὸν | *auton* Häneltä λέγοντες | *legontes* sanoen ὅτι | *hoti* että λέγουσιν | *legousin* sanovat οἱ | *oi* γραμματεῖς | *grammateis* kirjanoppineet ὅτι | *hoti* että Ἠλίαν | *Elían* Eliaan δεῖ | *dei* pitää ἐλθεῖν | *elthein* tulla πρῶτον | *prōton* ensin

Delitzsch וַיִּשְׁאַלְהוּ | vajjish'aluhu לְאֹמֶר | le'mor מִה־זֶה | mah-zeh אֲמָרִים | 'omerim הַסּוֹפְרִים | has'soferim כִּי | ki אֵלִיָּהוּ | 'Elijahu בּוֹא | bo'א | javo' בְּרִאשׁוֹנָה | bari'shona

TKIS Niin he kysyivät Häneltä sanoen: "Kirjanoppineet sanovat, että Elían on tultava ensin?"

STLK He kysyivät häneltä sanoen: "Kirjanoppineethan sanovat, että Elían pitää tulla ensin?"

BIBLIA 1776 Ja he kysyivät häneltä sanoen: mitä kirjanoppineet sanovat, että Eliaan pitää ensin tuleman?

12. *TR* ὁ | *ho* δὲ | *de* ja ἀποκριθεὶς | *apokritheis* Ἦν vastasi εἶπεν | *eipen* sanoen αὐτοῖς | *autois* heille Ἠλίας | *Eliás* Eliás μὲν | *men* tosin ἐλθὼν | *elthōn* tulee πρῶτον | *prōton* ensin ἀποκαθιστὰ | *apokathista* asettaen kohdalleen πάντα· | *panta* kaikki καὶ | *kai* mutta πῶς | *pōs* kuinka γέγραπται | *gegraptai* on kirjoitettu ἐπὶ | *epi* τὸν | *ton* υἱὸν | *hyion* Pojasta τοῦ | *tou* ἀνθρώπου | *anthrōpou* Ihmisen ἵνα | *hina* että πολλὰ | *polla* paljon πάθη | *pathē* Ἦν on kärsivὰ καὶ | *kai* ja ἐξουδενώθη | *eksoudenōthē* tuleva halveksituksi

Delitzsch וַיַּעַן | vajja'an וַיֹּאמֶר | vajjo'mer לָהֶם | lahem הִינֵה | hinneh אֵלֵיָּהוּ | 'Elijahu בָּא | ba' בְּרֵאשׁוֹנָה | vari'shona וַיִּשְׁיב | vejashiv אֶת־הַכֹּל | 'et-hakol וַיְמַהֲרֵם | umah-katuv עַל | 'al בְּנֵי־הָאָדָם | Ben-ha'Adam הָלֹא | halo' כִּי | ki יַעֲנֵה | je'unneh הַרְבֵּה | harbeh וַיִּמְאָס | ve'imma'es

TKIS Hän (vastasi ja) sanoi heille: "Elia tosin tulee ensin ja asettaa kaikki kohdalleen. Mutta kuinka sitten Ihmisen Pojasta on kirjoitettu, että Hän on kärsivä paljon ja tuleva halveksituksi?"

STLK Hän vastasi ja sanoi heille: "Elia tosin tulee ensin ja asettaa kaikki kohdalleen. Mutta kuinka sitten on kirjoitettu Ihmisen Pojasta, että hän on paljon kärsivä ja tuleva halveksituksi?"

BIBLIA 1776 Mutta hän vastaten sanoi heille: Elias tosin tulee ensin ja ojentaa kaikki: ja niinkuin on Ihmisen Pojasta kirjoitettu, että hänen pitää paljon kärsimän ja katsottaman ylön.

13. *TR* ἀλλὰ | *alla* mutta λέγω | *legō* sanon ὑμῖν | *hymin* teille ὅτι | *hoti* että καὶ | *kai* Ἡλίας | *Elias* Elias ἐλήλυθε | *elēlythe* onkin tullut καὶ | *kai* ja ἐποίησαν | *epoiēsan* he tekivät αὐτῷ | *autō* hänelle ὅσα | *hosa* mitä ἠθέλησαν | *ēthelēsan* tahtoivat καθὼς | *kathōs* niinkuin γέγραπται | *gegriptai* on kirjoitettu ἐπ' | *ep* αὐτόν | *auton* hänestä

Delitzsch אָבָל | 'aval אֹמֵר | 'omer אֲנִי | 'ani לָכֵן | la'chem גַּם־בָּא | gam-ba' אֵלֵיָּהוּ | 'Elijahu וַגַּם־עָשׂוּ | vegam-'asu לוֹ | lo כִּרְצוֹנָם | kirtzonam כַּאֲשֶׁר | ka'asher כָּתוּב | katuv עָלָיו | 'alaiv

TKIS Kuitenkin sanon teille, että Elia onkin tullut, ja he tekivät hänelle kaiken, mitä tahtoivat, niin kuin hänestä on kirjoitettu."

STLK Mutta minä sanon teille: Elia onkin tullut, ja he tekivät hänelle, mitä tahtoivat, kuten hänestä on kirjoitettu."

BIBLIA 1776 Mutta minä sanon teille, että Elias on myös tullut, ja he tekivät hänelle, mitä he tahtoivat, niinkuin hänestä kirjoitettu oli.

14. *TR* καὶ | *kai* ἐλθὼν | *elthōn* Hänen tullessa πρὸς | *pros* luο τοὺς | *tous* μαθητάς | *mathētas* opetuslapsien εἶδεν | *eiden* Hän näki ὄχλον | *ochlon* kansaa πολὺν | *polyn* paljon περὶ | *peri* ympärillä αὐτούς | *autous* heidän καὶ | *kai* ja γραμματεῖς

| *grammateis* kirjanoppineet συζητοῦντας | *sydzētountas* väittelemässä kanssa
αὐτοῖς | *autois* heidän

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi וְכָבוֹאוּ | kevo'o אֶל־הַתְּלָמִידִים | 'el-ha'talmidim וַיִּבְרְאוּ | vajjar'
עִם־רַב | 'am-rav סְבִיבוֹתָם | sevivotam וְסוֹפְרִים | vesoferim מִתְּוֹכָהֶם |
mitvakkechim אֵת | 'ittam

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi וְכָבוֹאוּ | kevo'o אֶל־הַתְּלָמִידִים | 'el-ha'talmidim וַיִּבְרְאוּ | vajjar'
עִם־רַב | 'am-rav סְבִיבוֹתָם | sevivotam וְסוֹפְרִים | vesoferim מִתְּוֹכָהֶם |
mitvakkechim אֵת | 'ittam 15. *TR* καὶ | *kai* ja εὐθέως | *eutheōs* ἡμεῖς | *pas*
kaikki ó | *ho* ὄχλος | *ochlos* ἡμεῖς | *idōn* nähdessään αὐτὸν | *auton* Hänet
ἐξεθαμβήθη | *eksethambēthē* hämmästyi καὶ | *kai* ja προστρέχοντες |
prostrechontes riensi luo ἠσπάζοντο | *ēspadzonto* tervehtien αὐτόν | *auton* Häntä

Delitzsch וְכָל־הָעָם | vechol-ha'am כָּרְאוּתָם | kir'otam אֵת | 'oto בֵּן | ken תְּמַהוּ |
tamahu וַיִּבְרְאוּ | vajjarutzu אֵלָיו | 'elaiv וַיִּשְׁאַל־לוֹ | vajjish'alu-lo לְשָׁלוֹם |
le'shalom

TKIS Heti Hänet nähdessään koko joukko hämmästyi ja riensi Hänen luokseen tervehtimään Häntä.

STLK Heti kun kaikki kansa näki hänet, he hämmästyivät ja riensivät hänen luokseen ja tervehtivät häntä.

BIBLIA 1776 Ja kohta kuin kaikki kansa näki hänen, hämmästyivät he ja juosten tykö tervehtivät häntä.

16. *TR* καὶ | *kai* ja ἐπηρώτησε | *epērōtēse* Hän kysyi τοὺς | *tous* γραμματεῖς |
grammateis kirjanoppineilta τί | *ti* mistä συζητεῖτε | *sydzēteite* väittelette πρὸς |
pros kanssa αὐτούς | *autous* heidän

Delitzsch וַיִּשְׁאַל | vajjish'al אֶת־הַסּוֹפְרִים | 'et-has'soferim מִהֶאֱתֶם | ma-'attem
מִתְּוֹכָהֶם | mitvakkechim עִמָּהֶם | 'immahem

TKIS Niin Hän kysyi kirjanoppineilta*: "Mitä väittelette heidän kanssaan?"

STLK Hän kysyi kirjanoppineilta: "Mitä te väittelette heidän kanssaan?"

BIBLIA 1776 Ja hän kysyi kirjanoppineilta: mitä te kamppaillette keskenänne?

17. *TR* καὶ | *kai* ja ἀποκριθεὶς | *apokritheis* vastasi εἷς | *heis* yksi ἐκ | *ek* τοῦ | *tou* ὄχλου | *ochlou* kansanjoukosta εἶπε | *eipe* sanoen διδάσκαλε | *didaskale* Opettaja ἦνεγκα | *ēnegka* toin τὸν | *ton* υἰόν | *hyion* poikani μου | *mou* minun πρὸς | *pros* luο σε | *se* sinun ἔχοντα | *echonta* jossa on πνεῦμα | *pneuma* henki ἄλαλον | *alalon* mykkä

Delitzsch וַיַּעַן | vajja'an אָדָּאָ | 'echad מִן־הָעַם | min-ha'am וַיֹּאמֶר | vajjo'mar רַבִּי | Rabbi הֲבֵאֲתִי | heve'ti אֵלַיךָ | 'elecha אֶת־בְּנֵי | 'et-beni רֵיחַ־רֹאֲחַ | 'asher-ruach אֵלַי | 'illem בְּקִרְבוֹ | beqirbo

TKIS Silloin muuan mies kansanjoukosta vastasi [Hänelle] (sanoen): "Opettaja, toin luoksesi poikani, jossa on mykkä henki.

STLK Eräs mies kansanjoukosta vastasi hänelle ja sanoi: "Opettaja, minä toin luoksesi poikani, jossa on mykkä henki.

BIBLIA 1776 Niin yksi kansan seasta vastasi ja sanoi: Mestari, minä toin sinun tykȫs poikani, jolla on mykkä henki.

18. *TR* καὶ | *kai* ja ὅπου | *hopou* missä ἂν | *an* vain αὐτόν | *auton* häneen καταλάβη | *katalabē* se käy kiinni ῥήσσει | *rēssei* repii αὐτόν· | *auton* häntä καὶ | *kai* ja ἀφρίζει | *afridzei* hän kuolaa καὶ | *kai* ja τρίζει | *tridzei* kiristelee τοὺς | *tous* ὀδόντας | *odontas* hampaitaan αὐτοῦ | *autou* καὶ | *kai* ja ξηραίνεται· | *ksērainetai* hän kuihtuu καὶ | *kai* ja εἶπον | *eipon* sanoin τοῖς | *tois* μαθηταῖς | *mathētais* opetuslapsillesi σου | *sou* sinun ἵνα | *hina* että αὐτὸ | *auto* sen ἐκβάλωσι | *ekbalōsi* ajaisivat ulos καὶ | *kai* mutta οὐκ | *ouk* eivät ἴσχυσαν | *ischysan* he kyenneet

Delitzsch וְהִיא | ve'haja בְּכֹל־מְקוֹם | bechol-maqom אֲשֶׁר | 'asher יֹאחֲזֶהוּ | jo'chazehu הוּא | hu' מְרַצֵּץ | meratz'tzetz אֶתוֹ | 'oto וַיִּרֶד | vejarad רִירוֹ | riro וַיַּחַרְקֵהוּ | vecharaq אֶת־שִׁנָּיו | 'et-shinaiv וַיִּבֶשׁ | vejavesh גּוּפוֹ | gufo וַאֲמַר | va'omar אֶל־ | 'el-talmidecha לְגַרְשׁוֹ | le'garesho וְלֵא | velo' יָכֹלוּ | jacholu

TKIS Ja missä vain se käy hänen kimppuunsa, se paistaa hänet maahan ja hänestä lähtee vaahto ja hän kiristelee hampaitaan, ja hän kuihtuu. Ja minä puhuin opetuslapsillesi, että he ajaisivat sen ulos, mutta he eivät kyenneet."

STLK Missä vain se käy hänen kimppuunsa, se riuhtoo häntä, hänestä lähtee vaahto, hän kiristelee hampaitaan, ja hän kuihtuu. Sanoin opetuslapsillesi, että he ajaisivat

sen ulos, mutta he eivät kyenneet."

BIBLIA 1776 Ja kuin hän rupee hänen kimppuunsa, niin hän repelee häntä, ja hän vaahtuu, ja kiristelee hampaitansa, ja kuivettuu. Ja minä sanoin sinun opetuslapsilles, että he ajaisivat hänen ulos, ja ei he voineet.

19. **TR** ὁ | *ho* δὲ | *de* niin ἀποκριθεὶς | *apokritheis* Hän vastasi αὐτῷ | *autō* heille λέγει | *legei* sanoen ὧ | *ō* voi γενεὰ | *genea* sukua ἄπιστος | *apistos* epäuskoista ἕως | *eōs* kuinka πότε | *pote* kauan πρὸς | *pros* luonanne ὑμᾶς | *hymas* teidän ἔσομαι | *esomai* minun täytyy olla ἕως | *eōs* kuinka πότε | *pote* kauan ἀνέξομαι | *aneksomai* minun täytyy sietää ὑμῶν | *hymōn* teitä φέρετε | *ferete* tuokaa αὐτὸν | *auton* hänet πρὸς | *pros* luokseni με | *me* minun

Delitzsch וַיַּעַן | vajja'an וַיִּאמֶר | vajjo'mer לְהֵם | lahem הוּא | hoi דֹּר | dor בְּלִתִּי
| bilti מֵאֲמִין | ma'amin עַד־מָתַי | 'ad-matai אֶהְיֶה | 'ehjeh עֲמַכֶּם | 'immachem
עַד־מָתַי | 'ad-matai אֶסְבֵּל | 'esbol אֶתְכֶם | 'etchem הַבִּיאוּ | havi'u אֹתוֹ | 'oto לְפָנַי
| le'fanai

TKIS Mutta Hän vastasi hänelle* sanoen: "Voi epäuskoista sukupolvea, kuinka kauan minun täytyy olla luonanne, kuinka kauan kärsiä teitä? Tuokaa hänet luokseni."

STLK Hän vastasi heille sanoen: "Voi, sinä epäuskoinen sukukunta, kuinka kauan minun täytyy olla teidän luonanne? Kuinka kauan kärsiä teitä? Tuokaa hänet luokseni."

BIBLIA 1776 Niin hän vastasi ja sanoi: oi sinä uskotoin sukukunta! kuinka kauvan minun pitää oleman teidän kanssanne? kuinka kauvan minä teitä kärsin? Tuokaat häntä minun tyköni.

20. **TR** καὶ | *kai* ja ἤνεγκαν | *ēnegkan* he toivat αὐτὸν | *auton* hänet πρὸς | *pros* luokse αὐτόν· | *auton* Hänen καὶ | *kai* ja ἰδὼν | *idōn* nähdessään αὐτόν | *auton* Hänet εὐθέως | *eutheōs* heti τὸ | *to* πνεῦμα | *pneuma* henki ἐσπάραξεν | *esparaksen* kouristi αὐτόν· | *auton* häntä καὶ | *kai* ja πεσὼν | *pesōn* hän kaatui ἐπὶ | *epi* τῆς | *tēs* γῆς | *gēs* maahan ἐκυλίετο | *ekylieto* hän kieriskeli ἀφρίζων | *afridzōn* kuolaten

Delitzsch וַיְבִיאֶהוּ | vaje'vi'uhu לְפָנָיו | le'fanaiv וְהִי | vaje'hi כְּאֲשֶׁר | ka'asher וַאֲשֶׁר

| ra'ahu הָרִיחַ | haruach וַיְרִיחַ | vaje'rotzetzennu פָּתְאָם | fit'om וַיִּפֹּל | vajjipol אָרְצָה | 'artza וַיִּתְגַּלֵּל | vajjitgolel וַיִּרְדַּ | vajjored רִירו | riro

TKIS Niin he toivat hänet Hänen luokseen. Nähdessään Hänet henki heti kouristi poikaa*, ja hän kaatui maahan, kieritteli itseään, ja hänestä lähti vaahto.

STLK He toivat hänet hänen luokseen. Heti kun hän näki Jeesuksen, kouristi henki häntä, ja hän kaatui maahan, kieriskeli siinä, ja hänestä lähti vaahto.

BIBLIA 1776 Ja he toivat sen hänen tykönsä. Ja kuin hän näki hänen, repäisi kohta henki häntä, ja hän lankesi maahan, ja kieritteli itsiänsä ja vaahtui.

21. **TR** καὶ | *kai* ja ἐπηρώτησε | *epērōtēse* Hän kysyi τὸν | *ton* πατέρα | *patera* isältä αὐτοῦ | *autou* hänen πόσος | *posos* kuinka kauan χρόνος | *chronos* aikaa ἐστίν | *estin* on ὡς | *hōs* kuin τοῦτο | *touto* tätä γέγονεν | *gegonen* on ollut αὐτῷ | *autō* hänessä ὁ | *ho* δὲ | *de* ja εἶπε | *eipe* hän sanoi παιδιόθεν | *paidiothen* lapsuudesta

Delitzsch וַיִּשְׁאַל | vajjish'al אֶת־אָבִיו | 'et-'aviv כַּמָּה | kamma יָמִים | jamim הֵיְתֵהָהּ | הַיְתֵהָהּ לִי | hajeta-lo אִתְּ | zot וַיֹּאמֶר | vajjo'mer מִיָּמַי | mimei וַנְּעוּרָיו | ne'uraiv

TKIS Ja Jeesus* kysyi hänen isältään: "Kuinka pitkä aika on siitä, kun tätä on esiintynyt hänessä?" Hän vastasi: "Pienokaisesta asti.

STLK Jeesus kysyi hänen isältään: "Kuinka kauan tätä on ollut hänessä?" Hän sanoi: "Pienestä pitäen.

BIBLIA 1776 Ja hän kysyi hänen isältänsä: kuinka paljon aikaa sitte on kuin tämä on hänelle tullut? Hän sanoi: lapsuudesta;

22. **TR** καὶ | *kai* ja πολλάκις | *pollakis* monesti αὐτὸν | *auton* hänet καὶ | *kai* sekä εἰς | *eis* πῦρ | *pyr* tuleen ἔβαλε | *ebale* on heittänyt καὶ | *kai* että εἰς | *eis* ὕδατα | *hydata* veteen ἵνα | *hina* ἀπολέση | *apolesē* tuhotakseen αὐτόν· | *auton* hänet ἀλλ' | *all* mutta εἴ τι | *ei ti* jos jotain δύνασαι | *dynasai* voit βοήθησον | *boēthēson* auta ἡμῖν | *hēmin* meitä σπλαγχνισθεῖς | *splagchnistheis* sääli ἐφ' | *ef* ἡμᾶς | *hēmas* meitä

Delitzsch וַיַּעֲמִים | ufe'amim רַבּוֹת | rabbot הַפִּיל | hippil אֶת־וְ | 'oto וְאֶשׁ | gam-ba'esh אֶת־בַּמַּיִם | gam-bammaim לְהֶאָבִידוּ | le'ha'avido אֶת־ | 'ach וְאֶת־כָּל־ | gam-ba'esh

'im-jachol תּוֹכַחַל | tuchal תּוֹכַחַל | rachem רַחֵם | 'aleinu וְעֲזְרֵנוּ | ve'azerenu וְעֲזְרֵנוּ

TKIS Monesti se on heittänyt hänet sekä tuleen, että vesiin tuhotakseen hänet. Mutta jos sinä jotain voit, auta meitä ja armahda meitä."

STLK Monesti se on heittänyt hänet milloin tuleen, milloin veteen, tuhotakseen hänet. Mutta jos jotakin voit, auta meitä ja armahda meitä."

BIBLIA 1776 Ja hän heitti hänen usein tuleen ja vesiin, että hän hukuttais hänen. Mutta jos sinä jotakin voit, niin auta meitä ja armahda meidän päällemme.

23. **TR** ὁ | *ho* δὲ | *de* niin Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus εἶπεν | *eipen* sanoi αὐτῷ | *autō* hänelle τό | *to* εἰ | *ei* jos δύνασαι | *dynasai* voit πιστεῦσαι | *pisteusai* uskoa πάντα | *panta* kaikki δυνατόν | *dynata* on mahdollista τῷ | *tō* πιστεύοντι | *pisteuonti* uskovalle

Delitzsch וַיִּאמֶר | vajjo'mer וַיִּאמֶר | 'elaiv וַיִּאמֶר | JESHUA וַיִּאמֶר | le'mor וַיִּאמֶר
| 'im-tuchal וַיִּאמֶר | le'ha'amin כֹּל | kol יוֹכַח | juchal וַיִּאמֶר | hamma'amin וַיִּאמֶר

TKIS Niin Jeesus sanoi hänelle: "Jos voit (uskoa). Kaikki on mahdollista uskovalle."

STLK Jeesus sanoi hänelle: "Jospa voisit uskoa. Kaikki on mahdollista sille, joka uskoo."

BIBLIA 1776 Niin sanoi Jesus hänelle: jos sinä sen voit uskoa, kaikki ovat uskovaiselle mahdolliset.

24. **TR** καὶ | *kai* ja εὐθὺς | *eutheōs* heti κράζας | *kraksas* huusi ὁ | *ho* πατὴρ | *patēr* isä τοῦ | *tou* παιδίου | *paidiou* lapsen μετὰ | *meta* δακρύων | *dakryōn* kyynelin ἔλεγεν | *elege* sanoen πιστεύω | *pisteuō* uskon Κύριε | *Kyrie* Herra βοήθει | *boēthei* auta μου | *mou* minua τῇ | *tē* ἀπιστίᾳ | *apistia* epäuskossa

Delitzsch וַיִּתֵּן | vajjitten וַיִּתֵּן | 'avi הַיָּלֵד | haijeled וַיִּתֵּן | 'et-qolo בְּבִחֵי | bivchi וַיִּאמֶר | vajjo'mar וַיִּאמֶר | 'ani מֵאֲמִין | ma'amin וַיִּאמֶר | 'ADONI וַיִּאמֶר | 'azar-na' וַיִּאמֶר
| le'chesron וַיִּאמֶר | 'emunati וַיִּאמֶר

TKIS Heti lapsen isä huusi ja sanoi (kyynelin): "Minä uskon (, Herra). Auta epäuskoani!"

STLK Heti lapsen isä huusi ja sanoi kyynelin: "Minä uskon, auta minua epäuskossani."

BIBLIA 1776 Ja kohta pojan isä huusi itkien ja sanoi: Herra, minä uskon, auta minun epäuskoani.

25. **TR** ἰδὼν | *idōn* mutta nähdessään δὲ | *de ó* | *ho* Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus ὅτι | *hoti* että ἐπισυντρέχει | *episyntrechei* riensi kokoon ὄχλος | *ochlos* kansa ἐπετίμησε | *epetimēse* Hän käski τῷ | *tō* πνεύματι | *pneumati* henkeä τῷ | *tō* ἀκαθάρτῳ | *akathartō* saastaista λέγων | *legōn* sanoen αὐτῷ | *autō* sille τὸ | *to* πνεῦμα | *pneuma* henki τὸ | *to* ἄλαλον | *alalon* mykkä καὶ | *kai* ja κωφόν | *kōfon* kuuro ἐγώ | *egō* minä σοι | *soi* sinua ἐπιτάσσω | *epitassō* käsken ἔξελθε | *ekselthe* lähde ἐξ | *eks* ulos αὐτοῦ | *autou* hänestä καὶ | *kai* ja μηκέτι | *mēketi* älä enää εἰσέλθης | *eiselthēs* mene εἰς | *eis* αὐτόν | *auton* häneen

Delitzsch וַיִּיָּאֵר | vajjar' וַיִּשְׁוֵעַ | JESHUA אֶת־הָעָם | 'et-ha'am מִתְקַבְּצִים | mitqabbetz אֵלָיו | 'elaiv וַיִּגְעַר | vajig'ar בְּרוּחַ | baruach הַטְּמֵא | hattame' לְאֵמֹר | le'mor רִיחַ | ruach אֲלֵם | 'illem וְחִרְשׁ | vecheresh אֲנִי | 'ani מְצַוְעָה | metzavvecha אַף | tze' מִמְּנֵנוּ | mimmennu וְאֶל־תּוֹסֵף | ve'al-tosef לְבֹא־וּ | lavo'-vo עִיד | 'od

TKIS Mutta nähdessään kansaa rientävän kokoon Jeesus nuhteli saastaista henkeä sanoen sille: "Sinä mykkä ja kuuro henki, käsken sinua: lähde ulos hänestä äläkä enää häneen mene."

STLK Mutta kun Jeesus näki, että kansaa riensi sinne, hän nuhteli saastaista henkeä ja sanoi sille: "Sinä mykkä ja kuuro henki, minä käsken sinua: lähde ulos hänestä, äläkä enää mene häneen."

BIBLIA 1776 Mutta kuin Jesus sen näki, että kansa ynnä juoksi tykö, nuhteli hän sitä saastaista henkeä, sanoen hänelle: sinä mykkä ja kuuro henki! minä käsken sinua, mene ulos hänestä, ja älä tästedes hänen sisällensä mene.

26. **TR** καὶ | *kai* ja κράξαν | *kraksan* se huusi καὶ | *kai* ja πολλὰ | *polla* kovasti σπαράξαν | *sparaksan* kouristaen αὐτόν | *auton* häntä ἐξῆλθε· | *ekselthe* lähti ulos καὶ | *kai* ja ἐγένετο | *egeneto* hän tuli ὡσεὶ | *hōsei* niinkuin νεκρός | *nekros* kuolleeksi ὥστε | *hōste* niin että πολλοὺς | *pollous* monet λέγειν | *legein* sanoivat ὅτι | *hoti* että ἀπέθανεν | *apethanen* hän kuoli

Delitzsch וַיִּצְעַק | vajjitz'aq וַיִּרְצֹץ | vaje'ratz'tzetz אֶת | 'oto מְאֹד | me'od וַיִּצְעַק | vajje'tze' וַיְהִי | vaje'hi כִּמְת | chammet עַד | 'ad אֲשֶׁר-אָמַרְוּ | 'asher-'ameru רַבִּים | rabbim כִּי | ki גָּוַע | gava'

TKIS Huutaen ja ankarasti häntä kouristaen, se lähti ulos. Ja hän kävi kuin kuolleeksi, niin että monet sanoivat: "Hän kuoli."

STLK Se huusi, kouristi häntä kovasti ja lähti ulos. Hän kävi ikään kuin kuolleeksi, niin että monet sanoivat: "Hän kuoli."

BIBLIA 1776 Niin se huusi ja repeli kovin häntä, ja läksi ulos. Ja se tuli niinkuin kuollut, niin että moni sanoi: hän on kuollut.

27. *TR* ὁ | *ho* δὲ | *de* mutta Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus κρατήσας | *kratēsas* tarttui αὐτὸν | *auton* häntä τῆς | *tēs* χειρός | *cheiros* kädestä ἤγειρεν | *ēgeiren* nosti αὐτόν· | *auton* hänet καὶ | *kai* ja ἀνέστη | *anestē* hän nousi

Delitzsch וַיִּחַזַק | vajjachazeq וַיִּשׂוּבֵי | JESHUA בְּיָדוֹ | bejado וַיִּנְיֶהוּ | vaje'ni'ehu וַיִּקְרָא | vajjaqom

TKIS Mutta tarttuen häntä käteen Jeesus nosti häntä, ja hän nousi.

STLK Mutta Jeesus tarttui hänen käteensä ja nosti hänet ylös, ja hän nousi.

BIBLIA 1776 Mutta Jesus tarttui hänen käteensä ja nosti hänen, ja hän nousi.

28. *TR* καὶ | *kai* kun εἰσελθόντα | *eiselthonta* mentyä αὐτὸν | *auton* Hänen εἰς | *eis* οἶκον | *oikon* taloon οἱ | *oi* μαθηταὶ | *mathētai* opetuslapsensa αὐτοῦ | *autou* ἐπηρώτων | *epērōtōn* kysyivät αὐτὸν | *auton* Häneltä κατ' | *kat* ἰδίαν | *idian* erikseen ὅτι | *hoti* minkä tähden ἡμεῖς | *hēmeis* me οὐκ | *ouk* emme ἠδυνήθημεν | *ēdynēthēmen* voineet ἐκβαλεῖν | *ekbalein* ajaa ulos αὐτό | *auto* sitä

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi כְּאֲשֶׁר | ka'asher בָּא | ba' הַבַּיְתָה | habajeta וַיִּשְׁאַלְהוּ | vajjish'aluhu תַּלְמִידָיו | talmidaiv בְּהִיּוֹתָם | bihjotam לְבָרְדָם | le'vaddam אֶת | 'itto מַדּוּעַ | maddua' אֲנַחְנוּ | 'anachnu לָא | lo' יַחְלוּנוּ | jacholenu לְגַרְשׁוֹ | le'garesho

TKIS Kun Jeesus* oli mennyt huoneeseen, Hänen opetuslapsensa kysyivät Häneltä yksityisesti: "Miksi me emme voineet ajaa sitä ulos?"

STLK Kun Jeesus oli mennyt huoneeseen, hänen opetuslapsensa kysyivät häneltä erikseen: "Miksi me emme voineet ajaa sitä ulos?"

BIBLIA 1776 Ja kuin hän oli huoneeseen mennyt sisälle, kysyivät hänen opetuslapsensa häneltä erinänsä: miksi emme voineet häntä ajaa ulos?

29. **TR** καὶ | *kai* ja εἶπεν | *eipen* Hän sanoi αὐτοῖς | *autois* heille τοῦτο | *touto* tämä τὸ | *to* γένος | *genos* laji ἐν | *en* οὐδενὶ | *oudeni* ei mitenkään δύναται | *dynatai* voi ἐξελθεῖν | *ekselthein* lähteä ulos εἰ μὴ | *ei mē* muuten kuin ἐν | *en* προσευχῇ | *proseuchē* rukouksella καὶ | *kai* ja νηστεία | *nēsteia* paastolla

Delitzsch וַיֹּאמֶר | vajjo'mer אֶלְיָהֶם | 'aleihem הַמִּין | hammin הַזֶּה | hazzeh אֵצֶק | jatzo' אֵל | lo' אַיִן | jetze' כִּי | ki הַבְּתִּילָא | 'im-bitfilla וּבְצוֹם | uvetzom

TKIS Hän sanoi heille: "Tämä laji ei voi lähteä ulos muulla kuin rukouksella ja paastolla."

STLK Hän sanoi heille: "Tätä lajia ei saa lähtemään ulos muulla kuin rukouksella ja paastolla."

BIBLIA 1776 Ja hän sanoi heille: tämä suku ei taida millään muulla kuin rukouksella ja paastolla mennä ulos.

30. **TR** καὶ | *kai* ja ἐκεῖθεν | *ekeithen* sieltä ἐξελθόντες | *ekselthontes* he lähtivät παρεπορεύοντο | *pareporeuonto* kulkien διὰ | *dia* läpi τῆς | *tēs* Γαλιλαίας· | *galilaias* Galilean καὶ | *kai* ja οὐκ | *ouk* ei ἤθελεν | *ēthelen* Hän tahtonut ἵνα | *hina* että τις | *tis* kukaan γινῶ | *gnō* sitä tietäisi

Delitzsch וַיֵּצֵאוּ | vajje'tze'u מִשָּׁם | mish'sham וַיֵּבְרֹוּ | vajja'avru בְּגַלִּיל | baGalil אֶל | velo' אֶבְרָא | 'ava לְהִוָּאדָא | le'hivuada' לְאִישׁ | le'ish

TKIS Sieltä lähdettyään he kulkivat Galilean kautta eikä Hän tahtonut kenenkään sitä tietävän.

STLK He lähtivät sieltä ja kulkivat Galilean kautta, mutta hän ei tahtonut, että kukaan saisi tietää sitä.

BIBLIA 1776 Ja he läksivät ulos sieltä ja vaelsivat Galilean lävitse, ja ei hän tahtonut sitä kenenkään tietää.

31. *TR* ἐδίδασκε | *edidaske* sillä Hän opetti γὰρ | *gar* τοὺς | *tous* μαθητὰς | *mathētas* opetuslapsiaan αὐτοῦ | *autou* καὶ | *kai* ja ἔλεγεν | *elegen* sanoι αὐτοῖς | *autois* heille ὅτι | *hoti* että ὁ | *ho* υἱὸς | *hyios* Poika τοῦ | *tou* ἀνθρώπου | *anthrōpou* Ihmisen παραδίδοται | *paradidotai* annetaan εἰς | *eis* χειρὰς | *cheiras* käsiin ἀνθρώπων | *anthrōpōn* ihmisten καὶ | *kai* ja ἀποκτενοῦσιν | *apoktenousin* he tappavat αὐτόν· | *auton* Hänet καὶ | *kai* ja ἀποκτανθεὶς | *apoktantheis* kun Hänet on tapettu τῇ | *tē* τρίτῃ | *tritē* kolmantena ἡμέρᾳ | *hēmera* päivänä ἀναστήσεται | *anastēsetai* Hän nousee ylös

Delitzsch כִּי | ki הִנֵּה | haja מְלַמֵּד | melammed אֶת־תַּלְמִידָיו | 'et-talmidaiv לְאֹמֶר | le'mor אֲלֵיהֶם | 'aleihem כִּי | ki עָתִיד | 'atid בֶּן־הָאָדָם | Ben-ha'Adam לְהִמָּסֵר | le'himmaser בֵּידֵי | bidei בְּנֵי־אָדָם | venei-'adam וַיְהַרְגֵהוּ | vejaharguhu וְאָחֲרַי | vea'charei אֲשֶׁר | 'asher נִקְרָא | neherag יָקוּם | jaqum בַּיּוֹם | bajjom הַשְּׁלִישִׁי | hash'shelishi

TKIS Hän näet opetti opetuslapsiaan ja sanoι heille: "Ihmisen Poika annetaan ihmisten käsiin, ja he tappavat Hänet. Ja kun Hänet on tapettu Hän nousee * kolmantena päivänä* ylös."

STLK Sillä hän opetti opetuslapsiaan ja sanoι heille: "Ihmisen Poika annetaan ihmisten käsiin, ja he tappavat hänet, ja kun hänet on tapettu, hän nousee kolmantena päivänä ylös."

BIBLIA 1776 Sillä hän opetti opetuslapsiansa ja sanoι heille: Ihmisen Poika annetaan ylös ihmisten käsiin, ja he tappavat hänen; ja kuin hän on tapettu, niin hän kolmantena päivänä nousee ylös.

32. *TR* οἱ | *oi* mutta δὲ | *de* ἠγνόουν | *ēgnoun* he olivat ymmärtämättömiä τὸ | *to* ῥῆμα | *rēma* puheesta καὶ | *kai* ja ἐφοβοῦντο | *efobounto* pelkäsivät αὐτόν | *auton* Häneltä ἐπερωτῆσαι | *eperōtēsai* kysyä

Delitzsch וְהֵם | vehem לֹא | lo' הֵבִינוּ | hevinu אֵת | 'et הַדְּבָר | ha'davar וַיִּירָאוּ | vajire'u לְשֵׂאל | lische'ol אֹתוֹ | 'oto

TKIS Mutta he eivät ymmärtäneet sitä puhetta ja pelkäsivät kysyä Häneltä.

STLK Mutta he eivät käsittäneet sitä puhetta ja pelkäsivät kysyä häneltä.

BIBLIA 1776 Mutta ei he ymmärtäneet sitä mitä hän sanoι, ja pelkäsivät häneltä

kysyä.

33. *TR* καὶ | *kai* ja ἦλθεν | *ēlthen* he saapuivat εἰς | *eis* Καπερναοῦμ· | *Kapernaoum* Kapernaumiin καὶ | *kai* ja ἐν | *en* τῆ | *tē* οἰκία | *oikia* kotiin γενόμενος | *genomenos* tultuaan ἐπηρώτα | *epērōta* Hän kysyi αὐτούς | *autous* heiltä τί | *ti* mitä ἐν | *en* τῆ | *tē* ὁδοῦ | *hodō* tiellä πρὸς | *pros* ἑαυτοὺς | *heautous* keskenänne διελογίζεσθε | *dielogidzesthe* juttelitte

Delitzsch וַיָּבֹאוּ | vajjavo' אֶל-כְּפַר-נַחֻם | 'el-Kefar-nachum וַיִּשְׁאֲלוּ | uvihjoto בְּבֵית | vabbait וַיִּשְׁאֲלוּ | vajjish'al אֹתָם | 'otam מָה | ma הִתְוַכַּחְתֶּם | hitvakkachtem שָׂא | 'ish רַעְיֵהוּ | 'im-re'ehu בְּדַרְךָ | badarech

TKIS Ja *Hän saapui* Kapernaumiin. Huoneessa ollessaan Hän kysyi heiltä: "Mistä te tiellä keskustelitte toistenne kanssa?"

STLK He saapuivat Kapernaumiin. Kotiin tultuaan hän kysyi heiltä: "Mistä te tiellä keskustelitte?"

BIBLIA 1776 Ja hän tuli Kapernaumiin, ja kotona ollessa kysyi hän heiltä: mitä te tiellä keskenänne kamppailitte?

34. *TR* οἱ | *oi* δὲ | *de* mutta ἐσιώπων· | *esiōpōn* he vaikenivat πρὸς | *pros* ἀλλήλους | *allēlous* sillä keskenään γὰρ | *gar* διελέχθησαν | *dielechthēsan* he olivat keskustelleet ἐν | *en* τῆ | *tē* ὁδοῦ | *hodō* tiellä τίς | *tis* kuka μείζων | *meidzōn* on suurin

Delitzsch וַיִּתְקַוּוּ | vajjacharishu כִּי | ki הִתְעַשְׂקוּ | hit'assequ בְּדַרְךָ | vaderech מִי | mi הוּא | hu' הַגָּדוֹל | ha'gadol בְּהֶם | bahem

TKIS Mutta he olivat vaiti, sillä he olivat tiellä puhelleet keskenään, kuka on suurin.

STLK Mutta he olivat vaiti, sillä he olivat tiellä keskustelleet toistensa kanssa siitä, kuka oli suurin.

BIBLIA 1776 Mutta he vaikenivat; sillä he olivat kamppailleet tiellä keskenänsä, kuka heistä suurin olis.

35. *TR* καὶ | *kai* ja καθίσας | *kathisas* Hän istuutui ἐφώνησε | *efōnēse* kutsui τοὺς | *tous* ne δώδεκα | *dōdeka* kaksitoista καὶ | *kai* ja λέγει | *legei* sanoi αὐτοῖς |

autois heille εἴ τις | *ei tis* jos joka θέλει | *thelei* tahtoo πρῶτος | *prōtos*
ensimmäinen εἶναι | *einai* olla ἔσται | *estai* olkoon πάντων | *pantōn* kaikista
ἔσχατος | *eschatos* viimeinen καὶ | *kai* ja πάντων | *pantōn* kaikkien διάκονος |
diakonos palvelija

Delitzsch וַיִּשֶׁב | vaje'shev וַיִּקְרָא | vajjiqra' אֶל־שֵׁנַיִם | 'el-sheneim הֵעֲשִׂיר | he'asar
וַיֹּאמֶר | vajjo'mer אֲלֵיהֶם | 'aleihem אִישׁ | ish כִּי־יַחַפּוֹז | ki-jachpotz לְהַיּוֹת |
ליחיות | hari'shon הוּא | hu' יִהְיֶה | jihjeh הָאֲחֵרוֹן | ha'acharon לְכֹל |
le'chullam וּמְשָׁרֵת | umesharet כָּל־ם | kullam

TKIS Niin Hän istuutui, kutsui ne kaksitoista ja sanoi heille: "Jos joku tahtoo olla ensimmäinen, hän olkoon kaikista viimeinen ja kaikkien palvelija."

STLK Istuuduttuaan hän kutsui ne kaksitoista ja sanoi heille: "Jos joku tahtoo olla ensimmäinen, hänen on oltava kaikista viimeinen ja kaikkien palvelija."

BIBLIA 1776 Ja kuin hän istui, kutsui hän ne kaksitoistakymmentä ja sanoi heille: jos joku tahtoo ensimmäinen olla, sen pitää oleman kaikkein viimeinen ja kaikkein palvelian.

36. *TR* καὶ | *kai* ja λαβὼν | *labōn* Hän otti παιδίον | *paidion* lapsen ἔστησεν |
hestēsen asetti αὐτὸ | *auto* hänet ἐν | *en* μέσω | *mesō* keskelle αὐτῶν· | *autōn* heitä
καὶ | *kai* ja ἐναγκαλισάμενος | *enagkalisamenos* ottaen syliin αὐτὸ | *auto* hänet
εἶπεν | *eipen* Hän sanoi αὐτοῖς· | *autois* heille

Delitzsch וַיִּקַּח | vajjiqach יָדָּהּ | jeled וַיַּעֲמִידָהּ | vajja'amidehu בְּתוֹכָם | vetocham
וַיַּחַבְּבֶהּ | vaje'chabbeqehu וַיֹּאמֶר | vajjo'mer לָהֶם | lahem

TKIS Ja Hän otti pienokaisen ja asetti hänet heidän keskelleen, ja otettuaan hänet syliinsä sanoi heille:

STLK Hän otti lapsen, asetti sen heidän keskelleen ja otettuaan sen syliinsä sanoi heille:

BIBLIA 1776 Ja hän otti lapsen ja asetti sen heidän keskellensä. Ja kuin hän otti sen syliinsä, sanoi hän heille:

37. *TR* ὅς | *hos* joka ἐὰν | *ean* jos ἐν | *hen* yhden τῶν | *tōn* τοιοῦτων | *toioutōn*
tällaisen παιδίῳν | *paidiōn* lapsen δέξεται | *deksētai* ottaa luokseen ἐπὶ | *epi* τῷ |

tō ὄνοματί | *onomati* nimessäni μου | *mou* minun ἐμὲ | *eme* minut δέχεται· | *dechetai* ottaa vastaan καὶ | *kai* ja ὅς | *hos* joka ἐὰν | *ean* jos ἐμὲ | *eme* minut δέξεται | *deksētai* ottaa vastaan οὐκ | *ouk* ei ἐμὲ | *eme* minua δέχεται | *dechetai* ota vastaan ἀλλὰ | *alla* vaan τὸν | *ton* Hänet ἀποστείλαντά | *aposteilanta* joka on lähettänyt με | *me* minut

Delitzsch כֹּל־אֲשֶׁר | kol-'asher יִקְבֹּל | jeqabbel בְּשֵׁמִי | bishemi יְלֵד | jeled דָּבָר | 'echad כֶּהֱנֵה | kazeh הוּא | hu' מְקַבֵּל | meqabbel אוֹתִי | 'oti וְכֹל־אֲשֶׁר | vechol-'asher אוֹתִי | 'oti יִקְבֹּל | jeqabbel אֵינְנִי | 'einennu מְקַבֵּל | meqabbel אוֹתִי | 'oti כִּי | ki אֶת־אֲשֶׁר | 'im-'et-'asher שֶׁלַחָנִי | shelachani

TKIS ”Joka ottaa luokseen yhden tällaisen pienokaisen minun nimessäni, ottaa luokseen minut, ja joka ottaa luokseen minut, ei ota luokseen minua vaan Hänet, joka on minut lähettänyt.”

STLK "Se, joka ottaa luokseen yhden tällaisen lapsen minun nimeeni, ottaa luokseen minut. Se, joka ottaa luokseen minut, ei ota luokseen minua, vaan hänet, joka on minut lähettänyt."

BIBLIA 1776 Kuka ikänä yhden tainkaltaisen lapsen korjaa minun nimeeni, se korjaa minun: ja joka minun korjaa, ei hän minua korjaa, vaan sen, joka minun lähetti.

38. **TR** ἀπεκρίθη | *apekrithē* ja vastasi δὲ | *de* αὐτῷ | *autō* Hänelle ὁ | *ho* Ἰωάννης | *Iōannēs* Johannes λέγων | *legōn* sanoen διδάσκαλε | *didaskale* Opettaja εἰδομέν | *eidomen* näimme τινα | *tina* erään ἐν | *en* τῷ | *tō* ὄνοματί | *onomati* nimessäsi σου | *sou* sinun ἐκβάλλοντα | *ekballonta* ajavan ulos δαιμόνια | *daimonia* riivaajia ὅς | *hos* joka οὐκ | *ouk* ei ἀκολουθεῖ | *akolouthei* seuraa ἡμῖν· | *hēmin* meitä καὶ | *kai* ja ἐκωλύσαμεν | *ekōlysamen* estimme αὐτόν | *auton* häntä ὅτι | *hoti* sillä οὐκ | *ouk* ei ἀκολουθεῖ | *akolouthei* seurannut ἡμῖν | *hēmin* meitä

Delitzsch וַיֵּן | vajja'an יוֹחָנָן | Jochanan וַיֵּן | vajjo'mer אֵלַי | 'elaiv רַבִּי | Rabbi רַאִינוּ | ra'inu אִישׁ | 'ish מְגַרֵשׁ | megaresh בְּשֵׁמִי | shedim בְּשֵׁמִי | be'shimecha וְאֵינְנִי | ve'einennu הוֹלֵךְ | holech אֶחָרֵינוּ | a'chareinu וַנִּצְוֶה | vanna'atzor בְּאָדוֹ | ba'ado יָאֵן | ja'an אֲשֶׁר | 'asher לֹא־הָלַךְ | lo'-halach אֶחָרֵינוּ | a'chareinu

TKIS Johannes (alkoi puhua ja) sanoi Hänelle: "Opettaja, me näimme erään, joka ei

seuraa meitä, ajavan ulos riivaajia sinun nimessäsi, ja kielsimme häntä, koska hän ei seuraa* meitä"

STLK Johannes sanoi hänelle: "Opettaja, me näimme erään, joka ei seuraa meitä, sinun nimessäsi ajavan ulos riivaajia, ja kielsimme häntä, koska hän ei seurannut meitä."

BIBLIA 1776 Mutta Johannes vastasi häntä sanoen: Mestari, me näimme yhden sinun nimellä perkeleitä ajavan ulos, joka ei seuraa meitä, ja me kielsimme häntä, ettei hän seuraa meitä.

39. **TR** ὁ | *ho* δὲ | *de* mutta Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus εἶπε | *eipe* sanoi μὴ | *mē* älkää κωλύετε | *kōlyete* estäkö αὐτόν· | *auton* häntä οὐδεὶς | *oudeis* sillä ei kukaan γάρ | *gar* ἐστὶν | *estin* ole ὃς | *hos* joka ποιήσει | *poiēsei* on tehnyt δύναμιν | *dynamin* voimateon ἐπὶ | *epi* τῷ | *tō* ὀνόματί | *onomati* nimessäni μου | *mou* minun καὶ | *kai* myös δυνήσεται | *dynēsetai* voinut ταχὺ | *tachy* kohta κακολογήσαί | *kakologēsai* puhua pahaa με· | *me* minusta

Delitzsch וַיִּאמֶר | vajjo'mer יֵשׁוּעַ | JESHUA אֶל־תַּעֲצֹרְהוּ | 'al-ta'atzruhu כִּי | ki אֵין | 'ein אִישׁ | 'ish עֹשֶׂה | 'oseh גְּבוּרָה | gevura בְּשֵׁמִי | bishemi וַיִּוֹכַל | vejuchal בְּמַהְרָה | bimhera לְדַבֵּר־בִּי | le'dabber-bi רָעָה | ra'a

TKIS Mutta Jeesus sanoi: "Älkää kieltäkö häntä. Sillä ei ole ketään, joka tekee voimateon minun nimessäni ja kohta voi puhua minusta pahaa.

STLK Mutta Jeesus sanoi: "Älkää häntä kieltäkö, sillä ei kukaan, joka tekee voimateon minun nimeeni, voi heti sen jälkeen puhua minusta pahaa.

BIBLIA 1776 Niin Jesus sanoi: älkää häntä kieltäkö; sillä ei ole ketään, joka tekee voimallisen työn minun nimeni kautta, ja taitaa kohta pahasti puhua minusta.

40. **TR** ὃς | *hos* sillä joka γὰρ | *gar* οὐκ | *ouk* ei ἔστι | *esti* ole καθ' | *kath* vastaan ἡμῶν | *hēmōn* meitä ὑπὲρ | *hyper* puolellamme ἡμῶν | *hēmōn* meidän ἐστὶν | *estin* on

Delitzsch כִּי | ki כֹּל | chol אֲשֶׁר | 'asher אֵינְנוּ | 'einennu נִגְדְנוּ | negdenu הִוא | hu' בְּעַדְנוּ | va'adenu

TKIS Sillä joka ei ole meitä vastaan, on puolellamme.

STLK Sillä se, joka ei ole meitä vastaan, on meidän puolellamme.

BIBLIA 1776 Sillä joka ei ole meitä vastaan, se on meidän edestämme.

41. *TR* ὅς | *hos* sillä joka γὰρ | *gar* ἄν | *an* ποτίση | *potisē* antaa juodaksenne ὑμᾶς
| *hymas* teille ποτήριον | *potērion* maljallisen ὕδατος | *hydatos* vettä ἐν | *en* τῷ |
tō ὀνόματι | *onomati* nimessäni μου | *mou* minun ὅτι | *hoti* että Χριστοῦ |
Christou Kristuksen ἐστέ | *este* olette ἀμὴν | *amēn* todella λέγω | *legō* sanon ὑμῖν
| *hymin* teille οὐ μὴ | *ou mē* ei koskaan ἀπολέση | *apolesē* hän menetä τὸν | *ton*
μισθὸν | *misthon* palkkaansa αὐτοῦ | *autou*

Delitzsch כִּי | ki כֹּל־הַמְשָׁקֶה | chol-hammashqeh אֶתְכֶם | 'etchem כּוֹס | kos מֵיִם
| maim בְּשֵׁמִי | bishemi עַל־אֲשֶׁר | 'al-'asher אֶתְכֶם | 'attem לְמַשִּׁיחַ | lamMashiach
אָמֵן | 'Amen אֹמֵר | 'omer אֲנִי | 'ani לְכֶם | la'chem כִּי | ki לֹא־יֵאבֹד | lo'-jo'vad
שְׂכָרוֹ | secharo

TKIS Sillä joka antaa teille juotavaksi maljallisen vettä *minun nimessäni, koska*
te olette Kristuksen omia, totisesti sanon teille: hän ei menetä palkkaansa.

STLK Sillä se, joka antaa teille juodaksenne maljallisen vettä siinä nimessä, että
olette Kristuksen omia, totisesti sanon teille: se ei jää palkkaansa vaille.

BIBLIA 1776 Sillä kuka ikänä juottaa teitä vesipikarilla minun nimeeni, että te
olette Kristuksen, totisesti sanon minä teille: ei hän suinkaan kadota palkkaansa.

42. *TR* καὶ | *kai* ja ὅς | *hos* joka ἄν | *an* σκανδαλίση | *skandalisē* viettelee ἓνα |
hena yhden τῶν | *tōn* μικρῶν | *mikrōn* pienistä τούτων | *toutōn* näistä τῶν | *tōn*
πιστευόντων | *pisteuontōn* jotka uskovat εἰς | *eis* ἐμέ | *eme* minuun καλόν | *kalon*
parempi ἐστίν | *estin* olisi αὐτῷ | *autō* hänelle μᾶλλον | *mallon* kaikin puolin εἰ |
ei jos περίκειται | *perikeitai* olisi ripustettu λίθος | *lithos* kivi μυλικὸς | *mylikos*
myllyn περὶ | *peri* ympärille τὸν | *ton* τράχηλον | *trachēlon* kaulansa αὐτοῦ |
autou hänen καὶ | *kai* ja βέβληται | *beblētai* olisi heitetty εἰς | *eis* τὴν | *tēn*
θάλασσαν | *thalassan* mereen

Delitzsch וְכֹל־הַמְכַשֵּׁל | vechol-hammachshil אֶחָד | 'achad הַקְּטָנִים | haqquetanim
הַמְאֲמִינִים | hamma'aminim בִּי | bi טוֹב | tov לוֹ | lo הִשְׁתַּלְּחַ | shejjittaleh פְּלַח־רַכֵּב
| felach-rechev עַל־צַוְאָרוֹ | 'al-tzavva'ro וְהוּשֵׁלַח | vehushelach בְּיָם | bajam

TKIS Joka viettelee yhden näistä pienistä, jotka uskovat (minuun), hänen olisi parempi, jos myllynkivi olisi pantu hänen kaulaansa ja hänet olisi heitetty mereen.

STLK Joka viettelee yhden näistä pienistä, jotka uskovat, sen olisi parempi, että myllynkivi olisi pantu hänen kaulaansa ja hänet olisi heitetty mereen.

BIBLIA 1776 Ja kuka ikänä pahentaa yhden vähimmistä, jotka uskovat minun päälleni, parempi olis hänelle, jos myllyn kivi pantaisiin hänen kaulaansa ja heitettäisiin mereen.

43. **TR** καὶ | *kai* ja ἐάν | *ean* jos σκανδαλίζη | *skandalidzē* viettelee σε | *se* sinua ἢ | *hē* χεῖρ | *cheir* kätesi σου | *sou* sinun ἀπόκοψον | *apokopson* hakkaa pois αὐτήν· | *autēn* se καλόν | *kalon* parempi σοι | *soi* sinun ἐστὶ | *esti* ὃν κυλλόν | *kyllon* käsipuolena εἰς | *eis* τὴν | *tēn* ζωὴν | *dzōēn* elämään εἰσελθεῖν | *eiselthein* mennä sisään ἢ | *ē* kuin τὰς | *tas* δύο | *dyo* molemmat χεῖρας | *cheiras* kädet ἔχοντα | *echonta* tallella ἀπελθεῖν | *apelthein* mennä εἰς | *eis* τὴν | *tēn* γέενναν | *geennan* helvettiin εἰς | *eis* τὸ | *to* πῦρ | *pyr* tuleen τὸ | *to* ἄσβεστον | *asbeston* sammumattomaan

Delitzsch וְאִם־יָדְךָ | ve'im-jadecha וְתִשְׁלַחְךָ | tachshilecha וְצָקָה | qatz'tzetz אֶת־אֶ | 'otah טוֹב | tov לְךָ | le'cha לְבוֹא | lavo' קִטְטַע | qittea' לְחַיִּים | lachajjim מְהֵיִוֹת | mihjot לְךָ | le'cha שְׁתֵּי | shetei יָדֶיךָ | jadaim וְתִלְךָ | vetelech אֶל־גֵּיְהֵנָה | 'el-Geihinnom אֶל־הָאֵשׁ | 'el-ha'esh אֲשֶׁר | 'asher לֹא | lo' תִּכְבֶּה | tichbeh

TKIS Ja jos kätesi viettelee sinua, hakkaa se poikki. Parempi on sinun käsipuolena mennä elämään sisälle kuin molemmat kädet tallella mennä helvettiin, sammumattomaan tuleen,

STLK Jos sinun kätesi viettelee sinua, hakkaa se poikki. Parempi on sinulle, että käsipuolena menet elämään sisälle kuin että molemmat kädet tallella menet helvettiin, sammumattomaan tuleen,

BIBLIA 1776 Jos kätes on sinulle pahennukseksi, niin hakkaa se pois: parempi on sinun käsipuolena elämään mennä, kuin jos sinulla olis kaksi kättä ja menisit helvettiin, sammumattomaan tuleen,

44. **TR** ὅπου | *hopou* jossa ὃ | *ho* σκώληξ | *skōlēks* matonsa αὐτῶν | *autōn* heidän οὐ | *ou* εἰ τελευτᾷ | *teleuta* kuole καὶ | *kai* ja τὸ | *to* πῦρ | *pyr* tuli οὐ | *ou* εἰ σβέννυται | *sbennytai* sammu

Delitzsch אֲשֶׁר-שָׁם | 'asher-sham תּוֹלְטָם | tola'tam לֹא | lo' תַּמּוּת | tamut אֲשֶׁר
| ve'ish'sham לֹא | lo' תִּחְבֶּה | tichbeh

TKIS (jossa heidän matonsa ei kuole eikä tuli sammu).

STLK jossa heidän matonsa ei kuole eikä tuli sammu.

BIBLIA 1776 Kussa ei heidän matonsa kuole, eikä tuli sammuteta.

45. *TR* καὶ | *kai* ja ἐὰν | *ean* jos ὁ | *ho* πούς | *pous* jalkasi σου | *sou* sinun
σκανδαλίζη | *skandalidzē* viettelee σε | *se* sinua ἀπόκοψον | *apokopson* hakkaa
ποὺς αὐτόν· | *auton* se καλόν | *kalon* parempi ἐστὶ | *esti* on σοι | *soi* sinun
εἰσελθεῖν | *eiselthein* mennä sisään εἰς | *eis* τὴν | *tēn* ζωὴν | *dzōēn* elämään χωλόν
| *chōlon* jalkapuolena ἢ | *ē* kuin τοὺς | *tous* δύο | *dyo* molemmat πόδας | *podas*
jalat ἔχοντα | *echonta* tallella βληθῆναι | *blēthēnai* tulla heitetyksi εἰς | *eis* τὴν |
tēn γέενναν | *geennan* helvettiin εἰς | *eis* τὸ | *to* πῦρ | *pyr* tuleen τὸ | *to* ἄσβεστον
| *asbeston* sammumattomaan

Delitzsch וְאִם-רָגַלְךָ | ve'im-raglecha תַּחְשִׁילְךָ | tachshilecha קָצַץ | qatz'tzetz אֶתְּךָ
| 'otah טוב | tov לָךְ | le'cha לְבוֹא | lavo' פָּסַח | fisseach לְחַיִּים | lachajjim מִחַיִּים
| mihjot לָךְ | le'cha שֶׁתִּי | shetei רַגְלֶיךָ | raglaim וְתִשְׁלַח | vetushelach לְגִיחֶנֶם |
le'Geihinnom אֶל-הָאֵשׁ | 'el-ha'esh אֲשֶׁר | 'asher לֹא | lo' תִּחְבֶּה | tichbeh

TKIS Ja jos jalkasi viettelee sinua, hakkaa se poikki. Parempi on sinun jalkapuolena
mennä elämään sisälle kuin että sinut molemmat jalat tallella heitetään helvettiin
(sammumattomaan tuleen,

STLK Jos jalkasi viettelee sinua, hakkaa se poikki. Parempi on sinulle, että
jalkapuolena menet elämään sisälle, kuin että sinut molemmat jalat tallella heitetään
helvettiin,

BIBLIA 1776 Ja jos jalkas on sinulle pahennukseksi, hakkaa se pois: parempi on
sinulle, että ontuvana elämään menet, kuin jos sinulla olis kaksi jalkaa ja
heitettäisiin helvettiin, sammumattomaan tuleen,

46. *TR* ὅπου | *hopou* jossa ὁ | *ho* σκώληξ | *skōlēks* matonsa αὐτῶν | *autōn* heidän
οὐ | *ou* εἰ τελευτᾷ | *teleuta* kuole καὶ | *kai* ja τὸ | *to* πῦρ | *pyr* tuli οὐ | *ou* ei
σβέννυται | *sbennytai* sammu

Delitzsch אֲשֶׁר-שָׁם | 'asher-sham תּוֹלָטָם | tola'tam לֹא | lo' תַּמּוּת | tamut אֲשֶׁר
| ve'ish'sham לֹא | lo' תִּחְבֵּה | tichbeh

TKIS jossa heidän matonsa ei kuole eikä tuli sammu).

STLK jossa heidän matonsa ei kuole eikä tulensa sammu.

BIBLIA 1776 Kussa ei heidän matonsa kuole, eikä tuli sammuteta.

47. *TR* καὶ | *kai* ja ἐὰν | *ean* jos ὁ | *ho* ὀφθαλμός | *ofthalmos* silmäsi σου | *sou*
sinun σκανδαλίζῃ | *skandalidzē* viettelee σε | *se* sinua ἔκβαλε | *ekbale* heitä pois
αὐτόν· | *auton* se καλόν | *kalon* parempi σοι | *soi* sinun ἐστὶ | *esti* on
μονόφθαλμον | *monofthalmon* silmäpuolena εἰσελθεῖν | *eiselthein* mennä sisään εἰς
| *eis* τὴν | *tēn* βασιλείαν | *basileian* valtakuntaan τοῦ | *tou* Θεοῦ | *Theou* Jumalan
ἧ | *ē* kuin δύο | *dyo* molemmat ὀφθαλμοὺς | *ofthalmous* silmät ἔχοντα | *echonta*
tallella βληθῆναι | *blēthēnai* tulla heitetyksi εἰς | *eis* τὴν | *tēn* γέενναν | *geennan*
helvetin τοῦ | *tou* πυρός | *pyros* tuleen

Delitzsch וְאִם-עֵינַיִךְ | ve'im-'einecha תַּחֲשִׁילֶּךָ | tachshilecha אֶקֶר | 'aqor אֶתְּ
'otah טוֹב | tov לְךָ | le'cha לְבוֹא | lavo' אֶל-מַלְכוּת | 'el-malchut אֶל־הַיְהוָה |
ha'ELOHIM בְּעֵינַיִךְ | be'ain אֶתְּ | 'achat מַהְיֹוֹת | mihjot לְךָ | le'cha שֶׁתֵּי | shetei
עֵינַיִם | 'einaim אֶתְּשַׁלַּח | vetushelach לְגֵיהִנוֹם | le'Geihinnom

TKIS Ja jos silmäsi viettelee sinua, heitä se pois. Parempi on sinun mennä
silmäpuolena sisälle Jumalan valtakuntaan, kuin että sinut molemmat silmät
heitetään *helvetin tuleen,

STLK Jos sinun silmäsi viettelee sinua, heitä se pois. Parempi on sinulle, että
silmäpuolena menet sisälle Jumalan valtakuntaan, kuin että sinut molemmat silmät
tallella heitetään helvetin tuleen,

BIBLIA 1776 Ja jos silmäs on sinulle pahennukseksi, niin heitä se pois: parempi on
sinun silmäpuolena Jumalan valtakuntaan sisälle mennä, kuin jos sinulla olis kaksi
silmiä ja heitettäisiin helvetin tuleen,

48. *TR* ὅπου | *hopou* jossa ὁ | *ho* σκόληξ | *skōlēks* matonsa αὐτῶν | *autōn* heidän
οὐ | *ou* εἰ τελευτᾷ | *teleuta* kuole καὶ | *kai* ja τὸ | *to* πῦρ | *pyr* tuli οὐ | *ou* ei
σβέννυται | *sbennytai* sammu

Delitzsch אֲשֶׁר-שָׁם | 'asher-sham תּוֹלָטָם | tola'tam לֹא | lo' תַּמּוּת | tamut אֲשֶׁר
| ve'ish'sham לֹא | lo' תִּחְבֶּה | tichbeh

TKIS jossa heidän matonsa ei kuole eikä tuli sammu.

STLK jossa heidän matonsa ei kuole eikä tuli sammu.

BIBLIA 1776 Kussa ei heidän matonsa kuole, eikä tuli sammuteta.

49. *TR* πᾶς | *pas* sillä jokainen γὰρ | *gar* πυρὶ | *pyri* tulella ἀλισθήσεται |
halisthēsetai suolataan καὶ | *kai* ja πᾶσα | *pasa* jokainen θυσία | *thysia* uhri ἀλλὶ |
ali suolalla ἀλισθήσεται | *halisthēsetai* suolataan

Delitzsch כִּי | ki כֹּל-אִישׁ | chol-'ish בְּאֵשׁ | ba'esh מְלַחֵם | jamelach וְכֹל-קָרְבָּן |
vechol-qorban בְּמֶלַח | bammelach מְלַחֵם | jamelach

TKIS Sillä jokainen ihminen suolataan tulella, ja jokainen uhri suolataan suolalla.

STLK Sillä jokainen ihminen on tulella suolattava, ja jokainen uhri on suolalla suolattava.

BIBLIA 1776 Sillä kaikki pitää tulella suolattaman, ja jokainen uhri pitää suolalla suolattaman.

50. *TR* καλὸν | *kalon* hyvä τὸ | *to* ἄλας· | *halas* on suola ἐὰν | *ean* mutta jos δὲ |
de τὸ | *to* ἄλας | *halas* suola ἄναλον | *analon* mauttomaksi γένηται | *genētai* tulee
ἐν | *en* τίνι | *tini* millä αὐτὸ | *auto* sen ἀρτύσετε | *artysete* maustatte ἔχετε | *echete*
pitäkää ἐν | *en* ἑαυτοῖς | *heautois* itsessänne ἄλας | *halas* suolla καὶ | *kai* ja
εἰρηνεύετε | *eirēneuete* eläkää rauhassa ἐν | *en* ἀλλήλοις | *allēlois* keskenänne

Delitzsch טוֹב | tov הַמֶּלַח | hammelach הַמֶּלַח-עִם | ve'im-hammelach יְהִי |
jihjeh תַּפִּיל | tafel בְּמַח | bammeh תֵּתַקְנֵנּוּ | tetaqqenu וְאוֹתוֹ | 'oto יְהִי-לְכֶם | jehi-
lachim מְלַח | melach בְּקִרְבְּכֶם | beqirbechem וְיְהִי | vihi וְשָׁלוֹם | shalom בְּיַיְנִיכֶם |
beineichem

TKIS Suola on hyvä. Mutta jos suola käy suolattomaksi, millä sen maustatte? Olkoon teillä suola itsessänne, ja eläkää rauhassa keskenänne."

STLK Suola on hyvä, mutta jos suola käy suolattomaksi, millä sen suolaatte? Olkoon teillä suola itsessänne, ja pitäkää keskenänne rauha."

BIBLIA 1776 Suola on hyvä; mutta jos suola tulee mauttomaksi, millä te sen höystätte? Pitäkää itse teissäne suola, ja rauha teidän keskenänne.

10 Luku

1. **TR** κάκειθεν | *kakeithen* sieltä ἀναστὰς | *anastas* Hän nousi ἔρχεται | *erchetai* tuli εἰς | *eis* τὰ | *ta* ὄρια | *horia* alueelle τῆς | *tēs* Ἰουδαίας | *Ioudaias* Juudean διὰ | *dia* τοῦ | *tou* πέραν | *peran* toista puolta τοῦ | *tou* Ἰορδάνου· | *Iordanou* Jordanin καὶ | *kai* ja συμπορεύονται | *symporeuontai* kokoontui πάλιν | *palin* jälleen ὄχλοι | *ochloi* kansaa πρὸς | *pros* luokse αὐτόν· | *auton* Hänen καί | *kai* ja ὡς | *hōs* niinkuin εἰώθει | *eiōthei* Hänellä oli tapana πάλιν | *palin* jälleen ἐδίδασκεν | *edidasken* opetti αὐτούς | *autous* heitä

Delitzsch וַיָּקָם | *vajjaqom* מִשָּׁם | *mish'sham* וַיֵּלֶךְ | *vajje'lech* אֶל-גְּבוּל | *'el-gevul* יְהוּדָה | *Jehudah* מֵעֵבֶר | *me'ever* הַיַּרְדֵּן | *haJarden* וַיִּיָּקָהְלוּ | *vajjiqahalu* עֹד | *'od* אֶלָּי | *'elaiiv* הַמֶּיִן | *hamon* עַם | *'am* וַיִּלְמַדְמֵם | *vaje'lammedem* כְּפָעַם | *kefa'am* כְּפָעַם | *befa'am*

TKIS Ja Hän nousi sieltä ja tuli Juudean alueelle Jordanin toista puolta. Jälleen kokoontui paljon kansaa Hänen luokseen, ja taas Hän tapansa mukaan opetti heitä.

STLK Hän nousi sieltä ja tuli Juudean alueelle kulkien Jordanin toista puolta. Jälleen kokoontui paljon kansaa hänen luokseen, ja tapansa mukaan hän taas opetti heitä.

BIBLIA 1776 Ja kuin hän sieltä läksi, tuli hän Juudan maan äärille sen maakunnan kautta, joka on sillä puolella Jordania. Ja kansa kokoontui taas hänen tykönsä, ja niinkuin hän oli tottunut, niin hän taas opetti heitä.

2. **TR** καὶ | *kai* ja προσελθόντες | *proselthontes* tuli luokse οἱ | *oi* φαρισαῖοι | *farisaioi* fariseuksia ἐπηρώτησαν | *epērōtēsan* kysyen αὐτόν | *auton* Häneltä εἰ | *ei* ἔξεστιν | *eksestin* onko lupa ἀνδρὶ | *andri* miehen γυναῖκα | *gynaika* vaimosta ἀπολῦσαι | *apolysai* erota πειράζοντες | *peiradzontes* kiusaten αὐτόν | *auton* Häntä

Delitzsch וַיִּנְשֹׂוּ | *vajjiggeshu* אֶלָּי | *'elaiiv* הַפְּרוּשִׁים | *hap'rushim* וַיִּשְׁאַלְהוּ | *vajjish'aluhu* אֶם-יִכַּל | *'im-juchal* אִישׁ | *'ish* לְשַׁלַּח | *le'shallach* אֶת-אִשְׁתּוֹ | *'et-'ishto* וְהֵם | *vehem* מְנַסִּים | *menassim* אֹתוֹ | *'oto*

TKIS Niin fariseuksia tuli Hänen luokseen, ja kiusaten Häntä he kysyivät Häneltä, onko miehen lupa hylätä vaimonsa.

STLK Fariseuksia tuli hänen luokseen, ja kiusaten häntä he kysyivät häneltä, oliko miehen lupa hylätä vaimonsa.

BIBLIA 1776 Ja Pharisealaiset tulivat ja kysyivät häneltä: saako mies vaimonsa hyljätä? kiusaten häntä.

3. **TR** ó | *ho* δὲ | *de* ja ἀποκριθεὶς | *apokritheis* Hän vastasi εἶπεν | *eipen* sanoen αὐτοῖς | *autois* heille τί | *ti* mitä ὑμῖν | *hymin* teille ἐνετείλατο | *eneteilato* on säätänyt Μωσῆς | *Mōsēs* Mooses

Delitzsch וַיַּעַן | vajja'an וַיֹּאמֶר | vajjo'mer אֶל־הֵמָּה | 'aleihem מַה־תִּזְוֶה | mah-tzivua אֶתְכֶם | 'etchem מִשֶּׁה | Msheh

TKIS Hän vastasi ja sanoi heille: "Mitä Mooses on teille säätänyt?"

STLK Hän vastasi ja sanoi heille: "Mitä Mooses on teille säätänyt?"

BIBLIA 1776 Mutta hän vastaten sanoi heille: mitä Moses teille käski?

4. **TR** οἱ | *oi* δὲ | *de* ja εἶπον | *eipon* he sanoivat Μωσῆς | *Mōsēs* Mooses ἐπέτρεψε | *epetrepse* salli βιβλίον | *biblion* kirjan ἀποστασίῳ | *apostasiou* erottamisen/ erokirjan γράψαι | *grapsai* kirjoittaa καὶ | *kai* ja ἀπολύσαι | *apolysai* hylätä

Delitzsch וַיֹּאמְרוּ | vajjo'meru מִשֶּׁה | Msheh הֲתִיר | hittir לְכַתֹּב | lichtov סֵפֶר | sefer כְּרִיתָתְךָ | keritut וְלִשְׁלַח | uleshalleach

TKIS He sanoivat: "Mooses salli kirjoittaa erokirjan ja hylätä vaimon."

STLK He sanoivat: "Mooses salli kirjoittaa erokirjan ja hylätä vaimon."

BIBLIA 1776 He sanoivat: Moses salli kirjoittaa erokirjan ja hyljätä.

5. **TR** καὶ | *kai* ja ἀποκριθεὶς | *apokritheis* vastasi ó | *ho* Ἰησοῦς | *Iēsous* Jesus εἶπεν | *eipen* sanoen αὐτοῖς | *autois* heille πρὸς | *pros* tähden τὴν | *tēn* σκληροκαρδίαν | *sklērokardian* kovan sydämenne ὑμῶν | *hymōn* teidän ἔγραψεν | *egrapsen* hän kirjoitti ὑμῖν | *hymin* teille τὴν | *tēn* ἐντολήν | *entolēn* säädöksen ταύτην· | *tautēn* tämän

Delitzsch וַיַּעַן | vajja'an יְשׁוּעַ | JESHUA וַיֹּאמֶר | vajjo'mer אֲלֵיהֶם | 'aleihem
בְּעָבוּר | ba'avur קֶשֶׁי | qeshi לְבַבְכֶם | le'vavchem כָּתַב | katav לָכֶם | la'chem אֶת־
הַמִּצְוָה | 'et-hammitzva הִזְאֵת | hazzot

TKIS Niin Jeesus (vastasi ja) sanoi heille: "Kovan sydämenne vuoksi hän kirjoitti teille tämän ohjeen.

STLK Jeesus sanoi heille: "Teidän sydämenne kovuuden tähden hän kirjoitti teille tämän säädöksen.

BIBLIA 1776 Ja Jesus vastaten sanoi heille: teidän sydämenne kovuuden tähden kirjoitti hän teille sen käskyn.

6. **TR** ἀπό | *apo* δὲ | *de* mutta ἀρχῆς | *archēs* alusta κτίσεως | *ktiseōs*
luomakunnan ἄρσεν | *arsen* mieheksi καὶ | *kai* ja θῆλυ | *thēly* naiseksi ἐποίησεν |
epoiēsen teki αὐτοὺς | *autous* heidät ὁ | *ho* Θεός | *Theos* Jumala

Delitzsch אָבַל | 'aval מֵרֵאשִׁית | mere'shit הַבְּרִיאָה | haberi'a זָכָר | zachar וַיִּנְקְבָהּ |
uneqeva עָשָׂה | 'asa אֶתָּם | 'otam אֲלֵהֶם | 'ELOHIM

TKIS Mutta luomakunnan alusta Jumala loi heidät mieheksi ja naiseksi.

STLK Mutta luomakunnan alusta Jumala 'on luonut heidät mieheksi ja naiseksi.

BIBLIA 1776 Mutta luomisen alusta on Jumala heidät luonut mieheksi ja vaimoksi.

7. **TR** ἕνεκεν | *heneken* vuoksi τούτου | *toutou* tämän καταλείψει | *kataleipsei*
jättäköön ἄνθρωπος | *anthrōpos* mies τὸν | *ton* πατέρα | *patera* isänsä αὐτοῦ |
autou καὶ | *kai* ja τὴν | *tēn* μητέρα· | *mētera* äitinsä καὶ | *kai* ja προσκολληθήσεται
| *proskollēthēsetai* liittyköön πρὸς | *pros* τὴν | *tēn* γυναῖκα | *gynaika* vaimoonsa
αὐτοῦ | *autou*

Delitzsch עַל־כֵּן | 'al-ken יַעֲזֹב־אִישׁ | ja'azav-'ish אֶת־אִבּוֹ | 'et-'aviv וְאִמּוֹ |
ve'et-'immo וְדָבַק | vedavaq בְּאִשְׁתּוֹ | be'ishto

TKIS Sen vuoksi mies luopukoon isästään ja äidistään ja liittyköön vaimoonsa.

STLK Sen tähden mies luopukoon isästään ja äidistään ja liittyköön vaimoonsa.

BIBLIA 1776 Sentähden pitää ihmisen eriämän isästänsä ja äidistänsä, ja pitää

vaimoonsa yhdistymän.

8. *TR* καὶ | *kai* ja ἔσονται | *esontai* tulevat oi | *oi* he δύο | *dyo* kaksi εἰς | *eis* σάρκα | *sarka* lihaksi μίαν | *mian* yhdeksi ὥστε | *hōste* niin että οὐκέτι | *ouketi* eivät enää εἰσὶ | *eisi* he ole δύο | *dyo* kaksi ἀλλὰ | *alla* vaan μία | *mia* yksi σάρξ | *sarks* liha

Delitzsch וְהָיוּ | ve'haju וְשֵׁנִיִּם | sheneihem לְבָשָׂר | le'vasar אֶחָד | 'echad וְאֶמְ-כֵּן | ve'im-ken אֶפְוֹ | 'efo' אֵינָם | 'einam עוֹד | 'od שְׁנַיִם | shenaim כִּי | ki אֶמְ-בָּשָׂר | 'im-basar אֶחָד | 'echad

TKIS Ja ne kaksi tulevat yhdeksi lihaksi. Niin he eivät enää ole kaksi vaan yksi liha.

STLK Ne kaksi tulevat yhdeksi lihaksi.' Niin he eivät enää ole kaksi, vaan yksi liha.

BIBLIA 1776 Ja niin tulevat kaksi yhdeksi lihaksi, niin ettei he ole silleen kaksi, mutta yksi liha.

9. *TR* ὃ | *ho* minkä οὖν | *oun* siis ὁ | *ho* Θεὸς | *Theos* Jumala συνέζευξεν | *synedzeuksen* on liittänyt yhteen ἄνθρωπος | *anthrōpos* ihminen μὴ | *mē* älköön χωριζέτω | *chōridzetō* erottako

Delitzsch לָכֵן | lachen אֵת | 'et אֲשֶׁר-חִבְּבָר | 'asher-chibbar אֱלֹהִים | 'ELOHIM לֹא | lo' יַפְרִידֵנּוּ | jafridennu אָדָם | 'adam

TKIS Minkä siis Jumala on yhdistänyt, sitä ihminen älköön erottako."

STLK Sitä, minkä siis Jumala on yhdistänyt, älköön ihminen erottako."

BIBLIA 1776 Mitä siis Jumala on yhteen sovittanut, ei ihmisen pidä sitä eroittaman.

10. *TR* καὶ | *kai* ja ἐν | *en* τῇ | *tē* οἰκίᾳ | *oikia* talossa πάλιν | *palin* uudelleen οἱ | *oi* μαθηταὶ | *mathētai* opetuslapsensa αὐτοῦ | *autou* περὶ | *peri* τοῦ | *tou* αὐτοῦ | *autou* Häneltä ἐπηρώτησαν | *epērōtēsan* kysyivät αὐτόν | *auton* tätä

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi בְּבֵית | babait וַיִּשְׁוּבוּ | vajjashuvu תַּלְמִידָיו | talmidaiv לְאֶלְ | lishe'ol אֶת | 'oto עַל-זֶה | 'al-zot

TKIS Ja huoneessa *Hänen opetuslapsensa* jälleen kysyivät Häneltä tätä asiaa.

STLK Sisällä opetuslapset taas kysyivät häneltä tätä asiaa.

BIBLIA 1776 Ja hänen opetuslapsensa kysyivät taas häneltä kotona siitä asiasta.

11. *TR* καὶ | *kai* ja λέγει | *legei* Hän sanoi αὐτοῖς | *autois* heille ὃς | *hos* joka ἐὰν | *ean* jos ἀπολύσῃ | *apolysē* hylkää τὴν | *tēn* γυναῖκα | *gynaika* vaimonsa αὐτοῦ | *autou* καὶ | *kai* ja γαμήσῃ | *gamēsē* nai ἄλλην | *allēn* toisen μοιχᾶται | *moichatai* tekee aviorikoksen ἐπ' | *ep* vastaan αὐτήν· | *autēn* häntä

Delitzsch וַיֹּאמֶר | vajjo'mer הֲלִיזָה | 'aleihem הַלְשִׁיחַ | ham'shalleach וְתִשָּׂא־תֶאֱ | 'et-'ishto תִּלְקַח | veloqeach תִּרְחֹץ | 'acheret רִצָּן | no'ef אִוֵּה | hu' הִלְקַח | 'aleha

TKIS Niin Hän sanoi heille: "Joka hylkää vaimonsa ja menee naimisiin toisen kanssa, tekee aviorikoksen häntä vastaan.

STLK Hän sanoi heille: "Se, joka hylkää vaimonsa ja nai toisen, tekee huorin häntä vastaan.

BIBLIA 1776 Ja hän sanoi heille: kuka ikänä hylkää vaimonsa, ja nai toisen, se tekee huorin häntä vastaan.

12. *TR* καὶ | *kai* ja ἐὰν | *ean* jos γυνή | *gynē* vaimo ἀπολύσῃ | *apolysē* hylkää τὸν | *ton* ἄνδρα | *andra* miehensä αὐτῆς | *autēs* καὶ | *kai* ja γαμηθῆ | *gamēthē* nai ἄλλω | *allō* toisen μοιχᾶται | *moichatai* hän rikkoo avion

Delitzsch וְשִׂא | ve'ish'sha כִּי | ki תִּעֲזֹב | ta'azov וְשִׂא | 'ishah וְלָקַח | velaqecha וְשִׂא | 'ish רָחַץ | 'acher תִּרְחֹץ | no'efet אִוֵּה | hi'

TKIS Ja jos vaimo hylkää miehensä ja menee naimisiin toisen kanssa, hän tekee aviorikoksen."

STLK Jos vaimo hylkää miehensä ja menee naimisiin toisen kanssa, hän tekee huorin."

BIBLIA 1776 Ja jos vaimo hylkää miehensä ja huolee toiselle, hän tekee huorin.

13. *TR* καὶ | *kai* προσέφερον | *proseferon* he toivat luokse αὐτῶ | *autō* Hänen παιδιά | *paidia* lapsia ἵνα | *hina* että ἄψηται | *hapsētai* Hän koskettaisi αὐτῶν· | *autōn* heitä οἱ | *oi* δὲ | *de* mutta μαθηταὶ | *mathētai* opetuslapset ἐπετίμων | *epetimōn* nuhtelivat τοῖς | *tois* προσφέρουσιν | *prosferousin* tuojia

Delitzsch וַיְבִיאוּ | vajjavi'u אֶלְיוֹ | 'elaiiv יְלָדִים | jeladim לְמַעַן | le'ma'an יְגַ | igga' בָּהֶם | bahem וַיְגַעְרוּ | vajig'aru הַתְּלָמִידִים | ha'talmidim בְּמִבְיֵאֵיהֶם | bimvi'eihem

TKIS He toivat Hänen luokseen pienokaisia, jotta Hän koskettaisi heitä. Mutta opetuslapset nuhtelivat tuojia.

STLK He toivat hänen luokseen lapsia, että hän koskisi heihin, mutta opetuslapset nuhtelivat tuojia.

BIBLIA 1776 Ja he toivat hänen tykönsä lapsia, että hän heihin rupeais; niin opetuslapset nuhtelivat niitä, jotka heitä toivat.

14. *TR* ἰδὼν | *idōn* mutta nähtyään sen δὲ | *de* ó | *ho* Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus ἠγανάκτησε | *ēganaktēse* närkästyi καὶ | *kai* ja εἶπεν | *eipen* sanoi αὐτοῖς | *autois* heille ἄφετε | *afete* antakaa τὰ | *ta* παιδία | *paidia* lasten ἔρχεσθαι | *erchesthai* tulla πρὸς | *pros* luokseni με | *me* minun καὶ | *kai* ja μὴ | *mē* älkää κωλύετε | *kōlyete* estäkö αὐτά | *auta* heitä τῶν | *tōn* γὰρ | *gar* sillä τοιούτων | *toioutōn* sellaisten ἐστὶν | *estin* on ἡ | *hē* βασιλεία | *basileia* valtakunta τοῦ | *tou* Θεοῦ | *Theou* Jumalan

Delitzsch וַיָּרָא | vajjar' גִּשְׁוִיעַ | JESHUA וַיִּכְעַס | vajich'as וַיִּאָמַר | vajjo'mer אֶלְיָהֶם | 'aleihem הַגִּזְיוֹן | hannichu לְיְלָדִים | lajladim לְבוֹא | lavo' אֶלְיָ | 'elai אֶל־תִּמְנָעוּם | ve'al-timna'um כִּי | ki לֹא־לָהּ | la'elleh מַלְכוּת | malchut הַלְּאֱלֹהִים | ha'ELOHIM

TKIS Sen nähdessään Jeesus närkästyi ja sanoi heille: "Sallikaa pienokaisten tulla luokseni, älkääkä estäkö heitä, sillä sellaisten on Jumalan valtakunta.

STLK Mutta kun Jeesus sen näki, hän närkästyi ja sanoi heille: "Sallikaa lasten tulla minun tyköni, älkääkä estäkö heitä, sillä sellaisten on Jumalan valtakunta.

BIBLIA 1776 Mutta kuin Jesus sen näki, närkästyi hän ja sanoi heille: sallikaat lasten tulla minun tyköni, ja älkäätki kieltäkö heitä; sillä senkaltaisten on Jumalan valtakunta.

15. *TR* ἀμὴν | *amēn* todella λέγω | *legō* sanon ὑμῖν | *hymin* teille ὃς | *hos* joka ἐὰν μὴ | *ean mē* jos ei δέξηται | *deksētai* ota vastaan τὴν | *tēn* βασιλείαν | *basileian* valtakuntaa τοῦ | *tou* Θεοῦ | *Theou* Jumalan ὡς | *hōs* niinkuin παιδίον | *paidion* lapsi οὐ μὴ | *ou mē* ei koskaan εἰσέλθῃ | *eiselthē* astu sisälle εἰς | *eis* αὐτήν | *autēn* sinne

Delitzsch אָמֵן | 'Amen אֹמֵר | 'omer אֲנִי | 'ani לְכֶם | la'chem כֹּל | kol אֲשֶׁר-לֹא | 'asher-lo' יַקְבֵּל | jeqabbel אֶת-מַלְכוּת | 'et-malchut הָאֱלֹהִים | ha'ELOHIM כִּי-יָד | kajjeled הוּא | hu' לֹא-יָבֵא | lo'-javo' בָּהּ | vah

TKIS Totisesti sanon teille: joka ei ota vastaan Jumalan valtakuntaa niin kuin pienokainen, se ei pääse sinne sisälle."

STLK Totisesti sanon teille: joka ei ota vastaan Jumalan valtakuntaa kuin lapsi, se ei tule sinne sisälle."

BIBLIA 1776 Totisesti sanon minä teille: jokainen, joka ei Jumalan valtakuntaa ota vastaan niinkuin lapsi, ei hän suinkaan siihen tule sisälle.

16. **TR** καὶ | *kai* ja ἐναγκαλισάμενος | *enagkalisamenos* Hän otti syliinsä αὐτά | *auta* heidät τιθεὶς | *titheis* pannen τὰς | *tas* χεῖρας | *cheiras* kädet ἐπ' | *ep* päälle αὐτά | *auta* heidän ἡὺλόγει | *ēulogei* siunasi αὐτά | *auta* heidät

Delitzsch וַיְחַבְּבֵם | vaje'chabbeqem וַיְבָרְכֵם | vaje'varechem בְּשׂוֹמוֹ | besumo אֶת-יְדָיו | 'et-jadaiv וַיְלִיְהֵם | 'aleihem

TKIS Ja Hän otti heitä syliinsä, pani kätensä* heidän päälleen ja siunasi heitä.

STLK Hän otti heitä syliinsä, pani kätensä heidän päälleen ja siunasi heitä.

BIBLIA 1776 Ja hän otti heitä syliinsä, ja pani kätensä heidän päällensä, ja siunasi heitä.

17. **TR** καὶ | *kai* ja ἐκπορευομένου | *ekporeuomenou* mennessä αὐτοῦ | *autou* Hänen εἰς | *eis* ὁδόν | *hodon* tielle προσδραμῶν | *prosdramōn* juoksi luo εἷς | *heis* yksi καὶ | *kai* ja γονυπετήσας | *gonypetēsas* polvistuen eteen αὐτὸν | *auton* Hänen ἐπηρώτα | *epērōta* kysyi αὐτόν | *auton* Häneltä διδάσκαλε | *didaskale* Opettaja ἀγαθὴ | *agathe* hyvä τί | *ti* mitä ποιήσω | *poiēsō* teen ἵνα | *hina* että ζῶην | *dzōēn* elämän αἰώνιον | *aiōnion* iankaikkisen κληρονομήσω | *klēronomēsō* perisin

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi וַיְצַאֲתוּ | betze'to לְדָרֶךְ | laderech וְהִנֵּה-אִישׁ | ve'hinneh-'ish רָץ | ratz אֶלָּיו | 'elaiv וַיְבָרַע | vajichra' לְפָנָיו | le'fanaiv וַיַּשְׁאֵל | vajjish'al אֹתוֹ | 'oto רַבִּי | rabbi הַטּוֹב | hattov מָה | ma הַשְּׁאֵל | 'e'eseh וַאֲרִישׁ | ve'irash חַיִּי | chajjei עוֹלָם | 'olam

TKIS Hänen mennessään tielle, muuan mies riensi ulos, polvistui Hänen eteensä ja kysyi Häneltä: "Hyvä opettaja, mitä minun pitää tehdä, jotta perisin iäisen elämän?"

STLK Hänen sieltä tielle mennessään juoksi muuan hänen luokseen, polvistui hänen eteensä ja kysyi häneltä: "Hyvä opettaja, mitä minun pitää tehdä, että iankaikkisen elämän perisin?"

BIBLIA 1776 Ja kuin hän oli lähtenyt ulos tielle, tuli yksi juosten, lankesi polvillensa hänen eteensä ja kysyi häneltä: hyvä Mestari! mitä minun pitää tekemän, että minä ijankaikkisen elämän perisin?

18. **TR** ὁ | *ho* δὲ | *de* mutta Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus εἶπεν | *eipen* sanoi αὐτῷ | *autō* hänelle τί | *ti* miksi με | *me* minua λέγεις | *legeis* sanot ἀγαθόν | *agathon* hyväksi οὐδεὶς | *oudeis* ei kukaan ἀγαθός | *agathos* ole hyvä εἰ μὴ | *ei mē* ei muut kuin εἷς | *heis* yksi ὁ | *ho* Θεός | *Theos* Jumala

Delitzsch וַיִּאָמֶר | vajjo'mer לוֹ | lo יֵשׁוּעַ | JESHUA מַדְדוּא' | maddua' קָרָאָהּ | qara'ta לִי | li לֵב טוֹב | tov לֵב טוֹב | 'ein טוֹב | tov בְּלִי | bilti אֶחָד | 'echad הַאֱלֹהִים | ha'ELOHIM

TKIS Mutta Jeesus sanoi 'hänelle: "Miksi sanot minua hyväksi? Ei kukaan ole hyvä paitsi yksi, Jumala."

STLK Mutta Jeesus sanoi hänelle: "Miksi sanot minua hyväksi? Kukaan ei ole hyvä paitsi Jumala yksin.

BIBLIA 1776 Niin Jesus sanoi hänelle: miksis sanot minun hyväksi? Ei kenkään ole hyvä, vaan yksin Jumala.

19. **TR** τὰς | *tas* ἐντολάς | *entolas* käskyt οἶδας | *oidas* tunnet μὴ | *mē* älä μοιχεύσης | *moicheusēs* tee aviorikosta μὴ | *mē* älä φονεύσης | *foneusēs* tapa μὴ | *mē* älä κλέψης | *klepsēs* varasta μὴ | *mē* älä ψευδομαρτυρήσης | *pseudomartyrēsēs* todista väärin μὴ | *mē* älä ἀποστερήσης | *aposterēsēs* riistä τίμα | *tima* kunnioita τὸν | *ton* πατέρα | *patera* isääsi σου | *sou* sinun καὶ | *kai* ja τὴν | *tēn* μητέρα | *mētera* äitiäsi

Delitzsch הֵן | hen תְּדַעַתְּ | jada'ta אֶת־הַמִּצְוֹת | 'et-hammitzvot לֹא | lo' תִּנְאָף | tin'af לֹא | lo' תִּרְצַח | tirtzach לֹא | lo' תִּגְנוֹב | tignov לֹא־תֵאָנֵחַ | lo'-ta'aneh עַד | 'ed שֹׁקֵר | shaqer לֹא | lo' תִּשְׁחָק | ta'ashoq כִּבְדֵּךְ | kabbed אֶת־אָבִיךָ | 'et-'avicha

וְעֵת־יְמֵי | ve'et-'immecha

TKIS Käskyt tunnet: *'Älä tee aviorikosta', 'Älä tapa', 'Älä varasta', 'Älä sano väärää todistusta', 'Älä anasta', kunnioita isääsi ja äitiäsi.'

STLK Käskyt sinä tiedät: 'Älä tee huorin', 'älä tapa', 'älä varasta', 'älä sano väärää todistusta', 'älä anasta toiselta', 'kunnioita isääsi ja äitiäsi.'

BIBLIA 1776 Kylläs käskyt tiedät: ei sinun pidä huorin tekemän: ei sinun pidä tappaman: ei sinun pidä varastaman: ei sinun pidä väärää todistusta sanoman: ei sinun pidä pettämän: kunnioita isäas ja äitiäs.

20. **TR** ὁ | *ho* δὲ | *de* mutta ἀποκριθεὶς | *apokritheis* hän vastasi εἶπεν | *eipen* sanoen αὐτῷ | *autō* Hänelle διδάσκαλε | *didaskale* Opettaja ταῦτα | *tauta* näitä πάντα | *panta* kaikkia ἐφυλάξαμην | *efylaksamēn* olen noudattanut ἐκ | *ek* νεότητός | *neotētos* nuoruudestani μου | *mou* minun

Delitzsch וַיַּעַן | vajja'an וַיִּמְרָא | vajjo'mer אֵלָיו | 'elaiv רַבִּי | Rabbi אֶת־כָּל־אֲלֵהֶם | 'et-kol-'elleh שְׁמַרְתִּי | shamarti מִנְעוּרַי | minne'urai

TKIS Mutta hän (vastasi ja) sanoi Hänelle: "Opettaja, näitä kaikkia olen seurannut nuoresta asti."

STLK Mutta hän vastasi ja sanoi hänelle: "Opettaja, niitä kaikkia olen noudattanut nuoruudestani asti."

BIBLIA 1776 Mutta se vastasi ja sanoi hänelle: Mestari, nämä kaikki olen minä pitänyt hamasta minun nuoruudestani.

21. **TR** ὁ | *ho* δὲ | *de* ja Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus ἐμβλέψας | *emblepsas* katsoi αὐτῷ | *autō* häneen ἠγάπησεν | *ēgapēsen* rakastaen αὐτόν | *auton* häntä καὶ | *kai* ja εἶπεν | *eipen* sanoi αὐτῷ | *autō* hänelle ἓν | *hen* yksi σοί | *soi* sinulta ὑστερεῖ· | *hysterei* puuttuu ὑπάγε | *hypage* mene ὅσα | *hosa* kaikki mitä ἔχεις | *echeis* sinulla ὄν πώλησον | *pōlēson* myy καὶ | *kai* ja δὸς | *dos* anna τοῖς | *tois* πτωχοῖς | *ptōchois* köyhille καὶ | *kai* niin ἕξεις | *ekseis* sinulla ὄν θησαυρὸν | *thēsauron* aarre ἐν | *en* οὐρανῷ· | *ouranō* taivaassa καὶ | *kai* ja δεῦρο | *deuro* tule ἀκολούθει | *akolouthei* seuraa μοι | *moi* minua ἄρας | *aras* ottaen τὸν | *ton* σταυρόν | *stauron* ristisi

Delitzsch וַיִּבְטֹבוּ | vajjabet-bo יֵשׁוּעַ | JESHUA וַיֵּאָהֲבֵהוּ | vaje'ehavehu וַיֵּאָמֶר | vaje'atmer וַיֵּלֶךְ | vaje'lech וְאֵלַי | 'elaiv אַחַת | 'achat לְךָ | lech מְכֹר | mechor אֶת־ | et-כָּל־אֲשֶׁר־לְךָ | 'et-kol-'asher-lecha וְתֵן | veten לְעֲנִיִּים | la'anijjim וַיְהִי־לְךָ | vihi-lecha אֲוָר | 'otzar בְּשָׁמַיִם | bash'shamaim וּבֹא | uvo' אֵץ | sa' אֶת־הַצֵּלָב | 'et-hatz'tzelav וְלֶךְ | ve'lech אַחֲרַי | a'charai

TKIS Jeesus katsoi häneen ja rakasti häntä ja sanoi hänelle: "Yksi sinulta puuttuu: mene, myy kaikki mitä sinulla on, ja anna köyhille, niin sinulla on oleva aarre taivaassa. Tule sitten (,ota risti) ja seuraa minua."

STLK Jeesus katsoi häneen, rakasti häntä ja sanoi hänelle: "Yksi sinulta puuttuu: mene, myy kaikki, mitä sinulla on, ja anna köyhille, niin sinulla on oleva aarre taivaassa, ja tule ja seuraa minua ristiä kantaen."

BIBLIA 1776 Mutta kuin Jesus katsahti hänen päällensä, rakasti hän häntä, ja sanoi hänelle: yksi sinulta puuttuu: mene, myy kaikki, mitä sinulla on, ja anna vaivaisille; ja sinulla pitää oleman tavara taivaassa: ja tule, seuraa minua, ottain risti.

22. **TR** ὁ | *ho* δὲ | *de* mutta στυγνάσας | *stygnasas* hän tuli synkäksi ἐπὶ | *epi* τῷ | *tō* λόγῳ | *logō* puheesta ἀπῆλθε | *apēlthe* meni pois λυπούμενος· | *lypoumenos* murheissaan ἦν | *ēn* γὰρ | *gar* ἔχων | *echōn* sillä hänellä oli κτήματα | *ktēmata* omaisuutta πολλά | *polla* paljon

Delitzsch וַיֵּצֵר־לוֹ | vaje'tzer-lo וַיֵּלֶךְ־הָהָרָה | 'al-ha'davar הָיָה | hazzeh וַיֵּצֵץ | vaje'atzev וַיֵּלֶךְ | vaje'lech לוֹ | lo כִּי־הוֹן | ki-hon רַב | rav הָיָה | haja לוֹ | lo

TKIS Mutta hän synkistyi siitä puheesta ja meni pois murheellisena, sillä hänellä oli paljon omaisuutta.

STLK Mutta hän synkistyi siitä puheesta ja meni pois murheellisena, sillä hänellä oli paljon omaisuutta.

BIBLIA 1776 Mutta hän tuli siitä puheesta murheelliseksi, ja meni pois murheissansa; sillä hänellä oli paljo tavaraa.

23. **TR** καὶ | *kai* ja περιβλεψάμενος | *periblepsamenos* katsoen ympärilleen ὁ | *ho* Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus λέγει | *legei* sanoi τοῖς | *tois* μαθηταῖς | *mathētais* opetuslapsilleen αὐτοῦ | *autou* πῶς | *pōs* kuinka δυσκόλως | *dyskolōs* vaikeaa οἱ | *oi* τὰ | *ta* χρήματα | *chrēmata* omaisuutta ἔχοντες | *echontes* jolla on εἰς | *eis* τὴν

| *tēn* βασιλείαν | *basileian* valtakuntaan τοῦ | *tou* Θεοῦ | *Theou* Jumalan
εἰσελεύσονται | *eiseleusontai* päästä sisälle

Delitzsch וַיַּבֶּט | vajjabet יְשׁוּעַ | JESHUA סָבִיב | saviv וַיִּצְמַח | vajjo'mer אֶל־
הַתְּלִמִּידִי | 'el-talmidaiv כָּמָה | kamma יִקְשֶׁה | jiqsheh לְבַעַלְיָ | le'va'alei נְכֻסִים |
nechasim לָבוֹא | lavo' אֶל־מַלְכוּת | 'el-malchut הָאֱלֹהִים | ha'ELOHIM

TKIS Silloin Jeesus ympärilleen katsoen sanoi opetuslapsilleen: ”Kuinka vaikeasti pääsevätkään Jumalan valtakuntaan ne, joilla on varakkuutta.”

STLK Jeesus katsoi ympärilleen ja sanoi opetuslapsilleen: ”Kuinka vaikea onkaan niiden, joilla on omaisuutta, tulla Jumalan valtakuntaan!”

BIBLIA 1776 Ja kuin Jesus katsahti ympärillensä, sanoi hän opetuslapsillensa: kuinka työläästi ne, joilla varaa on, tulevat Jumalan valtakuntaan!

24. *TR* οἱ | *oi* δὲ | *de* mutta μαθηταὶ | *mathētai* opetuslapset ἐθαμβοῦντο |
ethambounto hämmästyivät ἐπὶ | *epi* τοῖς | *tois* λόγοις | *logois* puheesta αὐτοῦ |
autou Hänen ὁ | *ho* δὲ | *de* niin Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus πάλιν | *palin* uudelleen
ἀποκριθεὶς | *apokritheis* puhui λέγει | *legei* sanoen αὐτοῖς | *autois* heille τέκνα |
tekna lapset πῶς | *pōs* kuinka δύσκολόν | *dyskolon* vaikeaa ἐστὶ | *esti* on τοὺς |
tous niillä πεποιθότας | *pepoithotas* jotka luottavat ἐπὶ | *epi* τοῖς | *tois* χρήμασιν |
chrēmasin omaisuuteen εἰς | *eis* τὴν | *tēn* βασιλείαν | *basileian* valtakuntaan τοῦ |
tou Θεοῦ | *Theou* Jumalan εἰσελθεῖν | *eiselthein* päästä sisään

Delitzsch וַיִּבְהַל | vajibbahu הַתְּלִמִּידִים | ha'talmidim וְעַל־דְּבָרָיו | 'al-devaraiv וַיִּצְמַח | vajjo'sef
וַיִּצְמַח | JESHUA וַיִּצְמַח | vajja'an וַיִּצְמַח | vajjo'mer לָהֶם | lahem בְּנֵי |
בָּנָי | meh קָשֶׁה | qasheh לְבֹטְחִים | labotechim וְעַל־חֵילָם | 'al-cheilam לָבוֹא |
lavo' אֶל־מַלְכוּת | 'el-malchut הָאֱלֹהִים | ha'ELOHIM

TKIS Opetuslapset hämmästyivät Hänen sanoistaan. Mutta Jeesus alkoi taas puhua ja sanoi heille: ”Lapset, kuinka vaikea onkaan niitten, jotka luottavat varakkuuteensa, päästä Jumalan valtakuntaan!”

STLK Opetuslapset hämmästyivät hänen sanoistaan. Mutta Jeesus alkoi taas puhua ja sanoi heille: ”Lapset, kuinka vaikea onkaan niiden, jotka luottavat omaisuuteensa, tulla Jumalan valtakuntaan!”

BIBLIA 1776 Mutta opetuslapset hämmästyivät näistä hänen sanoistansa. Niin Jesus

taas vastaten sanoi: rakkaat pojat! kuinka työläs on niiden tulla Jumalan valtakuntaan, jotka tavaroihinsa uskaltavat.

25. *TR* εὐκοπώτερόν | *eukopōteron* helpompi ἐστὶ | *esti* ὃν κάμηλον | *kamēlon* kamelin διὰ | *dia* λάρι τῆς | *tēs* τρυμαλιᾶς | *trymalias* silmän τῆς | *tēs* ῥαφίδος | *rafidos* neulan/ neulansilmän διελθεῖν | *dielthein* mennä ἢ | *ē* κῆν πλούσιον | *plousion* rikkaan εἰς | *eis* τὴν | *tēn* βασιλείαν | *basileian* valtakuntaan τοῦ | *tou* Θεοῦ | *Theou* Jumalan εἰσελθεῖν | *eiselthein* päästä sisään

Delitzsch נָקֵל | naqel לְנֶמֶל | laggamal לְעֵבֶר | la'avor בְּתוֹךְ | betoch נֶקֶב | neqev טְחִיחָה | hammachat מִבּוֹאֵי | mibbo' עֲשִׂירִים | 'ashir מֵלְכוּת | 'el-malchut הַיְהוָה | ha'ELOHIM

TKIS Helpompi on kamelin mennä neulansilmän läpi kuin rikkaan päästä Jumalan valtakuntaan."

STLK Helpompi on kamelin mennä neulansilmästä kuin rikkaan tulla Jumalan valtakuntaan."

BIBLIA 1776 Huokiampi on kamelin käydä neulan silmän lävitse, kuin rikkaan Jumalan valtakuntaan sisälle tulla.

26. *TR* οἱ | *oi* δὲ | *de* οὕτως | *perissōs* ἔτι καὶ ἑξῆς ἐπεπλήσθησαν | *ekseplēssonto* ἡμᾶς ἐπὶ λέγοντες | *legontes* ἄλλοι πρὸς | *pros* ἑαυτοὺς | *heautous* ἑαυτοὺς καὶ | *kai* τίς | *tis* δύναται | *dynatai* σῶθαι | *sōthēnai* pelastua

Delitzsch וַיִּשְׂפֹּף | vajjosifu עוֹד | 'od לְהִשְׁתוֹמֵם | le'hishtomem וַיִּשְׂפֹּף | vajjo'meru אִישׁ | 'ish אֶל־אֶחָיו | 'el-'achiv מִי־עוֹף | mi-'efo | juchal לְהִיּוֹשֵׁעַ | le'hivuashea'

TKIS Niin he hämmästyivät yhä enemmän ja sanoivat keskenään: "Kuka sitten voi pelastua?"

STLK He hämmästyivät yhä enemmän ja sanoivat toisilleen: "Kuka sitten voi pelastua?"

BIBLIA 1776 Mutta he hämmästyivät vielä sitte sangen suuresti, sanoen keskenänsä: ja kuka taitaa autuaaksi tulla?

27. *TR* ἐμβλέψας | *emblepsas* ja katsoen δὲ | *de* αὐτοῖς | *autois* heihin ὁ | *ho* Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus λέγει | *legei* sanoι παρὰ | *para* ἀνθρώποις | *anthrōpois* ihmiselle ἀδύνατον | *adynaton* se on mahdotonta ἀλλ' | *all* mutta οὐ | *ou* ei παρὰ | *para* τῷ | *tō* Θεῷ· | *Theō* Jumalalle πάντα | *panta* sillä kaikki γὰρ | *gar* δυνατά | *dynata* mahdollista ἐστὶ | *esti* on παρὰ | *para* τῷ | *tō* Θεῷ | *Theō* Jumalalle

Delitzsch וַיִּבְּטֵם | vajjabet-bam וַיִּשׂוּ | JESHUA וַיֹּאמֶר | vajjo'mar מִבְּנֵי | mibenei אָדָם | 'adam אֲלֵפֶיךָ | tippale' תִּפְּלֵה | zot אַךְ | 'ach אֲלֵ | lo' מֵאֱלֹהִים | me'ELOHIM כִּי | ki מֵאֱלֹהִים | me'ELOHIM אֲלֵ | lo' יִפְּלֵה | ippale' כִּלְיָדְבָר | kol-davar

TKIS Katsoen heihin Jeesus sanoι: "Ihmisille se on mahdotonta, mutta ei Jumalalle, sillä Jumalalle on kaikki mahdollista."

STLK Jeesus katsoi heihin ja sanoι: "Ihmisille se on mahdotonta, mutta ei Jumalalle, sillä Jumalalle on kaikki mahdollista."

BIBLIA 1776 Niin Jesus katsahti heidän päällensä, ja sanoι: ihmisten tykönä on se mahdotoin, mutta ei Jumalan tykönä; sillä kaikki ovat Jumalan tykönä mahdolliset.

28. *TR* καὶ | *kai* ja ἤρξατο | *ērksato* alkoi ὁ | *ho* Πέτρος | *Petros* Pietari λέγειν | *legein* puhumaan αὐτῷ | *autō* Hänelle Ἰδού | *idou* katso ἡμεῖς | *hēmeis* me ἀφήκαμεν | *afēkamen* olemme luopuneet πάντα | *panta* kaikesta καὶ | *kai* ja ἠκολουθήσαμεν | *ēkolouthēsamen* seuranneet σοι | *soi* sinua

Delitzsch וַיֵּן | vajja'an סִפְּטָרְךָ | Petros וַיֹּאמֶר | vajjo'mer אֵלַי | 'elaiν הֵן | hen אֲנִי | 'anachnu אֲנִי וְכָנֹן | 'azavnu אֶת־הַכֹּל | 'et-hakol הֲלֵךְ | vannelech אֶחָרָה | a'charecha

TKIS Niin Pietari alkoi puhua Hänelle: "Katso, me olemme luopuneet kaikesta ja seuranneet sinua."

STLK Pietari rupesi puhumaan sanoen hänelle: "Katso, me olemme luopuneet kaikesta ja seuranneet sinua."

BIBLIA 1776 Niin Pietari rupesi sanomaan hänelle: katso, me olemme kaikki antaneet ylös, ja seuranneet sinua.

29. *TR* ἀποκριθεὶς | *apokritheis* niin vastasi δὲ | *de* ὁ | *ho* Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus

εἶπεν | *eipen* sanoen Ἀμὴν | *amēn* todella λέγω | *legō* sanon ὑμῖν | *hymin* teille οὐδεὶς | *oudeis* ei ketään ἐστὶν | *estin* ole ὅς | *hos* joka ἀφῆκεν | *afēken* on luopunut οἰκίαν | *oikian* talosta ἢ | *ē* tai ἀδελφούς | *adelfous* veljistä ἢ | *ē* tai ἀδελφὰς | *adelfas* sisarista ἢ | *ē* tai πατέρα | *patera* isästään ἢ | *hē* tai μητέρα | *mētera* äidistään ἢ | *ē* tai γυναῖκα | *gynaika* vaimostaan ἢ | *ē* tai τέκνα | *tekna* lapsistaan ἢ | *ē* tai ἀγρούς | *agrous* pelloistaan ἔνεκεν | *heneken* vuokseni ἐμοῦ | *emou* minun καὶ | *kai* ja τοῦ | *tou* εὐαγγελίου | *euaggeliou* evankeliumin

Delitzsch וַיֹּאמֶר | vajjo'mer יְשׁוּעַ | JESHUA אָמֵן | 'Amen אָמֵן | 'omer אָנִי | 'ani לְכֶם | la'chem כִּי | ki אֵין | 'ein אִישׁ | 'ish אֲשֶׁר | 'asher עָזַב | 'azav בֵּיתוֹ | 'et-beito אִו | 'o אֶת־אֶחָיו | 'et-'echaiv אִו | 'o אֶת־אֶחָיו | 'et-'achejotaiiv אִו | 'o אֶת־אָבִי | 'et-'aviv אִו | 'o אֶת־אִמּוֹ | 'et-'immo אִו | 'o אֶת־אִשְׁתּוֹ | 'et-'ishto אִו | 'o אֶת־בָּנָיו | 'et-banaiv אִו | 'o אֶת־שְׂדוֹתָיו | 'et-sedotaiiv לְמַעַן | le'ma'ani וְלְמַעַן | ulema'an הַבְּשׂוּרָה | hab'sora

TKIS Jeesus (vastasi ja) sanoi: "Totisesti sanon teille: ei ole ketään, joka minun vuokseni ja ilosanoman vuoksi on luopunut talosta tai veljistä tai sisarista tai *isästä tai äidistä* (tai vaimosta) tai lapsista tai pelloista

STLK Jeesus sanoi: "Totisesti sanon teille: ei ole ketään, joka minun tähteni ja evankeliumin tähden on luopunut talosta, veljistä, sisarista, äidistä, isästä, lapsista tai pelloista,

BIBLIA 1776 Mutta Jesus vastasi ja sanoi: totisesti sanon minä teille: ei ole kenkään, joka jätti huoneen, taikka veljet eli sisaret, taikka isän eli äidin, taikka vaimon eli lapset, taikka pellot, minun ja evankeliumin tähden,

30. **TR** ἐὰν μὴ | *ean mē* että ei λάβῃ | *labē* saisi ἑκατονταπλασίονα | *hekatontaplasiona* satakertaisesti νῦν | *nyn* nyt ἐν | *en* τῷ | *tō* καιρῷ | *kairō* ajassa τούτῳ | *toutō* tässä οἰκίας | *oikias* taloja καὶ | *kai* ja ἀδελφούς | *adelfous* veljiä καὶ | *kai* ja ἀδελφὰς | *adelfas* siskoja καὶ | *kai* ja μητέρας | *mēteras* äitejä καὶ | *kai* ja τέκνα | *tekna* lapsia καὶ | *kai* ja ἀγρούς | *agrous* peltoja μετὰ | *meta* keskellä διωγμῶν | *diōgmōn* vainojen καὶ | *kai* ja ἐν | *en* τῷ | *tō* αἰῶνι | *aiōni* aikakaudessa τῷ | *tō* ἐρχομένῳ | *erchomenō* tulevassa ζωῆν | *dzōēn* elämän αἰώνιον | *aiōnion* iankaikkisen

Delitzsch אֲשֶׁר | 'asher לֹ' | lo' יִקַּח | jiqqach עַתָּה | 'atta בְּזִמְנָה | bazzeman הַזֶּה |

hazzeḥ בְּכֹל־הַדְּיּוֹת | bechol-haredifot מֵאָה | me'a פְּעָמִים | fe'amim כְּהֵמָה |
kahemma בְּתִים | battim וְאַחִים | ve'achim וְאַחָיוֹת | va'achajot וְאִמּוֹת | ve'immot
וּבְנִים | uvanim וְשָׂדוֹת | vesadot וְבְעוֹלָם | uva'olam הָבָא | haba' חַיִּי | chajjei
עוֹלָמִים | 'olamim

TKIS saamatta satakertaisesti nyt tässä ajassa taloja ja veljiä ja sisaria ja äitejä ja lapsia ja peltoja vainojen keskellä ja tulevassa maailmanajassa iäistä elämää.

STLK ja joka ei saisi satakertaisesti: nyt tässä ajassa taloja, veljiä, sisaria, äitejä, lapsia ja peltoja, vainojen keskellä, ja tulevassa maailmassa iankaikkista elämää.

BIBLIA 1776 Ellei hän saa jälleen satakertaisesti nyt tällä ajalla huoneita ja veljiä, ja sisaria, ja äitejä, ja lapsia, ja peltoja vastoinkäymisillä , ja tulevaisessa maailmassa ijankaikkisen elämän.

31. **TR** πολλοὶ | *polloi* mutta monet δὲ | *de* ἔσονται | *esontai* tulevat πρῶτοι | *prōtoi* ensimmäiset ἔσχατοι | *eschatoi* viimeisiksi καὶ | *kai* ja οἱ | *oi* ἔσχατοι | *eschatoi* viimeiset πρῶτοι | *prōtoi* ensimmäisiksi

Delitzsch וְאוֹלָם | ve'ulam רַבִּים | rabbim מִן־הַרְאִשׁוֹנִים | min-hari'shonim יְהִי | jihju אַחֲרוֹנִים | 'acharonim וְהָאֲחֲרוֹנִים | ve'ha'acharonim רִשׁוֹנִים | ri'shonim

TKIS Mutta monet ensimmäiset tulevat viimeisiksi ja viimeiset ensimmäisiksi."

STLK Mutta monet ensimmäiset tulevat viimeisiksi ja viimeiset ensimmäisiksi."

BIBLIA 1776 Mutta monta ensimmäistä tulee jälkimäiseksi, ja jälkimäistä ensimmäiseksi.

32. **TR** ἦσαν | *ēsan* ja he olivat δὲ | *de* ἐν | *en* τῇ | *tē* ὁδοῦ | *hodō* tiellä ἀναβαίνοντες | *anabainontes* menossa ylös εἰς | *eis* Ἱεροσόλυμα· | *Ierosolyma* Jerusalemiin καὶ | *kai* ja ἦν | *ēn* ὁ προάγων | *proagōn* edellä kulkemassa αὐτοῦς | *autous* heidän ὁ | *ho* Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus καὶ | *kai* ja ἐθαμβοῦντο | *ethambounto* he hämmästyivät καὶ | *kai* ja ἀκολουθοῦντες | *akolouthountes* jotka seurasivat ἐφοβοῦντο | *efobounto* pelkäsivät καὶ | *kai* niin παραλαβὼν | *paralabōn* Hän otti luokseen πάλιν | *palin* jälleen τοὺς | *tous* ne δώδεκα | *dōdeka* kaksitoista ἦρξατο | *ērksato* alkaen αὐτοῖς | *autois* heille λέγειν | *legein* puhumaan τὰ | *ta* μέλλοντα | *mellonta* kohtaavista αὐτῶ | *autō* Häntä συμβαίνειν | *symbainein*

tapahtumista

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi בְּדֶרֶךְ | vaderech בְּעֵלוֹתָם | ba'alotam יְרוּשָׁלַיִם | Jerushalaim וַיֵּשׁוּעַ | veJESHUA הוֹלֵךְ | holech לְפָנֵיהֶם | lifneihem וְהִמָּה | vehemma נִבְהָלִים | nivhalim וַיִּרְאִים | vire'im בְּלִקְחָתָם | belechtam אֲחֵרָיו | a'charaiv וַיֹּסֶף | vajjosef לְקַחַת | laqachat אֵלָיו | 'elaiv אֶת־שָׁנַיִם | 'et-sheneim הֶעֱשָׂר | he'asar וַיִּחַל | vajjachel לְהַגִּיד | le'haggid לָהֶם | lahem אֶת־אֲשֶׁר | 'et-'asher יִקְרָהוּ | jiqrehu לְאֹמֵר | le'mor

TKIS Ja he olivat matkalla menossa ylös Jerusalemiin, ja Jeesus kulki heidän edellään. Mutta he olivat hämmästyneitä ja seurasivat* peloissaan. Otettuaan taas luokseen ne kaksitoista Hän alkoi puhua heille mitä Hänelle oli tapahtuva:

STLK He olivat matkalla, menossa ylös Jerusalemiin, ja Jeesus kulki heidän edellään, ja heidät valtasi hämmästyys, ja ne, jotka seurasivat, olivat peloissaan. Hän otti taas luokseen ne kaksitoista ja alkoi puhua heille, mitä hänelle oli tapahtuva:

BIBLIA 1776 Mutta he olivat tiellä menemässä ylös Jerusalemiin; ja Jesus kävi heidän edellensä, ja he hämmästyivät, ja seurasivat häntä ja pelkäsivät. Ja hän otti taas ne kaksitoistakymmentä tykönsä ja rupesi heille sanomaan, mitä hänelle tapahtuva oli:

33. **TR** ὅτι | *hoti* sillä Ἰδοὺ | *idou* katso ἀναβαίνομεν | *anabainomen* me menemme ylös εἰς | *eis* Ἱεροσόλυμα | *Ierosolyma* Jerusalemiin καὶ | *kai* ja ὁ | *ho* υἱὸς | *hyios* Poika τοῦ | *tou* ἀνθρώπου | *anthrōpou* Ihmisen παραδοθήσεται | *paradothēsetai* luovutetaan τοῖς | *tois* ἀρχιερεῦσι | *archiereusi* ylipapeille καὶ | *kai* ja τοῖς | *tois* γραμματεῦσι | *grammateusi* kirjanoppineille καὶ | *kai* ja κατακρῖνοῦσιν | *katakrinousin* he tuomitsevat αὐτὸν | *auton* Hänet θανάτῳ | *thanatō* kuolemaan καὶ | *kai* ja παραδώσουσιν | *paradōsousin* he luovuttavat αὐτὸν | *auton* Hänet τοῖς | *tois* ἔθνεσι | *ethnesi* pakanoille

Delitzsch הִנֵּה | hinneh אֲנַחְנוּ | 'anachnu עֲלֵימָה | 'olim יְרוּשָׁלַיִם | Jerushalajema וַיִּבְנֶה אֱדָם | uBen-ha'Adam יִמָּסֵר | jimmaser לְרֵאשֵׁי | le'ra'shei הַכֹּהֲנִים | ha'kohanim וְלִסּוּפְרִים | velassoferim וַיִּרְשָׁעוּהוּ | vejarshi'uhu לְמוֹת | lamut וַיִּמָּסְרוּ | ve'imseru אֹתוֹ | 'oto לְגוֹיִם | la'gojim

TKIS ”Katso, menemme ylös Jerusalemiin, ja Ihmisen Poika annetaan ylipappien ja kirjanoppineitten käsiin, ja he tuomitsevat Hänet kuolemaan ja antavat Hänet

pakanain käsiin.

STLK "Katso, menemme ylös Jerusalemiin, ja Ihmisen Poika annetaan ylipappien ja kirjanoppineiden käsiin, ja he tuomitsevat hänet kuolemaan ja antavat hänet pakanoiden käsiin.

BIBLIA 1776 Katso, me menemme ylös Jerusalemiin, ja Ihmisen Poika annetaan ylönpappein päämiehille ja kirjanoppineille, ja he tuomitsevat hänen kuolemaan ja antavat ylöns hänen pakanoille;

34. **TR** καὶ | *kai* ja ἐμπαίξουσιν | *empaiksousin* he pilkkaavat αὐτῶ | *autō* Häntä καὶ | *kai* ja μαστιγώσουσιν | *mastigōsousin* ruoskivat αὐτόν | *auton* Häntä καὶ | *kai* ja ἐμπτύσουσιν | *emptysousin* sylkevät αὐτῶ | *autō* Häntä καὶ | *kai* ja ἀποκτενοῦσιν | *apoktenousin* tappavat αὐτόν· | *auton* Hänet καὶ | *kai* mutta τῆ | *tē* τρίτη | *tritē* kolmantena ἡμέρᾳ | *hēmera* päivänä ἀναστήσεται | *anastēsetai* Hän on nouseva ylös

Delitzsch וַיְהַתְּלוּ | vihatellu בו | vo וַיַּכּוּ | vejakkuhu בְּשׁוֹטִים | bash'shotim וַיַּרְקוּ | vejaroqqu בְּפָנָיו | befanaiiv וַיְמַתְּהוּ | vimituhu וּבְיָם | uvajjom הַשְּׁלִישִׁי | hash'shelishi קוֹם | qom וַיֵּקֶם | jaqum

TKIS Ne pilkkaavat Häntä ja *ruoskivat Häntä ja sylkevät* Häntä ja tappavat Hänet. Mutta kolmantena päivänä Hän on nouseva ylös."

STLK He pilkkaavat, sylkevät, ruoskivat häntä ja tappavat hänet, ja kolmen päivän perästä hän nousee ylös."

BIBLIA 1776 Ja he pilkkaavat häntä, ja pieksävät hänen, ja sylkevät hänen päällensä, ja tappavat hänen; ja kolmantena päivänä hän nousee ylös.

35. **TR** καὶ | *kai* ja προσπορεύονται | *prosporeuontai* menivät luokseen αὐτῶ | *autō* Hänen Ἰάκωβος | *Iakōbos* Jaakob καὶ | *kai* ja Ἰωάννης | *Iōannēs* Johannes οἱ | *oi* υἱοὶ | *hyioi* rojat Ζεβεδαίου | *Zebedaiou* Sebedeuksen λέγοντες | *legontes* sanoen διδάσκαλε | *didaskale* Opettaja θέλομεν | *thelomen* tahdomme ἵνα | *hina* että ὁ | *ho* ἐάν | *ean* αἰτήσωμέν | *aitēsōmen* mitä pyydämme ποιήσης | *poiēsēs* tekisit ἡμῖν | *hēmin* meille

Delitzsch וַיִּקְרְבוּ | vajjiqrevu אֵלָיו | 'elaiiv וַיֵּקֶם | Ja'akov וַיּוֹחֶנָן | veJochanan בְּנֵי | benei בְּדָי | Zavdai וַיִּאֶמְרוּ | vajjo'meru רַבִּי | Rabbi אֶתְהָא | 'ivueta נְפִישָׁנוּ |

nafshenu כִּי־תַעֲשֶׂה | ki-ta'aseh לָנוּ | lanu אֶת־אֲשֶׁר | 'et-'asher לְנִשְׁאֵל | nish'al מִמֶּכְכָּא
| mimmekka

TKIS Jaakob ja Johannes, Sebedeuksen pojat, menivät Hänen luokseen ja sanoivat [Hänelle]: "Opettaja, haluamme, että tekisit meille mitä [sinulta] pyydämme."

STLK Jaakob ja Johannes, Sebedeuksen pojat, menivät hänen luokseen ja sanoivat hänelle: "Opettaja, tahtoisimme, että tekisit meille, mitä sinulta anomme."

BIBLIA 1776 Niin tuli hänen tykönsä Jakob ja Johannes, Zebedeuksen pojat, sanoen: Mestari! me tahdomme, ettäs meille tekisit, mitä me anomme.

36. **TR** ó | *ho* δὲ | *de* niin εἶπεν | *eipen* Hän sanoi αὐτοῖς | *autois* heille τί | *ti* mitä θέλετε | *thelete* tahdotte ποιῆσαι | *poiēsai* tekevän με | *me* minun ὑμῖν | *hymin* teille

Delitzsch וַיִּאמְרוּ | vajjo'mer אֶלְיָהֶם | 'aleihem מֵהֶאֱיִוִּיתֶם | ma-'ivvitem כִּי־תַעֲשֶׂה
| ki-'e'eseh לָכֶם | la'chem

TKIS Hän sanoi heille: "Mitä haluatte minun tekevän teille?"

STLK Mutta hän sanoi heille: "Mitä tahdotte, että teille tekisin?"

BIBLIA 1776 Niin hän sanoi heille: mitä te tahdotte minua teillenne tekemään?

37. **TR** οἱ | *oi* δὲ | *de* ja εἶπον | *eipon* he sanoivat αὐτῷ | *autō* Hänelle δὸς | *dos* ἄννα ὑμῖν | *hēmin* meidän ἴνα | *hina* että εἶς | *heis* toinen ἐκ | *ek* δεξιῶν | *deksiōn* oikealla puolellasi σου | *sou* sinun καὶ | *kai* ja εἶς | *heis* toinen ἐξ | *eks* εὐωνύμων | *euōnymōn* vasemmalla puolellasi σου | *sou* sinun καθίσωμεν | *kathisōmen* istua ἐν | *en* τῇ | *tē* δόξῃ | *doksē* kirkkaudessasi σου | *sou* sinun

Delitzsch וַיִּאמְרוּ | vajjo'meru אֶלְיָו | 'elaiiv לָנוּ תֵּנָה | tena-lanu לְשֶׁבֶת | lashevet אֶחָד | 'echad לְיַמִּינְךָ | liminecha אֶחָד | ve'echad לְשֶׁמְאַלְךָ | lismo'lecha בְּכַבּוֹדְךָ | bichvodecha

TKIS Niin he sanoivat Hänelle: "Anna meidän istua toisen oikealla ja toisen vasemmalla puolellasi kirkkaudessasi."

STLK Niin he sanoivat hänelle: "Anna meidän istua, toisen oikealla ja toisen vasemmalla puolellasi kirkkaudessasi."

BIBLIA 1776 Vaan he sanoivat hänelle: anna toisen meistä istua oikiällä ja toisen vasemmalla puolellas sinun kunniassas.

38. **TR** ó | *ho* δὲ | *de* ja Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus εἶπεν | *eipen* sanoi αὐτοῖς | *autois* heille οὐκ | *ouk* ette οἴδατε | *oidate* tiedä τί | *ti* mitä αἰτεῖσθε | *aiteisthe* pyydätte δύνασθε | *dynasthe* voitteko πιεῖν | *piein* juoda τὸ | *to* sen ποτήριον | *potērion* maljan ὃ | *ho* jonka ἐγὼ | *egō* minä πίνω | *pinō* juon καὶ | *kai* ja τὸ | *to* βάπτισμα | *baptisma* kasteella ὃ | *ho* jolla ἐγὼ | *egō* minut βαπτίζομαι | *baptidzomai* kastetaan βαπτισθῆναι | *baptisthēnai* tulla kastetuksi

Delitzsch וַיֹּאמֶר | vajjo'mer אֶלְיָהֶם | 'aleihem יֵשׁוּעַ | JESHUA לֹא | lo' יְדַעְתֶּם | jeda'tem אֵת | 'et אֲשֶׁר | 'asher אֶתְלֹאֲשֶׁר | she'eltem הַיַּיִן | hajachol תּוֹכְלוּ | tuchelu לְשֵׁתוֹת | lishtot אֶת־הַכּוֹס | 'et-hakkos אֲשֶׁר | 'asher אֲנִי | 'ani שֵׁתָה | shoteh וְלֹהֲטֵבֶל | ulehitavel בְּטִבְלָה | battevila אֲשֶׁר | 'asher אֲנִי | 'ani נִטְבַּל | nitbal בָּהּ | bah

TKIS Mutta Jeesus sanoi heille: "Ette tiedä, mitä anotte. Voitteko juoda sen maljan, jonka minä juon ja tulla kastetuksi sillä kasteella, jolla minut kastetaan?"

STLK Mutta Jeesus sanoi heille: "Te ette tiedä, mitä anotte. Voitteko juoda sen maljan, jonka minä juon, tai tulla kastetuiksi sillä kasteella, jolla minut kastetaan?"

BIBLIA 1776 Mutta Jesus sanoi heille: ette tiedä, mitä te anotte. Voitteko juoda sen kalkin, jonka minä juon, ja sillä kasteella kastettaa, jolla minä kastetaan?

39. **TR** οἱ | *oi* δὲ | *de* ja εἶπον | *eipon* he sanoivat αὐτῷ | *autō* Hänelle δυνάμεθα | *dynametha* voimme ὃ | *ho* δὲ | *de* niin Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus εἶπεν | *eipen* sanoi αὐτοῖς | *autois* heille τὸ | *to* μὲν | *men* tosin ποτήριον | *potērion* maljan ὃ | *ho* jonka ἐγὼ | *egō* minä πίνω | *pinō* juon πίεσθε· | *piesthe* te juotte καὶ | *kai* ja τὸ | *to* βάπτισμα | *baptisma* kasteella ὃ | *ho* jolla ἐγὼ | *egō* minut βαπτίζομαι | *baptidzomai* kastetaan βαπτισθήσεσθε· | *baptisthēsesthe* teidät kastetaan

Delitzsch וַיֹּאמְרוּ | vajjo'meru אֶלְיוֹ | 'elaiv נוֹכַח | nuchal וַיֹּאמֶר | vajjo'mer אֶלְיָהֶם | 'aleihem יֵשׁוּעַ | JESHUA אֶת־הַכּוֹס | 'et-hakkos אֲשֶׁר־אֲנִי | 'asher-'ani שֵׁתָה | shoteh תּוֹשְׁתוּ | tishtu וּבְטִבְלָה | uvattevila אֲשֶׁר | 'asher אֲנִי | 'ani נִטְבַּל | nitbal בָּהּ | bah תִּטְבְּלוּ | tittavelu

TKIS He vastasivat Hänelle: "Voimme." Niin Jeesus sanoi heille: "Sen maljan,

jonka minä juon, te tosin juotte, ja sillä kasteella, jolla minut kastetaan, kastetaan teidätkin.

STLK He sanoivat hänelle: "Voimme." Niin Jeesus sanoi heille: "Sen maljan, jonka minä juon, tosin juotte, ja sillä kasteella, jolla minut kastetaan, kastetaan teidätkin,

BIBLIA 1776 Vaan he sanoivat hänelle: voimme. Niin sanoi Jesus heille: sen kalkin tosin te juotte, jonka minä juon, ja sillä kasteella te kastetaan, jolla minä kastetaan;

40. **TR** τὸ | *to* δὲ | *de* mutta καθίσαι | *kathisai* istuminen ἐκ | *ek* δεξιῶν | *deksiōn* oikealla puolellani μου | *mou* minun καὶ | *kai* ja ἐξ | *eks* εὐωνύμων | *euōnymōn* vasemmalla puolellani μου | *mou* minun οὐκ | *ouk* ei ἔστιν | *estin* ole ἐμὸν | *emon* minun δοῦναι | *dounai* annettavissa ἀλλ' | *all* vaan οἷς | *hois* joille ἡτοιμάσται | *hētoimastai* se on valmistettu

Delitzsch אַח | 'ach תְּשֵׁבֶת | shevet לִימִינִי | limini וְלִשְׂמֹאלִי | velismo'li אֵין | 'ein בְּיָדִי | bejadi לְתַתָּה | le'tittah בְּלְתִי | bilti לְאַשֶׁר | la'asher הַיְכָן | huchan לְהֵם | lahem

TKIS Mutta oikealla ja* vasemmalla puolellani istuminen ei ole minun annettavissani, vaan se annetaan niille joille se on valmistettu."

STLK mutta minun oikealla tai vasemmalla puolellani istuminen ei ole minun annettavissani, vaan se annetaan niille, joille se on valmistettu."

BIBLIA 1776 Mutta istua minun oikiällä ja vasemmalla puolellani, ei ole minun antamisellani, mutta niille, joille se valmistettu on.

41. **TR** καὶ | *kai* ja ἀκούσαντες | *akousantes* kuultuaan οἱ | *oi* δέκα | *deka* kymmenen ἤρξαντο | *ērksanto* alkoivat ἀγανακτεῖν | *aganaktein* närkästyä περὶ | *peri* Ἰακώβου | *Iakōbou* Jaakobiin καὶ | *kai* ja Ἰωάννου | *Iōannou* Johannekseen

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi כְּשִׂמְעָה | kishmoa' תֹּזֹת | zot הַעֲשָׂרָה | ha'asara וַיִּחַלְלֵהוּ | vajjachellu לְכַעֲוֹס | lich'os עַל־יַעֲקֹב | 'al-Ja'akov וַיִּוְחַן | veJochanan

TKIS Kuultuaan tämän ne kymmenen alkoivat närkästyä Jaakobiin ja Johannekseen.

STLK Kun ne kymmenen sen kuulivat, he alkoivat närkästyä Jaakobiin ja Johannekseen.

BIBLIA 1776 Ja kuin ne kymmenen sen kuulivat, rupesivat he närkästymään Jakobin ja Johanneksen tähden.

42. **TR** ὁ | *ho* δὲ | *de* mutta Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus προσκαλεσάμενος | *proskalesamenos* kutsui luokseen αὐτοὺς | *autous* heidät λέγει | *legei* sanoen αὐτοῖς | *autois* heille οἶδατε | *oidate* tiedätte ὅτι | *hoti* että οἱ | *oi* joita δοκοῦντες | *dokountes* pidetään ἄρχειν | *archein* ruhtinaina τῶν | *tōn* ἐθνῶν | *ethnōn* kansojen κατακυριεύουσιν | *katakuriuousin* pitävät valtansa alla αὐτῶν· | *autōn* niitä καὶ | *kai* ja οἱ | *oi* μεγάλοι | *megaloi* mahtavat αὐτῶν | *autōn* niiden κατεξουσιάζουσιν | *kateksousiadzousin* käyttävät valtaansa αὐτῶν | *autōn* niihin

Delitzsch וַיִּקְרָא | vajjiqra' לָהֶם | lahem יִשְׁוּעַ | JESHUA וַיִּבְרָךְ | vajjo'mer הַלְיָהִם | 'aleihem אֶתְּם | 'attem יְדַעְתֶּם | jeda'tem כִּי | ki הַנְּהַשְׁבִּים | hanne'cheshavim לְשָׂרֵי | le'sarei הַגּוֹיִם | ha'gojim הֵם | hem רְדִים | rodim בָּהֶם | bahem וַיְגַדּוּ לְיָהִי | ugedoleihem שׁוֹלֵטִים | sholetim הַלְיָהִם | 'aleihem

TKIS Mutta Jeesus kutsui heidät luokseen ja sanoi heille: "Tiedätte, että ne, joita pidetään kansojen ruhtinaina, herroina niitä hallitsevat ja niitten mahtavat käyttävät valtaansa niitä kohtaan.

STLK Mutta Jeesus kutsui heidät luokseen ja sanoi heille: "Tiedätte, että ne, joita kansojen ruhtinaiksi katsotaan, herroina niitä hallitsevat, ja että kansojen mahtavat käyttävät valtaansa niitä kohtaan.

BIBLIA 1776 Mutta kuin Jesus kutsui heidät tykönsä, sanoi hän heille: te tiedätte, että ne, jotka ovat asetetut kansain päämiehiksi, hallitsevat heitä, ja heidän ylimmäisillänsä on valta heidän yllitsensä.

43. **TR** οὐχ | *ouch* mutta εἰ οὕτω | *houtō* näin δὲ | *de* ἔσται | *estai* olko ἐν | *en* keskuudessanne ὑμῖν· | *hymin* teidän ἀλλ' | *all* vaan ὅς | *hos* joka ἐστίν | *ean* θέλη | *thelē* tahtoo γενέσθαι | *genesthai* olla μέγας | *megas* suurin ἐν | *en* ὑμῖν | *hymin* teissä ἔσται | *estai* olkoon διάκονος | *diakonos* palvelija ὑμῶν· | *hymōn* teidän

Delitzsch וְאַתֶּם | ve'attem לֹא־כֵן | lo'-chen בְּיַיְנִיכֶם | beineichem כִּי | ki אִם־תְּחַפְּצוּ | 'im-hechafetz לְהִיּוֹת | lihjot גְּדוֹל | gadol בְּיַיְנִיכֶם | beineichem יְהִי | jihjeh לְךָ | la'chem לְמַשְׁרֵת | limsharet

TKIS Mutta niin älköön olko teidän keskellänne, vaan joka teidän joukossanne

tahtoo tulla suureksi, olkoon palvelijanne.

STLK Mutta näin ei tule olla teillä keskenänne, vaan se, joka teidän keskuudessanne tahtoo tulla suureksi, olkoon palvelijanne,

BIBLIA 1776 Mutta ei niin pidä oleman teidän keskenänne; vaan joka teidän seassanne tahtoo suurin olla, se olkaan teidän palvelianne.

44. *TR* καὶ | *kai* ja ὅς | *hos* joka ὅς | *an* θέλη | *thelē* tahtoo ὑμῶν | *hymōn* teistä γενέσθαι | *genesthai* olla πρῶτος | *prōtos* ensimmäinen ἔσται | *estai* olkoon πάντων | *pantōn* kaikkien δοῦλος | *doulos* palvelija

Delitzsch וְהַחֲפֵצַת | vehechafetz לְהַיּוֹת | lihjot בְּכֶם | bachem רִשְׁוֹן | ri'shon הֲיִשָּׁה?
| jihjeh וְכֶם | 'eved לְכֹל | lakkol

TKIS Ja joka teistä tahtoo tulla ensimmäiseksi, olkoon kaikkien orja.

STLK ja se, joka teidän keskuudessanne tahtoo olla ensimmäinen, olkoon kaikkien orja.

BIBLIA 1776 Ja joka teistä tahtoo tulla ensimmäiseksi, hän olkaan kaikkein orja;

45. *TR* καὶ | *kai* sillä myös γὰρ | *gar* ὅ | *ho* υἱὸς | *hyios* Poika τοῦ | *tou* ἀνθρώπου | *anthrōpou* Ihmisen οὐκ | *ouk* εἰ ἦλθε | *ēlthe* tullut διακονηθῆναι | *diakonēthēnai* palveltavaksi ἀλλὰ | *alla* vaan διακονῆσαι | *diakonēsai* palvelemaan καὶ | *kai* ja δοῦναι | *dounai* antamaan τὴν | *tēn* ψυχὴν | *psychēn* henkensä αὐτοῦ | *autou* λύτρον | *lytron* lunnaaksi ἀντὶ | *anti* edestä πολλῶν | *pollōn* monien

Delitzsch כִּי | ki בֶּן־הָאָדָם | Ben-ha'Adam אֲפֹהֻא | 'af-hu' לֹא | lo' בָּא | va' לְמַעַן
| le'ma'an לְשָׂרֵתוּהוּ | jesharetuhu כִּי | ki אִם־לְשָׂרֵת | 'im-lesharet וְלִתְּתֵן | velatet
אֶת־נַפְשׁוֹ | 'et-nafesho כֹּפֶר | kofer תַּחַת | tachat רַבִּים | rabbim

TKIS Sillä Ihmisen Poikakaan ei tullut palveltavaksi, vaan palvelemaan ja antamaan henkensä lunnaiksi monien puolesta.”

STLK Sillä ei Ihmisen Poikakaan tullut palveltavaksi, vaan palvelemaan ja antamaan henkensä lunnaiksi monen edestä.”

BIBLIA 1776 Sillä ei myös Ihmisen Poika ole tullut, että häntä palveltaisiin, mutta palvelemaan ja antamaan henkensä lunastuksen hinnaksi monen edestä.

46. *TR* καὶ | *kai* ja ἔρχονται | *erchontai* he tulivat εἰς | *eis* Ἰεριχώ· | *Ierichō* Jerikoon καὶ | *kai* ja ἐκπορευομένου | *ekporeuomenou* kulkiessa ulos αὐτοῦ | *autou* Hänen ἀπὸ | *apo* Ἰεριχώ | *Ierichō* Jerikosta καὶ | *kai* ja τῶν | *tōn* μαθητῶν | *mathētōn* opetuslapset αὐτοῦ | *autou* Hänen καὶ | *kai* ja ὄχλου | *ochlou* kansaa ἱκανοῦ | *hikanou* paljon υἱὸς | *hyios* poika Τιμαίου | *timaiou* Timeuksen Βαρτιμαῖος | *Bartimaios* Bartimeus ὁ | *ho* τυφλὸς | *tyflos* sokea ἐκάθητο | *ekathēto* istui παρὰ | *para* vieressä τῆν | *tēn* ὁδὸν | *hodon* tien προσαιτῶν | *prosaitōn* kerjäämässä

Delitzsch וַיָּבֹאוּ | vajjavo'u וַיְרִיחוּ | Jericho וַיֵּהִי | vaje'hi כְּצֵאתוֹ | ketze'to מִיְרִיחוֹ | miJericho הוּא | hu' וְתַלְמִידָיו | ve'talmidaiv וְהַמּוֹן | va'hamon עַם | 'am רַב | rav וְהֵיחָה | ve'hinneh בְּרִטְיָמִי | Bartimai בֶּן־טִימַי | ben-Timai אִישׁ | 'ish עֵוֶר | 'ivuer יָשָׁב | jashav עַל־יַד | 'al-jad הַדֶּרֶךְ | haderech לְשֵׁאלָה | lishe'ol נְדָבוֹת | nedavot

TKIS Sitten he tulivat Jerikoon. Hänen lähtiessään Jerikosta opetuslastensa ja suuren väkijoukon kanssa, sokea mies*, Bartimeus, Timeuksen poika, istui tien vieressä (kerjäten).

STLK He tulivat Jerikoon. Kun hän vaelsi Jerikosta opetuslastensa ja suuren väkijoukon seuraamana, istui sokea kerjäläinen, Bartimeus, Timeuksen poika, tien vieressä.

BIBLIA 1776 Ja he tulivat Jerikoon. Ja kuin hän läksi Jerikosta ja hänen opetuslapsensa ja paljo kansaa, niin istui tien ohessa sokia, Bartimeus Timein poika, kerjäten.

47. *TR* καὶ | *kai* niin ἀκούσας | *akousas* kuullessaan ὅτι | *hoti* että Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus ὁ | *ho* Ναζωραῖός | *Nadzōraios* Nasaretilainen ἐστίν | *estin* se oli ἦρξατο | *ērksato* hän alkoi κράζειν | *kradzein* huutamaan καὶ | *kai* ja λέγειν | *legein* sanomaan ὁ | *ho* υἱὸς | *hyios* Poika Δαβίδ | *David* Daavidin Ἰησοῦ | *Iēsou* Jeesus ἐλέησόν | *eleēson* armahda με | *me* minua

Delitzsch וַיִּשְׁמַע | vajjishma' כִּי | ki הוּא | hu' יִשְׁוּעַ | JESHUA הַנָּצְרִי | haNatzeri וַיְהִי | vajjachel לְצַעֲקָה | litz'oq וַיֵּאמֶר | vajjo'mar אַנָּה | 'anna' בֶּן־דָּוִד | ben-David יִשְׁוּעַ | JESHUA הַנָּצְרִי | chonneni

TKIS Kun hän kuuli, että se oli Jeesus Nasaretilainen, hän alkoi huutaa ja sanoa: "Jeesus, Daavidin Poika, armahda minua."

STLK Kun hän kuuli, että se oli Jeesus Nasaretilainen, hän alkoi huutaa ja sanoa: "Jeesus, Daavidin poika, armahda minua."

BIBLIA 1776 Ja kuin hän kuuli, että se oli Jesus Natsaretista, rupesi hän huutamaan ja sanomaan: Jesus, Davidin poika, armahda minua.

48. **TR** καὶ | *kai* niin ἐπετίμων | *epetimōn* nuhtelivat αὐτῷ | *autō* häntä πολλοί | *polloi* monet ἵνα | *hina* että σιωπήσῃ· | *siōpēsē* hän olisi hiljaa ὁ | *ho* δὲ | *de* mutta πολλῶ | *pollō* paljon μᾶλλον | *mallon* enemmän ἔκραζεν | *ekradzen* hän huusi Ἰηὲ | *hyie* Poika Δαβίδ | *David* Daavidin ἐλέησόν | *eleēson* armahda με | *me* minua

Delitzsch וַיְגַעְרוּ־בּוֹ | *vajig'aru-vo* רַבִּים | *rabbim* לְהַשְׁתִּיחוּ | *le'hashtiqo* וְהוּא | *vehu'* הַרְבֵּה | *hirba* לְצַעֲקָה | *litz'oq* בֶּן־דָּוִד | *ben-David* חֲנוּנִי | *chonneni*

TKIS Monet nuhtelivat häntä, jotta hän vaikenisi. Mutta hän huusi sitäkin enemmän: "Daavidin Poika, armahda minua."

STLK Monet nuhtelivat häntä saadakseen hänet vaikenemaan. Mutta hän huusi vielä enemmän: "Daavidin poika, armahda minua."

BIBLIA 1776 Ja moni nuhteli häntä, että hän olis ollut ääneti. Mutta hän huusi paljoa enemmin: Davidin Poika, armahda minua.

49. **TR** καὶ | *kai* ja στὰς | *stas* seisahtui ὁ | *ho* Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus εἶπεν | *eipen* sanoen αὐτὸν | *auton* hänet φωνηθῆναι· | *fōnēthēnai* kutsukaa luokseni καὶ | *kai* ja φωνοῦσι | *fōnousi* he kutsuivat τὸν | *ton* τυφλόν | *tyflon* sokean λέγοντες | *legontes* sanoen αὐτῷ | *autō* hänelle Θάρσει· | *tharsei* ole turvallisella mielellä ἔγειραι | *egeirai* nouse φωνεῖ | *fōnei* Hän kutsuu σε | *se* sinua

Delitzsch וַיַּעֲמֹד | *vajja'amod* יִשׁוּעַ | *JESHUA* וַיִּצְעַק | *vajjo'mer* לְיִרְאוּ־לוֹ | *qir'u-lo* וַיִּקְרָאוּ | *vajiqre'u* לְעִוֵּר | *la'ivuer* וַיִּצְעַקְמוּ | *vajjo'meru* לְאֵלָיו | *'elaiiv* וְקָח | *chazaq* קוּם | *qum* קְרָא־לָךְ | *qara'-lach*

TKIS Silloin Jeesus seisahtui ja *käski kutsua hänet.* Ja he kutsuivat sokean sanoen hänelle: "Ole turvallisella mielellä, nouse, Hän kutsuu sinua."

STLK Silloin Jeesus pysähtyi ja sanoi: "Kutsukaa hänet tänne." He kutsuivat sokean sanoen hänelle: "Ole turvallisella mielellä, nouse, hän kutsuu sinua."

BIBLIA 1776 Ja Jesus seisahi ja käski kutsua häntä. Ja he kutsuivat sokian ja sanoivat hänelle: ole hyvällä mielellä, nouse! hän kutsuu sinua.

50. *TR* ó | *ho* δὲ | *de* niin ἀποβαλὼν | *apobalōn* hän heitti pois τὸ | *to* ἱμάτιον | *himation* viittansa αὐτοῦ | *autou* ἀναστὰς | *anastas* nousi seisomaan ἦλθε | *ēlthe* tuli πρὸς | *pros* luokse τὸν | *ton* Ἰησοῦν | *Iēsoun* Jeesuksen

Delitzsch וַיִּשְׁלֶךְ | vajjashlech וְתַתְּמָלְאָה | 'et-simlato מְעַלְיָ | me'alaiv וַיִּקְרָא | vajjaqom וַיִּבְּרַח | vajjavo' וְלִיְשׁוּעָה | 'el-JESHUA

TKIS Niin hän heitti vaippansa päältään, nousi* ja tuli Jeesuksen luo.

STLK Hän heitti viittansa päältään, nousi seisomaan ja tuli Jeesuksen luo.

BIBLIA 1776 Niin hän heitti pois vaatteensa yltänsä, nousi ja tuli Jeesuksen tykö.

51. *TR* καὶ | *kai* ja ἀποκριθεὶς | *apokritheis* puhutteli λέγει | *legei* sanoen αὐτῷ | *autō* hänelle ὁ | *ho* Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus τί | *ti* mitä θέλεις | *theleis* tahdot ποιήσω | *poiēsō* minun tekevän σοί | *soi* sinulle ὁ | *ho* δὲ | *de* ja τυφλὸς | *tyflos* sokea εἶπεν | *eipen* sanoi αὐτῷ | *autō* Hänelle Ῥαββονί | *Rabboni* Rabbuuni ἵνα | *hina* että ἀναβλέψω | *anablepsō* saisin näköni jälleen

Delitzsch וַיִּבְרַח | vajja'an וְיִשׁוּעָה | JESHUA וַיִּבְרַח | vajjo'mer אֵלָיו | 'elaiv מְהַחֲפִיזָהּ | meh-chafatzta וְהִשְׁמָעָהּ | ve'e'eseh-lach וַיִּבְרַח | vajjo'mer אֵלָיו | 'elaiv הַעֲיֹר | ha'ivuer רַבִּי | Rabbi כִּי | ki אֶרְאֶה | 'er'eh

TKIS Jeesus puhutteli häntä sanoen: "Mitä haluat että tekisin sinulle?" Niin sokea sanoi Hänelle: "Rabbuuni*, että saisin näköni jälleen."

STLK Jeesus vastasi ja sanoi hänelle: "Mitä tahdot, että tekisin sinulle?" Sokea sanoi hänelle: "Rabbuuni , että saisin näköni jälleen."

BIBLIA 1776 Ja Jesus vastaten sanoi hänelle: mitä tahdot, että minä sinulle tekisin? Niin sokia sanoi hänelle: Rabboni, että minä saisin näköni.

52. *TR* ó | *ho* δὲ | *de* ja Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus εἶπεν | *eipen* sanoi αὐτῷ | *autō* hänelle Ὑπάγε· | *hypage* mene ἢ | *hē* πίστις | *pistis* uskosi σου | *sou* sinun σέσωκέ | *sesōke* on tehnyt terveeksi σε | *se* sinut καὶ | *kai* ja εὐθέως | *eutheōs* heti ἀνέβλεψε | *anablepse* hän näki jälleen καὶ | *kai* ja ἠκολούθει | *ēkolouthei* seurasi

τῶ | *tō* Ἰησοῦ | *Iēsou* Jeesusta ἐν | *en* τῆ | *tē* ὁδοῦ | *hodō* tiellä

Delitzsch וַיֵּאמֶר | *vajjo'mer* יֵשׁוּעַ | *JESHUA* אֵלַי | *'elaiiv* לֶךְ-לְךָ | *le'ch-lecha*
אֶמְוִנְךָ | *'emunatecha* הוֹשִׁיעָה | *hoshi'a* לְךָ | *lach* וּפְתֹאם | *ufit'om* רָא | *ra'a* וַיֵּלֶךְ
| *vajje'lech* אַחֲרַי | *a'charei* יֵשׁוּעַ | *JESHUA* בְּדַרְךָ | *badarech*

TKIS Jeesus sanoi hänelle: "Mene, uskosi on sinut pelastanut." Ja heti hän sai näkönsä ja seurasi Jeesusta* tiellä."

STLK Jeesus sanoi hänelle: "Mene, uskosi on sinut pelastanut." Heti hän sai näkönsä ja seurasi häntä tiellä.

BIBLIA 1776 Mutta Jesus sanoi hänelle: mene, sinun uskos vapahti sinun. Ja hän sai kohta näkönsä jälleen, ja seurasi Jesusta tiellä.

11 Luku

1. *TR* καὶ | *kai* ja ὅτε | *ote* kun ἐγγίζουσιν | *engidzousin* he lähestyivät εἰς | *eis*
Ἱερουσαλήμ | *Ierousalēm* Jerusalemia εἰς | *eis* Βηθφαγή | *Bēthfagē* Beetfageen καὶ
| *kai* ja Βηθανίαν | *Bēthanian* Betaniaan πρὸς | *pros* τὸ | *to* ὄρος | *oros* vuorelle
τῶν | *tōn* ἐλαιῶν | *elaiōn* Öljypuiden/ Öljyvuorelle ἀποστέλλει | *apostellei* Hän
lähetti δύο | *dyo* kaksi τῶν | *tōn* μαθητῶν | *mathētōn* opetuslastaan αὐτοῦ | *autou*

Delitzsch וַיְהִי | *vaje'hi* כְּאֲשֶׁר | *ka'asher* קָרְבוּ | *qarevu* לִירִוּשָׁלַיִם | *liJerushalaim*
אֶל-בֵּית-פַּגְיָה | *'el-Beit-pagei* וּבֵית-הִינִי | *uBeit-hini* בְּהַר | *behar* הַיְיִתִים | *Hazzeitim*
וַיֵּשְׁלַח | *vajjishelach* שְׁנַיִם | *shenaim* מִתְּלִמִּידָיו | *mitalmidaiv*

TKIS Kun he tulivat lähelle Jerusalemia, Beetfageen ja Betaniaan, Öljyvuorelle, Hän lähetti kaksi opetuslastaan

STLK Kun he sitten lähestyivät Jerusalemia tullen Beetfageen ja Betaniaan Öljymäen luona, hän lähetti kaksi opetuslastaan

BIBLIA 1776 Ja kuin he lähestyivät Jerusalemia, Betphageen ja Betaniaan, Öljymäen tykö, lähetti hän kaksi opetuslapsistansa,

2. *TR* καὶ | *kai* ja λέγει | *legei* Hän sanoi αὐτοῖς | *autois* heille ὑπάγετε | *hypagete*
menkää εἰς | *eis* τὴν | *tēn* κόμην | *kōmēn* kylään τὴν | *tēn* κατέναντι | *katenantī*
vastapäätä ὑμῶν· | *hymōn* teitä καὶ | *kai* ja εὐθέως | *eutheōs* heti εἰσπορευόμενοι

| *eisporeuomenoi* tultuane εἰς | *eis* αὐτήν | *autēn* sinne εὐρήσετε | *heurēsete*
löydätte πῶλον | *pōlon* varsan δεδεμένον | *dedemenon* sidottuna ἐφ' | *ef* päällä ὄν
| *hon* jonka οὐδεὶς | *oudeis* ei kukaan ἀνθρώπων | *anthrōpōn* ihminen κεκάθικε·
| *kekathike* ole istunut λύσαντες | *lysantes* päästäkää αὐτὸν | *auton* se ἀγάγετε |
agagete tuokaa tänne

Delitzsch וַיֵּאמֶר | vajjo'mer אֲלֵיְהֶם | 'aleihem לְכוּ | le'chu אֶל־הַכְּפָר | 'el-hakefar
אֲשֶׁר | 'asher מִמּוֹלֶכֶם | mimmulechem וְהָיָה | ve'haja כְּבוֹאֲכֶם | kevo'achem הַשָּׂמָה
| shamma תִּמְצְאוּ | timtze'u עֵיר | 'air אֲסוּר | 'asur אֲשֶׁר | 'asher לֹא־יִשָּׁב | lo'-
jashav עָלָיו | 'alaiv אָדָם | 'adam אוֹתוֹ | 'oto הַתִּירֵנוּ | hattiru וְהִבִּיאֵנוּ | ve'havi'u

TKIS ja sanoi heille: "Menkää edessänne olevaan kylään, niin heti sinne tultuane tapaatte kytketyn varsan, jonka selässä yksikään ihminen ei [vielä] ole istunut. Päästäkää ja tuokaa se.

STLK ja sanoi heille: "Menkää edessänne olevaan kylään, niin te heti, kun sinne tulette, löydätte sidottuna varsan, jonka selässä ei kukaan ihminen ole vielä istunut. Päästäkää se ja tuokaa tänne.

BIBLIA 1776 Ja sanoi heille: menkää kylään, joka on teidän edessänne, ja kohta kuin te siihen tulette sisälle, löydätte te varsan sidottuna, jonka päällä ei yksikään ihminen istunut ole; päästäkää se ja tuokaat tänne.

3. **TR** καὶ | *kai* ja ἐάν | *ean* jos τις | *tis* joku ὑμῖν | *hymin* teille εἶπη | *eipē* sanoo τί
| *ti* miksi ποιεῖτε | *poieite* teette τοῦτο | *touto* tämän εἶπατε | *eipate* sanokaa ὅτι |
hoti että ὁ | *ho* Κύριος | *Kyrios* Herralle αὐτοῦ | *autou* sillä χρείαν | *chreian*
tarvetta ἔχει· | *echei* on καὶ | *kai* ja εὐθέως | *eutheōs* heti αὐτὸν | *auton* sen
ἀποστελεῖ | *apostelei* lähettävät ὧδε | *hōde* tänne

Delitzsch וְכִי־יֵאמֶר | vechi-jo'mar אֲלֵיְכֶם | 'aleichem אִישׁ | 'ish לָמָּה | lamma
תַּעֲשׂוּ | ta'asu זֶאת | zot וְאָמַרְתֶּם | va'amartem הָאֲדוֹן | ha'ADON צָרִיךְ | tzarich
לִי | lo וּבְרַגְעָא | uverega' יִשְׁלַחְנֵנוּ | jeshallechennu הֲנֵה | henna

TKIS Jos joku sanoo teille: 'Miksi teette tämän?' sanokaa: 'Herra tarvitsee sitä ja lähettää sen kohta tänne [takaisin].'

STLK Jos joku teille sanoo: 'Miksi te noin teette?', sanokaa: 'Herra tarvitsee sitä ja lähettää sen heti tänne.'

BIBLIA 1776 Ja jos joku teille sanoo: miksi te sen teette? niin sanokaat: Herra sitä tarvitsee; ja kohta hän laskee hänen tänne.

4. **TR** ἀπῆλθον | *apēlthon* ja he menivät δὲ | *de* καὶ | *kai* ja εὔρον | *heuron* löysivät τὸν | *ton* πῶλον | *pōlon* varsan δεδεμένον | *dedemenon* sidottuna πρὸς | *pros* τὴν | *tēn* θύραν | *thyran* oven ἔξω | *eksō* ulkopuolella ἐπὶ | *epi* τοῦ | *tou* ἀμφοδου | *amfodou* kujalla καὶ | *kai* ja λύουσιν | *lyousin* he päästivät αὐτόν | *auton* sen

Delitzsch וַיֵּלְכוּ | *vajje'lechu* וַיִּמְצְאוּ | *vajimtze'u* הָעֵיִר | *ha'air* אֲסוּר | *'asur* הַשַּׁעַר | *'el-hash'sha'ar* בַּחֹץ | *bachutz* עַל־עַמ | *'al-'em* הַדָּרֶךְ | *hadarech* וַיִּתְּרוּהוּ | *vajjattiruhu*

TKIS Niin he menivät ja tapasivat varsan kytkettynä oven luo ulos kujalle ja päästivät sen.

STLK Niin he menivät ja löysivät oven eteen ulos kujalle sidotun varsan ja päästivät sen.

BIBLIA 1776 Niin he menivät, ja löysivät varsan sidottuna ulkona oven tykönä tien haarassa, ja he päästivät sen vallallensa.

5. **TR** καὶ | *kai* ja τινες | *tines* jotkut τῶν | *tōn* ἐκεῖ | *ekei* siellä ἐστηκότων | *hestēkotōn* seisovista ἔλεγον | *elegon* sanoivat αὐτοῖς | *autois* heille τί | *ti* mitä ποιεῖτε | *poieite* teette λύοντες | *lyontes* irroittaessanne τὸν | *ton* πῶλον | *pōlon* varsan

Delitzsch וַאֲנָשִׁים | *va'anashim* מִן־הָעֹמְדִים | *min-ha'omedim* שָׁם | *sham* אָמְרוּ | *'ameru* אֶל־יְהוָה | *'aleihem* מַה־זֹּאת | *mah-zot* תַּעֲשׂוּ | *ta'asu* לְהַתִּיר | *le'hattir* אֶת־הָעֵיִר | *'et-ha'air*

TKIS Jotkut siellä seisovista sanoivat heille: "Mitä teette, kun päästätte varsan?"

STLK Muutamat niistä, jotka siellä seisoivat, sanoivat heille: "Mitä teette, kun päästätte varsan?"

BIBLIA 1776 Ja muutamat niistä, jotka siellä seisoivat, sanoivat heille: mitä te teette, että te varsan päästätte?

6. **TR** οἱ | *oi* δὲ | *de* mutta εἶπον | *eipon* he sanoivat αὐτοῖς | *autois* heille καθὼς |

kathōs niinkuin ἐνετείλατο | *eneteilato* oli käskenyt ó | *ho* Ἰησοῦς· | *Iēsous* Jeesus καὶ | *kai* ja ἀφῆκαν | *afēkan* he päästivät αὐτούς | *autous* heidät

Delitzsch וַיִּאֲמְרוּ | vajjo'meru אֶלְיֵהֶם | 'aleihem כַּאֲשֶׁר | ka'asher תְּזַוְּאֵם | tzivuum יֵשׁוּעַ | JESHUA וַיִּנְיְחוּ | vajjannichu לָהֶם | lahem

TKIS He sanoivat heille niin kuin Jeesus oli käskenyt. Silloin he jättivät heidät rauhaan.

STLK Niin he sanoivat heille, kuten Jeesus oli käskenyt, ja he päästivät heidät menemään.

BIBLIA 1776 Mutta he sanoivat heille, niinkuin Jesus oli käskenyt; niin he päästivät heidät.

7. *TR* καὶ | *kai* ja ἤγαγον | *ēgagon* he toivat τὸν | *ton* πῶλον | *pōlon* varsan πρὸς | *pros* luo τὸν | *ton* Ἰησοῦν | *Iēsoun* Jeesuksen καὶ | *kai* ja ἐπέβαλον | *epebalon* heittivät päälle αὐτῷ | *autō* sen τὰ | *ta* ἱμάτια | *himatia* vaatteitaan αὐτῶν | *autōn* καὶ | *kai* ja ἐκάθισεν | *ekathisen* Hän istui ἐπ' | *ep* selkään αὐτῷ | *autō* sen

Delitzsch וַיִּבְיֵאוּ | vajjavi'u אֶת־הָעֵיר | 'et-ha'air אֶל־יֵשׁוּעַ | 'el-JESHUA וַיִּשְׁלִיכוּ | vajjashlichu אֶלָּיו | 'alaiv אֶת־בְּגָדֵיהֶם | 'et-bigdeihem וַיֵּשֶׁב | vaje'shev אֶלָּיו | 'alaiv

TKIS Niin he toivat varsan Jeesuksen luo ja heittivät vaatteensa sen päälle, ja Hän istuutui sen selkään.

STLK He toivat varsan Jeesuksen luo ja heittivät vaatteensa sen päälle, ja hän istui sen selkään.

BIBLIA 1776 Ja he toivat varsan Jesuksen tykö ja heittivät vaatteensa sen päälle, ja hän istui sen päälle.

8. *TR* πολλοὶ | *polloi* niin monet δὲ | *de* τὰ | *ta* ἱμάτια | *himatia* vaatteitaan αὐτῶν | *autōn* ἔστρωσαν | *estrōsan* levittivät εἰς | *eis* τὴν | *tēn* ὁδόν· | *hodon* tielle ἄλλοι | *alloi* ja toiset δὲ | *de* στοιβάδας | *stoibadas* lehtioksia ἔκοπτον | *ekopton* katkoivat ἐκ | *ek* τῶν | *tōn* δένδρων | *dendrōn* puista καὶ | *kai* ja ἐστρώνυσον | *estrōnnyon* levittivät εἰς | *eis* τὴν | *tēn* ὁδόν | *hodon* tielle

Delitzsch וַרְבִּימִים | verabim פָּרְשׁוּ | paresu אֶת־בְּגָדֵיהֶם | 'et-bigdeihem עַל־הַדֶּרֶךְ | 'al-ha-derek

'al-hadarech וְאֶחָרִים | va'acherim כָּרְתוּ | karetu עֲנָפִים | 'anafim מִן־הַעֲצִים | min-ha'etzim וַיִּשְׁתַּחֲוּ | vajjishtechu עַל־הַדָּרָךְ | 'al-hadarech

TKIS Monet levittivät vaatteensa tielle, toiset taas katkoivat lehviä puista* (ja hajoittivat tielle).

STLK Monet levittivät vaatteensa tielle, ja toiset lehviä, joita katkoivat puista.

BIBLIA 1776 Mutta moni hajoitti vaatteensa tielle, ja ne muut karsivat oksia puista ja hajoittivat tielle.

9. **TR** καὶ | *kai* ja οἱ | *oi* jotka προάγοντες | *proagontes* edellä kulkivat καὶ | *kai* ja οἱ | *oi* jotka ἀκολουθοῦντες | *akolouthountes* seurasivat ἔκραζον | *ekradzon* huusivat λέγοντες | *legontes* sanoen Ὡσαννά· | *Hōsanna* Hoosianna εὐλογημένος | *eulogēmenos* siunattu ὁ | *ho* ἐρχόμενος | *erchomenos* joka tulee ἐν | *en* ὀνόματι | *onomati* nimessä Κυρίου· | *Kyriou* Herran

Delitzsch וְהֵהָלְכִים | ve ha'holechim לְפָנָיו | le'fanaiv וְאֶחָרָיו | vea'charaiv צִעֲקִים | tzo'aqim לְאֹמַר | le'mor הוֹשַׁע־נָא | Hosha'-na' בְּרוּךְ | baruch הַבָּא | haba' בְּשֵׁם | be'shem הַיְהוָה | JAHWEH

TKIS Sekä ne, jotka kulkivat edellä, että ne jotka seurasivat huusivat (sanoen): "Hoosianna, siunattu Hän, joka tulee Herran nimessä!

STLK Ne, jotka kulkivat edellä, ja jotka seurasivat, huusivat: "Hoosianna, siunattu olkoon se, joka tulee Herran nimeen!

BIBLIA 1776 Ja jotka edellä kävivät ja myös seurasivat, huusivat, sanoen: hosianna, hyvästi siunattu olkoon se, joka tulee Herran nimeen!

10. **TR** εὐλογημένη | *eulogēmenē* siunattu ἡ | *hē* joka ἐρχομένη | *erchomenē* tulee βασιλεία | *basileia* valtakunta ἐν | *en* ὀνόματι | *onomati* nimessä Κυρίου | *Kyriou* Herran τοῦ | *tou* πατρὸς | *patros* isämme ἡμῶν | *hēmōn* meidän Δαβὶδ· | *David* Daavidin Ὡσαννά | *Hōsanna* Hoosianna ἐν | *en* τοῖς | *tois* ὑψίστοις | *hypsistois* korkeuksissa

Delitzsch בְּרוּכָה | berucha מַלְכוּת | malchut דָּוִד | David אָבִינוּ | 'avinu הַבָּאָה | haba'a בְּשֵׁם | be'shem הַיְהוָה | JAHWEH הוֹשַׁע־נָא | Hosha'-na' בְּמֵרוֹמִים | bam'meromim

TKIS Siunattu olkoon isämme Daavidin valtakunta, joka tulee (Herran nimessä).
Hoosianna korkeuksissa!"

STLK Siunattu olkoon isämme Daavidin valtakunta, joka tulee. Hoosianna
korkeuksissa!"

BIBLIA 1776 Hyvästi siunattu olkoon Davidin meidän isän valtakunta, joka tulee
Herran nimeen: hosianna korkeudessa!

11. **TR** καὶ | *kai* ja εἰση̄λθεν | *eisēlthen* meni εἰς | *eis* Ἱεροσόλυμα | *Ierosolyma*
Jerusalemiin ὁ | *ho* Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus καὶ | *kai* myös εἰς | *eis* τὸ | *to* ἱερόν· |
hieron pyhäkköön καὶ | *kai* ja περιβλεψάμενος | *periblepsamenos* katseltuaan
ympärillään πάντα | *panta* kaikkea ὀψίας | *opsias* myöhäinen ἤδη | *ēdē* jo οὔσης
| *ousēs* ollessa τῆς | *tēs* ὥρας | *hōras* ajan ἐξῆλθεν | *eksēlthen* Hän lähti εἰς | *eis*
Βηθανίαν | *Bēthanian* Betaniaan μετὰ | *meta* kanssa τῶν | *tōn* δώδεκα | *dōdeka*
kahdentoista

Delitzsch וַיָּבֹא | *vajjavo'* יֵשׁוּעַ | *JESHUA* יְרוּשָׁלַיִם | *Jerushalaim* וְאֶל־בַּיִת | *ve'el-*
beit הַמִּקְדָּשׁ | *hammiqdash* וַיָּבֹא | *vajjar'* וַיִּתְּבֹנֶן | *vajjitbonen* עַל־הַכֹּל | *'al-hakol*
וְהָיָה | *ve'hajjom* רַפָּא | *rafa* לְעָרוֹב | *la'arov* וַיֵּצֵא | *vajje'tze'* אֶל־בַּיִת־הַיְנִי | *'el-*
Beit-hini עִם־שְׁנַיִם | *'im-sheneim* הֶעֱשָׂר | *he'asar*

TKIS Ja Jeesus* meni sisälle Jerusalemiin ja pyhäkköön. Katseltuaan kaikkea ja
koska aika oli jo myöhäinen Hän meni Betaniaan niitten kahdentoista kanssa.

STLK Jeesus kulki Jerusalemiin ja meni pyhäkköön, ja katseltuaan kaikkea hän lähti
niiden kahdentoista kanssa Betaniaan, sillä oli jo myöhä.

BIBLIA 1776 Ja Jesus meni Jerusalemiin ja templiin, ja kuin hän kaikki ympäri
katseli, koska jo ehtooaika oli, läksi hän ulos Betaniaan kahdentoistakymmenen
kanssa.

12. **TR** καὶ | *kai* ja τῇ | *tē* ἐπαύριον | *epaurion* seuraavana päivänä ἐξελθόντων |
ekselthontōn lähtiessä αὐτῶν | *autōn* Hänen ἀπὸ | *apo* Βηθανίας | *Bēthanias*
Betaniasta ἐπείνασε | *epeinase* Hänen oli nälkä

Delitzsch וַיְהִי | *vaje'hi* מִמְּחֹרָת | *mimmochorat* בְּצֵאתָם | *betze'tam* מִבַּיִת־הַיְנִי |
miBeit-hini וַיֵּרָב | *vajir'av*

TKIS Kun he seuraavana päivänä lähtivät Betaniasta, Hänen oli nälkä.

STLK Kun he seuraavana päivänä lähtivät Betaniasta, hänen oli nälkä.

BIBLIA 1776 Ja toisena päivänä, kuin he Betaniasta läksivät, isosi hän,

13. **TR** καὶ | *kai* ja ἰδὼν | *idōn* nähdessään συκῆν | *sykēn* viikunapuun μακρόθεν | *makrothen* kaukaa ἔχουσιν | *echousan* jossa oli φύλλα | *fylla* lehtiä ἤλθεν | *elthen* Hän meni εἰ | *ei* jos ἄρα | *ara* ehkä εὐρήσει | *heurēsei* löytäisi τι | *ti* jotain ἐν | *en* αὐτῇ· | *autē* siitä καὶ | *kai* ja ἐλθὼν | *elthōn* tultuaan ἐπ’ | *ep* luo αὐτήν | *autēn* sen οὐδὲν | *ouden* ei mitään εὔρεν | *heuren* Hän löytänyt εἰ μὴ | *ei mē* muuta kuin φύλλα· | *fylla* lehtiä οὐ | *hou* sillä ei γὰρ | *gar* ἦν | *ēn* ollut καιρὸς | *kairos* aika σύκων | *sykōn* viikunoiden

Delitzsch וַיֵּי | vajjar' תֵּאֲנֶה | te'ena מֵרַחֵק | merachok וְלֵ | velah לְאִימ | 'alim וַיֵּי | vajjavo' תֵּאֲנֶה | lir'ot תֵּאֲנֶה | hajimtza'-vah פֶּרִי | peri וַיֵּי | vajjiqrav תֵּאֲנֶה | 'eleha תֵּאֲנֶה | velo'-matza' בֶּה | vah כִּי | ki אִימ | 'im- 'alim לְבַד | le'vad כִּי | ki לֵא | lo' הִתְהַ | hajeta עַתָּה | 'et תֵּאֲנֶה | te'enim

TKIS Nähtyään kaukaa viikunapuun,* jossa oli lehtiä, Hän meni katsomaan, jos ehkä löytäisi jotain siitä. Mutta tultuaan sen luo Hän ei löytänyt muuta kuin lehtiä, sillä ei ollut viikunain aika.

STLK Kun hän näki kaukaa viikunapuun, jossa oli lehtiä, hän meni katsomaan, löytäisikö siitä jotakin, mutta tultuaan sen luo hän ei löytänyt muuta kuin lehtiä. Sillä ei ollut viikunoiden aika.

BIBLIA 1776 Ja näki taampana fikunapuun, jolla olivat lehdet, niin hän meni lähes, jos hän jotakin hänestä löytänyt olis. Ja kuin hän tuli tykö, ei hän muuta löytänyt kuin lehtiä; sillä ei ollut vielä fikunain aika.

14. **TR** καὶ | *kai* niin ἀποκριθεὶς | *apokritheis* puhui ὁ | *ho* Ἰησοῦς | *Iēsous* Jesus εἶπεν | *eipen* sanoen αὐτῇ | *autē* sille μηκέτι | *mēketi* älköön enää ἐκ | *ek* σοῦ | *sou* sinusta εἰς | *eis* τὸν | *ton* αἰῶνα | *aiōna* ikinä μηδεὶς | *mēdeis* ei kukaan καρπὸν | *karpon* hedelmää φάγοι | *fagoi* syökö καὶ | *kai* ja ἤκουον | *ēkouon* kuulivat οἱ | *oi* sen μαθηταὶ | *mathētai* opetuslapsensa αὐτοῦ | *autou* Hänen

Delitzsch וַיֵּי | vajja'an לְשׂוּעָה | JESHUA וַיֵּי | vajjo'mer תֵּאֲנֶה | 'eleha מֵעַתָּה |

me'atta אֵיטָא | 'ish יֵאכֵל | 'al-jo'chal פְּרִי | peri מִמֶּךָ | mimmech אֲדַעְוֹלָם | 'ad-
'olam וַיִּשְׁמְעוּ | vajjishme'u תַּלְמִידָיו | talmidaiv

TKIS Niin Jeesus lausui ja sanoi sille: "Älköön sinusta enää kukaan koskaan hedelmää syökö." Ja Hänen opetuslapsensa kuulivat sen."

STLK Hän puhui ja sanoi sille: "Älköön ikinä enää kukaan sinusta hedelmää syökö." Hänen opetuslapsensa kuulivat sen.

BIBLIA 1776 Ja Jesus vastaten sanoi hänelle: älköön tästedeskään kenkään sinusta syökö hedelmää ijankaikkisesti. Ja hänen opetuslapsensa kuulivat sen.

15. **TR** καὶ | *kai* ja ἔρχονται | *erchontai* he tulivat εἰς | *eis* Ἱεροσόλυμα· |
Ierosolyma Jerusalemiin καὶ | *kai* ja εἰσελθὼν | *eiselthōn* meni sisälle ὁ | *ho*
Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus εἰς | *eis* τὸ | *to* ἱερόν | *hieron* pyhäkköön ἤρξατο | *ērksato*
alkaen ἐκβάλλειν | *ekballein* ajamaan ulos τοὺς | *tous* πωλοῦντας | *pōlountas*
myyjiä καὶ | *kai* ja ἀγοράζοντας | *agoradzontas* ostajia ἐν | *en* τῷ | *tō* ἱερῷ· |
hierō pyhäkössä καὶ | *kai* ja τὰς | *tas* τραπέζας | *trapedzas* pöydät τῶν | *tōn*
κολλυβιστῶν | *kollybistōn* rahanvaihtajien καὶ | *kai* ja τὰς | *tas* καθέδρας |
kathedras istuimet τῶν | *tōn* πωλούντων | *pōlountōntas* jotka myivät τὰς | *tas*
περιστερὰς | *peristeras* kyyhkysii κατέστρεψε· | *katestrepse* kaatoi kumoon

Delitzsch וַיָּבֹאוּ | vajjavo'u יְרוּשָׁלַיִם | Jerushalaim וַיָּבֹאוּ | vajjavo' יֵשׁוּעַ | JESHUA
אֶל-הַמִּקְדָּשׁ | 'el-hammiqdash וַיִּגְרֶשׁ | vajjachel לְגֵרֶשׁ | le'garesh מִשְׁמַרְמֵרִים | mish'sham
אֶת-הַמּוֹכְרִים | 'et-hammocherim וְאֶת-הַקּוֹנִים | ve'et-haqqonim וַיִּשְׁלַחְנֵם | vajjahafoch
אֶת-שֻׁלְחָנֹת | 'et-shulchanot הַשְּׁלֻחָנִים | hash'shulchanim וְאֶת-מוֹשְׁבֹת | ve'et-
moshevot מוֹכְרֵי | mocherei הַיּוֹנִים | hajjonim

TKIS Sitten he tulivat Jerusalemiin. Astuttuaan pyhäkköön Jeesus rupesi ajamaan ulos niitä, jotka myivät ja ostivat pyhäkössä ja kaatoi kumoon rahanvaihtajain pöydät ja kyyhkysten myyjäin istuimet,

STLK He tulivat Jerusalemiin. Hän meni pyhäkköön ja ryhtyi ajamaan ulos niitä, jotka myivät ja ostivat pyhäkössä, ja kaatoi kumoon rahanvaihtajien pöydät ja kyyhkysten myyjien istuimet,

BIBLIA 1776 Ja he tulivat Jerusalemiin. Ja Jesus meni templiin, rupesi ajamaan ulos kaupitsioita ja ostajia templissä, ja vaihtajain pöydät ja kyhkyläisten myyjäin istuimet hän kukisti.

16. *TR* καὶ | *kai* ja οὐκ | *ouk* ei ἤφιεν | *ēfien* sallinut ἵνα | *hina* τις | *tis* kenenkään διενέγκη | *dienegkē* kantaa σκεῦος | *skeuos* astiaa διὰ | *dia* kautta τοῦ | *tou* ἱεροῦ | *ierou* pyhäkön

Delitzsch אֵלַי | *velo'* הַנִּיחַ | *hinniach* וְאֵלַי | *le'ish* תִּשְׁלַח | *laset* כְּלִי | *keli* הַדֶּרֶךְ | *derech* הַמְּקַדָּשׁ | *hammiqdash*

TKIS eikä sallinut kenenkään kantaa astiaa pyhäkön kautta.

STLK eikä sallinut kenenkään kantaa mitään astiaa pyhäkön kautta.

BIBLIA 1776 Ei hän myös sallinut jonkun kantaa astiaa templin lävitse.

17. *TR* καὶ | *kai* ja ἐδίδασκε | *edidaske* Hän opetti λέγων | *legōn* sanoen αὐτοῖς | *autois* heille οὐ | *ou* eikō γέγραπται | *gegraptai* ole kirjoitettu ὅτι | *hoti* että ὁ | *ho* οἶκος | *oikos* huonettani μου | *mou* minun οἶκος | *oikos* huoneeksi προσευχῆς | *proseuchēs* rukouksen κληθήσεται | *klēthēsetai* on kutsuttava πᾶσι | *pasi* kaikkien τοῖς | *tois* ἔθνεσιν | *ethnesin* kansojen ὑμεῖς | *hymeis* mutta te δὲ | *de* ἐποιήσατε | *epoiēsate* olette tehneet αὐτὸν | *auton* siitä σπήλαιον | *spēlaion* luolan ληιστῶν | *lēstōn* rosvojen

Delitzsch וַיִּלְמַד | *vaje'lammed* וַיֵּאמֶר | *vajjo'mer* לְהֵם | *lahem* הָאֵלַי | *halo'* כְּתוּב | *chatuv* כִּי | *ki* בֵּיתִי | *veiti* בֵּית | *beit* הַתְּפִלָּה | *tefila* יִקְרָא | *jiqare'* לְכָל־הָעַמִּים | *le'chol-ha'ammim* וְאֵתֶם | *ve'attem* וְאֵת | *'asitem* וְאוֹתוֹ | *'oto* מֵעַרְתָּ | *me'arat* פְּרִי־צִיִּים | *paritzim*

TKIS Ja Hän opetti sanoen heille: "Eikö ole kirjoitettu: 'Minun huonettani on kutsuttava kaikkien kansojen rukoushuoneeksi'? Mutta te olette tehneet siitä ryövärien luolan."

STLK Hän opetti ja sanoi heille: "Eikö ole kirjoitettu: 'Minun huoneeni on kutsuttava kaikkien kansojen rukoushuoneeksi'? Mutta te olette tehneet siitä rosvojen luolan."

BIBLIA 1776 Ja hän opetti, sanoen heille: eikö kirjoitettu ole: minun huoneeni pitää kutsuttaman rukoushuoneeksi kaikille kansoille? mutta te olette sen tehneet ryövärien luolaksi.

18. *TR* καὶ | *kai* ja ἤκουσαν | *ēkousan* kuultuaan οἱ | *oi* γραμματεῖς | *grammateis*

kirjanoppineet καὶ | *kai* ja οἱ | *oi* ἀρχιερεῖς | *archiereis* ylipapit καὶ | *kai* ja ἐζήτουν | *edzētoun* miettivät πῶς | *pōs* kuinka αὐτόν | *auton* Hänet ἀπολέσουσιν· | *apolesousin* tappaisivat ἐφοβοῦντο | *efobounto* koska he pelkäsivät γὰρ | *gar* αὐτόν | *auton* Häntä ὅτι | *hoti* sillä πᾶς | *pas* koko ὁ | *ho* ὄχλος | *ochlos* kansa ἐξεπλήσσετο | *ekseplēsseto* hämmästeli ἐπὶ | *epi* τῆ | *tē* διδαχῆ | *didachē* opetustaan αὐτοῦ | *autou* Hänen

Delitzsch וַיִּשְׁמְעוּ | vajjishme'u הַסּוֹפְרִים | has'soferim וַיִּרְאֵי | vera'shei הַכֹּהֲנִים | ha'kohanim וַיִּתְנַכְּלוּ | vajjitnakkelu אֶת | 'oto לְהַשְׁמִידוֹ | le'hashmido כִּי | ki יִרְאוּ | jare'u מִפְּנֵי | mippanaiv יַעַן | ja'an אֲשֶׁר | 'asher כָּל־הָעָם | kol-ha'am מִשְׁתוֹמְמִים | mishtomemim עַל־תּוֹרַתוֹ | 'al-torato

TKIS *Kirjanoppineet ja ylipapit* kuulivat sen ja miettivät, miten surmata Hänet. He näet pelkäsivät Häntä, koska kaikki kansa oli hämmästyksissään Hänen opetuksestaan.

STLK Ylipapit ja kirjanoppineet kuulivat sen ja miettivät, kuinka saisivat hänet surmatuksi, sillä he pelkäsivät häntä, koska kaikki kansa oli hämmästyksissään hänen opetuksestaan.

BIBLIA 1776 Ja kirjanoppineet ja pappein päämiehet kuulivat sen, ja etsivät, kuinka he olisivat hänen hukuttaneet; sillä he pelkäsivät häntä, että kaikki kansa hämmästyivät hänen oppiansa.

19. **TR** καὶ | *kai* ja ὅτε | *ote* kun ὁψέ | *opse* myöhä ἐγένετο | *egeneto* tuli ἐξεπορεύετο | *ekseporeueto* he lähtivät ἔξω | *eksō* ulkopuolelle τῆς | *tēs* πόλεως | *poleōs* kaupungin

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi בְּעָרָב | ba'arev וַיֵּצֵא | vajje'tze' אֶל־מִחֻץ | 'el-michutz לְעִיר | la'ir

TKIS Mutta illan tultua *Hän meni* kaupungin ulkopuolelle.

STLK Kun ilta tuli, he menivät kaupungin ulkopuolelle.

BIBLIA 1776 Ja kuin ehtoo tuli, meni Jesus ulos kaupungista.

20. **TR** καὶ | *kai* mutta πρῶτ | *prōi* varhain παραπορευόμενοι | *paraporeuomenoi* kulkiessaan οὐκ εἶδον | *eidon* he näkivät τὴν | *tēn* συκῆν | *sykēn* viikunapuun

ἐξηραμμένην | *eksērammenēn* kuivettuneen ἐκ | *ek* ῥιζῶν | *ridzōn* juurineen

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi הֵם | hem עֲבָרִים | 'overim בַּבֹּקֶר | baboqer וַיִּרְאוּ | vajjir'u אֶת־הַתְּאֵנָה | 'et-hatte'ena כִּי | ki יִבְשָׁה | javesha עַם־שׁוֹרוֹשֶׁהָ | 'im-shorosheha

TKIS Varhain aamulla ohi kulkiessaan he näkivät viikunapuun kuivettuneen juuria myöten.

STLK Kun he sitten varhain aamulla kulkivat ohi, he näkivät viikunapuun kuivuneen juuria myöten.

BIBLIA 1776 Ja kuin he aamulla kävivät ohitse, näkivät he fikunapuun kuivettuneen juurinensa.

21. *TR* καὶ | *kai* ja ἀναμνησθεὶς | *anamnēstheis* muisti ὁ | *ho* Πέτρος | *Petros* Pietari λέγει | *legei* sanoen αὐτῷ | *autō* Hänelle Ῥαββί | *Rabbi* Rabbi ἴδε | *ide* katso ἢ | *hē* συκῆ | *sykē* viikunapuu ἣν | *hēn* jonka κατηράσω | *katērasō* kiroisit ἐξήρανται | *eksērantai* on kuivettunut

Delitzsch וַיִּזְכֹּר | vajizkor סִפְטָרוֹס | Petros וַיֹּאמֶר | vajjo'mer אֵלָיו | 'elaiiv רַבִּי | Rabbi הִנֵּה | hinneh הַתְּאֵנָה | hatte'ena אֲשֶׁר | 'asher אֶרְתָּח | 'erartah יִבְשָׁה | javesha

TKIS Niin Pietari muisti ja sanoi Hänelle: "Rabbi, katso, viikunapuu, jonka kiroisit, on kuivettunut"

STLK Pietari muisti ja sanoi hänelle: "Rabbi, katso, viikunapuu, jonka kiroisit, on kuivunut."

BIBLIA 1776 Ja Pietari muisti, ja sanoi hänelle: Rabbi, katso, fikunapuu, jotas kiroisit, on kuivettunut.

22. *TR* καὶ | *kai* ja ἀποκριθεὶς | *apokritheis* vastasi Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus λέγει | *legei* sanoen αὐτοῖς | *autois* heille Ἔχετε | *echete* pitäkää πίστιν | *pistin* usko Θεοῦ | *Theou* Jumalaan

Delitzsch וַיַּעַן | vajja'an יֵשׁוּעַ | JESHUA וַיֹּאמֶר | vajjo'mer אֲלֵיהֶם | 'aleihem תְּהִי־נָא | tehi-na' כֶּכֶם | vachem אֱמוּנָתְךָ | 'emunat אֱלֹהִים | 'ELOHIM

TKIS Jeesus vastasi ja sanoi heille: "Pitäkää *usko Jumalaan.

STLK Jeesus vastasi ja sanoi heille: "Pitäkää usko Jumalaan.

BIBLIA 1776 Niin vastasi Jesus ja sanoi heille: pitäkää usko Jumalan päälle.

23. *TR* ἀμήν | *amēn* sillä todella γὰρ | *gar* λέγω | *legō* sanon ὑμῖν | *hymin* teille ὅτι | *hoti* että ὅς | *hos* joka ἄν | *an* εἶπη | *eipē* sanoo τῷ | *tō* ὄρει | *orei* vuorelle τούτῳ | *toutō* tälle ἄρθητι | *arthēti* kohoa καὶ | *kai* ja βλήθητι | *blēthēti* heittäydy εἰς | *eis* τὴν | *tēn* θάλασσαν | *thalassan* mereen καὶ | *kai* ja μὴ | *mē* ei διακριθῆ | *diakrithē* epäilisi ἐν | *en* τῇ | *tē* καρδίᾳ | *kardia* sydämessään αὐτοῦ | *autou* ἀλλὰ | *alla* vaan πιστεύση | *pisteusē* uskoisi ὅτι | *hoti* niin ἃ | *ha* minkä λέγει | *legei* sanoo γίνεται· | *ginetai* se tapahtuva ἔσται | *estai* on αὐτῷ | *autō* hänelle ὃ | *ho* minkä ἐὰν | *ean* εἶπη | *eipē* sanoisi

Delitzsch כִּי־אָמֵן | ki-'Amen אָמַר | 'omer אָנִי | 'ani לָכֶם | la'chem כֹּל־אֲשֶׁר | kol-'asher אָמַר | jo'mar אֶל־הָהָר | 'el-hahar הַזֶּה | hazzeh וְהִנָּסֶה | hinnase' וְהֵעֲתִיק | vehe'ateq אֶל־תּוֹךְ | 'el-toch הַיָּם | haijam וְאֵין | ve'ein סֵפֵק | safeq בְּלִבּוֹ | bilvavo כִּי | ki כִּי־אָמֵן | 'im-ja'amin כִּי | ki יִהְיֶה | jihjeh כֹּאֲשֶׁר | ka'asher אָמַר | 'amar כֵּן | ken יִהְיֶה־לּוֹ | gam-jihjeh-lo

TKIS (Sillä) totisesti sanon teille: jos joku sanoisi tälle vuorelle: 'Kohoa ja heittäydy mereen,' eikä epäilisi sydämessään, vaan uskoisi sen tapahtuvan, mitä hän sanoo, niin [se] hänelle tapahtuisi (mitä tahansa hän sanoisi).

STLK Totisesti sanon teille: jos joku sanoisi tälle vuorelle: 'Kohoa ja heittäydy mereen', eikä epäilisi sydämessään, vaan uskoisi sen tapahtuvan, minkä hän sanoo, niin se tapahtuisi hänelle.

BIBLIA 1776 Sillä totisesti sanon minä teille: jokainen, joka tälle vuorelle sanois: siirrä itses ja kukistu mereen! eikä epäilisi sydämessänsä, vaan uskois ne tapahtuvan mitä hän sanoo; niin hänelle tapahtuu, mitä hän sanoo.

24. *TR* διὰ | *dia* sen tähden τοῦτο | *touto* tämän λέγω | *legō* sanon ὑμῖν | *hymin* teille πάντα | *panta* kaikki ὅσα | *hosa* mitä vain ἄν | *an* προσεύχομενοι | *proseuchomenoi* rukoillen αἰτεῖσθε | *aiteisthe* anotte πιστεύετε | *pisteuete* uskokaa ὅτι | *hoti* λαμβάνετε | *lambanete* saaneenne καὶ | *kai* ja ἔσται | *estai* se on oleva ὑμῖν | *hymin* teillä

Delitzsch עַל־כֵּן | 'al-ken אָנִי | 'ani אָמַר | 'omer לָכֶם | la'chem כֹּל | kol אֲשֶׁר |

'asher תִּשְׁאֲלוּ | tish'alu בְּהִתְפַּלֵּלְכֶם | behitpallelchem תְּאֱמִינּוּ | ha'aminu כִּי | ki תִּקְחֻהוּ | tiqqachu וִיחִי | vihi לְכֶם | la'chem

TKIS Sen vuoksi sanon teille: kaikki mitä rukoillen* anotte, uskokaa saavanne, niin se on tuleva teille.

STLK Sen tähden sanon teille: kaikki, mitä te rukoilette ja anotte, uskokaa saaneenne, niin se on teillä oleva.

BIBLIA 1776 Sentähden sanon minä teille: kaikki, mitä te rukoillen anotte, se uskokaat saavanne; niin se tapahtuu teille.

25. **TR** καὶ | *kai* ja ὅταν | *hotan* kun στήκητε | *stēkēte* seisotte προσευχόμενοι | *proseuchomenoi* rukoillessanne ἀφίετε | *afiete* antakaa anteeksi εἴ τι | *ei ti* jos jotain ἔχετε | *echete* teillä on κατά | *kata* vastaan τινος· | *tinος* jotakuta ἵνα | *hina* että καὶ | *kai* myös ὁ | *ho* Πατὴρ | *Patēr* Isänne ὑμῶν | *hymōn* teidän ὁ | *ho* joka ἐν | *en* τοῖς | *tois* οὐρανοῖς | *ouranois* on taivaissa ἀφῆ | *afē* antaisi anteeksi ὑμῖν | *hymin* teille τὰ | *ta* παραπτώματα | *paraptōmata* rikkomuksenne ὑμῶν | *hymōn* teidän

Delitzsch וְכִי | *vechi* תַּעֲמִדוּ | *ta'amdu* לְהִתְפַּלֵּל | *le'hitpallel* תִּשְׁלַחוּ | *tislechu* לְכֹל־שִׂי | *le'chol-'ish* אֵת | *'et* שְׂאֲשֶׁר | *'asher* בְּלִבְבְּכֶם | *bilvavchem* עֲלֵיו | *'alaiv* לְמַעַן | *le'ma'an* תִּשְׁלַח | *jislach* לְכֶם | *la'chem* אֲבִיכֶם | *'Avichem* שִׁבְשִׁבֵימִי | *shebbash'shamaim* אֶת־הַשָּׁמַיִם | *'af-hu'* שֶׁעֲשִׂיתֶם | *'et-pish'eichem*

TKIS Ja kun seisotte ja rukoilette, antakaa anteeksi, jos teillä on jotain jotakuta vastaan, jotta Isänne, joka on taivaissa, antaisi myös teille anteeksi rikkomuksenne.

STLK Kun seisotte ja rukoilette, niin antakaa anteeksi, jos jollakulla teistä on jotakin toistanne vastaan, että myös teidän Isänne, joka on taivaissa, antaisi teille anteeksi teidän rikkomisenne."

BIBLIA 1776 Ja kuin te seisotte ja rukoilette, niin anteeksi antakaat, jos teillä on jotakin jotakuta vastaan, että myös teidän Isänne, joka on taivaissa, antais teille anteeksi teidän rikoksenne.

26. **TR** εἰ | *ei* ja jos δὲ | *de* ὑμεῖς | *hymeis* te οὐκ | *ouk* ette ἀφίετε | *afiete* anna anteeksi οὐδὲ | *oude* ei myös ὁ | *ho* Πατὴρ | *Patēr* Isänne ὑμῶν | *hymōn* teidän ὁ | *ho* joka ἐν | *en* on τοῖς | *tois* οὐρανοῖς | *ouranois* taivaissa ἀφήσει | *afēsei* anna

anteeksi τὰ | *ta* παραπτώματα | *paraptōmata* rikkomuksianne ὑμῶν | *hymōn* teidän

Delitzsch וְאַתֶּם | ve'attem אֶל־לֵא | 'im-lo' תִּשְׁלַחְךָ | tislechu אֶת־אֲבִיכֶם | 'af-'
'Avichem שֶׁבַשׁ שָׁמַיִם | shebbash'shamaim לֹא־יִשְׁלַחְךָ | lo'-jislach לְךָ | la'chem אֶת־
כֶּם | et-pish'eichem

TKIS (Mutta ellette te anna anteeksi, ei Isännekään joka on taivaissa, anna anteeksi teidän rikkomuksianne.)"

STLK Mutta jos te ette anna anteeksi, niin ei Isännekään, joka on taivaissa, anna anteeksi teidän rikkomuksianne.

BIBLIA 1776 Mutta jos ette anteeksi anna, ei myös teidän Isänne, joka on taivaissa, anna anteeksi teidän rikoksianne.

27. *TR* καὶ | *kai* ja ἔρχονται | *erchontai* he tulivat πάλιν | *palin* uudelleen εἰς | *eis*
Ἱεροσόλυμα· | *Ierosolyma* Jerusalemiin καὶ | *kai* ja ἐν | *en* τῷ | *tō* ἱερῷ | *hierō*
pyhäkössä περιπατοῦντος | *peripatountos* kävellessä αὐτοῦ | *autou* Hänen
ἔρχονται | *erchontai* tulivat πρὸς | *pros* luokse αὐτὸν | *auton* Hänen οἱ | *oi*
ἀρχιερεῖς | *archiereis* ylipapit καὶ | *kai* ja οἱ | *oi* γραμματεῖς | *grammateis*
kirjanoppineet καὶ | *kai* ja οἱ | *oi* πρεσβύτεροι | *presbyteroi* vanhimmat

Delitzsch וַיָּשׁוּבוּ | vajjashuvu וַיָּבֹאוּ | vajjavo'u יְרוּשָׁלַיִם | Jerushalaim וַיֵּהִי | vaje'hi
הוּא | hu' מִתְּהִלָּה | mithallech בַּמִּקְדָּשׁ | bammiqdash וַיָּבֹאוּ | vajjavo'u אֵלַי |
'elaiiv הַכֹּהֲנִים | ha'kohanim הַגְּדֹלִים | ha'gedolim וְהַסּוֹפְרִים | ve'has'soferim
וְהַזְּעֵנִים | ve'hazzeqenim

TKIS He tulivat jälleen Jerusalemiin. Hänen kävellessään pyhäkössä tulivat ylipapit ja kirjanoppineet ja vanhimmat Hänen luokseen

STLK He tulivat taas Jerusalemiin. Kun hän käveli pyhäkössä, tulivat ylipapit ja kirjanoppineet ja vanhimmat hänen luokseen

BIBLIA 1776 Ja he tulivat taas Jerusalemiin; ja kuin hän käveli templissä, tulivat hänen tykönsä pappein päämiehet, kirjanoppineet ja vanhimmat,

28. *TR* καὶ | *kai* ja λέγουσιν | *legousin* sanoivat αὐτῷ | *autō* Hänelle ἐν | *en* ποίᾳ
| *poia* millä ἐξουσίᾳ | *eksousia* vallalla ταῦτα | *tauta* näitä ποιεῖς | *poieis* teet καὶ
| *kai* ja τίς | *tis* kuka σοι | *soi* sinulle τὴν | *tēn* ἐξουσίαν | *eksousian* vallan ταύτην

| *tautēn* tämän ἔδωκεν | *edōken* on antanut ἵνα | *hina* että ταῦτα | *tauta* näitä ποιῆς | *poiēs* teet

Delitzsch וַיִּאמְרוּ | vajjo'meru אֶלְיוֹ | 'elaiv בְּאֵיזוֹ | be'eizo רְשׁוּת | reshut אֶתְּהָא | 'atta עֲשֵׂה | 'oseh אֶלְהָ | 'elleh וּמִי | umi נָתַן | natan לְךָ | le'cha אֶת־הַרְשׁוּת | 'et-hareshut הַזֹּאת | hazzot לְעֲשׂוֹת | la'asot אֶת־אֶלְהָ | 'et-'elleh

TKIS ja sanoivat Hänelle: "Millä vallalla sinä näitä teet? Ja* kuka on antanut sinulle vallan näitä tehdä?"

STLK ja sanoivat hänelle: "Millä vallalla sinä näitä teet? Tai kuka on antanut sinulle vallan näitä tehdä?"

BIBLIA 1776 Ja sanoivat hänelle: millä voimalla sinä näitä teet? ja kuka antoi sinulle sen voiman, ettäs näitä teet?

29. **TR** ὁ | *ho* δὲ | *de* niin Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus ἀποκριθεὶς | *apokritheis* vastasi εἶπεν | *eipen* sanoen αὐτοῖς | *autois* heille ἐπερωτήσω | *eperōtēsō* kysyn ὑμᾶς | *hymas* teiltä κάγω | *kagō* minäkin ἕνα | *hena* yhtä λόγον | *logon* asiaa καὶ | *kai* ja ἀποκρίθητέ | *apokrithēte* vastatkaa μοι | *moi* minulle καὶ | *kai* ja ἐρῶ | *erō* kerron ὑμῖν | *hymīn* teille ἐν | *en* ποίᾳ | *poia* millä ἐξουσίᾳ | *eksousia* vallalla ταῦτα | *tauta* näitä ποιῶ | *poiō* teen

Delitzsch וַיִּאמֶר | vajjo'mer יֵשׁוּעַ | JESHUA אֶלְיָהֶם | 'aleihem גַּם־אֲנִי | gam-'ani אֶתְּשַׂאֵלָה | 'esh'ala אֶתְּכֶם | 'etchem דָּבָר | davar אֶחָד | 'echad וְאֶתְּמַר | ve'attem הַשְּׂבִיבוּנִי | hashivuni וְאֶמַּר | ve'omar לְכֶם | la'chem בְּאֵיזוֹ | be'eizo רְשׁוּת | reshut אֲנִי | 'ani עֲשֵׂה | 'oseh אֶלְהָ | 'elleh

TKIS Mutta Jeesus (vastasi ja) sanoi heille: "Minäkin kysyn teiltä yhtä asiaa. Vastatkaa minulle, niin minä sanon teille, millä vallalla näitä teen."

STLK Mutta Jeesus vastasi heille: "Minäkin teen teille yhden kysymyksen. Vastatkaa minulle, niin sanon teille, millä vallalla näitä teen."

BIBLIA 1776 Mutta Jesus vastaten sanoi heille: minä myös kysyn teiltä yhden sanan: vastatkaat siis minua, niin minäkin sanon teille, millä voimalla minä näitä teen:

30. **TR** τὸ | *to* βάπτισμα | *baptisma* kaste Ἰωάννου | *Iōannou* Johanneksen ἐξ | *eks*

οὐρανοῦ | *ouranou* taivaasta ἦν | *ēn* oli ἢ | *ē* vai ἐξ | *eks* ἀνθρώπων | *anthrōpōn*
ihmisistä ἀποκρίθητέ | *apokrithēte* vastatkaa μοι | *moi* minulle

Delitzsch תְּבִילַת | tevilat יוֹחָנָן | Jochanan מִן־הַשָּׁמַיִם | hamin-hash'shamaim
הַיְהוָה | hajata מִבְּנֵי | 'im-mibenei אָדָם | 'adam הַשִּׁבּוּנִי | hashivuni

TKIS Oliko Johanneksen kaste taivaasta vai ihmisistä lähtöisin? Vastatkaa minulle."

STLK Oliko Johanneksen kaste taivaasta vai ihmisistä? Vastatkaa minulle."

BIBLIA 1776 Johanneksen kaste, oliko se taivaasta, eli ihmisiltä? vastatkaat minua.

31. *TR* καὶ | *kai* niin ἐλογίζοντο | *elogidzonto* he miettivät πρὸς | *pros* ἐαυτοῦς |
heautous keskenään λέγοντες | *legontes* sanoen ἐὰν | *ean* jos εἴπωμεν | *eipōmen*
sanomme ἐξ | *eks* οὐρανοῦ | *ouranou* taivaasta ἐρεῖ | *erei* Ἦν sanoo διατί | *diati*
minkätähden οὖν | *oun* siis οὐκ | *ouk* ette ἐπιστεύσατε | *episteusate* uskoneet αὐτῷ
| *autō* häntä

Delitzsch וַיִּשְׁבְּבוּ | vajjachshevu כֹּה | koh וְכֹה | vachoh בְּקִרְבָם | beqirbam לְאֹמֵר
| le'mor אֶם־נֹאמַר | 'im-no'mar מִן־הַשָּׁמַיִם | min-hash'shamaim יֹאמַר | jo'mar
מִדְּוַע | maddua' אֲפֹא' | 'efo' לֹא | lo' הֲאֵמַנְתֶּם | he'emantem לוֹ | lo

TKIS Niin he neuvottelivat keskenään sanoen: "Jos sanomme: 'Taivaasta', Hän sanoo: 'Miksi ette siis uskoneet häntä?'"

STLK He neuvottelivat keskenään sanoen: "Jos sanomme: 'Taivaasta', hän sanoo: 'Miksi ette siis uskoneet häntä?'" .

BIBLIA 1776 Niin he ajattelivat keskenänsä, sanoen: jos me sanomme: taivaasta, niin hän sanoo: miksi ette siis häntä uskoneet?

32. *TR* ἀλλ' | *all* mutta ἐὰν | *ean* jos εἴπωμεν | *eipōmen* sanomme ἐξ | *eks*
ἀνθρώπων | *anthrōpōn* ihmisistä ἐφοβοῦντο | *efobounto* he pelkäsivät τὸν | *ton*
λαόν· | *laon* kansaa ἅπαντες | *hapantes* sillä kaikki γὰρ | *gar* εἶχον | *eichon* pitivät
τὸν | *ton* Ἰωάννην | *Iōannēn* Johannesta ὅτι | *hoti* että ὄντως | *ontōs* todella
προφήτης | *profētēs* profeetta ἦν | *ēn* hän oli

Delitzsch או | 'et-הַנֹּאמַר | hano'mar מִבְּנֵי | mibenei אָדָם | 'adam וַיִּירָאוּ | vajire'u
אֶת־הָעָם | 'et-ha'am כִּי־כֻלָּם | ki-chullam חָשְׁבוּ | chashevu יוֹחָנָן | 'et-Jochanan

לְנָבִיא | le'navi' תְּבֵאֵמֶת | be'emet

TKIS *Entä jos sanomme*: 'Ihmisistä?'" He pelkäsivät kansaa, sillä kaikki katsoivat, että Johannes totisesti oli profeetta.

STLK Vai sanommeko: 'Ihmisistä?'" – sitä he kansan tähden pelkäsivät sanoa, sillä kaikkien mielestä Johannes oli todella profeetta.

BIBLIA 1776 Mutta jos me sanomme: ihmisiltä, niin me pelkäämme kansaa: sillä kaikki pitivät Johanneksen totisena prophetana.

33. **TR** καὶ | *kai* ja ἀποκριθέντες | *apokrithentes* he vastasivat λέγουσι | *legousi* sanoen τῷ | *tō* Ἰησοῦ | *Iēsou* Jeesukselle οὐκ | *ouk* emme οἴδαμεν | *oidamen* tiedä καὶ | *kai* ja ὁ | *ho* Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus ἀποκριθεὶς | *apokritheis* vastasi λέγει | *legei* sanoen αὐτοῖς | *autois* heille οὐδὲ | *oude* enkä ἐγὼ | *egō* minä λέγω | *legō* sano ὑμῖν | *hymin* teille ἐν | *en* ποίᾳ | *poia* millä ἐξουσίᾳ | *eksousia* vallalla ταῦτα | *tauta* näitä ποιῶ | *poiō* teen

Delitzsch וַיַּבִּיאוּ | vajja'anu וַיֹּאמְרוּ | vajjo'meru וְלֵשׁוּ | 'el-JESHUA לֵא | lo' וַיַּבִּיאוּ | jada'enu וַיַּבִּיאוּ | vajja'an וְלֵשׁוּ | JESHUA וַיֹּאמְרוּ | vajjo'mer וְלֵא | 'aleihem וְלֵא | 'im-ken וְלֵא | gam-'ani לֵא | lo' אָמַר | 'omar וְלֵא | la'chem וַיַּבִּיאוּ | be'eizo וְלֵא | reshut וְלֵא | 'ani וְלֵא | 'oseh וְלֵא | 'elleh

TKIS Niin he vastasivat ja sanoivat Jeesukselle: "Emme tiedä." Silloin Jeesus (vastasi ja) sanoi heille: "Minäkään en sano teille, millä vallalla näitä teen."

STLK He vastasivat ja sanoivat Jeesukselle: "Emme tiedä." Silloin Jeesus vastasi ja sanoi heille: "Niinpä minäkään en sano teille, millä vallalla näitä teen."

BIBLIA 1776 Ja he vastasivat, sanoen Jeesukselle: emme tiedä. Ja Jesus vastasi ja sanoi heille: en minäkään sano teille, millä voimalla minä näitä teen.

12 Luku

1. **TR** καὶ | *kai* ja ἤρξατο | *ērksato* Hän alkoi αὐτοῖς | *autois* heille ἐν | *en* παραβολαῖς | *parabolais* vertauksilla λέγειν | *legein* puhumaan ἀμπελῶνα | *ampelōna* viinitarhan ἐφύτευσεν | *efyteusen* istutti ἄνθρωπος | *anthrōpos* mies καὶ | *kai* ja περιέθηκε | *periethēke* ympäröi sen φραγμὸν | *fragmon* aidalla καὶ | *kai* ja ὠρυξεν | *ōryksen* kaivoi ὑπολήνιον | *hypolēnion* kuurnasammion καὶ | *kai* ja

ὠκοδόμησε | *ōkodomēse* rakensi πύργον | *pyrgon* tornin καὶ | *kai* ja ἐξέδοτο | *eksedoto* vuokrasi αὐτὸν | *auton* sen γεωργοῖς | *geōrgois* viinitarhureille καὶ | *kai* ja ἀπεδήμησε | *apedēmēse* matkusti ulkomaille

Delitzsch וַיַּדַּבֵּר | vajjachel לְדַבֵּר | le'daber אֶלְיָהֶם | 'aleihem בְּמִשְׁלִים | bim'shalim לְאֹמֵר | le'mor שֵׁן | 'ish נָטַע | nata' כֶּרֶם | kerem וַיַּיָּעַשׂ | vajja'as גָּדֵר | gader סְבִיבוֹתָיו | sevivotaiv וַיַּיַּחֲצֹב | vajjachtzov יָקַב | jeqev וַיַּיְבֵּן | vajiven מִגְדָּל | migdal וַיַּיְתֵּנְהוּ | vajjittenehu אֶל־כֶּרְמִים | 'el-koremim וַיַּיְלֶךְ | vajje'lech לְמֶרְחָקִים | le'merchaqqim

TKIS Hän alkoi puhua heille vertauksin: "Mies istutti viinitarhan ja aitasi sen ympäriltä ja kaivoi viinikuurnan ja rakensi tornin. Sitten hän vuokrasi sen viinitarhureille ja matkusti muille maille.

STLK Hän alkoi puhua heille vertauksilla: "Mies istutti viinitarhan, teki aidan sen ympärille, kaivoi viinikuurnan ja rakensi tornin. Hän vuokrasi sen viinitarhureille ja matkusti ulkomaille.

BIBLIA 1776 Ja hän rupesi heille puhumaan vertauksilla: ihminen istutti viinamäen, ja pani aidan sen ympärille, ja kaivoi kuopan, ja rakensi tornin, ja pani sen vuorolle peltomiehille, ja matkusti muille maille,

2. *TR* καὶ | *kai* ja ἀπέστειλε | *apesteile* lähetti πρὸς | *pros* luokse τοὺς | *tous* γεωργοὺς | *geōrgous* viinitarhureiden τῷ | *tō* καιρῷ | *kairō* ajallaan δοῦλον | *doulon* palvelijan ἵνα | *hina* että παρὰ | *para* τῶν | *tōn* γεωργῶν | *geōrgōn* viinitarhureilta λάβῃ | *labē* saisi ἀπὸ | *apo* τοῦ | *tou* καρποῦ | *karpou* hedelmästä τοῦ | *tou* ἀμπελῶνος | *ampelōnos* viinitarhan

Delitzsch וְלַמּוֹעֵד | velammo'ed שְׁלַח | shalach אֶל־הַכֶּרְמִים | 'el-hakkoremim וַיִּפְרֵי | mipperi מִצְאָת | me'et הַכֶּרְמִים | hakkoremim לְקַחְתָּ | laqachat הַכֶּרֶם | hakkarem

TKIS Määräaikana hän lähetti palvelijan viinitarhurien luo perimään tarhureilta viinitarhan hedelmää.

STLK Kun aika tuli, hän lähetti palvelijan viinitarhurien luo perimään tarhureilta viinitarhan hedelmiä.

BIBLIA 1776 Ja lähetti ajallansa palveliansa peltomiesten tykö, ottamaan

peltomiehiltä viinamäen hedelmää.

3. *TR* οἱ | *oi* δὲ | *de* mutta λαβόντες | *labontes* he ottivat kiinni αὐτὸν | *auton* hänet ἔδειραν | *edeiran* pieksivät καὶ | *kai* ja ἀπέστειλαν | *apesteilan* lähettivät κενόν | *kenon* tyhjänä

Delitzsch וַיִּקְחֵם | vajjachaziqu בּוֹ | vo וַיִּשְׁלֹחֵם | vajjakkuhu וַיִּשְׁלְּחֵם | vaje'shallechuhu רֵיקָם | reiqam

TKIS Mutta he ottivat hänet kiinni, pieksivät ja lähettivät tyhjin käsin pois.

STLK Mutta he ottivat hänet kiinni, ruoskivat ja lähettivät tyhjänä pois.

BIBLIA 1776 Mutta he ottivat hänen kiinni, hosuivat hänen ja lähettivät hänen pois tyhjänä.

4. *TR* καὶ | *kai* ja πάλιν | *palin* uudelleen ἀπέστειλε | *apesteile* lähetti πρὸς | *pros* luokse αὐτοὺς | *autous* heidän ἄλλον | *allon* toisen δοῦλον· | *doulon* palvelijan κάκεῖνον | *kakeinon* tätäkin λιθοβολήσαντες | *lithobolēsantes* he kivittivät ἐκεφαλαίωσαν | *ekefalaiōsan* löivät päähän καὶ | *kai* ja ἀπέστειλαν | *apesteilan* lähettivät ἠτιμωμένον | *ētīmōmenon* häväistynä

Delitzsch וַיִּשְׁלַח | vajjosef וַיִּשְׁלַח | lishloach וַיִּשְׁלַח | 'aleihem וַיִּשְׁלַח | 'eved וַיִּשְׁלַח | 'acher וַיִּשְׁלַח | ve'oto וַיִּשְׁלַח | saqelu וַיִּשְׁלַח | va'avanim וַיִּשְׁלַח | umachatzu וַיִּשְׁלַח | ro'sho וַיִּשְׁלַח | vaje'shallechuhu וַיִּשְׁלַח | nichlam

TKIS Vielä hän lähetti heidän luokseen toisen palvelijan. Häntäkin he (kivittivät ja) löivät päähän ja 'lähettivät hänet matkaan'.

STLK Vielä hän lähetti heidän luokseen toisen palvelijan. Mutta häntä he heittivät kivillä päähän ja häpäisivät.

BIBLIA 1776 Ja taas lähetti hän heidän tykönsä toisen palvelian, ja sen he kivittivät ja pään särkivät, ja lähettivät hänen pois pilkattuna.

5. *TR* καὶ | *kai* ja πάλιν | *palin* vielä ἄλλον | *allon* toisen ἀπέστειλε· | *apesteile* hän lähetti κάκεῖνον | *kakeinon* ja hänet ἀπέκτειναν· | *apekteinan* he tappoivat καὶ | *kai* ja πολλοὺς | *pollous* useita ἄλλους | *allous* muita τοὺς | *tous* toisia μὲν | *men* δέροντες | *derontes* pieksivät τοὺς | *tous* toisia δὲ | *de* ἀποκτείνοντες |

apokteinontes tappoivat

Delitzsch וַיִּשְׁלַח | vajjosef וַיִּשְׁלַח | vajjishelach אָחֵר | 'acher וְגַם־אֶתֹ | vegam-'oto
הָרְגוּ | haragu וְכֵן | vechen עָשׂוּ | 'asu בְּרַבִּים | berabbim אָחֵרִים | 'acherim מְהֵם
| mehem הִכּוּ | hikku וּמְהֵם | umehem הָרְגוּ | haragu

TKIS Vielä hän lähetti toisen, ja hänet he tappoivat, monia muita — toisia he pieksivät, toisia tappoivat.

STLK Hän lähetti vielä toisen, ja hänet he tappoivat, ja samoin useita muita: toisia he löivät, toisia tappoivat.

BIBLIA 1776 Ja hän lähetti taas toisen; sen he tappoivat: ja monta muuta, muutamat he hosuivat, ja muutamat tappoivat.

6. *TR* ἔτι | *eti* vielä οὖν | *oun* siis ἓνα | *hena* yksi υἱὸν | *hyion* poika ἔχων | *echōn*
Hänellä oli ἀγαπητὸν | *agapēton* rakkaimpansa αὐτοῦ | *autou* ἀπέστειλε |
apesteile lähetti καὶ | *kai* myös αὐτὸν | *auton* Hänet πρὸς | *pros* luokse αὐτοὺς |
autous heidän ἔσχατον | *eschaton* viimeiseksi λέγων | *legōn* sanoen ὅτι | *hoti* että
ἐντραπήσονται | *entrapēsontai* kunnioittavat τὸν | *ton* υἱόν | *hyion* poikaani μου |
μου minun

Delitzsch וַיְהִי־לוֹ | vaje'hi-lo עוֹד | 'od בֶּן | ben יָחִיד | jachid אֲשֶׁר | 'asher אָחֵבֹ |
'ahevo וַיִּשְׁלַח | vajjishelach וְגַם־אֶתֹ | gam-'oto אֲלֵיהֶם | 'aleihem בְּאֶחָדָם |
ba'acharona לְאֵמֹר | le'mor מִפְּנֵי | mipenei בְּנֵי | beni יַגּוּרֵי | jaguru

TKIS Niin hänellä oli vielä ainoa rakas poikansa. Hänet hän lähetti viimeiseksi heidän luokseen sanoen: 'He kunnioittavat* poikaani.'

STLK Vielä hänellä oli ainoa rakas poikansa. Hänet hän lähetti viimeiseksi heidän luokseen sanoen: 'Poikaani he kavahtavat.'

BIBLIA 1776 Niin hänellä oli vielä rakas ainoa poikansa; hän lähetti myös sen viimeiseksi heidän tykönsä, sanoen: he karttavat minun poikaani.

7. *TR* ἐκεῖνοι | *ekeinoi* mutta νου δὲ | *de* οἱ | *oi* γεωργοὶ | *geōrgoi* viinitarhurit
εἶπον | *eipon* sanoivat πρὸς | *pros* ἑαυτοὺς | *heautous* keskenään ὅτι | *hoti* että
οὗτός | *houtos* tämä ἐστὶν | *estin* ὁ | *ho* κληρονόμος· | *klēronomos* perillinen
δεῦτε | *deute* tulkaa ἀποκτείνωμεν | *apokteinōmen* tappakaamme αὐτόν | *auton*

hänet καὶ | *kai* ja ἡμῶν | *hēmōn* meidän ἔσται | *estai* on oleva ἡ | *hē* κληρονομία
| *klēronomia* perintö

Delitzsch וְהִכְרַמְתִּים | ve'hakkoremim הָהֵם | hahem אָמְרוּ | 'ameru אִישׁ | 'ish לְעֵהוּ
| 'el-re'ehu הִנֵּה־זֶה | hinneh-zeh הוּא | hu' הַיּוֹרֵשׁ | hajjoresh לְכוּ | le'chu
וְנִהַרְגֶהוּ | venahargehu וְלָנוּ | velanu תִּהְיֶה | tihjeh הַיְרֻשָׁה | hajerush'sha

TKIS Mutta nuo viinitarhurit sanoivat keskenään: 'Tämä on perillinen. Tulkaa, tappakaamme hänet, niin perintö on oleva meidän.'

STLK Mutta viinitarhurit sanoivat toisilleen: 'Tämä on perillinen, tulkaa, tappakaamme hänet, niin perintö on meidän.'

BIBLIA 1776 Mutta ne peltomiehet sanoivat keskenänsä: tämä on perillinen: tulkaat, tappakaamme häntä, niin perintö jää meille.

8. *TR* καὶ | *kai* ja λαβόντες | *labontes* he ottivat kiinni αὐτόν | *auton* hänet
ἀπέκτειναν | *apekteinan* tappoivat καὶ | *kai* ja ἐξέβαλον | *eksebalon* heittivät ulos
ἔξω | *eksō* ulkopuolelle τοῦ | *tou* ἀμπελῶνος | *ampelōnos* viinitarhan

Delitzsch וַיִּזְקֹוּ | vajjachaziqu בו | vo וַיְהַרְגוּ | vajjahargu אוֹתוֹ | 'oto וַיִּשְׁלֹךְהוּ
וַיִּשְׁלֹךְהוּ | vajjashlichuhu אֶל־מִחֻצַּי | 'el-michutz לְכַרְם | lakkarem

TKIS Ja he ottivat hänet kiinni, tappoivat ja heittivät [hänet] ulos viinitarhasta.

STLK He ottivat hänet kiinni, tappoivat ja heittivät hänet viinitarhan ulkopuolelle.

BIBLIA 1776 Ja he ottivat hänen ja tappoivat, ja heittivät ulos viinamäestä.

9. *TR* τί | *ti* mitä οὖν | *oun* siis ποιήσει | *poiēsei* tekee ὁ | *ho* κύριος | *kyrios* herra
τοῦ | *tou* ἀμπελῶνος | *ampelōnos* viinitarhan ἐλεύσεται | *eleusetai* hän tulee καὶ |
kai ja ἀπολέσει | *apolesei* tuhoaa τοὺς | *tous* γεωργούς | *geōrgous* viinitarhurit καὶ
| *kai* ja δώσει | *dōsei* antaa τὸν | *ton* ἀμπελῶνα | *ampelōna* viinitarhan ἄλλοις |
allois toisille

Delitzsch וַעֲתָה | ve'atta מֵהַיְעָשֶׂה | mah-ja'aseh בְּעַל | ba'al הַכֶּרֶם | hakkarem
יָבוֹא | javo' וַיֵּאבֶּד | vi'abbed אֶת־הַכְּרָמִים | 'et-hakkoremim הָהֵם | hahem וַיִּתֵּן |
ve'itten אֶת־הַכֶּרֶם | 'et-hakerem לְאַחֵרִים | la'acherim

TKIS Mitä viinitarhan herra nyt tekee? Hän tulee ja tuhoaa viinitarhurit ja antaa viinitarhan muille.

STLK Mitä nyt viinitarhan isäntä tekee? Hän tulee ja tuhoaa viinitarhurit ja antaa viinitarhan muille.

BIBLIA 1776 Mitäs viinamäen Herra on tekevä? Hän tulee ja hukkaa ne peltomiehet, ja antaa viinamäen muille.

10. **TR** οὐδὲ | *oude* ettekö koskaan τὴν | *tēn* γραφὴν | *grafēn* kirjoitusta ταύτην | *tautēn* tätä ἀνέγνωτε | *anegnōte* ole lukeneet λίθον | *lithon* kivi ὃν | *hon* jonka ἀπεδοκίμασαν | *apedokimasan* hylkäsivät οἱ | *oi* οἰκοδομοῦντες | *oikodomountes* rakentajat οὗτος | *outos* se ἐγενήθη | *egenēthē* on tullut εἰς | *eis* κεφαλὴν | *kefalēn* pääksi γωνίας· | *gōnias* kulman

Delitzsch הָלֹא | halo' קְרָאֲתֶם | qera'tem אֶת־הַכְּתוּב | 'et-haKatuv הַזֶּה | hazzeh אֶבֶן | 'even מְאַסוּ | ma'asu הַבּוֹנִים | habonim הַתֵּה | hajeta לְרֹשׁ | le'rosh פְּנֵי | pinna

TKIS Ettekö ole lukeneet tätäkin kirjoitusta: 'Kivi jonka rakentajat hylkäsivät, on tullut päätöskiveksi.

STLK Ettekö ole lukeneet tätä kirjoitusta: 'Se kivi, jonka rakentajat hylkäsivät, on tullut kulmakiveksi.

BIBLIA 1776 Ettekö te ole lukeneet tätä kirjoitusta: jonka kiven rakentajat hylkäsivät, se on tullut nurkkakiveksi.

11. **TR** παρὰ | *para* Κυρίου | *Kyriou* Herralta ἐγένετο | *egeneto* on tullut αὕτη | *hautē* tämä καὶ | *kai* ja ἔστι | *esti* on θαυμαστὴ | *thaumastē* ihmeellinen ἐν | *en* ὀφθαλμοῖς | *ofthalmois* silmissämme ἡμῶν | *hēmōn* meidän

Delitzsch מֵעֵת | me'et הַזֶּה | JAHWEH הַתֵּה | hajeta זֹאת | zot היא | hi' נִפְלְאוֹת | nifla't בְּעֵינֵינוּ | be'eineinu

TKIS Herralta tämä on tullut ja on ihmeellistä silmissämme? '"

STLK Herralta tämä on tullut ja on ihmeellinen silmissämme?'"

BIBLIA 1776 Herralta on tämä tullut, ja on ihmeellinen meidän silmissämme.

12. *TR* καὶ | *kai* ja ἐζήτουν | *edzētoun* he miettivät αὐτὸν | *auton* Hänet κρατῆσαι | *kratēsai* vangitakseen καὶ | *kai* mutta ἐφοβήθησαν | *efobēthēsan* pelkäsivät τὸν | *ton* ὄχλον· | *ochlon* kansaa ἔγνωσαν | *egnōsan* sillä se tunsι γὰρ | *gar* ὅτι | *hoti* että πρὸς | *pros* αὐτοὺς | *autous* heistä τὴν | *tēn* παραβολὴν | *parabolēn* vertauksen εἶπε· | *eipe* Hän puhui καὶ | *kai* ja ἀφέντες | *afentes* he jättivät αὐτὸν | *auton* Hänet ἀπῆλθον | *apēlthon* menen pois

Delitzsch וַיִּבְקְשׁוּ | vaje'vaqeshu לְתַפְסֹוֹ | le'tafeso וַיִּירָאוּ | vajire'u מִפְּנֵי | mipenei הָעָם | ha'am וַיֵּן | ja'an אֲשֶׁר־הֵבִינוּ | 'asher-hevinu כִּי | ki עָלִיָּהֶם | 'aleihem דִּבֶּר | diber אֶת־הַמַּשָּׁל | 'et-hammashal הַזֶּה | hazzeh וַיַּجֵּזְבוּהוּ | vajja'azvuhu וַיֵּלְכוּ | vajje'lechu לְ | lahem

TKIS Silloin he tahtoivat ottaa Hänet kiinni, mutta pelkäsivät kansaa. Sillä he ymmärsivät, että Hän oli puhunut sen vertauksen heistä. Niin he jättivät Hänet ja menivät pois.

STLK He etsivät häntä ottaakseen hänet kiinni, mutta he pelkäsivät kansaa, sillä he ymmärsivät, että hän oli puhunut tämän vertauksen heistä. He jättivät hänet ja menivät pois.

BIBLIA 1776 Ja he etsivät häntä kiinni ottaaksensa, ja pelkäsivät kansaa; sillä he ymmärsivät, että hän heille tämän vertauksen sanonut oli. Ja he jättivät hänen ja menivät pois.

13. *TR* καὶ | *kai* ja ἀποστέλλουσι | *apostellousi* lähettivät πρὸς | *pros* luokse αὐτόν | *auton* Hänen τινὰς | *tinās* joitakin τῶν | *tōn* φαρισαίων | *farisaiōn* fariseuksista καὶ | *kai* ja τῶν | *tōn* ἡρωδιανῶν | *hērōdianōn* herodilaisista ἵνα | *hina* että αὐτὸν | *auton* Hänet ἀγρεύσωσι | *agreusōs* ottaisivat kiinni λόγῳ | *logō* sanoilla

Delitzsch וַיִּשְׁלְחוּ | vajjishlechu אֵלָיו | 'elaiv אַנְשִׁים | 'anashim מִן־הַפְּרוּשִׁים | min-hap'rushim וּמִן־הַהֵרֹדוֹסִיִּים | umin-ha'horedosijjim לְלֶכֶד | lilkod אֶת | 'oto בְּדַבָּרוֹ | bidvaro

TKIS He lähettivät Hänen luokseen muutamia fariseuksia ja herodilaisia kietomaan Häntä sanoilla.

STLK He lähettivät hänen luokseen muutamia fariseuksia ja herodeslaisia kietomaan häntä sanoilla.

BIBLIA 1776 Ja he lähettivät hänen tykönsä muutamat Pharisealaisista ja Herodilaisista, solmeamaan häntä sanoissa.

14. **TR** οἱ | *oi* δὲ | *de* ja ἐλθόντες | *elthontes* he tulivat λέγουσιν | *legousin* sanoen αὐτῷ | *autō* Hänelle διδάσκαλε | *didaskale* Opettaja οἶδαμεν | *oidamen* tiedämme ὅτι | *hoti* että ἀληθῆς | *alēthēs* totuudessa εἶ | *ei* olet καὶ | *kai* ja οὐ | *ou* et μέλει | *melei* välitä σοι | *soi* sinä περὶ | *peri* οὐδενός· | *oudenos* kenestäkään οὐ | *ou* sillä et γὰρ | *gar* βλέπεις | *blepeis* katso εἰς | *eis* πρόσωπον | *prosōpon* kasvoja ἀνθρώπων | *anthrōpōn* ihmisen ἀλλ' | *all* vaan ἐπ' | *ep* ἀληθείας | *alētheias* totuudessa τὴν | *tēn* ὁδὸν | *hodon* tietä τοῦ | *tou* Θεοῦ | *Theou* Jumalan διδάσκεις· | *didaskeis* opetat ἔξεστι | *eksesti* onko lupa κῆνσον | *kēnson* veroa Καίσαρι | *kaisari* keisarille δοῦναι | *dounai* antaa ἢ | *ē* vai οὐ | *ou* ei

Delitzsch וַיִּבְאוּ | vajjavo'u וַיֵּאמְרוּ | vajjo'meru אֵלָיו | 'elaiiv רַבִּי | Rabbi יְדַעְנוּ | jada'nu כִּי־אִישׁ | ki-'ish אֱמֶת | 'emet וְלֹא־תַגּוּר | velo'-tagur מִפְּנֵי | mipenei אִישׁ | 'ish כִּי | ki לֹא | lo' תִּכְבֵּר | takkir פְּנִים | panim כִּי־אֱמַתְּ | ki אִם־אֵת־דֶּרֶךְ | 'et-derech הַיְשָׁרִים | 'im-be'emet מוֹרֶה | Moreh אֱתָה | 'atta אֶת־דֶּרֶךְ | 'et-derech הַיְשָׁרִים | ha'ELOHIM הַנִּבְּחִין | hanachon לְתֵת | latet מַס | mas אֶל־הַקֵּיסָר | 'el-ha'qesar אִם־לֹא | 'im-lo' נִתֵּן | nitten

TKIS Nämä tulivat ja sanoivat Hänelle: "Opettaja, tiedämme, että olet totuellinen etkä välitä kenestäkään, sillä et katso ihmisten muotoon, vaan opetat Jumalan tietä totuudessa. Onko luvallista antaa keisarille veroa vai ei? Tuleeko meidän antaa vai eikö meidän tule antaa?"

STLK Nämä tulivat ja sanoivat hänelle: "Opettaja, tiedämme, että sinä olet totuudellinen etkä välitä kenestäkään, sillä et katso henkilöön, vaan opetat Jumalan tietä totuudessa. Onko luvallista antaa keisarille veroa vai ei? Tuleeko meidän antaa vai ei?"

BIBLIA 1776 Ja he tulivat ja sanoivat hänelle: Mestari, me tiedämme, että olet totinen ja et tottele ketään; sillä et sinä katso ihmisten muotoa, mutta opetat Jumalan tien totuudessa. Sopiiko keisarille antaa veron, taikka ei? Pitääkö meidän antaman, taikka ei antaman?

15. **TR** δῶμεν | *dōmen* maksammeko ἢ | *ē* vai μὴ | *mē* emmekö δῶμεν | *dōmen* maksa ὁ | *ho* δὲ | *de* mutta εἰδῶς | *eidōs* hän tunsι αὐτῶν | *autōn* heidän τὴν | *tēn* ὑπόκρισιν | *hypokrisin* tekopyhyytensä εἶπεν | *eipen* sanoen αὐτοῖς | *autois* heille

τί | *ti* mitä με | *me* minua πειράζετε | *peiradzete* kiusaatte φέρετέ | *ferete* tuokaa
μοι | *moi* minulle δηνάριον | *dēnarion* denari ἴνα | *hina* ἴδω | *idō* nähtäväkseni

Delitzsch והוא | vehu' דע | jada' את־חַנּוּפָּתָם | 'et-CHANUPPATAM וַיִּבְּרַח | vajjo'mer
אֶל־הֵמָּה | 'aleihem מִהַתְּנַסּוּנִי | mah-tenassuni הַבִּיא | havi'u אֵלַי | 'elai דִּינָר |
dinar וְאֶרְעָה | ve'er'eh

TKIS Mutta Hän tunsu heidän tekopyhyytensä ja sanoi heille: "Miksi kiusaatte minua? Tuokaa minulle denari nähdäkseni."

STLK Mutta hän tiesi heidän tekopyhyytensä ja sanoi heille: "Miksi kiusaatte minua? Tuokaa denaari minun nähdäkseni."

BIBLIA 1776 Niin hän tiesi heidän viekkautensa, ja sanoi heille: mitä te kiusaatte minua? Tuokaat minulle raha nähdäkseni.

16. **TR** οἱ | *oi* δὲ | *de* niin ἤνεγκαν | *ēnegkan* he toivat καὶ | *kai* ja λέγει | *legei*
Ἦν σάνοι αὐτοῖς | *autois* heille τίνος | *tinος* kenen ἢ | *hē* εἰκῶν | *eikōn* kuva αὐτῆ
| *hautē* tämä καὶ | *kai* ja ἡ | *hē* ἐπιγραφῆ | *epigrafē* päällekirjoitus οἱ | *oi* δὲ | *de*
ja εἶπον | *eipon* he sanoivat αὐτῷ | *autō* Hänelle καίσαρος | *kaisaros* keisarin

Delitzsch וַיִּבְּרַח | vajjavi'u וַיִּבְּרַח | vajjo'mer אֶל־הֵמָּה | 'aleihem שֶׁל־מִי | shel-mi
הַדְּמוּת | haddemut הַזֹּאת | hazzot וְהַכְּתוּב | ve'haKatuv אֲשֶׁר | 'asher וְעַל־יוֹ | 'alaiu
וַיִּבְּרַח | vajjo'meru אֵלַי | 'elaiu שֶׁל־הַקֵּיסָר | shel-ha'qeisar

TKIS Niin he toivat. Hän sanoi heille: "Kenen kuva ja päällekirjoitus tämä on?" He sanoivat Hänelle: "Keisarin."

STLK He toivat. Hän sanoi heille: "Kenen kuva ja päällekirjoitus tämä on?" He vastasivat hänelle: "Keisarin."

BIBLIA 1776 Niin he toivat. Ja hän sanoi heille: kenenkä on tämä kuva ja päällekirjoitus? He sanoivat hänelle: keisarin.

17. **TR** καὶ | *kai* ja ἀποκριθεὶς | *apokritheis* vastasi ὁ | *ho* Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus
εἶπεν | *eipen* sanoen αὐτοῖς | *autois* heille ἀπόδοτε | *apodote* antakaa τὰ | *ta*
καίσαρος | *kaisaros* keisarin Καίσαρι | *kaisari* keisarille καὶ | *kai* ja τὰ | *ta* τοῦ |
tou Θεοῦ | *Theou* Jumalan τῷ | *tō* Θεῷ | *Theō* Jumalalle καὶ | *kai* ja ἐθαύμασαν |
ethaumasαν he ihmettelivät ἐπ' | *ep* αὐτῷ | *autō* Häntä

Delitzsch וַיֹּאמֶר | vajjo'mer יְשׁוּעַ | JESHUA אֶלֵיהֶם | 'aleihem אֵת | 'et אֲשֶׁר | 'asher לְקִיסָר | la'qesar תְּנוּ | tenu לְקִיסָר | la'qesar וְאֵת | ve'et אֲשֶׁר | 'asher לְאֱלֹהִים | le'ELOHIM תְּנוּ | tenu לְאֱלֹהִים | le'ELOHIM וַיִּתְמַהוּ | vajjitmehu עָלָיו | 'alaiv

TKIS Jeesus (vastasi ja) sanoi heille: "Antakaa keisarin oma keisarille ja Jumalan oma Jumalalle." Ja he ihmettelivät Häntä (suuresti).

STLK Jeesus sanoi heille: "Antakaa keisarille, mikä keisarin on, ja Jumalalle, mikä Jumalan on." He ihmettelivät häntä suuresti.

BIBLIA 1776 Niin Jesus vastasi ja sanoi heille: antakaat keisarille, kuin keisarin ovat, ja Jumalalle, kuin Jumalan ovat. Ja he ihmettelivät häntä.

18. **TR** καὶ | *kai ja* ἔρχονται | *erchontai* tulivat σαδδουκαῖοι | *saddoukaioi* saddukeukset πρὸς | *pros* luokse αὐτόν | *auton* Hänen οἵτινες | *hoitines* jotka λέγουσιν | *legousin* sanoivat ἀνάστασιν | *anastasin* ylösousemusta μὴ | *mē* ei εἶναι· | *einai* ole καὶ | *kai ja* ἐπηρώτησαν | *epērōtēsan* kysyivät αὐτόν | *auton* Häneltä λέγοντες | *legontes* sanoen

Delitzsch וַיִּבְאוּ | vajjavo'u אֵלָיו | 'elaiv מִן־הַצְּדֻדִיקִים | min-hatz'tzadduqim הָאֹמְרִים | ha'omerim כִּי־אֵין | ki-'ein תְּחִיָּה | techijja לְמַתִּים | lammetim וַיִּשְׁאַלְהוּ | vajjish'aluhu לְאֹמֶר | le'mor

TKIS Hänen luokseen tuli saddukeuksia, jotka sanovat, ettei ole ylösousemusta. Ja he kysyivät Häneltä sanoen:

STLK Hänen luokseen tuli saddukeuksia, jotka sanovat, ettei ylösousemusta ole, ja he kysyivät häneltä sanoen:

BIBLIA 1776 Niin hänen tykönsä tulivat Saddukealaiset, jotka sanovat, ettei nousemusta ole, ja kysyivät häneltä sanoen:

19. **TR** διδάσκαλε | *didaskale* Οπετταја Μωσῆς | *Mōsēs* Mooses ἔγραψεν | *egrapsen* kirjoitti ἡμῖν | *hēmin* meille ὅτι | *hoti* että ἐάν | *ean* jos τινος | *tinος* jonkun ἀδελφός | *adelfos* veli ἀποθάνη | *apothanē* kuolee καὶ | *kai ja* καταλίπη | *katalipē* jättää jälkeensä γυναῖκα | *gynaika* vaimon καὶ | *kai* mutta τέκνα | *tekna* lapsia μὴ | *mē* ei ἀφ᾽ ἧ | *afē* jätä ἵνα | *hina* sentähden λάβῃ | *labē* ottakoon ὁ | *ho*

ἀδελφὸς | *adelfos* veljensä αὐτοῦ | *autou* τὴν | *tēn* γυναῖκα | *gynaika* vaimon
αὐτοῦ | *autou* καὶ | *kai* ja ἐξαναστήση | *eksanastēsē* herättäköön σπέρμα | *sperma*
siemenen τῷ | *tō* ἀδελφῷ | *adelfō* veljelleen αὐτοῦ· | *autou*

Delitzsch רַבִּי | Rabbi כְּתָב | katav לָנוּ | lanu מִשָּׁה | Msheh כִּי | ki יָמוּת | jamut
אָחִי-יִשָּׁא | 'achi-'ish וְעָזַב | ve'azav אִשָּׁה | 'ish'sha וּבְנִים | uvanim אֵין | 'ein לוֹ |
lo יֵיבֵם | jejabbem אָחִיו | 'achiv אֶת-אִשְׁתּוֹ | 'et-'ishto וַיָּקֶם | vejaqem זֶרַע | zera'
לְאָחִיו | le'achiv

TKIS ”Opettaja, Mooses on kirjoittanut meille: 'Jos jonkun veli kuolee jättäen jälkeensä vaimon, mutta ei jätä lapsia*, niin hänen veljensä ottakoon hänen vaimonsa ja hankkikoon jälkeläisen veljelleen.'

STLK "Opettaja, Mooses on kirjoittanut meille: 'Jos joltakulta kuolee veli, joka jättää jälkeensä vaimon, mutta ei jätä lasta, niin ottakoon hän veljensä vaimon ja herättäköön veljelleen siemenen.'

BIBLIA 1776 Mestari! Moses kirjoitti meille: jos jonkun veli kuolis, ja jättäis vaimon, ja ei lapsia, niin hänen veljensä pitää ottaman hänen vaimonsa ja herättämän veljellensä siemenen.

20. **TR** ἑπτὰ | *hepta* seitsemän οὖν | *oun* siis ἀδελφοὶ | *adelfoi* veljestä ἦσαν· |
ēsan oli καὶ | *kai* ja ὁ | *ho* πρῶτος | *prōtos* ensimmäinen ἔλαβε | *elabe* otti
γυναῖκα | *gynaika* vaimon καὶ | *kai* ja ἀποθνήσκων | *apothnēskōn* kuollessaan οὐκ
| *ouk* ei ἀφῆκε | *afēke* hän jättänyt σπέρμα· | *sperma* siementä

Delitzsch וְהָיָה | ve'hinneh שְׁבַע | shiv'a אָחִים | 'achim וְהָרְאִישׁוֹן | ve'hari'shon
לְקַח | laqach אִשָּׁה | 'ish'sha וּבְמֹתוֹ | uvemoto לְאֶחָיו | lo'-hish'ir אָחִיו |
a'charaiv זֶרַע | zara'

TKIS (Nyt) oli seitsemän veljestä. Ensimmäinen otti vaimon, mutta ei kuollessaan jättänyt jälkeläistä.

STLK Oli seitsemän veljestä. Ensimmäinen otti vaimon, ja kun hän kuoli, häneltä ei jäänyt siementä.

BIBLIA 1776 Niin oli seitsemän veljeä. Ja ensimmäinen otti vaimon, ja ei jättänyt kuoltuansa siementä.

21. *TR* καὶ | *kai* ja ὁ | *ho* δεύτερος | *deuteros* toinen ἔλαβεν | *elaben* otti αὐτήν | *autēn* hänet καὶ | *kai* ja ἀπέθανε | *apethane* kuoli καὶ | *kai* ja οὐδὲ | *oude* ei myös αὐτὸς | *autos* hän ἀφῆκε | *afēke* jättänyt σπέρμα· | *sperma* siementä καὶ | *kai* ja ὁ | *ho* τρίτος | *tritos* kolmas ὡσαύτως | *hōsautōs* samoin

Delitzsch וַיִּקַּח | vajjiqach הָאֵת | 'otah הַשֵּׁנִי | hash'sheni וַיִּמָּוֶת | vajjamot וְלֹא־הָיָה־לָּוֶהַבִּי | velo'-hinniach וְזָרָא | zara' וְכִן | vechen גַּם | gam וְשֵׁלִישִׁי | hash'shelishi

TKIS Silloin toinen otti hänet ja kuoli *eikä hänkään jättänyt* jälkeläistä. Samoin kolmas.

STLK Silloin toinen otti hänet, ja hänkin kuoli jättämättä siementä. Niin myös kolmas.

BIBLIA 1776 Ja toinen otti hänen, ja kuoli, ja ei hänkään jättänyt siementä. Niin myös kolmas.

22. *TR* καὶ | *kai* ja ἔλαβον | *elabon* ottivat αὐτήν | *autēn* hänet οἱ | *oi* ne ἑπτὰ | *hepta* seitsemän καὶ | *kai* ja οὐκ | *ouk* eivät ἀφῆκαν | *afēkan* jättäneet σπέρμα | *sperma* siementä ἔσχάτη | *eschatē* viimeisenä πάντων | *pantōn* kaikista ἀπέθανε | *apethane* kuoli καὶ | *kai* myös ἡ | *hē* γυνή | *gynē* vaimo

Delitzsch וַיִּקַּחְהָ | vajjiqachuha כָּל־הַשְּׁבִיבִי | kol-hash'shiv'a וְלֹא־הָיָה־לָּוֶהַבִּי | velo'-hish'iru אַחֲרַיְהֶם | a'chareihem וְזָרָא | zara' וְאֲחֵרַי | vea'charei מוֹת | mot כְּלָם | kullam מֵתָה | meta גַּם | gam הַשְּׁשִׁי | ha'ish'sha

TKIS Ja ne seitsemän *ottivat hänet eivätkä* jättäneet jälkeläistä. Viimeisenä kaikista vaimokin kuoli.

STLK Samoin kävi kaikille seitsemälle: heiltä ei jäänyt siementä. Viimeiseksi kaikista vaimokin kuoli.

BIBLIA 1776 Ja hänen ottivat ne seitsemän, ja ei jättäneet siementä. Kaikkein viimein kuoli vaimo.

23. *TR* ἐν | *en* τῇ | *tē* οὖν | *oun* siis ἀναστάσει | *anastasei* ylösnousemuksessa ὅταν | *hotan* kun ἀναστῶσι | *anastōsi* he nousevat ylös τίνος | *tinος* kenen αὐτῶν | *autōn* heistä ἔσται | *estai* on oleva γυνή | *gynē* vaimo οἱ | *oi* γὰρ | *gar* sillä ἑπτὰ | *hepta* seitsemällä ἔσχον | *eschon* oli ollut αὐτήν | *autēn* hän γυναῖκα | *gynaika*

vaimona

Delitzsch וְעַתָּה | ve'atta בְּתַחֲרִית | bitchijjat הַמִּתִּים | hammetim כְּשֶׁיִּקְוֶמוּ | keshejjaqumu לְמִי | le'mi מִהֶם | mehem תִּהְיֶה | tihjeh לְאִשָּׁה | le'ish'sha כִּי | ki לְשִׁבְעָה | lash'shiv'a הֲיִתָּה | hajeta לְאִשָּׁה | le'ish'sha

TKIS Kun he nousevat ylös, kenelle heistä hän siis joutuu ylösnousemuksessa vaimoksi, sillä hän oli niitten seitsemän vaimona?"

STLK Ylösnousemuksessa siis, kun he nousevat ylös, kenelle heistä hän joutuu vaimoksi, sillä hän oli ollut kaikkien noiden seitsemän vaimona?"

BIBLIA 1776 Sentähden ylösnousemisessa, kuin he nousevat ylös, kenenkä heistä vaimo pitää oleman? Sillä hän oli niille seitsemälle emäntänä.

24. *TR* καὶ | *kai* ja ἀποκριθεὶς | *apokritheis* vastasi ὁ | *ho* Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus εἶπεν | *eipen* sanoen αὐτοῖς | *autois* heille οὐ | *ou* ettekö διὰ | *dia* vuoksi τοῦτο | *touto* tämän πλανᾶσθε | *planasthe* eksy μὴ | *mē* ette εἰδότες | *eidotes* tunne τὰς | *tas* γραφάς | *grafas* Kirjoituksia μηδὲ | *mēde* ette myös τὴν | *tēn* δύναμιν | *dynamin* voimaa τοῦ | *tou* Θεοῦ | *Theou* Jumalan

Delitzsch וַיֹּאמֶר | vajjo'mer יֵשׁוּעַ | JESHUA אֲלֵיהֶם | 'aleihem הָלֹא | halo' בְּזֹאת | vazot אֲתֶם | 'attem הַנְּעִים | to'im בְּאִשֶּׁר | ba'asher יוֹדְעִים | 'einechem jode'im גַּם | gam אֶת־הַכְּתוּבִים | 'et-haKetuvim גַּם | gam אֶת־גְּבוּרַת | 'et-gevurat הַאֱלֹהִים | ha'ELOHIM

TKIS Jeesus (vastasi ja) sanoi heille: "Ettekö sen vuoksi eksy, kun ette tunne Kirjoituksia ettekä Jumalan voimaa?"

STLK Jeesus sanoi heille: "Eikö niin: te eksytte siitä syystä, ettette tunne Kirjoituksia ettekä Jumalan voimaa?"

BIBLIA 1776 Ja Jesus vastaten sanoi heille: ettekö te sentähden eksy, ettette tiedä kirjoituksia, eikä Jumalan voimaa?

25. *TR* ὅταν | *hotan* sillä kun γὰρ | *gar* ἕκ | *ek* νεκρῶν | *nekrōn* kuolleista ἀναστῶσιν | *anastōsin* he nousevat οὔτε | *oute* ei myös γαμοῦσιν | *gamousin* naida οὔτε | *oute* eikä γαμίσκονται | *gamiskontai* naiteta ἀλλ' | *all* vaan εἰσὶν | *eisin* he ovat ὡς | *hōs* kuin ἄγγελοι | *aggeloi* enkelit οἱ | *oi* ἐν | *en* τοῖς | *tois* οὐρανοῖς |

ouranois taivaissa

Delitzsch כִּי | ki בְּעֵת | be'et קוּמָם | qumam מִן־הַמִּתִּים | min-hammetim הֲאֲנָשִׁים
| ha'anashim לֹא | lo' יִשָּׂאוּ | jis'u נָשִׁים | nashim וְלֹא | velo' תִּנָּסֵאנָה | tinnase'na
אֶךְ | 'ach יְהִי | jihju כְּמִלְאָכֵי | kemal'achei הַשָּׁמַיִם | hash'shamaim

TKIS Sillä kun kuolleista noustaan, ei oteta vaimoa eikä mennä miehelle, vaan he ovat kuin enkelit taivaissa.

STLK Sillä kun kuolleista noustaan, ei naida eikä mennä miehelle, vaan he ovat kuin enkelit taivaissa.

BIBLIA 1776 Sillä kuin he kuolleista nousevat ylös, ei he nai eikä huole, mutta ovat niinkuin enkelit, jotka ovat taivaissa.

26. *TR* περῑ | *peri* mutta mitä tulee δε̄ | *de* τῶν | *tōn* νεκρῶν | *nekrōn* kuolleisiin
ὄτι | *hoti* että ἐγείρονται | *egeirontai* he nousevat ylös οὐκ | *ouk* ettekö ἀνέγνωτε
| *anegnōte* ole lukeneet ἐν | *en* τῇ | *tē* βίβλῳ | *biblō* kirjasta Μωσέως | *Mōseōs*
Μooseksen ἐπὶ | *epi* τῆς | *tēs* βάρτου | *batou* orjantappurapensaasta ὡς | *hōs* kun
εἶπεν | *eipen* puhui αὐτῷ | *autō* hänelle ὁ | *ho* Θεός | *Theos* Jumala λέγων | *legōn*
sanoen ἐγὼ | *egō* Minä ὁ | *ho* Θεὸς | *Theos* Jumala Ἀβραάμ | *Abraam*
Aabrahamin καὶ | *kai* ja ὁ | *ho* Θεὸς | *Theos* Jumala Ἰσαάκ | *Isaak* Iisakin καὶ |
kai ὁ | *ho* Θεὸς | *Theos* Jumala Ἰακώβ | *Iakōb* Jaakobin

Delitzsch וְעַל־דְּבַר | ve'al-devar הַמִּתִּים | hammetim כִּי־קוּם | ki-qom יְקוּמוּ |
jaqumu הֲלֹא | halo' קְרָאתָם | qera'tem בְּסֵפֶר | besefer מִשָּׁה | Msheh אֶת | 'et
אֲשֶׁר־דִּבֶּר | 'asher-diber אֵלָיו | 'elaiv הֲאֵלֹהִים | ha'ELOHIM בְּסֻנָּה | basseneh
לְאֹמַר | le'mor אֲנֹכִי | 'anochi אֵלֹהֵי | 'ELOHEI אֲבְרָהָם | 'Avraham וְאֵלֵי |
ve'ELOHEI יִצְחָק | Jitzchaq וְאֵלֵי | ve'ELOHEI יַעֲקֹב | Ja'akov

TKIS Mutta mitä tulee kuolleisiin — että he heräävät eloon — ettekö ole lukeneet Mooseksen kirjasta kertomuksessa pensaasta, kuinka Jumala puhui hänelle sanoen: 'Minä olen Aabrahamin Jumala ja Iisakin Jumala ja Jaakobin Jumala'?

STLK Mutta mitä siihen tulee, että kuolleet herätetään, ettekö ole lukeneet Mooseksen kirjasta kertomuksessa orjantappurapensaasta, kuinka Jumala puhui hänelle sanoen: 'Minä olen Aabrahamin Jumala ja Iisakin Jumala ja Jaakobin Jumala'?

BIBLIA 1776 Mutta kuolleista, että he nousevat, ettekö te ole lukeneet Moseksen Raamatussa, kuinka Jumala pensaassa hänelle puhui, sanoen: minä olen Abrahamin Jumala, ja Isaakin Jumala, ja Jakobin Jumala?

27. **TR** οὐκ | *ouk* ei ἔστιν | *estin* ole ὁ | *ho* Θεὸς | *Theos* Jumala νεκρῶν | *nekrōn* kuolleiden ἀλλὰ | *alla* vaan Θεὸς | *Theos* Jumala ζώντων· | *dzōntōn* elävien ὑμεῖς | *hymeis* te οὖν | *oun* siis πολὺ | *poly* suuresti πλανᾶσθε | *planasthe* eksytte

Delitzsch הַאֱלֹהִים | ha'ELOHIM אֵינְנֻ | 'einennu אֱלֹהֵי | 'ELOHEI הַמֵּתִים | hammetim כִּי | ki אִם־אֱלֹהֵי | 'im-'ELOHEI הַחַיִּים | ha'chajjim לָכֵן | lachen הַרְבֵּיתָ | hirbeitem לְתַעֲוֹת | lit'ot

TKIS Hän ei ole kuolleitten Jumala, vaan elävien (Jumala). Kovin te (siis) eksytte."

STLK Ei hän ole kuolleiden Jumala, vaan elävien Jumala. Te siis suuresti eksytte."

BIBLIA 1776 Ei Jumala ole kuolleiden, vaan elävien Jumala: te sentähden suuresti eksytte.

28. **TR** καὶ | *kai* προσελθὼν | *proselthōn* tuli luokse εἷς | *heis* yksi τῶν | *tōn* γραμματέων | *grammateōn* kirjanoppineista ἀκούσας | *akousas* kuultuaan αὐτῶν | *autōn* heidän συζητούντων | *sydzētountōn* väittelynsä εἰδὼς | *eidōs* huomattessaan ὅτι | *hoti* että καλῶς | *kalōs* hyvin αὐτοῖς | *autois* heille ἀπεκρίθη | *apekrithē* Hän oli vastannut ἐπηρώτησεν | *epērōtēsen* kysyi αὐτόν | *auton* Häneltä ποία | *poia* mikä ἐστὶ | *esti* on πρώτη | *prōtē* ensimmäinen πασῶν | *pasōn* kaikista ἐντολῆ | *entolē* käskyistä

Delitzsch וְאֶחָד | ve'echad מִן־הַסּוֹפְרִים | min-has'soferim שָׁמַע | shama' אֶת־ | 'otam מִתּוֹכֵהֶם | mitvakkechim וַיִּקְרַב | vajjiqrav אֲלֵיהֶם | 'aleihem וַיַּגִּיד | vajjar' כִּי | ki הֵיטִב | heitev הֵשִׁיבָם | heshivam וַיִּשְׂאֲלֵהוּ | vajjish'alehu מֵהֵרָא | mah-hi' הֲרֵאשֶׁנָּה | hari'shona לְכָל־הַמִּצְוֹת | le'chol-hammitzvot

TKIS Silloin tuli Hänen luokseen muuan kirjanoppinut, joka oli kuullut heidän keskustelevan ja huomannut Hänen vastanneen heille hyvin, ja kysyi Häneltä: "Mikä on ensimmäinen kaikista käskyistä?"

STLK Hänen luokseen tuli eräs kirjanoppinut, joka oli kuullut heidän keskustelunsa ja huomannut hänen hyvin vastanneen heille, ja kysyi häneltä: "Mikä on ensimmäinen kaikista käskyistä?"

BIBLIA 1776 Ja kuin yksi kirjanoppineista tuli, joka kuuli heidän kamppailevan keskenänsä, ja näki, että hän hyvästi vastasi heitä, kysyi hän häneltä: kuka on kaikkein suurin käsky?

29. **TR** ὁ | *ho* δὲ | *de* ja Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus ἀπεκρίθη | *apekrithē* vastasi αὐτῷ | *autō* hänelle ὅτι | *hoti* että πρώτη | *prōtē* ensimmäinen πασῶν | *pasōn* kaikista τῶν | *tōn* ἐντολῶν | *entolōn* käskyistä ὃν ἄκουε | *akoue* kuule Ἰσραήλ· | *Israēl* Israel Κύριος | *Kyrios* Herra ὁ | *ho* Θεός | *Theos* Jumalamme ἡμῶν | *hēmōn* meidän Κύριος | *Kyrios* Herra εἷς | *heis* yksi ἐστὶ· | *esti* on

Delitzsch וַיַּבֵּן | vajja'an וַיִּשְׁמַע | JESHUA וַיַּדְבֵּר | vaje'daber אֵלַי | 'elaiiv הַיְהוָה | hari'shona לְכֹל־הַמִּצְוֹת | le'chol-hammitzvot הִיא | hi' מַשְׁמָע | shema' לְשִׁמְעָה | Jisra'el הַיְהוָה | JAHWEH אֵלֵינוּ | 'ELOHEINU הַיְהוָה | JAHWEH אֶחָד | 'echad

TKIS Jeesus vastasi (hänelle): "Ensimmäinen (kaikista käskyistä) on: 'Kuule, Israel! Herra, meidän Jumalamme, *Herra on yksi*,

STLK Jeesus vastasi: "Ensimmäinen on tämä: 'Kuule, Israel: Herra, Jumalamme, Herra on yksi ainoa,

BIBLIA 1776 Mutta Jesus vastasi häntä: tämä on kaikkein suurin käsky: kuule, Israel, Herra meidän Jumalamme on yksi Herra.

30. **TR** καὶ | *kai* ja ἀγαπήσεις | *agapēseis* rakasta Κύριον | *Kyrion* Herraa τὸν | *ton* Θεόν | *Theon* Jumalaasi σου | *sou* sinun ἐξ | *eks* ὅλης | *holēs* koko τῆς | *tēs* καρδίας | *kardias* sydämestäsi σου | *sou* sinun καὶ | *kai* ja ἐξ | *eks* ὅλης | *holēs* koko τῆς | *tēs* ψυχῆς | *psychēs* sielustasi σου | *sou* sinun καὶ | *kai* ja ἐξ | *eks* ὅλης | *holēs* koko τῆς | *tēs* διανοίας | *dianoias* ymmärryksestäsi σου | *sou* sinun καὶ | *kai* ja ἐξ | *eks* ὅλης | *holēs* koko τῆς | *tēs* ἰσχύος | *ischyos* voimastasi σου | *sou* sinun αὕτη | *autē* tämä πρώτη | *prōtē* ensimmäinen ἐντολή | *entolē* käsky

Delitzsch וְאָהַבְתָּ | ve'ahaveta אֶת | 'et הַיְהוָה | JAHWEH אֵלֵינוּ | 'ELOHECHA בְּכֹל־לְבָבְךָ | bechol-levavecha וּבְכֹל־נַפְשְׁךָ | uvechol-naf'shecha וּבְכֹל־מַדְבַּחְךָ | uvechol-madda'acha וּבְכֹל־מְאֹדְךָ | uvechol-me'odecha זֶה | zot הִיא | hi' הַמִּצְוָה | hammitzva הַיְהוָה | hari'shona

TKIS ja rakasta Herraa, sinun Jumalaasi, kaikesta sydämestäsi ja kaikesta sielustasi ja kaikesta mielestäsi ja kaikesta voimastasi.' (Tämä on ensimmäinen käsky.)

STLK ja rakasta Herraa, sinun Jumalaasi, kaikesta sydämestäsi ja kaikesta sielustasi ja kaikesta mielestäsi ja kaikesta voimastasi.'

BIBLIA 1776 Ja sinun pitää rakastaman Herraa sinun Jumalaas kaikesta sydämestäs, ja kaikesta sinun sielustas, ja kaikesta sinun mielestäs, ja kaikesta sinun voimastas. Tämä on suurin käsky.

31. *TR* καὶ | *kai* ja δευτέρα | *deutera* toinen ὁμοία | *homoia* samankaltainen αὕτη | *autē* sen ἀγαπήσεις | *agapēseis* rakasta τὸν | *ton* πλησίον | *plēsion* lähimmäistä σου | *sou* sinun ὡς | *hōs* niinkuin σεαυτόν | *seauton* itseäsi μείζων | *meidzōn* suurempia τούτων | *toutōn* näitä ἄλλη | *allē* muita ἐντολή | *entolē* käskyjä οὐκ | *ouk* ei ἔστι | *esti* ole

Delitzsch וְהִשְׁנִיתַ | ve'hash'shenit הַדְּמוּיָה | haddoma הַלְהִי | lah היא | hi' וְהִשְׁנִיתַ | ve'ahaveta לְרַעַךְ | le're'acha כְּמוֹךָ | kamocho וְאֵין | ve'ein מִצְוָה | mitzva גְּדוּלָה | gedola מְאֹלָה | me'elleh

TKIS Toinen, (sen veroinen) on tämä: 'Rakasta lähimmäistäsi niin kuin itseäsi.' Ei ole näitä suurempaa muuta käskyä."

STLK Toinen on tämä: 'Rakasta lähimmäistäsi niin kuin itseäsi.' Mitään muuta näitä suurempaa käskyä ei ole."

BIBLIA 1776 Ja toinen senkaltainen on tämä: sinun pitää rakastaman sinun lähimmäistäs niinkuin itse sinuas. Ei ole näitä suurempaa käskyä.

32. *TR* καὶ | *kai* ja εἶπεν | *eipen* sanoi αὐτῷ | *autō* Hänelle ὁ | *ho* γραμματεὺς | *grammateus* kirjanoppinut καλῶς | *kalōs* hyvin διδάσκαλε | *didaskale* Opettaja ἐπ' | *ep* ἀληθείας | *alētheias* totuutta εἶπας | *eipas* puhuit ὅτι | *hoti* että εἷς | *heis* yksi ἐστὶ | *esti* on Θεός | *Theos* Jumala καὶ | *kai* ja οὐκ | *ouk* ei ἔστιν | *estin* ole ἄλλος | *allos* toista πλὴν | *plēn* muuta kuin αὐτοῦ· | *autou* Hän

Delitzsch וַיֵּאמֶר | vajjo'mer אֵלָיו | 'elaiiv הַסּוֹפֵר | hassofer אָמֵן | 'amenam רַבִּי | Rabbi יָפֵה | jafeh דִּבְרַתְךָ | dibbarta כִּי | ki אֵלֹהִים | 'ELOHIM אֶחָד | 'echad הוּא | hu' וְאֵין | ve'ein עוֹד | 'od מְלֵבֵדוֹ | milevado

TKIS Kirjanoppinut sanoi Hänelle: "Oikein opettaja sanoit totuuden mukaan, että *yksi on Jumala* ja ettei toista ole paitsi Hän."

STLK Kirjanoppinut sanoi hänelle: "Oikein sanoit, opettaja, totuuden mukaan, että Jumala on yksi, ja ettei ole ketään toista, paitsi hän.

BIBLIA 1776 Ja kirjanoppinut sanoi hänelle: oikein, Mestari, sinä sanoit totuuden; sillä yksi on Jumala, ja ei ole toista paitsi häntä:

33. **TR** καὶ | *kai* ja τὸ | *to* ἀγαπᾶν | *agapan* rakastaa αὐτὸν | *auton* Häntä ἐξ | *eks* ὅλης | *holēs* koko τῆς | *tēs* καρδίας | *kardias* sydäimestä καὶ | *kai* ja ἐξ | *eks* ὅλης | *holēs* koko τῆς | *tēs* συνέσεως | *syneseōs* ymmärryksestä καὶ | *kai* ja ἐξ | *eks* ὅλης | *holēs* koko τῆς | *tēs* ψυχῆς | *psychēs* sielusta καὶ | *kai* ja ἐξ | *eks* ὅλης | *holēs* koko τῆς | *tēs* ἰσχύος | *ischyos* voimasta καὶ | *kai* ja τὸ | *to* ἀγαπᾶν | *agapan* rakastaa τὸν | *ton* πλησίον | *plēsion* lähimmäistä ὡς | *hōs* niinkuin ἐαυτὸν | *heauton* itseään πλεῖον | *pleion* enemmän ἐστι | *esti* ovat πάντων | *pantōn* kaikkia τῶν | *tōn* ὀλοκαυτωμάτων | *holokautōmatōn* polttouhreja καὶ | *kai* ja τῶν | *tōn* θυσιῶν | *thysiōn* uhreja

Delitzsch וְאֵלֶּהָבָה | *ule'ahava* אֶתְּ | *'oto* בְּכָל־לֵבָב | *bechol-levav* וּבְכָל־מַדְעַ | *uvehol-madda'* וּבְכָל־נְפֹשׁ | *uvehol-nefesh* וּבְכָל־מַאֲדָ | *uvehol-me'od* וְאֵלֶּהָבָה | *ule'ahava* אֶתְּ־הָרֶאָ | *'et-harea'* בְּנִפְשׁוֹ | *kenafesho* הַגְּדֹלָה | *gedola* הִיא | *hi'* מְכֹל־ | *mikol-'olot* וְזֵבַחִים | *uzevachim*

TKIS Ja rakastaa Häntä kaikesta sydäimestään ja kaikesta ymmärryksestään (ja kaikesta sielustaan) ja kaikesta voimastaan ja rakastaa lähimmäistään niin kuin itseään on enemmän kuin kaikki polttouhrit ja muut uhrit."

STLK Rakastaa häntä kaikesta sydäimestään, kaikesta ymmärryksestään ja kaikesta voimastaan, ja rakastaa lähimmäistään niin kuin itseään on enemmän kuin kaikki polttouhrit ja muut uhrit."

BIBLIA 1776 Ja rakastaa häntä kaikesta sydäimestä, ja kaikesta ymmärryksestä, ja kaikesta sielusta ja kaikesta väestä, ja rakastaa lähimmäistä niinkuin itsiänsä, se on enempi kuin kaikki polttouhrit ja muut uhrit.

34. **TR** καὶ | *kai* ja ὁ | *ho* Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus ἰδὼν | *idōn* huomattessa αὐτὸν | *auton* hänen ὅτι | *hoti* että βουνεχῶς | *nounechōs* viisaasti ἀπεκρίθη | *apekrithē* oli vastannut εἶπεν | *eipen* sanoi αὐτῷ | *autō* hänelle οὐ | *ou* et μακρὰν | *makran* kaukana εἶ | *ei* ole ἀπὸ | *apo* τῆς | *tēs* βασιλείας | *basileias* valtakunnasta τοῦ | *tou* Θεοῦ | *Theou* Jumalan καὶ | *kai* ja οὐδεὶς | *oudeis* ei kukaan οὐκέτι | *ouketi* ei

enää ἐτόλμα | *etolma* uskaltanut αὐτὸν | *auton* Häneltä ἐπερωτήσαι | *eperōtēsai*
kysyä

Delitzsch וַיִּרְא | vajjar' יְשׁוּעַ | JESHUA כִּי־עָנָה | ki-'ana בְּדַעַת | veda'at וַיֹּאמֶר |
vajjo'mer אֵלָיו | 'elaiv לֹא־רָחֹק | lo'-rachoq אֶתָּה | 'atta מִמַּלְכוּת | mimmalchut
הַאֱלֹהִים | ha'ELOHIM וַיֹּשֶׁבַע | ve'ish לֹא־עָרַב | lo'-'arav עוֹד | 'od אֶת־לְבוֹ | 'et-
libbo לְשֵׁאל | lishe'ol אֹתוֹ | 'oto הֲאֵלָּה | she'ela

TKIS Nähdessään hänen vastaavan ymmärtävästi Jeesus sanoi hänelle: "Et ole kaukana Jumalan valtakunnasta." Eikä kukaan rohjennut enää kysyä Häneltä.

STLK Kun Jeesus näki, että hän vastasi ymmärtäväisesti, hän sanoi hänelle: "Sinä et ole kaukana Jumalan valtakunnasta." Kukaan ei enää uskaltanut esittää hänelle kysymyksiä.

BIBLIA 1776 Ja koska Jesus näki, että hän toimellisesti vastasi, sanoi hän hänelle: et sinä ole kaukana Jumalan valtakunnasta. Ja ei tohtinut kenkään sitte häneltä enempiä kysyä.

35. **TR** καὶ | *kai* niin ἀποκριθεὶς | *apokritheis* puhui edelleen ὁ | *ho* Ἰησοῦς |
Iēsous Jeesus ἔλεγε | *elege* sanoen διδάσκων | *didaskōn* opettaessaan ἐν | *en* τῷ |
tō ἱερῷ | *hierō* pyhäkössä πῶς | *pōs* kuinka λέγουσιν | *legousin* sanovat οἱ | *oi*
γραμματεῖς | *grammateis* kirjanoppineet ὅτι | *hoti* että ὁ | *ho* Χριστὸς | *Christos*
Kristus υἱός | *hyios* poika ἐστὶ | *esti* on Δαβὶδ | *David* Daavidin

Delitzsch וַיַּעַן | vajja'an יְשׁוּעַ | JESHUA בְּלַמְדוֹ | be'lammedo בְּמִקְדָּשׁ |
vammiqdash וַיֹּאמֶר | vajjo'mar אֵיךְ | 'eich יֹאמְרוּ | jo'meru הַסּוֹפְרִים | has'soferim
כִּי | ki הַמְשִׁיחַ | hamMashiach הוּא | hu' בֶּן־דָּוִד | ben-David

TKIS Opettaessaan pyhäkössä Jeesus puhui vielä ja sanoi: "Kuinka kirjanoppineet sanovat että Kristus on Daavidin poika?"

STLK Opettaessaan pyhäkössä Jeesus puhui edelleen ja sanoi: "Kuinka kirjanoppineet sanovat, että Kristus on Daavidin poika?"

BIBLIA 1776 Ja Jesus vastasi ja sanoi, opettain templissä: kuinka sanovat kirjanoppineet, että Kristus on Davidin poika?

36. **TR** αὐτὸς | *autos* sillä itse γὰρ | *gar* Δαβὶδ | *David* Daavid εἶπεν | *eipen* on

sanonut ἐν | *en* τῷ | *tō* Πνεύματι | *Pneumati* Hengessä τῷ | *tō* Ἁγίῳ | *Hagiō*
Pyhässä εἶπεν | *eipen* sanoi ὁ | *ho* Κύριος | *Kyrios* Herra τῷ | *tō* Κυρίῳ | *Kyriō*
Herralleni μου | *mou* minun κάθου | *kathou* istu ἐκ | *ek* δεξιῶν | *deksiōn* oikealle
puolelleni μου | *mou* minun ἕως | *eōs* kunnes ἂν | *an* θῶ | *thō* panen τοὺς | *tous*
ἐχθρούς | *echthrous* vihollisesi σου | *sou* sinun ὑποπόδιον | *hypopodion*
astinlaudaksi τῶν | *tōn* ποδῶν | *podōn* jalkojesi σου | *sou* sinun

Delitzsch וְהוּא | vehu' דָּוִד | David אָמַר | 'amar בְּרוּחַ | beRuach הַקֹּדֶשׁ |
haQodesh נְאֻם | ne'um יְהוָה | JAHWEH לְאֲדֹנָי | la'DONI שֵׁב | shev לְיָמֵינִי |
limini עַד-אֲשֵׁי־יָדְךָ | 'ad-'ashit אֲיָבֶיךָ | 'ojevecha הָדָם | hadom לְרַגְלֶיךָ | le'raglecha

TKIS Sanoihan Daavid itse Pyhässä Hengessä: 'Herra sanoi Herralleni: Istu oikealle puolelleni, kunnes panen vihollisesi jalkaisi astinlaudaksi*.'

STLK Onhan Daavid itse sanonut Pyhässä Hengessä: 'Herra sanoi minun Herralleni: Istu minun oikealle puolelleni, kunnes minä panen vihollisesi jalkojesi astinlaudaksi.'

BIBLIA 1776 Sillä David sanoi itse Pyhän Hengen kautta: Herra sanoi minun Herralleni: istu minun oikialle kädelleni siihenasti kuin minä panen sinun vihollises sinun jalkas astinlaudaksi.

37. **TR** αὐτὸς | *autos* itse οὖν | *oun* siis Δαβὶδ | *David* Daavid λέγει | *legei* sanoo
αὐτὸν | *auton* Häntä Κύριον· | *Kyrion* Herraksi καὶ | *kai* niin πόθεν | *pothen*
kuinka υἱός | *hyios* poikansa αὐτοῦ | *autou* hänen ἐστὶ | *esti* Hän on καὶ | *kai* ja ὁ
| *ho* πολὺς | *polys* suuri ὄχλος | *ochlos* kansanjoukko ἤκουεν | *ēkouen* kuunteli
αὐτοῦ | *autou* Häntä ἠδέως | *hēdeōs* mielellään

Delitzsch הִנֵּה-דָוִד | hinneh-David בְּעֶצְמוֹ | be'atzmo לִוְיָאֵלֹ | qara'-lo וְאֵין |
'ADON וְאֵיךְ | ve'eich הוּא | hu' בְּנִי | beno וְיֵאָהֵב | vaje'ehav רַב | rov הַעַם |
ha'am לְשִׁמּוֹ | lishmoa' אֶת | 'oto

TKIS Daavid itse sanoo Häntä (siis) Herraksi. Kuinka Hän sitten on hänen poikansa?" Ja suuri kansanjoukko kuunteli Häntä mielellään."

STLK Daavid itse sanoo häntä Herraksi, kuinka hän sitten on hänen poikansa?" Suuri kansanjoukko kuunteli häntä mielellään.

BIBLIA 1776 Itse siis David sanoo hänen Herraksi; kuinka hän siis on hänen

poikansa? Ja paljo kansaa kuuli häntä mielellänsä.

38. *TR* καὶ | *kai* ja ἔλεγεν | *elegen* Hän sanoi αὐτοῖς | *autois* heille ἐν | *en* τῇ | *tē* διδαχῇ | *didachē* opettaessaan αὐτοῦ | *autou* βλέπετε | *blepete* varokaa ἀπὸ | *apo* τῶν | *tōn* γραμματέων | *grammateōn* kirjanoppineita τῶν | *tōn* θελόντων | *thelontōn* jotka tahtovat ἐν | *en* στολαῖς | *stolais* pitkissä viitoissa περιπατεῖν | *peripatein* kulkea καὶ | *kai* ja ἀσπασμοὺς | *aspasmous* tervehdyksiä ἐν | *en* ταῖς | *tais* ἀγοραῖς | *agorais* toreilla

Delitzsch וַיֹּאמֶר | vajjo'mer אֶל־יְהוָה | 'aleihem בְּלִמְד | be'lammed אֹתָם | 'otam הַשְּׁמַרְוּ | hish'shameru מִן־הַסּוֹפְרִים | min-has'soferim הָאֲהָבִים | ha'o'havim לְהִתְהַלֵּךְ | le'hithallech עֲטוּפֵי | 'atufei טָלִית | tallit וְאֶת־שְׂאֵלֹת | ve'et-she'elot שְׁלוֹמָם | shelomam בְּשִׁוְקִים | bash'shevaqim

TKIS Ja Hän sanoi (heille) opettaessaan: "Kavahtakaa kirjanoppineita, jotka mielivät käyskennellä pitkissä vaipoissa ja tervehtimisiä toreilla

STLK Opettaessaan hän sanoi: "Varokaa kirjanoppineita, jotka haluavat kulkea pitkissä viitoissa ja saada tervehdyksiä toreilla

BIBLIA 1776 Ja hän opetti heitä ja sanoi heille: kavahtakaat kirjanoppineita, jotka mielellänsä pitkissä vaatteissa käyvät, ja antavat itseänsä turulla tervehtiä,

39. *TR* καὶ | *kai* ja πρωτοκαθεδρίας | *prōtokathedrias* etummaisista istuimista ἐν | *en* ταῖς | *tais* συναγωγαῖς | *synagōgais* synagoogissa καὶ | *kai* ja πρωτοκλισίας | *prōtoklisis* ensimmäisiä sijoja ἐν | *en* τοῖς | *tois* δείπνοις | *deipnois* illallisilla

Delitzsch וְאֶת־מוֹשְׁבֵי | ve'et-moshevei הָרֵאֶשׁ | harosh בְּבִתֵי | bevattei כְּנִסְיֹת | chenesijot וְאֶת־הַסִּבּוֹת | ve'et-hasibbot הָרֵאֶשׁ | harosh בְּסֻעֻדוֹת | basse'udot

TKIS ja etumaisia istuimia synagoogissa ja ensimmäisiä sijoja kutsuilla,

STLK ja etumaisia istuimia synagogissa ja ensimmäisiä sijoja pidoissa,

BIBLIA 1776 Ja rakastavat ylimmäisiä istuimia kokouksissa ja ensimmäisiä sijoja ehtoollisissa,

40. *TR* οἱ | *oi* jotka κατεσθίοντες | *katesthiontes* syövät τὰς | *tas* οἰκίας | *oikias* talot τῶν | *tōn* χηρῶν | *chērōn* leskien καὶ | *kai* ja προφάσει | *profasei* näön vuoksi

μακρὰ | *makra* pitkään προσευχόμενοι· | *proseuchomenoi* rukoilevat οὗτοι | *houtoi* nämä λήψονται | *lēpsontai* saavat περισσότερον | *perissoteron* sitä kovemman κρίμα | *krima* tuomion

Delitzsch הַבְּלָעִים | habole'im אֶת־בַּתֵּי | 'et-battei הַאֲלֵמָנוֹת | ha'almanot וַמֵּאֲרִיכִים | uma'arichim בַּתְּפִלָּה | battefilla לְמַרְאֵה | le'mar'eh עֵינַיִם | 'einaim הַמָּה | hemma מִשְׁפָּט | mishpat עַל־יָתֵר | 'al-jeter יִקְחֻ | jiqqachu

TKIS noita, jotka syövät leskien huoneet ja näön vuoksi rukoilevat pitkään. He saavat sitä kovemman tuomion."

STLK noita, jotka syövät leskien huoneet ja näön vuoksi pitävät pitkiä rukouksia. He saavat sitä kovemman tuomion."

BIBLIA 1776 Jotka syövät leskein huoneet, ja muodoksi pitävät pitkät rukoukset. Nämät saavat sitä raskaamman kadotuksen.

41. *TR* καὶ | *kai* ja καθίσας | *kathisas* istui ὁ | *ho* Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus κατέναντι | *katenanti* vastapäätä τοῦ | *tou* γαζοφυλακίου | *gadzofylakiou* uhriarkkua ἐθεώρει | *etheōrei* katselemassa πῶς | *pōs* kuinka ὁ | *ho* ὄχλος | *ochlos* kansa βάλλει | *ballei* laittoi χαλκὸν | *chalkon* rahaa εἰς | *eis* τὸ | *to* γαζοφυλάκιον· | *gadzofylakion* uhriarkkuun καὶ | *kai* ja πολλοὶ | *polloi* monet πλούσιοι | *plousioi* rikkaat ἔβαλλον | *eballon* laittoivat πολλά | *polla* paljon

Delitzsch וַיִּשְׁוֵעַ | veJESHUA יָשַׁב | jashav מִמּוּל | mimmul אֲרֹן | 'aron הָאֹצֵר | ha'otzar וְהוּא | vehu' רֵאָה | ro'eh אֶת־הָעַם | 'et-ha'am מִשְׁלִיחִים | mashlichim מַעוֹת | ma'ot לְאֲרֹן | la'aron הָאֹצֵר | ha'otzar וַעֲשִׂירִים | va'ashirim רִבִּים | rabbim נָתַנּוּ | natenu הַרְבֵּה | harbeh

TKIS Istuen vastapäätä uhriarkkua Jeesus katseli, kuinka kansa pani rahaa uhriarkkuun. Ja monet rikkaat panivat paljon.

STLK Hän istui vastapäätä uhriarkkua ja katseli, kuinka kansa pani rahaa uhriarkkuun. Monet rikkaat panivat paljon.

BIBLIA 1776 Ja kuin Jesus istui uhri-arkun kohdalla ja katseli, kuinka kansa pani rahaa uhri-arkkuun, ja monta rikasta pani paljon,

42. *TR* καὶ | *kai* niin ἐλθοῦσα | *elthousa* tuli μία | *mia* yksi χήρα | *chēra* leski

πτωχή | *ptōchē* köyhä ἔβαλε | *ebale* laittaen λεπτά | *lepta* leptaa δύο | *dyo* kaksi ὅ ἐστι | *ho esti* joka on κοδραντής | *kodrantēs* neljännesassi

Delitzsch וַתְּבֹא | vatavo' אֶלְמָנָה | 'almana וַתִּשְׁלַח | 'anijja וַתִּשְׁלַח | vatashlech שְׁתֵּי
| shetei פְּרוּטוֹת | ferutot אֲשֶׁר | 'asher הֵן | hen רֶבַע | reva' אֶסָּר | 'issar

TKIS Niin tuli muuan köyhä leski ja pani kaksi ropoa* mikä on neljännes assi.

STLK Tuli köyhä leski ja pani kaksi ropoa, se on, jonkin kolikon.

BIBLIA 1776 Niin tuli köyhä leski, ja pani kaksi ropoa, se on kuusinainen.

43. *TR* καὶ | *kai* ja προσκαλεσάμενος | *proskalesamenos* Hän kutsui luokseen τοὺς
| *tous* μαθητὰς | *mathētas* opetuslapsensa αὐτοῦ | *autou* λέγει | *legei* sanoen
αὐτοῖς | *autois* heille Ἀμήν | *amēn* todella λέγω | *legō* sanon ὑμῖν | *hymīn* teille
ὅτι | *hoti* että ἡ | *hē* χήρα | *chēra* leski αὕτη | *hautē* tämä ἡ | *hē* πτωχή | *ptōchē*
köyhä πλεῖον | *pleion* enemmän πάντων | *pantōn* kaikista βέβληκε | *beblēke* laittoι
τῶν | *tōn* βαλόντων | *balontōn* jotka laittoivat εἰς | *eis* τὸ | *to* γαζοφυλάκιον· |
gadzofylakion uhriarkkuun

Delitzsch וַיִּקְרָא | vajjiqra' אֶל־תַּלְמִידָיו | 'el-talmidaiv וַיִּבְרָךְ | vajjo'mer אֶל־יְהוָה |
'aleihem אָמֵן | 'Amen אָמֵן | 'omer אָנִי | 'ani לָכֵן | la'chem כִּי | ki הֵאֲלַמְנָה |
ha'almana הַעֲנִיָּה | ha'anijja הַזֹּאת | hazzot נְתַתָּה | natena יוֹתֵר | joter מְכַל־הַנְּתָנִים
| mikol-hannotenim אֶל־אָרוֹן | 'el-'aron הָאֹצֵר | ha'otzar

TKIS Kutsuttuaan opetuslapsensa luokseen Hän sanoi heille: ”Totisesti sanon teille, että tämä köyhä leski pani enemmän kuin kaikki muut, jotka panivat uhriarkkuun.

STLK Hän kutsui opetuslapsensa luokseen ja sanoi heille: "Totisesti sanon teille: tämä köyhä leski pani enemmän kuin kaikki muut, jotka panivat uhriarkkuun.

BIBLIA 1776 Niin hän kutsui opetuslapsensa tykönsä, ja sanoi heille: Totisesti sanon minä teille: tämä köyhä leski pani enemmän uhri-arkkuun kuin kaikki ne, jotka siihen panivat.

44. *TR* πάντες | *pantes* sillä kaikki γὰρ | *gar* ἐκ | *ek* τοῦ | *tou* περισσεύοντος |
perisseuontos liiastaan αὐτοῖς | *autois* ἔβαλον· | *ebalon* laittoivat αὕτη | *autē*
mutta tämä δὲ | *de* ἐκ | *ek* τῆς | *tēs* ὑστερήσεως | *hysterēseōs* puutteestaan αὐτῆς
| *autēs* πάντα | *panta* kaiken ὅσα | *hosa* mitä εἶχεν | *eichen* omisti ἔβαλεν |

ebalen laittoi ὄλον | *holon* koko τὸν | *ton* βίον | *bion* elämänsä αὐτῆς | *autēs*

Delitzsch כִּי | ki כְּלֵם | chullam נְתַנּוּ | natenu מִן־הַעֲדָרָה | min-ha'odef נְשָׂאֵהָם | shellahem וְהִיא | vehi' מִמַּחְסְרָה | mimmachsorah נְתַנָּה | natena כָּל־אֲשֶׁר־לָהּ | kol-'asher-lah אֵת | 'et כָּל־רְכוּשָׁהּ | kol-rechushah

TKIS Sillä kaikki panivat liiastaan, mutta tämä pani puutteestaan kaiken, mitä hänellä oli, koko elantonsa."

STLK Sillä he kaikki panivat liiastaan. Mutta tämä pani puutteestaan kaiken, mitä hänellä oli, koko toimeentulonsa."

BIBLIA 1776 Sillä he ovat kaikki panneet siitä, mitä heille liiaksi oli; mutta tämä köyhydestänsä pani kaiken, mitä hänellä oli, kaiken tavaransa.

13 Luku

1. **TR** καὶ | *kai* ἐκπορευομένου | *ekporeuomenou* mennessä ulos αὐτοῦ | *autou*
Hänen ἐκ | *ek* τοῦ | *tou* ἱεροῦ | *ierou* pyhäköstä λέγει | *legei* sanoi αὐτῷ | *autō*
Hänelle εἷς | *heis* ἓξ | *tōn* μαθητῶν | *mathētōn* opetuslapsista αὐτοῦ | *autou*
Hänen διδάσκαλε | *didaskale* Opettaja ἴδε | *ide* katso ποταποὶ | *potapoi* millaiset
λίθοι | *lithoi* kivet καὶ | *kai* ja ποταπαὶ | *potapai* millaiset οἰκοδομαί | *oikodomai*
rakennukset

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi בְּצֵאתוֹ | betze'to מִן־הַמִּקְדָּשׁ | min-hammiqdash וַיֵּאמֶר | vajjo'mer אֵלָיו | 'elaiiv אֶחָד | 'echad מִתְלִמֵּידָיו | mitalmidaiv רַבִּי | Rabbi רֵאָה | re'eh מֵהַיַּפּוֹ | mah-jafu הָאֲבָנִים | ha'avanim וְהַבְּנֵי־אֲנִי | ve'habbinjanim הָאֵלֶּה | ha'elleh

TKIS Hänen mennessään ulos pyhäköstä muuan Hänen opetuslapsistaan sanoi Hänelle: "Opettaja, katso, millaiset kivet ja millaiset rakennukset!"

STLK Kun hän meni ulos pyhäköstä, eräs hänen opetuslapsistaan sanoi hänelle: "Opettaja, katso, millaiset kivet ja millaiset rakennukset!"

BIBLIA 1776 Ja kuin hän meni ulos templistä, sanoi yksi hänen opetuslapsistansa: Mestari! katso, minkäkaltaiset kivet ja minkäkaltaiset rakennukset ovat nämät.

2. **TR** καὶ | *kai* ja ὁ | *ho* Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus ἀποκριθεὶς | *apokritheis* vastasi

εἶπεν | *eipen* sanoen αὐτῷ | *autō* hänelle βλέπεις | *blepeis* näetkö ταύτας | *tautas* nämä τὰς | *tas* μεγάλας | *megalas* suuret οἰκοδομάς | *oikodomas* rakennukset οὐ μὴ | *ou mē* ei yhtään ἀφεθῆ | *afethē* jää λίθος | *lithos* kiveä ἐπὶ | *epi* päälle λίθῳ | *lithō* kiven ὅς | *hos* jota οὐ μὴ | *ou mē* ei mitenkään καταλυθῆ | *katalythē* maahan jaotettaisi

Delitzsch וַיֵּינַן | vajja'an אֶת־ | 'oto יִשׁוּעַ | JESHUA וַיֹּאמֶר | vajjo'mar תְּרַאֲרֶה | hara'ita אֶת־כָּל־הַבְּנֵי־יָנִים | 'et-kol-habbinjanim הַגְּדֹלִים | ha'gedolim הָאֵלֶּה | ha'ellesh לֹא־תִשְׂאֵר | lo'-tish'sha'er אֶבֶן | 'even עַל־אֶבֶן | 'al-'even אֲשֶׁר | 'asher לֹא | lo' תִּתְפָּרֵק | titparaq

TKIS Jeesus vastasi (ja sanoi) hänelle: "Sinä näet nämä isot rakennukset. Ei jää kiveä kiven päälle, jota ei maahan murreta."

STLK Jeesus vastasi hänelle: "Näet nämä suuret rakennukset. Niistä ei ole jäävä kiveä kiven päälle maahan hajottamatta."

BIBLIA 1776 Ja Jesus vastaten sanoi hänelle: näetkös nämä suuret rakennukset? Ei näistä jätetä kiveä kiven päälle, jota ei maahan jaoteta.

3. *TR* καὶ | *kai* καθημένου | *kathēmenou* istuessa αὐτοῦ | *autou* Hänen εἰς | *eis* τὸ | *to* ὄρος | *oros* vuorella τῶν | *tōn* ἐλαιῶν | *elaiōn* Öljypuiden/ Öljyvuorella κατέναντι | *katenanti* vastapäätä τοῦ | *tou* ἱεροῦ | *ierou* pyhäkköä ἐπηρώτων | *epērōtōn* kysyi αὐτὸν | *auton* Häneltä κατ' | *kat* ἰδίαν | *idian* yksityisesti Πέτρος | *Petros* Pietari καὶ | *kai* ja Ἰάκωβος | *Iakōbos* Jaakob καὶ | *kai* ja Ἰωάννης | *Iōannēs* Johannes καὶ | *kai* ja Ἀνδρέας | *Andreas* Andreas

Delitzsch וַיֵּשֶׁב | vaje'shev עַל־הַר | 'al-har הַיְיִתִּים | Hazzeitim מִמּוּל | mimmul הַמִּקְדָּשׁ | hammiqdash וַיִּשְׂאֵלְהוּ | vajjish'aluhu פֶּטְרוֹס | Petros וַיַּעֲקֹב | veJa'akov וַיִּוְחָנָן | veJochanan וַאֲנְדְרַי | ve'Andrai וְהֵם | vehem אִתּוֹ | 'itto לְבַדָּם | le'vaddam

TKIS Hänen istuessaan Öljyvuorella vastapäätä pyhäkköä, kysyivät Pietari ja Jaakob ja Johannes ja Andreas Häneltä yksityisesti:

STLK Kun hän istui Öljymäellä vastapäätä pyhäkköä, Pietari, Jaakob, Johannes ja Andreas kysyivät häneltä heidän ollessa keskenään:

BIBLIA 1776 Ja kuin hän istui Öljymäellä, templin kohdalla, kysyivät häneltä erinänsä Pietari ja Jakob, ja Johannes ja Andreas:

4. *TR* εἶπε | *eipe* sano ἡμῖν | *hēmin* meille πότε | *pote* milloin ταῦτα | *tauta* nämä ἔσται | *estai* on oleva καὶ | *kai* ja τί | *ti* mikä τὸ | *to* σημεῖον | *sēmeion* merkki ὅταν | *hotan* kun μέλλη | *mellē* tulevat πάντα | *panta* kaikki ταῦτα | *tauta* nämä συντελεῖσθαι | *synteleisthai* toteutumaan

Delitzsch אָמַרְנָא | 'emor-na' לָנוּ | lanu מָתִי | matai תְּהִי־זֶה | tihjeh-zot וַיֹּאמֶר | umah-hu' הָאֵתְּ | ha'ot בָּבֵא | bevo' תֵּבֵט | ha'et אֲשֶׁר | 'asher תִּשְׁעַשׂה | te'aseh בָּהּ | vah כָּל־זֶה | kol-zot

TKIS ”Sano meille, milloin tämä tapahtuu ja mikä on merkki, kun kaikki tämä alkaa toteutua.”

STLK "Sano meille: milloin tämä tapahtuu, ja mikä on merkki siitä, että kaikki tämä alkaa lopullisesti toteutua?"

BIBLIA 1776 Sano meille, koska nämä tapahtuvat? Ja mikä merkki on, koska nämät kaikki päätetään?

5. *TR* ὁ | *ho* δὲ | *de* ja Ἰησοῦς | *Iēsous* Jesus ἀποκριθεὶς | *apokritheis* vastasi αὐτοῖς | *autois* heille ἤρξατο | *ērksato* alkaen λέγειν | *legein* puhua βλέπετε | *blepete* katsokaa μή | *mē* ettei τις | *tis* kukaan ὑμᾶς | *hymas* teitä πλανήσῃ | *planēsē* eksytä

Delitzsch וַיַּעַן | vajja'an אָתָּם | 'otam יִשְׁוֵא | JESHUA לְוַיַּיְחֶל | vajjachel לְדַבֵּר | le'daber וְרָא | re'u פֶּן־יִתְעַבְּדוּ | pen-jat'eh אֶתְכֶם | 'etchem שְׂאִי | 'ish

TKIS Niin Jeesus rupesi puhumaan heille (ja sanoi): "Varokaa, ettei kukaan teitä eksytä.

STLK Jeesus vastasi ja ryhtyi puhumaan heille: "Katsokaa, ettei kukaan teitä eksytä.

BIBLIA 1776 Niin Jesus, vastaten heitä, rupesi sanomaan: katsokaat, ettei joku teitä petä.

6. *TR* πολλοὶ | *polloi* sillä monet γὰρ | *gar* ἐλεύσονται | *eleusontai* tulevat ἐπὶ | *epi* τῷ | *tō* ὀνόματί | *onomati* nimessäni μου | *mou* minun λέγοντες | *legontes* sanoen ὅτι | *hoti* että Ἐγώ | *Egō* Minä Εἶμι· | *Eimi* Olen καὶ | *kai* ja πολλοὺς | *pollous* monia πλανήσουσιν | *planēsousin* eksyttävät

Delitzsch כִּי | ki רַבִּים | rabbim יָבֹאוּ | javo'u בְּשֵׁמִי | bishemi לְאֹמַר | le'mor אֲנִי
| 'ANI הוא | HU' וַיִּתְּעוּ | vejat'u רַבִּים | rabbim

TKIS (Sillä) monet tulevat minun nimessäni sanoen: *Minä olen, ja he eksyttävät monia.

STLK Monta tulee minun nimessäni sanoen: 'MINÄ OLEN', ja he eksyttävät monta.

BIBLIA 1776 Sillä monta tulevat minun nimeeni, sanoen: minä olen, ja pettävät monta.

7. *TR* ὅταν | *hotan* ja kun δὲ | *de* ἀκούσητε | *akousēte* kuulette πολέμους |
polemous sodista καὶ | *kai* ja ἀκοὰς | *akoas* sanomia πολέμων | *polemōn* sodista
μὴ | *mē* älkää θροεῖσθε· | *throēisthe* pelästykö δεῖ | *dei* sillä pitää γὰρ | *gar*
γενέσθαι· | *genesthai* näin tapahtua ἀλλ' | *all* mutta οὐπω | *oupō* ei vielä τὸ | *to*
τέλος | *telos* ole loppu

Delitzsch וּבְשֵׁמִי | uveshame'achem מִלְחָמוֹת | milchamot וַיִּשְׁמְעוּ | ushemu'ot
מִלְחָמָה | milchama אֶל־תִּבְהַלּוּ | 'al-tibbahelu כִּי־הָיָה | ki-hajo תִּהְיֶה | tihjeh זֶה
זֹאת | 'ach לֹא־זֶה | lo'-zot הִיא | hi' הֲקֵץ | haqquetz

TKIS Ja kun kuulette sodista ja sotasanomista, älkää pelästykö. (Sillä) niin täytyy tapahtua, mutta loppu ei ole vielä.

STLK Kun kuulette sodista ja sanomia sodista, älkää pelästykö. Näin täytyy tapahtua, mutta se ei ole vielä loppu.

BIBLIA 1776 Mutta kuin te kuulette sotia ja sotain sanomia, niin älkää hämmästykö; sillä ne pitää tapahtuman; vaan ei vielä loppu ole.

8. *TR* ἐγερθήσεται | *egerthēsetai* sillä nousee γὰρ | *gar* ἔθνος | *ethnos* kansa ἐπὶ |
epi vastaan ἔθνος | *ethnos* kansaa καὶ | *kai* ja βασιλεία | *basileia* valtakunta ἐπὶ |
epi vastaan βασιλείαν· | *basileian* valtakuntaa καὶ | *kai* ja ἔσονται | *esontai* tulee
σεισμοὶ | *seismoi* maanjäristyksiä κατὰ | *kata* τόπους | *topous* paikoin καὶ | *kai* ja
ἔσονται | *esontai* on oleva λιμοὶ | *limoi* nälänhätää καὶ | *kai* ja ταραχαί· | *tarachai*
levottomuuksia ἀρχαί | *archai* alkuja ὠδίνων | *ōdinōn* synnytytuskien ταῦτα |
tauta nämä

Delitzsch כִּי־יָקוּם | ki-jaqum גּוֹי | goi עַל־גּוֹי | 'al-goi וּמַמְלָכָה | umamlacha עַל

מְמַלְכָה | 'al-mamlacha וְהִיא | ve'haja רֵעַב | ra'ash כָּה | koh וְכֹהֵן | vachoh וְהִיא
| ve'haja רָעַב | ra'av וְיָמָה וְיָמָה | umehuma

TKIS Sillä kansa nousee kansaa vastaan ja valtakunta valtakuntaa vastaan. Tulee (myös) maanjäristyksiä monin paikoin, tulee nälänhätää (ja levottomuuksia).

*Nämä ovat synnytystuskien alkua.

STLK Sillä kansa nousee kansaa vastaan ja valtakunta valtakuntaa vastaan, tulee maanjäristyksiä monin paikoin, ja on nälänhätää. Tämä on synnytystuskien alkua.

BIBLIA 1776 Sillä kansa pitää nouseman kansaa vastaan ja valtakunta valtakuntaa vastaan, ja maanjäristykset pitää oleman jokaisessa paikassa, ja tulee nälkä ja metelit.

9. **TR** βλέπετε | *blepete* pitää huoli δὲ | *de* ὑμεῖς | *hymeis* te ἑαυτοῦς· | *heautous* itsestänne παραδώσουσι | *paradōsousi* sillä he luovuttavat γὰρ | *gar* ὑμᾶς | *hymas* teitä εἰς | *eis* συνέδρια | *synedria* tuomioistuimiin καὶ | *kai* ja εἰς | *eis* συναγωγὰς | *synagōgas* synagoogiin δαρήσεσθε | *darēsesthe* ruoskittavaksi καὶ | *kai* ja ἐπὶ | *epi* ἡγεμόνων | *hēgemonōn* maaherrojen καὶ | *kai* ja βασιλέων | *basileōn* kuninkaiden ἀχθήσεσθε | *achthēsesthe* eteen viedään ἕνεκεν | *heneken* tähteni ἐμοῦ | *emou* minun εἰς | *eis* μαρτύριον | *martyrion* todistukseksi αὐτοῖς | *autois* heille

Delitzsch אֵלֶּה | 'elleh רְאֵשִׁית | re'shit הַחֲבָלִים | hachavalim וְאַתֶּם | ve'attem הַשְּׁמֵרוּ | hish'shameru בְּנַפְשֹׁתֵיכֶם | venafeshoteichem כִּי־יִמְסְרוּ | ki-jimseru אֶתְכֶם | 'etchem לְסִנְהֶדְרֵי־וֹת | le'sanhedrijot וְהַכְּרִיתִי | vehukkeitem בְּבִתֵּי | bevattei כְּנִסְיֹת | chenesijot וְלִפְנֵי | velifnei מִשְׁלֵי | moshelim וּמְלָכִים | umelachim תּוֹבְאֵי | tuva'u לְמַעַנֵּי | le'ma'ani לְעֵדוּת | le'edut לָהֶם | lahem

TKIS Mutta ottakaa vaari itsestänne. (Sillä) he luovuttavat teidät * tuomioistuimille, ja synagogissa teitä piestään. Ja* teidät asetetaan maaherrain ja kuningasten eteen minun vuokseni, todistukseksi heille.

STLK Mutta pitää te vaari itsestänne. Teitä vedetään oikeuteen, teitä ruoskitaan synagogissa, ja teitä viedään maaherrojen ja kuningasten eteen minun tähteni, todistukseksi heille.

BIBLIA 1776 Nämät ovat murhetten alut. Mutta kavahtakaat itse teitänne; sillä he antavat ylön teidät raastupiin ja synagogiin. Ja te pieksetään ja johdatetaan

päämiesten ja kuningasten eteen minun tähteni, heille todistukseksi.

10. *TR* καὶ | *kai* ja εἰς | *eis* πάντα | *panta* kaikille τὰ | *ta* ἔθνη | *ethnē* kansoille δεῖ
| *dei* pitää πρῶτον | *prōton* ensin κηρυχθῆναι | *kērychthēnai* julistettaman τὸ | *to*
εὐαγγέλιον | *euaggelion* evankeliumi

Delitzsch וְהַבְּשׂוּרָה | ve'habesora צְרִיכָה | tzericha לְהִקְרֹא | le'hiqqare' בְּרֵאשׁוֹנָה |
vari'shona לְכֹל־הַגּוֹיִם | le'chol-ha'gojim

TKIS Mutta ensin on ilosanoma saarnattava kaikille kansoille.

STLK Mutta ensiksi pitää evankeliumi saarnata kaikille kansoille.

BIBLIA 1776 Ja ennen pitää saarnattaman evankeliumi kaikessa kansassa.

11. *TR* ὅταν | *hotan* ja kun δὲ | *de* ἀγάγωσιν | *agagōsin* he vievät ὑμᾶς | *hymas*
teitὰ παραδιδόντες | *paradidontes* luovuttavat tuomittaviksi μὴ | *mē* älkää
προμεριμνᾶτε | *promerimnate* edeltäpäin huolehtiko τί | *ti* mitä λαλήσητε |
lalēsēte puhuisitte μηδὲ | *mēde* älkää myös μελετᾶτε· | *meletate* miettikö ἀλλ' | *all*
vaan ὃ | *ho* mitä ἐὼν | *ean* δοθῆ | *dothē* annetaan ὑμῖν | *hymīn* teille ἐν | *en* ἐκείνῃ
| *ekeinē* sillä τῆ | *tē* ὥρα | *hōra* hetkellä τοῦτο | *touto* se λαλεῖτε· | *laleite*
puhukaa οὐ | *ou* sillä ette γάρ | *gar* ἐστε | *este* ole ὑμεῖς | *hymeis* te οἱ | *oi*
λαλοῦντες | *lalountes* puhumassa ἀλλὰ | *alla* vaan τὸ | *to* Πνεῦμα | *Pneuma*
Henki τὸ | *to* Ἅγιον | *hagion* Pyhä

Delitzsch וְכַאֲשֶׁר | vecha'asher יוֹלִיכוּ | jolichu וּמְסֵרוּ | umaseru אֶתְכֶם | 'etchem
אֶל־תִּדְבְּרוּ | 'al-tid'aguvu וְאֶל־תִּחַשְׁבוּ | ve'al-techash'shevu מַה | mah-tedaberu
כִּי | ki הַדָּבָר | ha'davar אֲשֶׁר | 'asher יִנָּתֵן | jinnaten לְכֶם | la'chem בְּשִׁעָה |
bash'sha'a הַהִיא | hahi' אוֹתוֹ | 'oto דַּבְּרוּ | daberu יַעַן | ja'an לֹא־אֶתֶם | lo-'attem
הֵם | hem הַמְדַבְּרִים | ham'daberim כִּי | ki אֶם־רוּחַ | 'im-Ruach הַקֹּדֶשׁ |
haQodesh

TKIS Kun he vievät teitä ja luovuttavat tuomittaviksi, älkää etukäteen huolehtiko (ja miettikö), mitä puhuisitte, vaan mitä teille sillä hetkellä annetaan, se puhukaa. Sillä ette te ole puhumassa, vaan Pyhä Henki.

STLK Kun he vievät teitä ja jättävät tuomittaviksi, älkää edeltäpäin murehtiko, mitä puhuisitte, vaan mitä teille sillä hetkellä annetaan, se puhukaa. Sillä ette te ole

puhumassa, vaan Pyhä Henki.

BIBLIA 1776 Kuin he niin teitä vievät ja antavat ylön, niin älkää edellä murehtiko, mitä teidän puhuman pitää, älkää myös ennen ajatelko: vaan mitä teille sillä hetkellä annetaan, se puhukaat; sillä ette te ole, jotka puhutte, vaan Pyhä Henki.

12. **TR** παραδώσει | *paradōsei* ja luovuttaa δὲ | *de* ἀδελφός | *adelfos* veli ἀδελφὸν | *adelfon* veljensä εἰς | *eis* θάνατον | *thanaton* kuolemaan καὶ | *kai* ja πατήρ | *patēr* isä τέκνον· | *teknon* lapsensa καὶ | *kai* ja ἐπαναστήσονται | *epanastēsontai* nousevat τέκνα | *tekna* lapset ἐπὶ | *epi* vastaan γονεῖς | *goneis* vanhempiaan καὶ | *kai* ja θανατώσουσιν | *thanatōsousin* tappavat αὐτούς· | *autous* heitä

Delitzsch וְאֵךְ | ve'ach וְיִמְסֹר | jimsor אֶת־אֶחָיו | 'et-'achiv לְמַוֵּת | lammavet וְאֵבִיר | ve'av אֶת־בְּנָיו | 'et-beno וְקָמוּ | veqamu בְּנֵי־מִן | vanim בְּאֲבוֹתָם | ba'avotam וְהִמְיִתוּ | vehemitu אֹתָם | 'otam

TKIS Veli antaa veljensä kuolemaan ja isä lapsensa, ja lapset nousevat vanhempiaan vastaan ja tappavat heidät.

STLK Veli antaa veljensä kuolemaan ja isä lapsensa, ja lapset nousevat vanhempiaan vastaan ja tappavat heitä.

BIBLIA 1776 Niin on veli antava ylön veljensä kuolemaan, ja isä pojan; ja lapset nousevat vanhempia vastaan, ja antavat tappa heitä.

13. **TR** καὶ | *kai* ja ἔσεσθε | *esesthe* te tulette μισούμενοι | *misoumenoi* vihattaviksi ὑπὸ | *hypo* πάντων | *pantōn* kaikkien διὰ | *dia* vuoksi τὸ | *to* ὄνομα | *onoma* nimeni μου· | *mou* minun ὃ | *ho* δὲ | *de* mutta ὑπομείνας | *hypomeinas* joka lujana pysyy εἰς | *eis* τέλος | *telos* loppuun οὗτος | *outos* se σωθήσεται | *sōthēsetai* pelastuu

Delitzsch וְהִיָּיתִי | vihjitem וְשִׁנּוּאֵי | senu'im לְכֹל־אָדָם | le'chol-'adam לְמַעַן | le'ma'an שְׁמִי | shemi וְהִמְחַכֶּה | ve'ham'chakeh עַד־עַתָּה | 'ad-'et qetz הוּא | hu' הַיְיָ | jivuashea'

TKIS Ja te tulette kaikkien vihattaviksi minun nimeni vuoksi. Mutta joka vahvana pysyy loppuun asti, se pelastuu.

STLK Joudutte kaikkien vihattaviksi minun nimeni tähden. Mutta se, joka vahvana

pysyy loppuun asti, pelastuu.

BIBLIA 1776 Ja tulette vihattavaksi kaikilta minun nimeni tähden; vaan joka vahvana pysyy loppuun asti, se tulee autuaaksi.

14. **TR** ὅταν | *hotan* ja kun δὲ | *de* ἴδητε | *idēte* näette τὸ | *to* βδέλυγμα | *bdelygma* kauhistuksen τῆς | *tēs* ἐρημώσεως | *erēmōseōs* hävityksen/ hävityksen kauhistuksen τὸ | *to* ῥηθὲν | *rēthen* josta on puhunut ὑπὸ | *hypo* Δανιήλ | *Daniēl* Daniel τοῦ | *tou* προφήτου | *profētou* profeetta ἐστὼς | *hestōs* seisovan ὅπου | *hopou* siinä missä οὐ | *ou* εἰ δεῖ | *dei* πιδᾶ ὁ | *ho* joka ἀναγινώσκων | *anaginōskōn* lukee νοεῖτω | *noeitō* tarkatkoon τότε | *tote* silloin οἱ | *oi* ἐν | *en* τῇ | *tē* jotka Ἰουδαία | *Ioudaia* Juudeassa φευγέτωσαν | *feugetōsan* paetkoot εἰς | *eis* τὰ | *ta* ὄρη· | *orē* vuorille

Delitzsch וְכִי | *vechi* תְּרֹאוּ | *tir'u* אֶת־שִׁקּוּץ | *'et-shiqqutz* מְשֹׁמֵם | *meshomem* הַנְּאָמַר | *hanne'emar* בְּיַד | *bejad* דְּנִיֵּאל | *Danijel* הַנְּבִיא | *hannavi'* עֹמֵד | *'omed* בְּמִקּוֹם | *bammaqom* אֲשֶׁר | *'asher* לֹא־לוֹ | *lo'-lo* הַקּוֹרֵא | *haqqore'* יָבִין | *javin* אֲזַ | *'az* נֹס | *nos* יְנוֹסוּ | *janusu* אֲנִשִּׁי | *'anshei* יְהוּדָה | *Jehudah* אֶל־הַהָרִים | *'el-heharim*

TKIS Mutta kun näette hävityksen kauhistuksen, (josta profeetta Daniel on puhunut) seisovan missä ei tulisi — lukija tarkatkoon — silloin ne jotka ovat Juudeassa, paetkoot vuorille.

STLK Mutta kun näette hävityksen kauhistuksen seisovan siinä, missä ei tulisi – se, joka tämän lukee, tarkatkoon – silloin ne, jotka Juudeassa ovat, paetkoot vuorille.

BIBLIA 1776 Mutta kuin te saatte nähdä hävityksen kauhistuksen, josta Daniel prophetan kautta sanottu on, seisovan kussa ei pitäisi: (joka sen lukee, hän ymmärtäköön;) silloin, jotka Juudeassa ovat, ne paetkaan vuorille.

15. **TR** ὁ | *ho* δὲ | *de* ja ἐπὶ | *epi* τοῦ | *tou* δώματος | *dōmatos* katolla μὴ | *mē* ἄλκῳ καταβάτω | *katabatō* menkö alas εἰς | *eis* τὴν | *tēn* οἰκίαν | *oikian* taloon μηδὲ | *mēde* ἄλκῳ εἰσελθέτω | *eiselthetō* menkö sisään ἄραί | *arai* hakemaan τι | *ti* mitään ἐκ | *ek* τῆς | *tēs* οἰκίας | *oikias* talostaan αὐτοῦ· | *autou*

Delitzsch וְאֲשֶׁר | *va'asher* עַל־הַגָּג | *'al-haggag* אֶל־יֶרֶד | *'al-jered* הַבַּיְתָה | *habajeta* וְאֶל־יָבֵא | *ve'al-javo'* פְּנִימָה | *fenima* לְשֵׂאת | *laset* דָּבָר | *davar* מִבֵּיתוֹ | *mibeito*

TKIS ja joka on katolla, älköön astuko alas (huoneeseen) älköönkä menkö noutamaan mitään kotoaan,

STLK Se, joka on katolla, älköön astuko alas älköönkä menkö sisälle noutamaan huoneestaan mitään.

BIBLIA 1776 Ja joka katon päällä on, älköön astuko alas huoneeseen, ja älköön menkö sisälle jotakin ottamaan huoneestansa.

16. **TR** καὶ | *kai* ja ὁ | *ho* joka εἰς | *eis* τὸν | *ton* ἄγρον | *agron* pellolla ὧν | *ōn* on μὴ | *mē* älköön ἐπιστρεψάτω | *epistrepstatō* palatko εἰς | *eis* τὰ | *ta* ὀπίσω | *opisō* takaisin ἄραι | *arai* hakemaan τὸ | *to* ἰμάτιον | *himation* vaatteitaan αὐτοῦ | *autou*

Delitzsch וְאֲשֶׁר | va'asher בְּשֹׁדֶךְ | bassadeh אֶל-יָשׁוֹב | 'al-jashov הַבֵּיָתָה | habajeta לְאֵת | laset מִלְּבוּשׁוֹ | malbusho

TKIS ja joka on pellolla, älköön kääntykö takaisin noutamaan vaippaansa*.

STLK Se, joka on mennyt pellolle, älköön palatko takaisin hakemaan viittaansa.

BIBLIA 1776 Ja joka pellolla on, älköön palatko takaisin ottamaan vaatettansa.

17. **TR** οὐαὶ | *ouai* mutta voi δὲ | *de* ταῖς | *tais* ἐν | *en* γαστρὶ | *gastri* raskaana ἐχούσαις | *echousais* olevia καὶ | *kai* ja ταῖς | *tais* θηλαζούσαις | *thēladzousais* imettäviä ἐν | *en* ἐκείναις | *ekeinaiis* niinä ταῖς | *tais* ἡμέραις | *hēmerais* päivinä

Delitzsch וְאֵי | ve'oi לְהָרוֹת | le'harot וְלִמְיַנִּיקוֹת | velammeiniqot בְּיָמֶיךָ | bajamim הַיָּמִים | hahemma

TKIS Voi raskaita ja imettäviä niinä päivinä!

STLK Voi raskaana olevia ja imettäviä niinä päivinä!

BIBLIA 1776 Voi raskaita vaimoja ja imettäväisiä niinä päivinä!

18. **TR** προσεύχεσθε | *proseuchesthe* ja rukoilkaa δὲ | *de* ἵνα μὴ | *hina mē* että ei γένηται | *genētai* tapahtuisi ἢ | *hē* φυγῇ | *fygē* pakonne ὑμῶν | *hymōn* teidän χειμῶνος | *heimōnos* talvella

Delitzsch אֶחָד | 'ach הִתְפַּלְלוּ | hitpallu אֲשֶׁר | 'asher לֹא-תִהְיֶה | lo'-tihjeh מְנוּסָתְכֶם

| menusatchem בַּחֹרֶף | bachoref

TKIS Mutta rukoilkaa, ettei pakonne tapahtuisi talvella.

STLK Mutta rukoilkaa, ettei se tapahtuisi talvella.

BIBLIA 1776 Mutta rukoilkaat, ettei pakonne tapahtuisi talvella.

19. **TR** ἔσονται | *esontai* sillä on oleva γὰρ | *gar* αἱ | *hai* ἡμέραι | *hēmerai* päivinä ἐκεῖνοι | *ekeinai* niinä θλίψις | *thlipsis* ahdistus οἷα | *hoia* jollaista οὐ | *ou* ei γέγονε | *gegone* ole ollut τοιαύτη | *toiautē* sellaista ἀπ' | *ap* ἀρχῆς | *archēs* alusta κτίσεως | *ktiseōs* luomakunnan ἧς | *hēs* jonka ἔκτισεν | *ektisen* loi ὁ | *ho* Θεός | *Theos* Jumala ἕως | *eōs* saakka τοῦ | *tou* νῦν | *nyn* tähän hetkeen καὶ | *kai* ja οὐ μὴ | *ou mē* ei koskaan γένηται | *genētai* tule

Delitzsch כִּי | ki הַיָּמִים | hajamim הָהֵם | hahem יְהִי | jihju עֵת | 'et צָרָה | tzara אֲשֶׁר | 'asher לֹא־נִהְיֶתָה | lo'-nihjeta כְּמוֹהָ | chamoha מֵרֵאשִׁית | mere'shit הַבְּרִיאָה | haberi'a אֲשֶׁר | 'asher בָּרָא | bara' אֱלֹהִים | 'ELOHIM עַד־עַתָּה | 'ad-'atta וְכְמוֹהָ | vechamoha לֹא־תִהְיֶה | lo'-tihjeh עוֹד | 'od

TKIS Sillä niinä päivinä on ahdistus, jonka kaltaista ei tähän asti ole ollut luomakunnan alusta, jonka Jumala on luonut, eikä tule olemaan.

STLK Sillä niinä päivinä on oleva ahdistus, jollaista ei ole ollut Jumalan luoman luomakunnan alusta tähän asti, eikä milloinkaan tule.

BIBLIA 1776 Sillä niinä aikoina pitää oleman senkaltainen vaiva, jonka kaltaista ei ole ollut luomisen alusta, kuin Jumala luonut on, niin tähän asti, eikä tuleman pidä.

20. **TR** καὶ | *kai* ja εἰ μὴ | *ei mē* jos ei Κύριος | *Kyrios* Herra ἐκολόβωσε | *ekolobōse* olisi lyhentänyt τὰς | *tas* ἡμέρας | *hēmeras* päiviä οὐκ | *ouk* ei ἄν | *an* ἐσώθη | *esōthē* pelastuisi πᾶσα | *pasa* mikään σὰρξ· | *sarks* liha ἀλλὰ | *alla* mutta διὰ | *dia* vuoksi τοὺς | *tous* ἐκλεκτούς | *eklektous* valittujen οὓς | *hous* jotka ἐξέλεξάτο | *ekseleksato* hän on valinnut ἐκολόβωσε | *ekolobōse* Hän on lyhentänyt τὰς | *tas* ne ἡμέρας | *hēmeras* päivät

Delitzsch וְלוֹלֵי | velulei קִצַּרְתָּ | qitz'tzar הֲיִהְיֶה | JAHWEH אֶת־הַיָּמִים | 'et-hajamim הָהֵם | hahem לֹא־יִשְׁוֵאשָׁה | lo'-jivuasha' כֹּל־בָּשָׂר | kol-basar אַךְ | 'ach לְמַעַן |

le'ma'an הַבְּחִירִים | habechirim אֲשֶׁר | 'asher בָּחַר | bachar בָּ | bam קָצַר | qitz'tzar אֶת־הַיָּמִים | 'et-hajamim

TKIS Ja ellei Herra lyhentäisi niitä päiviä, ei yksikään liha pelastuisi. Mutta valittujen vuoksi, jotka Hän on valinnut, Hän on lyhentänyt ne päivät.

STLK Ellei Herra lyhentäisi niitä päiviä, mikään liha ei pelastuisi, mutta valittujen tähden, jotka hän on valinnut, hän on lyhentänyt ne päivät.

BIBLIA 1776 Ja ellei Herra olisi lyhentänyt niitä päiviä, niin ei yksikään liha tulisi autuaaksi; mutta valittujen tähden, jotka hän on valinnut, lyhensi hän ne päivät.

21. **TR** καὶ | *kai* ja τότε | *tote* silloin ἐάν | *ean* jos τις | *tis* joku ὑμῖν | *hymin* teille εἶπη | *eipē* sanoo Ἰδοῦ | *idou* katso ὧδε | *hōde* täällä ὁ | *ho* Χριστός | *Christos* Kristus ἢ | *hē* tai Ἰδοῦ | *idou* katso ἐκεῖ | *ekei* tuolla μὴ | *mē* älkää πιστεύσητε | *pisteusēte* uskoko

Delitzsch וְאִזְ | ve'az אִם־יֹאמַר | 'im-jo'mar אִישׁ | 'ish אֲלֵיכֶם | 'aleichem הֲיֵה־פֹה | hinneh-foh הַמְּשִׁיחַ | hamMashiach אִו | 'o הֲיֵהוּ | hinnehu אֲלֵ־שָׁם | sham אֲלֵ־טָאֲמִינוּ | 'al-ta'aminu

TKIS Jos silloin joku sanoo teille: 'Katso, täällä on Kristus' tai: 'Katso, tuolla', älkää uskoko.

STLK Jos silloin joku sanoo teille: 'Katso, täällä on Kristus', tai: 'Katso, tuolla', älkää uskoko.

BIBLIA 1776 Ja silloin, jos joku sanoo teille: katso, tässä on Kristus, taikka: katso, siellä; niin älkäätkä uskoko.

22. **TR** ἐγερθήσονται | *egerthēsontai* sillä nousee γὰρ | *gar* ψευδόχριστοι | *pseudochristoi* vääriä kristuksia καὶ | *kai* ja ψευδοπροφήται | *pseudoprofētai* vääriä profeettoja καὶ | *kai* ja δώσουσι | *dōsousi* he tekevät σημεῖα | *sēmeia* tunnustekoja καὶ | *kai* ja τέρατα | *terata* ihmeitä πρὸς | *pros* τὸ | *to* ἀποπλανᾶν | *apoplanan* eksyttääkseen εἰ | *ei* jos δυνατόν | *dynaton* mahdollista καὶ | *kai* myös τοὺς | *tous* ἐκλεκτούς | *eklektous* valitut

Delitzsch כִּי | ki יְקוּמוּ | jaqumu מְשִׁיחַי | meshichei שֶׁקֶר | sheqer וְנִבְיָאֵי | unevi'ei שֶׁקֶר | shaqer וְנִתְּנוּ | venatenu אֶת־וְיִמּוֹפְתִים | 'otot וְיִמּוֹפְתִים | umofetim לְהַתְּעוֹת

| le'hat'ot אַחַת | 'af אֶת־הַבְּחִירִים | 'et-habbechirim אִם־יִכְלֹ | 'im-juchalu

TKIS Sillä vääriä kristuksia ja vääriä profeettoja nousee, ja he tekevät tunnustekoja ja ihmeitä eksyttääkseen, jos mahdollista, valitutkin*.

STLK Sillä vääriä kristuksia ja vääriä profeettoja nousee, ja he tekevät tunnustekoja ja ihmeitä eksyttääkseen, jos mahdollista, valitutkin.

BIBLIA 1776 Sillä väärät Kristukset ja väärät prophetat nousevat, ja merkkejä ja ihmeitä tekevät, pettäöksensä, jos mahdollinen olis, valituitakin.

23. **TR** ὑμεῖς | *hymeis* mutta te δε | *de* βλέπετε· | *blepete* olkaa varuillanne ἰδοῦ | *idou* katso προεῖρηκα | *proeirēka* olen sanonut edeltä ὑμῖν | *hymin* teille πάντα | *panta* kaikki

Delitzsch וְאַתֶּם | ve'attem רְאוּ | re'u הִנֵּה | hinneh מְרוֹשׁ | merosh הִגַּדְתִּי | higgadti לְכֶם | la'chem אֶת־כֹּל | 'et-kol

TKIS Vaan olkaa te varuillanne. (Katso,) olen kaiken teille ennalta sanonut."

STLK Mutta olkaa te varuillanne. Katso, olen edeltä sanonut teille kaiken.

BIBLIA 1776 Mutta te kavahtakaat: katso, minä olen teille kaikki ennen sanonut.

24. **TR** ἀλλ' | *all* mutta ἐν | *en* ἐκείναις | *ekeinais* niiden ταῖς | *tais* ἡμέραις | *hēmerais* päivien μετὰ | *meta* jälkeen τὴν | *tēn* θλίψιν | *thlipsin* ahdistuksen ἐκείνην | *ekeinēn* sen ὃ | *ho* ἥλιος | *hēlios* aurinko σκοτισθήσεται | *skotisthēsetai* pimenee καὶ | *kai* ja ἢ | *hē* σελήνη | *selēnē* kuu οὐ | *ou* ei δώσει | *dōsei* anna τὸ | *to* φέγγος | *fengos* valoaan αὐτῆς | *autēs*

Delitzsch וְהִיא | ve'haja בַּיָּמִים | bajamim הָהֵם | hahem אַחֲרַי | a'charei הַצָּרָה | hatz'tzara הַהִיא | hahi' תְּשַׁחַח | techshach הַשֶּׁמֶשׁ | hash'shemesh וְהַיָּרֵחַ | ve'hajareach לֹא־יִגִּיחַ | lo'-jaggiah וְאֵרֶב | 'oro

TKIS Mutta niinä päivinä, sen ahdistuksen jälkeen, aurinko pimenee eikä kuu anna valoansa,

STLK Mutta niinä päivinä, sen ahdistuksen jälkeen, aurinko pimenee, eikä kuu anna valoan,

BIBLIA 1776 Mutta niinä päivinä, sen vaivan jälkeen, pitää auringon pimenemän ja kuu ei anna valoansa.

25. **TR** καὶ | *kai* ja οἱ | *oi* ἀστέρες | *asteres* tähdet τοῦ | *tou* οὐρανοῦ | *ouranou* taivaan ἔσονται | *esontai* ovat ἐκπίπτοντες | *ekpiptontes* putoava καὶ | *kai* ja αἱ | *hai* δυνάμεις | *dynameis* voimat αἱ | *hai* ἐν | *en* τοῖς | *tois* οὐρανοῖς | *ouranois* taivaiden σαλευθήσονται | *saleuthēsontai* järkkyvät

Delitzsch וְהִכּוֹכָבִים | ve'hakkochavim וְיִפֹּל | jippelu מִן־הַשָּׁמַיִם | min-hash'shamaim וְכִחוֹת | vechochot הַשָּׁמַיִם | hash'shamaim וְיִתְמוֹטוּ | jitmotatu

TKIS ja *taivaan tähdet putoavat* ja taivaitten voimat järkkyvät.

STLK ja tähtiä putoilee taivaalta, ja voimat, jotka ovat taivaissa, järkkyvät.

BIBLIA 1776 Ja taivaan tähdet pitää putooman, ja taivasten voimat pitää liikutettaman.

26. **TR** καὶ | *kai* ja τότε | *tote* silloin ὄψονται | *opsontai* he näkevät τὸν | *ton* υἱὸν | *hyion* Ποῦαν τοῦ | *tou* ἀνθρώπου | *anthrōpou* Ihmisen ἐρχόμενον | *erchomenon* tulevan ἐν | *en* νεφέλαις | *nefelais* pilvissä μετὰ | *meta* δυνάμεως | *dynameōs* voimassa πολλῆς | *pollēs* suuressa καὶ | *kai* ja δόξης | *doksēs* kunniaassa

Delitzsch וְאֵז | ve'az וְיִרְאוּ | jir'u אֶת־בֶּן־הָאָדָם | 'et-Ben-ha'Adam בָּא | ba' בְּעֲנַנִּים | va'ananim בְּגִבּוֹרָה | bigvura רַבָּה | rabba וְיִבְכָּבוּד | uvechavod

TKIS Silloin he näkevät Ihmisen Pojan tulevan pilvissä ylen voimallisena ja kirkkaana.

STLK He näkevät Ihmisen Pojan tulevan pilvissä suurella voimalla ja kirkkaudella.

BIBLIA 1776 Ja silloin heidän pitää näkemän Ihmisen Pojan tulevan pilvissä suurella voimalla ja kunnialla.

27. **TR** καὶ | *kai* ja τότε | *tote* silloin ἀποστελεῖ | *apostelei* Hän lähettää τοὺς | *tous* ἀγγέλους | *aggelous* enkelinsä αὐτοῦ | *autou* καὶ | *kai* ja ἐπισυνάξει | *episynaksei* he kokoavat yhteen τοὺς | *tous* ἐκλεκτοὺς | *eklektous* valittunsa αὐτοῦ | *autou* Hänen ἐκ | *ek* τῶν | *tōn* τεσσάρων | *tessarōn* neljältä ἀνέμων | *anemōn* ilmansuunnalta ἀπ' | *ap* ἄκρου | *akrou* äärestä γῆς | *gēs* maan ἕως | *eōs* saakka

ἄκρου | *akrou* ääreen οὐρανοῦ | *ouranou* taivaan

Delitzsch וְאִזְ | ve'az וְיִשְׁלַח | ishelach אֶת־מַלְאָכָיו | 'et-mal'achaiv וְיִקְבֹּץ |
viqabbetz אֶת־בְּחִירָיו | 'et-bechiraiv מְאַרְבַּע | me'arba' הַרוּחוֹת | haruchot מְקַצֵּה |
miqtzeh הָאָרֶץ | ha'aretz עַד־קֶצֶה | 'ad-qetzeh הַשָּׁמַיִם | hash'shamaim

TKIS Ja silloin Hän lähettää enkelinsä ja kokoaa valittunsa neljältä ilmansuunnalta maan äärestä taivaan ääreen asti.

STLK Hän lähettää enkelinsä ja kokoaa valittunsa neljältä ilmansuunnalta, maan äärestä aina taivaan ääreen.

BIBLIA 1776 Ja silloin hän lähettää enkelinsä, ja kokoo valittunsa neljästä tuulesta, hamasta maan äärestä niin taivaan ääreen asti.

28. *TR* ἀπό | *apo* δὲ | *de* mutta τῆς | *tēs* συκῆς | *sykēs* viikunapuusta μάθετε |
mathete oppikaa τὴν | *tēn* παραβολήν· | *parabolēn* vertaus ὅταν | *hotan* kun αὐτῆς
| *autēs* sen ἤδη | *ēdē* jo ὁ | *ho* κλάδος | *klados* oksa ἀπαλός | *hapalos* tuore
γένηται | *genētai* on καὶ | *kai* ja ἐκφύη | *ekfyē* puhkeaa τὰ | *ta* φύλλα | *fylla* lehdet
γινώσκετε | *ginōskete* tiedätte ὅτι | *hoti* että ἐγγύς | *engys* lähellä τὸ | *to* θέρος |
theros kesä ἐστίν· | *estin* on

Delitzsch לְמַדּוּ־נָא | limdu-na' אֶת־מִשְׁלַל | 'et-meshal הַתְּאֵנָה | hatte'ena כְּשִׁירְטָב |
keshejjirtav עַנְפָּה | 'anafah וּפְרַח | ufarach עֲלֶיהָ | 'aleha יְדַעְתֶּם | jeda'tem כִּי | ki
קָרוֹב | qarov הֲקִיץ | haqqaitz

TKIS Mutta oppikaa viikunapuusta vertaus: Kun sen oksa jo on tuore ja *saattaa lehdet puhkeamaan*, te tiedätte, että kesä on lähellä.

STLK Mutta oppikaa viikunapuusta vertaus: Kun sen oksa on jo tuore ja lehdet puhkeavat, tiedätte, että kesä on lähellä.

BIBLIA 1776 Mutta fikunapuusta oppikaat vertaus: kuin sen oksa on tuores ja lehdet puhkeavat, niin te tiedätte, että suvi on läsnä.

29. *TR* οὕτω | *houtō* samoin καὶ | *kai* myös ὑμεῖς | *hymeis* te ὅταν | *hotan* kun
ταῦτα | *tauta* tämän ἴδητε | *idēte* näette γινόμενα | *ginomena* tapahtuvan
γινώσκετε | *ginōskete* tietäkää ὅτι | *hoti* että ἐγγύς | *engys* lähellä ἐστὶν | *estin* se
on ἐπὶ | *epi* θύραις | *thyráis* ovella

Delitzsch כֵּן | ken אֶתְּכֶם | 'af-'attem בִּרְאוֹתֵיכֶם | bir'otechem כִּי־הָיוּ | ki-haju כָּל־הָאֵלֶּה | chol-'elleh דְּעוּ | de'u כִּי־קָרוֹב | ki-qarov הוּא | hu' לַפֶּתַח | la'patach

TKIS Niin tekin, kun näette tämän tapahtuvan, tietäkää, että se* on lähellä, oven edessä.

STLK Samoin myös, kun näette tämän tapahtuvan, tietäkää, että se on lähellä, oven edessä.

BIBLIA 1776 Niin myös te, kuin te nämät näette tapahtuvan, niin tietäkää, että se on läsnä oven edessä.

30. *TR* ἀμὴν | *amēn* todella λέγω | *legō* sanon ὑμῖν | *hymin* teille ὅτι | *hoti* että οὐ μὴ | *ou mē* ei παρέλθῃ | *parelthē* katoa ἢ | *hē* γενεὰ | *genea* sukupolvi αὕτη | *hautē* tämä μέχρις | *mechris* ennen οὗ | *hou* kuin πάντα | *panta* kaikki ταῦτα | *tauta* nämä γένηται | *genētai* tapahtuvat

Delitzsch אָמֵן | 'Amen אֹמֵר | 'omer אֲנִי | 'ani לְכֶם | la'chem לֹא | lo' יַעֲבֹר | ja'avor הַדֹּדָר | haddor הַזֶּה | hazzeh עַד | 'ad אֲשֶׁר־יְהִי | 'asher-jihju כָּל־אֵלֶּה | kol-'elleh

TKIS Totisesti sanon teille: tämä sukukunta ei katoa ennen kuin nämä kaikki tapahtuvat.

STLK Totisesti sanon teille: tämä sukukunta ei katoa, ennen kuin kaikki nämä tapahtuvat.

BIBLIA 1776 Totisesti sanon minä teille: ei suinkaan tämän sukukunnan pidä hukkuman ennen kuin kaikki nämät tapahtuvat.

31. *TR* ὁ | *ho* οὐρανὸς | *ouranos* taivas καὶ | *kai* ja ἡ | *hē* γῆ | *gē* maa παρελεύσονται· | *pareleusontai* katoavat οἱ | *oi* δὲ | *de* mutta λόγοι | *logoi* sanani μου | *mou* minun οὐ μὴ | *ou mē* eivät koskaan παρέλθωσι | *parelthōsi* katoa

Delitzsch הַשָּׁמַיִם | hash'shamaim וְהָאָרֶץ | ve'ha'aretz יַעֲבֹרוּ | ja'avoru וְדַבָּרַי | udevarai לֹא | lo' יַעֲבֹרוּן | ja'avorun

TKIS Taivas ja maa katoavat, mutta minun sanani eivät (totisesti) katoa.

STLK Taivas ja maa katoavat, mutta minun sanani eivät katoa.

BIBLIA 1776 Taivas ja maa pitää hukkuman; mutta minun sanani ei pidä suinkaan hukkuman.

32. **TR** περῑ | *peri* δὲ | *de* mutta τῆς | *tēs* ἡμέρας | *hēmeras* päivästä ἐκείνης | *ekēinēs* siitä καὶ | *kai* ja τῆς | *tēs* ὥρας | *hōras* hetkestä οὐδεὶς | *oudeis* ei kukaan οἶδεν | *oiden* tiedä οὐδὲ | *oude* ei οἱ | *oi* ἄγγελοι | *aggeloi* enkelit οἱ | *oi* ἐν | *en* οὐρανῷ | *ouranō* taivaassa οὐδὲ | *oude* eikä ὁ | *ho* υἱός | *hyios* Poika εἰ μὴ | *ei mē* ei muut kuin ὁ | *ho* Πατήρ | *Patēr* Isä

Delitzsch רָא | 'ach אֶת־בּוֹ' | 'et-bo' הַיּוֹם | hajjom אֶהְיֶה | hahu' וְהִשְׁעָה |
ve'hash'sha'a אֶהְיֶה | hahi' אֵין | 'ein שִׁי' | 'ish יִדְעָה | jodea' אֶתְהָ | 'otah אֶל־גַּם |
gam-lo' מִלְּאֵחַי | mal'achei הַשָּׁמַיִם | hash'shamaim אֶל־גַּם | gam-lo' הֵבֵן | ha'Ben
מִבְּלַעֲדִי | mibbal'adei הָאֵב | ha'Av

TKIS Mutta siitä päivästä tai hetkestä ei tiedä kukaan, eivät enkelit taivaassa eikä Poika vaan* Isä.

STLK Mutta siitä päivästä tai hetkestä ei tiedä kukaan, eivät enkelit taivaassa, eikä myöskään Poika, paitsi Isä.

BIBLIA 1776 Mutta siitä päivästä ja hetkestä ei tiedä kenkään, ei enkelitkään, jotka ovat taivaassa, ei Poikakaan, vaan Isä.

33. **TR** βλέπετε | *blepete* olkaa varuillanne ἀγρυπνεῖτε | *agrypneite* valvokaa καὶ | *kai* ja προσεύχεσθε· | *proseuchesthe* rukoilkaa οὐκ | *ouk* sillä ette οἴδατε | *oidate* tiedä γὰρ | *gar* πότε | *pote* milloin ὁ | *ho* καιρός | *kairos* aika ἐστὶν | *estin* on

Delitzsch רָא | re'u וְשִׁקְדוּ | shiqdu וְהִתְפַּלְלִי | vehitpallelu כִּי | ki לֹא | lo' יִדְעוּ
| jeda'tem מִתִּי | matai הִתְהַיָּה | tihjeh הַעֵת | ha'et

TKIS Olkaa varuillanne, valvokaa ja rukoilkaa, sillä ette tiedä, milloin se aika tulee.

STLK Olkaa varuillanne, valvokaa ja rukoilkaa, sillä ette tiedä, milloin se aika on.

BIBLIA 1776 Kavahtakaat, valvokaat ja rukoilkaat, sillä ette tiedä, koska se aika tulee.

34. **TR** ὡς | *hōs* niinkuin ἄνθρωπος | *anthrōpos* mies ἀπόδημος | *apodēmos* joka matkusti ἀφεις | *afeis* jättäen τὴν | *tēn* οἰκίαν | *oikian* talonsa αὐτοῦ | *autou* καὶ |

kai ja δούς | *dous* antaen τοῖς | *tois* δούλοις | *doulois* palvelijoilleen αὐτοῦ | *autou* τὴν | *tēn* ἐξουσίαν | *eksousian* vallan καὶ | *kai* ja ἐκάστῳ | *hekastō* jokaiselle τὸ | *to* ἔργον | *ergon* työnsä αὐτοῦ | *autou* καὶ | *kai* ja τῷ | *tō* θυρωρῷ | *thyrōrō* ovenvartijaa ἐνετείλατο | *eneteilato* käski ἵνα | *hina* että γρηγορή | *grēgorē* hän valvoisi

Delitzsch וְהִיא | ve'haja כְּאִישׁ | ke'ish הוֹלֵךְ | holech לַמַּרְחָק | lammerchaq אֲשֶׁר | 'asher עֲזָב | 'azav אֶת־בֵּיתוֹ | 'et-beito וַיִּיָּצֵן | vajjitten שְׁלֵטָן | shaletan לְעֶבְדָיו | la'avadaiv וּלְאִישׁ | ule'ish אִישׁ | 'ish אֶת־מְלֶאכְתּוֹ | 'et-mela'chto וְגַם | vegam אֶת־הַשׁוֹעֵר | 'et-hash'sho'er צִוְּיָהּ | tzivua לְשָׂקֵד | lishqod

TKIS On niin kuin muille maille matkustaneen miehen. Hän jätti talonsa, antoi palvelijoilleen vallan (ja) kullekin oman tehtävänsä ja käski myös ovenvartijan valvoa.

STLK On kuin matkoille lähteneen miehen: kun hän jätti talonsa ja valtuutti palvelijansa antaen kullekin oman tehtävänsä, hän käski myös ovenvartijan valvoa.

BIBLIA 1776 Niinkuin ihminen, joka muille maille vaelsi, jätti huoneensa ja antoi palveliainsa haltuun, ja kullekin hänen askareensa, ja käski ovenvartiain valvoa;

35. **TR** γρηγορεῖτε | *grēgoreite* valvokaa οὖν· | *oun* siis οὐκ | *ouk* sillä ette οἴδατε | *oidate* tiedä γὰρ | *gar* πότε | *pote* milloin ὁ | *ho* κύριος | *kyrios* herra τῆς | *tēs* οἰκίας | *oikias* talon ἔρχεται | *erchetai* tulee ὁψέ | *opse* iltamyöhällä ἢ | *ē* vai μεσονυκτίου | *mesonyktiou* keskiyöllä ἢ | *ē* vai ἀλεκτοροφωνίας | *alektorofōnias* kukonlaulun aikaan ἢ | *ē* vai πρώτ· | *prōi* varhain aamulla

Delitzsch לָחֵן | lachen שְׂקֵדוֹ | shiqdu כִּי | ki לֹא | lo' יִדְעֶתֶם | jeda'tem מָתִי | matai יָבוֹא | javo' בְּעַל | ba'al הַבַּיִת | ha'bait אֶם־לֵעֵת | 'im-le'et עֶרֶב | 'erev אִוֹרֵי | 'o-vachatzot הַלְלֵלָה | hallajela אֶם־בַּעַת | 'im-be'et קֶרִיאַת | qeri'at הַנְּבִירָה | haggever יֹא | 'o' בְּבֹקֶר | vabboqer

TKIS Valvokaa siis, sillä ette tiedä milloin talon herra tulee, iltamyöhällä vai keskiyöllä vai kukonlaulun aikaan vai varhain aamulla,

STLK Valvokaa siis, sillä ette tiedä, milloin talon isäntä tulee, myöhään illalla, keskellä yötä, kukonlaulun aikaan vai varhain aamulla,

BIBLIA 1776 Niin valvokaat siis: (sillä ette tiedä, koska huoneen Herra tuleva on,

ehtoonä, taikka puolijönä, eli kukon laulaissa, eli aamulla:)

36. *TR* μή | *mē* ettei ἐλθὼν | *elthōn* hän tullessaan ἐξαίφνης | *eksaifnēs*
äkkiarvaamatta εὐρη | *heurē* löytäisi ὑμᾶς | *hymas* teitä καθεύδοντας |
katheudontas nukkumasta

Delitzsch פֶּן־יָבוֹא | pen-javo' פִּתְּוֹם | fit'om וּמָצָא | umatza' אֶתְכֶם | 'etchem יְשֵׁנִים
| jeshenim

TKIS jottei hän äkkiarvaamatta tullessaan tapaisi teitä nukkumasta.

STLK ettei hän tullessaan äkkiarvaamatta tapaisi teitä nukkumasta.

BIBLIA 1776 Ettei hän äkisti tullessansa löytäisi teitä makaamasta.

37. *TR* ἃ | *ha* mutta minkä δὲ | *de* ὑμῖν | *hymīn* teille λέγω | *legō* sanon πᾶσι |
pasi kaikille λέγω | *legō* sanon Γρηγορεῖτε | *grēgoreite* valvokaa

Delitzsch וְאֵי | ve'et אֲשֶׁר | 'asher אֲמַרְתִּי | 'amarti לְכֶם | la'chem אֹמֵר | 'omer
אֲנִי | 'ani לְכֹל | lakkol וְשִׁקְדוּ | sheqodu

TKIS Mutta minkä sanon teille, sanon kaikille: valvokaa."

STLK Mutta minkä teille sanon, sen sanon kaikille: valvokaa."

BIBLIA 1776 Mutta mitä minä teille sanoin, sen minä kaikille sanon: valvokaat!

14 Luku

1. *TR* ἦν | *ēn* ja oli δὲ | *de* τὸ | *to* πάσχα | *pascha* Πᾶσιäinen καὶ | *kai* ja τὰ | *ta*
ἄζυμα | *adzuma* happamattoman leivän juhla μετὰ | *meta* kuluttua δύο | *dyo*
kahden ἡμέρας· | *hēmeras* päivän καὶ | *kai* ja ἐζήτουν | *edzētoun* miettivät οἱ | *oi*
ἀρχιερεῖς | *archiereis* ylipapit καὶ | *kai* ja οἱ | *oi* γραμματεῖς | *grammateis*
kirjanoppineet πῶς | *pōs* kuinka αὐτὸν | *auton* Hänet ἐν | *en* δόλῳ | *dolō*
kavaluudella κρατήσαντες | *kratēsantes* ottaisivat kiinni ἀποκτείνωσιν· |
apokteinōsin Hänet tappaakseen

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi יוֹמֵי | jomajim לִפְנֵי | lifnei חַג | chag פֶּסַח | haPesach
וְהַמַּצּוֹת | ve'hamMatz'tzot וַיִּבְקְשׁוּ | vaje'vaqeshu הַכֹּהֲנִים | ha'kohanim וְ

ha'gedolim וְהַסּוֹפְרִים | ve'has'soferim אֵיךְ־יִתְפָּזְזוּהוּ | 'eich-jitpesuhu בְּעֶרְמָה |
ve'arema לְהַמִּיתוֹ | la'hamito

TKIS Kahden päivän perästä oli pääsiäinen ja hapattomain leipäin juhla. Niin ylipapit ja kirjanoppineet miettivät, miten saisivat Hänet kavalasti kiinni otetuksi ja tapetuksi.

STLK Sitten oli kahden päivän perästä pääsiäinen ja happamattoman leivän juhla, ja ylipapit ja kirjanoppineet etsivät, kuinka saisivat hänet otetuksi kavaluudella kiinni ja tapetuksi.

BIBLIA 1776 Niin oli kahden päivän perästä pääsiäinen ja makianleivän päivät. Ja ylimmäiset papit ja kirjanoppineet etsivät, kuinka he kavaluudella hänen kiinniottaisivat ja tappaisivat.

2. **TR** ἔλεγον | *elegon* sillä he sanoivat δέ | *de* μὴ | *mē* εἰ ἐν | *en* τῇ | *tē* ἑορτῇ |
heortē juhlassa μήποτε | *mēpote* ettei θόρυβος | *thorybos* levottomuutta ἔσται |
estai olisi oleva τοῦ | *tou* λαοῦ | *laou* kansassa

Delitzsch וַיִּאמְרוּ | vajjo'meru אֵלֶיךָ־לֹא | 'ach-lo' לֹא־בָּ | vechag פֶּן־תִּהְיֶה | pen-tihjeh
מְהוּמָה | mehuma מְבֹאֵם | ba'am

TKIS Sillä he sanoivat: "Ei juhlilla, jottei syntyisi meteliä kansassa."

STLK Sillä he sanoivat: "Ei juhlan aikana, ettei syntyisi meteliä kansassa."

BIBLIA 1776 Mutta he sanoivat: ei juhlapäivänä, ettei kapina nousisi kansassa.

3. **TR** καὶ | *kai* ja ὄντος | *ontos* ollessa αὐτοῦ | *autou* Hänen ἐν | *en* Βηθανίᾳ |
Bēthania Betaniassa ἐν | *en* τῇ | *tē* οἰκίᾳ | *oikia* kodissa Σίμωνος | *Simōnos*
Simonin τοῦ | *tou* λεπροῦ | *leprou* pitaalisen κατακειμένου | *katakeimenou*
aterioidessa αὐτοῦ | *autou* Hänen ἦλθε | *ēlthe* tuli γυνή | *gynē* nainen ἔχουσα |
echousa jolla oli ἀλάβαστρον | *alabastron* alabasteripullo μύρου | *myrou* voidetta
νάργδου | *nardou* narduksen πιστικῆς | *pistikēs* aitoa πολυτελοῦς· | *polytelous*
kallista καὶ | *kai* ja συντρίψασα | *syntripsasa* hän rikkoi τὸ | *to* ἀλάβαστρον |
alabastron alabasteripullon κατέχεεν | *katecheen* vuodattaen sen αὐτοῦ | *autou*
Hänen κατὰ | *kata* τῆς | *tēs* κεφαλῆς | *kefalēs* päähänsä

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi בְּהִיטוֹתָיִךְ | bihjoto בְּבֵית־הִינִי | be'Beit-hini בֵּית | beit וַיַּעֲמֵשׂ

| Shimeon המְצֹרָע | ham'tzora' וַיִּסֹּב | vajjassev אֶל־הַשְּׁלֻחָן | 'el-hash'shulchan
וַתָּבֵא | vatavo' אִשָּׁה | 'ish'sha וַבְּיָדָהּ | uvejadah פַּךְ־שֵׁמֶן | pach-shemen
נֶרֶד | nered זָךְ | zach וַיִּקָּר | vejaqar מְאֹד | me'od וַתִּשְׁבֹּר | vatishbor
הַפֶּךָ | 'et-happach וַתִּצַּק | vatitz'tzoq עַל־רֹאשׁוֹ | 'al-ro'sho

TKIS Kun Hän oli Betaniassa pitaalisen Simonin talossa, tuli Hänen aterialla ollessaan nainen mukanaan alabasteripullo, jossa oli oikeaa kallista nardusvoidetta. Hän rikkoi alabasteripullon ja valutti voiteen Hänen päähänsä.

STLK Kun hän oli Betaniassa, spitaalisen Simonin asunnossa, tuli hänen aterialla ollessaan nainen, mukanaan alabasteripullo täynnä oikeaa, kallista nardusvoidetta. Hän rikkoi alabasteripullon ja vuodatti voiteen hänen päähänsä.

BIBLIA 1776 Ja kuin hän oli Betaniassa spitalisen Simonin huoneessa, ja atrioitsi, niin tuli yksi vaimo, jolla oli lasi turmelematointa ja kallista nardusvoidetta, ja hän särki lasin ja vuodatti hänen päänsä päälle.

4. **TR** ἦσαν | *ēsan* mutta oli δέ | *de* τινες | *tines* muutamia ἀγανακτοῦντες | *aganaktountes* jotka närkästyivät πρὸς | *pros* ἑαυτούς | *heautous* keskenään καὶ | *kai* ja λέγοντες | *legontes* sanoivat εἰς | *eis* τί | *ti* miksi ἢ | *hē* ἀπώλεια | *apōleia* haaskaus αὕτη | *hautē* tämä τοῦ | *tou* μύρου | *myrou* voiteen γέγονεν | *gegonen* tapahtui

Delitzsch וַיֵּשׁ | vejesh אִשָּׁה | 'asher מִתְרַעְמִים | mitra'amim אִישׁ | 'ish אֶל־רֵעֵהוּ | 'el-re'ehu לְאִמֹר | le'mor עַל־מֶה | 'al-meh הֲיֵה | haja אִבּוּד | 'ibbud הַשְּׁמֶן | hash'shemen הֲזֵה | hazzeh

TKIS Niin oli muutamia, jotka närkästyneinä sanoivat keskenään: "Mitä varten tapahtui tämä voiteen haaskaus?"

STLK Oli muutamia, jotka närkästyivät ja sanoivat keskenään: "Miksi tämä voiteen haaskaus?"

BIBLIA 1776 Niin muutamat närkästyivät itsellensä ja sanoivat: mihinkä on tapahtunut tämä voiteen haaskaus?

5. **TR** ἠδύνατο | *ēdynato* sillä olisi voitu γὰρ | *gar* τοῦτο | *touto* tämä πραθῆναι | *prathēnai* myydä ἐπάνω | *epanō* yli τριακοσίων | *triakosiōn* kolmestasadasta δηναρίων | *dēnariōn* denarista καὶ | *kai* ja δοθῆναι | *dothēnai* antaa τοῖς | *tois*

πτωχοῖς | *ptōchois* köyhille καὶ | *kai* ja ἐνεβριμῶντο | *enebrimōnto* he suuttuivat αὐτῇ | *autē* hänelle

Delitzsch כִּי | ki רְאוּי | ra'ui הָיָה | haja זֶה | zeh לְהַמְכִּיר | le'himmacher בְּיוֹתֵר | bejoter מִשְׁלֵשׁ | mish'shelsh מֵאוֹת | me'ot דִּינָר | dinar וּלְתִתּוֹ | uletitto לְעֲנִיִּים | la'anijjim וַיִּגְעְרוּ | vajig'aru בָּהּ | bah

TKIS Olisihan tämän voiteen voinut myydä enempään kuin kolmeensataan denariin ja antaa ne köyhille." Ja he tiuskivat hänelle.

STLK Olisihan tämän voinut myydä enempään kuin kolmeensataan denaariin ja antaa ne köyhille." He nuhtelivat häntä.

BIBLIA 1776 Sillä tämä olis taidettu myytää enempää kuin kolmeensataan penninkiin, ja annettaa vaivaisille. Ja he napsivat häntä.

6. **TR** ὁ | *ho* δὲ | *de* mutta Ἰησοῦς | *Iēsous* Jesus εἶπεν | *eipen* sanoi ἄφετε | *afete* antakaa olla αὐτήν· | *autēn* hänen τί | *ti* miksi αὐτῇ | *autē* hänelle κόπους | *kopous* murhetta παρέχετε | *parechete* tuotatte καλὸν | *kalon* hyvän ἔργον | *ergon* työn εἰργάσατο | *eirgasato* hän teki εἰς | *eis* ἐμέ | *eme* minulle

Delitzsch וַיֹּאמֶר | vajjo'mer יֵשׁוּעַ | JESHUA הַנִּיחֻ | hannichu לָהּ | lah לְמָה | lamma תִּגִּיזוּן | togejun נִפְשָׁה | nafshah מִנְפֶשֶׁה | ma'aseh טוֹב | tov נַשְׁתָּה | 'aseta יִמְדִי | 'immadi

TKIS Mutta Jesus sanoi: "Antakaa hänen olla. Miksi tuotatte hänelle mielipahaa? Hän teki minulle hyvän työn.

STLK Mutta Jesus sanoi: "Antakaa hänen olla. Miksi pahoitatte hänen mielensä? Hän teki hyvän työn minulle.

BIBLIA 1776 Niin Jesus sanoi: sallikaat hänen olla rauhassa! miksi te häntä vaivaatte? Hän teki hyvän työn minun kohtaani.

7. **TR** πάντοτε | *pantote* sillä aina γὰρ | *gar* τοὺς | *tous* πτωχοὺς | *ptōchous* köyhät ἔχετε | *echete* ὀν μεθ' | *meth* ἑαυτῶν | *heautōn* keskuudessanne καὶ | *kai* ja ὅταν | *hotan* kun θέλητε | *thelēte* tahdotte δύνασθε | *dynasthe* voitte αὐτοὺς | *autous* heille εὖ | *eu* hyvin ποιῆσαι· | *poiēsai* tehdä ἐμέ | *eme* mutta minua δὲ | *de* οὐ | *ou* εἰ πάντοτε | *pantote* aina ἔχετε | *echete* teillä ole

Delitzsch כִּי | ki הַעֲנִיִּים | ha'anijjim תָּמִיד | tamid וְכִשְׁתִּרְצוּ | 'immachem
| ucheshetretzu תּוֹכְלוּ | tuchelu לְהֵיטִיב | le'heitiv לָהֶם | lahem וְאַנְכִי | ve'anochi
לֹא־אֶהְיֶה | lo-'ehjeh אֶתְכֶם | 'ittechem תָּמִיד | tamid

TKIS Köyhät teillä on aina keskellänne, ja milloin haluatte, voitte tehdä heille hyvää. Mutta minua teillä ei ole aina.

STLK Köyhät teillä on aina keskuudessanne, ja milloin tahdotte, voitte tehdä hyvää heille, mutta minua teillä ei ole aina.

BIBLIA 1776 Sillä teillä ovat aina vaivaiset, ja koska ikänä te tahdotte, niin te saatte heille hyvin tehdä. Mutta en minä teillä aina ole.

8. **TR** ὁ | *ho* minkä εἶχεν | *eichen* omisti αὐτή | *autē* hän ἐποίησε· | *epoiēse* teki
προέλαβε | *proelabe* edeltä päin μυρίσαι | *myrisai* hän voiteli μου | *mou* minun τὸ
| *to* σῶμά | *sōma* ruumiini εἰς | *eis* τὸν | *ton* ἐνταφιασμόν | *entafiasmon* varten
hautaamistani

Delitzsch אֵת | 'et אֲשֶׁר | 'asher הִיא | haja לְאֵל | le'el יָדָה | jadah עָשְׂתָה | 'asata
קִדְמָה | qiddema לְמִשְׁוֹחַ | limshoach אֶת־גּוּפִי | 'et-gufi לְחַנְטוֹ | le'chaneto

TKIS Hän *teki minkä voi* ja voiteli etukäteen ruumiini hautaamista varten.

STLK Hän teki, minkä voi. Edeltäkäsän hän voiteli ruumiini hautaamista varten.

BIBLIA 1776 Tämä teki, mitä hän voi, ja ennätti voitelemaan minun ruumistani hautaamiseksi.

9. **TR** ἀμὴν | *amēn* todella λέγω | *legō* sanon ὑμῖν | *hymin* teille ὅπου | *hopou*
missä ἔστιν | *an* vain κηρυχθῆναι | *kērychthē* julistetaan τὸ | *to* εὐαγγέλιον | *euaggelion*
evankeliumia τοῦτο | *touto* tätä εἰς | *eis* ὅλον | *holon* koko τὸν | *ton* κόσμον |
kosmon maailmassa καὶ | *kai* myös ὁ | *ho* se mitä ἐποίησεν | *epoiēsen* teki αὐτή |
autē hän λαληθήσεται | *lalēthēsetai* on mainittava εἰς | *eis* μνημόσυνον |
mnēmosynon muistokseen αὐτῆς | *autēs* hänen

Delitzsch אָמֵן | 'Amen אֹמֵר | 'omer אֲנִי | 'ani לְכֶם | la'chem כִּי | ki בְּאֲשֶׁר |
ba'asher תִּקְרָא | tiqqare' הַבְּשׂוּרָה | hab'sora הַזֹּאת | hazzot אֶל־כָּל־הָעוֹלָם | 'el-kol-
ha'olam גַּם | gam אֶת־אֲשֶׁר | 'et-'asher עָשְׂתָה | 'asetא היא | hi' יִסְפָּר | jesuppar
לְזִכְרוֹן | le'zikkaron לָהּ | lah

TKIS Totisesti sanon teille: missä tahansa koko maailmassa julistetaan tätä ilosanomaa, myös se mitä hän teki, mainitaan hänen muistokseen."

STLK Totisesti sanon teille: missä ikinä kaikessa maailmassa evankeliumia saarnataan, siellä sekin, minkä tämä teki, julistetaan hänen muistokseen."

BIBLIA 1776 Totisesti sanon minä teille: kussa ikänä tämä evankeliumi saarnataan kaikessa maailmassa, niin myös tämä, minkä hän teki, pitää mainittaman hänen muistoksensa.

10. **TR** καὶ | *kai* ja ὁ | *ho* Ἰουδᾶς | *Ioudas* Juudas ὁ | *ho* Ἰσκαριώτης | *iskariōtēs* Iskariot εἷς | *heis* yksi τῶν | *tōn* δώδεκα | *dōdeka* kahdestatoista ἀπῆλθε | *apēlthe* meni pois πρὸς | *pros* luokse τοὺς | *tous* ἀρχιερεῖς | *archiereis* ylipappien ἵνα | *hina* παραδῶ | *paradō* kavaltaakseen αὐτὸν | *auton* Hänet αὐτοῖς | *autois* heille

Delitzsch ויהודה | viJehuda אִישׁ־קִרְיֹת | 'ish-Qerijot אֶחָד | 'echad מִשְׁנַיִם | mish'sheneim הֶעָשָׂר | he'asar הַלֵּךְ | halach אֶל־רֵאשֵׁי | 'el-ra'shei הַכֹּהֲנִים | ha'kohanim לְמֹסֵר | limsor אוֹתוֹ | 'oto אֶלֵיהֶם | 'aleihem

Delitzsch ויהודה | viJehuda אִישׁ־קִרְיֹת | 'ish-Qerijot אֶחָד | 'echad מִשְׁנַיִם | mish'sheneim הֶעָשָׂר | he'asar הַלֵּךְ | halach אֶל־רֵאשֵׁי | 'el-ra'shei הַכֹּהֲנִים | ha'kohanim לְמֹסֵר | limsor אוֹתוֹ | 'oto אֶלֵיהֶם | 'aleihem 11. **TR** οἱ | *oi* δὲ | *de* ja ἀκούσαντες | *akousantes* he kuultuaan ἐχάρησαν | *echarēsan* iloitsivat καὶ | *kai* ja ἐπηγγείλαντο | *epēngeilanto* lupasivat αὐτῷ | *autō* hänelle ἀργύριον | *argyrion* rahaa δοῦναι· | *dounai* antaa καὶ | *kai* ja ἐζήτει | *edzētei* hän etsi πῶς | *pōs* kuinka εὐκαίρως | *eukairōs* sopivalla ajalla αὐτὸν | *auton* Hänet παραδῶ | *paradō* kavaltaisi

Delitzsch וְהֵם | vehem כְּשִׁמְעָם | keshame'am וְשָׁמְעוּ | samechu וַיֹּאמְרוּ | vajjo'meru לְתַת־לוֹ | latet-lo כֶּסֶף | chasef וַיִּבְקֶשׁ | vaje'vaqesh תְּאֵנָה | to'ana לְמֹסֵר | le'masero

TKIS Sen kuullessaan he ihastuivat ja lupasivat antaa hänelle rahaa. Niin hän mietti, kuinka sopivassa tilaisuudessa kavaltaisi Hänet.

STLK Kun nämä sen kuulivat, he ihastuivat ja lupasivat antaa hänelle rahaa. Hän mietti, kuinka kavaltaisi hänet sopivassa tilaisuudessa.

BIBLIA 1776 Kuin he sen kuulivat, ihastuivat he, ja lupasivat hänelle rahaa antaa.

Ja hän etsi, kuinka hän soveliaalla ajalla hänen pettäis.

12. *TR* καὶ | *kai* ja τῆ | *tē* πρώτη | *prōtē* ensimmäisenä ἡμέρα | *hēmera* päivänä τῶν | *tōn* ἄζύμων | *adzymōn* Happamattomien leipien ὅτε | *ote* kun τὸ | *to* πάσχα | *pascha* pääsiäislammas ἔθουον | *ethyon* teurastettiin λέγουσιν | *legousin* sanoivat αὐτῷ | *autō* Hänelle οἱ | *oi* μαθηταὶ | *mathētai* opetuslapsensa αὐτοῦ | *autou* Hänen ποῦ | *pou* mihin θέλεις | *theleis* tahdot ἀπελθόντες | *apelthontes* meidän menevän ἐτοιμάσωμεν | *hetoimasōmen* valmistamaan ἵνα | *hina* φάγῃς | *fagēs* syödäksesi τὸ | *to* πάσχα | *pascha* pääsiäislampaan

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi וַיְבָרֵךְ אֱשֶׁרֶת | bari'shon לְחַג | le'chag הַמַּצֹּת | hamMatz'tzot עַל | 'et זֶבַח | zevoach הַפֶּסַח | haPasach וַיִּבְרַךְ | vajjo'meru אֶלַי | 'elaiv מִיַּדְיָ | talmidaiv אֵיפוֹה | 'eifoh תַּחְפוֹץ | tachpotz לְעֹחֹל | le'echol הַפֶּסַח | 'et-haPesach וַיִּנְלֶכָה | venelecha וַיִּנְחֵן | venachin

TKIS Ensimmäisenä hapattomien leipäin päivänä, kun pääsiäislammas teurastettiin, sanoivat Hänen opetuslapsensa Hänelle: "Mihin tahdot, että menemme valmistamaan pääsiäisaterian syödäksesi?"

STLK Ensimmäisenä happamattoman leivän päivänä, kun pääsiäislammas teurastettiin, hänen opetuslapsensa sanoivat hänelle: "Mihin tahdot, että menemme valmistamaan pääsiäislampaan sinun syödäksesi?"

BIBLIA 1776 Ja ensimmäisenä makian leivän päivänä, kuin pääsiäislammas teurastettiin, sanoivat hänelle hänen opetuslapsensa: kussas tahdot, että me menemme ja valmistamme syödäkses pääsiäislampaan?

13. *TR* καὶ | *kai* ja ἀποστέλλει | *apostellei* Hän lähetti δύο | *dyo* kaksi τῶν | *tōn* μαθητῶν | *mathētōn* opetuslastaan αὐτοῦ | *autou* καὶ | *kai* ja λέγει | *legei* sanoi αὐτοῖς | *autois* heille ὑπάγετε | *hypagete* menkää εἰς | *eis* τὴν | *tēn* πόλιν | *polin* kaupunkiin καὶ | *kai* ja ἀπαντήσῃ | *apantēsei* tulee vastaan ὑμῖν | *hymīn* teitä ἄνθρωπος | *anthrōpos* mies κεράμιον | *keramion* ruukkua ὕδατος | *hydatos* veden/ vesiruukkua βαστάζων· | *bastadzōn* kantaen ἀκολουθήσατε | *akolouthēsate* seurakkaa αὐτῷ | *autō* häntä

Delitzsch וַיִּשְׁלַח | vajjishelach וַיִּבְרַךְ | shenaim מִיַּדְיָ | mitalmidaiv וַיִּבְרַךְ | vajjo'mer אֶלַיְהֶם | 'aleihem לְכוּ | le'chu הַעֲבִירָה | ha'ira וַיִּפְגַּע | ve'ifga' אֶתְחַם | 'etchem שִׁישׁ | 'ish אִישׁ | nose' תַּצַּפַּח | tzappachat הַמַּיִם | hammaim לְכוּ | le'chu

אֲחַרַיִ | a'charaiv

TKIS Niin Hän lähetti kaksi opetuslastaan ja sanoi heille: "Menkää kaupunkiin, niin teitä vastaan tulee mies kantaen vesiastiaa. Seuratkaa häntä.

STLK Hän lähetti kaksi opetuslastaan ja sanoi heille: "Menkää kaupunkiin, niin teitä vastaan tulee mies kantaen vesiastiaa, seuratkaa häntä.

BIBLIA 1776 Ja hän lähetti kaksi opetuslapsistansa, ja sanoi heille: menkää kaupunkiin, ja yksi ihminen kohtaa teitä, kantain vesiastiaa; noudattakaat häntä.

14. **TR** καὶ | *kai* ja ὅπου | *hopou* mihin ἐὰν | *ean* εἰσέλθῃ | *eiselthē* menee sisälle εἶπατε | *eipate* sanokaa τῷ | *tō* οἰκοδεσπότη | *oikodespotē* talonisännälle ὅτι | *hoti* että ὁ | *ho* διδάσκαλος | *didaskalos* Opettaja λέγει | *legei* kysyy ποῦ | *pou* missä ἐστὶ | *esti* on τὸ | *to* κατάλυμά | *katalyma* vierashuone ὅπου | *hopou* jossa τὸ | *to* πάσχα | *pascha* pääsiäislampaan μετὰ | *meta* kanssa τῶν | *tōn* μαθητῶν | *mathētōn* opetuslasteni μου | *mou* minun φάγω | *faqō* syön

Delitzsch וּבְאֲשֶׁר | uva'asher אֲבוֹ | javo' שָׁמָּה | shamma אֲמַרְוּ | 'imru לְבַעַל | le'va'al הַבַּיִת | ha'bait כֹּהֵן | koh אָמַר | 'amar הַרַב | haRav אֵיךְ | 'ajeh הַמְּלוֹן | hammalon אֲשֶׁר | 'asher אֲכָלָה | 'ochela שָׁם | sham אֶת־הַפֶּסַח | 'et-haPesach עַם־תַּלְמִידַי | 'im-talmidai

TKIS Ja mihin hän menee sanokaa talon isännälle: Opettaja sanoo: Missä on vierashuone,* jossa söisin pääsiäisaterian opetuslasteni kanssa?

STLK Mihin hän menee, sanokaa talon isännälle: 'Opettaja sanoo: Missä on vierashuoneeni syödäkseni siinä pääsiäislampaan opetuslasteni kanssa?'

BIBLIA 1776 Ja kuhunka hän menee sisälle, sanokaat perheen isännälle: Mestari sanoo: kussa on vierasten huone, jossa minä opetuslasteni kanssa söisin pääsiäislampaan?

15. **TR** καὶ | *kai* ja αὐτὸς | *autos* hän ὑμῖν | *hymin* teille δείξει | *deiksei* näyttää ἀνώγειον | *anōgeon* yläsalin μέγα | *mega* suuren ἐστρωμένον | *estrōmenon* varustetun ἔτοιμον· | *hetoimon* valmiiksi ἐκεῖ | *ekei* sinne ἐτοιμάσατε | *hetoimasate* valmistakaa ἡμῖν | *hēmin* meille

Delitzsch וְהוּא | vehu' הַרְאָה | jar'eh אֶתְכֶם | 'etchem עֲלֵי | 'alijja הַגְּדוּלָה | gedola

מִצְעָה | mutz'tza'a וּמוֹכֵנָה | umuchana וְשָׁם | vesham הַכִּינּוֹ | hachinu לָנוּ | lanu

TKIS Hän näyttää teille ison ylähuoneen, valmiiksi varustetun. Valmistakaa meille sinne."

STLK Hän näyttää teille suuren huoneen yläkerrassa, valmiiksi laitettun, valmistakaa meille sinne."

BIBLIA 1776 Ja hän osoittaa teille suuren salin, rakennetun ja valmistetun, valmistakaat siellä meille.

16. **TR** καὶ | *kai* ja ἐξῆλθον | *eksēlthon* lähtivät oi | *oi* μαθηταὶ | *mathētai* opetuslapset αὐτοῦ | *autou* Hänen καὶ | *kai* ja ἦλθον | *ēlthon* tulivat εἰς | *eis* τὴν | *tēn* πόλιν | *polin* kaupunkiin καὶ | *kai* ja εὔρον | *heuron* löysivät καθὼς | *kathōs* niinkuin εἶπεν | *eipen* Hän oli sanonut αὐτοῖς | *autois* heille καὶ | *kai* ja ἡτοίμασαν | *hētoimasan* valmistivat τὸ | *to* πάσχα | *pascha* pääsiäislampaan

Delitzsch וַיֵּצְאוּ | vaje'tze'u תַּלְמִידָיו | talmidaiv וַיָּבֵאוּ | vajjavo'u הַעֲבִירָה | ha'ira וַיִּמְצְאוּ | vajimtze'u כְּאֲשֶׁר | ka'asher דִּבֶּר | diber לָהֶם | lahem וַיַּכְיִנוּ | vajjachinu אֶת־הַפֶּסַח | 'et-haPasach

TKIS Niin *Hänen opetuslapsensa* lähtivät ja tulivat kaupunkiin ja havaitsivat niin olevan kuin Hän heille sanoi. Ja he valmistivat pääsiäisaterian.

STLK Opetuslapset lähtivät ja tulivat kaupunkiin ja havaitsivat niin olevan, kuin Jeesus oli heille sanonut, ja valmistivat pääsiäislampaan.

BIBLIA 1776 Ja hänen opetuslapsensa menivät ja tulivat kaupunkiin, ja löysivät niinkuin hän oli heille sanonut, ja valmistivat pääsiäislampaan.

17. **TR** καὶ | *kai* ja ὀψίας | *opsias* illan γενομένης | *genomenēs* tultua ἔρχεται | *erchetai* Hän saapui μετὰ | *meta* kanssa τῶν | *tōn* δώδεκα | *dōdeka* kahdentoista

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi בְּעֶרֶב | ba'erev וַיָּבֵאוּ | vajjavo' עִם־שְׁנַיִם | 'im-sheneim וְהַעֲשָׂר | he'asar

TKIS Illan tultua Hän saapui niitten kahdentoista kanssa.

STLK Kun ehtoo tuli, hän saapui sinne niiden kahdentoista kanssa.

BIBLIA 1776 Ja kuin ehtoo tuli, tuli hän kahdentoistakymmenen kanssa.

18. **TR** καὶ | *kai* ja ἀνακειμένων | *anakeimenōn* ollessa aterialla αὐτῶν | *autōn* heidän καὶ | *kai* ja ἐσθιόντων | *esthiontōn* syödessään εἶπεν | *eipen* sanoi ὁ | *ho* Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus Ἀμὴν | *amēn* todella λέγω | *legō* sanon ὑμῖν | *hymin* teille ὅτι | *hoti* että εἷς | *heis* yksi ἐξ | *eks* ὑμῶν | *hymōn* teistä παραδώσει | *paradōsei* kavaltaa με | *me* minut ὁ | *ho* joka ἐσθίω | *esthiōn* syö μετ' | *met* kanssani ἐμοῦ | *emou* minun

Delitzsch וַיִּשְׁבּוּ | vajjassebbu וַיֵּאָכְלוּ | vajjo'chelu וַיֵּאָמֶר | vajjo'mer וַיֹּאמֶר | JESHUA אָמֵן | 'Amen אָמֵן | 'omer אָנִי | 'ani לֵךְ | la'chem תִּחַד | 'echad מֶכֶּךָ | mikkem הֵאָכַלְתָּ | ha'ochel אָתָּךְ | 'itti יִמְסֶרֶנִי | jimsereni

TKIS Kun he olivat aterialla ja söivät Jeesus sanoi: "Totisesti sanon teille: yksi teistä — joka syö kanssani — kavaltaa minut."

STLK Kun he olivat aterialla ja söivät, Jeesus sanoi: "Totisesti sanon teille: yksi teistä kavaltaa minut, eräs, joka syö kanssani."

BIBLIA 1776 Ja kuin he istuivat pöydän tykönä ja söivät, sanoi Jesus: totisesti sanon minä teille: yksi teistä, joka syö minun kanssani, on minun pettävä.

19. **TR** οἱ | *oi* δὲ | *de* ja ἤρξαντο | *ērksanto* he alkoivat λυπεῖσθαι | *lypeisthai* tulla murheelliseksi καὶ | *kai* ja λέγειν | *legein* sanoivat αὐτῷ | *autō* Hänelle εἷς | *heis* yksi καθ' | *kath* jälkeen εἷς | *heis* yhden Μήτι | *mēti* en kai ἐγώ | *egō* minä καὶ | *kai* ja ἄλλος | *allos* toinen Μήτι | *mēti* en kai ἐγώ | *egō* minä

Delitzsch וַיִּחַלְלוּ | vajjachellu לְהִיטְאֵצֶז | le'hit'atz'tzev וַיֵּאָמֶר | vajjo'meru אָלְיוֹ | 'elaiv הֵן | zeh אָתָּךְ | 'achar הֵן | zeh הֵכִי | hachi אָנִי | 'ANI הוּא | HU'

TKIS He tulivat murheellisiksi ja rupesivat sanomaan Hänelle toinen toisensa perästä: "En kai minä?"

STLK He tulivat murheellisiksi ja rupesivat toinen toisensa perästä sanomaan hänelle: "Enhän minä se ole?" Ja toinen: "Enhän minä se ole?"

BIBLIA 1776 Mutta he rupesivat murehtimaan ja yksi toisen jälkeen sanomaan: ollenko minä se? ja toinen ollenko minä se?

20. *TR* ó | *ho* δὲ | *de* ja ἀποκριθεὶς | *apokritheis* Hän vastasi εἶπεν | *eipen* sanoen αὐτοῖς | *autois* heille εἷς | *heis* yksi ἐκ | *ek* τῶν | *tōn* δώδεκα | *dōdeka* kahdestatoista ὁ | *ho* ἐμβαπτόμενος | *embaptomenos* joka kastaa μετ' | *met* kanssani ἐμοῦ | *emou* minun εἰς | *eis* τὸ | *to* τρύβλιον | *tryblion* vatiin

Delitzsch וַיַּעַן | vajja'an וַיֹּאמֶר | vajjo'mer אֶלְיָהֶם | 'aleihem אֶחָד | 'echad מִשְׁנַיִם | mish'sheneim הֶעֱשָׂה | he'asar הוּא | hu' הַטְּבֵל | hatovel עָמִי | 'immi בִּקְעָרָה | baqqe'ara

TKIS Hän (vastasi ja) sanoi heille: "Yksi teistä kahdestatoista, se, joka kastaa vatiin kanssani.

STLK Mutta hän vastasi ja sanoi heille: "Yksi teistä kahdestatoista, se, joka kastaa [leipää] vatiin minun kanssani.

BIBLIA 1776 Hän vastasi ja sanoi heille: yksi kahdestatoistakymmenestä, joka minun kanssani vatiin rupee.

21. *TR* ó | *ho* μὲν | *men* tosin υἱὸς | *hyios* Poika τοῦ | *tou* ἀνθρώπου | *anthrōrou* Ihmisen ὑπάγει | *hypagei* menee pois καθὼς | *kathōs* niinkuin γέγραπται | *gegraptai* on kirjoitettu περὶ | *peri* αὐτοῦ· | *autou* Hänestä οὐαὶ | *ouai* mutta voi δὲ | *de* τῷ | *tō* ἀνθρώπῳ | *anthrōpō* ihmistä ἐκείνῳ | *ekeinō* sitä δι' | ' *di* kautta οὗ | *hou* jonka ὁ | *ho* υἱὸς | *hyios* Poika τοῦ | *tou* ἀνθρώπου | *anthrōrou* Ihmisen παραδίδοται· | *paradidotai* kavalletaan καλὸν | *kalon* parempi ἦν | *ēn* olisi αὐτῷ | *autō* hänelle εἰ | *ei* jos οὐκ | *ouk* ei ἐγεννήθη | *egennēthē* olisi syntynyt ὁ | *ho* ἄνθρωπος | *anthrōpos* ihminen ἐκεῖνος | *ekeinos* tuo

Delitzsch הֵן | hen בֶּן־הָאָדָם | Ben-ha'Adam הַלֵּךְ | haloch יֵלֵךְ | jelech כְּאֲשֶׁר | ka'asher כָּתוּב | katuv עָלָיו | 'alaiv אָבַל | 'aval אוֹי | 'oi לְאִישׁ | la'ish הַהוּא | hahu' אֲשֶׁר | 'asher עַל־יָדוֹ | 'al-jado יִמָּסֵר | jimmaser בֶּן־הָאָדָם | Ben-ha'Adam טוֹב | tov לְאִישׁ | la'ish הַהוּא | hahu' שֶׁלֹא | shelo' נוֹלָד | nolad

TKIS Ihmisen Poika tosin menee pois niin kuin Hänestä on kirjoitettu. Mutta voi sitä ihmistä, jonka välityksellä Ihmisen Poika kavalletaan. Parempi olisi sille ihmiselle, jos hän ei olisi syntynyt."

STLK Niin, Ihmisen Poika tosin menee pois, kuten hänestä on kirjoitettu, mutta voi sitä ihmistä, joka Ihmisen Pojan kavaltaa! Parempi olisi sille ihmiselle, ettei hän

olisi syntynyt."

BIBLIA 1776 Ihmisen Poika tosin menee, niinkuin hänestä on kirjoitettu; mutta voi sitä ihmistä, jonka kautta Ihmisen Poika petetään! se olis hänelle parempi, jos ei se ihminen olis syntynyt.

22. **TR** καὶ | *kai* ja ἐσθιόντων | *esthiontōn* syödessä αὐτῶν | *autōn* heidän λαβῶν | *labōn* otti ὁ | *ho* Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus ἄρτον | *arton* leivän εὐλογήσας | *eulogēsas* siunasi ἔκλασε | *eklase* mursi καὶ | *kai* ja ἔδωκεν | *edōken* antoi αὐτοῖς | *autois* heille καὶ | *kai* ja εἶπε | *eipe* sanoi λάβετε | *labete* ottakaa φάγετε· | *fagete* syökää τοῦτό | *touto* tämä ἐστὶ | *esti* on τὸ | *to* σῶμά | *sōma* ruumiini μου | *mou* minun

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi ׀בְּאֶחָד׀ | ve'ochelam וַיִּקַּח | vajjiqach וַיִּשֶׂה | JESHUA ׀לֶחֶם׀ | le'chem וַיְבָרֶךְ | vaje'varech וַיִּבְרָא | vajivtza' וַיִּיָּצֵא | vajjitten ׀לְהֵם׀ | lahem וַיִּצְוֶה | vajjo'mar וַיִּשְׂחַק | qechu וַיִּשְׂחַק | 'ichelu וַיִּשְׂחַק | zeh וַיִּשְׂחַק | hu' וַיִּשְׂחַק | gufi

TKIS Heidän syödessään Jeesus otti leivän, siunasi, mursi ja antoi heille sanoen: "Ottakaa (,syökää): tämä on minun ruumiini."

STLK Heidän syödessään Jeesus otti leivän, siunasi, mursi, antoi heille ja sanoi: "Ottakaa, tämä on minun ruumiini."

BIBLIA 1776 Ja heidän syödessänsä otti Jesus leivän, kiitti, mursi ja antoi heille, ja sanoi: ottakaat, syökää: tämä on minun ruumiini.

23. **TR** καὶ | *kai* ja λαβῶν | *labōn* Hän otti τὸ | *to* ποτήριον | *potērion* maljan εὐχαριστήσας | *eucharistēsas* kiitti ἔδωκεν | *edōken* antoi αὐτοῖς· | *autois* heille καὶ | *kai* ja ἔπιον | *epion* joivat ἐξ | *eks* αὐτοῦ | *autou* siitä πάντες | *pantes* kaikki

Delitzsch וַיִּקַּח | vajjiqach וְאֶת־הַכּוֹס׀ | 'et-hakkos וַיְבָרֶךְ | vaje'varech וַיִּיָּצֵא | vajjitten ׀לְהֵם׀ | lahem וַיִּשְׂחַק | vajjishtu וַיִּשְׂחַק | mimmenna ׀לְהֵם׀ | kullam

TKIS Samoin Hän otti maljan, kiitti ja antoi heille, ja he kaikki joivat siitä.

STLK Hän otti maljan, kiitti ja antoi heille, ja he kaikki joivat siitä.

BIBLIA 1776 Ja hän otti kalkin, kiitti ja antoi heille. Ja he joivat siitä kaikki.

24. **TR** καὶ | *kai* ja εἶπεν | *eipen* Hän sanoi αὐτοῖς | *autois* heille τοῦτό | *touto* tämä

ἐστί | *esti* on tò | *to* αἷμά | *haima* vereni μου | *mou* minun tò | *to* τῆς | *tēs* καινῆς
| *kainēs* uuden διαθήκης | *diathēkēs* liiton tò | *to* περὶ | *peri* edestā πολλῶν |
pollōn monien ἐκχυνόμενον | *ekchynomenon* joka vuodatetaan

Delitzsch ואמר | *vajjo'mer* להם | *lahem* לה | *zeh* הוא | *hu'* דמי | *dami* דם־הַבְּרִית
| *dam-haberit* הַדְּבָרִים | *ha'chadasha* הַנְּשֻׁפָּךְ | *hannishpach* בְּעַד | *be'ad* רַבִּים |
rabbim

TKIS Ja Hän sanoi heille: "Tämä on minun vereni, (uuden) liiton veri, joka monen puolesta vuodatetaan.

STLK Hän sanoi heille: "Tämä on minun vereni, liiton veri, joka vuodatetaan monen edestä.

BIBLIA 1776 Ja hän sanoi heille: tämä on minun vereni, sen Uuden Testamentin, joka monen edestä vuodatetaan.

25. **TR** ἀμὴν | *amēn* todella λέγω | *legō* sanon ὑμῖν | *hymin* teille ὅτι | *hoti* että οὐκέτι | *ouketi* en enää οὐ μὴ | *ou mē* en milloinkaan πῶ | *piō* juo ἐκ | *ek* τοῦ |
tou γεννήματος | *gennēmatos* hedelmästä τῆς | *tēs* ἀμπέλου | *ampelou* viinipuun ἕως | *heōs* saakka τῆς | *tēs* ἡμέρας | *hēmeras* päivään ἐκείνης | *ekeinēs* siihen ὅταν | *hotan* kun αὐτὸ | *auto* sitä πίνω | *pinō* juon καινὸν | *kainon* uutena ἐν | *en* τῇ | *tē* βασιλείᾳ | *basileia* valtakunnassa τοῦ | *tou* Θεοῦ | *Theou* Jumalan

Delitzsch אָמֵן | 'Amen אָמַר | 'omer אָנִי | 'ani לָכֵן | la'chem שְׁתֵּה | shatoh לֹא־
תִּשְׁתֶּה | lo'-'eshteh עוֹד | 'od מִתְּנוּבָה | mittenuvat הַגִּפְן | haggefēn עַד־הַיּוֹם | 'ad-
hajjom הַהוּא | hahu' אֲשֶׁר | 'asher אֲשֶׁתֶּה | 'eshteh אוֹתָהּ | 'otah דְּבַר־הַדְּבָרִים | chadasha
בְּמַלְכוּת | be'malchut הַאֱלֹהִים | ha'ELOHIM

TKIS Totisesti sanon teille: en juo enää viinipuun antia ennen kuin sinä päivänä, jona juon sitä uutena Jumalan valtakunnassa."

STLK Totisesti sanon teille: en juo enää viinipuun antia, ennen kuin sinä päivänä, jona juon sitä uutena Jumalan valtakunnassa."

BIBLIA 1776 Totisesti sanon minä teille: en minä suinkaan silleen juo viinapuun hedelmästä, siihen päivään asti kuin minä sen juon uuden, Jumalan valtakunnassa.

26. **TR** καὶ | *kai* ja ὑμνήσαντες | *hymnēsantes* laulettuaan kiitosta ἐξῆλθον |

eksēlthon he lähtivät εἰς | *eis* τὸ | *to* ὄρος | *oros* vuorelle τῶν | *tōn* ἐλαιῶν | *elaiōn*
Öljypuiden/ Öljyvuorelle

Delitzsch וַאֲחֵרַי | vea'charei מְרָמָה | gameram אֶת־הַהֲלֵל | 'et-hahallel וַיִּצְאוּ |
vajje'tze'u אֶל־הַר | 'el-har הַיְיָתִים | Hazzeitim

TKIS Ja laulettuaan kiitosvirren he lähtivät Öljyvuorelle.

STLK Lausuttuaan kiitosvirren he lähtivät Öljymäelle.

BIBLIA 1776 Ja kuin he kiitosvirren olivat sanoneet, menivät he ulos Öljymäelle.

27. *TR* καὶ | *kai* ja λέγει | *legei* sanoi αὐτοῖς | *autois* heille ὁ | *ho* Ἰησοῦς | *Iēsous*
Jeesus ὅτι | *hoti* että πάντες | *pantes* kaikki σκανδαλισθήσεσθε |
skandalisthēsesthe loukkaannutte ἐν | *en* ἐμοὶ | *emoi* minuun ἐν | *en* τῇ | *tē* νυκτὶ
| *nykti* yönä ταύτη· | *tautē* tänä ὅτι | *hoti* sillä γέγραπται | *gegraptai* on kirjoitettu
πατάξω | *pataksō* lyön τὸν | *ton* ποιμένα | *poimena* Paimenta καὶ | *kai* ja
διασκορπισθήσεται | *diaskorpisthēsetai* hajaantuvat τὰ | *ta* πρόβατα | *probata*
lampaat

Delitzsch וַיֵּאמֶר | vajjo'mer אֶלְיָהֶם | 'aleihem יֵשׁוּעַ | JESHUA אָתֶם | 'attem כְּלָכֶם
| kullechem הַכְּשָׁלוֹ | tikashelu בִּי | vi בְּלִילָה | ballajela הַזֶּה | hazzeh כִּי | ki
כְּתוּב | chatuv אֲכֶה | 'akkeh אֶת־הַרְעֵה | 'et-haro'eh וַתְּפֹצֵץ | utefutzena הַצֵּאָן |
hatz'tzon

TKIS Jeesus sanoi heille: "(Tänä yönä) te kaikki loukkaannutte (minuun), sillä on kirjoitettu: Minä lyön paimenta ja lampaat hajoitetaan.

STLK Jeesus sanoi heille: "Kaikki te loukkaannutte minuun tänä yönä, sillä kirjoitettu on: 'Lyön paimenta, ja lampaat hajotetaan.'

BIBLIA 1776 Ja Jesus sanoi heille: kaikki te tänä yönä pahenette minussa, niinkuin kirjoitettu on: minä lyön paimenta, ja lampaat hajoitetaan.

28. *TR* ἀλλὰ | *alla* mutta μετὰ | *meta* jälkeen τὸ | *to* ἐγερθῆναι | *egerthēnai*
ylösnousemukseni με | *me* minun προάξω | *proaksō* menen edellä ὑμᾶς | *hymas*
teidän εἰς | *eis* τὴν | *tēn* Γαλιλαίαν | *Galilaian* Galileaan

Delitzsch וַאֲחֵרַי | vea'charei קוּמִי | qumi מִן | min הַמְּתִים | hammetim אֶלְךָ |

'elech לְפָנֶיכֶם | lifneichem הַגָּלִילָה | haGalila

TKIS Mutta herättyäni eloon menen edelläne Galileaan."

STLK Mutta ylösnoustuani menen edelläne Galileaan."

BIBLIA 1776 Mutta sitte kuin minä nousen ylös, niin minä käyn teidän edelläne Galileaan.

29. **TR** ὁ | *ho* δὲ | *de* mutta Πέτρος | *Petros* Pietari ἔφη | *efē* sanoi αὐτῷ | *autō* Hänelle καὶ | *kai* ja εἰ | *ei* jos πάντες | *pantes* kaikki σκανδαλισθήσονται | *skandalisthēsontai* loukkaantuisivat ἅλλ’ | *all* kuitenkin οὐκ | *ouk* en ἐγὼ | *egō* minä

Delitzsch וַיֹּאמֶר | vajjo'mer אֶלְיָו | 'elaiv פֶּטְרוֹס | Petros גַּם | gam אֶמְצָא | 'im-kullam יִכְשְׁלֵוּ | jikashelu אֲנִי | 'ani לֹא | lo' אֶכְשֶׁל | 'ekashel

TKIS Niin Pietari sanoi Hänelle: "Vaikka kaikki loukkaantuisivat, en kuitenkaan minä."

STLK Pietari sanoi hänelle: "Vaikka kaikki loukkaantuisivat, en kuitenkaan minä."

BIBLIA 1776 Niin Pietari sanoi hänelle: ja jos vielä kaikki muut pahenisivat, en kuitenkaan minä pahene.

30. **TR** καὶ | *kai* ja λέγει | *legei* sanoi αὐτῷ | *autō* hänelle ὁ | *ho* Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus Ἀμὴν | *amēn* todella λέγω | *legō* sanon σοι | *soi* sinulle ὅτι | *hoti* että σήμερον | *sēmeron* tänään ἐν | *en* τῇ | *tē* νυκτὶ | *nykti* yönä ταύτῃ | *tautē* tänä πρὶν | *prin* ennen ἢ | *ē* kuin δις | *dis* kahdesti ἀλέκτορα | *alektora* kukko φωνῆσαι | *fōnēsai* laulaa τρίς | *tris* kolmesti ἀπαρνῆση | *aparnēsē* kiellät με | *me* minut

Delitzsch וַיֹּאמֶר | vajjo'mer אֶלְיָו | 'elaiv יֵשׁוּעַ | JESHUA אָמֵן | 'Amen אֶמְצָא | 'omer אֲנִי | 'ani לֵךְ | le'cha כִּי | ki הַיּוֹם | hajjom בְּלַיְלָה | ballajela הַזֶּה | hazzeh בְּטוֹרָה | beterem יִקְרָא | jiqra' הַתְּרַגְּלוּ | hatar'negol פְּעָמַיִם | pa'amaim הַתָּה | 'atta תְּכַחֵשׁ-בִּי | techachesh-bi שְׁלֹשׁ | shalsh פְּעָמַיִם | pe'amim

TKIS Jeesus sanoi hänelle: "Totisesti sanon sinulle: tänään, tänä yönä, ennen kuin kukko kahdesti laulaa, sinä kolmesti kiellät minut."

STLK Jeesus sanoi hänelle: "Totisesti sanon sinulle: tänään, tänä yönä, ennen kuin

kukko kahdesti laulaa, sinä kolmesti minut kiellät."

BIBLIA 1776 Ja Jesus sanoi hänelle: totisesti sanon minä sinulle: tänäpäpä, tänä yönä, ennenkuin kukko kahdesti laulaa, sinä kolmasti minun kiellät.

31. **TR** ὁ | *ho* δὲ | *de* mutta ἐκ | *ek* περισσοῦ | *perissou* sitä lujemmin ἔλεγε | *elege* hän sanoi μᾶλλον | *mallon* enemmän ἐάν | *ean* jos με | *me* minun δέη | *deē* pitäisi συναποθανεῖν | *synapothanein* kanssasi yhdessä kuolla σοι | *soi* sinun οὐ μή | *ou mē* en koskaan σε | *se* sinua ἀπαρνῆσομαι | *aparnēsomai* kiellä ὡσαύτως | *hōsautōs* ja samalla tavalla δὲ | *de* καὶ | *kai* myös πάντες | *pantes* kaikki ἔλεγον | *elegon* sanoivat

Delitzsch וַיֹּסֵף | vajjosef לְדַבֵּר | le'daber בְּחִזְקָה | bechazeqa וַיֹּאמֶר | vajjo'mer גַּם | gam כִּי־יִהְיֶה | ki-jihjeh עַל־י | 'alai לְמוֹת | lamut אֶתְּךָ | 'ittecha כַּחֲשֵׁשׁ | kachesh לְאֶ־אֲחַחֶשֶׁשׁ | lo-'achachesh בָּךְ | bach וְכֵן | vechen אָמְרוּ | 'ameru גַּם־בְּכֹל | gam-kullam

TKIS Mutta hän vakuutti vielä lujemmin: "Vaikka minun pitäisi kuolla kanssasi, en totisesti sinua kiellä." Samoin sanoivat myös kaikki.

STLK Mutta hän vakuutti vielä lujemmin: "Vaikka minun pitäisi kuolla sinun kanssasi, en sittenkään kiellä sinua." Ja samoin sanoivat kaikki muutkin.

BIBLIA 1776 Mutta hän sanoi vielä enemmin: jos minun pitäis kuoleman sinun kanssas, en minä ikänä kiellä sinua. Niin sanoivat myös kaikki.

32. **TR** καὶ | *kai* ja ἔρχονται | *erchontai* he tulivat εἰς | *eis* χωρίον | *chōrion* maatilalle οὗ | *hou* τὸ | *to* ὄνομα | *onoma* nimeltä Γεθσημανῆ· | *Gethsēmanē* Getsemane καὶ | *kai* ja λέγει | *legei* Hän sanoi τοῖς | *tois* μαθηταῖς | *mathētais* opetuslapsilleen αὐτοῦ | *autou* καθίσατε | *kathisate* istukaa ὧδε | *hōde* täällä ἕως | *eōs* niin kauan kuin προσεύξωμαι | *proseuksōmai* rukoilen

Delitzsch וַיָּבֹאוּ | vajjavo'u אֶל־חֲצֵר | 'el-chatzer גַּת־שֵׁמָנִים | Gat-shemanim וַיֹּאמֶר | vajjo'mer אֶל־תַּלְמִידָיו | 'el-talmidaiv שְׁבֻ־לַחֶמ | shevu-lachem פֹּה | poh אֲדָ | 'ad אֲשֶׁר | 'asher אֶתְּפַלֵּל | 'etpallal

TKIS Niin he tulivat maatilalle, jonka nimi on Getsemane, ja Hän sanoi opetuslapsilleen: "Istukaa tässä sillä aikaa, kun minä rukoilen."

STLK He tulivat maatilalle, jonka nimi on Getsemane, ja hän sanoi opetuslapsilleen: "Istukaa tässä sillä aikaa, kun rukoilen."

BIBLIA 1776 Ja he tulivat kylään, jonka nimi oli Getsemane. Ja hän sanoi opetuslapsillensa: istukaat tässä niinkauvan kuin minä rukoilen.

33. **TR** καὶ | *kai* ja παραλαμβάνει | *paralambanei* Hän otti τὸν | *ton* Πέτρον | *Petron* Pietarin καὶ | *kai* ja τὸν | *ton* Ἰάκωβον | *Iakōbon* Jaakobin καὶ | *kai* ja Ἰωάννην | *Iōannēn* Johanneksen μεθ' | *meth* ἑαυτοῦ | *heautou* mukaansa καὶ | *kai* ja ἤρξατο | *ērksato* alkoi ἐκθαμβεῖσθαι | *ekthambeisthai* kauhista ja ἀδημονεῖν | *adēmonein* tulla tuskaan

Delitzsch וַיִּקַּח | vajjiqach וְיָאָה | 'itto וְיַעֲקֹב | 'et-Petros וְיִשְׁמָעֵאל | ve'et-Ja'akov וְיִשְׁחָנָן | ve'et-Jochanan וַיִּשְׁחַח | vajjachel וְלִשְׁמִי | le'hashmim וְלִמִּי | velamug

TKIS Ja Hän otti Pietarin ja Jaakobin ja Johanneksen mukaansa. Ja Hän alkoi kauhista ja tulla tuskaan.

STLK Hän otti mukaansa Pietarin, Jaakobin ja Johanneksen, ja hän alkoi kauhista ja tulla tuskaan.

BIBLIA 1776 Ja hän otti Pietarin ja Jakobin ja Johanneksen kanssansa, ja rupesi vapisemaan ja kauhistumaan.

34. **TR** καὶ | *kai* ja λέγει | *legei* Hän sanoi αὐτοῖς | *autois* heille περίλυπός | *perilypos* syvästi murheellinen ἐστίν | *estin* on ἡ | *hē* ψυχὴ | *psychē* sieluni μου | *mou* minun ἕως | *eōs* saakka θανάτου· | *thanatou* kuolemaan μείνατε | *meinate* pysykää ὧδε | *hōde* täällä καὶ | *kai* ja γρηγορεῖτε | *grēgoreite* valvokaa

Delitzsch וַיֹּאמֶר | vajjo'mer וְאֵלַיְהֶם | 'aleihem וְנַפְשִׁי | nafeshi מְרִהָלִי | mara-li לִמִּי | 'ad-mavet לְמִדְּוִי | 'imdu-foh וְשִׁעְוֹדוּ | usheqodu

TKIS Niin Hän sanoi heille: "Sieluni on syvästi murheellinen, kuolemaan asti. Viipykää tässä ja valvokaa."

STLK Hän sanoi heille: "Minun sieluni on syvästi murheellinen, kuolemaan asti, olkaa tässä ja valvokaa."

BIBLIA 1776 Ja sanoi heille: minun sieluni on suuresti murheissansa kuolemaan

asti. Olkaat tässä ja valvokaat.

35. *TR* καὶ | *kai* ja προελθὼν | *proelthōn* Hän meni kauemmas μικρόν | *mikron* vähän ἔπεσεν | *epesen* lankesi ἐπὶ | *epi* τῆς | *tēs* γῆς | *gēs* maahan καὶ | *kai* ja προσήχετο | *prosēucheto* rukoili ἵνα | *hina* että εἰ | *ei* jos δυνατόν | *dynaton* mahdollista ἐστὶ | *esti* on παρέλθῃ | *parelthē* menisi ohi ἅπ' | *ap* αὐτοῦ | *autou* Häneltä ἢ | *hē* ὥρα | *hōra* hetki

Delitzsch וַיַּעֲבֹר | vajja'avor מִשָּׁם | mish'sham מֵעַתָּה | me'at וַיִּפֹּל | vahale'a וַיִּיְצֵא | vajjipol אֶרְצָא | 'artza וַיִּתְּפֹּל | vajjitpallel אֲשֶׁר | 'asher יִיכַל | 'im-juchal הַיּוֹת | hejot תְּעַבְרֵנָּה | ta'avar-na' מֵעַלְיוֹ | me'alaiv הַשָּׁשׂוּיָה | hash'sha'a הַזֹּאת | hazzot

TKIS Mentyyään vähän eteenpäin Hän heittäytyi maahan ja rukoili, että jos on mahdollista, se hetki menisi Häneltä ohi.

STLK Hän meni vähän edemmäksi, lankesi maahan ja rukoili, että, jos mahdollista, se hetki menisi häneltä ohi,

BIBLIA 1776 Ja hän kävi vähää edemmä, lankesi maahan ja rukoili, jos mahdollinen olis, että aika hänen ohitsensa kävis.

36. *TR* καὶ | *kai* ja ἔλεγεν | *elegen* Hän sanoi Ἀββᾶ | *Abba* Abba ὁ | *ho* Πατήρ | *Patēr* Isä πάντα | *panta* kaikki δυνατόν | *dynata* on mahdollista σοι | *soi* sinulle παρένεγκε | *parenegke* ota pois τὸ | *to* ποτήριον | *potērion* malja ἅπ' | *ap* ἐμοῦ | *emou* minulta τοῦτο· | *touto* tämä ἄλλ' | *all* mutta οὐ | *ou* ei τί | *ti* mitä ἐγὼ | *egō* minä θέλω | *thelō* tahdon ἀλλὰ | *alla* vaan τί | *ti* mitä σύ | *sy* sinä

Delitzsch וַיֹּאמֶר | vajjo'mer אָבָא | 'Abba' אָבִי | 'Avi הַכֹּל | hakol תּוֹכַל | tuchal תְּעַבְרֵנָּה | ha'aver-na' מֵעַלְיוֹ | me'alai אֶת־הַכּוֹס | 'et-hakkos הַזֹּאת | hazzot אֶרְצָא | 'ach-lo' אֶת־אֲשֶׁר | 'et-'asher אֲנִי | 'ani רוֹצֵה | rotzeh כִּי | ki אֶם־אֵת | 'im-'et הַשָּׁשׂוּיָה | 'asher-'atta

TKIS Ja Hän sanoi: "Abba, Isä, kaikki on sinulle mahdollista. Ota minulta pois tämä malja. Mutta ei, mitä minä tahdon, vaan mitä sinä."

STLK ja sanoi: "Abba, Isä, kaikki on mahdollista sinulle, ota pois minulta tämä malja. Mutta ei mitä minä tahdon, vaan mitä sinä!"

BIBLIA 1776 Ja sanoi: Abba minun Isäni! kaikki ovat sinulle mahdolliset: ota pois minulta tämä kalkki, ei kuitenkaan niinkuin minä tahdon, mutta niinkuin sinä.

37. **TR** καὶ | *kai* ja ἔρχεται | *erchetai* Hän tuli καὶ | *kai* ja εὕρισκει | *heuriskei* kohtasi αὐτοὺς | *autous* heidät καθεύδοντας | *katheudontas* nukkumasta καὶ | *kai* ja λέγει | *legei* sanoi τῷ | *tō* Πέτρῳ | *Petrō* Pietarille Σίμων | *Simōn* Simon καθεύδεις | *katheudeis* nukutko οὐκ | *ouk* etkö ἰσχυσας | *ischysas* jaksanut μίαν | *mian* yhtä ὥραν | *hōran* hetkeä γρηγορήσαι | *grēgorēsai* valvoa

Delitzsch וַיָּבֹא | *vajjavo'* וַיִּמְצְאוּ | *vajjimtza'em* וַיִּשְׁנִי | *jeshenim* וַיֹּאמֶר | *vajjo'mer* אֶל־פֶּטְרוֹס | *'el-Petros* שִׁמְעוֹן | *Shimeon* הַתִּישָׁן | *hatishan* הַכִּי־לֹא | *hachi-lo'* כָּל־יְמֵי | *jacholeta* לְשָׂקָד | *lishqod* שָׁעָה | *sha'a* אֶחָד | *'echat*

TKIS Niin Hän tuli ja tapasi heidät nukkumasta ja sanoi Pietarille: "Simon, nukutko? Etkö jaksanut yhtä hetkeä valvoa?"

STLK Hän tuli ja tapasi heidät nukkumasta ja sanoi Pietarille: "Simon, nukutko? Etkö jaksanut yhtä hetkeä valvoa?"

BIBLIA 1776 Ja hän tuli ja löysi heidät makaamasta ja sanoi Pietarille: Simon, makaatkos? Etkös voinut yhtä hetkeä valvoa?"

38. **TR** γρηγορεῖτε | *grēgoreite* valvokaa καὶ | *kai* ja προσεύχεσθε | *proseuchesthe* rukoilkaa ἵνα μὴ | *hina mē* ettette εἰσέλθητε | *eiselthēte* joutuisi εἰς | *eis* πειρασμόν | *peirasmon* kiusaukseen τὸ | *to* μὲν | *men* tosin πνεῦμα | *pneuma* henki πρόθυμον | *prothymon* on altis ἢ | *hē* δὲ | *de* mutta σὰρξ | *sarks* liha ἀσθενής | *asthenēs* heikko

Delitzsch שִׁקְדוּ | *shiqdu* וְהִתְפַּלְלוּ | *vehitpallu* פֶּן־תִּבְאוּ | *pen-tavo'u* לִידֵי | *lidei* נִסְיוֹן | *nissajon* הֵן | *hen* הַרוּחַ | *haruach* הִיא | *hi'* חֲפִצָּה | *chafetza* וְהַבְּשָׂר | *ve'habbasar* רַפְּהָ | *rafeh*

TKIS Valvokaa ja rukoilkaa, jottette joutuisi kiusaukseen. Henki tosin on altis, mutta liha heikko."

STLK Valvokaa ja rukoilkaa, ettette joutuisi kiusaukseen. Henki tosin on altis, mutta liha on heikko."

BIBLIA 1776 Valvokaat, ja rukoilkaat, ettette tulisi kiusaukseen. Henki tosin on

altis, mutta liha on heikko.

39. *TR* καὶ | *kai* ja πάλιν | *palin* jälleen ἀπελθὼν | *apelthōn* Hän meni pois
προσηύξατο | *prosēuksato* rukoili τὸν | *ton* αὐτὸν | *auton* samat λόγον | *logon*
sanat εἰπὼν | *eipōn* sanoen

Delitzsch וַיִּשׁוּב | vajjosef וַיִּשְׁבֵּר | lasur וַיִּתְּפֵלֵל | vajjitpallel וַיִּתְּפֵלֵל | be'amero וַיִּבְרַח
הַפְּעַם | 'od-happa'am כְּדַבְּרֵי | kadevarim הַהֵמָּה | hahemma

TKIS Hän meni jälleen pois ja rukoili sanoen samat sanat.

STLK Hän meni taas pois ja rukoili sanoen samat sanat.

BIBLIA 1776 Niin hän taas meni pois ja rukoili, sanoen entisen sanan.

40. *TR* καὶ | *kai* ja ὑποστρέψας | *upostrepsas* Hän tullessaan εὔρεν | *heuren*
κοητάς αὐτοὺς | *autous* heidät πάλιν | *palin* jälleen καθεύδοντας· | *katheudontas*
nukkumasta ἦσαν | *ēsan* sillä olivat γὰρ | *gar* οἱ | *oi* ὀφθαλμοὶ | *ofthalmoi*
silmänsä αὐτῶν | *autōn* heidän βεβαρημένοι | *bebarēmenoi* unen raskauttamat καὶ
| *kai* ja οὐκ | *ouk* eivät ἤδεισαν | *ēdeisan* he tienneet τί | *ti* mitä αὐτῷ | *autō*
Hänelle ἀποκριθῶσι | *apokrithōsi* olisivat vastanneet

Delitzsch וַיִּשְׁבֹּב | vajjashov וַיִּמְצָא | vajjimtza'em וַיִּמְצָא | shenit וַיִּשְׁבֹּב | jeshenim
כִּי | ki וַיִּשְׁבֹּב | 'eineihem וַיִּשְׁבֹּב | haju וַיִּשְׁבֹּב | chevedot וַיִּשְׁבֹּב | velo' וַיִּשְׁבֹּב | jade'u
מַה-יָּאָנֹכַח | mah-ja'anuhu

TKIS Palattuaan Hän tapasi heidät jälleen nukkumasta, sillä heidän silmänsä olivat
käyneet raukeiksi, eivätkä he tienneet, mitä Hänelle vastaisivat.

STLK Tullessaan hän tapasi taas heidät nukkumasta, sillä heidän silmänsä olivat
käyneet kovin raskaiksi, eivätkä he tienneet, mitä vastaisivat hänelle.

BIBLIA 1776 Ja palatessansa löysi taas heidät makaamasta, (sillä heidän silmänsä
olivat raskaat,) eikä tietäneet, mitä heidän piti häntä vastaaman.

41. *TR* καὶ | *kai* ja ἔρχεται | *erchetai* Hän tuli τὸ | *to* τρίτον | *triton* kolmannen
kerran καὶ | *kai* ja λέγει | *legei* sanoi αὐτοῖς | *autois* heille καθεύδετε | *katheudete*
nukutte τὸ | *to* λοιπὸν | *loipon* yhä καὶ | *kai* ja ἀναπαύεσθε | *anapauesthe* lepäätte
ἀπέχει· | *apechei* riittää ἤλθεν | *ēlthen* on tullut ἡ | *hē* ὥρα· | *hōra* hetki ἰδοὺ |

idou katso παραδίδοται | *paradidotai* annetaan ó | *ho* υἱὸς | *hyios* Poika τοῦ | *tou* ἀνθρώπου | *anthrōpou* Ihmisen εἰς | *eis* τὰς | *tas* χεῖρας | *cheiras* käsiin τῶν | *tōn* ἁμαρτωλῶν | *hamartōlōn* syntisten

Delitzsch וַיָּבֹא | vajjavo' פָּעַם | pa'am וְשִׁלַּחְתָּ | shelishit וַיִּאמֶר | vajjo'mer אֶל־יְהוָה | 'aleihem מֵעַתָּה | me'atta נִוְמוּ | numu וְנִוְחָו | venuchu לִי רַב־לִי | rav-li כִּי־בָאָה | ki-va'a הַשְׁעָה | hash'sha'a הִנֵּה | hinneh בֶּן־הָאָדָם | Ben-ha'Adam נִמְסָר | nimsar בְּיָדִי | bidei הַטָּאִים | chatta'im

TKIS Ja Hän tuli kolmannen kerran ja sanoi heille: "Te nukutte vielä ja lepäätte! Jo riittää! Hetki on tullut. Katso, Ihmisen Poika annetaan syntisten käsiin.

STLK Hän tuli kolmannen kerran ja sanoi heille: "Nukutte vielä ja lepäätte! Jo riittää! Hetki on tullut, katso, Ihmisen Poika annetaan syntisten käsiin.

BIBLIA 1776 Ja hän tuli kolmannen kerran ja sanoi heille: maatkaat vielä ja levätkäät! jo nyt kyllä on, hetki on tullut: katso, Ihmisen Poika annetaan ylön syntisten käsiin.

42. **TR** ἐγείρεσθε | *egeiresthe* nouskaa ἄγωμεν· | *agōmen* lähtekäämme ἰδοῦ | *idou* katso ó | *ho* se παραδιδούς | *paradidou*s joka kavaltaa με | *me* minut ἤγγικε | *ēngike* on lähellä

Delitzsch קוּמוּ | qumu וְנִלְכָה | venelecha הִנֵּה | hinneh הַמּוֹסֵר | hammoser אֶת־יְ | 'oti קָרַב | qarev

TKIS Nouskaa, lähtekäämme. Katso, se joka kavaltaa minut, on lähellä."

STLK Nouskaa, lähtekäämme, katso, se, joka kavaltaa minut, on lähellä."

BIBLIA 1776 Nouskaat, käykäämme: katso, joka minun pettää, se lähestyi.

43. **TR** καὶ | *kai* ja εὐθέως | *eutheōs* heti ἔτι | *eti* vielä αὐτοῦ | *autou* Hänen λαλοῦντος | *lalountos* puhuessa παραγίνεται | *paraginetai* saapui Ἰούδας | *Ioudas* Juudas εἷς | *heis* yksi ὢν | *ōn* ollen τῶν | *tōn* δώδεκα | *dōdeka* kahdestatoista καὶ | *kai* ja μετ' | *met* kanssa αὐτοῦ | *autou* hänen ὄχλος | *ochlos* väkijoukko πολὺς | *polys* suuri μετὰ | *meta* mukanaan μαχαίρων | *machairōn* miekat καὶ | *kai* ja ξύλων | *ksylōn* seipäät παρὰ | *para* luota τῶν | *tōn* ἀρχιερέων | *archiereōn* ylioppilaiden καὶ | *kai* ja τῶν | *tōn* γραμματέων | *grammateōn* kirjanoppineiden καὶ

| *kai* ja τῶν | *tōn* πρεσβυτέρων | *presbyterōn* vanhinten

Delitzsch עֹדְנֵי | 'odennu מְדַבֵּר | me'daber וַיְהִי | viJehuda בָּא | va' והוא |
vehu' אָחַד | 'echad מְשֻׁנִּים | mish'sheneim הָעָשָׂר | he'asar וַעֲמֹ | ve'immo הַמִּזְוֵן |
hamon רַב | rav בְּחָרָבוֹת | bacharavot וּבְמִקְלוֹת | uvemaqlot מֵאֵת | me'et הַכֹּהֲנִים |
| ha'kohanim הַגְּדֹלִים | ha'gedolim וְהַסּוֹפְרִים | ve'has'soferim וְהַזְּקֵנִים |
ve'hazzeqenim

TKIS Heti, Hänen vielä puhuessaan, Juudas, (joka oli) yksi niistä kahdestatoista, saapui ja hänen mukanaan (suuri) joukko ylipappien ja kirjanoppineitten ja vanhinten luota miekoin ja seipäin.

STLK Heti hänen vielä puhuessaan Juudas, yksi niistä kahdestatoista, saapui, ja hänen mukanaan suuri joukko ylipappien, kirjanoppineiden ja vanhinten luota, miekat ja seipäät käsissä.

BIBLIA 1776 Ja kohta vielä hänen puhuisansa tuli Juudas, joka oli yksi kahdestatoistakymmenestä, ja hänen kanssansa paljo väkeä miekoilla ja seipäillä, ylimmäisiltä papeilta ja kirjanoppineilta ja vanhimmilta.

44. **TR** δεδῶκει | *dedōkei* ja oli sopinut δὲ | *de* ὁ | *ho* se παραδιδούς | *paradidous* joka kavalsi αὐτὸν | *auton* Hänet σύσσημον | *syssēmon* yhteisestä merkistä αὐτοῖς | *autois* heidän kanssaan λέγων | *legōn* sanoen ὃν | *hon* jota ἄν | *an* φιλήσω | *filēsō* suutelen αὐτός | *autos* Hän ἐστι· | *esti* se on κρατήσατε | *kratēsate* ottakaa kiinni αὐτόν | *auton* Hänet καὶ | *kai* ja ἀπαγάγετε | *apagagete* viekää pois ἀσφαλῶς | *asfalōs* tarkasti vartioituna

Delitzsch וְהַמּוֹסֵר | ve'hammoser אֹתוֹ | 'oto נָתַן | natan לָהֶם | lahem אֹת | 'ot לְאִמֹר | le'mor הָאִישׁ | ha'ish אֲשֶׁר | 'asher הָאֵשׁ | 'esh'shaqehu זֶה | zeh הוּא | hu' אֵת | 'oto תִּפְשׂוּ | tifsu וְהוֹלִיכֵהוּ | veholichuhu אֶל־יַמָּלֵט | 'al-jimmalet

TKIS Se, joka Hänet kavalsi, oli sopinut heidän kanssaan merkistä sanoen: "Se, jota suutelen, Hän se on. Ottakaa Hänet kiinni ja viekää tarkasti vartioituna pois."

STLK Mutta se, joka hänet kavalsi, antoi heille merkin sanoen: "Se, jota tervehdin suudelmalla, hän se on. Ottakaa hänet kiinni ja viekää tarkasti vartioituna pois."

BIBLIA 1776 Mutta se, joka hänen petti, oli antanut heille yhteisen merkin, sanoen: kenenkä minä suuta annan, se on: kiinni ottakaat häntä, ja viekää pois visusti.

45. *TR* καὶ | *kai* ja ἐλθὼν | *elthōn* tultuaan εὐθέως | *eutheōs* heti προσελθὼν | *proselthōn* tuli luokse αὐτῷ | *autō* Hänen λέγει | *legei* sanoen Ῥαββί | *Rabbi* Rabbi Ῥαββί· | *rabbi* Rabbi καὶ | *kai* ja κατεφίλησεν | *katefilēsen* suuteli αὐτόν | *auton* Häntä

Delitzsch הוּא | hu' אָבָה | va' וְהוּא | vehu' וְנִגַּשׁ | niggash אֵלָיו | 'elaiv וְאֵיבַר | vajjo'mer רַבִּי | Rabbi רַבִּי | Rabbi וְנִשְׁקָה לּוֹ | vaje'nash'sheq-lo

TKIS Tultuaan hän heti astui Hänen luokseen ja sanoi: ”Rabbi, rabbi!”* ja suuteli Häntä kiihkeästi.

STLK Tultuaan hän heti astui hänen luokseen ja sanoi: ”Rabbi!” ja tervehti häntä suudelmalla.

BIBLIA 1776 Ja kuin hän tuli, astui hän kohta hänen tykönsä ja sanoi: Rabbi! ja antoi hänen suuta.

46. *TR* οἱ | *oi* δὲ | *de* ja ἐπέβαλον | *epebalon* he kävivät ἐπ’ | *ep* αὐτόν | *auton* Häneen τὰς | *tas* χεῖρας | *cheiras* käsiksi αὐτῶν | *autōn* καὶ | *kai* ja ἐκράτησαν | *ekratēsan* ottivat kiinni αὐτόν | *auton* Hänet

Delitzsch וַיִּשְׁלַח־בוֹ | vajjishlechu-vo אֶת־יְדֵיהֶם | 'et-jedeihem וַיִּתְפְּסוּהוּ | vajjitpesuhu

TKIS Silloin he kävivät Häneen käsiksi ja ottivat Hänet kiinni.

STLK He kävivät häneen käsiksi ja ottivat hänet kiinni.

BIBLIA 1776 Mutta ne panivat kätensä hänen päällensä, ja ottivat hänen kiinni.

47. *TR* εἷς | *heis* ja ἓν | *de* τις | *tis* ἐξ αὐτῶν | *tōn* παρεστηκότων | *parestēkotōn* läsnäolevista σπασάμενος | *spasamenos* παλάμη | *tēn* μάχαιραν | *machairan* miekan ἔπαισε | *epaise* ἔκρουσεν τὸν | *ton* δούλον | *doulon* παῖδα τοῦ | *tou* ἀρχιερέως | *archiereōs* ἔπαισε καὶ | *kai* ja ἀφείλεν | *afeilen* ἔβρασε τοῦ | *autou* hänen τὸ | *to* στήθος | *ōtion* korvan

Delitzsch וְאֶחָד | ve'echad מִן־הַעֲמֻדִים | min-ha'omedim וְצָלַע | 'etzlo שְׁלַף | shalaf אֶת־תְּרָבוֹ | 'et-charbo וְאֶת־עֵבֶד | vajjach אֶת־הַכֹּהֵן | 'et-'eved וְהַגָּדוֹל | ha'gadol וְאֶת־אֲזְנוֹ | vaje'qatz'tzetz | 'et-'ozno

TKIS Niin muuan lähellä seisovista veti miekan, iski ylimmän papin palvelijaa ja sivalsi häneltä pois korvan.

STLK Mutta eräs niistä, jotka seisoivat lähellä, veti miekkansa, iski ylipapin palvelijaa ja sivalsi häneltä pois korvan.

BIBLIA 1776 Niin yksi niistä, jotka siinä läsnä seisoivat, veti ulos miekkansa ja löi ylimmäisen papin palveliaa, ja hakkasi pois hänen korvansa.

48. **TR** καὶ | *kai* mutta ἀποκριθεὶς | *apokritheis* vastasi ὁ | *ho* Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus εἶπεν | *eipen* sanoen αὐτοῖς | *autois* heille ὡς | *hōs* niinkuin ἐπὶ | *epi* vastaan ληστὴν | *lēstēn* ryöstäjää ἐξήλθετε | *eksēlthete* olette lähteneet μετὰ | *meta* mukanaan μαχαίρων | *machairōn* miekat καὶ | *kai* ja ξύλων | *ksylōn* seipäät συλλαβεῖν | *syllabein* ottamaan kiinni με | *me* minua

Delitzsch וַיַּעַן | *vajja'an* וַיֹּשִׁיעַ | *JESHUA* וַיֹּאמֶר | *vajjo'mer* אֶלְיֵהֶם | *'aleihem* כְּמוֹ | *kemo* עַל־פְּרִי | *'al-paritz* אֶתְאַצֵּ? | *jetza'tem* עָלַי | *'alai* בְּחַרְבוֹת | *bacharavot* וּבְמַקְלוֹת | *uvemaqlot* לְתַפְשִׁנִּי | *le'tafeseni*

TKIS Mutta Jeesus puhui heille ja sanoi: "Niin kuin ryöväriä vastaan te olette lähteneet minua miekoin ja seipäin vangitsemaan.

STLK Niin Jeesus puhui heille ja sanoi: "Niin kuin ryöväriä vastaan te olette lähteneet minua miekoilla ja seipäillä vangitsemaan.

BIBLIA 1776 Ja Jesus vastaten sanoi heille: niinkuin ryövärin tykö te tulitte ulos miekoilla ja seipäillä minua kiinni ottamaan.

49. **TR** καθ' | *kath* ἡμέραν | *hēmeran* päivittäin ἡμην | *ēmēn* οἰνὸς | *pros* luonanne ὑμᾶς | *hymas* teidän ἐν | *en* τῷ | *tō* ἱερῷ | *hierō* pyhäkössä διδάσκων | *didaskōn* opettamassa καὶ | *kai* ja οὐκ | *ouk* ette ἐκρατήσατέ | *ekratēsate* ottaneet kiinni με· | *me* minua ἀλλ' | *all* vaan ἵνα | *hina* että πληρωθῶσιν | *plērōthōsin* täyttyisivät αἱ | *hai* γραφαί | *grafai* Kirjoitukset

Delitzsch וַיֹּמַר | *vejom* וַיֹּשִׁיעַ | *jom* הַיְיָ | *hajiti* אֶתְצַלְּחֵם | *'etzlechem* מִלֶּמֶד | *melammed* בְּמַקְדָּשׁ | *bammiqdash* וְלֵבֶלֶט | *velo'* הַחֶזֶקְתֶּם | *hechezaqtem* בִּי | *bi* בְּלֵבֶלֶט | *'aval* לְמַעַן | *le'ma'an* וְיִמְלֵא | *jimmale'u* הַכְּתוּבִים | *haKetuvim*

TKIS Joka päivä olen ollut luonanne opettaen pyhäkössä, ettekä ole ottaneet minua

kiinni. Mutta näin käy, jotta Kirjoitukset toteutuisivat."

STLK Joka päivä olen ollut luonanne opettaen pyhäkössä, ettekä ole ottaneet minua kiinni. Mutta tämä tapahtuu, että Kirjoitukset kävisivät toteen."

BIBLIA 1776 Minä olen joka päivä ollut teidän tykönänne ja opettanut templissä, ja ette minua ottaneet kiinni. Mutta nämät tapahtuvat, että Raamattu täytettäisiin.

50. *TR* καὶ | *kai* ja ἀφέντες | *afentes* jättäen αὐτὸν | *auton* Hänet πάντες | *pantes* kaikki ἔφυγον | *efygon* pakenivat

Delitzsch וַיִּנְזְבוּ | vajja'azvu אֹתוֹ | 'oto כָּלָם | kullam וַיִּנְזְבוּ | vajjanusu

TKIS Niin he kaikki jättivät Hänet ja pakenivat.

STLK He kaikki jättivät hänet ja pakenivat.

BIBLIA 1776 Ja kaikki antoivat ylöns hänen ja pakenivat.

51. *TR* καὶ | *kai* ja εἰς | *eis* yksi τις | *tis* eräs νεανίσκος | *neaniskos* nuorukainen ἠκολούθει | *ēkolouthei* seurasi αὐτῷ | *autō* Häntä περιβεβλημένος | *peribēblēmenos* ympärille kiedottuna σινδόνα | *sindona* liinavaatteeseen ἐπὶ | *epi* päälle γυμνοῦ | *gymnou* paljaan ihon καὶ | *kai* ja κρατοῦσιν | *kratousin* vangitsivat αὐτὸν | *auton* hänet οἱ | *oi* νεανίσκοι· | *neaniskoi* nuorukaiset

Delitzsch וַיִּנְעַר | vena'ar אֶחָד | 'echad הָלַךְ | halach אַחֲרָיו | a'charaiv מְעֻטָּה | me'uttaf בְּסָדִין | besadin לְכֹסוֹת | le'chassot אֶת־עֲרֹתָו | 'et-'ervato וַיִּנְזְבוּ | vajjo'chazuhu הַנְּעָרִים | hanne'arim

TKIS Häntä seurasi muuan nuorukainen, jolla oli liinavaate paljaalle iholle kietaistuna, ja nuorukaiset* ottivat hänet kiinni.

STLK Häntä seurasi eräs nuorukainen, jolla oli ympärillään liinavaate paljaalle iholle heitettyä, ja nuoret miehet ottivat hänet kiinni.

BIBLIA 1776 Ja yksi nuorukainen seurasi häntä, jolla oli liinainen vaate paljaan ihon päällä. Ja nuoret miehet ottivat hänen kiinni.

52. *TR* ὁ | *ho* δὲ | *de* mutta καταλιπὼν | *katalipōn* hän jätti τὴν | *tēn* σινδόνα | *sindona* liinavaatteen γυμνός | *gymnos* alastomana ἔφυγεν | *efygen* παῖτες ἀπ' | *ap*

αὐτῶν | *autōn* heiltä

Delitzsch והוא | vehu' עֲזַב | 'azav אֶת־הַסִּדִּין | 'et-hassadin בְּיָדָם | bejadam וַיִּנָּח | vajjanos עָרַב | 'arom מִפְּנֵי־הֶם | mipeneihem

TKIS Mutta hän jätti liinavaatteen ja pakeni alastonna (heidän käsistään).

STLK Mutta hän jätti liinavaatteen ja pakeni alasti.

BIBLIA 1776 Mutta hän jätti liinaisen vaatteen ja pakeni alasti heiltä.

53. *TR* καὶ | *kai* ja ἀπήγαγον | *apēgagon* he veivät τὸν | *ton* Ἰησοῦν | *Iēsoun* Jeesuksen πρὸς | *pros* luokse τὸν | *ton* ἀρχιερέα· | *archierea* ylipapit καὶ | *kai* ja συνέρχονται | *synerchontai* kokoontuivat luokse αὐτῷ | *autō* hänen πάντες | *pantes* kaikki οἱ | *oi* ἀρχιερεῖς | *archiereis* ylipapit καὶ | *kai* ja οἱ | *oi* πρεσβύτεροι | *presbyteroi* vanhimmat καὶ | *kai* ja οἱ | *oi* γραμματεῖς | *grammateis* kirjanoppineet

Delitzsch וַיּוֹלִיכוּ | vajjolichu אֶת־יֵשׁוּעַ | 'et-JESHUA אֶל־הַכֹּהֵן | 'el-ha'kohen הַגָּדוֹל | ha'gadol וַיַּיְחַדְּלוּ | vajjiqahalu אִתּוֹ | 'itto כָּל־הַכֹּהֲנִים | kol-ha'kohanim הַגָּדוֹלִים | ha'gedolim וְהַזְקֵנִים | ve'hazzeqenim וְהַסּוֹפְרִים | ve'has'soferim

TKIS He veivät Jeesuksen ylimmän papin luo. Ja kaikki ylipapit ja vanhimmat ja kirjanoppineet kokoontuivat (hänen luokseen).

STLK He veivät Jeesuksen ylipapin eteen, jonne kaikki ylipapit, vanhimmat ja kirjanoppineet kokoontuivat.

BIBLIA 1776 Ja he veivät pois Jesuksen ylimmäisen papin tykö, jonka tykö kaikki ylimmäiset papit ja vanhimmat ja kirjanoppineet olivat kokoon tulleet.

54. *TR* καὶ | *kai* ja ὁ | *ho* Πέτρος | *Petros* Pietari ἀπὸ | *apo* μακρόθεν | *makrothen* kauempaa ἠκολούθησεν | *ēkolouthēsen* seurasi αὐτῷ | *autō* Häntä ἕως | *eōs* saakka ἔσω | *esō* sisälle εἰς | *eis* τὴν | *tēn* αὐλήν | *aulēn* esipihaan τοῦ | *tou* ἀρχιερέως· | *archiereōs* ylipapin καὶ | *kai* ja ἦν | *ēn* oli συγκαθήμενος | *sygkathēmenos* istumassa kanssa μετὰ | *meta* τῶν | *tōn* ὑπηρετῶν | *hypēretōn* palvelijoiden καὶ | *kai* ja θερμαινόμενος | *thermainomenos* lämmitteli πρὸς | *pros* τὸ | *to* φῶς | *fōs* tulilla

Delitzsch וּפֶטְרוֹס | uPetros | הַלַּךְ | halach | אַחַרָיו | a'charaiv | מֵרַחֵק | merachok | עַד- | merachok | וַיֵּשֶׁב | penima | פְּנִימָה | ha'gadol | הַגָּדוֹל | ha'kohen | הַכֹּהֵן | 'ad-lachatzar | לְחֶצֶר | vaje'shev | שָׁם | sham | עַם-הַמְּשָׁרְתִים | 'im-ham'sharetim | וַיִּתְחַמֵּם | vajjitchammem | נֶגֶד | neged | הָאֹר | ha'ur

TKIS Pietari seurasi Häntä taampana ylimmän papin pihalle asti ja istui palvelijain joukossa ja lämmitteli tulen äärellä.

STLK Pietari seurasi häntä taaempänä ylipapin palatsin esipihaan asti ja istuutui palvelijoiden joukkoon ja lämmitteli tulella.

BIBLIA 1776 Mutta Pietari noudatti häntä taampana, hamaan ylimmäisen papin salin porstuaan, ja istui ynnä palveliain kanssa ja lämmitteli valkian tykönä.

55. **TR** οἱ | *oi* δὲ | *de* mutta ἀρχιερεῖς | *archiereis* ylipapit καὶ | *kai* ja ὄλον | *holon* koko τὸ | *to* συνέδριον | *synedrion* neuvosto ἐζήτουν | *edzētoun* etsivät κατὰ | *kata* vastaan τοῦ | *tou* Ἰησοῦ | *Iēsou* Jeesusta μαρτυρίαν | *martyrian* todisteita εἰς | *eis* τὸ | *to* θανατῶσαι | *thanatōsai* tappaakseen αὐτόν· | *auton* Hänet καὶ | *kai* mutta οὐχ | *ouch* eivät εὔρισκον | *heuriskon* löytäneet

Delitzsch וְרֵאשֵׁי | vera'shei | הַכֹּהֲנִים | ha'kohanim | וְכָל-הַסֵּנְהֶדְרִין | vechol- | ha'sanhedrin | בִּקְשׁוּ | biqshu | עֵדוּת | 'edut | עַל-יְשׁוּעָה | 'al-JESHUA | לְהַמִּיתוֹ | la'hamito | וְלֶאֱמָצָאוֹ | velo' | מַצָּאוֹ | matza'u

TKIS Mutta ylipapit ja koko neuvosto etsivät todistusta Jeesusta vastaan tappaakseen Hänet, mutta eivät löytäneet.

STLK Mutta ylipapit ja koko neuvosto etsivät todistusta Jeesusta vastaan tappaakseen hänet, mutta eivät löytäneet.

BIBLIA 1776 Mutta ylimmäiset papit ja kaikki raati etsivät todistusta Jeesusta vastaan, että he hänen kuolemaan saattaisivat, ja ei löytäneet.

56. **TR** πολλοὶ | *polloi* sillä monet γὰρ | *gar* ἐψευσδομαρτύρουν | *epseudomartyroun* todistivat väärin κατ' | *kat* vastaan αὐτοῦ | *autou* Häntä καὶ | *kai* ja ἴσαι | *isai* yhtäpitäviä αἱ | *hai* μαρτυρίαι | *martyriai* todistukset οὐκ | *ouk* eivät ἦσαν | *ēsan* olleet

Delitzsch כִּי | ki | רַבִּים | rabbim | עָנוּ | 'anu | בוֹ | vo | עֵדוּת | 'edut | שֹׁקֵר | shaqer | אֶף

| 'ach הַעֲדוּיֹת | ha'edujjot לֹא | lo' הִי | haju שָׁבוֹת | shavot

TKIS Monet kyllä todistivat väärin Häntä vastaan, mutta todistukset eivät olleet yhtäpitäviä.

STLK Monet kyllä todistivat väärin häntä vastaan, mutta todistukset eivät olleet yhtäpitäviä.

BIBLIA 1776 Sillä moni todisti väärin häntä vastaan, mutta ei heidän todistuksensa olleet soveliaat.

57. **TR** καί | *kai* niin τινες | *tines* muutamats ἀναστάντες | *anastantes* nousivat ἐψευδομαρτύρουν | *epseudomartyroun* todistaen väärin κατ' | *kat* vastaan αὐτοῦ | *autou* Häntä λέγοντες | *legontes* sanoen

Delitzsch וַיִּקְוּמוּ | vajjaqumu אַנְשִׁים | 'anashim וַיַּעֲנוּ | vajja'anu בּוֹ | vo יְעֻדוֹת | 'edut שָׁקֵר | shaqer לְאֹמֵר | le'mor

TKIS Niin muutamats nousivat ja todistivat väärin Häntä vastaan sanoen:

STLK Muutamats nousivat ja todistivat väärin häntä vastaan sanoen:

BIBLIA 1776 Ja muutamats nousivat ja todistivat väärin häntä vastaan, sanoen:

58. **TR** ὅτι | *hoti* että ἡμεῖς | *hēmeis* me ἠκούσαμεν | *ēkousamen* kuulimme αὐτοῦ | *autou* Hänen λέγοντος | *legontos* sanovan ὅτι | *hoti* että ἐγὼ | *egō* minä καταλύσω | *katalysō* hajoitan τὸν | *ton* ναὸν | *naon* tempppelin τοῦτον | *touton* tämän τὸν | *ton* χειροποίητον | *cheiropoiēton* käsintehdyn καὶ | *kai* ja διὰ | *dia* τριῶν | *triōn* kolmessa ἡμερῶν | *hēmerōn* päivässä ἄλλον | *allon* toisen ἀχειροποίητον | *acheiropoiēton* joka ei ole käsillä tehty οἰκοδομήσω | *oikodomēsō* rakennan

Delitzsch שָׁמָעוּ | shama'nu אֹתוֹ | 'oto אֹמֵר | 'omer אֲנִי | 'ani אֶהְרֹס | 'eheros אֶת־הַיְיִכָּל | 'et-haheichal הַיְיִכָּל | hazzeh מַעֲשֵׂה | ma'aseh יְדִי | jedei אָדָם | 'adam וְלִשְׁלֶשֶׁת | velishlshet יָמִים | jamim אֶבְנָה | 'evneh הַיְיִכָּל | heichal אֶחָד | 'acher אֶשָּׂר | 'asher אֶיִּנְנוּ | 'einennu מַעֲשֵׂה | ma'aseh יְדִי | jedei אָדָם | 'adam

TKIS ”Olemme kuulleet Hänen sanovan: Minä hajoitan tämän käsillä tehdyn tempppelin ja rakennan kolmessa päivässä toisen, joka ei ole käsin tehty.”

STLK "Me olemme kuulleet hänen sanovan: 'Minä hajotan maahan tämän käsillä tehdyn temppelin ja rakennan kolmessa päivässä toisen, joka ei ole käsillä tehty.'"

BIBLIA 1776 Me olemme kuulleet hänen sanovan: minä tahdon tämän templin, joka käsillä tehty on, maahan jaottaa ja kolmena päivänä toisen rakentaa ylös, joka ei ole käsillä tehty.

59. *TR* καὶ | *kai* ja οὐδὲ | *oude* ei edes οὕτως | *houtōs* näin ἴση | *isē* yhtäpitäviä ἦν | *ēn* olleet ἢ | *hē* μαρτυρία | *martyria* todistuksensa αὐτῶν | *autōn* heidän

Delitzsch וגַּם־בָּזוֹת | vegam-bazot עֵדוּתָם | 'edutam ל' | lo' שְׁוָתָהּ | shavata

TKIS Mutta näinkään heidän todistuksensa ei ollut yhtäpitävä.

STLK Mutta näinkään heidän todistuksensa eivät olleet yhtäpitäviä.

BIBLIA 1776 Ja ei niinkään ollut heidän todistuksensa sovelias.

60. *TR* καὶ | *kai* niin ἀναστὰς | *anastas* nousi ylös ὁ | *ho* ἀρχιερεὺς | *archiereus* ylimmäinen pappi εἰς | *eis* τὸ | *to* μέσον | *meson* keskelle ἐπηρώτησε | *epērōtēse* kysyi τὸν | *ton* Ἰησοῦν | *Iēsoun* Jeesukselta λέγων | *legōn* sanoen οὐκ | *ouk* etkὸ ἀποκρίνη | *apokrinē* vastaa οὐδέν | *ouden* mitään τί | *ti* mitä οὗτοί | *houtoi* nämä σου | *sou* sinua καταμαρτυροῦσιν | *katamartyrousin* vastaan todistavat

Delitzsch וַיִּקָּם | vajjaqom הַכֹּהֵן | ha'kohen הַגָּדוֹל | ha'gadol וַיִּבְרָךְ | vajja'amod בְּתוֹךְ | battavech וַיִּשְׁאַל | vajjish'al אֶת־יֵשׁוּעַ | 'et-JESHUA לְמֹר | le'mor הַאֲיָנִי | ha'einecha מִשִּׁיב | meshiv דָּבָר | davar עַל־אֲשֶׁר | 'al-'asher אֵלֶּה | 'elleh עֲנִים | 'onim בָּךְ | bach

TKIS Silloin ylin pappi esille noustuaan kysyi Jeesukselta sanoen: "Etkö vastaa mitään? Mitä nämä todistavat sinua vastaan?"

STLK Silloin ylipappi nousi, astui esiin ja kysyi Jeesukselta sanoen: "Etkö vastaa mitään? Mitä nämä todistavat sinua vastaan?"

BIBLIA 1776 Ja ylimmäinen pappi astui edes, ja kysyi Jeesukselta, sanoen: etkös mitään vastaa? mitä nämä sinua vastaan todistavat?

61. *TR* ὁ | *ho* δὲ | *de* mutta ἐσιώπα | *esiōpa* Hän oli vaiti καὶ | *kai* ja οὐδὲν | *ouden* ei mitään ἀπεκρίνατο | *apekrinato* vastannut πάλιν | *palin* uudelleen ὁ | *ho*

ἀρχιερεὺς | *archiereus* ylipappi ἐπηρώτα | *epērōta* kysyi αὐτόν | *auton* Häneltä
καὶ | *kai* ja λέγει | *legei* sanoi αὐτῷ | *autō* Hänelle σὺ | *sy* sinä εἶ | *ei* oletko ὁ | *ho*
Χριστός | *Christos* Kristus ὁ | *ho* υἱός | *hyios* Poika τοῦ | *tou* εὐλογητοῦ |
eulogētou Ylistetyn

Delitzsch והוא | vehu' הַחֲרִישׁ | hecherish וְלוֹ | velo' הַשִּׁיב | heshiv דָּבָר | davar
וַיִּוְסֶף | vajjosef עוֹד | 'od הַכֹּהֵן | ha'kohen הַגָּדוֹל | ha'gadol לְשֵׁאל | lische'ol אֵתוֹ |
'oto וַיֹּאמֶר | vajjo'mer אֵלָיו | 'elaiv הָאֵתָהּ | ha'atta הוא | hu' הַמְשִׁיחַ |
hamMashiach בֶּן־הַמְּבֹרָךְ | ben-ham'Vorach

TKIS Mutta Hän oli vaiti eikä vastannut mitään. Taas ylin pappi kysyi Häneltä ja
sanoi Hänelle: "Oletko sinä Kristus, sen Ylistetyn Poika?"

STLK Mutta hän oli vaiti eikä vastannut mitään. Taas ylipappi kysyi häneltä ja sanoi
hänelle: "Oletko sinä Kristus, sen Ylistetyn Poika?"

BIBLIA 1776 Mutta hän oli ääneti, eikä mitään vastannut. Taas ylimmäinen pappi
kysyi häneltä ja sanoi hänelle: oletkos sinä Kristus, sen siunatun Poika?

62. *TR* ὁ | *ho* δὲ | *de* ja Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus εἶπεν | *eipen* sanoi Ἐγώ | *Egō*
ΜΙΝᾶ εἶμι | *emi* OLEN καὶ | *kai* ja ὄψεσθε | *opsesthe* näette τὸν | *ton* υἱὸν |
hyion Pojan τοῦ | *tou* ἀνθρώπου | *anthrōpou* Ihmisen καθήμενον | *kathēmenon*
istuvan ἐκ | *ek* δεξιῶν | *deksiōn* oikealla puolella τῆς | *tēs* δυνάμεως | *dynameōs*
Voiman καὶ | *kai* ja ἐρχόμενον | *erchomenon* tulevan μετὰ | *meta* τῶν | *tōn*
νεφελῶν | *nefelōn* pilvissä τοῦ | *tou* οὐρανοῦ | *ouranou* taivaan

Delitzsch וַיֹּאמֶר | vajjo'mer יֵשׁוּעַ | JESHUA אָנִי | 'ANI הוא | HU' וְאַתָּה |
ve'attem תִּירְאוּ | tir'u אֶת־בֶּן־הָאָדָם | 'et-Ben-ha'Adam יוֹשֵׁב | joshev לְיַמִּין | limin
הַגְּבוּרָה | haGevura וְאֵלָיו | uva' עַם־עֲנָנִים | 'im-'annei הַשָּׁמַיִם | hash'shamaim

TKIS Niin Jeesus vastasi: "Minä olen*. Ja te saatte nähdä Ihmisen Pojan istuvan
Voiman oikealla puolella ja tulevan taivaan pilvissä."

STLK Jeesus sanoi: "MINÄ OLEN, ja te saatte nähdä Ihmisen Pojan istuvan
Voiman oikealla puolella ja tulevan taivaan pilvissä."

BIBLIA 1776 Niin Jesus sanoi: minä olen. Ja teidän pitää näkemän Ihmisen Pojan
istuvan voiman oikiällä puolella, ja tulevan taivaan pilvissä.

63. *TR* ὁ | *ho* δὲ | *de* niin ἀρχιερεὺς | *archiereus* ylimmäinen pappi διαρρήξας | *diarrēksas* repäisi τοὺς | *tous* χιτῶνας | *chitōnas* vaatteensa αὐτοῦ | *autou* λέγει | *legei* sanoen τί | *ti* mitä ἔτι | *eti* vielä χρεῖαν | *chreian* tarpeen ἔχομεν | *echomen* meillä on μαρτύρων | *martyrōn* todistajia

Delitzsch וַיִּקְרַע | vajjiqra' הַכֹּהֵן | ha'kohen הַגָּדוֹל | ha'gadol אֶת־בְּגָדָיו | 'et-begadaiv וַיֵּאמֶר | vajjo'mar מִה־לָּנוּ | mah-lanu עוֹד | 'od לְבָקֵשׁ | le'vaqesh יְדִים | 'edim

TKIS Niin ylin pappi vaatteensa repäisten sanoi: "Mitä enää tarvitsemme todistajia?"

STLK Ylipappi repäisi vaatteensa ja sanoi: "Mitä enää todistajia tarvitsemme?"

BIBLIA 1776 Niin ylimmäinen pappi repäisi vaatteensa ja sanoi: mitä me silleen todistuksia tarvitsemme?

64. *TR* ἠκούσατε | *ēkousate* kuulitte τῆς | *tēs* βλασφημίας· | *blasfēmias* pilkkaamisensa τί | *ti* miltä ὑμῖν | *hymin* teistä φαίνεται | *fainetai* näyttää οἱ | *oi* δὲ | *de* ja πάντες | *pantes* kaikki κατέκριναν | *katekrinan* he tuomitsivat αὐτὸν | *auton* Hänen εἶναι | *einai* olevan ἔνοχον | *enochon* syyllinen θανάτου | *thanatou* kuolemaan

Delitzsch שְׁמַעְתֶּם | shema'tem אֶת־הַגִּידוּף | 'et-haggidduf מִה־דַּעְתְּכֶם | mah-da'techem וַיִּשְׁעִיָּהוּ | vajjarshi'uhu כָּלָם | chullam כִּי־חַיָּב | ki-chajjav מִתָּה | mita הוּא | hu'

TKIS Kuulitte rienauksen. Mitä arvelette?" Niin he kaikki tuomitsivat Hänet vikapääksi kuolemaan.

STLK Kuulitte hänen pilkkaamisensa. Mitä arvelette?" Niin he kaikki tuomitsivat hänet syylliseksi kuolemaan.

BIBLIA 1776 Te olette kuulleet Jumalan pilkan. Mitä te luulette? Niin he kaikki tuomitsivat hänen olevan vikapään kuolemaan.

65. *TR* καὶ | *kai* ja ἤρξαντό | *ērksanto* alkoivat τινες | *tines* jotkut ἐμπτύειν | *emptyein* sylkemään αὐτῷ | *autō* Häntä καὶ | *kai* ja περικαλύπτειν | *perikalypstein* peittivät τὸ | *to* πρόσωπον | *prosōpon* kasvonsa αὐτοῦ | *autou* Hänen καὶ | *kai* ja κολαφίζειν | *kolafidzein* löivät nyrkillä αὐτόν | *auton* Häntä καὶ | *kai* ja λέγειν |

legein sanoivat αὐτῶ | *autō* Hänelle Προφήτευσον· | *profēteuson* profetoi καὶ | *kai* ja oi | *oi* ὑπηρέται | *hypēretai* oikeudenpalvelijat ῥαπίσµασιν | *rapismasin* korvapuusteilla αὐτὸν | *auton* Häntä ἔβαλλον | *eballon* löivät

Delitzsch וַיַּחַלּוּ | vajjachellu מֵהֶם | mehem לָרֶק | laroq בוּ | bo וַיַּחַפוּ | vaje'chappu אֶת־פָּנָיו | 'et-panaiv וַיִּכְהוּ | vajjakkuhu בְּאֶגְרוֹף | ve'egrof וַיִּאֲמְרוּ | vajjo'meru אֵלָיו | 'elaiiv הִנָּבֵא | hinnave' וְהִמְשַׁרְתִּים | ve'ham'sharetim הִכְאִיבָהוּ | hich'ivuhu בְּהַכּוֹתָם | behakotam אוֹתוֹ | 'oto עַל־הַלְחִי | 'al-halechi

TKIS Ja muutamat alkoivat sylkeä Hänen päällensä ja peittää Hänen kasvonsa ja lyödä Häntä nyrkillä ja sanoa Hänelle: "Profetoi!" Palvelijatkin *antoivat Hänelle korvapuusteja*.

STLK Muutamat rupesivat sylkemään hänen päälleen, peittivät hänen kasvonsa, löivät häntä nyrkillä ja sanoivat hänelle: "Profetoi!" Palvelijatkin löivät häntä poskelle.

BIBLIA 1776 Ja muutamat rupesivat sylkemään hänen päällensä, ja peittämään hänen kasvojansa, ja lyömään häntä poskelle, ja sanomaan hänelle: arvaa! Ja palveliat pieksivät häntä sauvoilla.

66. **TR** καὶ | *kai* ja ὄντος | *ontos* ollessa τοῦ | *tou* Πέτρου | *Petrou* Pietari ἐν | *en* τῇ | *tē* αὐλῇ | *aulē* esipihassa κάτω | *katō* alhaalla ἔρχεται | *erchetai* tuli μία | *mia* yksi τῶν | *tōn* παιδισκῶν | *paidiskōn* palvelijattarista τοῦ | *tou* ἀρχιερέως | *archiereōs* ylimmäisen papin

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi בְּהִיּוֹת | bihjot פֶּטְרוֹס | Petros לְמַטָּה | le'matta בְּחֻצֵי | vechatzer אֶתְבֵּא | vatavo' אֶחָת | 'achat מִשְׁפָּחֹת | mish'shifechot הַכֹּהֵן | ha'kohen הַגָּדוֹל | ha'gadol

TKIS Pietarin ollessa alhaalla pihalla tuli muuan ylimmän papin palvelijattarista

STLK Kun nyt Pietari oli alhaalla pihassa, sinne tuli eräs ylipapin palvelustytöistä.

BIBLIA 1776 Ja Pietari oli alhaalla salissa, niin tuli yksi ylimmäisen papin piioista,

67. **TR** καὶ | *kai* ja ἰδοῦσα | *idousa* nähdessään τὸν | *ton* Πέτρον | *Petron* Pietarin θερμαινόμενον | *thermainomenon* lämmittelemässä ἐμβλέψασα | *emblemsasa* katseli αὐτῶ | *autō* häntä λέγει | *legei* sanoen καὶ | *kai* myös σὺ | *sy* sinä μετὰ |

meta kanssa τοῦ | *tou* Ναζαρηνοῦ | *Nadzarēnou* Nasaretilaisen Ἰησοῦ | *Iēsou*
Jeesuksen ἦσθα | *ēstha* olit

Delitzsch וַתֵּרָא | va'tere' אֶת־פֶּטְרוֹס | 'et-Petros כִּי | ki מִתְחַמֵּם | mitchammem
הוּא | hu' וַתִּבְטַבּוּ | vatabbet-bo וַתֹּאמֶר | vato'mar הֲגַם־אֶתְּהָ | gam-'atta הֲיִיתָ |
haita עַם־הַנְּצֵרִי | 'im-hanNatzeri יֵשׁוּעַ | JESHUA

TKIS ja nähdessään Pietarin lämmittelevän sanoi häneen katsoen: "Sinäkin olit
Jeesus Nasaretilaisen kanssa."

STLK Nähdessään Pietarin lämmittelevän hän katsoi häneen ja sanoi: "Sinäkin olit
Jeesus Nasaretilaisen kanssa."

BIBLIA 1776 Ja koska hän näki Pietarin lämmittelevän, katsahti hän hänen
päällensä ja sanoi: ja sinäkin olit Jeesuksen Natsarealaisen kanssa?

68. *TR* ὁ | *ho* δὲ | *de* mutta ἠρνήσατο | *ērñēsato* hän kielsi λέγων | *legōn* sanoen
οὐκ | *ouk* ἐν οἴδᾳ | *oida* tiedä οὐδὲ | *oude* enkä ἐπίσταμαι | *epistamai* käsittää τί | *ti*
mitä σὺ | *sy* sinä λέγεις | *legeis* puhut καὶ | *kai* ja ἐξῆλθεν | *eksēlthen* hän lähti ἔξω
| *eksō* ulos εἰς | *eis* τὸ | *to* προαύλιον· | *proaulion* etupihalle καὶ | *kai* ja ἀλέκτωρ
| *alektōr* kukko ἐφώνησε | *efōnēse* lauloi

Delitzsch וַיִּבְחַשׁ | vaje'chachesh לֵאמֹר | le'mor לֵא | lo' אָדַע | 'eda' וְלֵ | velo'
אָבִין | 'avin מָה | ma אֵת | 'att אֲמַרְתָּ | 'omaret וַיֵּצֵא | vajje'tze' הַחֹצְצָה | ha'chutza
אֶל־הָאֵילָם | 'el-ha'ulam וְהַתְּרַגְּלָה | ve'hatar'negol קָרָא | qara'

TKIS Mutta hän kiisti sanoen: "En tiedä enkä käsittää, mitä sanot." Ja hän meni ulos
esipihalle. Ja kukko lauloi.

STLK Mutta hän kielsi sanoen: "En tiedä enkä käsittää, mitä sanot." Hän meni ulos
pihalle, ja kukko lauloi.

BIBLIA 1776 Mutta hän kielsi sanoen: en tunne minä häntä, enkä tiedä, mitäs sanot.
Ja hän meni ulos porstuaan; ja kukko lauloi.

69. *TR* καὶ | *kai* ja ἡ | *hē* παιδίσκη | *paidiskē* palvelijatar ἰδοῦσα | *idoussa*
nähdessään αὐτὸν | *auton* hänet πάλιν | *palin* uudelleen ἤρξατο | *ērksato* alkoi
λέγειν | *legein* puhumaan τοῖς | *tois* παρεστηκόσιν | *parestēkosin* lähellä seisoville
ὅτι | *hoti* että οὗτος | *houtos* tämä ἐξ | *eks* αὐτῶν | *autōn* heistä ἐστίν | *estin* on

anathematidzein kiroilla και | *kai* ja ὀμνύειν | *omnye*in vannoa ὅτι | *hoti* että οὐκ
| *ouk* en οἶδα | *oida* tunne τὸν | *ton* ἄνθρωπον | *anthrōpon* miestä τοῦτον | *touton*
sitä ὄν | *hon* josta λέγετε | *legete* puhutte

Delitzsch וַיִּחַל | vajjachel לְהַחֲרִים | le'hacharim וְלִהְשִׁיבָהּ | 'et-nafesho וְלִהְשִׁיבָהּ |
ulehish'shavea' לְאֹמַר | le'mor לֹא | lo' יְדַבְּרֵי | jada'ti וְאֵת־הָאִישׁ | 'et-ha'ish הַזֶּה |
hazzeh אֲשֶׁר | 'asher אֲמַרְתֶּם | 'amartem

TKIS Mutta hän alkoi kirota ja vannoa: "En tunne sitä miestä, josta puhutte."

STLK Mutta hän alkoi kirota itseään ja vannoa: "En tunne sitä miestä, josta te puhutte."

BIBLIA 1776 Niin hän rupesi itsiänsä sadattelemaan ja vannomaan: en tunne minä sitä ihmistä, jota te sanotte.

72. **TR** και | *kai* ja ἐκ | *ek* δευτέρου | *deuterou* toisen kerran ἀλέκτωρ | *alektōr*
kukko ἐφώνησε | *efōnēse* lauloi και | *kai* ja ἀνεμνήσθη | *anemnēsthē* muisti ὁ | *ho*
Πέτρος | *Petros* Pietari τοῦ | *tou* ῥήματος | *rēmatos* sanat οὗ | *hou* jotka εἶπεν |
eipen sanoι αὐτῷ | *autō* hänelle ὁ | *ho* Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus ὅτι | *hoti* että πρὶν |
prin ennen kuin ἀλέκτορα | *alekto*ra kukko φωνῆσαι | *fōnēsai* laulaa δίς | *dis*
kahdesti ἀπαρνῆση | *aparnēsē* kiellät με | *me* minut τρίς | *tris* kolmesti και | *kai* ja
ἐπιβαλὼν | *epibalōn* hän purskahti ἔκλαιε | *eklaie* itkemään

Delitzsch וַיִּחַלְגֵּל | ve'hatar'negol קָרָא | qara' פָּעַם | pa'am שְׁנַיִת | shenit וַיִּזְכֹּר |
vajizkor פְּטְרוֹס | Petros אֶת־הַדָּבָר | 'et-ha'davar אֲשֶׁר | 'asher לֹא־לֹ | 'amar-lo
יִשׁוּעַ | JESHUA בְּטֶרֶם | beterem יִקְרָא | jiqra' הַתְּרַגֵּל | hatar'negol פְּעָמַיִם |
pa'amaim תְּכַחֵשׁ | techachesh בִּי | bi שָׁלַשׁ | shalsh פְּעָמַיִם | pe'amim וַיִּשָּׂא |
vajjasem אֶל־לִבּוֹ | 'el-libbo וַיִּבֶךְ | vajje'vek

TKIS Ja heti kukko lauloi toisen kerran. Niin Pietari muisti sanan, jonka Jeesus lausui hänelle: "Ennen kuin kukko kahdesti laulaa, sinä kolmesti minut kiellät." Ja *hän purskahti itkemään*."

STLK Samassa kukko lauloi toisen kerran. Pietari muisti Jeesuksen sanat, jotka hän oli sanonut hänelle: "Ennen kuin kukko kahdesti laulaa, [sinä] kiellät minut kolmesti." Ja hän purskahti itkuun.

BIBLIA 1776 Ja kukko lauloi toisen kerran. Niin Pietari muisti sen sanan, minkä Jesus hänelle sanonut oli: ennenkuin kukko kahdesti laulaa, sinä kolmasti minun kiellät. Ja hän kiiruusti läksi ulos ja itki.

15 Luku

1. **TR** καὶ | *kai* εὐθέως | *eutheōs* heti ἐπὶ | *epi* τὸ | *to* πρῶτῃ | *prōi* varhain aamulla συμβούλιον | *symbolion* neuvottelua ποιήσαντες | *poiēsantes* pitivät οἱ | *oi* ἀρχιερεῖς | *archiereis* ylipapit μετὰ | *meta* kanssa τῶν | *tōn* πρεσβυτέρων | *presbyterōn* vanhinten καὶ | *kai* ja γραμματέων | *grammateōn* kirjanoppineiden καὶ | *kai* ja ὅλον | *holon* koko τὸ | *to* συνέδριον | *synedrion* neuvoston δήσαντες | *dēsantes* he sitoivat τὸν | *ton* Ἰησοῦν | *Iēsoun* Jeesuksen ἀπήνεγκαν | *apēnegkan* veivät pois καὶ | *kai* ja παρέδωκαν | *paredōkan* luovuttivat τῷ | *tō* Πιλάτῳ | *Pilatō* Pilatukselle

Delitzsch וַיִּשְׁכְּמוּ | *vajjashkimu* רֵאשֵׁי | *ra'shei* הַכֹּהֲנִים | *ha'kohanim* עִם־הַזְּקֵנִים | *'im-hazzeqenim* וְהַסּוֹפְרִים | *ve'has'soferim* וְכָל־הַסֵּנְדְרִין | *vechol-ha'sanhedrin* בַּבֶּקֶר | *baboqer* וַיִּתְּעֲצוּ | *vajjitja'atzu* וַיֵּאָסְרוּ | *vajja'asru* אֶת־יֵשׁוּעַ | *'et-JESHUA* וַיּוֹלִיכֵהוּ | *vajjolicuhu* מִשָּׁם | *mish'sham* וַיִּמְסְרֵהוּ | *vajimseruhu* אֶל־פִּילָטוֹס | *'el-Pilatōs*

TKIS Heti aamulla ylipapit pitivät neuvottelun vanhinten ja kirjanoppineitten ja koko neuvoston kanssa. He sitoivat Jeesuksen, veivät pois ja luovuttivat Pilatuksen käsiin.

STLK Heti varhain aamulla ylipapit, vanhimmat, kirjanoppineet ja koko Neuvosto pidettyään neuvottelun sitoivat Jeesuksen, veivät hänet pois ja luovuttivat Pilatukselle.

BIBLIA 1776 Ja kohta aamulla varhain pitivät ylimmäiset papit neuvoa vanhimpain ja kirjanoppineitten kanssa ja kaikki raati, ja veivät pois Jeesuksen sidottuna ja antoivat ylönsä Pilatukselle.

2. **TR** καὶ | *kai* ja ἐπηρώτησεν | *epērōtēsen* kysyi αὐτὸν | *auton* Häneltä ὁ | *ho* Πιλάτος | *Pilatōs* Πίλατος σὺ | *sy* sinä εἶ | *ei* oletko ὁ | *ho* βασιλεὺς | *basileus* kuningas τῶν | *tōn* Ἰουδαίων | *Ioudaiōn* juutalaisten ὁ | *ho* δὲ | *de* ja ἀποκριθεὶς | *apokritheis* Hän vastasi εἶπεν | *eipen* sanoen αὐτῷ | *autō* hänelle σὺ | *sy* sinä λέγεις | *legeis* sanot

Delitzsch וַיִּשְׁאַל | vajjish'al אֹתוֹ | 'oto פִּילָטוֹס | Pilatos הָאֲתָהּ | ha'atta מְלֶךְ | melech הַיְהוּדִים | haJehudim וַיֵּצֵא | vajja'an וַיִּאֶמֶר | vajjo'mer אֵלָיו | 'elaiv אֲתָהּ | 'atta אֶמְרָתָהּ | 'amareta

TKIS Niin Pilatus kysyi Häneltä: "Oletko sinä juutalaisten kuningas?" Hän vastasi ja sanoi hänelle: "Sinä sanot."

STLK Pilatus kysyi häneltä: "Oletko sinä juutalaisten kuningas?" Hän vastasi ja sanoi hänelle: "Sinä sen sanot."

BIBLIA 1776 Ja Pilatus kysyi häneltä: oletkos sinä Juudalaisten kuningas? Hän vastasi ja sanoi hänelle: sinäpä sen sanot.

3. **TR** καὶ | *kai* ja κατηγοροῦν | *katēgoroun* syyttivät αὐτοῦ | *autou* Häntä οἱ | *oi* ἀρχιερεῖς | *archiereis* yliapit πολλά· | *polla* paljon αὐτὸς | *autos* mutta Hän δὲ | *de* οὐδὲν | *ouden* ei mitään ἀπεκρίνατο | *apekrinato* vastannut

Delitzsch וַיִּשְׂאֵי | vera'shei הַכֹּהֲנִים | ha'kohanim הַרְבּוּ | hirebu לְשֹׁטְנוֹ | le'sitno

TKIS Ja yliapit esittivät monta syytöstä Häntä vastaan.

STLK Yliapit tekivät monta syytöstä häntä vastaan, mutta hän ei vastannut mitään.

BIBLIA 1776 Ja ylimmäiset papit kantoivat hänen päällensä paljon.

4. **TR** ὁ | *ho* δὲ | *de* niin Πιλάτος | *Pilatos* Pilatus πάλιν | *palin* uudelleen ἐπηρώτησεν | *epērōtēsen* kysyi αὐτόν | *auton* Häneltä λέγων | *legōn* sanoen οὐκ | *ouk* etkö ἀποκρίνη | *apokrinē* vastaa οὐδὲν | *ouden* mitään ἴδε | *ide* katso πόσα | *posa* kuinka paljon σου | *sou* sinua καταμαρτυροῦσιν | *katamartyrousin* he vastaan todistavat

Delitzsch וַיִּוְדֵף | vajjosef פִּילָטוֹס | Pilatos וַיִּשְׁאַלְהוּ | vajjish'alehu לְאֵמֹר | le'mor הַיְהוּדִים | ha'einecha מְשִׁיב | meshiv דָּבָר | davar הָאֵל | re'eh כַּמָּה | kamma הֵם | hem מַעֲיָדִים | me'idim בָּךְ | bach

TKIS Niin Pilatus taas kysyi Häneltä sanoen: "Etkö vastaa mitään? Katso, kuinka paljon *he todistavat* sinua vastaan."

STLK Pilatus kysyi taas häneltä sanoen: "Etkö vastaa mitään? Katso, kuinka paljon syytöksiä he tekevät sinua vastaan."

BIBLIA 1776 Niin Pilatus kysyi taas häneltä ja sanoi: etkös mitään vastaa? Katso, kuinka paljon he sinua vastaan todistavat.

5. **TR** ὁ | *ho* δὲ | *de* mutta Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus οὐκέτι | *ouketi* ei enää οὐδὲν | *ouden* ei mitään ἀπεκρίθη | *apekrithē* vastannut ὥστε | *hōste* niin että θαυμάζειν | *thaumadzein* ihmetteli τὸν | *ton* Πιλάτον | *Pilaton* Pilatus

Delitzsch וַיִּשְׁוֹעַ | veJESHUA לֹא־הִשִּׁיב | lo'-heshiv עוֹד | 'od אַף־דָּבָר | 'af-davar דָּבָר | 'echad וַיִּתְמַח | vajjitmah פִּילָטוֹס | Pilatos

TKIS Mutta Jeesus ei enää vastannut mitään, niin että Pilatus ihmetteli.

STLK Mutta Jeesus ei enää vastannut mitään, niin että se hämmästytti Pilatusta.

BIBLIA 1776 Mutta ei Jesus sitte ensinkään vastannut, niin että Pilatus ihmetteli.

6. **TR** κατὰ | *kata* δὲ | *de* ja ἑορτὴν | *heortēn* juhlassa ἀπέλυεν | *apelyen* hän vapautti αὐτοῖς | *autois* heille ἓνα | *hena* yhden δέσμιον | *desmion* vangin ὅνπερ | *onper* ketä tahansa ἠτοῦντο | *ētounto* he pyysivät

Delitzsch וּבְכַל־חַג | uvechol-chag הַיָּהּ | haja דְּרַכּוֹ | darko לְפָטֹר | liftor לְהֵם | lahem אֲסִיר | 'asir אֶחָד | 'echad אֵת | 'et אֲשֶׁר | 'asher בְּקִשְׁוֹ | jevaqueshu

TKIS Mutta juhlan aikana hän tavallisesti päästi heille irti yhden vangin, jota he anoivat.

STLK Mutta juhlan aikana hänellä oli tapana vapauttaa heille yksi vanki, se, jota he anoivat.

BIBLIA 1776 Mutta juhlanä päästi hän heille yhden vangin irralle, kenenkä he anoivat.

7. **TR** ἦν | *ēn* ja oli δὲ | *de* ὁ | *ho* λεγόμενος | *legomenos* kutsuttu Βαραββᾶς | *Barabbas* Barabbaaksi μετὰ | *meta* kanssa τῶν | *tōn* συστασιαστῶν | *systasiastōn* kapinakumppanien δεδεμένος | *dedemenos* sidottuna οἵτινες | *hoitines* jotka ἐν | *en* τῇ | *tē* στάσει | *stasei* kapinassa φόνον | *fonon* murhan πεποιήκεισαν | *pepoiēkeisan* olivat tehneet

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi אִישׁ | 'ish הַחֲנִיקָרָא | hanniqra' בְּשֵׁם | veshem בְּרֶ־אֲבָאִים |

Bar-'abba' אָסוּר | 'asur עַם־הַמּוֹרְדִים | 'im-hammoredim אֲשֶׁר | 'asher רָצְחוֹ | ratzechu רָצַח | retzach בְּעֵת | be'et הַמָּרְד | hammared

TKIS Niin siellä oli eräs Barabbaaksi kutsuttu, vangittu muitten *kapinaan osallistuneitten* kanssa, jotka kapinassa olivat tehneet murhan.

STLK Siellä oli eräs mies, jota sanottiin Barabbaaksi, vangittu muiden kapinoitsijoiden kanssa, jotka kapinassa olivat tehneet murhan.

BIBLIA 1776 Niin oli yksi nimeltä Barabbas, joka oli sidottu kapinan nostajitten kanssa, jotka kapinassa murhan tehneet olivat.

8. **TR** καὶ | *kai* ja ἀναβοήσας | *anaboēsas* meni ylös ὁ | *ho* ὄχλος | *ochlos* kansa ἤρξατο | *ērksato* alkaen αἰτεῖσθαι | *aiteisthai* pyytää καθὼς | *kathōs* niinkuin αἰεὶ | *aei* aina ἐποίει | *epoiei* hän oli tehnyt αὐτοῖς | *autois* heille

Delitzsch וַיִּשָּׂא | vajjissa' הַהֶמוֹן | hehamon אֶת־קוֹלוֹ | 'et-qolo וַיִּתְקַלֵּל | vajjachellu לְבִקְשׁוֹ | le'vaqesh שֶׁיִּשְׂעָשֶׂה | shejja'aseh לָהֶם | lahem כְּפַעַם | kefa'am כְּפַעַם | befa'am

TKIS Ja kansa *alkoi huutaen* pyytää häntä tekemään niin kuin hän (aina) teki heille.

STLK Kansa meni sinne ylös ja rupesi pyytämään, että hän tekisi heille, kuten hänellä oli tapana.

BIBLIA 1776 Ja kansa huusi ja rupesi häntä rukoilemaan, että hän tekis niinkuin hän aina heille tehnyt oli.

9. **TR** ὁ | *ho* δὲ | *de* ja Πιλάτος | *Pilatos* Πιλᾶτος ἀπεκρίθη | *apekrithē* vastasi αὐτοῖς | *autois* heille λέγων | *legōn* sanoen Θέλετε | *thelete* tahdotteko ἀπολύσω | *apolysō* että vapautan ὑμῖν | *hymīn* teille τὸν | *ton* βασιλέα | *basilea* kuninkaan τῶν | *tōn* Ἰουδαίων | *Ioudaiōn* juutalaisten

Delitzsch וַיַּעַן | vajja'an אֶתָּם | 'otam פִּילָטוֹס | Pilatos וַיֹּאמֶר | vajjo'mar הַתְּחַפְּצוּ | hatachpetzu כִּי־אֶפְטֹר | ki-'eftor לָכֶם | la'chem אֶת־מֶלֶךְ | 'et-melech הַיְהוּדִים | ha'Jehudim

TKIS Mutta Pilatus vastasi heille sanoen: "Haluatteko, että päästän teille juutalaisten kuninkaan?"

STLK Pilatus vastasi heille sanoen: "Tahdotteko, että päästän teille juutalaisten kuninkaan?"

BIBLIA 1776 Niin Pilatus vastasi heitä, sanoen: tahdotteko, että minä päästän teille Juudalaisten kuninkaan?

10. *TR* ἐγίνωσκε | *eginōske* sillä hän tiesi γὰρ | *gar* ὅτι | *hoti* että διὰ | *dia* vuoksi φθόνον | *fthonon* kateuden παραδεδώκεισαν | *paradedōkeisan* olivat luovuttaneet αὐτόν | *auton* Hänet οἱ | *oi* ἀρχιερεῖς | *archiereis* ylipapit

Delitzsch כִּי | ki יָדַע | jada' אֲשֶׁר | 'asher רַק־מִקְּנָאָה | raq-miqqin'a מְסָרֻהוּ | mesaruhu רֵאשֵׁי | ra'shei הַכֹּהֲנִים | ha'kohanim

TKIS Sillä hän ymmärsi, että ylipapit olivat kateudesta luovuttaneet Hänet.

STLK Sillä hän tiesi, että ylipapit olivat kateudesta luovuttaneet hänet hänelle.

BIBLIA 1776 (Sillä hän tiesi, että ylimmäiset papit olivat hänen kateudesta antaneet ylöns.)

11. *TR* οἱ | *oi* δὲ | *de* mutta ἀρχιερεῖς | *archiereis* ylipapit ἀνέσεισαν | *aneseisan* kiihottivat τὸν | *ton* ὄχλον | *ochlon* kansaa ἵνα | *hina* että μᾶλλον | *mallon* mieluummin τὸν | *ton* Βαραββᾶν | *Barabban* Barabbaan ἀπολύσῃ | *apolysē* vapauttaisi αὐτοῖς | *autois* heille

Delitzsch וְרֵאשֵׁי | vera'shei הַכֹּהֲנִים | ha'kohanim הֵסִיתוּ | hesitu אֶת־הַקְּמוֹן | 'et-hehamon לְבַלְתִּי | le'vilti פֶּטוֹר | petor לָהֶם | lahem כִּי | ki אֶם | 'im אֵת | 'et בַּר־אָבָא | Bar-'abba'

TKIS Mutta ylipapit kiihottivat kansaa anomaan, että hän ennemmin päästäisi heille Barabbaan.

STLK Mutta ylipapit kiihottivat kansaa anomaan, että hän ennemmin vapauttaisi heille Barabbaan.

BIBLIA 1776 Mutta ylimmäiset papit yllyttivät kansaa, että hän heille ennen päästäis Barabbaan.

12. *TR* ὁ | *ho* δὲ | *de* ja Πιλάτος | *Pilatos* Pilatus ἀποκριθεὶς | *apokritheis* puhui πάλιν | *palin* jälleen εἶπεν | *eipen* sanoen αὐτοῖς | *autois* heille τί | *ti* mitä οὖν |

oun sitten θέλετε | *thelete* tahdotte ποιήσω | *poiēsō* tehtävän Hänelle öv | *hon* jota λέγετε | *legete* sanotte βασιλέα | *basilea* kuninkaaksi τῶν | *tōn* Ἰουδαίων | *Ioudaiōn* juutalaisten

Delitzsch וַיְהִי | vajjosef פִּילָטוֹס | Pilatos וַיֵּבֶן | vajja'an וַיֵּאמֶר | vajjo'mer הָלַךְ | lahem וְהָיָה אִפְּוֹאֵה | uma-'efo' הַפְּצֵתָם | chafatztem וְעַשְׂתָּהּ | ve'e'eseh לְאֲשֶׁר | la'asher אֲתָם | 'attem קִרְאִים | qore'im מְלֶכֶת | melech הַיְהוּדִים | ha'Jehudim

TKIS Ja Pilatus puhui taas heille ja sanoi: "Mitä *tahdotte minun sitten tekevän* Hänelle, jota kutsutte juutalaisten kuninkaaksi?"

STLK Mutta Pilatus vastasi ja puhui taas heille ja sanoi: "Mitä minun sitten on tehtävä sille, jota te sanotte juutalaisten kuninkaaksi?"

BIBLIA 1776 Niin Pilatus vastasi ja taas sanoi heille: mitä te siis tahdotte, että minun pitää tälle tekemän, jonka te Juudalaisten kuninkaaksi kutsutte?

13. **TR** οἱ | *oi* δὲ | *de* ja πάλιν | *palin* jälleen ἔκραξαν | *ekraksan* he huusivat σταύρωσον | *staurōson* ristiinnaulitse αὐτόν | *auton* Hänet

Delitzsch וַיִּסְפּוּ | vajjosifu לְצַעֵק | litz'oq הִצְלִיב | hatzelev אוֹתוֹ | 'oto

TKIS Niin he taas huusivat: "Naulitse Hänet ristiin!"

STLK Niin he taas huusivat: "Ristiinnaulitse hänet!"

BIBLIA 1776 Niin he taas huusivat: ristiinnaulitse häntä.

14. **TR** ὁ | *ho* δὲ | *de* mutta Πιλάτος | *Pilatos* Pilatus ἔλεγεν | *elegen* sanoi αὐτοῖς | *autois* heille τί | *ti* mitä γὰρ | *gar* sitten κακὸν | *kakon* pahaa ἐποίησεν | *epoiēsen* Hän on tehnyt οἱ | *oi* δὲ | *de* mutta περισσοτέρως | *perissoterōs* yhä kovemmin ἔκραξαν | *ekraksan* he huusivat σταύρωσον | *staurōson* ristiinnaulitse αὐτόν | *auton* Hänet

Delitzsch וַיֵּאמֶר | vajjo'mer אֲלֵיהֶם | 'aleihem פִּילָטוֹס | Pilatos מְהֵאֲפֹאֵה | ma-'efo' עָשָׂה | 'asa עָשָׂה | ra'a אֲתָם | vehem הִרְבּוּ-עוֹד | hirebu-'od לְצַעֵק | litz'oq הִצְלִיב | hatzelev אוֹתוֹ | 'oto

TKIS Mutta Pilatus sanoi heille: "Mitä pahaa Hän sitten on tehnyt?" Mutta he

huusivat vielä enemmän: "Naulitse Hänet ristiin!"

STLK Mutta Pilatus sanoi heille: "Mitä pahaa hän on tehnyt?" Mutta he huusivat vielä kovemmin: "Ristiinnaulitse hänet!"

BIBLIA 1776 Mutta Pilatus sanoi heille: mitä hän pahaa on tehnyt? Mutta he huusivat vielä kovemmin: ristiinnaulitse häntä.

15. *TR* ὁ | *ho* δὲ | *de* ja Πιλάτος | *Pilatos* Pilatus βουλόμενος | *boulomenos* tahtoi τῷ | *tō* ὄχλῳ | *ochlō* kansalle τὸ | *to* ἱκανὸν | *hikanon* mieliksi ποιῆσαι | *poiēsai* tehdä ἀπέλυσεν | *apelysen* vapauttaen αὐτοῖς | *autois* heille τὸν | *ton* Βαραββᾶν· | *Barabban* Barabbaan καὶ | *kai* mutta παρέδωκε | *paredōke* antoi τὸν | *ton* Ἰησοῦν | *Iēsoun* Jeesuksen φραγελλώσας | *fragellōsas* ruoskitettavaksi ἵνα | *hina* että σταυρωθῆ | *staurōthē* Hänet ristiinnaulittaisiin

Delitzsch וַיֹּאֵל | *vajjo'el* פִּילָטוֹס | *Pilatos* לְעָשׂוֹן | *la'asot* כִּרְצוֹן | *kirtzon* הַעַם | *ha'am* וַיַּجִּיֵּף | *vajjiftor* לְהַם | *lahem* אֵת | *'et* בְּרֶאֱבָבָא | *Bar-'abba'* וְאֵת | *ve'et* יֵשׁוּעַ | *JESHUA* הַכֹּהֵן | *hikka* בְּשׁוֹטִים | *vash'shotim* וַיִּמְסֹר | *vajimsor* אֹתוֹ | *'oto* לְהַצֵּל | *le'hitz'tzalev*

TKIS Silloin Pilatus, tahtoessaan tehdä kansalle mieliksi, päästi heille Barabbaan, mutta ruoskitti Jeesuksen ja luovutti Hänet ristiin naulittavaksi.

STLK Kun Pilatus tahtoi tehdä kansalle mieliksi, hän vapautti heille Barabbaan, mutta Jeesuksen hän ruoskitti ja luovutti ristiinnaulittavaksi.

BIBLIA 1776 Mutta Pilatus tahtoi kansan mielen noutaa ja päästi heille Barabbaan. Ja Jeesuksen, kuin hän hänen ruoskinut oli, antoi ylös ristiinnaulittaa.

16. *TR* οἱ | *hoi* δὲ | *de* niin στρατιῶται | *stratiōtai* sotamiehet ἀπήγαγον | *apēgagon* veivät αὐτὸν | *auton* Hänet ἔσω | *esō* sisälle τῆς | *tēs* αὐλῆς | *aulēs* sisäpihalle ὃ ἐστι | *ho esti* joka oli πραιτώριον | *praitōrion* maaherran palatsissa καὶ | *kai* συγκαλοῦσιν | *sygkalousin* kutsuivat koolle ὅλην | *holēn* koko τὴν | *tēn* σπεῖραν | *speiran* sotaväen osaston

Delitzsch וַיִּלְכְּדוּ | *vajjolicuhu* אֲנָשֵׁי | *'anshei* הַצָּבָא | *hatz'tzava'* אֶל־הַחֲצָרָה | *'el-hechatzer* הַחֲפִנִּימִית | *hopenimit* הוּא | *hu'* בֵּית | *beit* הַמְּשֻׁפָּט | *hammishpat* וַיִּזְעִיקוּ | *vajjaz'iqu* אֶת־כָּל־הַגָּדוּד | *'et-kol-hagedud*

TKIS Sotamiehet veivät Hänet sisälle linnaan, joka on maaherran palatsi. Ja he kutsuivat koolle koko sotilasosaston.

STLK Sotamiehet veivät hänet sisälle esipihaan, se on maaherran virka-asuntoon, ja kutsuivat sinne koko kohortin .

BIBLIA 1776 Niin huovit veivät hänen raastupaan ja kutsuivat kokoon kaiken joukon,

17. **TR** καὶ | *kai* ja ἐνδύουσιν | *endyousin* he pukivat αὐτὸν | *auton* Hänet πορφύραν | *porfyran* purppuraviittaa καὶ | *kai* ja περιτιθέασιν | *perititheasin* panivat päähän αὐτῷ | *autō* Hänelle πλέξαντες | *pleksantes* väännettyään ἀκάνθινον | *akanthinon* orjantappuroista στέφανον | *stefanon* seppeleen

Delitzsch וַיִּלְבְּשׁוּהוּ | vajjalbishuhu אֶרְגָּמָן | 'argaman וַיַּעַטְּוּהוּ | vaje'saregu טַטְּרָת | 'ateret קִצִּים | qotzim וַיַּעַטְּוּהוּ | vaje'atteruhu

TKIS Niin he pukivat Hänet purppuravaippaan ja väännettyään orjantappurakruunun panivat sen Hänen päähänsä.

STLK He pukivat hänen päälleen purppuravaatteen, väänsivät orjantappuroista kruunun ja panivat sen hänen päähänsä

BIBLIA 1776 Ja puettivat hänen purpuraan ja panivat hänen päähänsä väännetyn orjantappuraisen kruunun,

18. **TR** καὶ | *kai* ja ἤρξαντο | *ērksanto* alkoivat ἀσπάζεσθαι | *aspadzesthai* tervehtiä αὐτόν | *auton* Häntä Χαῖρε | *chaire* terve βασιλεῦ | *basileu* kuningas τῶν | *tōn* Ἰουδαίων· | *Ioudaiōn* juutalaisten

Delitzsch וַיַּחַלְלוּ | vajjachellu לְבָרְכוּ | le'varecho לְאֵמֹר | le'mor שְׁלוֹמִים | shalom לְ | le'cha מֶלֶךְ | melech הַיְהוּדִים | ha'Jehudim

TKIS Sitten he alkoivat tervehtiä Häntä: "Terve, juutalaisten kuningas!"

STLK ja rupesivat tervehtimään häntä: "Terve, juutalaisten kuningas!"

BIBLIA 1776 Ja rupesivat häntä tervehtimään: terve Juudalaisten kuningas!

19. **TR** καὶ | *kai* ja ἔτυπτον | *etypton* löivät αὐτοῦ | *autou* Häntä τὴν | *tēn* κεφαλὴν

| *kefalēn* päähän καλάμῳ | *kalamō* ruokokepillä καὶ | *kai* ja ἐνέπτουον | *eneptyon* sylkivät αὐτῶ | *autō* Häntä καὶ | *kai* ja τιθέντες | *tithentes* laskeutuivat τὰ | *ta* γόνατα | *gonata* polvilleen προσεκύουν | *prosekynoun* kumartaen αὐτῶ | *autō* Häntä

Delitzsch וַיִּכּוּ | vajjakku עַל־רֵאשׁוֹ | 'al-ro'sho בְּקִנְיָהּ | beqaneh וַיִּרְקוּ | vajjaroqqu בּוֹ | vo וַיִּכְרְעוּ | vajichre'u עַל־בְּרִכְיֵהֶם | 'al-bircheihem וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ | vajjishtachavu לוֹ | lo

TKIS He myös löivät Häntä päähän ruokokepillä, sylkivät Hänen päällensä ja laskeutuen polvilleen kumarsivat Häntä.

STLK He löivät häntä päähän ruokokepillä, sylkivät hänen päälleen ja laskeutuen polvilleen kumarsivat häntä.

BIBLIA 1776 Ja he löivät häntä päähän ruovolla ja sylkivät hänen päällensä, panivat polvillensa ja kumartaen rukoilivat häntä.

20. **TR** καὶ | *kai* ja ὅτε | *ote* kun ἐνέπαιζαν | *enepaiksān* he olivat pilkanneet αὐτῶ | *autō* Häntä ἐξέδυσαν | *eksedysan* riisuiivat αὐτὸν | *auton* Häneltä τὴν | *tēn* πορφύραν | *porfyran* purppuraviitan καὶ | *kai* ja ἐνέδυσαν | *enedysan* pukivat αὐτὸν | *auton* Hänet τὰ | *ta* ἱμάτια | *himatia* vaatteisiin τὰ | *ta* ἴδια | *idia* omiin καὶ | *kai* ja ἐξάγουσιν | *eksagousin* veivät pois αὐτὸν | *auton* Hänet ἵνα | *hina* σταυρώσωσιν | *staurōsōsin* ristiinnaulitakseen αὐτόν | *auton* Hänet

Delitzsch וַאֲחֵרַי | vea'charei הִתְלוֹצְצָמָהּ | hitlotzetzam בּוֹ | bo הִפְשִׁיטוּ | hifshitu אוֹתוֹ | 'oto אֶת־הָאֲרָגָמָן | 'et-ha'argaman וַיִּלְבִּישׁוּהוּ | vajjalbishuhu אֶת־בְּגָדָיו | 'et-begadaiv וַיִּזְיְאוּהוּ | vajjotzi'uhu לְלִצְלוֹ | litzlov אוֹתוֹ | 'oto

TKIS Pilkattuaan Häntä he riisuiivat Häneltä purppuravaipan ja pukivat Hänet Hänen omiin vaatteisiinsa ja veivät Hänet pois naulitakseen Hänet ristiin.

STLK Kun he olivat häntä pilkanneet, he riisuiivat häneltä purppuraviitan, pukivat hänet hänen omiin vaatteisiinsa ja veivät hänet pois ristiinnaulitakseen hänet.

BIBLIA 1776 Ja kuin he olivat häntä pilkanneet, riisuiivat he häneltä purpuraan, ja puettivat hänen omiin vaatteisiinsa, ja veivät hänen ulos ristiinnaulittaa.

21. **TR** καὶ | *kai* ja ἀγγαρεύουσι | *angareuoussi* he pakottivat παράγοντά |

paragonta ohikulkevan τινα | *tina* erään Σίμωνα | *Simōna* Simone Κυρηναῖον | *Kyrēnaion* Kyreneläisen ἐρχόμενον | *erchomenon* joka tuli ἀπ' | *ap* ἀγροῦ | *agrou* pellolta τὸν | *ton* πατέρα | *patera* isän Ἀλεξάνδρου | *Aleksandrou* Aleksanderin καὶ | *kai* ja Πούφου | *Roufou* Rufuksen ἵνα | *hina* ἄρῃ | *arē* kantamaan τὸν | *ton* σταυρὸν | *stauron* ristiään αὐτοῦ | *autou* Hänen

Delitzsch וַיֵּאָנוּסוּ | vaje'ensu אֵישׁ | 'ish עֹבֵר | 'over אֶחָד | 'echad מִן־הַשְּׂדֵה | min-hassadeh וְשֵׁמוֹן | ushemoן שִׁמְעוֹן | Shimeon הַקִּירִינִי | haQurini אַבִּי־אָוִי | 'avi אֶלְכְּסַנְדְּרוֹס | 'Alechsandros וְרֻפּוֹס | veRufos לְשֵׂאתָ צְלָבִי | 'et-tzelavo

TKIS He pakottivat erään ohi kulkevan kyreneläisen Simonin, joka tuli pellolta, Aleksanterin ja Ruufuksen isän, kantamaan Hänen ristiään.

STLK He pakottivat erään ohikulkevan miehen, Simonin, kyreneläisen, joka tuli pellolta, Aleksanterin ja Rufuksen isän, kantamaan hänen ristiään.

BIBLIA 1776 Ja niin he vaativat yhden, joka ohitse kävi (ja tuli pellolta, Simonin Kyreniläisen, Aleksanderin ja Rufin isän), kantamaan hänen ristiänsä.

22. **TR** καὶ | *kai* ja φέρουσιν | *ferousin* he veivät αὐτὸν | *auton* Hänet ἐπὶ | *epi* Γολγοθᾶ | *Golgotha* Golgatalle τόπον | *topon* paikalle ὃ | *ho* joka ἐστὶ | *esti* on μεθερμηνευόμενον | *methermēneuomenon* käännettynä κρανίου | *kraniou* Pääkallon τόπος | *topos* paikka

Delitzsch וַיְבִיאֵהוּ | vaje'vi'uhu אֶל־מְקוֹם | 'el-meqom גִּלְגֹּלְתָא | Gal'galeta' הַיָּא | hu' מְקוֹם | meqom הַגִּלְגֹּלְתָא | haGulgolet

TKIS Niin he veivät Hänet Golgata-nimiselle paikalle, joka käännettynä on pääkallonpaikka.

STLK He veivät hänet paikalle, jonka nimi on Golgata, se on käännettynä: pääkallonpaikka.

BIBLIA 1776 Ja he veivät hänen siihen paikkaan, joka kutsutaan Golgata, se on niin paljo kuin Pääkallon paikka,

23. **TR** καὶ | *kai* ja ἐδίδουν | *edidoun* antoivat αὐτῷ | *autō* Hänelle πιεῖν | *piein* juotavaksi ἐσμυρνισμένον | *esmyrnismenon* mirhalla sekoitettua οἴνον· | *oinon*

viiniä ó | *ho* δὲ | *de* mutta οὐκ | *ouk* ei ἔλαβε | *elabe* Hän ottanut

Delitzsch וַיִּתְּנוּ-לוֹ | vajjittenu-lo לוֹ | jain מזוג | mazug בְּמֹר | bemor וְהוּא | vehu' לֹא | lo' קִבֵּל | qibbel

TKIS Ja he tarjosivat Hänelle (juotavaksi) mirhalla sekoitettua viiniä, mutta Hän ei ottanut.

STLK He tarjosivat hänelle mirhalla sekoitettua viiniä, mutta hän ei ottanut sitä.

BIBLIA 1776 Ja he antoivat hänelle viinaa juoda myrrhamilla sekoitettua. Vaan ei hän ottanut.

24. *TR* καὶ | *kai* ja σταυρώσαντες | *staurōsantes* ristiinnaulittuaan αὐτόν | *auton* Hänet διμερίζον | *diemeridzon* he jakoivat τὰ | *ta* ἱμάτια | *himatia* vaatteensa αὐτοῦ | *autou* Hänen βάλλοντες | *ballontes* heittäen κλήρον | *klēron* arpaan ἐπ' | *ep* αὐτά | *auta* niistä τίς | *tis* kuka τί | *ti* mitäkin ἄρη | *arē* saisi

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi כְּאֲשֶׁר | ka'asher צִלְבּוֹ | tzalevu אֹתוֹ | 'oto וַיִּתְּלוּ | vaje'challequ בְּגִדָיו | vegadaiv לְהֶם | lahem בְּהַפִּילָם | behapilam עַל־יְהִי | 'aleihem גֹּרָל | goral מַה־יִּקְּחַח | mah-jiqqach אִישׁ | 'ish אִישׁ | 'ish

TKIS Naulittuaan Hänet ristiin he jakoivat keskenään Hänen vaatteensa heittäen niistä arpaan, mitä kukin saisi.

STLK He ristiinnaulitsivat hänet ja jakoivat keskenään hänen vaatteensa heittäen niistä arpaan, mitä kukin oli saava.

BIBLIA 1776 Ja kuin he olivat hänen ristiinnaulinneet, jakoivat he hänen vaatteensa ja heittivät niistä arpaan, mitä kunkin piti saaman.

25. *TR* ἔν | *ēn* ja oli δὲ | *de* ὥρα | *hōra* hetki τρίτη | *tritē* kolmas καὶ | *kai* kun ἐσταύρωσαν | *estaurōsan* he ristiinnaulitsivat αὐτόν | *auton* Hänet

Delitzsch וַיְהִי | va'tehi הַשְּׁשִׁי | hash'sha'a הַשְּׁלִישִׁית | hash'shelishit וַיִּצְלְּבוּ | vajjitzlevuhu

TKIS Oli kolmas tunti* kun he naulitsivat Hänet ristiin.

STLK Oli kolmas tunti, kun he hänet ristiinnaulitsivat.

BIBLIA 1776 Mutta se oli kolmas hetki, kun he hänen ristiinnaulitsivat.

26. **TR** καὶ | *kai* ja ἦν | *ēn* oli ἡ | *hē* ἐπιγραφή | *epigrafē* päällekirjoitus τῆς | *tēs* αἰτίας | *aitias* syynsä αὐτοῦ | *autou* Hänen ἐπιγεγραμμένη | *epigegrammenē* kirjoitettuna ὁ | *ho* Βασιλεὺς | *basileus* Kuningas τῶν | *tōn* Ἰουδαίων | *Ioudaiōn* Juutalaisten

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi וְכָתוּבָה | devar-'ashmato כְּתוּבָה | katuv לְמַעַן | le'ma'la מֶלֶךְ | melech הַיְהוּדִים | haJehudim

TKIS Ja päälle oli kirjoitettu Hänen syytään osoittava kirjoitus: ”Juutalaisten kuningas.”

STLK Päällekirjoitukseksi oli merkitty hänen syynsä: "Juutalaisten kuningas."

BIBLIA 1776 Ja oli päällekirjoitettu hänen syynsä kirjoitus: JUUDALAISTEN KUNINGAS.

27. **TR** καὶ | *kai* ja σὺν | *syn* yhdessä kanssa αὐτῷ | *autō* Hänen σταυροῦσι | *staurousi* ristiinnaulitsivat δύο | *dyo* kaksi ληστὰς | *lēstas* rosvoa ἓνα | *hena* yhden ἐκ | *ek* δεξιῶν | *deksiōn* oikealle καὶ | *kai* ja ἓνα | *hena* toisen ἐξ | *eks* εὐωνύμων | *euōnymōn* vasemmalle puolelle αὐτοῦ | *autou* Hänen

Delitzsch וַיִּצְלְבוּ | vajjitzlevu אֶת | 'itto שְׁנַי | shenei פְּרִיצִים | faritzim אֶחָד | 'echad לְיְמִינוֹ | limino אֶחָד | ve'echad לְמַעַן | lismo'lo

TKIS Hänen kanssa he naulitsivat ristiin kaksi ryöväriä, toisen Hänen oikealle ja toisen vasemmalle puolelleen.

STLK He ristiinnaulitsivat hänen kanssa kaksi ryöväriä, toisen hänen oikealle ja toisen hänen vasemmalle puolelleen.

BIBLIA 1776 Ja he ristiinnaulitsivat kaksi ryöväriä hänen kanssansa, yhden hänen oikialle ja toisen vasemmalle puolellensa.

28. **TR** καὶ | *kai* niin ἐπληρώθη | *eplērōthē* toteutui ἡ | *hē* γραφή | *grafē* Kirjoitus ἡ | *hē* joka λέγουσα | *legousa* sanoo καὶ | *kai* ja μετὰ | *meta* joukkoon ἀνόμων | *anomōn* pahantekijöiden ἐλογίσθη | *elogisthē* Hänet luettiin

Delitzsch וַיִּמְלֵא | vajjimmale' הַכְּתוּבָה | haKatuv הָאֹמֶר | ha'omer פְּשָׁעִים |

ve'et-pshe'im נִמְנָה | nimna

TKIS (Niin toteutui kirjoitus joka sanoo: "Ja Hänet luettiin pahantekijäin joukkoon.")

STLK Niin kävi toteen Raamattu, joka sanoo: "Hänet luettiin pahantekijöiden joukkoon."

BIBLIA 1776 Ja niin täytettiin se kirjoitus, joka sanoo: ja hän on pahantekiäin sekaan luettu.

29. **TR** καὶ | *kai* ja οἱ | *oi* παραπορευόμενοι | *paraporeuomenoi* ohikulkijat ἐβλασφήμουν | *eblasfēmoun* pilkkasivat αὐτόν | *auton* Häntä κινούντες | *kinountes* nyökyttäen τὰς | *tas* κεφαλὰς | *kefalas* päättään αὐτῶν | *autōn* Hänelle καὶ | *kai* ja λέγοντες | *legontes* sanoivat Οὐά | *oua* voi sinä ὁ | *ho* καταλύων | *katalyōn* joka hajotat τὸν | *ton* ναόν | *naon* temppelin καὶ | *kai* ja ἐν | *en* τρισὶν | *trisin* kolmessa ἡμέραις | *hēmerais* päivässä οἰκοδομῶν | *oikodomōn* sen rakennat

Delitzsch וְהֵעֲבִירִים | ve'ha'overim נִדְפּוּ | giddefu אֹתוֹ | 'oto וַיִּנְיְעוּ | vajjani'u רוֹשָׁם | ro'sham לְאֵמֹר | le'mor הָאֵךְ | he'ach אֶתְּהָ | 'atta הַהֹרֵס | hahores אֶתְּהִיכֵל | 'et-haheichal וּבִנְיָה | uvoneh אֹתוֹ | 'oto בְּשֵׁלֶשֶׁת | bishelshet יָמִים | jamim

TKIS Ohikulkijat rienasivat Häntä nyökyttäen päättään ja sanoen: "Voi sinua, joka hajoitat temppelin ja joka kolmessa päivässä sen rakennat!

STLK Ohikulkijat herjasivat häntä ja nyökyttivät päättään ja sanoivat: "Voi sinua, joka hajotat maahan temppelin ja kolmessa päivässä sen rakennat!

BIBLIA 1776 Ja ne, jotka siitä ohitse kävivät, pilkkasivat häntä ja väänTELIVÄT päätänsä, sanoen: voi sinuas, joka templin maahan jaotat ja kolmena päivänä rakennat ylös!

30. **TR** σῶσον | *sōson* pelasta σεαυτόν | *seauton* itsesi καὶ | *kai* ja κατάβα | *kataba* astu alas ἀπὸ | *apo* τοῦ | *tou* σταυροῦ | *staurou* ristiltä

Delitzsch הוֹשִׁיעַ | hosha' אֶתְּעַצְמְךָ | 'et-'atzmecha וַיֵּרֵד | ureda מִן־הַצֵּלָב | min-hatz'tzelav

TKIS Pelasta itsesi ja astu alas ristiltä."

STLK Auta itseäsi ja astu alas ristiltä."

BIBLIA 1776 Vapahda itses ja astu alas rististä.

31. *TR* ὁμοίως | *homoiōs* ja samoin δὲ | *de* καὶ | *kai* myös οἱ | *oi* ἀρχιερεῖς | *archiereis* yliapit ἐμπαίζοντες | *empaizontes* ivailivat πρὸς | *pros* ἀλλήλους | *allēlous* keskenään μετὰ | *meta* kanssa τῶν | *tōn* γραμματέων | *grammateōn* kirjanoppineiden ἔλεγον | *elegon* sanoen Ἄλλους | *allous* toisia ἔσωσεν | *esōsen* Hän pelasti ἐαυτὸν | *heauton* itseään οὐ | *ou* ei δύναται | *dynatai* voi σῶσαι | *sōsai* pelastaa

Delitzsch וְכֵן | vechen לְעַגּוֹ | la'agu לוֹ | lo גַּם־רַאֲשֵׁי | gam-ra'shei הַכֹּהֲנִים | ha'kohanim עַם־הַסּוֹפְרִים | 'im-has'soferim בְּאֵמֶרָם | be'ameram אִישׁ | 'ish רְעִיָּה | 'el-re'ehu אֶת־אֲחֵרִים | 'et-'acherim הוֹשִׁיָּע | hoshia' וְאֶת־עַצְמוֹ | ve'et-'atzmo לֹא | lo יוּכַל | juchal לְהוֹשִׁיעַ | le'hoshia'

TKIS Samoin yliapitkin pilkaten keskenään kirjanoppineitten kanssa sanoivat: "Toisia Hän pelasti, itseään ei voi pelastaa.

STLK Samoin yliapitkin sekä kirjanoppineet pilkkasivat häntä keskenään ja sanoivat: "Muita hän on auttanut, itseään ei voi auttaa.

BIBLIA 1776 Niin myös ylimmäiset papit pilkkasivat häntä keskenänsä kirjanoppineiden kanssa, sanoen: muita hän autti, ei hän voi itsiänsä auttaa.

32. *TR* ὁ | *ho* Χριστὸς | *Christos* Kristus ὁ | *ho* βασιλεὺς | *basileus* kuningas τοῦ | *tou* Ἰσραὴλ | *Israēl* Israelin καταβάτω | *katabatō* astukoon alas νῦν | *nyn* nyt ἀπὸ | *apo* τοῦ | *tou* σταυροῦ | *staurou* ristiltä ἵνα | *hina* että ἴδωμεν | *idōmen* näkisimme καὶ | *kai* ja πιστεύσωμεν | *pisteusōmen* uskoisimme καὶ | *kai* ja οἱ | *oi* συνεσταυρωμένοι | *synestaurōmenoi* yhdessä kanssaan ristiinnaulitut αὐτῷ | *autō* Hänen ὠνείδιζον | *ōneididzon* herjasivat αὐτόν | *auton* Häntä

Delitzsch הַמְּשִׁיָּחַ | hamMashiach מֶלֶךְ | melech יִשְׂרָאֵל | Jisra'el יֵרֵד־נָא | jered-na' מִן־הַצֵּלָב | min-hatz'tzelav לְמַעַן | le'ma'an נִרְעָה | nir'eh וְנֶאֱמִין | vena'amin וְגַם־הַנְּצִלָבִים | vegam-hannitzlavim אִתּוֹ | 'itto תְּרַפּוּהוּ | cherefuhu

TKIS Astukoon Hän, Kristus, Israelin kuningas, nyt alas ristiltä, jotta näkisimme ja uskoisimme." Myös Hänen kanssaan ristiin naulitut solvasivat Häntä.

STLK Astukoon hän, Kristus, Israelin kuningas, nyt alas ristiltä, että näkisimme ja uskoisimme." Myös ne, jotka olivat ristiinnaulitut hänen kanssaan, herjasivat häntä.

BIBLIA 1776 Kristus, Israelin kuningas, astukaan nyt alas rististä, että me näkisimme ja uskoisimme. Ja ne, jotka hänen kanssansa ristiinnaulitut olivat, pilkkasivat häntä.

33. **TR** γενομένης | *genomenēs* ja tuli δὲ | *de* ὥρας | *hōras* hetkellä ἑκτης | *hektēs* kuudennella σκοτός | *skotos* pimeä ἐγένετο | *egeneto* tullen ἐφ' | *ef* πάλιν ὅλην | *holēn* koko τὴν | *tēn* γῆν | *gēn* maan ἕως | *eōs* saakka ὥρας | *hōras* hetkeen ἐννάτης | *ennatēs* yhdeksänteen

Delitzsch וַבַּהֲיוֹת | *uvihjot* הַשָּׁשִׁית | *hash'sha'a* הַשִּׁשִּׁית | *hash'shish'shit* הַשִּׁשִּׁית | *haja* חָשַׁח | *chshech* כָּל־הָאָרֶץ | *'al-kol-ha'aretz* עַד | *'ad* הַשָּׁשִׁית | *hash'sha'a* הַשִּׁשִּׁית | *hatteshi'it*

TKIS Kuudennella tunnilla tuli pimeä yli kaiken maan aina yhdeksänteen tuntiin asti.

STLK Kuudennella tunnilla tuli pimeys yli koko maan, ja sitä kesti aina yhdeksänteen tuntiin.

BIBLIA 1776 Mutta kuin kuudes hetki tuli, tuli pimeys kaiken maan päälle hamaan yhdeksänteen hetkeen asti.

34. **TR** καὶ | *kai* ja τῆ | *tē* ὥρα | *hōra* hetkellä τῆ | *tē* ἐννάτη | *ennatē* yhdeksännellä ἐβόησεν | *eboēsen* huusi ὁ | *ho* Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus φωνῆ | *fōnē* äänellä μεγάλη | *megalē* suurella λέγων | *legōn* sanoen Ἐλωὶ | *elōi* Eloi Ἐλωὶ | *elōi* Eloi λαμῶ | *lamma* lamma σαβαχθανί | *sabachthani* sabachthani ὃ | *ho* joka ἐστὶ | *esti* on μεθερμηνευόμενον | *methermēneuomenon* käännettynä ὁ | *ho* Θεός | *Theos* Jumalani μου | *mou* minun ὁ | *ho* Θεός | *Theos* Jumalani μου | *mou* minun εἰς | *eis* τί | *ti* miksi με | *me* minut ἐγκατέλιπες | *egkatelipes* hylkäsit

Delitzsch וַבַּשָּׁשִׁית | *uvash'sha'a* הַשִּׁשִּׁית | *hatteshi'it* וַיִּצְעַק | *vajjitz'aq* יִשְׁוּעַ | *JESHUA* בְּקוֹל | *beqol* גָּדוֹל | *gadol* אֱלֹהֵי | *'Elahi* אֱלֹהֵי | *'Elahi* לְמָה | *le'ma* שֶׁבַקְתָּנִי | *shevaqtani* אֲשֶׁר | *'asher* פָּרוּשׁוֹ | *perusho* אֱלֵי | *'Eli* אֱלֵי | *'Eli* לְמָה | *lama* עֲזַבְתָּנִי | *'azavtani*

TKIS Yhdeksännellä tunnilla Jeesus huusi kovalla äänellä (sanoen): "Eloi, Eloi*, lama sabaktani?" Joka käännettynä on: *Jumalani, Jumalani, miksi minut hylkäsit?

STLK Yhdeksännellä tunnilla Jeesus huusi suurella äänellä: "Eeli, Eeli, lama sabaktani?" Se on käännettynä: Jumalani, Jumalani, miksi minut hylkäsit?

BIBLIA 1776 Ja yhdeksännellä hetkellä huusi Jesus suurella äänellä, sanoen: Eli, Eli, lamma sabaktani? se on niin paljo kuin: minun Jumalani, minun Jumalani, miksis minut annoit ylöns?

35. **TR** καί | *kai* ja τινες | *tines* jotkut τῶν | *tōn* παρεστηκότων | *parestēkotōn* lähellä seisovista ἀκούσαντες | *akousantes* kuultuaan ἔλεγον | *elegon* sanoivat Ἴδού | *idou* katso Ἡλίαν | *Elia* Eliaa φωνεῖ | *fōnei* Hän kutsuu

Delitzsch ומקצת | *umiqtzat* הַעֲמִידִים | *ha'omedim* יִלְצָאוּ | *'etzlo* בְּשִׁמְשָׁם | *beshame'am* אֶת־זֹת | *'et-zot* אָמְרוּ | *'ameru* הִנֵּה | *hinneh* אֶל־אֱלִיָּהוּ | *'el-'Elijahu* הוּא | *hu'* קוֹרֵא | *qore'*

TKIS Sen kuullessaan muutamat siinä seisovista sanoivat: "Katso, Hän huutaa Eliaa."

STLK Sen kuullessaan sanoivat muutamat niistä, jotka siinä seisoivat: "Katso, hän huutaa Eliaa."

BIBLIA 1776 Ja kuin muutamat, jotka siinä seisoivat, sen kuulivat, sanoivat he: katso, hän huutaa Eliasta.

36. **TR** δραμῶν | *dramōn* ja juoksi δέ | *de* εἷς | *eis* eräs καὶ | *kai* ja γεμίσας | *gemisas* täyttäen σπόγγον | *spongon* sienen ὄξους | *oksous* hapanviinillä περιθείς | *peritheis* laittoi ympärille τε | *te* καλάμῳ | *kalamō* ruokokepin ἐπότιζεν | *epotidzen* antoi juoda αὐτόν | *auton* Hänen λέγων | *legōn* sanoen ἄφετε | *afete* antakaa olla ἴδωμεν | *idōmen* katsokaamme εἰ | *ei* jos ἔρχεται | *erchetai* tulee Ἡλίας | *Elias* Elia καθελεῖν | *kathelein* ottamaan alas αὐτόν | *auton* Hänet

Delitzsch וַיִּרָץ | *vajjaratz* אֶחָד | *'echad* מְהֵמ | *mehem* וַיִּמְלֵא | *vaje'malle'* וַיִּפּוֹץ | *sefog* חֲמֵץ | *chometz* וַיִּבֶן | *vajjasem* עַל־קִנֵּהוּ | *'al-qaneh* וַיִּשְׁקְהוּ | *vajjashqehu* וַיִּבֶן | *vajjo'mer* וַיִּחַו | *hannichu* וַיִּבֶן | *venir'eh* אֶם־יָבֹא | *'im-javo'* אֶל־אֱלִיָּהוּ | *'Elijahu* לְהוֹרִידוֹ | *le'horido*

TKIS Niin muuan mies juoksi ja täytti sienen hapanviinillä, pani sen ruokokepin päähän ja antoi Hänelle juoda sanoen: "Annas, katsotaan, tuleeko Elia ottamaan Hänet alas."

STLK Eräs mies juoksi ja täytti sienen hapanviinillä, pani sen ruokokepin päähän ja antoi hänelle juoda sanoen: "Annahan olla, katsokaamme, tuleeko Elia ottamaan hänet alas."

BIBLIA 1776 Niin juoksi yksi ja täytti sienen etikalla ja pani sen ruovon ympärille, taritsi hänen juoda, sanoen: pidäs! katsokaamme, tuleeko Elias häntä ottamaan pois.

37. *TR* ὁ | *ho* δὲ | *de* ja Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus ἀφείς | *afeis* huutaen φωνήν | *fōnēn* äänellä μεγάλην | *megalēn* suurella ἐξέπνευσε | *eksepneuse* antoi henkensä

Delitzsch וַיִּשְׁוֹעַ | veJESHUA נָתַן | natan קוֹל | qol גָּדוֹל | gadol וַיִּיְפֹּחַ | vajippach אֶת־נַפְשׁוֹ | 'et-nafesho

TKIS Mutta Jeesus huusi kovalla äänellä ja antoi henkensä.

STLK Mutta Jeesus huusi suurella äänellä ja antoi henkensä.

BIBLIA 1776 Mutta Jesus huusi suurella äänellä ja antoi henkensä.

38. *TR* καὶ | *kai* ja τὸ | *to* καταπέτασμα | *katapetasma* esirippu τοῦ | *tou* ναοῦ | *naou* temppelin ἐσχίσθη | *eschisthē* repesi εἰς | *eis* δύο | *dyo* kahtia ἀπὸ | *apo* ἄνωθεν | *anōthen* ylhäältä ἕως | *eōs* saakka κάτω | *katō* alas

Delitzsch וַיִּפְרָקֶת | ufarochet הַהַיְיָ | haheichal נִקְרָעָה | niqre'a לִישְׁנַיִם | lishenaim קְרָעִים | qera'im מִלְּמַעַל | millema'la לַמַּטָּה | le'matta

TKIS Ja temppelin esirippu repesi kahtia ylhäältä alas asti.

STLK Temppelin esirippu repesi kahtia ylhäältä alas asti.

BIBLIA 1776 Ja templin esivaate repesi kahtia, ylhäältä hamaan alas.

39. *TR* ἰδὼν | *idōn* niin sen nähtyään δὲ | *de* ὁ | *ho* κεντυρίων | *kentyriōn* sadanpäämies ὁ | *ho* joka παρεστηκὼς | *parestēkōs* lähellä seisoι ἐξ | *eks* ἐναντίας | *enantias* vastapäätä αὐτοῦ | *autou* Häntä ὅτι | *hoti* että οὕτω | *houtō* niin κράξας | *kraksas* huutaen ἐξέπνευσεν | *eksepneusen* Hän antoi henkensä εἶπεν | *eipen*

sanoi ἀληθῶς | *alēthōs* todella ó | *ho* ἄνθρωπος | *anthrōpos* mies οὗτος | *outos*
tämä uíos | *hyios* Poika ἦν | *ēn* oli Θεοῦ | *Theou* Jumalan

Delitzsch וַיֵּרָא | vajjar' שָׂר | sar הַמָּאָה | hamme'a הַעֲמִיד | ha'omed לְנִגְדוֹ |
le'negdo כִּי | ki בְּזַעְקוֹ | beza'aqo כִּן | chen נָפַח | nafach אֶת־נַפְשׁוֹ | 'et-nafesho
וַיֵּאמַר | vajjo'mar אַכֵּן | 'achen הָאִישׁ | ha'ish הִזָּה | hazzeh הִזָּה | haja בֶּן־הָאֱלֹהִים
| Ben-ha'ELOHIM

TKIS Mutta kun sadanpäämies, joka seisoι Häntä vastapäätä, näki Hänen näin
(huutaen) antavan henkensä, hän sanoi: "Totisesti tämä ihminen oli Jumalan Poika."

STLK Mutta kun sadanpäällikkö, joka seisoι häntä vastapäätä, näki hänen tällä
tavalla antavan henkensä, hän sanoi: "Totisesti tämä ihminen oli Jumalan Poika."

BIBLIA 1776 Mutta kuin päämies, joka siinä hänen kohdallansa seisoι, näki, että
hän niin huutain henkensä antoi, sanoi hän: totisesti oli tämä ihminen Jumalan
Poika.

40. *TR* ἦσαν | *ēsan* ja oli δὲ | *de* καὶ | *kai* myös γυναῖκες | *gynaikes* naisia ἀπὸ |
apo μακρόθεν | *makrothen* kauempana θεωροῦσαι | *theōrouσαι* jotka katselivat ἐν
| *en* αἵς | *hais* heissä ἦν | *ēn* oli καὶ | *kai* myös Μαρία | *Maria* Μαρία ἡ | *hē*
Μαγδαληνή | *Magdalēnē* Magdaleena καὶ | *kai* ja Μαρία | *Maria* Μαρία ἡ | *hē* τοῦ
| *tou* Ἰακώβου | *Iakōbou* Jaakob τοῦ | *tou* μικροῦ | *mikrou* nuoremman καὶ | *kai*
ja Ἴωσή | *Iōsē* Jooseen μήτηρ | *mētēr* äiti καὶ | *kai* ja Σαλώμη | *Salōmē* Salome

Delitzsch וַיִּגַּם־נָשִׁים | vegam-nashim הָיָה | hajū שָׂם | sham רְאוּת | ro'ot מִרְחֹק |
merachōq וּבְתוֹכָן | uvetochan גַּם־מִרְיָם | gam-Mirjam הַמַּגְדָּלִית | ha'Magdalit
וּמִרְיָם | uMirjam אִמּוֹ | 'immo שֶׁל־יַעֲקֹב | shel-Ja'akov הַצָּעִיר | hatz'tza'ir וְשֶׁל־יוֹסֵף
| veshel-Josei וְשֶׁל־מִיָּת | uShelomit

TKIS Oli naisiakin taampana katselemassa, joitten joukossa oli myös Maria
Magdaleena ja Maria, Jaakob nuoremman ja Jooseen äiti, ja Salome,

STLK Siellä oli myös naisia taaempaa katselemassa. Näiden joukossa olivat Maria
Magdaleena ja Maria, Jaakob nuoremman ja Jooseen äiti, sekä Salome,

BIBLIA 1776 Ja siellä oli myös vaimoja, jotka taampaa katselivat, joiden seassa oli
Maria Magdalena ja Maria, vähemmän Jakobin ja Joseen äiti, ja Salome,

41. *TR* αἱ | *hai* jotka καί | *kai* myös ὅτε | *ote* kun ἦν | *ēn* Hän oli ἐν | *en* τῆ | *tē* Γαλιλαίᾳ | *Galilaia* Galileassa ἠκολούθουν | *ēkolouthoun* olivat seuranneet αὐτῶ | *autō* Häntä καὶ | *kai* ja διηκόνουν | *diēkonoun* palvelleet αὐτῶ | *autō* Häntä καὶ | *kai* ja ἄλλαι | *allai* muita πολλαὶ | *pollai* paljon αἱ | *hai* συναναβᾶσαι | *synanabasai* kanssaan ylös menneitä αὐτῶ | *autō* Hänen εἰς | *eis* Ἱεροσόλυμα | *Ierosolyma* Jerusalemiin

Delitzsch אֲשֶׁר | 'asher הֵלְכוּ | gam-halechu אַחַרָיו | a'charaiv וְשֵׁרֵתוּהוּ | vesheretuhu בְּהִיּוֹתוֹ | bihjoto בְּגַלִּיל | vaGalil וְאַחֶרֶת | va'acherot רַבּוֹת | rabbot אֲשֶׁר-אֱלוֹ | 'asher-'alu אִתּוֹ | 'itto יְרוּשָׁלַיִם | Jerushalaim

TKIS jotka (hekin) Hänen Galileassa ollessaan seurasivat ja palvelivat Häntä, sekä useita muita naisia, jotka olivat tulleet Hänen kanssaan ylös Jerusalemiin.

STLK jotka hänen ollessaan Galileassa olivat seuranneet ja palvelleet häntä, sekä monia muita, jotka olivat tulleet hänen kanssaan ylös Jerusalemiin.

BIBLIA 1776 Jotka myös häntä Galileassa seuranneet ja palvelleet olivat; ja monta muuta, jotka hänen kanssansa Jerusalemiin menneet olivat.

42. *TR* καὶ | *kai* ja ἥδη | *ēdē* jo ὀψίας | *opsias* ilta γενομένης | *genomenēs* oli tullut ἐπεὶ | *epei* koska siis ἦν | *ēn* oli παρασκευή | *paraskeuē* valmistuspäivä ὃ ἐστὶ | *ho esti* joka on προσάββατον | *prosabbaton* sapatin aattopäivä

Delitzsch וְעַתָּה | ve'et הָעֶרֶב | ha'erev הַגִּיעָה | higgia' וּמְפִנֵי | umipenei אֲשֶׁר | 'asher עָרַב | 'erev שַׁבַּת | Shabbat הַיּוֹם | haja הוא הַיּוֹם | hu' הַיּוֹם | hajjom שֶׁלִפְנֵי | shelifnei הַשַּׁבָּת | hash'Shabbat

TKIS Illan jo tultua — koska oli valmistuspäivä, se on sapatin aattopäivä —

STLK Kun ilta oli jo tullut, ja koska oli valmistuspäivä, se on sapatin aattopäivä,

BIBLIA 1776 Ja kuin jo ehtoo tuli (että valmistuspäivä oli, joka on esisabbatti),

43. *TR* ἦλθεν | *ēlthen* tuli Ἰωσήφ | *Iōsēf* Joosef ὁ | *ho* ἀπὸ | *apo* Ἀριμαθαίας | *Arimathaias* arimatialainen εὐσχήμων | *euschēmōn* arvostettu βουλευτῆς | *bouleutēs* neuvoston jäsen ὃς | *hos* joka καὶ | *kai* myös αὐτὸς | *autos* itse ἦν | *ēn* oli προσδεχόμενος | *prosdechomenos* odottaen τὴν | *tēn* βασιλείαν | *basileian* valtakuntaa τοῦ | *tou* Θεοῦ· | *Theou* Jumalan τολμήσας | *tolmēsas* rohkaisi

mielensä εἰσῆλθε | *eisēlthe* meni sisään πρὸς | *pros* luokse Πιλάτων | *Pilaton*
Pilatuksen καὶ | *kai* ja ἦτήσατο | *ētēsato* pyysi τὸ | *to* σῶμα | *sōma* ruumista τοῦ
| *tou* Ἰησοῦ | *Iēsou* Jeesuksen

Delitzsch וַיָּבֹאוּ | vajjavo' יוֹסֵף | Josef הַרְמַתִּי | haramati יוֹעֵץ | jo'etz נִכְבֵּד |
nichbad אֲשֶׁר | 'asher הִיא | haja מְחַכֶּה | mechakeh גַּם-הוּא | gam-hu' לְמַלְכוּת |
le'malchut הַאֱלֹהִים | ha'ELOHIM וַיֵּזֶר | vaje'ezor אֶמֶץ | 'ometz וַיָּבֹאוּ | vajjavo'
אֶל-פִּילָטוֹס | 'el-Pilatos וַיִּשְׁאַל | vajjish'al אֶת-גּוֹפַת | 'et-gufat יֵשׁוּעַ | JESHUA

TKIS tuli Joosef arimatialainen, arvostettu neuvoston jäsen, joka itsekin odotti Jumalan valtakuntaa, rohkaisi mielensä, meni sisälle Pilatuksen luo ja pyysi Jeesuksen ruumista.

STLK tuli Joosef, arimatialainen, arvossapidetty Neuvoston jäsen, joka hänkin odotti Jumalan valtakuntaa, rohkaisi mielensä ja meni sisälle Pilatuksen luo ja pyysi Jeesuksen ruumista.

BIBLIA 1776 Tuli Joseph Arimatiasta, kunniallinen raatimies, joka myös odotti Jumalan valtakuntaa, hän rohkeni mennä Pilatuksen tykö ja anoi Jesuksen ruumista.

44. *TR* ὁ | *ho* δὲ | *de* niin Πιλάτος | *Pilatos* Pilatus ἐθαύμασεν | *ethaumasen*
ihmetteli εἰ | *ei* jos ἦδη | *ēdē* jo τέθνηκε· | *tethnēke* on kuollut καὶ | *kai* ja
προσκαλεσάμενος | *proskalesamenos* kutsui luokseen τὸν | *ton* κεντυρίωνα |
kentyriōna sadanpäämiehen ἐπηρώτησεν | *epērōtēsen* kysyen αὐτὸν | *auton*
häneltä εἰ | *ei* πάλαι | *palai* kauanko jo ἀπέθανε | *apethane* Hän oli kuollut

Delitzsch וַיִּתְמַה | vajjitmah פִּילָטוֹס | Pilatos עַל-אֲשֶׁר | 'al-'asher הוּא | hu' כָּבֵד |
kevar מֵת | met וַיִּקְרָא | vajjiqra' אֶל-שָׂר | 'el-sar הַמַּאֲה | hamme'a וַיִּשְׁאַל-הוּא |
vajjish'alehu הֲגוּעַ | hagava' כָּבֵד | kevar

TKIS Niin Pilatus ihmetteli, oliko Hän jo kuollut. Kutsuttuaan luokseen sadanpäämiehen hän kysyi tältä, oliko Hän jo kauan sitten kuollut.

STLK Pilatus ihmetteli, oliko hän jo kuollut, ja kutsuttuaan luokseen sadanpäällikön kysyi tältä, oliko hän jo kauan sitten kuollut.

BIBLIA 1776 Niin Pilatus ihmetteli, että hän jo kuollut oli, ja kutsui tykönsä päämiehen ja kysyi häneltä, oliko hän jo aikaa kuollut.

45. *TR* καὶ | *kai* ja γνούς | *gnous* saatuaan tiedon ἀπὸ | *apo* τοῦ | *tou*
κεντυρίωνος | *kentyriōnos* sadanpäämieheltä ἔδωρήσατο | *edōrēsato* hän
lahjoitti τὸ | *to* σῶμα | *sōma* ruumiin τῷ | *tō* Ἰωσήφ | *Iōsēf* Joosefille

Delitzsch וַיִּדַע | *vajje'da'* מִפִּי־שָׂר | *mippi-sar* הַמְּאָה | *hamme'a* כִּי־כֵן | *ki-chen* וַיִּתֵּן
| *vajjitten* אֶת־גּוּפָתוֹ | *'et-gufato* מַתָּנָה | *mattana* לְיוֹסֵף | *le'Josef*

TKIS Saatuaan sadanpäämieheltä tietää sen, hän lahjoitti ruumiin Joosefille.

STLK Saatuaan sadanpäälliköltä tiedon siitä hän lahjoitti ruumiin Joosefille.

BIBLIA 1776 Ja kuin hän asian päämiehiltä ymmärsi, antoi hän Josephille ruumiin.

46. *TR* καὶ | *kai* ja ἀγοράσας | *agorasas* hän osti σινδόνα | *sindona*
liinavaatteen καὶ | *kai* ja καθελὼν | *kathelōn* otti alas αὐτὸν | *auton* Hänet
ἐνείλησε | *eneilēse* kääri τῇ | *tē* σινδόνι | *sindoni* liinavaatteeseen καὶ | *kai* ja
κατέθηκεν | *katethēken* laski αὐτὸν | *auton* Hänet ἐν | *en* μνημείῳ | *mnēmeiō*
hautaan ὃ | *ho* joka ἦν | *ēn* oli λελατομημένον | *lelatomēmenon* hakattu ἐκ |
ek πέτρας· | *petras* kallioon καὶ | *kai* ja προσεκύλισε | *prosekylise* vieritti
λίθον | *lithon* kiven ἐπὶ | *epi* τὴν | *tēn* θύραν | *thyan* ovelle τοῦ | *tou*
μνημείου | *mnēmeiou* haudan

Delitzsch וַיְהִי | *vehu'* הִנֵּה | *qana* וַיִּדַע | *sadin* וַיִּיָּדַע | *vajjored* אֶת־וְ | *'oto* וַיִּכְרַחֵהוּ
| *vajichrechehu* בְּסֹדֵי | *bassadin* וַיִּשְׁיֵמֵהוּ | *vaje'simehu* בְּקֶבֶר | *veqever* חֲצוּב
| *chatzuv* בְּלֶבֶט | *bassela'* וַיִּגַּל | *vajjagel* אֶת־ | *'even* עַל־פֶּתַח | *'al-petach* הַקֶּבֶר |
haqaver

TKIS Tämä osti liinavaatteen ja otettuaan Hänet alas, kääri Hänet liinavaatteeseen ja pani hautakammioon, joka oli hakattu kallioon. Hautakammion ovelle hän vieritti kiven.

STLK Tämä osti liinavaatteen, otti hänet alas, kääri hänet liinavaatteeseen, pani hautaan, joka oli hakattu kallioon, ja vieritti kiven haudan ovelle.

BIBLIA 1776 Ja hän osti liinavaatteen, otti hänen alas ja kääri liinavaatteeseen, ja pani hänen hautaan, joka kallioon hakattu oli, ja vieritti kiven haudan ovelle.

47. *TR* ἢ | *hē* δὲ | *de* ja Μαρία | *Maria* Maria ἢ | *hē* Μαγδαληνὴ |
Magdalēnē Magdaleena καὶ | *kai* ja Μαρία | *Maria* Maria Ἰωσῆ | *Iōsē* Jooseen

äiti έθεώρουv | *etheōroun* katsoivat ποῦ | *pou* mihin τίθεται | *tithetai* Hänet
pantiin

Delitzsch ומִרְיָם | uMirjam הַמַּגְדָּלִית | ha'Magdalit ומִרְיָם | uMirjam אֵם | 'em יוֹסֵי
| Josei הָיָה | haju ראוֹת | ro'ot אֶת־הַמָּקוֹם | 'et-hammaqom אֲשֶׁר | 'asher הַיָּשָׁם |
husam הַשֵּׁם | shamma

TKIS Mutta Maria Magdaleena ja Maria, Jooseen äiti katselivat, mihin Hänet
pantiin.

STLK Maria Magdaleena ja Maria, Jooseen äiti, katselivat, mihin hänet pantiin.

BIBLIA 1776 Mutta Maria Magdalena ja Joseen Maria katselivat, kuhunka hän
pantiin.

16 Luku

1. *TR* καὶ | *kai* ja διαγενομένου | *diagenomenou* mentyä ohi τοῦ | *tou*
σαββάτου | *sabbatou* sapatin Μαρία | *Maria* Maria ἢ | *hē* Μαγδαληνῆ |
Magdalēnē Magdaleena καὶ | *kai* ja Μαρία | *Maria* Maria ἢ | *hē* τοῦ | *tou*
Ἰακώβου | *Iakōbou* Jaakobin äiti καὶ | *kai* ja Σαλώμη | *Salōmē* Salome
ἠγόρασαν | *ēgorasan* ostivat ἀρώματα | *arōmata* hyvänhajuisia yrtejä ἵνα |
hina έλθοῦσαι | *elthousai* mennäkseen ἀλείψωσιν | *aleipsōsin* voitelemaan
αὐτόν | *auton* Hänet

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi כְּאֲשֶׁר | ka'asher עָבַר | 'avar יוֹם | jom הַשַּׁבָּת |
hash'Shabbat וַתִּקְנֶינָה | vatiqnena מִרְיָם | Mirjam הַמַּגְדָּלִית | ha'Magdalit ומִרְיָם |
uMirjam אֵם | 'em יַעֲקֹב | Ja'akov וּשְׁלֹמִית | uShelomit בְּשִׁמְמִים | besammim לְבוֹא
| lavo' וּלְסוּךְ | velasuch אֹתוֹ | 'oto בְּהֵם | bahem

TKIS Sapatin mentyä Maria Magdaleena ja Maria, Jaakobin äiti ja Salome ostivat
hyvänhajuisia yrtejä mennäkseen voitelemaan Hänet.

STLK Sapatin mentyä ohi ostivat Maria Magdaleena ja Maria, Jaakobin äiti, sekä
Salome hyvänhajuisia yrtejä mennäkseen voitelemaan hänet.

BIBLIA 1776 Ja kuin sabbatti kulunut oli, osti Maria Magdalena ja Maria Jakobin ja
Salome hyvänhajullisia voiteita, tullaksensa voitelemaan häntä.

2. *TR* καὶ | *kai* ja λίαν | *lian* ani πρῶτῃ | *prōi* varhain τῆς | *tēs* μιᾶς | *mias* ensimmäisenä σαββάτων | *sabbatōn* sapatista ἔρχονται | *erchontai* he tulivat ἐπὶ | *epi* τὸ | *to* μνημεῖον | *mnēmeion* haudalle ἀνατείλαντος | *anateilantos* noustessa τοῦ | *tou* ἡλίου | *hēliou* auringon

Delitzsch וַבַּשְׁבָּת | uve'echad בַּשְׁבָּת | bash'Shabbat בַּבֹּקֶר | baboqer הַשָּׁמֶשׁ | hashkem בָּאוּ | ba'u אֶל-הַקָּבֵר | 'el-haqaver כִּזְרוּחַ | kizroach הַשָּׁמֶשׁ | hash'shamesh

TKIS Ani varhain viikon ensimmäisenä päivänä he tulivat haudalle auringon noustessa.

STLK Ani varhain viikon ensimmäisenä päivänä he tulivat haudalle, auringon noustessa

BIBLIA 1776 Ja tulivat haudalle ensimmäisenä sabbatin päivänä sangen varhain auringon noustessa.

3. *TR* καὶ | *kai* ja ἔλεγον | *elegon* sanoivat πρὸς | *pros* ἑαυτάς | *heautas* keskenään τίς | *tis* kuka ἀποκυλίσει | *apokylisei* vierittää ἡμῖν | *hēmin* meille τὸν | *ton* λίθον | *lithon* kiven ἐκ | *ek* τῆς | *tēs* θύρας | *thyras* ovelta τοῦ | *tou* μνημείου | *mnēmeiou* haudan

Delitzsch וַתֹּאמְרוּנָה | vato'marna הַשָּׂא | 'ish'sha אֶל-אֲחֹתָהּ | 'el-'achotah מִי | mi יִגְלֶלְנוּ | jagel-lanu אֶת-הָאֵבֶן | 'et-ha'even מֵעַל | me'al פֶּתַח | petach הַקָּבֵר | haqaver

TKIS He puhuivat keskenään "Kuka meille vierittää kiven hautakammion ovelta?"

STLK ja sanoivat toisilleen: "Kuka vierittää meille kiven haudan ovelta?"

BIBLIA 1776 Ja puhuivat keskenänsä: kuka meille vierittää kiven haudan ovelta?

4. *TR* καὶ | *kai* ja ἀναβλέψασαι | *anablepsasai* katsottuaan ὑλὸς θεωροῦσιν | *theōrousin* he näkivät ὅτι | *hoti* että ἀποκεκύλισται | *apokekylistai* oli vieritetty ὁ | *ho* λίθος· | *lithos* kivi ἦν | *ēn* sillä se oli γὰρ | *gar* μέγας | *meegas* suuri σφόδρα | *sfodra* hyvin

Delitzsch וַבְּהַבִּיטָן | uvehabitan רָאוּ | ra'u וְהִינֶה | ve'hinneh נִגְלְלָהּ | niglela הָאָבֶן | ha'aven כִּי | ki הִיטָהָ | hajeta גְּדֹלָהּ | gedola מְאֹד | me'od

TKIS Katsahtaessaan ylös he näkivät, että kivi oli vieritetty pois. Se oli näet hyvin iso.

STLK Kohotettuaan katseensa he näkivät kiven poisvieritetyksi, se oli näet hyvin suuri.

BIBLIA 1776 Ja kuin he katsoivat, näkivät he kiven vieritetyksi; sillä se oli sangen suuri.

5. **TR** καὶ | *kai* ja εἰσελθοῦσαι | *eiselthousai* he menivät sisälle εἰς | *eis* τὸ | *to* μνημεῖον | *mnēmeion* hautaan εἶδον | *eidon* näkivät νεανίσκον | *neaniskon* nuorukaisen καθήμενον | *kathēmenon* istumassa ἐν | *en* τοῖς | *tois* δεξιοῖς | *deksiois* oikealla puolella περιβεβλημένον | *peribeblēmenon* puettuna στολὴν | *stolēn* pitkään vaatteeseen λευκὴν· | *leukēn* valkoiseen καὶ | *kai* ja ἐξεθαμβήθησαν | *eksethambēthēsan* he pelästyivät

Delitzsch וַתְּבֹאנָה | vatavo'na אֶל־תּוֹךְ | 'el-toch הַקֶּבֶר | haqaver וַתִּרְאֶינָה | vatir'ena בְּחֹרֶב | bachur אֶחָד | 'echad יָשֵׁב | jshev מִיְמִין | mijjamin וְהוּא | vehu' עוֹטָה | 'oteh שֶׁמְלֵלָהּ | simla לְבָנָה | le'vana וַתִּשְׁתַּמְּמָנָה | vatishtomamena

TKIS Astuttuaan hautakammioon he näkivät nuorukaisen istuvan oikealla puolella, puettuna pitkään valkeaan vaatteeseen; ja he pelästyivät.

STLK Mentyään sisälle hautaan he näkivät nuorukaisen istuvan oikealla puolella puettuna pitkään, valkoiseen vaatteeseen, ja pelästyivät suuresti.

BIBLIA 1776 Ja kuin he olivat hautaan menneet sisälle, näkivät he yhden nuorukaisen istuvan oikealla puolella, joka oli vaattetettu pitkällä valkialla vaatteella; ja he hämmästyivät.

6. **TR** ὁ | *ho* δὲ | *de* mutta λέγει | *legei* hän sanoi αὐταῖς | *autais* heille μὴ | *mē* ἀλκᾶ ἐκθαμβεῖσθε· | *ekthambeisthe* pelätkö Ἰησοῦν | *Iēsoun* Jeesusta ζητεῖτε | *dzēteite* etsitte τὸν | *ton* Ναζαρηνὸν | *Nadzarēnon* Nasaretilaista τὸν | *ton* ἐσταυρωμένον· | *estaurōmenon* ristiinnaulittua ἠγέρθη | *ēgerthē* Hän on noussut ylös οὐκ | *ouk* εἰ ἔστιν | *estin* Hän ole ὧδε· | *hōde* täällä ἴδε | *ide* katsokaa ὁ

| *ho* τόπος | *topos* paikkaa ὅπου | *hopou* mihin ἔθηκον | *ethēkan* he panivat
αὐτόν | *auton* Hänet

Delitzsch וַיֵּאמֶר | vajjo'mer אֶל־תִּשְׁתּוֹמַמְנָה | 'al-tishtomamna אֶת־
יֵשׁוּעַ | 'et-JESHUA הַנָּצְרִי | haNatzeri אֶתְּן | 'atten מֵבַקְשׁוֹת | mevaqeshot אֶת | 'et
הַנִּצְּלָב | hannitzlav הוּא | hu' קָם | qam אֵינְנוּ | 'einennu פֹּה | foh הִנֵּה־זֶה |
hinneh-zeh הַמָּקוֹם | hammaqom אֲשֶׁר | 'asher הַשְּׂכִיבָה | hishktivuhu בּוֹ | vo

TKIS Mutta hän sanoi heille: "Älkää pelästykö. Te etsitte Jeesus Nasaretilaista, ristiinnaulittua. Hän on herännyt eloon. Ei Hän ole täällä. Katso, tässä on paikka, johon he Hänet panivat.

STLK Mutta hän sanoi heille: "Älkää pelästykö, te etsitte Jeesusta, Nasaretilaista, joka oli ristiinnaulittu. Hänet on herätetty kuolleista, hän ei ole täällä. Katso, tässä on paikka, johon he hänet panivat.

BIBLIA 1776 Mutta hän sanoi heille: älkää hämmästykö! te etsitte Jesusta Natsarealaista, joka ristiinnaulittu oli. Hän nousi ylös, ei hän ole täällä: katso sias, kuhunka he hänen panivat;

7. *TR* ἀλλ' | *all* mutta ὑπάγετε | *hypagete* menkää εἶπατε | *eipate* sanokaa τοῖς
| *tois* μαθηταῖς | *mathētais* opetuslapsilleen αὐτοῦ | *autou* Hänen καὶ | *kai* ja
τῷ | *tō* Πέτρῳ | *Petrō* Pietarille ὅτι | *hoti* että προάγει | *proagei* Hän menee
edeltänne ὑμᾶς | *hymas* teidän εἰς | *eis* τὴν | *tēn* Γαλιλαίαν· | *Galilaian*
Galileaan ἐκεῖ | *ekei* siellä αὐτόν | *auton* Hänet ὄψεσθε | *opsesthe* näette
καθὼς | *kathōs* niinkuin εἶπεν | *eipen* Hän sanoi ὑμῖν | *hymin* teille

Delitzsch אֶל־תַּלְמִידָיו | 'el-talmidaiv וַאֲמַרְתֶּן | va'amarten אֶל־לֵכֶנָה | 'ach-lechena
וְאֶל־פֶּטְרוֹס | ve'el-Petros כִּי | ki הוֹלֵךְ | holech הוּא | hu' לִפְנֵיכֶם | lifneichem
הַגָּלִילָה | haGalila וְשָׁמָּה | vesham תִּרְאוּהוּ | tir'uhu כֹּאֲשֶׁר | ka'asher אָמַר | 'amar
לָכֶם | la'chem

TKIS Mutta menkää ja sanokaa Hänen opetuslapsilleen ja Pietarille: Hän menee teidän edellänne Galileaan. Siellä näette Hänet, niin kuin Hän teille sanoi."

STLK Mutta menkää ja sanokaa hänen opetuslapsilleen ja Pietarille: 'Hän menee teidän edellänne Galileaan, siellä näette hänet, kuten hän teille sanoi.'"

BIBLIA 1776 Mutta menkääät ja sanokaat hänen opetuslapsillensa ja Pietarille, että hän käy teidän edellänne Galileaan: siellä te hänen näette, niinkuin hän sanoi teille.

8. **TR** καὶ | *kai* ja ἐξελθοῦσαι | *ekselthousai* he lähtivät pois ταχὺ | *tachy* kiireesti ἔφυγον | *efygon* paeten ἀπὸ | *apo* τοῦ | *tou* μνημείου· | *mnēmeiou* haudalta εἶχε | *eiche* ja oli vallannut δὲ | *de* αὐτὰς | *autas* heidät τρόμος | *tromos* vavistus καὶ | *kai* ja ἔκστασις· | *ekstasis* hämmästys καὶ | *kai* ja οὐδενὶ | *ouden* eivät kenellekään οὐδὲν | *ouden* mitään εἶπον | *eipon* sanoneet ἐφοβοῦντο | *efobounto* sillä he pelkäsivät γάρ | *gar*

Delitzsch וְתִמְהַרְנָה | vatemaherena לְצֵאתָ | latze't וְתִבְרַחְנָה | vativrachna מִן־הַקֶּבֶר | min-haqqever כִּי | ki אֶחָזָתָן | 'Achazatan רְעַדָה | re'ada וְתִמְהוֹן | vetimmahon וְלֹא־הִגִּידוּ | velo'-higgidu דָּבָר | davar לְאִישׁ | le'ish כִּי | ki יֵרָאוּ | jare'u

TKIS Tultuaan ulos he pakenivat (kiireesti) haudalta, sillä heidät oli vallannut vavistus ja hämmästys. Eivätkä he sanoneet kenellekään mitään, sillä he pelkäsivät.

STLK He tulivat ulos nopeasti ja pakenivat haudalta, sillä he vapisivat järkyttyneinä eivätkä sanoneet kenellekään mitään, sillä he pelkäsivät.

BIBLIA 1776 Ja he menivät nopiasti ulos ja pakenivat haudalta; sillä vapistus ja suuri hämmästys oli heidän päällensä tullut, ei he myös kellenkään mitään sanoneet; sillä he pelkäsivät.

9. **TR** ἀναστὰς | *anastas* mutta ylösnoustuaan δὲ | *de* πρῶτῃ | *prōi* varhain πρώτῃ | *prōtē* ensimmäisenä σαββάτου | *sabbatou* sapatista ἐφάνη | *efanē* Hän ilmestyi πρῶτον | *prōton* ensin Μαρίᾳ | *Maria* Μαρία τῇ | *tē* Μαγδαληνῇ | *Magdalēnē* Magdaleenalle ἀφ' | *af* ἧς | *hēs* josta ἐκβεβλήκει | *ekbeblēkei* Hän oli ajanut ulos ἑπτὰ | *hepta* seitsemän δαιμόνια | *daimonia* riivaajaa

Delitzsch וְהוּא | vehu' כְּאֲשֶׁר | ka'asher קָם | qam מִן־הַיַּמִּתִּים | min-hammetim בְּאֶחָד | be'echad בַּשַּׁבָּת | bash'Shabbat נִרְאָה | nir'a בְּרֵאשִׁיטָה | vari'shona אֶל־מִרְיָם | 'el-Mirjam הַמַּגְדָּלִית | ha'Magdalit אֲשֶׁר | 'asher גֵּרָשׁ | gerash מִמְּנָה | mimmenna שִׁבְעָה | shiv'a שְׁדִים | shedim

TKIS Noustuaan ylös varhain viikon ensimmäisenä päivänä Hän ensin ilmestyi Maria Magdaleenalle, josta oli ajanut ulos seitsemän riivaajaa.

STLK Mutta ylösnoustuaan hän varhain aamulla viikon ensimmäisenä päivänä ilmestyi ensiksi Maria Magdalenalle, josta hän oli ajanut ulos seitsemän riivaajaa.

BIBLIA 1776 Mutta kuin Jesus oli varhain ensimmäisenä sabbatin päivänä noussut ylös, ilmestyi hän ensin Maria Magdalenalle, josta hän seitsemän perkelettä oli ajanut ulos.

10. **TR** ἐκείνη | *ekēinē* tämä πορευθεῖσα | *poreutheisa* meni ἀπήγγειλε | *apēngeile* ilmoittamaan τοῖς | *tois* μετ' | *met* kanssaan αὐτοῦ | *autou* Hänen γενομένοις | *genomenois* olleille πενθοῦσι | *penthousi* sureville καὶ | *kai* ja κλαίουσι | *klaiousi* itkeville

Delitzsch וַתֵּלֶךְ | va'telech וַתִּגַּד | vatagged לְאֲנָשִׁים | la'anashim אֲשֶׁר | 'asher הָיוּ | hajū עִמּוֹ | 'immo וְהֵם | vehem מְתַאֲבְלִים | mit'abbelim וּבְכִים | uvochim

TKIS Tämä meni ja kertoi niille, jotka olivat olleet Hänen kanssaan ja nyt murehtivat ja itkivät.

STLK Tämä meni ja vei sanan niille, jotka olivat olleet Jeesuksen kanssa ja jotka nyt murehtivat ja itkivät.

BIBLIA 1776 Se meni ja ilmoitti niille, jotka hänen kanssansa olleet olivat, jotka murehtivat ja itkivät.

11. **TR** κάκεῖνοι | *kakeinoi* nämä ἀκούσαντες | *akousantes* kuultuaan ὅτι | *hoti* ἐτι ζῆ | *dzē* Hän elää καὶ | *kai* ja ἐθεάθη | *etheathē* hän on nähnyt ὑπ' | *hyp* αὐτῆς | *autēs* Hänet ἠπίστησαν | *ēpistēsan* eivät uskoneet

Delitzsch וְכַאֲשֶׁר | vecha'asher וְשָׁמְעוּ | shame'u כִּי | ki הָיָה | chai וְנִרְאָה | venir'a אֶלֶּהָ | 'eleha לָּהּ | lo' הֵאֱמִינוּ | he'eminu לָהּ | lah

TKIS Kuultuaan Hänen elävän ja että Maria* oli Hänet nähnyt, he eivät uskoneet.

STLK Kun he kuulivat, että hän eli ja että Maria oli nähnyt hänet, he eivät uskoneet.

BIBLIA 1776 Ja kuin he kuulivat hänen elävän, ja että hän häneltä nähty oli, ei he uskoneet.

12. **TR** μετὰ | *meta* ja jälkeen δὲ | *de* ταῦτα | *tauta* näiden δυσὶν | *dysin* kahden ἐξ | *eks* αὐτῶν | *autōn* heistä περιπατοῦσιν | *peripatousin* kävellessä

ἐφανερώθη | *efanerōthē* Hän ilmestyi ἐν | *en* ἑτέρῃ | *hetera* toisessa μορφῇ | *morfē* muodossa πορευομένοις | *poreuomenois* matkalla εἰς | *eis* ἄγρον | *agron* maaseudulle

Delitzsch וַאֲחֵרֵי־כֵן | vea'charei-chen נִרְאָה | nir'a בְּדַמוּת | bide mut אֲחֵרֵת | 'acheret לִשְׁנַיִם | lishenaim מֵהֶם | mehem בְּהִיְתָם | bihjotam מִתְהַלְכִים | mithalechim בְּצִאתָם | betze'tam הַשָּׂדֶה | hassadeh

TKIS Tämän jälkeen Hän ilmestyi toisen muotoisena kahdelle heistä heidän kävellessään maaseudulle matkaten.

STLK Mutta sen jälkeen hän toisenmuotoisena ilmestyi kahdelle heistä heidän kävellessään maaseudulle.

BIBLIA 1776 Sitte kuin kaksi heistä vaelsi, ilmestyi hän heille toisenmuotoisena, kuin he maakylään menivät.

13. **TR** κάκεῖνοι | *kakeinoi* hekin ἀπελθόντες | *apelthontes* menivät ἀπήγγειλαν | *apēngeilan* kertoen τοῖς | *tois* λοιποῖς· | *loipois* muille οὐδὲ | *oude* ei myös ἐκείνοις | *ekeinois* heitä ἐπίστευσαν | *episteusan* he uskoneet

Delitzsch וְהֵם | vehem הִלְכוּ | halechu וַיִּגִּידוּ | vajjagidu לְאֲחֵרִים | la'acherim וְהֵם | vegam-lahem לֹא | lo' הֵאֱמִינוּ | he'eminu

TKIS Hekin menivät ja kertoivat muille. Nämä eivät uskoneet heitäkään.

STLK Hekin menivät ja veivät sanan toisille, jotka eivät kuitenkaan uskoneet heitä.

BIBLIA 1776 Ne myös menivät ja julistivat muille. Ja ei he niitäkään uskoneet.

14. **TR** ὕστερον | *hysteron* viimein ἀνακειμένοις | *anakeimenois* aterialla ollessaan αὐτοῖς | *autois* heille τοῖς | *tois* ἑνδεκά | *hendeka* yhdelletoista ἐφανερώθη | *efanerōthē* Hän ilmestyi καὶ | *kai* ja ὠνείδισε | *ōneidise* nuhteli τὴν | *tēn* ἀπιστίαν | *apistian* epäuskoaan αὐτῶν | *autōn* heidän καὶ | *kai* ja σκληροκαρδίαν | *sklērokardian* sydämen kovuutta ὅτι | *hoti* että τοῖς | *tois* niitä θεασαμένοις | *theasamenois* jotka olivat nähneet αὐτὸν | *auton* Hänet ἐγγεγερμένον | *egēgermenon* heränneenä eloon οὐκ | *ouk* eivät ἐπίστευσαν | *episteusan* uskoneet

Delitzsch וּבְאַחַר־נְוֶה | uva'acharona נִרְאָה | nir'a לְאַחַד | le'achad הָעָשָׂר | he'asar
בְּהֵיּוֹתָם | bihjotam מְסֻבִּים | mesubim וַיִּתְּרֶן | vaje'charef חֶסְרוֹן | chesron אֲמֹנֶתָם
| 'emunatam וַיִּקְשִׁי | uqeshi לְבָבָם | le'vavam אֲשֶׁר | 'asher לֹא־הָאֱמִינֻ
he'eminu לְרֵאִים | laro'im אֶתֹ | 'oto נְעוּר | ne'or מִן־הַמִּתִּים | min-hammetim

TKIS Myöhemmin Hän ilmestyi niille yhdelletoista heidän ollessaan aterialla ja nuhteli heidän epäuskoaan ja kovaa sydäntään, kun eivät uskoneet niitä, jotka olivat nähneet Hänen heränneen eloon.

STLK Vihdoin hän ilmestyi myös niille yhdelletoista heidän ollessaan aterialla. Hän nuhteli heidän epäuskoaan ja heidän sydämensä kovuutta, kun he eivät olleet uskoneet niitä, jotka olivat nähneet hänet kuolleista herätettynä.

BIBLIA 1776 Viimein, kuin yksitoistakymmentä atrioitsivat, ilmestyi hän, ja soimasi heidän epäuskoansa ja heidän sydämensä kankiutta, ettei he uskoneet niitä, jotka nänen nähneet olivat nousseeksi ylös.

15. *TR* καὶ | *kai* ja εἶπεν | *eipen* Hän sanoi αὐτοῖς | *autois* heille πορευθέντες
| *poreuthentes* menkää εἰς | *eis* τὸν | *ton* κόσμον | *kosmon* maailmaan
ἅπαντα | *hapanta* kaikkeen κηρύξατε | *kēryksate* julistakaa τὸ | *to* εὐαγγέλιον
| *euaggelion* evankeliumia πάσῃ | *pasē* kaikille τῇ | *tē* κτίσει | *ktisei* luoduille

Delitzsch וַיֵּאמֶר | vajjo'mer אֲלֵיהֶם | 'aleihem לְכוּ | le'chu אֶל־כָּל־הָעוֹלָם | 'el-kol-
ha'olam וַיִּקְרָא | veqir'u אֶת־הַבְּשׂוּרָה | 'et-habesora לְכָל־הַבְּרִיאָה | le'chol-haberi'a

TKIS Ja Hän sanoi heille: "Menkää kaikkeen maailmaan ja saarnatkaa ilosanomaa kaikille luoduille.

STLK Hän sanoi heille: "Menkää kaikkeen maailmaan ja saarnatkaa evankeliumi kaikille luoduille.

BIBLIA 1776 Ja sanoi heille: menkää kaikkeen maailmaan, ja saarnatkaa evankeliumia kaikille luoduille.

16. *TR* ὃ | *ho* joka πιστεύσας | *pisteusas* uskoo καὶ | *kai* ja βαπτισθεὶς |
baptistheis kastetaan σωθήσεται· | *sōthēsetai* pelastuu ὃ | *ho* δὲ | *de* mutta
ἀπιστήσας | *apistēsas* joka ei usko κατακριθήσεται | *katakrithēsetai* tuomitaan
kadotukseen

Delitzsch הַמְאֲמִין | hamma'amin וְנִטְבָּל | venitbal הוּא | hu' וַיִּשְׁעַ | jivuashea' וַאֲשֶׁר
| va'asher לֹא-יַאֲמִין | lo'-ja'amin וְשָׁמַיִ | je'sham

TKIS Joka uskoo ja kastetaan, se pelastuu; mutta joka ei usko, se tuomitaan kadotukseen.

STLK Joka uskoo ja tulee kastetuksi, se pelastuu, mutta se, joka ei usko, tuomitaan kadotukseen.

BIBLIA 1776 Joka uskoo ja kastetaan, se tulee autuaaksi; mutta joka ei usko, se kadotetaan.

17. *TR* σημεῖα | *sēmeia* ja merkit δὲ | *de* τοῖς | *tois* niitä πιστεύσασι |
pisteusasi jotka uskovat ταῦτα | *tauta* nämä παρακολουθήσει· | *parakolouthēsei*
seuraavat ἐν | *en* τῷ | *tō* ὀνόματί | *onomati* nimessäni μου | *mou* minun
δαίμονια | *daimonia* riivaajia ἐκβαλοῦσι· | *ekbalousi* ajavat ulos γλώσσαις |
glōssais kielillä λαλήσουσι | *lalēsousi* puhuvat καινῶς· | *kainais* uusilla

Delitzsch וְאֵלֶּה | ve'elleh הַאֲתוֹת | ha'otot וַאֲשֶׁר | 'asher יְלֹוּ | jilavu הַמְאֲמִינִים
| 'el-hamma'aminim וַיִּגְרְשׁוּ | jegareshu וְשֵׁדִים | shedim בְּשָׁמַיִ | bishemi וּבְלִשְׁנוֹת |
uvilshonot וְחֲדָשׁוֹת | chadashot וְיַדְבֵּרֻ | jedaberu

TKIS Ja nämä merkit seuraavat niitä, jotka uskovat: minun nimessäni he ajavat ulos riivaajia, puhuvat uusilla kielillä,

STLK Nämä merkit seuraavat niitä, jotka uskovat: minun nimessäni he ajavat ulos riivaajia, puhuvat uusilla kielillä,

BIBLIA 1776 Mutta nämä ovat ne merkit, jotka niitä seuraavat, jotka uskovat: minun nimeni kautta pitää heidän perkeleet ajaman ulos, uusilla kielillä puhuman,

18. *TR* ὄφεις | *ofeis* käärmeitä ἀροῦσι· | *arousi* nostavat κἄν | *kan* ja jos
θανάσιμον | *thanasimon* kuolettavaa τι | *ti* jotain πίωσιν | *piōsin* juovat οὐ μὴ
| *ou mē* ei mitenkään αὐτοὺς | *autous* heitä βλάψει· | *blapsei* se vahingoita ἐπὶ
| *epi* päälle ἀρρώστους | *arrōstous* sairaiden χεῖρας | *cheiras* kädet ἐπιθήσουσι
| *epithēsousi* he panevat καὶ | *kai* ja καλῶς | *kalōs* terveeksi ἔξουσιν |
eksousin he tulevat

Delitzsch נְחָשִׁים | nechashim וְיִשׁוּׁ | jis'u בְּיַדֵּיהֶם | bideihem וְאִם־יִשְׁתּוּ | ve'im-jishtu סַם־הַמָּוֶת | sam-hammavet לֹא | lo' יִזְיֶקֶם | jazziqem עַל־חֻלִּים | 'al-cholim יִשְׂמוּ | jasimu אֶת־יַדֵּיהֶם | 'et-jedeihem וְיִטַּב | ve'itav לָהֶם | lahem

TKIS nostavat käsin käärmeitä ja jos juovat jotain kuolettavaa, se ei heitä vahingoita; he panevat kätensä* sairasten päälle ja nämä tulevat terveeksi.”

STLK nostavat käsin käärmeitä, ja jos he juovat jotakin kuolettavaa, se ei vahingoita heitä. He panevat kätensä sairaiden päälle, ja nämä paranevat.”

BIBLIA 1776 Käärmeet ajaman pois, ja jos he jotakin myrkkyyä juovat, niin ei heille mitään vahingoita; sairasten päälle pitää heidän kätensä paneman, ja ne paranevat.

19. *TR* ὁ | *ho* μὲν | *men* kun οὖν | *oun* siis Κύριος | *Kyrios* Herra μετὰ | *meta* jälkeen τὸ | *to* λαλῆσαι | *lalēsai* puheensa αὐτοῖς | *autois* heille ἀνελήφθη | *anelēthē* otettiin ylös εἰς | *eis* τὸν | *ton* οὐρανόν | *ouranon* taivaaseen καὶ | *kai* niin ἐκάθισεν | *ekathisen* Hän istuutui ἐκ | *ek* δεξιῶν | *deksiōn* oikealle puolelle τοῦ | *tou* Θεοῦ | *Theou* Jumalan

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi וַאֲחֵרַי | a'charei אֲשֶׁר־דִּבֶּר | 'asher-diber אִתָּם | 'ittam וַיִּדְבֹר | ha'ADON וַיִּנְיָסֵם | vajinnase' הַשְּׁמַמָּה | hash'shamajema וַיִּשֶׁב | vaje'shev לְיָמֵי | limin הַלְּאֵלִים | ha'ELOHIM

TKIS Kun Herra [Jeesus] siis oli puhunut heille, Hänet otettiin ylös taivaaseen, ja Hän istuutui Jumalan oikealle puolelle.

STLK Kun nyt Herra Jeesus oli puhunut heille, otettiin hänet ylös taivaaseen, ja hän istuutui Jumalan oikealle puolelle.

BIBLIA 1776 Ja Herra, sitte kuin hän oli heille puhunut, otettiin ylös taivaaseen ja istui Jumalan oikialle kädelle.

20. *TR* ἐκεῖνοι | *ekeinoi* mutta he δὲ | *de* ἐξελθόντες | *ekselthontes* lähtivät ἐκήρυξαν | *ekēryksan* julistaen πανταχοῦ | *pantachou* kaikkialla τοῦ | *tou* Κυρίου | *Kyriou* Herran συνεργοῦντος | *synergountos* vaikuttaessa yhdessä kanssaan καὶ | *kai* ja τὸν | *ton* λόγον | *logon* sanan βεβαιούντος | *bebaiountos* vahvistaen διὰ | *dia* kautta τῶν | *tōn* ἐπακολουθούντων | *epakolouthountōn* sitä seuraavien σημείων | *sēmeiōn* tunnusmerkkien Ἀμήν | *Amēn* Amen

Delitzsch וְהֵמָּה | vehemma וַיֵּצְאוּ | jatze'u וַיִּקְרְאוּ | vajiqre'u אֶת־הַבְּשׂוּרָה | 'et-habesora בְּכֹל־הַמְּקוֹמוֹת | bechol-hammeqomot וְהֶאֱדוֹן | ve'ha'ADON עֲזָרָם | 'azaram וַיִּחַזַּק | vaje'chazzeq אֶת־הַדָּבָר | 'et-ha'davar בְּאוֹתוֹת | ba'otot הַבְּאוֹתוֹת | haba'ot אֲחֵרֵי | a'charei דְּבָרָם | devaram אָמֵן | 'Amen

TKIS Mutta he lähtivät ja saarnasivat kaikkialla ja Herra vaikutti heidän kanssaan vahvistaen sanan sitä seuraavilla merkeillä.

STLK Mutta he lähtivät ja saarnasivat kaikkialla, ja Herra vaikutti heidän kanssaan ja vahvisti sanan sitä seuraavien merkkien kautta. Aamen.

BIBLIA 1776 Mutta he menivät ja saarnasivat joka paikassa, ja Herra vaikutti heidän kanssansa ja vahvisti sanan seuraavaisten merkkien kautta.